SVETO PISMO

stare in nove zaveze

z

RAZLAGANJEM

poleg nemškiga, od apostoljskiga Sedeža poterjeniga sv. pisma, ki ga je iz Vulgate ponemčil in razložil

Dr. Jožef Franc Allioli.

124293

Natisnjeno po povelji
prečastitljiviga Kneza
GOSPODA GOSPODA
ANTONA ALOJZIJA,
Ljubljanskiga Škofa.

(Drugi zvezek.)

V Ljubljani.
Natisnil Jožef Blaznik.

1857.

Digitized by Google

S 4139/2.

Digitized by Google

OBSEŽEK.

Bukve Sodnikov. — Rutine bukvice. — Čvetere bukve kraljev. — Dvoje kroniške bukve. — Ezdrove in Nehemijeve bukve. — Tobijeve, Juditine in Esterine bukve.

Digitized by Google

Digitized by Google

VVOD

v

Bukve Sodnikov.

Bukve sodnikov imajo svoje imé od vojvodov vojskinih trum izraelskiga ljudstva, ki so se sodniki imenovali. V teh bukvah se perpoveduje nadalje — od 1. do 16. poglavja — zgodovina Izraeloviga ljudstva od Jozuetove smerti do véliciga duhovna in sodnika Helija, s kterim se perve bukve kraljev začnejo. Bukve sodnikov tedaj perpovedujejo dogodbe, ki so se zgodile ob času tistih trinajst vojvodov ali sodnikov, ki jih je Bog Izraelcam od časa do časa pošiljal, iz tega namena, de bi jih po njih rešil z močno roko iz sužnosti, v ktero jih je pušal priti v kazen zavoljo malikovanja. Od 17. do 21. poglavja pa dopoveduje sveti pisavec teh bukev malikovanje Danoviga rodú in vojsko z Benjaminovim rodam. Berž ko ne, ste se zgodile te pergodbi v času po Jozuetovi smerti do perviga sodnika. — Sveti pisavec teh bukev je gotovo vsaj nekoliko časa poprej živel, preden je David terdnjavo Sion premagal, in v svojo oblast dobil, ker so ob njegovim času (1, 21.) še Jebusejci v nji prebivali, kar se po Davidovi zmagi nič več ne bere, ker jih je bil David iz terdnjave pregnal. Po starim izročilu je pisavec teh bukev prerok Samuel. Té bukve obsegajo več časa ko tri sto let.

Digitized by Google

BUKVE SODNIKOV.

I. Poglavje.

Nekteri zmed Izraelovih rodov se vzdignejo na vojsko zoper Kananejce, nekteri pa se abotavljajo.

1. Po Jozuetovi smerti[1]) so Izraelovi otroci vprašali Gospoda,[2]) rekoč: Kdo[3]) pojde gori pred nami nad Kananejce,[4]) in bo naš vojvoda v vojski?

2. In Gospod je rekel: Juda naj gre gori;[5]) glej, njemu v roke sim dal deželo.

3. In Juda je rekel Simeonu, svojimu bratu:[6]) Pojdi gori z menoj v moj vadljej,[7]) in se vojskuj zoper Kananejce, de tudi jez pojdem s teboj v tvoj vadljej. In Simeon je šel z njim.

4. In Juda je šel gori, in Gospod mu je dal Kananejca in Ferezejca v roke, in pobili so v Bezeku deset tavžent móž.

5. In našli so Adonibezeka[8]) v Bezeku, in so se zoper njega vojskovali, in so pobili Kananejca in Ferezejca;

6. Adonibezek pa je zbežal, in so jo za njim uderli, in so ga vjeli, in so mu odsekali krajine na rokah in nogah.

7. In Adonibezek je rekel: Sedemdeset kraljev je pohiralo z odsekanimi krajinami na rokah in nogah ostanke jedil pod mojo mizo; kakor sim jez storil, takó mi je Bog povernil.[9]) In perpeljali so ga v Jeruzalem, in je tam umerl;

8. zakaj Judovi sinovi so Jeruzalem obsedli, in ga vzeli, in ga z ostrim mečem udarili, in vse mesto sežgali.[10])

9. In potem so šli doli, in so se vojskovali zoper Kananejce,

1. v letu sveta 2570; pred Kristusam 1434.
2. Glej spod. 20, 18: 2. Mojz. 28, 30. razl. 22.
3. Kteri zmed rodov pojde gori i. t. d.
4. Glej Joz. 21, 41. razl. 5.
5. Glej 1. Mojz. 49, 8.
6. Judov rod je rekel Simeonovimu rodu.
7. Pojdi gori z menoj v moj delež.
8. t. j., gospodovavca v Bezeku.
9. Tukaj imenovani sedemdeseteri kralji so bili poglavarji posameznih mest, ki jih je Adonibezek v vojski premagal, in jim je po vojniški pravici tistih časov perste posekal. Po té vojniški pravici so smeli tudi Izraelci z njim ravno takó storiti, in nihče jih ni mogel zavoljo tega grozovitosti in terdobe dolžiti.
10. Kar se tukaj od 8. do 16. v. bere, je ponovljanje iz Jozuetovih bukev pogl.

Digitized by Google

ki so prebivali na gorovji, in proti jugu in po planjavah.

10. Tudi Juda se je vzdignil zoper Kananejce, ki so prebivali v Hebronu (ki se je nekdaj imenoval Karjat-Arbe), in je pobil Sesaja, in Ahimana, in Tolmaja;

11. in od tod se je podal, in je šel nad prebivavce Dabira, ki mu je bilo nekdaj imé Karjat-Sefer, to je mesto učenosti.

12. In Kaleb je rekel: Kdor bo udaril Karjat-Šefer, in ga bo pokončal,[11]) mu bom dal Akso, svojo hčer, za ženo.

13. In ko ga je bil vzel Otoniel, sin Kenézov, mlajši brat Kalebov,[12]) mu je dal Akso, svojo hčer, za ženo.

14. Na potu gredé jo je njen mož naganjal, naj svojiga očeta njive prósi.[13]) Ko je na oslu sedé zdihovala, ji je rekel Kaleb: Kaj ti je?

15. Ona pa je odgovorila: Daj mi blagodar; zakaj dal si mi suho zemljo, daj mi tudi močérno. Kaleb ji je tedaj dal močérno zgorej in močérno spodej.

16. Sinovi pa Kinejca, svaka Mojzesoviga,[14]) so šli gori iz mesta palmoviga[15]) z Judovimi sinovi v pušavo svojiga deleža, ki je proti jugu Arada, in so z njimi prebivali.[16])

17. Juda pa je šel s Simeonam, svojim bratam, in sta udarila skupej Kananejce, ki so prebivali v Sefaatu, in sta jih pomorila. In imé mesta se je imenovalo Horma, to je, prekletstvo.

18. In Juda je vzel Gazo z njeno pokrajino, in Askalon in Akaron z njegovima pokrajinama.

19. In Gospod je bil z Judam, de je posedel gorovje; prebivavcov po dolini pa ni mogel potrebiti, ker so imeli obilno s serpi okovanih vozov.[17])

20. In dali so Kalebu Hebron, kakor je govoril Mojzes, in je potrebil iz njega tri Enakove sinove.[18])

21. Benjaminovi sinovi pa niso potrebili Jebusejcov, ki so v Jeruzalemu prebivali, temuč Jebusejci so prebivali z Benjaminovimi sinovi v Jeruzalemu do današnjiga dneva.[19])

22. Tudi Jožefova hiša je šla

---

10. in 15, 14—19. 63., in se tukaj samo zato ponavlja, de se pokaže, kakó de so Adonibezeka v Jeruzalem perpeljali.

11. V hebrejskim: „*Kdor Kirjat-Sefer v oblast dobi*“.

12. Po hebrejskim je bil Otoniel Kalebov stričnik. Glej Joz. 15, 17.

13. kakor se bere Joz. 15, 18. razl. 17.

14. Mojzesoviga svaka, Hobaba, ki so se v deželi Kinejcov vselili (spod. 4, 11: 4. Mojz. 10, 29: 24, 21.), in so se torej tudi takó imenovali.

15. iz palmoviga mesta, namreč Jerihe. Glej 5. Mojz. 34, 3.

16. Akoravno se je Hobab s perviga branil (4. Mojz. 10, 29.) z Izraelci popotvati, se je vender poznejše z njimi združil, kakor tudi njegovi mlajši. Ti so pa vedno po kočevsko ali pastirsko živeli, ter niso imeli stanovitniga prebivališa. Glej spod. 4, 11: 1. Kralj. 15, 6: 1. Kron. 2, 55.

17. ali s kosami okovanih vozov. Glej Joz. 17, 16.

18. Glej Joz. 15, 14: 4. Mojz. 14, 24.

19. Opušenje pokončanja Jebusejcov se v svetim pismu zdaj Judovimu (Joz. 15, 63.), zdaj Benjaminovimu rodu perpisuje, ker sta imela oba rodova jeruzalemsko mesto v oblasti (Joz. 18, 28.).

Digitized by Google

gori v Betel, in Gospod je bil z njimi.

23. Ko so namreč obsedli mesto, ki se je poprej imenovalo Luza,

24. so vidili moža priti iz mesta, in so mu rekli: Pokaži nam vhod v mesto, in milost ti bomo skazali.

25. Ko jim ga je bil pokazal, so udarili mesto z ostrim mečem; uniga moža pa so spustili in vso njegovo rodovino.

26. In ko je bil spušen, je šel v deželo Hetičanov, ter je ondi sozidal mesto, in ga imenoval Luzo, ki se takó imenuje do tega dneva.

27. Tudi Manase ni potrebil Betsana in Tanaka z njunimi vasmi, in prebivavcov v Doru, in v Jeblaamu, in v Magedu z njih vasmi; in Kananejci so jeli prebivati z njimi.[20])

28. Ko je bil Izrael omočnel, si jih je naredil davkne, in jih ni hotel potrebiti.

29. Tudi Efrajm ni pokončal Kananejcov, ki so prebivali v Gazeru; temuč z njim so prebivali.

30. Zabulon ni potrebil prebivavcov v Ketronu in Naalolu; temuč Kananejci so med njim prebivali, ter so mu bili davkni.

31. Tudi Aser ni potrebil prebivavcov v Aku in Sidonu, v Ahalabu in v Akazibu, in v Helbi, in v Afeku in v Rohobu;

32. temuč je prebival med Kananejci, prebivavci tiste dežele, ter jih ni pokončal.

33. Tudi Neftali ni potrebil prebivavcov v Betsamesu in v Betanatu, in je stanoval med Kananejci, prebivavci dežele, in Betsamešani in Betanačani so mu bili davkni.

34. In Amorejci so stiskali Danove sinove na gorovji, ter jim niso prostora dali, de bi prišli na ravnino;

35. in so prebivali na gorovji Haresu, ki se prestavlja čepinska gora, v Ajalonu in v Salebimu. Pa roka Jožefove hiše jim je bila težka, ter so mu bili davkni.

36. Bila je pa meja Amorejcov z višave škorpijona, s Petre,[21]) in zgornji kraji.

II. Poglavje.

Angelj Gospodov očita Izraelcam, de so po toliko prejetih dobrotah Boga zapustili in ptujim bogovam služili. Gospod Bog jih je velikokrat otel iz rok sovražnikov, pa so vselej še v veči pregrehe zabredli.

1. In angelj Gospodov[1]) je | prišel gori z Galgale[2]) v kraj

20. kakor se bere Joz. 17, 12.

21. V hebrejskim: *„Meja Amorejcov se začne per višavi Akrabimu in per Seli, in se potem dalje vleče“.* Gl. Joz. 15, 3.

1. Angelj Gospodov je, kakor Joz. 5, 13. ali Sin Božji, ali pa kak angelj, ali pa kak prerok.

2. kraja, kjer je bilo dolgo časa Jozuetovo véliko šotoriše (Joz. 9, 6. razl. 3.), in kjer so se Izraelci lahko živo spominjali ne le prejetih dobrot, ampak tudi obljub, ki so jih bili Bogu naredili.

Digitized by Google

jokajočih,[3]) in je rekel: Jez sim vas izpeljal iz Egipta, in perpeljal v deželo, ki sim jo persegel vašim očetam, in sim obljubil, de ne bom v nič storil svoje zaveze z vami vekomaj,

2. če le ne bote delali zaveze s prebivavci te dežele, temuč če bote poderli njih altarje; pa niste hotli poslušati mojiga glasú. Zakaj ste to storili?

3. Zavoljo tega jih nisim hotel pokončati spred vašiga obličja, de imate sovražnike,[4]) in de so vam njih bogovi v padec.

4. In ko je govoril angelj Gospodov té besede vsim Izraelovim otrokam, so na ves glas zavpili in jokali.

5. In imé tega kraja se je imenovalo: Kraj plakajočih[5]) ali solzá; in darovali so ondi Gospodu darove.[6])

6. Jozue je tedaj spustil ljudstvo, in Izraelovi otroci so se podali, sleherni v svoje posestvo, ga v last sprejet. Joz. 24, 28.

7. In služili so Gospodu,[7]) dokler je *(Jozue)* živel in starašini, ki so dolgo časa za njim živeli, in poznali vse Gospodove dela, ki jih je bil storil med Izraelci.

8. Umerl pa je Jozue, Nunov sin, služabnik Gospodov, ko je bil star sto in deset let,

9. in so ga pokopali v pokrajinah njegoviga posestva v Tamnatsarah na Efrajmovim gorovji, proti severju gore Gaasa.

10. In vsa tista rodovina se je zbrala k svojim očetam,[8]) in drugi so nastopili, ki niso poznali ne Gospoda, ne del, ki jih je bil storil med Izraelam.

11. In Izraelovi otroci so hudo delali pred Gospodovimi očmi, ter so služili Baalam,[9])

12. in so zapustili Gospoda, Boga svojih očetov, kteri jih je bil izpeljal iz egiptovske dežele, in so hodili za ptujimi bogovi, za bogovi ljudstev, ki so okrog njih prebivale, in so jih molili, in so Gospoda k jezi dražili,

13. ter so ga zapustili, in Baalu in Astaroti služili.[10])

14. Gospod se je tedaj razserdil nad Izraelam, ter jih je dal roparjem v roke, ki so jih vjeli, in prodali sovražnikam, ki so okrog in okrog prebivali; in

---

3. kjer je jelo ljudstvo jokati (v. 4. 5.), ko je zaslišalo, kar je angelj govoril.
4. de imate sovražnike v kazen svojih hudobij.
5. V hebrejskim: „*In imenovali so tisti kraj bokim*“, to je, jokajočih.
6. Nekterikrat so tudi zunej svetiga šotora na raznih krajih darovali (glej spod. 6, 19 : 13, 19 : 3. Kralj. 3. razl. 2.), sosebno, dokler še niso obljubljene dežele v miru posedli.
7. ko je bila dežela med rodove Izraelovih otrók razdeljena. Zakaj ob času Jozueta in starašin so Izraelci še Bogu služili; potem so pa Boga zapustili, in to je pravi vzrok angeljeve perkazni, in naslednjih kazen. Smert Jozuetova se tukaj samo zato zopet v misel vzame, de se naznani, kdaj de so Izraelci svoje misli spremenili, ter so praviga Boga zapustili, in zakaj se jim je angelj Gospodov perkazal.
8. In vsa tista rodovina je pomerla, in je šla k svojim očetam.
9. malikam, sosebno solnčnim malikam. Gl. 10, 10.
10. so solncu in luni služili, ji častili.

Digitized by Google

se niso mogli ustavljati svojim sovražnikam;

15. temuč kamor koli so se hotli podati, je bila roka Gospodova nad njimi, kakor je govoril, in jim persegel; in bili so hudo stiskani.

16. In Gospod je zbudil sodnikov, de bi jih bili rešili iz rok zatéravcov, pa tudi teh niso hotli poslušati,

17. ter so nečistost uganjali s ptujimi bogovi, in so jih molili. Hitro so odstopili s pota, po kterim so hodili njih očetje; in akoravno so slišali zapovedi Gospodove, so vender vse nasprotno delali. 3. Mojz. 17, 7.

18. In ko je bil Gospod zbudil sodnikov, se je v njih dneh usmiljeniga skazoval, in je uslišal zdihovanje zatéranih, ter jih je rešil stisk njih zatéravcov.

19. Ko je bil pa sodnik umerl, so se spet vernili, in so še veliko hujše ravnali, kakor njih očetje, ker so hodili za ptujimi bogovi, jim služili, in jih molili. Niso opustili svojih naklepov in silno terdiga pota, po kterim so bili vajeni hoditi.

20. In vnel se je nad Izraelam serd Gospodov, in je rekel: Ker je to ljudstvo v nič storilo mojo zavezo, ki sim jo bil naredil z njegovimi očeti, in zaničuje moj glas poslušati,

21. tudi jez ne bom pokončal narodov,[11]) ki jih je Jozue popustil, ko je umerl;

22. de po njih skusim Izraelce, ali se deržé pota Gospodoviga, in po njem hodijo, kakor so se ga deržali njih očetje, ali ne.

23. Tedaj je Gospod vse te ljudstva ostale pustil, ter jih ni hotel naglo potrebiti, in jih ni dal Jozuetu v roke.

III. Poglavje.

Narodi, ki jih Bog pustí Izraelcam v pokorjenje zavoljo njih pregreh. Izraelci zdihujejo k Gospodu, in Gospod jim pošlje Otoniela, de jih reši iz rok sirskiga kralja. Po Otonielovi smerti se spet vdajo hudobijam, torej pridejo spet sovražnikam v roke. Izraelci spet kličejo v Gospoda, in Gospod jim pošlje Aoda, de jih reši iz rok Eglona, kralja Moabljanov. Po Aodovi smerti jih varuje Samgar.

1. To so narodi, ki jih je Gospod pustil, de bi po njih učil Izraela in vse, kteri niso nič vedili od vojská Kananejcov;[1])

2. naj bi se potem njih otroci učili vojskovati se s sovražniki, in se navadili bojevati:

3. Pet knezov Filistejcov, in vse Kananejce, in Sidonce, in Hevejce, ki so prebivali na Libanovim gorovji, od gore Baal-Hermona do *(kraja)*, kjer se pride v Emat.

4. Njé je pustil, de bi po njih Izraela skušal, ali bo poslušal Gospodove zapovedi, ki jih je bil po Mojzesu zapovedal njih očetam, ali ne.

5. Tedaj so prebivali Izrae-

---

11. V hebrejskim: „*tudi jez ne bom pregnal spred njih narodov*“.

1. ki so bile pod Jozuetam.

Digitized by Google

lovi sinovi med Kananejci, in Hetejci, in Amorejci, in Ferezejci, in Hevejci, in Jebusejci;

6. in jemali so njih hčere za žene, sami pa so dajali svoje hčere njih sinovam, in so služili njih bogovam.

7. In hudo so delali pred Gospodovim obličjem, in so pozabili svojiga Boga, in so služili Baalam in Astarotam.

8. In Gospod se je razserdil nad Izraelam, in jih je dal v roke Kusan-Rasataimu, kralju v Mezopotamii, in so mu služili osem let.

9. In ko so vpili k Gospodu, jim je obudil rešenika, ki jih je rešil, namreč Otoniela, sinu Kenezoviga, mlajšiga brata Kaleboviga;[2])

10. in bil je v njem duh Gospodov, in je sodil Izraela. In se je podal v boj, in Gospod mu je dal v roke Kusan-Rasataima, kralja v Sirii,[3]) ter ga je poterl.

11. In dežela je imela mir štirdeset let;[4]) in Otoniel, Kenezov sin, je umerl.

12. Izraelovi otroci pa so spet hudo delali pred Gospodovim obličjem; on pa je Eglona, kralja Moabljanov, storil močniga zoper njé, ker so hudo delali pred njegovim obličjem.

13. In on *(Gospod)* mu je perdružil Amonove in Amalekove sinove, ter je šel in je zmagal Izraela, in je posedel palmovo mesto.[5])

14. In Izraelovi otroci so služili Eglonu, kralju Moabljanov, osemnajst let.

15. Potem pa so vpili k Gospodu, kteri jim je obudil rešenika z imenam Aoda, sina Gerata, sina Jeminijeviga, kteri se je obeh rok ko desne posluževal.[6]) In Izraelovi otroci so poslali po njem daril[7]) Eglonu, kralju Moabljanov.

16. On *(Aod)* pa si je naredil na dve plati ojster meč, ki je imel v sredi dlan dolg rog,[8]) in se je z njim opasal pod suknjo na desnim stegnu.

17. In je podal darila Eglonu, kralju Moabljanov. Bil je pa Eglon silno debel.

18. In ko mu je bil podal darila, je spremil svoje tovarše, ki so bili z njim prišli.[9])

19. In se je spet vernil z Galgale,[10]) kjer so maliki bili, ter

2. Otoniela, t. j., stričnika Kaleboviga. Gl. zgor. 1, 13.
3. prav za prav v Mezopotamii, ki je bila del vélike Sirije.
4. štirdeset let, ki se štejejo od Jozuetove smerti do smerti Otonielove. Potem namreč, ko so Izraelci nekaj let ptujim ljudstvam služili, jih je Otoniel sužnosti rešil, in so mirno živeli do njegove smerti.
5. Jeriho. Bog je perpustil, de so se Amonovi in Amalekovi mlajši Eglonu perdružili, in Eglon je šel i. t. d.
6. V hebrejskim: *„kteriga desna roka je bila hromasta“* (v. 16.). Spod. 20, 16.
7. so poslali po njem davek Eglonu.
8. Bere se, de je bil rog v sredi meča, ker ste bile obe ojstri plati širji ko rog, in ste na obeh straneh čezenj molele.
9. V hebrejskim: *„je odpravil svoje tovarše, ki so bili darove pernesli“* (in je potem sam za njimi šel).
10. ko je bil v Galgalo prišel, kjer so bili kraljevi maliki; kakor de bi imel njih govor kralju naznaniti.

Digitized by Google

je kralju rekel:[11]) Skrivno besedo imam do tebe, o kralj! In on je ukazal tiho biti;[12]) in ko so vsi odšli, ki so bili okrog njega,

20. je šel Aod k njemu; sedel je pa sam v poletni hiši,[13]) in Aod je rekel: Besedo Božjo imam do tebe.[14]) In on se je naglo s prestola vzdignil;[15])

21. in Aod je stegnil svojo levo roko, ter je potegnil meč od svojiga desniga stegna, in mu ga je zasadil v trebuh,

22. takó močno, de je tudi rog z železam vred v rano šinil, in je bil s silno debelo mastjo obdan. Ni pa meča izlekel, temuč kakor ga je bil zasadil, takó ga je v životu pustil; in zdajci je šinilo blato iz trebuha po skrivnih krajih natore.[16])

23. Aod pa je bil prav skerbno hišne vrata zaperl in zapahnil,[17])

24. in je šel ven skozi zadnje vrata. In ko so kraljevi služabniki noter prišli, in vidili, de so hišne vrata zaperte, so rekli: Morebiti je v poletni hiši per svoji potrebi.

25. In so dolgo čakali, de so se sramovali,[18]) in ko so vidili, de nihče ne odpre, so vzeli ključ, in so odperli, in našli svojiga gospoda mertviga na zemlji ležati.

26. Aod pa jo je bil potegnil, ko so bili uni vsi prestrašeni,[19]) in je šel memo kraja malikov, od kodar se je bil vernil, in je prišel v Seirat;

27. in zdajci je zatrobil na trobento na Efrajmovim gorovji; in Izraelovi otroci so šli z njim doli, on pa je šel pred njimi.

28. In jim je rekel: Pojdite za menoj; zakaj Gospod je dal naše sovražnike, Moabljane, nam v roke. In so šli doli za njim, in so oblegli brod[20]) per Jordanu, kjer se na Moabsko prepeljuje, in niso nikogar pustili tje iti;

29. temuč so pobili Moabljane tisti čas, blizo deset tavžent zgolj močnih in čverstih móž; in nihče zmed njih ni mogel uiti.

30. Ponižan je bil tedaj Moab tisti dan pod Izraelovo roko, in dežela je počivala osemdeset let.[21])

---

11. ter je sporočil kralju povedati, ko je bil v njegovo poslopje prišel.
12. Kralj mu je ukazal molčati, dokler vsi drugi ne odstopijo.
13. kjer so bile napravljene veternice in je bila voda napeljana, de so hladilo hišo; torej je bilo v nji ob času velike vročine prav prijetno stanovanje.
14. Bog mi je ukazal, sosebno opravilo s teboj dokončatí.
15. iz spoštovanja do Božje besede, in de bi mu Aod ložej na uho govoril, kakor je sicer v navadi bilo take govore sprejemati.
16. V hebrejskim: *„in meč je skozi danko pogledal“*. Aod bi bil silno veliko hudobijo dopernesel, ako bi ga ne bil Bog k temu pooblastil, in si ga v orožje svoje pravice izvolil. Njegovo djanje se tedaj ne sme posnemati; zakaj vsaka oblast izvira od Boga, in če jo kdo še tako v hudo obrača, se vender kristjan ne sme zoper njo druziga orožja posluževati, kakor molitve, ponižnosti in poterpežljivosti.
17. ko je bil iz hiše v vežo stopil.
18. de so se sramovali še dalje čakati.
19. V hebrejskim: *„ko so se abotavljali“*.
20. kjer so se čez Jordan prepeljevali.
21. ki se štejejo od Otonielove do Aodove smerti (Glej v. 11.).

Digitized by Google

31. Za njim je bil Samgar, sin Anatov, ki je Filistejcam šest sto móž z lemežem[22]) pobil, in tudi on je branil Izraela.[23])

IV. Poglavje.

Izraelci se spet povernejo v pregrehe, zatorej jih da Gospod kananejskimu kralju Jabinu v roke. Izraelci kličejo v Gospoda, in Gospod se jih spet usmili. Debora, preroknja, in Barak se vzdigneta z vojsko zoper Jabina, kananejskiga kralja, in ga premagata. Jahela umori Sisara, ubežniga vojvoda Jabinove vojske, ter mu žebelj v glavo zabije.

1. In Izraelovi otroci so spet hudo delali pred obličjem Gospodovim po Aodovi smerti,

2. in Gospod jih je dal v roke Jabinu, kralju kananskimu, ki je kraljeval v Asoru,[1]) in je imel vojvoda svoje vojske, z imenam Sisara, ki je prebival v Harosetu narodov.[2]) 1. Kralj. 12, 9.

3. In Izraelovi otroci so vpili k Gospodu; zakaj imel je devet sto s serpi okovanih vozov, in jih je zlo stiskal dvajset let.

4. Bila je pa preroknja Debora, žena Lapidotova, ki je sodila ljudstvo tisti čas.

5. In je sedela pod palmo,[3]) ki se je imenovala po njenim imenu, med Ramo in Betelam na Efrajmovim gorovji, in Izraelovi otroci so k nji hodili k sodbi v sleherni pravdi.

6. In ona je poslala in poklicala Baraka, sinu Abinoemoviga iz Kedesa Neftalijeviga, ter mu je rekla: Gospod, Izraelov Bog, ti ukaže: Pojdi, in pelji vojsko na goro Tabor, in vzemi seboj deset tavžent bojakov zmed Neftalijevih sinov in zmed Zabulonovih sinov;

7. jez pa ti bom perpeljal k potoku Kisonu Sisara, vojvoda Jabinove vojske, in njegove vozove, in vso njegovo trumo, in jih bom dal tebi v roko.

8. In Barak ji je rekel: Ako greš z menoj, pojdem; če pa ne greš z menoj, ne pojdem.[4])

9. In mu je rekla: Pojdem sicer s teboj, tode zmaga se ti ta pot ne bo perpisovala; zakaj ženi v roke bo Sisara izdan. Debora se je tedaj vzdignila, in je šla z Barakam v Kedes.

10. Ko je poklical Neftalijeve in Zabulonove, je šel gori z deset tavžent bojaki, in je imel Deboro med svojimi spremljavci.

11. Haber pa, Kinejic, se je

22. ker je ravno na polji oral, in so Filistejci deželo ropat in zaterat prišli. V hebrejskim: „*z volovskim ostnam*“, s kterim se živina k delu perganja.

23. Kakor nekteri menijo, je Samgar gospodoval le nad tremi rodovi, namreč: nad Judovim, Simeonovim in Danovim rodam.

1. mestu, ki ga je nek naslednik starejiga Jabina (Joz. 11.) spet sozidal.

2. v Harosetu, kjer so ljudje iz mnogih narodov stanovali.

3. In je sodila pod palmo.

4. Barak ni govoril tega, kar se tukaj bere, iz strahú ali nezaupnosti; temuč je hotel s tem preroknjo Debóro, ki je bila z Božjim Duham napolnjena, pregovoriti, de bi ž njim šla, in ga s svojim svetam podpérala. Hebr. 11, 32.

Digitized by Google

bil nekdaj ločil od druzih Kinejcov, svojih bratov, sinov Hobaba, svaka Mojzesoviga, in je bil razpel šotore do doline, ki se imenuje Senim, in je bila per Kedesu.[5])

12. In Sisaru je bilo povedano, de je Barak, sin Abinoemov, prišel na goro Tabor.

13. In je skupej spravil devet sto s serpi okovanih vozov, in vso vojsko iz Haroseta narodov k kisonskimu potoku.

14. In Debora je rekla Baraku: Vzdigni se; zakaj to je dan, ko ti je dal Gospod Sisara v roke; glej, on sam je tvoj vodnik. Barak je tedaj šel z gore Tabora, in deset tavžent bojakov z njim;

15. in Gospod je prestrašil Sisara, in vse njegove vozove, in vso trumo z ostrim mečem ob pogledu Baraka; takó de je Sisara z vozá skočil, in pes pobegnil; Ps. 82, 10.

16. in Barak je podil bežeče vozove in vojsko do Haroseta narodov; in vsa truma sovražnikov je popadala do poslednjiga možá;

17. Sisara pa je v begu prišel v šotor Jahele, žene Haberja, Kinejca; zakaj mir je bil med Jabinam, kraljem v Azoru, in med hišo Haberja, Kinejca.

18. Jahela je tedaj šla Sisaru naproti, ter mu je rekla: Stopi k meni, stopi noter, moj gospód! ne boj se. In je šel v njen šotor, in pokrila ga je s plajšem,

19. in ji je rekel: Daj mi, prosim, malo vode; zakaj zlo sim žejin. Ona je odvezala meh z mlekam, in mu je dala piti, in ga je spet pokrila.[6])

20. In Sisara ji je rekel: Stoj pred šotorovimi vratmi; in ko bi kdo prišel, in te vprašal, rekoč: Ali je kdo tukaj? odgovori: Nikogar ni.

21. Jahela, žena Haberjeva, je tedaj vzela žebelj s šotora, tudi je vzela kladvo, in je šla skrivej in natihama vanj, ter je nastavila žebelj na sence njegove glave, in ga je zabila s kladvam skozi možgane do zemlje; in on je spanje s smertjo združil, je omedlel in umerl.

22. In glej, Barak, ko je za Sisaram derl, je prišel, in Jahela mu je šla naproti, ter mu je rekla: Pojdi sem, in pokazala ti bom moža, ki ga išeš. In ko je bil k nji prišel, je vidil Sisara mertviga ležati, in žebelj zabit v njegovo sence.[7])

---

5. Hobabova rodovina se je razdelila. En del njé je stanoval v Judovim rodu (zgor. 1, 16.), en del pa se je pod Haberjevim vodstvam Manasetovimu rodu perdružil. Ravno ti poslednji zmed Hobabove rodovine bi bili mógli iti z Barakam na vojsko, pa se niso hotli na nobeno stran nagniti (v. 17.).

6. Prej ko ne, je Jahela dala Sisaru kameliniga mleka piti, ki ima lastnost upijaniti.

7. V naslednji pesmi sam sveti Duh pohvali Jahelino djanje (v. 24—28.). To hvalo je Jahela zaslužila ko junaknja, ki je v vojski sovražnika umorila. Sisara je bil tudi v resnici njen in njenih sovražnik; akoravno so namreč Kinejci z Jabinam v tem obziru v miru živeli, de se niso z njim vojskovali, so vender mógli, ker so med Izraelci stanovali, serčno želeti in pomagati, de bi bili njih sovražniki popolnama pokončani.

Digitized by Google

23. Bog je tedaj tisti dan ponižal Jabina, kananskiga kralja, pred Izraelovimi otroci,
24. ki so od dneva do dneva močneji perhajali, in so z močno roko zatérali Jabina, kananskiga kralja, dokler ga niso pokončali.

V. Poglavje.

Deborina in Barakova vesela pesem, ko sta sovražnika premagala.

1. In pela sta Debora in Barak, sin Abinoemov, tisti dan, rekoč:
2. Vi zmed Izraelcov, ki ste radovoljno stavili svoje življenje v nevarnost, hvalite Gospoda![1])
3. Poslušajte, kralji, nastavite ušesa, knezi! Jez sim, jez sim, ki pojem Gospodu, ki prepevam Gospodu, Izraelovimu Bogu.
4. Gospod! ko si šel s Seira, in si obhodil edomske pokrajine,[2]) se je tresla zemlja, in oblaki na nebu so vodo kapali.
5. Gore so se topile pred obličjem Gospodovim, in Sinaj pred obličjem Gospoda, Izraeloviga Boga.[3])
6. V dnevih Samgarja, sinu Anatoviga, v dnevih Jahele[4]) so počivale steze,[5]) in kteri so po njih hodili; so hodili po nezložnih potih.[6])
7. Jenjali so močni v Izraelu, in so počivali, dokler ni vstala Debora, dokler ni vstala mati v Izraelu.
8. Novih vojská si je izvolil Gospod, in vrata sovražnikov je sam poderl;[7]) ali je bilo viditi škita in sulice med štirdesetimi tavženti v Izraelu?[8])
9. Moje serce ljubi kneze Izraelove; ki ste se prostovoljno v nevarnost podali, hvalite Gospoda!
10. Vi, ki jezdite na belo leskečih oslih, in sedite v sodbi,[9]) in hodite po potu, govorite.

---

1. V hebrejskim: *„De je Izraelu došla prostost, in de se je ljudstvo radovoljno na vojsko podalo, hvalite Gospoda!“*
2. de si dal postavo. Seir (t. j., kosmato) in Edom (t. j., pozemeljsko, posvetno) sta podobi sprideniga človeštva, ki ga je Bog s svojo postavo obiskoval, de bi ga spreobernil. Permeri 4. Mojz. 24, 18. 19.
3. Ko je Bog svojo postavo oznanoval, so celo natorne močí in nežive stvarí svojo pokoršino in svoje spoštovanje do svojiga stvarnika po očitnih znamnjih na znanje dajale (permeri Ps. 67, 8.); Izrael pa (se mora perdjati) je bil nepokoren in torej ojstro kaznovan. Zdaj nasledva tudi (v. 6. 7.) njegova nesreča.
4. t. j., od Aoda, za kterim je Samgar nasledoval, ki je pa le malo časa vladal (glej zgor. 3, 31.) in le nektere rodove, do junaknje Jahele, t. j., do naših časov, so počivale stezde.
5. ni nihče po njih hodil, iz strahu pred sovražnim napadam.
6. in kteri so sicer po njih hodili, so se pa zavoljo strahú stranskih potov deržali.
7. V hebrejskim se bere: *„Novih bogov si je* (Izrael) *izvolil, zato je bila vojska pred njegovimi vratmi“.*
8. zakaj Jabin je bil Izraelcam vse orožje pobral.
9. Drugi prestavljajo: *„in sedite na odejah, v nosilih“.*

Digitized by Google

11. Kjer so se vozovi sterli, in trume sovražnikov pokončale,[10]) tam naj se oznanuje pravica Gospodova, in njegova milost do močnih v Izraelu; tedaj pojde ljudstvo Gospodovo k svojim vratam,[11]) in bo vladarstvo prejelo.

12. Vstani, vstani, Debora! na noge, na noge, in zapoj pesem; vzdigni se, Barak! in pelji svoje vjete,[12]) Abinoemov sin!

13. Oteti so bili ostanki ljudstva, Gospod se je boril po močnih.[13])

14. Iz Efrajma je bil, ki jih je pokončal[14]) pod Amalekam,[15]) in za njim *(je prišel eden)* iz Benjamina[16]) zoper tvoje narode,[17]) o Amalek! Iz Makirja,[18]) in iz Zabulona so prišli knezi, ki so kardelo v boj peljali.

15. Isaharjevi vojvodi so bili z Deboro, in so po Barakovim sledu hodili, kteri se je podal v nevarnost ko v stermo brezno;[19]) ko je bil Ruben med seboj razdeljen, se je tudi med njegovimi plemenitnimi razpertija začela.[20])

16. Zakaj ostajaš med dvema mejama,[21]) de poslušaš meketanje čed? Ruben je bil med seboj razdeljen, in med njegovimi velikodušnimi se je razpertija začela.

17. Galaad[22]) je počival unkraj Jordana, in Dan se je z ladijami pečal;[23]) Aser je prebival na bregu morja, in se je v zavetjih mudil.[24])

18. Zabulon pa in Neftali sta dajala svoje življenje v smert na meromski pokrajini.[25])

19. Prišli so kralji in so se bojevali, bojevali so se kralji kananski v Tanaku zraven magedske vode,[26]) in vender nič niso odnesli ropavci.

20. Z neba se je vojskovalo zoper nje,[27]) zvezde so ostale v

---

10. V hebrejskim: „*Kjer so strelci* (ali tisti, ki so rop delili) *vpili per napojilnih koritih* (pred mestam); *tam se je oznanovala pravica*“. Drugi: „*Zapojte veselo pesem s pastirji, ki med koriti vodo čedam delé*“.
11. v svoje mesta, ki jih je bil sovražnik obsedel.
12. pelji svoje vjete iz boja domu.
13. V hebrejskim: „*Ostanki Izraelovi so planili doli nad mogočne, Gospodovo ljudstvo je z menoj doli šlo nad junake*“.
14. „*ki jih je*“, t. j., sovražnike pokončal.
15. Jozue iz Efrajmoviga rodú je pervi zmagal Amalečane. Gl. 2. Mojz. 17, 13.
16. ta je bil Aod. Glej zgor. 3, 15. 27.
17. zoper Moabljane, ki so z Amalečani zedinjeni bili (Glej zgor. 3, 13.).
18. iz Manasetoviga rodú; ker Makir je bil Manasetov pervorojeni sin.
19. V hebrejskim: „*in so šli za Barakam v dolino*“.
20. V hebrejskim: „*per Rubnovih potokih pa so imeli velik svèt*“. — Rubnovcam se je nevarno zdelo, za ženo iti.
21. V hebrejskim: „*Zakaj sediš med napojilnimi koriti*“, to je, doma per živinorcji. — Zakaj nisi šel na vojsko?
22. t. j., rodova, Rubnov in Gadov, ki sta v Galaadu stanovala.
23. se je z brodarijo in kupčijo pečal.
24. ali zatokih, kjer ladije ostajajo.
25. t. j., na visokim polji, v taborovim gorovji (Zgor. 4, 6.).
26. t. j., zraven potoka Kisona, ki teče po magedski planjavi.
27. Z neba se je vzdignila vojska zoper njé po toči, gromenji in veliki nevhiti (Jožef Flavi).

Digitized by Google

svojim redu, in teku, in so se zoper Sisara vojskovale.[28])

21. Potok Kison je pobral njih mertve trupla, potok Kadumim,[29]) potok Kison; pohodi, duša moja, junake![30])

22. Podkove konj so odpadle,[31]) ki so hitro bežali, in nar močnejši zmed sovražnikov so v brezen popadali.

23. Preklinjajte pokrajino Meroz,[32]) je rekel angelj Gospodov; preklinjaj njegove prebivavce, ker niso prišli v pomoč Gospodovo, v pomoč njegovih premočnih.

24. Blagoslovljena bodi med ženami Jahela, žena Haberja, Kinejca, in bodi blagoslovljena v svojim šotoru.[33])

25. Njemu, ki je vode prosil, je dala mleka, in v knežji skledici mu je dala siroviga masla.[34])

26. Z levo roko je po žeblji segla, z desno pa po kovaškim kladvu, in na glavi kraja za rano iskaje je ubila Sisara, ter je s silo sence prebodla.

27. Med njene noge je telebil, obnemagal je in umerl; pred njenimi nogami se je valjal, ter je ležal mertev in reven.[35])

28. Skozi okno je gledala njegova mati, in je toževala, ter je iz jedilnice govorila:[36]) Zakaj se mudi verniti njegov voz? zakaj se abotavljajo kolesa njegoviga vozá?

29. Odgovorila je ena bolj modra zmed njegovih druzih žen svoji taši te besede:[37])

30. Morde zdaj rop delí, in se mu zbira nar lepši zmed žen;[38]) pisane oblačila[39]) se Sisaru dajejo v rop, in mnogoversten lišp se nabira v ozaljšanje vratú.

31. Takó naj poginejo vsi tvoji sovražniki, o Gospod! kteri te pa ljubijo, naj se blesketajo, kakor se solnce blesketa v svojim izhodu.

32. In počivala je dežela štirdeset let.

VI. Poglavje.

Bog da Izraelce zavoljo njih pregreh Madjanam v roke. Izraelci kličejo v Gospoda; Gospod se jih usmili, in jim pošlje rešenika Gedeona. Angelj Gospodov

---

28. ko zverstena vojska so se tudi zvezde zoper Sisara vojskovale.
29. potok, ki je bil od nekdaj imeniten.
30. ki so se močne šteli.
31. t. j., podkove so bile poškodovane.
32. ki je blizo kraja, kjer so se bojevali.
33. V hebrejskim: „*bodi blagodarjena med ženami v šotorih*“.
34. Nekteri prestavljajo: „„*userjeniga mleka*“.
35. V hebrejskim: „*kjer se je krivil, ondi je oblešal mertev*“.
36. V hebrejskim: „*skozi omrežje je gledala*“ i. t. d. Okna so bile večidel prepreženo z navskrižem položenimi palicami.
37. V hebrejskim: „*Modrejši zmed njenih žen so ji odgovorile, in tudi sama si je odgovor dala*“ (kar se bere v naslednji versti).
38. V hebrejskim: „*Ali jim ni iskati in deliti ropa, slehernimu možu ene ali dveh deklet?*“
39. V hebrejskim: „*všivane in dvakrat všivane oblačila*“ i. t. d.

Digitized by Google

se Gedeonu perkaže, in mu obljubi Božjo pomoč. V znamnje, de je Bog z Gedeonam, pride ogenj iz skale, in požge njegovo daritev. Gedeon postavi ondi altar Gospodu, in podere Baalov altar. Gedeon se vzdigne s svojimi zoper sovražnike; znamnje na kožl mu priča, de bo Bog po njem Izraelce rešil iz rok njegovih sovražnikov.

1. Izraelovi otroci so pa hudo delali pred obličjem Gospoda, in on jih je dal Madjanam v roko sedem let. 2. Mojz. 2, 15. Joz. 13, 21.

2. In bili so od njih hudo stiskani. In so si napravili berlogov in jam po gorah, in silno terdnih krajev v brambo.

3. In ko je bil Izrael posejal, so prišli Madjani in Amalečani, in drugi zmed jutrovih narodov,[1]

4. in so si per njih šotore postavili, in so vse pokončali, kar je bilo zeleniga, do vhoda v Gazo, ter niso nič živeža pustili v Izraelu, ne ovac, ne volov, ne oslov.

5. Zakaj prišli so z vso svojo živino in s svojimi šotori, in so vse kakor kobilice napolnili, brezštevilna množica ljudi in kamel, ter so vse, kar koli so dosegli, pokončali.

6. In Izrael je bil silno ponižan pred Madjani,

7. In je vpil k Gospodu, in prosil pomoči zoper Madjane.

8. In on jim je poslal moža, preroka,[2] ki je rekel: Takó govori Gospod, Izraelov Bog: Jez sim vas perpeljal iz Egipta, in sim vas izpeljal iz hiše sužnosti,

9. in sim vas rešil iz roke Egipčanov in vsih sovražnikov, ki so vas stiskali; in sim jih ven vergel ob vašim prihodu, in sim vam dal njih deželo.

10. In sim rekel: Jez sim Gospod, vaš Bog, ne bojte se bogov Amorejcov, ki v njih deželi prebivate. Pa niste hotli poslušati mojiga glasú.

11. Prišel je pa angelj Gospodov, in se je usedel pod hrast, ki je bil v Efri, in je bil Joasa, očeta rodovine Ezrijeve. In ko je Gedeon, njegov sin, v tlačivnici žito otepal in čistil, de bi Madjanam ubežal,[3]

12. se mu je angelj Gospodov perkazal, ter je rekel: Gospod *(bodi)* s teboj, ti nar močnejši zmed móž!

13. In Gedeon mu je odgovoril: Prosim, moj gospod! ako je Gospod z nami, zakaj pride vse to nad nas? Kje so njegovi čudeži, ki so nam jih naši očetje perpovedovali, ter so rekli: Iz Egipta nas je Gospod izpeljal? Zdaj pa nas je Gospod zapustil, in dal Madjanam v roko.

14. In Gospod ga je pogledal, ter je rekel: Pojdi v tej svoji moči, in rešil boš Izraela iz roke Madjanov; zakaj vedi, de sim te jez poslal. 1. Kralj. 12, 11.

15. In on je odgovoril, rekoč: Prosim, moj gospod! s čim bom rešil Izraela? Glej, moja rodovina je poslednja v Manasetu, in jez sim nar manjši v hiši svojiga očeta.

---

1. drugi zmed jutrovih narodov so Arabci.
2. de jih je k pokori opominjal, ko predhodnik angelja (v. 11.), kteri je rešenje oznanil.
3. de bi ga Madjanov obvarval. Sicer se žito v jutrovih krajih na polji

Digitized by Google

16. In Gospod mu je rekel: Jez bom s teboj, in pobil boš Madjane ko eniga možá.

17. In on je odgovoril: Če sim najdel milost pred teboj, daj mi znamnje, de si ti, ki z menoj govoriš.

18. Tudi ne hodi od tod, dokler se ne vernem k tebi, in darú ne pernesem,[4]) in ti ga ne darujem. In on je odgovoril: Bom čakal tvojiga prihoda.

19. Tedaj je Gedeon šel, in spekel kozliča, in iz mere[5]) moke opresnih kruhov, in je položil meso v jerbas, in je vlil meseno juho v pisker, in je vse pod brast nesel, in mu je daroval.

20. In angelj Gospodov mu je rekel: Vzemi meso in opresne kruhe, in *(jih)* položi na uno skalo, in juho na nje vli. In ko je bil takó storil,

21. je angelj Gospodov stegnil konec palice, ki je je v roci deržal, in se je dotaknil mesa in opresnih kruhov,[6]) in ogenj je prišel iz skale, in je požerl meso in opresne kruhe; angelj Gospodov pa je zginil spred njegovih oči.

22. In ko je Gedeon vidil, de je bil angelj Gospodov, je rekel: Gorjé meni, moj Gospod Bog! ker sim vidil angelja Gospodoviga od obličja v obličje.[7])

23. In Gospod mu je rekel:[8]) Mir s teboj! Ne boj se, ne boš umerl.

24. Gedeon je tedaj tam sozidal altar Gospodu,[9]) in ga je imenoval: Mir Gospodov[10]) do današnjiga dneva.[11]) Ko je bil še v Efri, ki je Ezrijeve družine,

25. mu je rekel Gospod tisto noč: Vzemi junca svojiga očeta, in druziga sedemletniga junca, in poderi altar Baalov, ki je tvojiga očeta, in posekaj log,[12]) ki je okrog altarja;

26. in sozidaj altar Gospodu, svojimu Bogu, na verhu tiste skale, na ktero si bil poprej položil jedilni dar, in vzemi druziga junca, in daruj žgavno daritev verh germade derv,[13]) ki jih boš iz loga nasekal.

---

pod milim nebam z živino mane; Gedeon pa ga je iz strahú, de bi mu ga Madjani ne poropali, doma v tlačivnici s palico otepal in čistil.

4. darú v jed ne pernesem. V hebrejskim: „*in minhe ne pernesem.*“ „*Minha*“ pomeni navadno jedilni dar, pa tudi dar sploh (Zgor. 3, 15.). Gedeon je mislil, de prerok govorí z njim v Božjim imenu, torej ga je hotel z jedjo pogostiti.

5. V hebrejskim: „*in iz efe moke*“ i. t. d.

6. Angelj je navadno jedilo premenil v dariven dar, ki ga je ogenj sežgal, Gedeonu v doželeno (v. 17.) znamnje, de je angelj Gospodov, in de ne potrebuje človeškiga jedila.

7. torej bom mogel umreti. Glej 2. Mojz. 33, 20.

8. berž ko ne, naslednjo noč (Glej v. 25.).

9. na njegovo povelje (glej v. 26.), po izjemi kakor poznejše Samuel (1. Kralj. 9. in 16. pogl.), in Elija (3. Kralj. 18.).

10. V hebrejskim: „*Gospod je mir*“.

11. do današnjiga dneva je (altar) še v Efri, ki je i. d.

12. Glej 2. Mojz. 34, 13.

13. pervo imenovaniga junca naj bi na altar položil, prebivavcam svojiga mesta v poduk, komu naj darujejo.

Digitized by Google

27. Tedaj je vzel Gedeon deset móž zmed svojih hlapcov, in je storil, kakor mu je bil Gospod ukazal. Ker se je pa bal hiše svojiga očeta, in ljudi tistiga mesta, ni hotel tega storiti po dnevu, ampak vse je po noči dopolnil.

28. In ko so bili ljudje tistiga mesta zjutrej vstali, so vidili Baalov altar podert, in log posekan, in druziga junca položeniga na altar, ki je bil takrat sozidan;

29. ter so med seboj rekli: Kdo je to storil? In ko so popraševali po početniku dela, je bilo povedano: Gedeon, Joasov sin, je vse to storil.

30. In so rekli Joasu: Svojiga sina sem perpelji, de umerje; zakaj on je poderl Baalov altar, in je log posekal.

31. On jim je odgovoril: Ali ste Baalovi maševavci, de se zanj bojujete? Kdor je njegov nasprotnik, naj umerje, preden[14]) pride jutrišnji dan; ako je on Bog, naj se mašuje nad njim, ki je podkopal njegov altar.

32. Od tega dne se je Gedeon imenoval Jerobaal[15]) zato, ker je Joas rekel: Baal naj se mašuje nad njim, ki je podkopal njegov altar.

33. Torej so se vsi Madjani, in Amalečani, in ljudstva proti izhodu, vsi ob enim zbrali, in so šli čez Jordan, in se ušotorili v jezraelski dolini.

34. Duh Gospodov pa je navdal Gedeona,[16]) ki je zatrobil na trobento, in je poklical hišo Abiezerjevo, de bi šla za njim.

35. In je poslal sporočnikov po vsim Manasetu, ki je šel za njim, in druzih sporočnikov v Aser, in Zabulon, in Neftali, ki so mu naproti prišli.

36. In Gedeon je rekel Bogu: Ako boš rešil Izraela po moji roki, kakor si govoril,

37. bom položil to kožo z volno na gumno;[17]) ako bo rosa samo na koži, po vsi zemlji pa suho, bom spoznal, de boš po moji roci, kakor si govoril, rešil Izraela.[18])

38. In zgodilo se je takó. In on je po noči vstal,[19]) je vzel kožo, in je skledico z roso napolnil.

39. In je spet Bogu rekel: Naj se ne vname tvoj serd nad menoj, ako še enkrat poskusim, ter išem znamnja na koži. Prosim, naj bo samo koža suha, in vsa zemlja z roso namočena.

40. In Bog je storil tisto noč, kakor je prosil; in je bila suhota samo po koži, rosa pa po vsi zemlji.

---

14. naj ga Baal kaznuje s smertjo, ako je Bog. V hebrejskim: *„Kdor se za Baala poganja, naj umerje do jutriga. Ako je Bog, naj si stori pravico zoper Gedeona, ki je poderl njegov altar“.*

15. V hebrejskim: *„Jerub-Baal“*, to je, mašuj se Baal!

16. Gospod je dal serčnost Gedeonu.

17. na tla, pod milim Bogam, kjer so navadno mlatili.

18. Že pervo znamnje (v. 21.) je Gedeona lahko prepričalo, de ga je Bog poklical, rešit ljudstvo iz nesreče; de bi se pa tudi boječi Izraelci sami tega poklica prepričali, je Gedeon Boga še tega tukaj omenjeniga znamnja prosil. Sveti očetje spoznajo v tem znamnji preroško predpodobo Jezusa Kristusa, ki je bil nebeška rosa na prečisto kožo presvete Device ob času, ko je ves svet okoli njega v smerti in suhoti ležal (Ps. 71, 6. Hieronim.).

19. zjutrej zgodej, ob svitu.

Digitized by Google

VII. Poglavje.

Gedeon odbere zmed neštevilne množice tri sto junakov, ki so nosili z rokami vodo k ustam. Gedeon gre ogledovat staniše sovražnikov, in sliši nekoga perpovedovati sanje, ki so pomenile njegovo zmago. Opolnoči se podá s tri sto možmi v staniše, ter jim ukaže užgati bakle, trobentati, verče razbijati in vpiti. Sovražnike prepade velik strah; tolika zmešnjava se spočne v šotorišu, de se Madjani med seboj morè in bežé. Junaki vjamejo dva madjanska kneza in ji umoré.

1. Tedaj je Jerobaal, to je, Gedeon, po noči[1]) vstal, in vse ljudstvo z njim, in je prišel k studencu, ki se imenuje Harad. Šotoriše Madjanov pa je bilo v dolini na severni strani visokiga griča.

2. In Gospod je rekel Gedeonu: Obilno ljudstva je s teboj, in Madjan mu ne bo dan v roke, de se Izrael zoper mene ne hvali in ne reče: Po svoji moči sim rešen.

3. Govôri ljudstvu, in oznani, de vsi slišijo: Kdor je boječ in plašljiv, naj se verne. Tedaj se jih je s hriba Galaada podalo,[2]) in zmed ljudstva vernilo dva in dvajset tavžent móž, in jih je le deset tavžent ostalo. 5. Mojz. 20, 8: 1. Mak. 3, 56.

4. In Gospod je rekel Gedeonu: Še je veliko ljudstva, pelji jih k vodi, in tam jih bom skusil. Od kteriga ti porečem, de naj gre s teboj, on naj gre; komur bom pa prepovedal iti, naj se verne.

5. In ko je bilo ljudstvo prišlo doli k vodi, je Gospod Gedeonu rekel: Kteri bodo vodo z jezikam lizali,[3]) kakor jo psi navadno ližejo, jih odloči posebej; in kteri jo bodo s perpognjenimi koleni pili, oní naj bodo na drugi strani.

6. Tedaj je bilo število njih, ki so z roko k ustam vodo nosili, in jo lizali, tri sto móž; vsa druga množica pa je s perpognjenim kolenam pila.

7. In Gospod je rekel Gedeonu: Po tri sto možeh, ki so vodo lizali, vas bom rešil, in ti bom dal Madjana v roko; vsa druga množica pa naj se verne v svoj kraj.

8. Ko je tedaj po njih številu vzel živeža in trobent, je ukazal vsi drugi množici se verniti v svoje šotore; on sam pa se je podal s tri sto možmi v boj. Staniše Madjanov pa je bilo spodej v dolini.

9. Ravno tisto noč mu je Gospod rekel: Vzdigni se, in pojdi

1. zjutrej zgodej, ob svitu.

2. z gorij v Manasetovim rodu, kjer so imeli šotore razpete. Té gorje so se lahko tudi Galaad imenovale, ker je bil Manasetov vnuk Galaad. Glej Joz. 17, 1. 2.

3. kteri bodo vodo iz periša pili, in se ne bodo s trebuham na zemljo ulegli, de bi poželjno iz potoka pili. Pravi Gospodovi vojšaki na zemlji vživajo pozemeljske dobrote le memogredé, ne hrepené po njih, in ne navezujejo nanje svojiga serca. Glej 1. Kor. 7, 31.

Digitized by Google

doli v staniše; zakaj dal sim ti jih v roko.

10. Ako se pa sam bojiš iti, naj gre Fara, tvoj hlapec, s teboj;

11. in ko boš slišal, kaj govoré, se bodo tvoje roke okrepčale, in boš serčnejši doli stopil v staniše sovražnikov. Šel je tedaj doli sam in Fara, njegov hlapec, v del šotoriša, kjer je bila vojaška straža.[4])

12. Madjani pa in Amalečani, vse ljudstva od izhoda, so razkropljeni ležali po dolini, kakor truma kobilic; in tudi kamel je bilo brez števila, ko peska, ki leží po bregu morja.

13. Ko je bil Gedeon tje prišel, je nekdo perpovedoval svojimu bližnjimu sanje, in mu je takole perpovedoval, kar je vidil: Vidil sim sanje, in zdelo se mi je, kakor de bi se bil valil podpepelnikov kruh iz ječmenove moke, in se takal v šotoriše Madjanov, in ko je bil prišel do šotora, se je vanj zadel, in ga je poderl, takó de je bil zemlji enak.

14. In on, ki mu je pravil, je odgovoril: To ni nič druziga kakor meč Gedeona, sinú Joasoviga, Izraelca; zakaj Gospod mu je dal v roke Madjana in vse njegovo šotoriše.

15. In ko je Gedeon sanje slišal, in njegovo razlago, je molil, in se je vernil v Izraelovo staniše, in je rekel: Vzdignite se; zakaj Gospod je dal nam v roke madjansko šotoriše.

16. In je razdelil tri sto móž v tri trume, in jim je dal trobent v roke, in praznih verčev, in bakel v sredi verčev.[5])

17. In jim je rekel: Kar bote mene vidili storiti, to storite; stopil bom v del šotoriša, in kar bom storil, storite.

18. Ko bo trobenta zabučala v moji roki, tudi vi okrog šotoriša trobite, in vpite: Gospodu in Gedeonu![6])

19. In Gedeon je šel s tri sto možmi, ki so bili z njim, v del šotoriša,[7]) ko se je opolnočna straža začela,[8]) in ko so stražeje zbudili, so začeli trobiti na trobente, in z verčmi skupej tleči.

20. In ko so na treh krajih okrog in okrog šotoriša zatrobili,[9]) in verče razbili, so bakle deržali z levimi rokami, z desnimi pa doneče trobente, ter so vpili: Meč Gospodov in Gedeonov.[10])

21. In so stali sleherni na svojim mestu okrog in okrog šotoriša sovražnikov: Bilo je tedaj vse šotoriše zmoteno, in so vpili, in tulili, in bežali:

22. per vsim tem pa je vender tri sto móž neprenehama trobilo na trobente. In Gospod je poslal meč v vse šotoriše, ter so se med seboj morili, Ps. 82, 10.

23. in so bežali do Betsete,[11])

4. kjer so bile perve vojaške straže.
5. Bakle so imeli skrite v verčih.
6. Gospodu in Gedeonu bodi zmaga!
7. v posledni del ali konec šotoriša.
8. med deseto in enajsto uro.
9. namreč tri trume, v ktere je bilo tri sto móž razdeljenih.
10. Meč Gospodov in Gedeonov bo gotovo zmagal.
11. V hebrejskim: „*in so bešali proti Cereri*“.

Digitized by Google

do višave Abelmehule v Tebatu. Vpili so pa Izraelovi možje iz Neftalijeviga, in Aserjeviga, in iz vsiga Manasetoviga rodú,[12]) in so Madjane podili.

24. In Gedeon je poslal sporočnikov na vse Efrajmovo gorovje, in je rekel: Pridite doli Madjanam naproti, in obsedite vodo[13]) do Betbere in Jordana.[14]) In ves Efrajm je vpil, in je obsedel vodo in Jordan do Betbere.

25. In vjeli so dva kneza Madjanov, Oreba in Zeba, in so ubili Oreba na Orebovi skali, Zeba pa per Zebovi tlačivnici.[15]) In so dalje podili Madjane, glavi pa, Orebovo in Zebovo, so pernesli Gedeonu unkraj reke Jordana. Ps. 82, 12. Iz. 10, 26.

VIII. Poglavje.

Gedeon utolaži napihnjene Efrajmovce s krotkim odgovoram; preti prebivavcam v Sokotu in Fanuelu, ker so njegovim upehanim junakam živeža odrekli; razkropí staniše madjanskih kraljev, Zebeeta in Salmana, in ji umorí; kaznuje pervake v Sokotu in podere terdnjavo Fanuel; se ubrani ponujane kraljeve častí; naredí iz poropanih zlatih uhanov in škerlatastih oblačil napersnik, ki je bil poznejše Izraelcam prilika v malikovanje; umerje v lepi starosti, in zapustí sedemdeset sinov. Po njegovi smerti služijo Izraelci malikam, in so nehvaležni njegovi rodovini.

1. In možje iz Efrajma so mu rekli: Zakaj si vender hotel to storiti, de nisi nas poklical, ko si šel v boj zoper Madjana? In so se silno hudovali, in so se skorej nad njim maševali.

2. On pa jim je odgovoril: Kaj bi bil mogel taciga storiti, kar ste vi storili?[1]) Ali ni grojzd[2]) Efrajmov boljši ko tergatev Abiezerjeva?[3])

3. Vam v roke je dal Gospod Madjanova kneza, Oreba in Zeba; kaj bi bil mogel taciga storiti, kar ste vi storili? Ko je bil to zgovoril, se je njih togota ulegla, ki so se z njo zoper njega napenjali.

---

12. V hebrejskim: „*So se zbrali Izraelovi možje*“ i. t. d. Ker je tukaj opomnjeña šega bojevanja zares čudovita, je po misli svetiga Gregorja Duh Božji s tem kaj druziga hotel naznaniti, namreč kakó de se morajo per pravih vojšakih v Božjim kraljestvu perstene posode (glej 2. Kor. 4, 7.) poprej razdrobiti, t. j., telesni počutki ukrotiti, preden se zamore ogenj višjiga razsvetljenja perkazati.

13. obstavite potoke do i. t. d.

14. in reko Jordan, preden tje pridejo.

15. Skala, na kteri so Oreba ubili, se je potem Oreb imenovala, tlačivnica pa, per kteri so umorili Zeba, se je po njem imenovala Zeb.

1. Jez sim samo vojsko premagal, vi pa ste kneze vjeli. Ali ni to veliko imenitnejši, in vam v veči čast?

2. prav za prav pobirek (Permeri zgor. 7, 24. 25.).

3. ko moja in moje vojske (glej zgor. 6, 34.) tergatev, to je, zmaga? Vojske in boji se v svetim pismu večkrat v podobi tergatve in tlačivnice pred oči stavijo. Iz. 16, 9. Jer. 6, 9: 25, 15: 49, 9. Skriv. razod. 14, 18. 19.

Digitized by Google

4. In ko je bil Gedeon prišel k Jordanu, je čežnj šel s tri sto možmi, ki so bili z njim, in zavoljo trudnosti niso mogli bežečih poditi.

5. In je rekel možem v Sokotu: Prosim, dajte kruha ljudstvu, ki je z menoj; zakaj silno so onemagali, de bomo mogli poditi Zebeeta in Salmana, kralja Madjanov.[4])

6. Odgovorili so knezi v Sokotu: Ali so morde pesti Zebeeta in Salmana že v tvoji roki, de hočeš, naj damo tvoji vojski kruha?[5])

7. In on jim je odgovoril: Ko bo tedaj dal Gospod Zebeeta in Salmana meni v roke, bom vaše meso s ternjem in z oscam iz pušave raztergal.[6])

8. In od tod je šel gori, in prišel v Fanuel; in je ravno takó govoril možem tistiga kraja. Pa tudi oni so mu odgovorili, kakor so bili odgovorili možje v Sokotu.

9. Tedaj je tudi njim rekel: Ko se bom vernil ko zmagavec v miru, bom ta stolp poderl.

10. Zebee pa in Salmana sta počivala[7]) z vso svojo vojsko; zakaj petnajst tavžent móž je bilo še ostalo od vsih trum izhodnjih ljudstev, in sto in dvajset tavžent vojakov, ki so meč potegnili, je bilo pobitih.

11. In Gedeon je šel gori po potu njih, ki v šotorih stanujejo,[8]) proti jutrovi strani Nob in Jegbae, in je udaril šotoriše sovražnikov, ki so se varne mislili, in si niso nič hudiga domišljevali. Oz. 10, 14.

12. In Zebee in Salmana sta bežala, Gedeon pa je za njima hitel, in ji vjel, in je vso njuno vojsko zmešal.

13. In ko se je vernil iz boja pred solnčnim izhodam,[9])

14. je vjel mladenča zmed móž v Sokotu, in ga je prašal za imena knezov in starašin v Sokotu, in je zapisal sedem in sedemdeset móž.

15. In je prišel v Sokot, in jim je rekel: Glejte Zebeeta in Salmana, zavoljo kterih ste me zaničevali, rekoč: Sta morde Zebee in Salmana že v tvojih rokah, de zato hočeš, naj damo kruha možem, ki so trudni in pešajo?

16. Tedaj je vzel starašine mesta, in ternja in osca iz pušave, in je z njima raztergal in razterl može v Sokotu.

17. Tudi stolp Fanuel je poderl, in prebivavce mesta pomoril.

18. In on je rekel Zebeetu in Salmanu: Kakošni so bili možje, ki ste jih umorili v Taboru? In sta odgovorila: Tebi enaki, in eden zmed njih ko kraljev sin.

---

4. Kralja Madjanov sta najdla pot, de sta čez Jordan pobegnila. Permeri zgor. 7, 24. razl. 14.

5. Ti hočeš od nas, de bi vas obdarovali in s kruham previdili, prej ko ste to zaslužili.

6. bom vas ukazal s ternjem in oscam do smerti tepsti.

7. V hebrejskim: *„sta počivala v Karkoru“.*

8. je šel po potu arabskih kočarjev, ki nimajo stanovitniga prebivališa, in se jim Beduini pravi.

9. Nekteri prestavljajo hebrejsko: *„In ko se je z višave Haresa vernil“.*

Digitized by Google

19. In on je njima odgovoril: Bili so moji bratje, sinovi moje matere. Per živim Bogu, ako bi jih bili per življenji ohranili, bi vaju ne umoril.

20. In je rekel Jetru, svojimu pervorojenimu: Vzdigni se, ter ji umori. On pa ni potegnil meča; zakaj bal se je, ker je bil še mladenček.

21. In Zebee in Salmana sta rekla: Ti se vzdigni in plani v naji; zakaj po človekovi starosti je njegova moč. Gedeon se je tedaj vzdignil, ter je umoril Zebeeta in Salmana; in je vzel lišp in oklepe,[10]) s kterimi so vratove kraljevih kamel ozaljševali. Ps. 82, 12.

22. In vsi Izraelovi možje so rekli Gedeonu: Gospoduj nad nami,[11]) ti in tvoj sin, in sin tvojiga sinú, ker si nas rešil iz roke Madjanov.

23. In on jim je odgovoril: Ne bom gospodoval nad vami, tudi ne bo gospodoval nad vami moj sin, ampak Gospod naj gospoduje nad vami.

24. In spet jim je rekel: Le eno samo prošnjo imam do vas: Dajte mi uhane od svojiga ropa; zakaj zlate uhane so Izmaelci nosili.

25. In so odgovorili: Prav radi ti jih damo. In so razgernili plajš na zemljo, in so nanj zmetali uhane od ropa.

26. In teža prošenih uhanov je bila tavžent in sedem sto seklov zlata, verh lišpa, in vratnih verižic, in škerlatastih oblačil, ki sta jih madjanska kralja nosila, in verh zlatih vratnih verižic kamel.

27. In Gedeon je iz tega naredil efod,[12]) in ga je shranil v svojim mestu Efri. In ves Izrael je z njim nečistoval,[13]) in je bil Gedeonu in vsi njegovi hiši v padec.[14])

28. Madjani pa so bili ponižani pred Izraelovimi otroci, ter niso môgli dalje svojih zatilnikov povzdigovati; temuč počivala je dežela štirdeset let, dokler je Gedeon vladal.

29. Tedaj je šel tje Jerobaal, Joasov sin, in je prebival v svoji hiši.

30. In je imel sedemdeset sinov, ki so izhajali iz njegoviga ledja; ker je imel več žen.

---

10. ali sponke. V hebrejskim: „*pollune*“, ki jih Arabci še zdaj svojim kamelam v zaljšanje obešajo.

11. Gospoduj nad nami ko kralj, in naj ti v tej kraljevi časti tudi tvoji sinovi in vnuki nasledvajo.

12. napersnik (2. Mojz. 28.) iz eniga dela denarjev v spomin zmage, ter ga je v svoji hiši hranil, ali za véliciga duhovna per Božji službi v svetim šotoru, ki je bil v Sili blizo Efre, kjer je Gedeon stanoval (Avg., Teod.), ali pa de bi ga sam (Gedeon) per kaki posebni slovesnosti nosil (Permeri 2. Kralj. 6, 14: 1. Kralj. 2, 18. 28.).

13. po Gedeonovi smerti (v. 33.), ker so malikovavske duhovne z njim lepšali (Permeri spod. 17, 5. Eccli. 16, 16. 18.). Kar se namreč tukej v misel vzame, se je poznejše zgodilo, kakor se vidi iz 29. verste, kjer še le perpoveduje, de se je Gedeon domu vernil.

14. ker ga je doma imel, ko bi se bil mógel v svetim šotoru hraniti, in je dal s tem perložnost, de so ga napak obračali (sv. Avg.), akoravno je sicer njegov namen dober bil. Perm. Hebr. 11, 32.

Digitized by Google

31. Njegova perležnica pa,[15]) ki jo je imel v Sihemu, mu je sinú rodila z imenam Abimeleka.

32. In Gedeon, Joasov sin, je umerl v lepi starosti, in je bil pokopan v pokopališu Joasa, svojiga očeta, ki je bil iz Ezrijeve rodovine, v Efri.

33. Ko je bil pa Gedeon umerl, so se Izraelovi otroci odvernili,[16]) in so nečistovali z Baali.[17]) In naredili so zavezo z Baalam, de bi njim bil bog;[18])

34. tudi se niso spominjali Gospoda, svojiga Boga, ki jih je otel iz rok vsih njih sovražnikov okrog in okrog;

35. in tudi niso imeli usmiljenja s hišo Jerobaal-Gedeona za vse dobrote, ki jih je bil storil Izraelu.

IX. Poglavje.

Abimelek, sin Gedeonov, umorí sedemdeset svojih bratov, in Sihemljani si ga izvolijo za kralja. Joatam, Gedeonov nar mlajši sin, pokaže Sihemljanam v priliki, kakó nespametno so ravnali, ker so si Abimeleka izvolili za kralja, in jim napové Božjo kazen. Tri leta potem se spuntajo zoper svojiga noviga kralja, on pa njih mesto razdene in jih pomorí. Ko Abimelek v mestu Tebesu stolp oblega, verže žena s strehe kos mlinskiga kamna, in mu razbije glavo; njegov oproga ga potem na njegovo prošnjo popolnama usmerti.

1. Abimelek, sin Jerobaalov, pa je šel v Sihem k bratam svoje matere,[1]) je govoril z njimi in z vso rodovino očetove hiše svoje matere, rekoč:

2. Recite vsim sihemskim možem: Kaj vam je boljši, de sedemdeset móž, vsi Jerobaalovi sinovi gospodujejo nad vami, ali de le en sam mož gospoduje? Premislite pa tudi, de sim vaša kost, in vaše meso.[2])

3. In bratje njegove matere so povedali zavoljo njega vse te besede vsim sihemskim možem, in so nagnili njih serca k Abimeleku, ko so rekli: Naš brat je!

4. In so mu dali sedemdeset liber srebra[3]) iz tempeljna Baal-beritoviga.[4]) In najel si je s tem ubozih móž in potepuhov, ki so šli za njim.

5. In je prišel v hišo svojiga očeta v Efri, in je pomoril svoje

---

15. ki jo je Gedeon po postavi stariga zakona smel imeti, kakor je imel Abraham Agaro in Keturo zraven svoje prave žene Sare.
16. so Izraelovi otroci zapustili praviga Boga.
17. so se ognušali s službo Baalov, to je, malikov.
18. V hebrejskim: *„in so si zvolili boga Baal-Berita“*, to je, Baala zaveze. Maliku Baalu so dali to imé, naj bi čul nad zvestim spolnovanjem storjenih zavez, in naj bi kaznoval njé, ki jim nasproti delajo.
1. Abimelek je bil sin Gedeonov, ki ga je imel s perležnico v Sihemu. Glej zgor. 8, 31.
2. de sim vaš sorodnik, de smo si v rodu.
3. V hebrejskim: *„seklov srebra“* i. t. d.
4. Glej zgor. 8, 33. iz občniga zaklada, ki je bil v tempeljnu shranjen.

Digitized by Google

brate, Jerobaalove sinove, sedemdeset móž,[5]) na enim kamnu;[6]) le Joatam, nar mlajši sin Jerobaalov, je ostal, ker se je bil skril.

6. Zbrali so se pa vsi sihemski možje, in vse rodovine mesta Mela,[7]) ter so šli, in so postavili Abimeleka kralja per hrastu, ki je stal per Sihemu.[8])

7. Ko je bilo to Joatamu povedano, je šel, in je stal verh gore Garizima,[9]) in je povzdignil svoj glas, in je vpil, ter je rekel: Poslušajte me, možje sihemski, de vas tudi Bog sliši.

8. Drevesa so šle, si mazilit kralja, in so rekle oljki: Gospoduj nad nami!

9. Ona je odgovorila: Ali morem zapustiti svojo mastnino, ki jo rabijo bogovi[10]) in ljudje, ter iti, de bi bila povišana med drevesi?

10. In drevesa so rekle figovimu drevesu: Pridi, in prevzemi gospostvo čez nas!

11. Odgovorilo jim je: Ali morem zapustiti svojo sladkost, in svoj presladek sad, ter iti, de bi bilo povišano med drugimi drevesi?

12. In govorile so drevesa vinski terti: Pridi, in kraljuj nad nami!

13. Ona jim je odgovorila: Ali morem zapustiti svoje vino, ki razveseljuje Boga in ljudi, de bi bila povišana med druzimi drevesi?

14. In rekle so vse drevesa ternjevimu germu: Pridi, in gospoduj nad nami!

15. On jim je odgovoril: Ako me zares kralja postavite, pridite in počivajte pod mojo senco; ako pa nočete, naj šine ogenj iz ternjevca, in naj požre cedre na Libanonu![11])

16. Zdaj tedaj, ako ste po pravici in brez greha Abimeleka kralja čez se postavili, in ako ste prav ravnali z Jerobaalam in z njegovo hišo, in ste povernili njegove dobrote, ki se je za vas vojskoval,

17. in svoje življenje v nevarnost postavil, de bi vas otel iz roke Madjanov,

18. vi, ki ste se zdaj vzdignili zoper hišo mojiga očeta, in ste umorili njegove sinove, sedemdeset móž, na enim kamnu, in ste Abimeleka, sina njegove

---

5. prav za prav devet in šestdeset móž; zakaj eden, namreč Joatam, se je rešil, kjer se je bil skril.
6. prej ko ne, so bili ob glavo djani.
7. terdnjave v Sihemu. Tudi terdnjava Sion se je imenovala Melo (2. Kralj. 5, 9.).
8. per hrastu spominka. Glej Joz. 24, 26.
9. ki je nad sihemsko mesto molela.
10. ki se je per darovanji malikam v čast potrebovala.
11. Joatam hoče s to basnijo reči: Kakó nespametno ste pač ravnali! Ko so se blagi možje vladarstvu odpovedali (glej zgor. 8, 22.), ter so spoznali, de je boljši služiti kakor vladati, ste Sihemljani Abimeleka, ki se vam je sam vsilil, kralja naredili. Vselej ste z njim ogoljufani! Ako ga za svojiga kralja obderžite, kaj vam néki zamore dati, ker je enak ternjevimu germu, ki nima ne sadú ne sence? Ako se ga pa hočete spet znebiti, vas bo gotovo pokončal; ker tudi ternjevec, ako se vname, nar veči drevesa požge.

Digitized by Google

sužnje, kralja postavili čez prebivavce v Sihemu, zato ker je vaš brat;

19. ako ste tedaj prav in brez greha ravnali z Jerobaalam in njegovo hišo: veselíte se dans Abimeleka, in on naj se vas veselí!

20. Ako ste pa krivično *(ravnali)*, naj šine ogenj iz njega, in naj požre sihemske prebivavce in mesto Melo; in ogenj naj šine iz móž sihemskih in iz mesta Mela, in požre naj Abimeleka!

21. Ko je bil to zgovoril, je zbežal, in je šel v Bero, in je ondi stanoval iz strahú pred Abimelekam, svojim bratam.

22. In Abimelek je kraljeval nad Izraelam[12]) tri leta.

23. In Gospod je poslal prav hudiga duha[13]) med Abimeleka in prebivavce v Sihemu, kteri so ga jeli preklinjati,[14])

24. in zvračati hudobijo umorstva sedemdeseterih Jerobaalovih sinov in njih prelito kri na Abimeleka, svojiga brata, in na druge sihemske kneze, ki so mu pomagali.

25. In so mu zalezbe postavili verh gorá; in ko so čakali njegoviga prihoda, so delali ko tolovaji, ter so memogredoče obropovali; in to je bilo Abimeleku povedano.

26. Prišel je pa Gaal, Obedov sin, s svojimi brati, in se je podal v Sihem,[15]) in ob njegovim prihodu so sihemski prebivavci serčnost dobili,

27. in so šli na polje, in so obrali vinograde,[16]) in so tlačili grozdje, in so peli in rajali, in šli v tempelj svojiga boga, so jedli in pili, in Abimeleka preklinjali.

28. In Gaal, sin Obedov, je vpil: Kdo je Abimelek, in kaj je Sihem, de mu služimo? Ali ni Jerobaalov sin,[17]) in je postavil Zebula, svojiga hlapca, za kneza čez može Emorja,[18]) očeta Sihemoviga?[19]) zakaj bi mu tedaj služili?

29. O, de bi mi vender kdo dal to ljudstvo pod roko, kmalo bi Abimeleka s pota spravil. In Abimeleku je bilo rečeno: Zberi vojskino množico, in pridi!

30. Zakaj Zebul, mestni poglavar, ko je slišal govor Gaala, sinu Obedoviga, se je silno razserdil,

31. in je skrivši poslal k Abimeleku sporočnikov,[20]) rekoč: Glej, Gaal, Obedov sin, je pri-

---

12. t. j., nad Sihemljani in nad prebivavci nekterih bližnjih mest.
13. duha zdražbe in razpertije.
14. V hebrejskim: *„so mu jeli nezvesti biti“*.
15. se je v Sihem podal Sihemljanam v pomoč zoper Abimeleka.
16. bila je namreč ta čas ravno tergatev.
17. ki ni Sihemljan.
18. čez imenitne Sihemljane, ki so nekdaj Hemorja kneza imeli (1. Mojz. 34, 2.).
19. V hebrejskim: *„Ali ni sin Jerubaalov, in ali ni Zebul njegov knez? Služite raji še vnukam Hemorja* (starim sihemljanskim blagorodnikam), *očeta Sihemoviga“*.
20. ki je, prej ko ne, večidel stanoval v Efri, v mestu svojiga očeta, ali pa v Rumi (v. 41.).

Digitized by Google

šel s svojimi brati v Sihem, in oblega mesto zoper tebe.[21])

32. Vzdigni se tedaj po noči z ljudstvam, ki je per tebi, in skri se na polji;

33. in zjutrej zgodej, ko solnce izhaja, plani na mesto; in ko se bo vzdignil zoper te s svojim ljudstvam, mu stori, kar premoreš.

34. Vzdignil se je tedaj Abimelek po noči z' vso svojo vojsko, in je postavil zalezbo zraven Sihema na štirih krajih.

35. In Gaal, Obedov sin, je šel ven, in se je pred mestne vrata vstopil. Tedaj se je Abimelek vzdignil, in vsa vojska z njim, iz kraja zalezbe.

36. In ko je Gaal ugledal ljudstvo, je rekel Zebulu:[22]) Glej, z gorá pride truma. In on mu je odgovoril: Sence gorá vidiš ko človeške glave, in po ti zmoti se goljufaš.

37. In Gaal je spet rekel: Glej, truma pride iz osredka[23]) dežele, in ena truma pride po potu, ki derží proti hrastu.[24])

38. In Zebul mu je odgovoril: Kje so zdaj tvoje usta, ki si se ustil: Kdo je Abimelek, de bi mu služili? Ali ni to tisto ljudstvo, ki si ga zaničeval? Pojdi tedaj ven, in vojskuj se z njim!

39. Gaal je tedaj šel vpričo sihemskiga ljudstva, in se je vojskoval zoper Abimeleka,

40. on pa je bežal, in *(Abimelek)* ga je podil, in ga je v mesto perpodil; in silno veliko jih je padlo na njegovi strani do mestnih vrat.

41. In Abimelek je ostal v Arumi; Zebul pa je izgnal[25]) Gaala in njegove tovarše iz mesta, ter jim ni pustil v njem prebivati.

42. Drugi dan je tedaj šlo ljudstvo na polje;[26]) in ko je bilo to Abimeleku povedano,

43. je vzel svojo vojsko, in jo je razdelil v tri trume, in je na polji zalezbe postavil. In ko je vidil, de gre ljudstvo iz mesta, se je vzdignil in nanje planil

44. s svojo trumo, in se je bojeval, in obsedel mesto;[27]) dve trumi pa ste tekale po polji in sovražnike podile.

45. In Abimelek se je ves tisti dan bojeval zoper mesto, in ga je vzel, in je njegove prebivavce pomoril, njega pa je takó razdjal, de ga je s solijo potresel.[28])

---

21. V hebrejskim: „*in podpihuje mesto zoper tebe*“.
22. ki se je hlinil, kakor de bi z Gaalam deržal, in je torej z njim šel.
23. V hebrejskim: „*iz popka* (srednjiga ali višjiga dela) *dežele*“.
24. V hebrejskim: „*ena truma pride po potu proti vrašni terebinti*“; kjer so goljufni preroki prerokovali, in druge vraže uganjali.
25. Zebul je izgnal s pomočjo nekterih Sihemljanov, ki so per ugledu Abimeleka in pregovorjeni po Zebulu spet na kraljevo stran stopili, Gaala in njegove tovarše iz mesta.
26. po svojih opravkih; prej ko ne, jih je Zebul na polje spravil, de bi jih Abimeleku v roke izdal.
27. de bi prebivavci v mestu svojim someščanam na polji ne mógli v pomoč priti.
28. v znamnje, de naj se nič več ne sozida, in naj ostane neobdelano ko solnati kraji. Glej 5. Mojz. 29, 23.

Digitized by Google

46. In ko so to slišali, ki so v sihemskim stolpu stanovali,[29]) so šli v tempelj svojiga boga Berita,[30]) kjer so bili zavezo z njim storili, in od njega je bil imé dobil kraj, ki je bil silno terden.

47. In ko je tudi Abimelek slišal, de so se možje v sihemskim stolpu zbrali,

48. je šel na goro Selmon[31]) z vsim svojim ljudstvam, je zagrabil sekiro, in je odsekal z drevesa vejo, in jo je na ramo zadel in nesel, ter je rekel tovaršem: Kar mene delati vidite, naglo storite.

49. Tedaj so se poskušali v sekanji vej z dreves, in so šli za vojvodam; in so obsedli terdnjavo,[32]) in so jo zažgali; in takó se je zgodilo, de je bilo po dimu in po ognji umorjenih tavžent ljudi, móž in žen, prebivavcov v sihemskim stolpu.

50. Abimelek pa se je od tod podal, in je prišel k mestu Tebesu,[33]) in ga je z vojsko obdal in obsedel.

51. Bil je pa v sredi mesta visok stolp,[34]) kamor so zbežali možje in žene, in vsi pervaki mesta; in so vrata prav terdno zaperli, in so na strehi stolpa stali zadej za brambo.

52. In Abimelek se je stolpu perbližal, in se je junaško bojeval; in ko se je vratam perbližal, je hotel ogenj podtakniti;

53. in glej, ena žena je vergla doli kos mlinskiga kamna, in je z njim zadela Abimelekovo glavo, in je razbila njegovo čepino. 2. Kralj. 11, 21.

54. In on je naglo poklical svojiga oproda, in mu je rekel: Potegni svoj meč, ter me umôri, de kje ne porečejo, žena me je ubila. In je spolnil povelje, in ga je umoril.[35]) 1. Kralj. 31, 4: 1. Kron. 10, 4.

55. In ko je bil mertev, so se vsi, ki so bili z njim zmed Izraela, vernili v svoje posestva;

56. in Bog je povernil hudo, ktero je bil Abimelek storil nad svojim očetam, ker je bil umoril svojih sedemdeset bratov.

57. Tudi Sihemljanam je bilo povernjeno, kar so bili storili, in prišlo je nad njé prekletstvo Joatama, sina Jerobaaloviga.

X. Poglavje.

Tola je sodnik Izraelcov tri in dvajset, Jair pa dve in dvajset let. Izraelci služijo malikam, zavoljo tega pridejo Filistejcam in Amonijanam v oblast. Izraelci

29. ki so v sihemski terdnjavi (v. 6.) stanovali.
30. Ta tempelj je bil, berž ko ne, terdnjavi perzidan, in je bil njé nar terdnejši del.
31. ki je bil prav blizo tega kraja.
32. V hebrejskim: „*in so veje okrog njé položili*“.
33. kjer je, prej ko ne, Gaal stanoval, ko je bil iz Sihema pregnan (v. 41.).
34. V hebrejskim: „*močen stolp*“.
35. Od tacih postrežb, ranjenimu človeku življenje končati, se večkrat bere tudi v sveti zgodovini; tode sveta vera jih ojstro prepoveduje skazovati, ali pa jih prositi.

Digitized by Google

prosijo Boga rešenja, poslušajo s skesanim sercam očitanje Gospodovo, odpravijo zmed sebe vse malike, in primejo za orožje zoper Amonijane.

1. Za Abimelekam je vstal vojvoda v Izraelu Tola, sin Fuata, strica Abimelekoviga,[1]) mož iz Isaharja, ki je prebival v Samiru na Efrajmovim gorovji;

2. in je sodil Izraela tri in dvajset let, in je umerl, in je bil pokopan v Samiru.

3. Za njim je nasledoval Jair, Galaajčan, ki je sodil Izraela dve in dvajset let.

4. In je imel trideset sinov, ki so jezdarili na tridesetih mladih oslicah,[2]) in so bili poglavarji trideseterih mest, ki so se imenovale po njegovim imenu Havot-Jair, to je, mesta Jairove, do današnjiga dneva v deželi Galaadu.[3])

5. In Jair je umerl, in je bil pokopan v kraji, ki se imenuje Kamon.

6. Izraelovi otroci pa so starim greham nove perkladali, hudo so delali pred Gospodovim obličjem, ter so služili malikam, Baalam in Astaroti,[4]) in bogovam Sirije, in Sidona, in Moaba, in Amonovih sinov, in Filistejcov; in zapustili so Gospoda, in mu niso služili.

7. Gospod se je nad njimi razserdil, in jih je dal v roke Filistejcam in Amonovim sinovam.

8. In vsi, kteri so prebivali unkraj Jordana v deželi Amorejcov, to je, v Galaadu, so bili nadlegvani in hudo stiskani osemnajst let;

9. takó, de so Amonovi sinovi čez Jordan prišli, in so Juda, in Benjamina, in Efrajma pokončali; in Izrael je bil silno stiskan.

10. In so vpili k Gospodu, ter so rekli: Grešili smo zoper tebe, ker smo zapustili Gospoda, svojiga Boga, in smo Baalam služili.

11. In Gospod jim je govoril:[5]) Ali vas niso Egipčani, in Amorejci, in Amonovi sinovi, in Filistejci,

12. in Sidonci, in Amalečani, in Kananejci stiskali? In ste k meni vpili, in sim vas rešil iz njih roke.

13. In vender ste me zapustili, in ste ptuje bogove častili; torej vas nočem več rešiti:

14. Pojdite, in kličite bogove, ki ste si jih izvolili; oni naj vas rešijo ob času stiske.

15. In rekli so Izraelovi otroci Gospodu: Grešili smo, poverni nam, kakor ti dopade; le zdaj nas reši.

16. Takó so govorili in so pometáli iz svojih pokrajin vse podobe ptujih bogov, in so služili

1. Bolj prav v hebrejskim: „*sin Fuata, sinú Dodoriga*“. Po naši prestavi bi bil Tola Gedeonov sorodnik, in torej iz Efrajmoviga rodu.
2. kakor je bilo takrat per imenitnih možeh v navadi.
3. Že v 4. Mojz. 32, 41. je starejši Jair nekaj galaajskih mest imenoval po svojim imenu; tukaj opomnjeni mlajši Jair je imé obnovil, in je mesta pomnožil. Glej 1. Kron. 2, 22.
4. Glej zgor. 2, 13.
5. po kakim preroku, ali pa po svetim vadljeji. Glej 2. Mojz. 28, 30.

Digitized by Google

Gospodu Bogu; kterimu je bilo žal zavoljo njih rev.

17. Amonovi sinovi pa so se sklicali, in so v Galaadu postavili šotore; zoper njé so se zbrali Izraelovi otroci, in so se v Masfi ušotorili.

18. In galaajski knezi so rekli, sleherni svojimu bližnjimu: Kdor se bo pervi zmed nas jel bojevati zoper Amonove sinove, naj bo poglavar ljudstva v Galaadu.

XI. Poglavje.

Jefte mora zapustiti svoj dom, beží v Arabijo in je vojvoda tolovajske derhali. Galaajčani ga nazaj pokličejo, ter si ga izvolijo vojvoda zoper Amonijane in poglavarja v Galaadu. Jefte si perzadeva po poslancih vojsko z Amonijani odverniti, tode zastonj. Jefte naredí nepremišljeno in nespametno obljubo in premaga Amonijane. Daruje svojo hčer, ki je poprej dva mesenca objokovala svojo devištvo, ker ne bo mogla biti mati. Izraelske dekleta obhajajo vsako leto spomin njeniga darovanja.

1. Tisti čas je bil Jefte, Galaajčan, silno močen mož in bojak, neke kurbe sin,[1]) ki ga je ródil Galaad.[2])

2. Imel je pa Galaad ženo, ki mu je sinov rodila; ko so bili dorastli, so Jefteta ven pahnili, rekoč: Ne moreš biti dedič v hiši našiga očeta; ker si sin druge matere.

3. Tedaj je pred njimi zbežal, in se jih je ogibal, in je prebival v deželi Tobu; in per njem so se zbirali ubogi in tolovajski možje, in so hodili za njim ko za svojim vojvodam.[3])

4. Tiste dni so se Amonovi sinovi vojskovali zoper Izraela.

5. In ko so jih močno pertiskali, so šli galaajski starašini, de bi si Jefteta v pomoč vzeli iz dežele Toba;

6. in so mu rekli: Pridi, in bodi naš vojvoda, in vojskuj se zoper Amonove sinove!

7. On jim je odgovoril: Ali niste vi, ki ste me sovražili, in ste me pahnili iz hiše mojiga očeta; in zdaj pridete k meni, po sili pergnani? 1. Mojz. 26, 27.

8. In galaajski pervaki so rekli Jeftetu: Za tega voljo smo zdaj prišli k tebi, de greš z nami, in se vojskuješ zoper Amonove sinove, in de si vojvoda vsih, ki prebivajo v Galaadu.

9. In Jefte jim je rekel: Ako ste res zato k meni prišli, de se za vas vojskujem zoper Amonove sinove, in če jih da Gospod meni v roke, ali bom jez vaš knez?

10. In so mu odgovorili: Gospod, ki to sliši, je srednik in priča, de bomo spolnili svojo obljubo.

---

1. sin perležnice. Drugi prestavljajo: sin žene, ktera ni bila Izraelka. Ajdo so imenovali kurbirje, ker so krivim bogovam služili.
2. Jeftetov oče je bil Galaad, vnuk starejiga Galaada (Joz. 17, 1.).
3. prej ko ne, Amonijane in Filistejce oropat, ki so se ta čas zoper Izraelce vojskovali.

Digitized by Google

11. Tedaj je šel Jefte z galaajskimi pervaki, in vse ljudstvo ga je naredilo za svojiga kneza. In Jefte je govoril vse te besede pred Gospodam v Masfi.[4])

12. In je poslal sporočnikov do kralja Amonovih sinov, ki naj rečejo v njegovim imenu: Kaj imaš z menoj zapovedovati, de si prišel nad me, pokončat mojo deželo?

13. In on jim je odgovoril: Ker je Izrael vzel mojo deželo, ko je prišel iz Egipta, od pokrajin Arnona do Jaboka in Jordana;[5]) tedaj mi jo zdaj v miru nazaj daj.

14. In Jefte je spet po njih sporočil, ter jim je ukazal, naj rečejo kralju Amonijanov:

15. Takó govorí Jefte: Izrael ni vzel moabske dežele, tudi ne dežele Amonovih sinov;[6])

16. temuč, ko so prišli iz Egipta, je hodil po pušavi do rudečiga morja, in je prišel v Kades;

17. in je poslal sporočnikov do edomskiga kralja, rekoč: Pusti me iti skozi tvojo deželo. On pa se ni hotel vdati njegovi prošnji. Tudi je poslal do moabskiga kralja, kteri je tudi zaničeval dovoliti prehod. Ostal je tedaj v Kadesu,

4. Mojz. 20, 14.

18. in je obhodil ob strani deželo Edom, in deželo Moab, in je memo prišel na izhodnji strani moabske dežele, in se je ušotoril unkraj Arnona, in ni hotel iti v moabske pokrajine; zakaj Arnon je meja moabske dežele.

19. Poslal je tedaj Izrael sporočnikov k Sehonu, kralju Amorejcov, ki je prebival v Hesebonu, ter so mu rekli: Pusti me iti skozi tvojo deželo do reke.[7])

20. Pa tudi on je zaničeval besede Izraelove, in ga ni pustil iti skozi njegove pokrajine, temuč, ko je bil nabral brezštevilno množico, se je vzdignil zoper njega do Jase, ter se je močno zoperstavljal;

21. Gospod ga je pa dal z vso njegovo vojsko Izraelu v roke, ki ga je potolkel, in se je polastil vse dežele Amorejcov, prebivavcov tiste pokrajine,

22. in vsih njih pokrajin, od Arnona do Jaboka, in od pušave do Jordana.

23. Gospod, Izraelov Bog, je tedaj pokončal Amorejce, ko se je bojeval Izrael, njegovo ljudstvo, zoper njé, in ti hočeš zdaj posesti njegovo deželo?

24. Ali ne gre tebi po pravici, kar posede Kamos,[8]) tvoj bog? torej gre tudi v naše posestvo, kar je Gospod, naš Bog, zmagovavec, perdobil;

25. ali si morde boljši ko Ba-

4. Jefte je s starašinami Gospoda za pričo poklical, in zavezo s persego poterdil.

5. Kralj Amonijanov se je hotel tiste okrajine polastiti, ki so jo Izraelci Sehonu, kralju Amorejcov, vzeli (4. Mojz. 21, 23.—26.), morebiti zato, ker je bil tudi kralj Moabljanov, kterim so bili Amorejci to okrajino s silo poprej vzeli.

6. Glej 5. Mojz. 2, 9. 19. Joz. 13, 25.

7. dovoli mi iti skozi tvojo deželo do Jordana.

8. moabski malik. Glej 4. Mojz. 21, 29.

Digitized by Google

lak,[9]) Seforjev sin, kralj moabski? ali moreš dokazati, de se je on[10]) z Izraelam prepiral, in se zoper njega vojskoval,

26. ko je *(Izrael)* stanoval v Hesebonu, in v njegovih vaseh, in v Aroeru, in njegovih vaseh, ali v vsih mestih ob Jordanu[11]) že tri sto let? Zakaj niste že toliko časa zastran té povračitve nič poskušali?

27. Torej ne grešim jez zoper tebe, ampak ti hudo delaš zoper mene, ker mi krivično vojsko napoveduješ. Gospod, sodnik ta dan, naj razsodi med Izraelam in med Amonovimi sinovi!

28. Kralj Amonovih sinov pa se ni hotel vdati besedam Jeftetovim, ki mu jih je bil po sporočnikih povedal.

29. Tedaj je navdal duh Gospodov Jefteta, in je obhodil Galaad, in Manase,[12]) tudi Masfo v Galaadu, in od tod je prišel k Amonovim sinovam,

30. in je obljubil Gospodu obljubo, rekoč: Ako mi boš dal Amonove sinove v roko,

31. bom njega, kdor koli pervi pride skozi vrata moje hiše, in me sreča, ko se vernem v miru od Amonovih sinov,[13]) daroval Gospodu v žgavno daritev.[14])

32. Tedaj je šel Jefte nad Amonove sinove, se zoper nje vojskovat; in Gospod mu jih je dal v roke.

33. In jih je potolkel od Aroera do *(tje)*, de prideš v Menit, dvajset mest, in do Abela, ki je z vinogradi obsajen, s silno velikim pobojem; in ponižani so bili Amonovi sinovi po Izraelovih otrocih.

34. Ko se je pa Jefte vernil v Masfo na svoj dom, mu je proti pertekla njegova edina hči z bobni in rajem; zakaj druzih otrók ni imel.

35. In ko jo je ugledal, je raztergal svoje oblačila, in je rekel: Jojmene, moja hči! goljufala si me, in sama si ogoljufana;[15]) zakaj odperl sim svoje usta Go-

---

9. ali imaš veči pravico do té okrajine ko Balak, ki so jo že ob njegovim času Izraelci v last vzeli? Glej 4. Mojz. 22, 2.

10. de se je on, ali kdo zmed njegovih naslednikov z Izraelci prepiral.

11. V hebrejskim bolj prav: *„ob Arnonu“*.

12. in je obhodil vso deželo unkraj Jordana, ter je vojšake nabiral.

13. ko se srečno vernem iz vojske z Amonijani.

14. Tukaj opomnjena obljuba je bila prederzna in pregrešna, in Jefte bi je ne bil smel narediti, še manj pa spolniti (Hieron., Avg.); če se pa vender pomisli, de je Jefte iz dobriga namena to obljubil, nad čémur dvomiti, ni nobeniga vzroka; če se dalje njegova velikoserčna misel prevdari, ki ga je naklonila, tudi kar mu je nar ljubšiga, domovini darovati; in če se gleda na njegovo junaško serčnost, s ktero je svojo obljubo v djanji spolnil; smo persiljeni priprostiga in blagodušniga vojšaka občudovati, ter se bomo tudi radovoljno perdružili pohvali, ki jo sam sveti Duh (Hebr. 11. Sir. 46.) njegovim delam daje. De bi Jefte ne bil res spolnil svoje obljube, temuč de je svojo hčer le samo vednimu devištvu posvetil, je nasprotno razločnim besedam svetiga pisma (v. 31. 35. 39.), in vsim starim razlagavcam.

15. goljufala si me; ker sim se veselil te spet viditi, zdaj pa me žališ; pa tudi sama si ogoljufana; zakaj po skazovanji svojiga veselja si sama klaven dar postala. V hebrejskim: *„Jojmene, moja hči! kakó me tareš in žališ!“*

Digitized by Google

spodu, in zdaj ne morem nič druziga storiti.

36. In ona mu je odgovorila: Moj oče! če si svoje usta Gospodu odperl, stori z menoj, kar koli si obljubil, ker ti je bilo podeljeno maševanje in zmaga nad tvojimi sovražniki.

37. In je rekla očetu: Samo to mi stori, česar te prosim: Pusti me, de hodim dva mesca okrog po gorah, in objokujem svoje devištvo s svojimi tovaršicami.[16])

38. In on ji je odgovoril: Pojdi. In jo je spustil dva mesca. In ko je bila odšla s svojimi pajdašicami in tovaršicami, je objokovala svoje devištvo po gorah.

39. In ko sta bila dva mesca pretekla, se je vernila k svojimu očetu, in ji je storil, kakor je bil obljubil *(nji)*, ki ni moža poznala. Od tod se je začela šega v Izraelu, in se je navada ohranila,

40. de se Izraelove hčere vsako leto snidejo objokvat[17]) hčer Jefteta, Galaajčana, štiri dni.

XII. Poglavje.

Efrajmov rod preti Jeftetu, mu zažgati hišo, ker se je brez njegoviga dovoljenja vzdignil z vojsko nad Amonijane. Jefte zapodí Efrajmovce v beg. Na bregu Jordanovim je veliko Efrajmovcov pomorjenih, ker niso mógli izreči: Šibolet. Sodniki: Abesan, Ahialon in Abdon.

1. Glej pa, punt je vstal v Efrajmu; podali so se namreč proti severju, in so rekli Jeftetu: Zakaj si šel v boj zoper Amonove sinove, in nas nisi hotel poklicati, de bi bili s teboj šli? Hišo ti bomo tedaj zažgali.

2. In on jim je odgovoril: Jez in moje ljudstvo smo imeli veliko razpertijo zoper Amonove sinove, in sim vas klical, de bi mi bili v pomoč prišli, pa niste hotli tega storiti.

3. In ko sim to vidil, sim dal v nevarnost svoje življenje, in sim šel nad Amonove sinove, in Gospod mi jih je dal v roke. S čém sim se pregrešil, de se zoper me vzdigujete v boj?

4. Tedaj je poklical k sebi vse galaajske može, in se je vojskoval zoper Efrajma, in galaajski možje so udarili Efrajma, ker so rekli: Galaad je pobegnil od Efrajma,[1]) in prebiva med Efrajmam in Manasetam.[2])

5. In Galaajčani so obsedli brodiša Jordanove, skozi ktere se

---

16. ker moram mlada in brez otrók umreti, in se ne bom vdeležila časti, mati biti! *„po gorah“*, t. j., v samoti.

17. Nekteri prestavljajo hebrejsko: *„slavljat hčer Jefteta“* i. t. d.; ker se je očetovi obljubi radovoljno vdala, in se za domovino darovala.

1. je odpadel od Efrajmoviga rodú.

2. Vi, Galaajčani, ste se ločili od nas Efrajmovcov; pa tudi niste pravi Manasetovci, ampak ste le neka srednja reč; torej niste pravi Jožefovi otroci. Drugi drugači.

Digitized by Google

je mogel verniti Efrajm.[3]) In ko je kdo zmed Efrajmoviga števila tje perbežal, in rekel: Prosim, pustite me čez iti, so mu Galaajčani rekli: Ali si ti Efrajmov? In če je odgovoril: Nisim;

6. so mu rekli: Reci tedaj Šibolet, ki se pravi klas. In če je zgovoril Sibolet, in ni mogel (*besede*) klas z ravno tisto čerko izgovoriti, so ga koj zgrabili, in na Jordanovim brodišu umorili.[4]) In padlo jih je tisti čas zmed Efrajmovih dva in štirdeset tavžent.

7. Sodil je tedaj Jefte, Galaajčan, Izraela šest let; in je umerl, in je bil pokopan v svojim mestu Galaadu.

8. Za njim je sodil Izraela Abesan iz Betlehema,

9. ki je imel trideset sinov, in ravno toliko hčer, ki jih je iz hiše spustil, in možem dal; in je vzel ravno toliko žen za svoje sinove, in jih je peljal v svojo hišo. On je sodil Izraela sedem let,

10. in je umerl, in je bil pokopan v Betlehemu.

11. In za njim je prišel Ahialon, Zabulonovec, in je sodil Izraela deset let;

12. in je umerl, in je bil pokopan v Zabulonu.

13. Za njim je sodil Izraela Abdon, sin Ilelov, Faratoničan,

14. ki je imel štirdeset sinov, in od njih trideset vnukov, ki so jezdarili na sedemdeseterih mladih oslicah; in je sodil Izraela osem let;

15. in je umerl, in je bil pokopan v Faratonu, v Efrajmovi deželi na gorovji Amalečanov.

XIII. Poglavje.

Izraelci se spet povernejo v malikovanje, in zavoljo tega pridejo Filistejcam v roke. Angelj Gospodov oznani Manuetovi nerodovitni ženi, de bo dobila sina, ki bo vedno ko nazarejic živel. Žena rodí sina, in ga Samsona imenuje. Samson je rastel, in Gospod ga je oblagodarjal.

1. In Izraelovi otroci so spet hudo delali pred obličjem Gospodovim, in on jih je dal Filistejcam v roke štirdeset let. Spred. 10, 6.

2. Bil je pa mož iz Sarae, iz Danoviga rodú, z imenam Manue, kteri je imel nerodovitno ženo.

3. Nji se je perkazal angelj Gospodov, in ji je rekel: Nerodovitna si in brez otrók; pa boš spočela in sinú rodila; 1. Mojz. 16, 11: 1. Kralj. 1, 20. Luk. 1, 31.

4. torej se varuj, de ne piješ ne vina, ne močne pijače, in de nič nečistiga ne ješ! 4. Mojz. 6, 3. 4.

5. ker boš spočela, in sinú rodila, njega glave naj se ne dotakne britev; zakaj nazarejic Božji[1]) bo

3. skozi ktere so se mógli Efrajmovi verniti v svoj rod, ki je bil unkraj Jordana.

4. Efrajmovi tedaj niso mogli izrekovati čerke *š*; namesti njé so izrekovali čerko *s*.

1. obljubljenec Božji. Glej 4. Mojz. 6.

Digitized by Google

od svojih mladih nog in od materniga telesa; in bo začel reševati Izraela iz roke Filistejcov.

6. Ko je bila prišla k svojimu možu, mu je rekla: Mož Božji je prišel k meni, ki je imel angeljsk obraz, silno strahovít. Ko sim ga vprašala, kdo de je, in od kod de pride, in kakó de mu je imé, mi ni hotel povedati;

7. temuč to je odgovoril: Glej, spočela boš, in rodila sinú; varuj se, de ne piješ ne vina, ne močne pijače, in de ne ješ kaj nečistiga; zakaj deček bo nazarejic Božji od svojih mladih nog in od materniga telesa do dneva svoje smerti.

8. Môlil je tedaj Manue Gospoda, in je rekel: Prosim, Gospod! de naj mož Božji, ki si ga poslal, spet pride, in nas učí, kaj de imamo z dečkam storiti, ki se bo rodil!

9. In Gospod je uslišal Manuetovo prošnjo, in angelj Božji se je spet perkazal njegovi ženi, ko je sedela na polji. Manue pa, njen mož, ni bil per nji. Ko je angelja ugledala,

10. je hitela in tekla k svojimu možu, in mu je povedala, rekoč: Glej, perkazal se mi je mož, ki sim ga poprej vidila.

11. On se je pa vzdignil, in je šel za svojo ženo; in ko je prišel k možu, mu je rekel: Ali si ti, ki si govoril z ženo? In uni je odgovoril: Jez sim.

12. In Manue mu je rekel: Ko se bo tvoj govor spolnil, kaj hočeš, de stori deček, ali česa se mora zderžati?

13. In angelj Gospodov je rekel Manuetu: Vsiga, kar sim govoril tvoji ženi, naj se zderží.

14. In kar koli vinska terta rodí, tega naj ne jé: vina in močne pijače naj ne pije, nič nečistiga naj ne jé; in kar sim mu ukazal, naj spolnuje in ohrani.

15. In Manue je rekel angelju Gospodovimu: Prosim te, vdaj se moji prošnji; in kozliča zmed koz ti bomo perpravili.

16. Angelj mu je odgovoril: Ako bi me tudi silil, bi vender ne jedel tvojiga kruha; hočeš pa žgaven dar pernesti, ga daruj Gospodu. In Manue ni vedil, de je angelj Gospodov.

17. In mu je rekel: Kakó ti je imé, de te počastimo, ko se bo tvoj govor spolnil?

18. In mu je odgovoril: Kaj prašaš po mojim imenu, ki je čudovito?[2]) 1. Mojz. 32, 29.

19. Vzel je tedaj Manue kozliča zmed koz, in pitni dar, in ji je verh skale položil, in daroval Gospodu, ki dela čudapolne rečí; on sam pa in njegova žena sta gledala.[3])

20. In[4]) ko se je vzdignil plamen z altarja[5]) proti nebu, se je tudi angelj Gospodov v plamenu vzdignil. Ko sta to vidila Manue in njegova žena, sta padla z obličjem na zemljo.

21. In angelj Gospodov se jima

2. Hebrejsko tudi pomeni: skrivnostno, ali polno skrivnost.
3. ko je angelj darovanje oskerboval (Jožef Flavi). V hebrejskim: *„ki je delal čudovite reči, sta Manue in njegova žena gledala“.*
4. V hebrejskim: *„zakaj ko se je vzdigoval“* i. t. d.
5. t. j., znad skale, na kteri se je darovalo.

Digitized by Google

ni več perkazal. In Manue je zdajci spoznal, de je bil angelj Gospodov,

22. in je rekel svoji ženi: Umerla bova, ker sva Boga vidila.

23. In žena mu je odgovorila: Ako bi naji hotel Gospod umoriti, bi ne bil vzel iz najnih rok žgavne in pitne daritve, tudi bi nama ne bil vsiga tega pokazal, tudi bi ne bil povedal, kar se bo zgodilo.

24. Rodila je tedaj sinú; in je njegovo imé imenovala Samson.[6]) In deček je rastel, in Gospod ga je oblagodaril.

25. In Duh Gospodov je jel z njim biti v Danovim[7]) stanišu med Sarao in Estaolam.

XIV. Poglavje.

Samson prosi svoje starše, de naj mu dovolijo, za ženo vzeti Filistejko, ki mu dopade. Na potu gredé v Tamnato, kjer je Filistejka, razterga leva, v kterim poznejše najde roj bučel in sat. Na ženitnini da svojim drugam uganjko; njegova nevesta spravi z jokam iz njega pomen dane uganjke, ter ga skrivej razodene svatam. Samson ubije trideset Filistejcov, in da njih srajce in suknje njim, ki so uganjko razrešili. Serdit nad nezvestobo svoje neveste se verne brez nje na svej dom; ona pa vzame moža zmed svatov.

1. Samson pa je šel doli v Tamnato; in je ondi vidil ženo zmed filistejskih hčer,

2. in ko je spet gori prišel, je povedal svojimu očetu, in svoji materi, rekoč: Vidil sim ženo v Tamnati zmed hčer Filistejcov; njo, prosim, mi vzemite za ženo.

3. In oče in mati sta mu odgovorila: Ali ni žene med hčerami tvojih bratov, in med vsim mojim ljudstvam, de hočeš vzeti ženo zmed Filistejcov, ki niso obrezani?[1]) In Samson je rekel svojimu očetu: Njo mi vzemi; zakaj dopadla je mojim očém.[2])

4. Njegovi starši pa niso vedili, de je Gospod takó hotel, in de iše priložnosti zoper Filistejce; tisti čas so namreč Filistejci gospodovali nad Izraelam.

5. Samson je tedaj šel s svojim očetam in s svojo materjo doli v Tamnato. In ko so bili do mestnih vinogradov prišli, se je perkazal mlad lev, serdit in rjoveč, in mu je naproti prišel.[3])

6. Duh Gospodov pa je šinil v Samsona,[4]) in je raztergal leva,

---

6. Samson, t. j., leskeči, solnčni; zakaj po njem se bo Izraelcam luč rešenja peržgala (Zgor. v. 5.).

7. Danovi mlajši so še v stanišu v šotorih ko kočarji živeli, in še niso imeli stanovitniga prebivališa (Glej spod. 18, 1. 11.).

1. Zastran neobrezanih glej 2. Mojz. 34, 12: 5. Mojz. 7, 3.

2. ona je perpravna za moj namen, ki mi ga je Bog vdihnil.

3. Samsonu, ki se je bil (iz kakošniga namena, ni znano) na potu nekoliko od svojih staršev ločil (v. 6.).

4. čeznatorna, Božja moč je Samsona navdala.

Digitized by Google

in ga je ko kozliča v kosce razdelil, desiravno ni imel nič v roki; svojimu očetu in svoji materi pa tega ni hotel povedati.[5])

7. In je šel doli in je govoril z ženo,[6]) ki je dopadla njegovim očém.

8. In čez nekoliko dni[7]) se je vernil, de bi jo vzel, in je s pota stopil, de bi pogledal levovo merhovino, in glej, roj bučel je bil v levovim žrelu[8]) in sterden sat.[9])

9. Ko ga je bil v roke vzel, ga je po potu jedel; in ko pride k svojimu očetu in materi, jima je dal del, in sta tudi jedla; vender pa jima ni hotel povedati, de je vzel sterd iz levoviga trupla.

10. In njegov oče je šel doli k ženi, in je svojimu sinu, Samsonu, gostijo napravil;[10]) takó so namreč mladenči po navadi delali.

11. Ko so ga tedaj mestnjani tistiga kraja ugledali, so mu dali trideset tovaršev,[11]) de bi bili z njim.

12. In Samson jim je rekel: Uganjko vam bom dal; ako jo v sedmih dneh gostovanja uganete, vam bom dal trideset srajc, in ravno toliko sukenj;[12])

13. ako je pa ne bote mógli uganiti, mi bote vi dali trideset srajc, in ravno toliko sukenj. In so mu odgovorili: Daj uganjko, de jo slišimo.

14. In jim je rekel: Iz požeruha je prišlo jedilo, in iz močniga sladkost. In niso mógli uganiti zastavice v treh dneh.

15. In ko je prišel sedmi dan,[13]) so rekli Samsonovi ženi: Perlizuj se svojimu možu, in pregovori ga, de ti pové, kaj uganjka pomeni. Če pa nočeš tega storiti, bomo sežgali tebe in hišo tvojiga očeta. Ali ste nas zato k ženitvi povabili, de bi nas obropali?

16. Točila je solze pred Samsonam, in je tožila, rekoč: Ti me sovražiš, in me ne ljubiš; zato mi nočeš razložiti uganjke, ki si jo dal sinovam mojiga ljudstva. On pa je odgovoril: Svojimu očetu in svoji materi je nisim hotel povedati, kakó bi jo mogel tebi povedati?

17. Tedej se je sedem dni gostovanja pred njim jokala;[14]) po-

5. Ako ti Bog posebno milost skaže, je ne oznanuj ošabno, temuč na tihim se mu zanjo ponižno zahvali!
6. jo je snubil, in se je z njo zaročil.
7. po preteklim letu, ali čez delj časa; zakaj od zaročitve do ženitve je po stari navadi vselej celo leto, ali več časa preteklo.
8. V hebrejskim: *„roj bučel je bil v levovim truplu“*.
9. Ker je v jutrovih deželah vročina velika, se dostikrat mertve trupla naglo posušé, in ne zgnijejo, temuč delj časa nespremenjene ostanejo brez vsiga smradú; torej so se lahko divje bučele v truplo posušeniga leva vgnjezdile, de so v njem v senci bile.
10. V hebrejskim: *„in Samson je gostovanje napravil“*.
11. drugov, kakor je v jutrovih deželah navadno bilo, de bi ženina razveseljevali, morebiti tudi nanj pazili, in nad njim čuli, ter ga varvali.
12. spodnjih oblačil. V hebrejskim: *„prazničnih oblačil“*. Glej 1. Mojz. 45, 22.
13. Bolj prav po nekterih starih prestavah: *„četerti dan“* (Permeri v. 17.).
14. t. j., od četertiga do sedmiga dneva.

Digitized by Google

slednjič ji jo je razložil sedmi dan, ker mu je bila nadležna. In ona jo je precej povedala svojim mestnjanam.

18. In oni so mu sedmi dan pred solnčnim zahodam rekli: Kaj je slajši ko med, in kaj je močnejši ko lev? In on jim je rekel: Ako bi ne bili z mojo juničico orali,[15]) bi ne bili moje zastavice uganili.

19. Šinil je tedaj vanj Duh Gospodov, in je šel doli v Askalon, in je tam ubil trideset móž, in jim je vzel oblačila, in jih je dal njim, ki so uganjko razrešili. In je šel silno razkačen gori v hišo svojiga očeta.

20. Njegova žena pa je vzela moža izmed njegovih prijatlov in svatov.

XV. Poglavje.

Samson hoče nazaj imeti svojo ženo; naveže trem sto lesicam na repe bakel, in takó požge Filistejcam vse zrelo žito. Filistejci sežgejo njegovo ženo in njeniga očeta, potem gredo Samsona lovit. Judovi ga dajo zvezaniga Filistejcam v roke; on pa razterga dve novi vervi, in pobije z oslovsko čeljustjo tavžent Filistejcov. Ko ga močno žeja, mu Gospod odpre studenec iz skale v Lehi, po našim jeziku, v Čeljusti. Samson je sodnik v Izraelu dvajset let.

1. Po nekoliko času pa, ko je bila pšenična žetev, je prišel Samson, in je hotel svojo ženo obiskati, ter ji je kozliča pernesel. In ko je hotel po navadi v njeno hišo stopiti, mu je njen oče branil, rekoč:

2. Mislil sim, de jo sovražiš, in zato sim jo dal tvojimu prijatlu; ima pa sestro, ki je mlajši in lepši ko ona; ta naj bo namesti njé tvoja žena.

3. Samson mu je odgovoril: Od tega dneva bom brez zadolženja nad vami, Filistejci; zakaj hudo vam bom storil.[1])

4. In je šel, in nalovil tri sto lesic,[2]) in je zvezal po dva repa, in v sredo je pervezal baklo;

5. in jih je peržgal, in spustil, de so sem ter tje tekale. In zdajci so tekle v žito Filistejcov. In ko je bilo zažgano, je zgorelo ne le zloženo žito, ampak tudi kar ga je še v bilkah stalo, takó de je plamen tudi vinograde in oljnike požgal.[3])

6. In Filistejci so rekli: Kdo je to storil? Povedalo se jim je: Samson, Tamnatejcov zet, je to storil, ker mu je vzel ženo, in jo je druzimu dal. In Filistejci

---

15. Ako bi ne bili po moji ženi pomena uganjke zvedili.

1. Zdaj smem po vsi pravici Filistejcam škodvati, ko bi tudi ne bili sovražniki Izraelcov. V hebrejskim: *„Jez nisim tega kriv, ako Filistejcam škodo delam“.*

2. prav za prav šakalov, ki so rumenkaste barve, manjši ko volkovi, pa večí ko lesice, in se v tropih po Palestini klatijo. Ker po noči trumama živeža išejo, se lahko nalové.

3. V jutrovih deželah, kjer je po silno veliki vročini polje osmojeno, se sleherna zgorljiva reč veliko lože in hitrejše vname kakor per nas.

Digitized by Google

so šli gori, in so sežgali ženo in njeniga očeta.

7. In Samson jim je rekel: Desiravno ste to storili, se bom vender še maševal nad vami, in potem bom miroval.

8. In jih je s silnim pertiskanjem takó pretepal, de so strahú méče na stegna pokladali.[4]) In je šel doli, in je prebival v berlogu pečevja v Etamu.

9. Tedaj so šli Filistejci gori v Judovo deželo, in so se ušotorili v kraji, ki se je potem imenoval Lehi, to je, Čeljust, kjer se je njih vojska razširila.

10. Iz Judoviga rodú pa so jim rekli: Zakaj ste prišli gori zoper nas? Odgovorili so jim: Prišli smo, Samsona zvezat, ter mu povernit, kar je nam storil.

11. Šlo je tedaj tri tavžent móž iz Juda doli k berlogu skale v Etamu, in so rekli Samsonu: Ali ne veš, de Filistejci nad nami gospodujejo? Zakaj si vender hotel to storiti? Jim je odgovoril: Kakor so oni meni storili, takó sim jez njim storil.

12. In so rekli: Prišli smo, te zvezat, in dat Filistejcam v roke. Samson jim je rekel: Persezite in obljubite mi, de me ne bote ubili.

13. Odgovorili so: Ne bomo te ubili, temuč zvezaniga te bomo izdali. In so ga zvezali z dvema novima vervéma, in so ga perpeljali iz pečevja v Etamu.

14. In ko je bil prišel v kraj čeljusti, in ko so mu Filistejci vriskaje naproti pertekli, je Duh Gospodov vanj šinil; in kakor zgori predivo, ki se perbliža ognju, ravno takó so vezila, ki je bil z njimi zvezan, odpadle in se razvezale.

15. In on je najdel čeljust, to je, oslovsko čeljust, ki je tam ležala, jo je zagrabil, in je z njo pobil tavžent móž,[5])

16. in je rekel: Z oslovsko čeljustjo, to je, s čeljustjo osličiniga žebeta sim jih pokončal, in pobil tavžent móž.[6])

17. In ko je bil prepevaje te besede dokončal, je vergel čeljust iz roke, in je imenoval imé tistiga kraja Ramat-Lehi, kar se potolmači vzdignjenje čeljusti.[7])

18. In ko ga je močno žejalo, je vpil k Gospodu, in je rekel: Ti si dal v roko svojimu služabniku to preveliko srečo in zmago; glej, žeje umiram, in bom padel neobrezanim v roke.

19. Odperl je tedaj Gospod kočnik v oslovski čeljusti,[8]) in voda je iz njega tekla. Iz ko se je je bil napil, je poživil svojiga duha, in je spet prejel svojo moč. Zatorej se je imenovalo imé ti-

---

4. Pó méčah in po stegnih jih je takó pretepel, de niso môgli hoditi in bežati; torej so bili persiljeni, jih Samsonovim udarkam deržati. V hebrejskim: *„jih je hudo natolkel po plečih in ledjih“*.

5. Drugi pa so utekli, de jih ni pobil (v. 9.).

6. V hebrejskim: *„z oslovsko čeljustjo* (sim pobil) *eno trumo, dve trumi, z oslovsko čeljustjo sim pobil tavžent mós!“*

7. *„Ramat-Lehi“* se tudi imenuje lučaj čeljusti.

8. Nekteri te besede po čerki prestavljajo, drugi pa jih razumevajo v podobnim pomenu: *„Odperl je skalo v kraji, ki se imenuje oslorska čeljust“*. Posledunje je bolj verjetno, ker je studenec še potlej tekel.

Digitized by Google

stiga kraja: kličejočiga studenec iz čeljusti, do današnjiga dneva.[9])

20. In on je sodil Izraela v dnevih Filistejcov dvajset let. Spod. 16, 31.

XVI. Poglavje.

Samson izdere v Gazi mestne vrata s podboji in jih verh gore zanese; razterga sedem verví iz mokrih žil in potem spet dve novi vervi, ki je bil z njimi zvezan; izleče svoje v kito spletene, okrog žeblja ovite in v zemljo zabite lase iz tal; Dalila mu da lase ostriči; on zgubí svojo moč, in pride Filistejcam v roke, ki mu oči iztaknejo in ga v ječo zapró; zadobí spet svojo poprešnjo moč; potrese tempeljnova stebra in umerje s Filistejci pod tempeljnovimi razvalinami; njegovi sorodniki ga pokopljejo; sodil je Izraelce dvajset let.

1. Samson je šel tudi v Gazo, in je tam vidil ženo, kurbo, in je k nji šel.[1])

2. Ko so Filistejci to slišali, in ko se je per njih razglasilo, de je Samson v mesto prišel, so ga obdali,[2]) in so postavili čuvajev k méstnim vratam, in so tam vso noč tiho čakali, de bi ga zjutrej, ko ven pojde, ubili.

3. Samson pa je spal do polnoči; potem je vstal,[3]) je zagrabil obe durnici z njunimi podboji in zapahom, in ji je zadel na svoje rame, in ji je nesel na verh gore, ki gleda proti Hebronu.[4])

4. Potem se je zaljubil v ženo, ki je prebivala v dolini Soreku, in se je Dalila imenovala.[5])

5. In prišli so k nji pervaki Filistejcov, in so rekli: Goljufaj ga, ter zvedi od njega, v čém ima toliko moč, in kakó de bi ga môgli zmagati, zvezati in strahovati. Ako to storiš, ti bo dal sleherni zmed nas enajst sto srebernikov.

6. Govorila je tedaj Dalila Samsonu: Prosim, povej mi, v čém de je tvoja silno velika moč, in česa, ko bi se zvezal, bi ne mogel raztergati?

7. Samson ji je odgovoril: Ako bi bil zvezan s sedmerimi vervmi iz žil,[6]) ki še niso suhe, ampak vlažne, bil bi slab ko drugi ljudje.

8. In knezi Filistejcov so ji pernesli sedem verví, kakor je rekla, in z njimi ga je zvezala.

9. In ko jih je bilo nekoliko per nji v zalezbi skritih, ter so v čumnati izhoda reči čakali, je k njemu zavpila: Filistejci nad te,

---

9. Drugi prestavljajo hebrejsko: „*zato se imenuje studenec, ki je v Lehi* (v Čeljusti), *studenec molivca, do današnjiga dné*“.

1. prenočevat v njeni hiši (Hieron., Avg.); zakaj kurba je bila morde tudi gostnarica. Glej Joz. 2, 1.

2. so obdali hišo, v kteri je bil Samson.

3. je odgnal čuvaje spred vrat, in je zagrabil i. t. d.

4. Gažani so torej zjutrej lahko ugledali svoje mestne vrata na gori, in so se sramovali.

5. Od časa, ko se je Samson v Dalilo zaljubil, se začne njegova nesreča.

6. Nekteri prestavljajo hebrejsko: „*s vervmi iz sirovega lička*“.

Digitized by Google

Samson![7]) On pa je raztergal vezila, kakor kdo preterga iz preje sukano nit, ko je od ognja osmojena, in se ni zvedilo, v čém bi bila njegova moč.

10. In Dalila mu je rekla: Glej, slepil si me, in si se mi lagal; saj zdaj mi povej, s čém bi se mógel zvezati?

11. On ji je odgovoril: Ako bi bil zvezan z novimi vervmi, ki se še niso nikoli rabile, bil bi slab in drugim ljudem enak.

12. Dalila ga je spet z njimi zvezala, in je zavpila: Filistejci nad te, Samson! Zalezba pa je bila v čumnati perpravljena. On pa je vezila raztergal ko niti.

13. In Dalila mu je spet rekla: Kakó dolgo me boš slepil, in mi lagal? Povej, s čém bi se mogel zvezati! In Samson ji je odgovoril: Ako bi sedem kodrov moje glave s trakam v kito spletla, in okrog žeblja ovila,[8]) in bi ga v zemljo zabila, bi bil slab.

14. In ko je bila Dalila to storila, mu je rekla: Filistejci nad te, Samson! On pa se je zbudil iz spanja,[9]) in je izderl žebelj s kodri in s trakam vred.

15. In Dalila mu je rekla: Kako moreš reči, de me ljubiš, ker tvoje serce ni z menoj? Trikrat si se mi zlagal, in mi nisi hotel povedati, v čém de je tvoja prevelika moč.

16. In ko ga je nadlegovala, in je več dni neprenehama vanj tišala, in mu ni dala mirú, je njegova duša obnemagala, in je bila do smerti omamljena.[10])

17. Tedaj ji je odkril resnico v ti reči, in ji je rekel: Nikoli ni prišla britev čez mojo glavo, ker sim nazarejic, to je, Bogu posvečen od telesa svoje matere; ako bi bila obrita moja glava, bi šla moja moč od mene, in bi obnemagal, in bi bil kakor drugi ljudje.[11])

18. In ko je vidila, de ji je odkril vse svoje sercé, je poslala k knezam Filistejcov, in jim je sporočila: Še enkrat pridite gori; ker mi je zdaj odkril svoje serce. Oni so prišli gori, ter so seboj denar vzeli, ki so ga bili obljubili.

19. Ona pa ga je napravila, de je na njenih kolenih zaspal, in de je svojo glavo v njeno naročje položil. In je poklicala brivca, ki je obril sedem njegovih kodrov; in ga je jela odganjati in od sebe pahati;[12]) zakaj zdajci ga je bila moč zapustila.

---

7. naj pridejo nad te, ali so prišli nad te, ali so zoper te!

8. V hebrejskim: „*in z žebljem perpéla. In mu je rekla*“ i. t. d.

9. ki ga je bilo obšlo.

10. v vojski z ljubeznijo in z dolžnostjo. Béži pred sovražnikam svojiga zveličanja berž ko berž; sicer boš gotovo premagan, ko bi bil tudi takó močen kakor Samson!

11. Bog je Samsona obdaroval s nadnatorno močjo, in mu je izročil sodništvo ali vladarstvo čez Izraelce, vender pa s to pogojo, če bo od materniga telesa vedno nazarejic ostal, in vse zapovedi nazarejca natanko spolnoval, ter tudi lase neostriženo ohranil. Lasje so bili tedaj le v tem pomenu vzrok njegove močí, ker so šli k nazarejskimu stanu, in nazarejic jih ne sme zgubiti, de ne jenja biti Bogu posvečen (Krizost., Ambr.).

12. V hebrejskim: „*in s tem ga je jela krotiti*“.

Digitized by Google

20. In je rekla: Filistejci nad te, Samson! Ko se je zbudil iz spanja, je rekel v svojim sercu: Ušel bom, kakor sim poprej storil, in se bom iztergal; ter ni vedil, de ga je bil Gospod zapustil.

21. In ko so ga bili Filistejci zagrabili, so mu zdajci oči iztaknili, in so ga z verigami zvezaniga peljali v Gazo, in so ga v ječo zaperli, ter je mogel mleti.[13])

22. Njegovi lasje pa so jeli spet rasti.

23. In knezi Filistejcov so se zbrali, de bi darovali Dagonu,[14]) svojimu bogu, veličastnih darov, in se gostili, rekoč: Dal nam je naš bog našiga sovražnika Samsona v roke.

24. In ko je tudi ljudstvo to vidilo, je hvalilo svojiga boga, in ravno takó govorilo: Dal nam je naš bog našiga nasprotnika v roke, ki je našo deželo pokončal, in jih je silno veliko pomoril.

25. In ko so se per gostii veselili, in ko so bili že odjedli, so ukazali Samsona poklicati, de bi igral pred njimi.[15]) In ko je bil iz ječe perpeljan, je igral pred njimi; postavili pa so ga bili med dva strebra.[16])

26. On pa je rekel mladenču, ki ga je za roko vodil: Pusti me,[17]) de se dotakneṁ stebrov, na kterih vsa hiša sloni, de se na nje naslonim, in malo počijem.

27. Hiša pa je bila polna móž in žen, in ondi so bili vsi knezi Filistejcov, in na strehi[18]) in v zgornji hiši jih je bilo blizo tri tavžent obojniga spola, ki so gledali Samsona igrati.

28. On pa je klical v Gospoda in je rekel: Gospod Bog, spomni se me, in daj mi zdaj poprešnjo moč, moj Bog, de se mašujem nad svojimi sovražniki, in prejmem za zgubo dveh očes eno maševanje.[19])

29. In je zagrabil oba stebra, na ktera se je hiša opérala, in je deržal eniga nju z desnico, eniga pa z levico,

30. in je rekel: S Filistejci naj umerjem;[20]) in ko je bil stebra močno stresel, je hiša padla na vse kneze, in na drugo množico, ki je tam bila; in jih je veliko več umiraje ubil, kakor jih je bil poprej v življenji pobil.

31. Njegovi bratje pa so prišli doli in vsa rodovina, in so vzeli njegovo truplo, in so ga

13. ter je mogel mleti z ročnim mlinam. Glej 2. Mojz. 11, 5.

14. t. j., ribjimu bogu. Malik je bil zgorej podoben ženi, spodej pa ribjimu repu. Nekteri menijo, de so Filistejci pod to podobo častili zemljo, ki se je iz vode perkazala, in je potem vse rečí iz tekočine naredila. Glej zgor. 2. pogl. 10. razl.

15. de bi jih s petjem in plesanjem razveseljeval, kakor je bila šega. Glej 1. Kralj. 18, 7.

16. na kterima je tempeljnova ravna streha slonela.

17. Pomagaj mi.

18. ki je imela v sredi veliko luknjo, skozi ktero se je dim žgavnih daritev valil. Ljudstvo se je na streho podalo, ker v tempeljnu ni bilo več prostora.

19. daj mi moč, de se še enkrat zmašujem nad svojimi sovražniki, ki so mi obé očesi iztaknili, in ki sodnika Gospodoviga ljudstva zasmehujejo.

20. Naj umerjejo Filistejci; ker se pa to ne more zgoditi, de bi tudi jez sam ne umerl, torej rad z njimi umerjem! Ravno takó se tudi vojvoda v vojski

Digitized by Google

pokopali med Sarao in Estaolam v pokopališu njegoviga očeta Manueta; sodil pa je on Izraela dvajset let.[21])

XVII. Poglavje.

Miha da nazaj svoji materi ukradene srebernike, ker se je bal njeniga zarotenja. Mati obljubi in posveti Bogu srebernike, in si da iz njih narediti podobo, ki jo postavi v hišo. Miha si napravi domačo službo Božjo, ter sprejme levita, ki si po deželi kruha iše, in ga posveti v duhovna.

1. Bil je tisti čas [1]) mož iz Efrajmoviga gorovja, z imenam Miha,

2. ki je rekel svoji materi: Enajst sto srebernikov, ki si jih bila odločila,[2]) in zavoljo kterih si me zarotila, de sim sam slišal,[3]) glej, jez jih imam,[4]) in so per meni.[5]) In ona mu je odgovorila: Blagoslovljen *(bodi)* moj sin Gospodu.[6])

3. Tedaj jih je svoji materi nazaj dal, in ona mu je rekla: To srebro sim posvetila in obljubila Gospodu, de ga prejme moj sin iz moje roke, in de naredí *(iz njega)* zrezano in zlito podobo;[7]) in zdaj ti ga nazaj dam.

4. On pa jih je svoji materi nazaj dal; ona pa je vzela dve sto srebernikov, in jih je dala srebrarju, naj bi naredil iz njih zrezano in zlito podobo, ki je bila v Mihovi hiši.

5. On je tudi v nji hišico od-

---

v smert podá, de bi svoje sovražnike premagal. Samson tedaj ni bil sam svoj ubijavec, temuč še pohvalo zasluži. Glej Hebr. 11, 32.

21. Nad Samsonam in v njegovim življenji najdemo toliko posebniga, kar nam predpodobuje Jezusa Kristusa, de nas že samo branje tega z občudovanjem napolnuje. Njegovo rojstvo je bilo po angelji oznanjeno, kakor rojstvo Jezusa Kristusa. Njegovo imé (zgor. 13, 24.) je podobno imenu, ki ga je tudi Jezus imel, namreč Solnce pravice (Mal. 4, 2.). Kakor je bil Samson nazarejic, rešenik in sodnik, takó tudi Jezus Kristus (Hebr. 7, 26. Mat. 18, 11 : 1. Kor. 4, 4.). Kakor je Samson ptujko za ženo vzel, takó jemlje tudi Jezus Kristus v svojo cerkev ljudí zmed vsih narodov. Kakor je bila Samsonova smert pogin Filistejcov, takó je bila Jezusova smert razpad judovske sinagoge. Torej je bil Samson predpodoba Gospoda Jezusa Kristusa! Vprašaj se, ljubi kristjan! ali si tudi ti prava podoba Kristusova?

1. V hebrejskim: *„Bil je mož“* i. t. d. V naslednjih peterih poglavjih se berejo dogodbe, ki so se, berž ko ne, godile po smerti Jozueta in starašin do sodnika Otoniela, tedej gredo med pogl. 2. v. 9. 10. in pogl. 3. v. 9.; ker ob tem času Izraelci niso imeli poglavarjev (v. 6.), so zapustili praviga Boga, ter so jeli malike častiti.

2. V hebrejskim: *„ki so ti bili ukradeni“*.

3. zavoljo kterih si me zarotila, ali bi morde ne vedil, kje de so, ker so bili ukradeni (hebr.) ali so se zgubili.

4. glej, jez sim jih spet najdel.

5. V hebrejskim: *„jez sim jih vzel“*.

6. Prekletstvo, ki sim ga s persego čez tatú zgovorila, naj tebe ne zadene, temuč bodi blagoslovljen od Gospoda.

7. prej ko ne, podobo praviga Boga (v. 13.), kakor 2. Mojz. 32. Glej spod. 18. razl. 7.

Digitized by Google

ločil Bogu,[8]) in je naredil efod in terafim, to je, duhovsko oblačilo in malike;[9]) in je napolnil roko eniga svojih sinov,[10]) in je bil njegov duhoven.

6. Tiste dni ni bilo kralja v Izraelu,[11]) temuč vsakteri je delal, kar se je njemu prav zdelo.

7. Tudi je bil drugi mladeneč iz Betlehema v Judu[12]) iz njegove rodovine,[13]) ki je bil levit, in je tam prebival.

8. Šel je iz mesta Betlehema, in se je hotel ko ptujic useliti, kjer koli bi si perložin kraj najdel. In ko je bil popotvaje prišel na Efrajmovo gorovje, in je malo stopil v hišo Mihata,

9. ga je ta vprašal, od kod de pride? On je odgovoril: Levit sim iz Betlehema v Judu, in popotvam, de bi prebival, kjer bom mogel, in kjer bom vidil, de mi je koristno.

10. In Miha je rekel: Ostani per meni, ter mi bodi oče in duhoven; in dal ti bom vsako leto deset srebernikov, in dvojno oblačilo,[14]) in kar je v živež potrebno.

11. In on je pervolil, in je ostal per možu, in mu je bil ko eden zmed sinov.

12. In Miha je napolnil njegovo roko,[15]) in je imel mladenča ko duhovna per sebi,

13. in je rekel: Zdaj vem, de mi bo Bog dobro storil, ker imam levita za duhovna.

XVIII. Poglavje.

Danovi pokradejo v Mihovi hiši malike, in jih prenesejo v mesto Lais, kjer so vse ljudstvo pokončali in njih deželo v last vzeli. Jonatanovi mlajši so bili njih duhovni, dokler niso bili v sužnost peljani.

1. Tiste dni ni bilo kralja v Izraelu,[1]) in Danov rod si je iskal posestva, de bi v njem prebival; zakaj do tega dneva ni dobil deleža med drugimi rodovi.[2])

2. Tedaj so poslali Danovi sinovi pet prav močnih mož svojiga rodú in rodovine iz Sarae in Estaola, deželo ogledovat in pridno pregledovat, in so jim rekli: Pojdite, in oglejte deželo. In ko so bili popotvaje prišli na Efraj-

8. V svoji hiši je naredil molitnico.
9. Glej 1. Mojz. 31, 19. Naj bi bili namesti svetiga vadljeja. Glej 2. Mojz. 28. razl. 22.
10. z darovi, to je, v duhovna ga je posvetil. Glej 2. Mojz. 28, 41.
11. ni bilo sploh poglavarja, ali gosposke v Izraelu.
12. iz mesta Betlehema, ki je bilo v Judovim rodu.
13. iz njegove, namreč Judove rodovine, po materi; po očetu pa je bil iz Levijeviga rodú (Spod. 18, 30.).
14. V hebrejskim: „*popolno oblačilo*“, t. j., kolikor ga je po svojim stanu potreboval.
15. Miha ga je v duhovna posvetil. Glej razl. 10.
1. ni bilo poglavarjev. Glej pogl. 17. razl. 11.
2. ni dobil takó prostorniga kraja, de bi bil ves rod mogel v njem prebivati, ki jim ga je bil Jozue 19, 40. odkazal. Glej zgor. 1, 34: 13, 25.

Digitized by Google

movo gorovje, so šli v Mihatovo hišo, in so ondi počili.[3])

3. In ko so spoznali glas mladenča,[4]) levita, ter so per njem prenočevali, so mu rekli: Kdo te je sem perpeljal? Kaj tukaj delaš? Zakaj si sem prišel?

4. On jim je odgovoril: To in to mi je Miha storil, in me je za plačilo najel, de bi mu bil duhoven.

5. Prosili so ga pa, naj bi se z Gospodam posvetoval, de bi môgli zvediti, če hodijo po srečnim potu, in če se bo reč dobro izšla.

6. On jim je odgovoril: Pojdite v miru! Gospod gleda na vaš pot, in na popotvanje, ki ste se nanj podali.

7. Šli so tedaj peteri možje, in so prišli v Lais,[5]) in so vidili ljudstvo, ki je v njem prebivalo brez vsiga strahú po šegi Sidoncov varno in mirno, ko se mu ni nihče ustavljal, bogato z blagam in deleč od Sidona, in ločeno od vsih ljudi.

8. In so se vernili k svojim bratam v Sarao in Estaol, in ko so jih vprašali, kaj so opravili, so jim odgovorili:

9. Vzdignite se, in pojdimo gori k njim; vidili smo namreč prav bogato in rodovitno deželo; ne abotavljajte se, ne odlašajte; pojdimo, in se je polastimo; saj ne bo truda.

10. Prišli bomo k neskerbnim ljudem, v prav prostorno deželo, in Gospod nam bo dal kraj, ki v njem ni pomanjkanja tega, kar na zemlji raste.

11. Vzdignilo se jih je tedaj iz Danove rodovine, to je, iz Sarae in Estaola, šest sto móž prepasanih z orožjem za vojsko.

12. In so šli gori, in so se ušotorili v Karjatjarimu na Judovim, kteri kraj je od tega časa dobil imé Danovih šotorov, in je zadej za Karjatjarimam.

13. Od tod so šli na Efrajmovo gorovje. In ko so bili prišli k Mihovi hiši,

14. so rekli peteri možje, ki so bili poprej poslani ogledovat deželo Lais, svojim drugim bratam: Veste, de je v teh hišah efod, in terafim, in zrezana in vlita podoba? Premislite, kaj vam je storiti. Spred. 17, 4.

15. In so se malo s pota podali, in so šli v hišo mladenča, levita, ki je bil v Mihovi hiši, ter so ga z mirnimi besedami pozdravili.

16. Šest sto móž pa je stalo, kakor so bili oboroženi, pred vratmi.

17. Uni pa,[6]) ki so šli v mladenčevo hišo, so si perzadevali vzeti zrezano in zlito podobo,[7]) in efod, in terafim; duhoven pa je stal pred vratmi, in šest sto nar močnejših móž je čakalo ne deleč preč.

---

3. V hebrejskim: „*so ondi prenočevali*“.

4. so mladenča po njegovim jeziku spoznali, de je izmed Efrajmovih. Glej zgor. 12, 6.

5. ki se je sicer Lesem imenovalo (Joz. 19, 47.), mesto na polnočni strani Palestine, v dolini med Libanonam in Antilibanonam.

6. V hebrejskim: „*peteri ogledniki pa*“ i. t. d.

7. t. j., izrezano podobo, ki je bila s srebram prevlečena, kakor de bi bila oblita. Nimajo tedaj prav, kteri to podobo za dve podobi imajo (v. 20.).

Digitized by Google

18. Vzeli so tedaj, ki so bili vanjo šli, zrezano in zlito podobo, efod, in malike. In duhoven jim je rekel: Kaj delate?

19. So mu odgovorili: Molči, ter položi perst na svoje usta, in pojdi z nami, de imamo očeta in duhovna. Kaj ti je boljši, de si duhoven v hiši eniga samiga moža, ali v enim rodu in rodovini v Izraelu?

20. Ko je to zaslišal, je pervolil v njih govorjenje, ter je vzel efod, in malike, in zrezano podobo, in je šel z njimi.

21. Ko so odrinili, in pred seboj gnali otroke, in živino in vse, kar je bilo drago,

22. in so že deleč preč bili od Mihove hiše, so se sklicali možje, ki so v Mihovih hišah stanovali, in so jo za njimi uderli,

23. in so jeli za njimi vpiti. Uni pa so se ozerli, in so Mihu rekli: Kaj ti je? zakaj vpiješ?

24. On je odgovoril: Moje bogove, ki sim si jih naredil, ste vzeli, in duhovna, in vse, kar imam, in še pravite: Kaj ti je?

25. In Danovi sinovi so mu rekli: Varuj se, de ne govoriš dalje z nami, in de ne pridejo razkačeni možje nad té, in de ne pogineš z vso svojo hišo.

26. In tako so šli svojo začeto pot. Ko je pa Miha vidil, de so močnejši ko on, se je vernil v svojo hišo.

27. Šest sto móž pa je vzelo duhovna, in vse, kar smo zgorej rekli, in so prišli v Lais k mirnimu in brezskerbnimu ljudstvu, in so jih pobili z ojstrim mečem, mesto so pa zažgali,

28. ker jim celo nihče ni bil v pomoč prišel; zakaj deleč preč od Sidona so prebivali, in z nobenim človekam niso imeli družbe in kupčije. Stalo pa je mesto v okrajini per Rohobu;[8]) in so ga spet sozidali, in so v njem prebivali,

29. in so ga imenovali Dan, po imenu svojiga očeta, ki ga je bil Izrael rodil, ker se je poprej imenovalo Lais.

30. In so si postavili zrezano podobo, in Jonatana, sina Gersama,[9]) sina Mojzesoviga, in njegove sinove, duhovne, v Danovim rodu do dneva svoje sužnosti.[10])

31. In Mihov malik je ostal per njih ves čas, dokler je bila hiša Božja v Silu.[11]) Tiste dni ni bilo kralja v Izraelu.

---

8. V hebrejskim: *„v dolini per Bet-Rehobu“*. Bet-Rehob ali Rohob je bilo mesto ob potu, ki derži v deželo Hemat. Gl. 4. Mojz. 13, 21. Joz. 19, 28: 21, 31.

9. Jonatan je bil zmed Gersamovih mlajšev.

10. V hebrejskim: *„do dneva, ko so bili prebivavci té dežele v sužnost peljani“*, ali pa po v. 31., dokler je bila skrinja zaveze v Silu, to je, do časa, ko je bila skrinja zaveze z veliko Izraelci v sužnost Filistejcov odpeljana (1. Kralj. 4.).

11. dokler je bil sveti šotor s skrinjo zaveze v Silu.

Digitized by Google

XIX. Poglavje.

Neki levit gre v Betlehem po svojo ženo, ki mu je bila ušla k svojimu očetu; se spravi z njo, in jo pelje na svoj dom. Na potu gredé prenočuje v Gabai; prebivavci tega mesta pa hočejo z njim zopernatorno hudobijo uganjati. Starček, per kterim levit prenočuje, jim močno brani; poslednjič jim da levit svojo ženo, de jih utolaži; oni pa z njo takó gerdo ravnajo, de umerje na pragu. Ko levit domu pride, razseka merliča v dvanajst kosov, ter jih razpošlje dvanajsterim Izraelovim rodovam, de bi jih s tem vnel k maševanju zavoljo tolike hudobije.

1. Bil je neki mož, levit, ki je prebival na strani Efrajmoviga gorovja, in je vzel ženo[1]) iz Betlehema v Judu.

2. Ta ga je zapustila,[2]) in se je vernila v hišo svojiga očeta v Betlehem, in je per njem ostala štiri mesce.

3. In njen mož je prišel za njo, ker se je hotel z njo spraviti, ter jo pregovoriti in seboj nazaj peljati; imel je pa seboj hlapca in dva osla; ona ga je sprejela, in peljala v hišo svojiga očeta. Ko je to njegov tast slišal, in ga ugledal, mu je vesel naproti tekel,

4. in ga je objel.[3]) In zet je ostal v hiši svojiga tasta tri dni, in je po domače z njim jedel in pil.

5. Četerti dan pa je vstal[4]) po noči,[5]) in je hotel iti; tast pa ga je perderžal, in mu je rekel: Jej poprej malo kruha, ter si okrepčaj želodec, in potem pojdi.

6. In so se skupej usedli, in so jedli in pili. In oče dekletov je rekel svojimu zetu: Prosim te, ostani dans tukaj, ter se skupej veselimo.

7. On pa se je vzdignil, ter se perpravljal, kakor de bi hotel iti. Per vsim tem ga je njegov tast močno perderževal, in ga silil per njem ostati.

8. Ko se je pa dan zaznal, se je levit na pot napravil. Tast mu je spet rekel: Prosim te, vzemi malo jedí, ter se okrepčaj, de se razdani; potem pojdi. Tedaj so skupej jedli.

9. In mladeneč se je vzdignil, de bi odrinil s svojo ženo in s svojim hlapcam. In tast mu je spet govoril: Glej, dan se je že nagnil, in se večeru bliža; ostani še dans per meni, in imej vesel dan, jutri pa se vzdigni na pot, de na svoj dom prideš.

10. Zet pa ni hotel pervoliti v njegovo govorjenje, temuč se je koj vzdignil, in je šel proti Jebusu, ki se z drugim imenam

---

1. V hebrejskim: „*perležnico*“; ker je bilo po Mojzesovi postavi perpušeno, jo imeti.
2. V hebrejskim: „*je zraven njega nečisto živela*“. V nekterih starih prestavah se bere: „*ga ni mogla terpeti*“. Ko bi bila prešeštnica, bi ne bil levit za njo hodil.
3. V hebrejskim: „*in ga je per sebi ohranil*“.
4. je vstal s svojo ženo in s svojim hlapcam.
5. zjutrej zgodej, ko se je svit zaznal.

Digitized by Google

imenuje Jeruzalem, in je seboj peljal dva obložena osla in svojo perležnico.[6])

11. In ko so že per Jebusu bili, in ko se je dan že v noč spremenil, je rekel hlapec svojimu gospodarju: Pojdi, prosim, obernimo se v mesto Jebusejcov, in v njem prenočimo.

12. In gospodar mu je odgovoril: Ne grem v mesto ptujiga ljudstva, ki ni Izraelovih otrók,[7]) temuč do Gabae pojdem;

13. in ko tje pridem, bom v nji ostal, ali pa saj v mestu Rami.

14. Tedaj so šli memo Jebusa, ter so po zaretim potu hodili, in solnce jim je zahajalo per Gabai, ki je v Benjaminovim rodu.

15. In so se vanjo obernili, de bi ondi prenočili. Ko so bili vanjo prišli, so se na mestne ulice usedli; zakaj nihče jih ni hotel pod streho vzeti.

16. In glej, star mož je prišel, ki se je na večer s svoje njive in od svojiga dela vernil, in tudi on je bil z Efrajmoviga gorovja, ter je ko ptujic v Gabai prebival; ljudje pa té okrajine so bili Jeminovi sinovi.

17. In ko je starček svoje oči vzdignil, je vidil človeka sedeti s svojimi butarami na mestnih ulicah, in mu je rekel: Od kod prideš, in kam greš?

18. In mu je odgovoril: Pridemo iz Betlehema v Judu, in popotvamo v svoj kraj, ki je na strani Efrajmoviga gorovja, od kodar smo šli v Betlehem, in zdaj gremo k hiši Božji,[8]) in nihče nas noče vzeti pod svojo streho;

19. ker pa imamo slame in sena oslama v klajo, in kruha in vina za se, in za tvojo deklo, in za hlapca, ki je z menoj, ne potrebujemo nobene reči ko prenočiša.

20. Starček mu je odgovoril: Mir bodi s teboj! Vse ti bom dal, kar je potrebno; le prosim, na ulicah ne ostajaj.

21. In ga je peljal v svojo hišo, in je dal klaje oslama; in ko so si noge umili, jih je vzel v gostijo.

22. In ko so okrog mize sedeli, ter so po težavnim potu z jedjo in s pijačo živote poživljali, so prišli možje tega mesta, Belialovi otroci,[9]) to je, razujzdani, in so obdali hišo starčkovo, so jeli na vrata terkati, in so v hišniga gospodarja vpili in so rekli: Perpelji ven moža, ki je prišel v tvojo hišo, de napčno z njim delamo. 1. Mojz. 19, 5.

23. In starček je šel k njim, in je rekel: Nikar, bratje! nikar ne delajte te hudobije, ker je mož pod mojo streho prišel; odjenjajte od te neumnosti!

24. Imam hčer, ki je še devica, in ta mož ima perležnico, nji bom k vam perpeljal, de ji ponižate, in svojo sladnost dopolnete; samo to prosim, de té hudobije zoper natoro ne storite nad možem.[10])

6. svojo ženo, ki jo je zraven svoje žene smel imeti. Glej razl. 1.

7. V mestu Jebusu ali Jeruzalemu so sicer Izraelci stanovali; tode Jebusejci so iz terdnjave nad mestam gospodovali, in še le David jih je bil pregnal. Glej zgor. 1, 21.

8. v Silo, kjer je bil sveti šotor.

9. hudobneževi otroci; Belial je satanov primek. Glej 5. Mojz. 13, 13.

10. Sodomsko hudobijo so hotli z možem uganjati. Glej 1. Mojz. 19, 8.

Digitized by Google

25. Oni pa se niso hotli vdati njegovimu govorjenju. Ko je to mož vidil, jim je perpeljal svojo perležnico,[11]) ter jim jo je dal v razujzdanost; in ker so jo vso noč v zlo obračali, so jo zjutrej spustili.

26. Žena pa, ko se je zadanilo, je prišla k hišnim vratam, kjer je ostal njen gospodar, in se je tam sosedla.

27. Ko se je zadanilo, je vstal mož, in je odperl vrata, de bi začeto popotvanje dokončal; in glej, njegova perležnica je ležala pred vratmi na pragu z razpetimi rokami.

28. Ker je mislil, de počiva, ji je rekel: Vstani, de gremo! Ker pa ni nič odgovorila, je spoznal, de je mertva, jo je vzel, in oslu naložil, in se je vernil na svoj dom.[12])

29. In ko je bil tje prišel, je zgrabil meč, in je razsekal truplo svoje žene z njenimi kostmi vred v dvanajst delov in kosov, in jih je razposlal po vsih Izraelovih pokrajinah.[13])

30. Sleherni, ko je bil to ugledal, je zavpil: Kaj taciga se še ni nikoli zgodilo v Izraelu od tistiga dneva, ko so naši očetje šli iz Egipta, do sedanjiga časa; presodite zdaj, in sklenite skupej, kaj je storiti.

XX. Poglavje.

Izraelci se snidejo v Silu, in enoglasno sklenejo, se z vojsko vzdigniti nad Benjaminov rod. Benjaminovi se jim v bran postavijo, in jih v dveh bojih premagajo. Izraelci pridejo pred sveti šotor, se jokajo in postijo, in Gospod jim obljubi zmago. V tretjim boji premagajo Izraelci po vojniški zvijači Benjaminovo vojsko, in jo skorej do čistiga pokončajo; le šest sto móž jim v pušavo uide.

1. Vsi Izraelovi otroci so tedaj ven šli, in so se zbrali, ko en mož, od Dana do Bersabee[1]) in galaajske dežele[2]) k Gospodu v Masfo.[3]) Oz. 9, 9.

2. In vsi knezi ljudstva, in vsi Izraelovi rodovi so skupej prišli v zbor Božjiga ljudstva štiri sto tavžent bojaskih pešcov.

3. (Tudi ni bilo Benjaminovim sinovam skrito, de so prišli Izraelovi otroci v Masfo).

---

11. V hebrejskim: „*jim jo je s silo ven perpeljal*“, in je bil torej še večí kazni vreden. Razujzdanim Gabaanam bi se bil mogel na vso moč ustavljati, ako bi bil tudi svoje življenje zgubil; potem bi bil čist in nedolžen pred Bogam, in mučenec svoje čistosti.

12. v svojo domovino na Efrajmovo gorovje.

13. in jih razposlal vsim Izraelovim rodovam. S tem jih je spodbudoval k maševanju zavoljo tolike hudobije. Glej 1. Kralj. 11, 7.

1. od severja do juga, ali od polnočniga (Dana) do južniga (Bersabee) konca na tej strani dežele.

2. unkraj Jordana.

3. mesto v Benjaminovim rodu, ki so ga, prej ko ne, zato zvolili, ker je bilo prostorno za šotoriše, in blizo Sila. Glej v. 18. 27. pogl. 24, 4. 5.

Digitized by Google

In vprašan je bil levit, mož umorjene žene, kakó se je bila tolika pregreha dopernesla,

4. in je odgovoril: Prišel sim v Gabao v Benjaminovim *(rodu)* s svojo ženo, in sim tam prenočeval;

5. in glej, ljudje tega mesta so po noči obdali hišo, ki sim bil v nji ostal, in so me hotli umoriti, in so mojo ženo z neverjetno divjo poželjivostjo takó nadlegvali, de je umerla.

6. In sim jo vzel, in v kosove razsekal, in sim poslal dele v vse pokrajine vašiga posestva, ker se se ni nikoli tolika pregreha, in takó velika gnusoba zgodila v Izraelu.

7. Izraelovi otroci, vsi ste tukaj, sklenite, kar vam je storiti!

8. In vse ljudstvo se je vzdignilo in je odgovorilo, kakor de bi en sam mož govoril: Ne vračajmo se v svoje šotore, tudi nihče ne hôdi v svojo hišo,

9. temuč to storimo skupej zoper Gabao:

10. Deset móž naj se izvoli[4]) zmed sto iz vsih Izraelovih rodov, in sto zmed tavžent, in tavžent zmed deset tavžent, de nosijo vojski živeža, de se bomo môgli vojskovati zoper Gabao v Benjaminovim *(rodu)*, in ji poverniti za pregreho, kakor zasluži.

11. In ves Izrael se je zbral per mestu,[5]) ko en mož, ene misli, in eniga sklepa.

12. In so poslali k vsimu Benjaminovimu rodu sporočnikov, naj bi rekli: Zakaj se je tolika pregreha med vami našla?

13. Dajte ljudi iz Gabae, ki so to hudobijo storili, de umerjejo, in de se vzame hudo zmed Izraela. Oni pa niso hotli poslušati povelja svojih bratov, Izraelovih otrók,

14. temuč so se sošli iz vsih mest, ki so bile v njih deležu, v Gabai, de bi jim pomagali, in se vojskovali zoper vse Izraelovo ljudstvo.

15. In našlo se jih je pet in dvajset tavžent iz Benjaminovih, ki so meč potegnili, razun prebivavcov v Gabai,

16. kterih je bilo sedem sto prav močnih móž, ki so se z levico ko z desnico vojskovali, in so s pračami takó gotovo metali, de so zamogli tudi las zadeti, in de kamnov lučaj ni nikoli na drugo stran spoderknil.[6])

17. Izraelovih móž pa, brez Benjaminovih otrók, se je našlo štiri sto tavžent móž, ki so meč potegnili, in so bili za boj perpravljeni.

18. In so se vzdignili in so prišli v hišo Božjo, to je, v Silo, in so vprašali Boga in so rekli: Kdo naj bo pervi v naši vojski zoper Benjaminove sinove? Gospod jim je odgovoril: Juda bodi vaš vojvoda.[7])

19. In Izraelovi otroci so se

---

4. V hebrejskim: *„Izvolimo po vadljanji deset mož“* i. t. d.

5. per Masfi, in ne per Gabai; zakaj glej v. 14. 19.

6. Po hebrejskim je bilo sedem sto pračarjev v vsi vojski Benjamincov in Gabaanov.

7. Judov rod naj hodi pred vami. V slehernim rodu so bili rodovni knezi tudi vojvodi v vojski.

Digitized by Google

zdajci zjutrej vzdignili, in so se ušotorili per Gabai.

20. In od tod so se podali v boj zoper Benjaminove, in so jeli mesto oblegati.

21. Benjaminovi sinovi pa so šli iz Gabae, in so pobili tisti dan zmed Izraelovih otrók dva in dvajset tavžent móž.[8])

22. In Izraelovi otroci, ki so se v svojo moč in število zanesli, so se spet na ravno tistim kraji, kjer so se poprej vojskovali, v bojni red postavili,

23. vender takó, de so poprej gori šli, in so plakali pred Gospodam do noči, in so ga vprašali, ter so rekli: Ali moramo spet iti v boj zoper Benjaminove sinove, svoje brate, ali ne? On pa jim je odgovoril: Pojdite gori k njim, in začnite boj!

24. In ko so se Izraelovi otroci drugi dan zoper Benjaminove sinove v boj podali,

25. so Benjaminovi sinovi skozi vrata v Gabai planili, in so v nje zadeli, in so s toliko morijo nad njimi divjali, de so osemnajst tavžent móž pobili, ki so meč potegnili.[9])

26. Torej so prišli vsi Izraelovi otroci v hišo Božjo, in so sedé pred Gospodam jokali, in so se postili tisti dan do večera, ter so mu darovali žgavnih in mirnih darov,

27. in so ga zastran svojiga stanú vprašali. Tisti čas je bila tam skrinja zaveze Božje,[10])

28. in Finees, sin Eleazarja, sinú Aronoviga, je bil predstojnik hiše. Tedaj so vprašali Gospoda in so rekli: Ali naj gremo spet v boj zoper Benjaminove sinove, svoje brate, ali naj mirujemo? In Gospod jim je rekel: Pojdite gori; zakaj jutri vam jih bom dal v roke.

29. In Izraelovi otroci so postavili zalezbe okrog mesta Gabae.

30. In so tretjikrat, ko pervi in drugikrat, vojsko peljali zoper Benjamina.

31. Pa tudi Benjaminovi sinovi so serčno planili iz mesta, in so bežeče sovražnike deleč podili, takó de so jih več ranili, kakor pervi in drugi dan, in so jih pobijali, ki so po dveh potih bežali, kterih eden derži v Betel, eden pa v Gabao, in so pobili blizo trideset móž;

32. mislili so si namreč, de po navadi bežé. Oni pa, ki so bežali, so se le takó delali, in so sklenili, jih od mesta odpeljati, in jih po navideznim begu na zgorej imenovana pota perpeljati.

33. Vsi Izraelovi otroci so se tedaj vzdignili iz svojih staj,[11]) in so se v bojni red postavili na mestu, ki se Baaltamar imenuje;[12]) tudi zalezbe, ki so bile okrog

8. Bog je ta poboj perpustil, de bi Izraelce zavoljo malikovavstva kaznoval, ki so ga med Danovci terpeli. Šli so grehe drugih kaznovat, na svoje pa niso mislili (Avg., Greg.).

9. Glej razl. 8. Tudi ta pot so Izraelci s tem grešili, ker so ošabno v svojo moč zaupali (v. 22.).

10. Tisti čas je bil v Silu sveti šotor. Glej 18. v.

11. kamor so bili pred Benjaminovci zbežali.

12. ke so bili Benjaminovci že deleč za njimi prišli, in je bilo dano znamuje, kakor so se pogovorili (v. 38—44.).

Digitized by Google

mesta, so se jele polagama kazati,[13])

34. in od večerne strani mesta iti.[14]) Pa tudi druzih deset tavžent móž je prebivavce mesta v boj poklicalo.[15]) In boj zoper Benjaminove sinove je bil siln;[16]) in niso vedili, de se jim pogin od vsih strani bliža.

35. In Gospod jih je udaril pred obličjem Izraelovih otrók, in so zmed njih pobili pet in dvajset tavžent in sto móž, zgolj bojakov, ki so meč potegnili.

36. Benjaminovi sinovi pa,[17]) ko so vidili, de so slabši, so jeli bežati. In Izraelovi otroci, to viditi, so jim dali prostora v beg, de bi prišli v nastavljene zalezbe, ki so jih bili zraven mesta perpravili.[18])

37. In nanaglama so iz zalezb planili,[19]) ko so Benjaminovi bežali pred njimi, ki so jih pobijali,[20]) in so šli v mesto, in so ga z ojstrim mečem udarili.

38. Izraelovi otroci pa so se pogovorili zastran znamnja z njimi, ki so jih bili postavili v zalezbe, de naj zažgejo ogenj,[21]) ko se bojo mesta polastili, de bojo s tem, ko se bo dim kviško valil, naznanili, de je mesto vzeto.

39. In ko so se Izraelovi otroci ozerli v boji samim;[22]) zakaj Benjaminovi sinovi so mislili, de bežé, torej so jih še hujše podili, in zmed njih vojske trideset móž pobili,

40. in ko so vidili, de se dim ko steber iz mesta vali; pa tudi Benjamin se je ozerl, in je vidil, de je mesto vzeto, in de plamen visoko šviga;

41. so se oni, ki so se poprej bežeče delali,[23]) obernili in so se močnejše ustavljali. Ko so Benjaminovi sinovi to vidili, so se v beg podali,

42. in so jeli iti po potu proti pušavi;[24]) njih sovražniki pa so tudi tje za njimi derli, in tudi ti, ki so bili mesto zažgali, so jim naproti prišli.[25])

13. pogovorili so se namreč, de bojo mesto napadli, ko bodo Benjaminovci že dovolj deleč od njega.

14. V hebrejskim: „*so jele iti iz berloga Gabe*“, v kterim so bile skrite.

15. ko so se bili z zalezbo v berlogu pogovorili, in mesto z naskokam vzeli (v. 37.).

16. ker jih je v mestu zalezba pobijala, v Baaltamaru pa vélika vojska.

17. Zdaj se poboj še enkrat in bolj obširno z vsimi okolišinami popisuje.

18. Bolj prav, in s sprednjim in naslednjim soglasniši je ta versta v hebrejskim: „*Ko so namreč Benjaminovi sinovi vidili* (mislili), *de so* (Izraelci) *premagani*, (ker so pred njimi bežali), *so jim boriše* (Izraelci) *pustili* (v. 32. 33.); *ker so se* (Izraelci) *zanašali na zalezbo, ki so jo bili per Gabai postavili*“.

19. ki so bili v nji skriti. Glej razl. 12.

20. „*ko so Benjaminovi bežali pred njimi, ki so jih pobijali*“, tega ni v hebrejskim; namesti tega se pa bere: „*in so se razširjali*“.

21. naj oni, ki so v zalezbi, ogenj podtaknejo.

22. ki so nalaš iz boja bežali.

23. ki so poprej nalaš — le na videz — bežali. Gl. v. 33.

24. so se obernili proti jugu, ker niso več hotli nazaj v Gabao hoditi; pa niso deleč prišli.

25. V hebrejskim: „*tudi oni, ki so po mestih stanovali* (memo kterih so hodili), *so jih pobijali*“.

Digitized by Google

43. In takó se je zgodilo, de so jih sovražniki na obeh straneh pobijali, in umiranja ni bilo konca. Popadali so, in bili so posekani na izhodnji strani mesta Gabae.

44. Bilo jih je pa, ki so bili na tistim kraji pobiti, osemnajst tavžent móž, zgolj nar močnejših vojšakov.

45. Ko so to vidili, ki so bili zmed Benjaminovih ostali, so bežali v pušavo, in so šli k skali, ki ji je imé Remon. In ker so na tem begu sem ter tje tekali, in se po raznih potih razkropili, so jih pobili pet tavžent móž. In ko so še dalje bežali, so za njimi derli,[26]) in so jih še dva tavžent pobili.

46. In takó se je zgodilo, de je bilo vsih, ki so zmed Benjaminovih na raznih krajih popadali, pet in dvajset tavžent za vojsko nar spretnejših junakov.[27])

47. Tedaj jih je ostalo od vsiga Benjaminoviga števila, ki so môgli uiti in bežati v pušavo, šest sto mož, in so ostali v skali Remonu štiri mesce.

48. Ko so se pa Izraelovi otroci vernili, so vse ostanke v mestu, od ljudi do živine, z mečem pobili, in vse Benjaminove mesta in vasi je pokončal žreči plamen.

XXI. Poglavje.

Izraelci milujejo Benjaminov rod, de je bil v vojski skorej popolnama pokončan in zmed njih rodov potrebljen, zatorej zanesejo šest stoterim ostalim Benjaminovcam. De bi se pa ta rod spet namnožil, jim dajo štiri sto deklet, ki so jih v Jabesu dobili, in jim dovolijo, s silo vzeti devic, ki iz mesta Sila ob letnim prazniku rajat pridejo.

1. Izraelovi otroci so v Masfi[1]) tudi persegli, in so rekli: Nihče zmed nas naj ne da Benjaminovim sinovam žene zmed svojih hčer!

2. In vsi so prišli k hiši Božji v Silo, in so sedeli pred njegovim obličjem do večera, ter so svoj glas povzdigovali, in so jeli jokati z velikim vekam, rekoč:

3. Zakaj, o Gospod, Izraelov Bog! se je zgodilo to hudo med tvojim ljudstvam, de je dans potrebljen en rod zmed nas?

4. Drugi dan pa so zjutrej zgodej vstali, in so altar postavili,[2]) in so tam darovali žgavnih in mirnih darov, in so rekli:

5. Kdo zmed vsih Izraelovih rodov ni šel gori v Gospodovi vojski? Zakaj z veliko persego so se zavezali, ko so bili v Masfi, de naj se pomoré tisti, kterih bi zraven ne bilo.

6. In Izraelovi otroci so se kesali zavoljo svojiga brata Ben-

26. do Gidoma, kraja, ki je bil ali blizo pušave, ali pa že v pušavi, kamor so bežali.

27. se imenuje le okroglo število; zakaj glej v. 35.

1. v mestu v Benjaminovim deležu. Glej zgor. 20, 1.

2. ker altar svetiga šotora ni mogel darov vsiga ljudstva obsegati. Perm. 3. Kralj. 8, 64.

Digitized by Google

jamina, ter so jeli rekati: Potrebljen je en rod zmed Izraela!

7. Od kod hočejo žen jemati? Vsi smo namreč skupej persegli, de jim ne bomo dajali svojih hčer.

8. Zatorej so rekli: Kdo zmed vsih Izraelovih rodov ni prišel gori k Gospodu v Masfo? In glej, najdli so se prebivavci v Jabesu v Galaadu, de niso bili med uno vojsko.

9. (Tudi tisti čas, ko so bili v Silu, se ni nihče zmed njih ondi znašel).[3])

10. Poslali so tedaj deset tavžent nar bolj junaških mož, in so jim ukazali: Pojdite, in pobite prebivavce v galaajskim Jabesu z ojstrim mečem, tudi žene in otroke.

11. Vender je to, kar spolnujte: Vse, kar je moškiga spola, in ženske, ki so že može spoznale, pomorite; device pa ohraníte. 4. Mojz. 31, 17. 18.

12. In našlo se je v galaajskim Jabesu štiri sto devic, ki niso poznale moške postelje, in so jih perpeljali v šotoriše v Silo v kananski deželi.[4])

13. In so poslali sporočnikov k Benjaminovim sinovam, ki so bili v skali Remonu, ter so jim ukazali, naj jih v miru sprejmejo.[5])

14. In prišli so ta čas Benjaminovi sinovi, in so jim bile dane žene zmed hčer v galaajskim Jabesu; druzih pa niso našli, de bi jim jih bili po enakim dali.[6])

15. In vsimu Izraelu je bilo silno žal, in kesal se je zavoljo pokončanja eniga rodú zmed Izraela.

16. In starašini so rekli: Kaj bomo storili z ostalimi, ki niso žen dobili? Vse žene v Benjaminu so pomorjene!

17. Z veliko skerbjo in z velikim perzadevanjem nam je previditi,[7]) de se ne potrebi en rod zmed Izraela.

18. Svojih hčer jim namreč ne moremo dati, ker smo zavezani s persego in s prekletstvam, ko smo rekli: Preklet bodi, kdor bi dal Benjaminu ženo zmed svojih hčer!

19. In so sklenili, ter so rekli: Glej, obletni praznik Gospodov je v Silu,[8]) ki stoji proti severju mesta Betela[9]) in na izhodnji strani pota, ki derži od Betela do Sihema, in na južni strani mesta Lebone.

20. In ukazali so Benjaminovim sinovam, ter so rekli: Pojdite, in skrite se po vinogradih!

21. In ko vidite, de pridejo hčere iz Sila po navadi raje vodit, naglo planite iz vinogradov, in zagrabite zmed njih, sleherni

---

3. Namesti te verste se v hebrejskim bere: *„zakaj šteli so ljudstvo, in glej! ni ga bilo zraven prebivavca iz galaajskiga Jabesa“.*
4. in so jih perpeljali iz unkrajne dežele na to stran.
5. V hebrejskim: *„in so jim mir ponudili“*, to je, milost naznanili.
6. namreč še unim dve sto Benjaminovim sinovam.
7. V hebrejskim se 17. versta takole bere: *„Oteti Benjaminovci morajo pač svoj delež ohraniti, de se ne“* i. t. d.
8. Glej, posebno praznovanje je v mestu Silu.
9. V hebrejskim: *„ki se obhaja proti severju od hiše Božje“* i. t. d.

Digitized by Google

eno ženo, ter pojdite v Benjaminovo deželo.

22. In ko bi njih očetje in bratje prišli,[10]) in bi jeli zoper vas tožiti in se hudovati, jim porečemo: Usmilite se jih; zakaj niso jih s silo vzeli po pravici bojakov in zmagavcov; temuč prosili so, de bi jim jih dali, pa jih niste dali, torej je greh na vaši strani.[11])

23. In Benjaminovi sinovi so storili, kakor jim je bilo ukazano; in so si s silo vzeli po svojim številu, sleherni eno ženo zmed njih, ki so rajale, in so šli v svoje posestvo, in so si mesta sozidali, ter so v njih prebivali.

24. Tudi Izraelovi otroci so se vernili po rodovih in rodovinah v svoje šotore. Tiste dni ni bilo kralja v Izraelu, temuč vsakteri je delal, kar se mu je prav zdelo.

---

10. ki pa vender ne bodo prišli, ker si mora sleherni Izraelec želeti, de bi se svoje persege kako znebil.

11. V hebrejskim se ta versta takole bere: *„In ko bi . . ., jim porečemo: Odpustite jim zavoljo nas; ker nismo môgli v vojski za sleherniga žene dobiti! Saj jim jih niste dali, de bi bili zdaj* (zavoljo persege) *zadolšeni, temuč sami so si jih vzeli.“* Pomen te verste je tale: Ako pridejo k nam s tožbo očetje in bratje s silo vzetih deklet, jih bomo z lepo odpravili, ter jim porečemo: Iz ljubezni do nas imejte usmiljenje z nesrečnimi Benjaminovimi sinovi, ker niso môgli drugači žen dobiti; zakaj v vojski nismo môgli toliko deklet dobiti, de bi sleherni Benjaminovec eno prejel za ženo. Mar mislite, de vam persega (v. 1.) brani, v té ženitve pervoliti? Zastran tega bodite mirni in pokojni v svoji vesti. Saj ste le persegli, de ne bote dajali svojih hčer Benjaminovim v zakon. Ako bi jim jih bili sami dali, bi bili kaznovanja vredni, ker bi bili zoper svojo persego ravnali. Benjaminovci pa so vam jih sami vzeli zoper vašo voljo; zatorej niste zoper svojo persego grešili.

Digitized by Google

VVOD

v

Rutine bukvice.

Té bukvice so dobile imé od Rute, Moabljanke, ki se je z Izraelcam, Boozam, poročila, in je bila mati preblage, kraljeve Davidove rodovine. V teh bukvicah se perpoveduje zgodba iz časa sodnikov. Sveti pisavec teh bukvic je imel zlasti namen, namreč, dalje naznaniti kolenče Judoviga debla ali rodú, iz kteriga je prišel ob svojim času obljubljeni Mesija, Jezus Kristus, do kralja Davida, ter tudi pokazati, kakó blaziga in dobriga serca, desiravno ubožni, so bili prededje preslavniga kralja Davida, ki je bil tudi v tem živa predpodoba Jezusa Kristusa, ki je prišel v uboštvu na zemljo, ubogim oznanovat sveti evangeli. Zgodba, ki se perpoveduje v teh bukvicah, je zmed nar prijetniših v vsim svetim pismu; v nji najdemo prav spodbudljive in ginljive zglede tihiga in pobožniga življenja — zglede veliko lepih čednost. Noema, uboga, zapušena vdova, je vsa vdana v Božjo voljo, ker vse britkosti in težave iz roke Božje sprejema; ona skerbí za svojo sinaho, kakor za svojiga lastniga otroka, in z njo v lepi edinosti, in v ljubim miru živí. Lep zgled tašam in sinaham! — Pridna, tiha, pokorna, hvaležna, s svojim ubožnim stanam zadovoljna Ruta ljubi svojo tašo, kakor svojo mater, noče se ločiti od njé, per nji hoče živeti in umreti, ter jo z delavnostjo svojih rók v njeni starosti podpéra. Lep zgled vsim hčeram! — Booz je pošten mladeneč, dobrotljiv do ubozih, prijazen do svoje družine, priden gospodar, skerben hišni oče, in pravičen mož. Lep zgled vsim mladenčem in možem! — Pisavec teh lepih bukev je bil blezo prerok Samuel.

Digitized by Google

RUTINE BUKVICE.

I. Poglavje.

Elimelek se preseli, zavoljo lakote v deželi, z vso svojo družino iz Betlehema v Judovim deležu v moabsko deželo, in ondi umerje. Njegova sinova se oženita z Moabljankama, z Orfo in z Ruto, pa oba umerjeta brez otrók. Zapušena vdova, Noema, se verne v svojo domovino; njena sinaha, Ruta, pa gre z njo, ker se noče od njé ločiti. Pridete v Betlehem ob ječmenovi žetvi.

1. V dnevih nekiga sodnika, ko so vladali sodniki, je vstala lakota v deželi.[1]) In šel je mož iz Betlehema Judoviga, de bi ptujval v moabski deželi s svojo ženo in z dvema sinovama.

2. On se je imenoval Elimelek, in njegova žena Noema, in njegova dva sinova, eden Mahalon, eden pa Kelion, Efratejci[2]) iz Betlehema Judoviga.[3]) In ko so prišli v moabsko deželo, so tam prebivali.

3. Elimelek, Noemin mož, pa je umerl; in sama je ostala s svojima sinovama.

4. Ona sta vzela moabski ženi,[4]) kterih ena se je imenovala Orfa, ena pa Ruta. In so ostali ondi deset let.

5. In oba sta umerla, Mahalon namreč in Kelion; in žena je (*sama*) ostala, ko je zgubila dva sinova in moža.

6. In vzdignila se je z obema svojima sinahama, de bi šla v domovino iz moabske dežele; zakaj slišala je, de se je bil Gospod ozerl na svoje ljudstvo, in jim je dal živeža.

7. Šla je tedaj iz kraja svojiga popotvanja z obema sinahama. In ko je že na potu bila, de bi se vernila v Judovo deželo,

8. jima je rekla: Vernite se v hišo svoje matere! Gospod naj vama milost skaže, kakor ste vé storile z ranjkima in z menoj!

9. On naj vama da najti mir v hišah mož, ki ji bote dobile. In ji je kušnila. Onedve pa ste se jele na glas jokati,

10. in ste rekle: S teboj pojdeve k tvojimu ljudstvu.

11. Ona jima je odgovorila:

1. Ako je tukaj omenjena lakota tista, ki so jo Amalečani in Madjani s svojim ropanjem Palestini nakopali (Sodn. 6, 3. 4.), se je ob Gedeonovim času permerila.
2. vsi skupej so bili Efratejci.
3. Betlehem se je tudi Efrata imenoval. Gl. 1. Mojz. 35, 19.
4. kar je bilo perpušeno. Gl. 5. Mojz. 21, 10—13. Permeri 4. Mojz. 31, 17. 18. Prepoved je samo moške zadevala.

Digitized by Google

Vernite se, moji hčeri! zakaj hodite z menoj? Ali imam še sinov v svojim telesu, de bi še mogle od mene móž perčakovati?[5])

12. Vernite se, moji hčeri! in odrinite; zakaj prav stara sim že, ter nisim več zmožna za zakonski stan. In ako bi tudi mógla to noč spočeti, in sinove roditi,

13. bi bile poprej stare, preden bi se možile, ako bi jih hotle čakati, de bi odrastli in de bi spolnili leta za ženitev. Prosim, nikarte, moji hčeri! ker me vajna stiska še bolj teží; in Gospodova roka je prišla nad me.

14. Tedaj ste povzdignile glas, ter ste se spet jele jokati. Orfa je kušnila svojo tašo, in se je vernila; Ruta pa se je deržala svoje taše.

15. Noema ji je rekla: Glej, vernila se je tvoja sorodnica k svojimu ljudstvu, in k svojim bogovam,[6]) idi z njo!

16. Ona je odgovorila: Nikar mi ne bodi nasproti, de naj bi te zapustila, ter se vernila; zakaj kamor koli pojdeš, pojdem tudi jez, in kjer koli boš ostala, ondi bom tudi jez ostala. Tvoje ljudstvo je moje ljudstvo, in tvoj Bog je moj Bog.

17. Dežela, ki bo tebe ob smerti sprejela, v nji bom umerla in ondi bom pokopana. To naj mi Gospod stori, in to naj mi dodá, ako bi me kaj druziga ko sama smert od tebe ločilo.

18. Ko je tedaj Noema vidila, de je bila Ruta terdno per sebi sklenila z njo iti, ji ni hotla več braniti, tudi je ni dalje pregovarjala, de bi se k svojim vernila;

19. in ste šle skupej, in ste prišle v Betlehem. In ko ste prišle v mesto, se je zdajci per vsih razglasilo, in žene so rekle: To je tista Noema!

20. Ona pa jim je rekla: Ne imenujte me Noeme, (to je, lepe),[7]) ampak imenujte me Maro (to je, grenko);[8]) ker me je Vsigamogočni silno napolnil z grenkostjo.

21. Polna sim šla od tod, in prazno me Gospod nazaj perpelje. Zakaj me tedaj Noemo imenujete, ko me je Gospod ponižal, in Vsigamogočni z žalostjo napolnil?

22. Prišla je tedaj Noema z Ruto, Moabljanko, svojo sinaho, iz dežele svojiga popotvanja, ter se je vernila v Betlehem, ko se je ravno ječmenova žetev začela.[9])

---

5. kteri bi z vama po dolžnosti v zakon stopili. Gl. 5. Mojz. 25, 5: 1. Mojz. 38, 8.
6. Orfa ali celo ni k izraelski veri prestopila, ali pa se je potem spet k svojim poprešnjim malikam vernila.
7. Noemi se tudi pravi: prijetna, vesela.
8. Mara pomeni: britko, žalostno.
9. o spomladanskim času, okoli velike noči.

Digitized by Google

II. Poglavje.

Ruta pridno klasje pobira na Boozovi njivi. Booz z njo prijazno ravná; prepové svoji družini, ji kaj žaliga reči; zapové svojim ženjcam, naj ji sem ter tje kak snop popusté; jo pokliče z družino jest in pit. Ruta otepe zvečer nabrano klasje, nese zernje svoji starj taši, in ji podá tudi nekoliko jedí, ki jo je bila perhranila; Noema se nad tem močno razveseli, ter prosi Boga blagoslova dobrotljivimu Boozu.

1. Elimelek, nje mož, pa je imel sorodnika, mogočniga in silno bogatiga moža,[1]) z imenam Booza.

2. In Ruta, Moabljanka, je rekla svoji taši: Ako ukažeš, pojdem na polje, in bom pobirala klasje, ki ženjcam iz rok pada, kjer koli bom našla milost dobrotljiviga hišniga očeta do mene.[2]) In ona ji je odgovorila: Pojdi, moja hči!

3. Šla je tedaj in je pobirala klasje za ženjci. Permerilo se je pa, de je tista njiva imela gospodarja z imenam Booza, ki je bil iz Elimelekove rodovine.

4. In glej, on sam je prišel iz Betlehema, in je ženjcam rekel: Gospod z vami! Oni so mu odgovorili: Gospod te blagoslôvi!

5. In Booz je vprašal mladenča, ki je bil čez ženjce postavljen: Čigava je ta deklica?

6. In mu je odgovoril: To je Moabljanka, ki je prišla z Noemo iz moabske dežele,

7. in je prosila, de bi smela za ženjci hoditi in ostalo klasje pobirati; in je od jutra do zdaj na polji, in se ni še trenutek ne domú vernila.

8. In Booz je rekel Ruti: Poslušaj hči! Ne hôdi na drugo njivo pobirat, in ne stopi s tega kraja, temuč perdruži se mojim deklam,

9. in kjer koli bodo žele, pojdi za njimi; zakaj ukazal sim svojim hlapcam, de naj ti nihče ne bodi nadležen.[3]) In ko bi te žejalo, pojdi k posodam, ter se napí vode,[4]) ki jo tudi hlapci pijó.

10. Ona je padla na svoj obraz, in se je do tal perklonila, ter mu je rekla: Od kod to meni, de sim našla milost pred tvojimi očmi, in de se ponižaš mene, ptujo ženo, poznati?

11. On ji je odgovoril: Vse mi je bilo povedano, kar si storila svoji taši po smerti svojiga moža, in de si zapustila svoje starše, in deželo, ki si bila v nji rojena, ter si prišla k ljudstvu, ki ga poprej nisi poznala.

12. Gospod naj ti poverne po tvojim djanji, in prejmi popolno plačilo od Gospoda, Izraeloviga Boga, ki si k njemu prišla, in si pod njegove perute perbežala.

13. Ona pa je odgovorila: Najdla sim milost pred tvojimi očmi, moj gospod! ki si me potolažil,

---

1. Drugi prestavljajo hebrejsko: „*verliga, jakiga moža*“.
2. To pravico, lavkati, ali za žnjicami klasje pobirati, so ubogi imeli. Gl. 3. Mojz. 19, 9. 10: 23, 22: 5. Mojz. 24, 19.
3. naj ti nobeden ne brani.
4. ki jo moji hlapci zajemajo.

Digitized by Google

in si govoril k sercu svoje dekle, ker vender nisim ne eni tvojih dekel enaka.

14. In Booz ji je rekel: Ko bo prišel čas za jed, sem pridi, in jej kruh, ter pomoči svoj kosec v kis.[5]) Usedla se je tedaj na stran ženjcov, on pa ji je podal opraženiga,[6]) in je jedla, ter je bila nasitena, in je ostanke seboj vzela.[7])

15. In je potem vstala, de bi po navadi klasje pobirala. Booz pa je svojim hlapcam ukazal, rekoč: Ako bi tudi hotla z vami žeti, ji ne branite;

16. in tudi nektere svojih snopov nalaš tje verzite, in jih pustite ležati, de jih brez strahú pobere, in naj je nobeden ne krega, ko jih pobira.

17. Tedaj je do večera po njivi pobirala; in kar je bila nabrala, je s palico otepla in izbila, ter je dobila skorej mero efa ječmena, to je, tri merice.[8])

18. In jih je vzela, ter se je v mesto vernila, in jih je svoji taši pokazala; potem je vzela in ji dala ostankov svoje jedi, ki se je bila z njo nasitila.

19. In njena taša ji je rekla: Kje si dans pobirala, in kje si delala? Bodi blagoslovljen, kdor se te je usmilil! In ji je povedala, per kom je delala, in je povedala imé moža, de se Booz imenuje.

20. In Noema ji je odgovorila: Bodi blagoslovljen od Gospoda! zakaj ravno tisto milost, ki jo je bil živim skazal, je tudi mertvim perhranil.[9]) In je spet rekla: Ta mož je naš sorodnik.

21. In Ruta je rekla: Tudi to mi je ukazal, de naj se takó dolgo njegovih ženjcov deržim, dokler ne bo vse žito požeto.

22. Taša ji je rekla: Boljši je, moja hči! de greš žet z njegovimi deklami, de ti kdo na ptuji njivi ne brani.

23. Tedaj se je Boozovih dekel deržala, in je takó dolgo z njimi žela, dokler nista bila ječmen in pšenica v skednje spravljena.

III. Poglavje.

Noema učí Ruto, svojo sinaho, kakó naj opomni Booza dolžnosti, de naj jo po sorodovinski pravici za ženo vzame. Ruta stori po njenim svetu, in Booz ji obljubi, jo vzeti, ako bližnji sorodnik od svoje pravice do nje odstopi.

1. Ko se je pa bila spet vernila k svoji taši, je slišala od nje: Moja hči! počitka ti bom poiskala, in oskerbela, de ti bo dobro.

2. Uni Booz, ki si se njegovim deklam na polji perdružila, je naš sorodnik, in to noč ječmen na gumnu veje.

3. Skoplji se tedaj, in se po-

5. v jesih, de se poživiš per silno veliki vročini.
6. zernja; drugi pa prestavljajo: „*kaše iz opraženiga zernja*“. Gl. 3. Mojz. 2, 14: 23, 14.
7. V hebrejskim: „*in je ostanke perhranila*“.
8. Efa je bila mera za žito, ki je blizo 50 liber tehtala. Gl. 4. Mojz. 28, 5.
9. Mojimu možu in mojima sinovama je v njih življenji dobrote delil, in zdaj se še vdovama ranjkih dobrotljiviga skazuje.

Digitized by Google

mazili, ter se obleci v lepši oblačila, in pojdi doli na gumno. Mož naj te pa ne vidi, dokler ne bo jenjal jesti in piti.

4. Ko bo pa spat šel, zaznaj kraj, kjer spi, in se perbližaj, in odgerni plajš, ki je z njim na nogah odet, in tje se ulezi, in tam tičaj; on sam pa ti bo povedal, kaj ti je storiti.

5. In je odgovorila: Kar koli mi ukažeš, bom storila.

6. In je šla doli na gumno, in je storila vse, kar ji je bila taša ukazala.

7. In ko je Booz jedel in pil, in se je bil bolj oveselil, ter je šel spat zraven kupa snopov, se je skrivej perbližala, in je odgernila plajš z njegovih nog, in se je ondi ulegla.[1])

8. In glej, o polnoči je mož kviško planil, in ga je groza obšla; zakaj vidil je ženo ležati per svojih nogah.

9. In ji je rekel: Kdo si ti? In je odgovorila: Jez sim Ruta, tvoja dekla; razgerni svoj plajš čez svojo deklo;[2]) zakaj moj sorodnik si.[3])

10. On pa je rekel: Blagoslovljena si, moja hči! od Gospoda; zakaj svoje poprešnje usmiljenje[4]) si s poslednjim presegla, ker nisi hodila za mladenči ne za ubogimi ne za bogatimi.[5])

11. Nikar se tedaj ne boj; temuč kar koli mi porečeš, ti bom storil; zakaj vse ljudstvo vé, ki prebiva znotrej vrat mojiga mesta, de si žena polna čednosti.

12. Tudi ne tajim, de sim tvoj sorodnik, tode nekdo je, ki je še bližnjiši ko jez.

13. Počivaj to noč; in ako te hoče jutri po sorodovinski pravici vzeti, se je reč prav izšla; ko bi te pa ne hotel, te bom jez, kakor resnično Gospod živí, brez vsiga premislika vzel; le spí do jutra.

14. Spala je tedaj per njegovih nogah, de je noč minila. Te-

---

1. Ako na to, kar je Ruta po Noeminim svetu storila, s telesnimi očmi gledamo, in brez ozira na okolišine premišljujemo, se nam Noemin svèt neizrečeno nepošten vidi; če pa na namen in druge okolišine pogledamo, se nam vse drugači zdi (Ambr.). Per Izraelcih je bil podolžnosten zakon (gl. zgor. pogl. 1. razl. 5.) zapovedan, in se je smel ojstro terjati. Noema tedaj ni krivično ravnala, ko je Ruto opominjala, de naj od Booza, ki ga je za edniga in nar bližnjišiga sorodnika imela, podolžnosten zakon terja. De je svetovala, to dolžnost po noči od njega terjati, je razumno ravnala, ker si je mislila, de bogati in že perletni Booz ne bo lahko v Rutino prošnjo pervolil, ki je revna bila, če ga s svojo žensko priprostostjo v svoji nedolžnosti iz čistiga namena ne prenagli, in nenadama k temu ne nakloni. Tudi se Noemi ne more očitati, de je Ruto in Booza v nevarnost grešiti perpravila; zakaj dobro je poznala poskušeno čednost svoje sinahe in pametno resnobo svojiga sorodnika Booza, takó de se ji ni bilo bati, de bi bila oba vere in poštenosti pozabila, kakor tudi izid pergodbe priča.

2. Zaróči se z menoj! Kaže se, de je bila taka zaročba v navadi. Permeri Eceh. 16, 8.

3. dolžan si, ranjkimu zarod obuditi. Gl. zgor. pogl. 1. razl. 5.

4. ki si ga svojimu možu in svoji taši skazala.

5. temuč le podolžnostniga zakona išeš, de bi spomin svojiga moža obnovila in njegov zarod obudila in razširila.

Digitized by Google

daj je vstala, preden se ljudje med seboj spoznajo, in Booz je rekel: Varuj se, de kdo ne zvé, de si bila sem prišla.

15. In je spet rekel: Razgerni svoj plajš, ki si z njim ogernjena, ter ga z obema rokama derži. In ga je razgernila in deržala, in on je nameril šest meric ječmena, in ga ji je zadel. In ga je nesla, ter je šla v mesto,

16. in je prišla k svoji taši. Ta pa ji je rekla: Kaj si opravila, moja hči? In ji je vse povedala, kar ji je bil mož storil.

17. In je rekla: Glej, šest meric ječmena mi je dal, ter je rekel: Nočem, de bi se prazna k svoji taši vernila.

18. In Noema je rekla: Počakaj, moja hči! de vidimo, kakó se bo ta reč izšla; zakaj tudi mož ne bo jenjal, dokler ne bo dopolnil, kar je govoril.

IV. Poglavje.

Noemin sorodnik se odpové svoji pravici, ki jo ima do Rute, jo za ženo vzeti; zatorej jo Booz vzame, in ona mu porodi sinú, Obeda. Rodovi od Faresa do Davida.

1. Booz je tedaj šel k vratam,[1]) in se je ondi usedel. In ko je vidil sorodnika memo iti, ko je bilo od njega poprej govorjeno, mu je rekel: Sem malo stopi, in se tukaj usedi, ker ga je po njegovim imenu poklical. On pa je tje stopil, in se je usedel.

2. Booz pa je vzel deset móž zmed mestnih starašin, in jim je rekel: Usedite se tukaj.

3. Ko so sedeli, je rekel sorodniku: Kos njive našiga brata, Elimeleka, prodaja Noema, ki se je iz moabske dežele vernila.

4. To sim ti hotel na znanje dati, ter ti povedati vpričo vsih, ki tukaj sedé, in pred starašini svojiga ljudstva. Ako si jo hočeš v last dobiti po sorodovinski pravici,[2]) jo kupi, ter jo posedi; ako ti pa ne dopade, mi to povej, de vem, kaj de mi je storiti; zakaj nobeniga sorodnika ni, razun tebe, ki si pervi, in mene, ki sim drugi. On pa je odgovoril: Jez bom njivo kupil.

5. Booz mu je rekel: Ko boš njivo iz roke žene kupil, moraš vzeti tudi Ruto, Moabljanko, ktera je bila žena ranjkiga,[3]) de obudiš imé svojiga sorodnika v njegovi dedšini.[4])

6. In ta je odgovoril: Odpovem se sorodovinski pravici; zakaj dedšine svoje rodovine ne smem spriditi.[5]) Ti se posluži moje pravice, in spoznam, de je nimam rad.

---

1. kjer so se vse pravde očitno presojevale.
2. kjer je sama ne more obdelovati. Bližnjimu sorodniku bi jo rada prodala, de bi per rodovini ostala, ter ne prišla med ptuje.
3. imaš tudi dolžnost, dedšno posestvo rodovini ohraniti, kar se potem zgodi, če Ruto za ženo vzameš, in po nji sina rodiš, ki ima imé njeniga ranjkiga moža.
4. de po nji rodiš sina, kteri po postavi (5. Mojz. 25, 5.) prevzame imé in dedšino tvojiga ranjkiga sorodnika.
5. Ko bi po tem podolžnostnim zakonu njive prevzel, bi svojo lastno dedšino

Digitized by Google

7. Od nekdaj je pa bila šega v Izraelu med sorodniki, če je kdo[6]) svojo pravico druzimu prepustil, in de bi prepušenje terdno bilo, je mož svoj čevelj sezul, in ga je dal svojimu sorodniku.[7]) To je bilo spričevanje prepušenja[8]) v Izraelu.

8. Tedaj je Booz svojimu sorodniku rekel: Sezuj svoj čevelj.[9]) In ga je zdajci sezul s svoje noge.

9. Uni pa *(Booz)* je rekel starašinam in vsimu ljudstvu: Vi ste dans priče, de sim vse v last dobil, kar je bilo Elimelekoviga, in Kelionoviga, in Mahalonoviga, ker mi je Noema dala,

10. in de sim Ruto, Moabljanko, ženo Mahalonovo, za ženo vzel, de obudim imé ranjkiga za njegovo dedšino, de se ne zbriše njegovo imé zmed njegove rodovine, in njegovih bratov, in njegoviga ljudstva. Vi ste, pravim, priče té reči.

11. Odgovorilo je vse ljudstvo, ki je bilo per vratih, s starašini vred: Mi smo priče. Gospod naj stori to ženo, ki pride v tvojo hišo, ko Rahelo in Lijo, ki ste sozidale hišo Izraelovo, de je zgled čednosti v Efrati, in de ima sloveče imé v Betlehemu.

12. Bodi tvoja hiša, ko hiša Faresa,[10]) ki ga je Tamar Judu rodila, iz semena, ki ti ga bo Gospod dal iz té deklice.

13. Booz je tedej vzel Ruto za ženo; in je šel k nji, in Gospod ji je podelil, de je spočela, in sinú rodila.

14. In žene so rekle Noemi: Češen bodi Gospod, ki ni perpustil, de bi se pogrešal naslednik v tvoji rodovini, in imenovalo se bo njegovo imé v Izraelu,

15. in de ga imaš, ki tolaži tvojo dušo, in podpéra tvojo starost; zakaj tvoja sinaha ga je rodila, ki te ljubi, in ti je veliko boljši, kakor de bi sedem sinov imela.

16. In Noema je vzela otroka, in ga v svoje naročje položila, ter mu je bila ko dojnica in pesterna.

17. Sosede pa so ji srečo vošile, in so rekle: Noemi je sin rojen, in so imenovale njegovo imé Obed; ta je oče Isaja, očeta Davidoviga.

18. To so rodovine Faresove: Fares je rodil Ezrona. 1. Kron. 2, 5: 4, 1. Mat. 1, 3.

19. Ezron je rodil Rama, in Ram je rodil Aminadaba,

20. Aminadab je rodil Nahasona, Nahason je rodil Salmona,

21. Salmon je rodil Booza, Booz je rodil Obeda,

22. Obed je rodil Isaja, Isaj je rodil Davida.[11])

zanemaril, in s tem ravnanjem svoji rodovini (ženi in otrokam) škodoval, ker bi ne mogel vsiga posestva spridama obdelovati.

6. kteri je svojo pravico drugimu prepustil.

7. v znamnje, de se svoji pravici odpové, in od nje odstopi, kakor temu, na čemur stoji. Permeri 5. Mojz. 25, 7. 9.

8. To je bilo znamnje, de je svojo pravico druzimu sorodniku prepustil.

9. V hebrejskim: *„In sorodnik je Boozu rekel: „Ti si kúpi!“*

10. Fares je bil rojen tudi iz podolžnostniga zakona. Glej v. 18. Perm. 1. Mojz. 38, 29.

11. Dozdeva se, de je nekoliko kolenčev izpušenih, kar se v rodovnih bukvah izhodnjih narodov večkrat zgodí, ker v njih imena prededov tudi večkrat imena očetov v sebi zapopadajo.

Digitized by Google

VVOD

v

dvoje Samuelove bukve in v dvoje Bukve Kraljev,

ali v

četvere Bukvé Kraljev.

Dvoje Samuelove bukve in dvoje bukve kraljev, ki se imenujejo v naši prestavi četvere bukve kraljev, obsegajo zgodovino Izraelcov iz tistih časov, ko so kralje za svoje vladarje imeli. V začetku pervih bukev (1. Kralj. od 1. do 10. pogl.) se perpovedujejo nektere zgodbe poslednjih dveh sodnikov Helija in Samuela; potem pa se perpoveduje zgodovina, kakó de se je namreč kraljeva vlada s Savlam začela in z Davidam ustanovila (1. in 2. bukv. Kralj.); dalje se perpoveduje zgodovina kralja Salomona in razdelitev Izraeloviga kraljestva v dvé kraljestvi, namreč v Judovo in v Izraelovo (2. in 3. bukv. Kralj.); poslednjič se perpovedujejo zgodbe obeh kraljestev do njuniga popolniga razdjanja in do časov babilonske sužnosti (4. bukv. Kralj. od 17. do 25. pogl.). Vse te bukve obsegajo več ko pet sto in petdeset let, ter nam pred očí stavijo živo podobo človeške terdovratnosti in Božje poterpežljivosti z ljudmi; zlasti pa učé kralje in vladarje, de sleherno kraljestvo — préd ali poznejše — gotovo razpade, ako ni postavljeno na nepremakljivo podlago svete vere, ki jo je Bog razodel. Kdo de je té bukve po nagibu in razsvetljenji svetiga Duha spisal, se ne vé prav gotovo. Nekteri terdijo, de so dvoje Samuelove bukve spisali preroki Samuel, Gad in Natan (permeri 1. Kron. 29, 29.); dvoje bukve kraljev pa Ezdra ali pa prerok Jeremija. Drugi pa pravijo, de je nek neznan sv. pisavec proti koncu babilonske sužnosti vso to zgodovino iz obširnih starih spisov, ki jih je per rokah imel, zlasti pa iz deržavnih letopisov (1. Kron. 29, 29: 3. Kralj. 11, 41: 14, 19. 29.) takó zložil, kakor jo zdaj v četverih bukvah kraljev beremo.

Digitized by Google

PERVE SAMUELOVE BUKVE,

ali

PERVE BUKVE KRALJEV.

I. Poglavje.

Ana žaluje, ker nima otrók; prosi Boga, de bi jih ji podelil; Bog usliši njeno preserčno prošnjo, in ji podarí Samuela. Ko je Ana Samuela obdojila, ga da po svoji obljubi svetimu šotoru v službo.

1. Bil je mož iz Ramataimsofima, z Efrajmoviga gorovja, in njegovo imé je bilo Elkana, sin Jerohama, sinú [1]) Eliuta, sinú Tohuta, sinú Sufa, Efratejic. [2])

2. In je imel dve ženi, [3]) eni je bilo imé Ana, in eni Fenéna. In Fenéna je imela otroke; Ana pa ni imela otrók.

3. In ta mož je hodil iz svojiga mesta v odločenih dnevih [4]) gori v Silo [5]) molit in darovat Gospodu vojskinih trum. [6]) Bila sta pa ondi dva Helijeva sinova, Ofni in Finees, duhovna Gospodova.

4. Prišel je tedaj dan, in Elkana je daroval, in je dal kosove [7]) Feneni, svoji ženi, in vsim njenim sinovam in hčeram;

5. Ani pa je dal en kos žalosten, [8]) ker je Ano ljubil. Gospod je bil namreč zaperl njeno materno telo.

6. Žalila jo je tudi njena zopernica, in jo je silno nadlegvala, takó de ji je očitala, de ji je Gospod zaperl materno telo.

7. In takó je delala sleherno leto, ko so po preteklim času gori hodili v tempelj Gospodov,

---

1. t. j., Jeroham je bil sin Eliutov, Eliu sin Tohutov i. t. d.
2. bil je Efrajmovec po svojim domovanji, sicer pa levit. Glej 1. Kron. 7, 26—28.
3. kar je bilo po navadi takratnih časov tudi Izraelcam zavoljo njih sirovosti in mesenosti perpušeno, de se je s tem veliko druzih večih zlegov odvernilo. 1. Mojz. 16, 2.
4. vsako leto ob treh vélikih praznikih, ali saj enkrat v letu ob enim teh treh praznikov; dokler namreč ni bil tempelj sozidan, in dokler Izraelci niso imeli v deželi popolniga mirú, niso mogli praznikov po redu obhajati. Gl. 3. Kralj. 3, 2. razl. 2.
5. kjer je bil sveti šotor. Glej Joz. 18, 1.
6. Gospodu nebeških močí, angeljev, zvezd i. t. d.
7. t. j., dele od jedilnih darov. Gl. 3. Mojz. 16, 11.
8. V hebrejskim: *„Hani je dal dva kosova“*.

Digitized by Google

ter jo je takó dražila. Una pa se je jokala, in ni vzela jedí.

8. Rekel ji je tedaj Elkana, njen mož: Ana! zakaj se jokaš, in zakaj ne ješ, in zakaj je žalostno tvoje serce? Ali ti nisim jez boljši ko deset sinov?

9. Ana pa je vstala, ko je jedla in pila v Silu. In ko je Heli, duhoven,[9]) sedel na stolu per podbojih Gospodoviga tempeljna,[10])

10. je bilo Ani britko per sercu, ter je molila k Gospodu, in se je obilno jokala,

11. in je storila obljubo, rekoč: Gospod vojskinih trum! ako se ozreš in pogledaš na nadlogo svoje dekle, in se me spomniš, in ne pozabiš svoje dekle, in daš svoji služabnici sinú; ga bom dala Gospodu vse dni njegoviga življenja, in nad njegovo glavo naj ne pride britev.[11])

12. Zgodilo se je pa, ko je dolgo molila pred Gospodam, de je Heli na nje usta gledal.

13. Ana je namreč v svojim sercu govorila, le samo njene ustnice so se majale, glas pa se celo ni slišal. Torej je Heli mislil, de je pijana,

14. in ji je rekel: Kakó dolgo boš pijana? Prekuhaj nekoliko vino, ki si ga polna.

15. In Ana je odgovorila, in je rekla: Nikakor ne, moj gospod! zakaj silno nesrečna žena sim jez, in vina in vsiga, kar zamore upijaniti, nisim pila, temuč odkrila sim svoje serce pred Gospodam.

16. Ne imej svoje dekle ko eno zmed Belialovih hčer;[12]) zakaj govorila sim do zdaj iz prevelike svoje žalosti in britkosti.

17. Na to ji je Heli rekel: Pojdi v miru, in Izraelov Bog naj ti da, česar si ga prosila.

18. In ona je rekla: O, de bi najdla tvoja dekla milost pred tvojimi očmi! In žena je šla po svojim potu, ter je jedla, in njen obraz ni bil več spremenjen.

19. In so zjutrej vstali, in so molili pred Gospodam, in so se vernili, in so prišli na svoj dom v Ramato. Elkana pa je spoznal Ano, svojo ženo, in Gospod se je je spomnil.

20. In zgodilo se je po preteklih dneh, de je Ana spočela, in sinú rodila, in je imenovala njegovo imé Samuel, ker ga je bila sprosila od Gospoda.[13])

21. Elkana, njen mož, pa je šel gori, in vsa njegova hiša, darovat Gospodu svoj prazničnі[14]) klavni dar, in svojo obljubo;

22. Ana pa ni šla gori; rekla je namreč svojimu možu: Ne bom

---

9. véliki duhoven in sodnik ob enim. Berž ko ne, je Heli prejel sodništvo po smerti Abdonovi (Sod. 12, 14.) v letu 2848 po stvarjenji, 1156 pred Kristusam, takó de je s Samsonam vred 40 let vladal. Kar se tukej perpoveduje, se je po tem takim v pervim letu njegoviga sodništva in v osem in petdesetim letu njegove starosti zgodilo (Gl. spodej 4, 15.).

10. per vratih svetiga šotora.

11. Nazarejic naj bo ves čas svojiga življenja. Gl. 4. Mojz. 6.

12. hudobneževih hčer, t. j., ne imej me za hudobno žensko. Glej Sod. 19, 22.

13. Samuel se pravi: od Boga sprošen.

14. V hebrejskim: *„svoj časni“*, t. j., vsakoletni klavni dar. Gl. razl. 4.

Digitized by Google

hodila gori, dokler ne bo otrok odstavljen:[15]) potem ga gori popeljem, de se perkaže pred Gospodovim obličjem, in vedno ondi ostane.

23. In Elkana, njen mož, ji je rekel: Stori, kar se ti prav zdi, ter ostani, de ga obdojiš; jez pa bom prosil, de Gospod spolni svojo besedo.[16]) Ostala je tedaj žena, in je dojila svojiga sina, dokler ga ni odstavila od mleka.

24. In ko ga je bila obdojila, ga je seboj peljala, s tremi teleti, in s tremi merami moke, in z verčem vina,[17]) in ga je perpeljala v hišo Gospodovo v Silu. Deček pa je bil še otročiček.

25. In so darovali, tele in so dali otroka Heliju.

26. In Ana je rekla: Prosim, moj gospod! kakor resnično živiš, gospod! jez sim tista žena, ki sim tukaj pred teboj stala, in Gospoda prosila;

27. za tega dečka sim prosila, in Gospod je uslišal mojo prošnjo, ki sim mu jo perporočala.

28. Zatorej ga tudi jez dam Gospodu vse dni, ktere naj bo Gospodu izročen.[18]) In so ondi molili Gospoda; Ana pa je molila, in je rekla:

II. Poglavje.

Preroška zahvalna pesem razveseljene Ane. Hudobno življenje Helijevih sinov, ki jih njun mehki oče ne strahuje. Nek prerok očita Heliju, vélikimu duhovnu, njegovo nemarnost v strahovanji njegovih sinov, ter mu napové kazen, de bota njegova sinova kmalo umerla, in de bo njegovi hiši vzeto véliko duhovstvo.

1. Raduje se moje serce v Gospodu, in povišan je moj rog[1]) v mojim Bogu; odpérajo se moje usta zoper moje sovražnike;[2]) zakaj veselim se v tvojim rešenji.[3])

2. Ni ga svetiga, kakor je Gospod; in tudi ga ni druziga razun tebe, in ni ga močniga kakor naš Bog.

3. Nikar ne množíte visokih govorov, se bahája: umakne naj se staro iz vaših ust; zakaj Bog vednosti je Gospod, in njemu so odkrite misli.

4. Lok močnih je premagan, in slabotni so prepasani z močjo.

5. Ki so bili poprej siti, so se za kruh pogodili, in lačni so nasiteni; takó de je nerodovitna porodila prav veliko otrók; in ktera je veliko otrók imela, je oslabela.

---

15. Ne bom hodila gori nekaj let; zakaj izraelske žene so svoje otroke tri ali še več let dojile. Gl. 2. Mak. 7, 27.
16. de si ga posvetí in v svojo službo vzame.
17. V hebrejskim: „*in z meham vina*“.
18. torej ga odločim v službo Gospodovo per svetim šotoru za vse dni njegoviga življenja.
1. „*rog*“ je podoba močí; tedaj pomen: in povišana je moja moč i. t. d.
2. sosebno zoper mojo zopernico, ker sim poprej mógla molčati in terpeti.
3. ker si mi pomagal, in me rešil sramote.

Digitized by Google

6. Gospod umorí in oživí, pelje v pekel,[4]) in nazaj perpelje. 5. Mojz. 32, 39. Tob. 13, 2. Modr. 16, 13.

7. Gospod oboža in obogáti, poniža in povikša.

8. On vzdigne potrebniga iz prahú, in izleče siromaka iz blata, de sedí per knezih, ter prejme veličasten sedež. Gospodovi so namreč stebri zemlje, in na nje je postavil okroglo zemljo.[5]) Ps. 112, 7. 8.

9. On bo varoval noge svojih svetih,[6]) in hudobni bodo v temi umolknili;[7]) zakaj človek ni močan po svoji moči.

10. Gospoda se bodo bali njegovi sovražniki; in v nebesih bo gromel nad njimi. Gospod bo sodil pokrajine zemlje,[8]) in bo dal vladarstvo svojimu kralju, in bo povikšal rog svojiga mazilјeniga.[9])

11. In Elkana je šel v Ramato na svoj dom; deček pa je bil služabnik pred Gospodovim obličjem, pred očmi Helija, duhovna.

12. Helijeva sinova pa sta bila Belialova otroka,[10]) ki nista nič vedila od Gospoda,[11])

13. in tudi ne od službe duhovnov do ljudstva,[12]) temuč če je kdo daroval žgaven dar, je prišel duhovnov služabnik, ko se je meso kuhalo, in je imel trirogljate vilice v svoji roci,

14. in je z njimi dregnil v kotel, ali v lonec, ali v pisker, ali v kozo, in vse, kar je z vilicami vzdignil, je duhoven za se vzel. Takó sta delala vsim Izraelcam, ki so v Silo prišli.

15. Tudi preden so mast zažgali,[13]) je prišel duhovnov služabnik, in je rekel darovavcu: Daj mi mesa, de ga duhovnu skuham; zakaj ne bom jemal od tebe kuhaniga mesa, ampak siroviga.

16. In če mu je darovavec rekel: Naj se zdaj nar poprej po navadi mast zážgè, in potem si vzemi, kolikor koli poželi tvoje serce; on pa mu je odgovoril in rekel: Nikakor ne; zakaj zdaj mi daj, sicer ti s silo vzamem.

17. Greh mladenčev[14]) je bil tedaj silno velik pred Gospodam,

---

4. „*pekel*“ pomeni tukaj, kakor sicer večkrat, grob ali jamo, in je podoba velike rev in nadlog.
5. Gospod je vsigamogočni Bog; zemlja le takó dolgo stoji, dokler on hoče.
6. On bo vodil stopinje svojih služabnikov, de se ne spotaknejo in ne padejo, de ne grešé, in sploh de ne bodo nesrečni.
7. v temi svojiga duha — v svoji duhovni slepoti — ne bodo vedili kaj reči zoper Boga, in si ne bodo vedili pomagati v svoji revšini.
8. Gospod bo sodil vse ljudi.
9. Ana tukej prerokuje od nekiga kralja, kteri bo po sodbi, ki bo nad vso zemljo prišla, vladarstvo prejel, tedaj od Kristusa, ob enim pa tudi od Davida, kteri je bil predpodoba Jezusa Kristusa.
10. sta bila hudobna otroka. Gl. Sodn. 19, 22.
11. kakor uni, od kterih sveti Pavel govorí. Tit. 1, 16.
12. tudi nista marala za povelja v postavi zastran tega, kar od daritev duhovnam gre. Gl. 2. Mojz. 29, 27. 28: 3. Mojz. 7, 31—34.
13. tedaj še pred darovanjem. Permeri 3. Mojz. 7, 31—33.
14. Greh Helijevih sinov.

Digitized by Google

ker sta ljudi odvračevala od darovanja Gospodoviga.[15])

18. Samuel pa je služil pred Gospodovim obličjem;[16]) mladenček je bil prepasan s platnenim efodam.[17])

19. In njegova mati mu je naredila majhno suknjico,[18]) ki mu jo je pernesla v odločenim času, ko je s svojim možem gori prišla darovat praznični žgavni dar.[19])

20. In Heli je blagoslovil Elkana in njegovo ženo, in mu je rekel: Dá naj ti Gospod seme iz té žene za zastavo,[20]) ki si jo dal Gospodu. In sta šla na svoj dom.

21. Gospod je tedaj obiskal Ano, ter je spočela, in je rodila tri sinove in dve hčeri; in mladeneč Samuel je bil poveličan pred Gospodam.

22. Heli pa je bil silno star, in je vse slišal, kar sta njegova sinova delala vsimu Izraelu, in kakó de sta spala z ženami, ki so bile na straži per šotorovih vratih,[21])

23. in jima je rekel: Zakaj počenjata take reči, silno hudobne reči, ki jih slišim od vsiga ljudstva?

24. Nikarta, moja sinova! zakaj govorica ni dobra, ki jo slišim, de Gospodovo ljudstvo v greh zapeljujeta.

25. Ako se človek pregreši zoper človeka, mu Bog zamore odpustiti;[22]) če pa človek greši zoper Gospoda, kdo bo zanj prosil? In nista poslušala glasú svojiga očeta; zakaj Gospod ji je hotel umoriti.[23])

26. Mladeneč Samuel pa je močnejši prihajal, in rastel, in je dopadel Gospodu in ljudem. Luk. 2, 52.

27. Prišel je pa mož Božji[24]) k Heliju, in mu je rekel: To govorí Gospod: Ali se nisim očitno razodeval hiši tvojiga očeta, ko so bili v Egiptu v Faraonovi hiši?

28. In izvolil sim si ga zmed vsih Izraelovih rodov za duhovna, de bi perstopal k mojimu altarju,[25]) in mi zažigal kadilo, in nosil efod pred menoj; in dajal sim hiši tvojiga očeta od vsih darov Izraelovih otrók.

---

15. V hebrejskim: „*ker so ljudje dar Gospodov preklinjali*“ (zavoljo lakomnosti duhovnov).
16. je opravljal levitovsko službo v svetim šotoru.
17. Efod je kratek plajš, ki se tudi persni plajš imenuje (2. Mojz. 28, 6.), ki ga je navadno le véliki duhoven nosil; vender so ga smeli v večí poslovljenje tudi drugi duhovni (spod. 22, 18.) in druge imenitne osebe (2. Kralj. 6, 14.) nositi.
18. kratko suknjico pod efodam. Gl. 2. Mojz. 28, 31.
19. V hebrejskim: „*časni, vsakoletni žgavni dar*“.
20. Dá naj Gospod otrók iz te žene namesti Samuela. Zgor. 1, 28.
21. ki so per svetim šotoru svojo službo opravljale. Gl. 2. Mojz. 38, 8.
22. V hebrejskim: „*ga bo še Bog sodil*“; namreč že zavoljo tega manjšiga pregrešenja.
23. Gospod ji je hotel njuni terdovratnosti prepustiti (primeri Rimlj. 9, 18.) in ji s smertjo kaznovati.
24. Prišel pa je prerok. Gl. spod. 9, 6.
25. po vprečni stopnji. Gl. 2. Mojz. 20, 26.

Digitized by Google

29. Zakaj taptate z nogami mojo daritev, in moje darila,[26]) ki sim jih ukazal darovati v tempeljnu; in zakaj si svoja sinova bolj častil ko mene, de ste jedli pervine[27]) sleherniga darú Izraela, mojiga ljudstva?

30. Zatorej govorí Gospod, Izraelov Bog: Govoré sim govoril, de naj služi tvoja hiša, in hiša tvojiga očeta, pred mojim obličjem vekomaj.[28]) Zdaj pa pravi Gospod: Tega ne; temuč kdor mene časti, njega bom častil; kdor pa mene zaničuje, bodi zaničevan. 3. Kralj. 2, 27.

31. Glej, pridejo dnevi, in bom odsekal tvojo ramo, in ramo hiše tvojiga očeta, in ne bo postaraniga v tvoji hiši.[29])

32. In vidil boš svojiga nasprotnika v tempeljnu,[30]) ko bo Izrael povsod srečen; in vse dni ne bo starčka v tvoji hiši.

33. Vender pa ne bom čisto potrebil tvojiga zaroda od svojiga altarja;[31]) temuč de tvoje oči oslabé, in tvoja duša skoperní;[32]) in pomerje naj velik del tvoje hiše, ko pride v moške leta.[33])

34. To pa ti bodi znamnje,[34]) ki se bo naključilo tvojima dvema sinovama Ofniju in Fineesu: En dan bota oba umerla.

35. Obudil pa si bom zvestiga duhovna,[35]) ki bo delal po mojim sercu in moji duši; ter mu bom verno hišo sozidal,[36]) in bo vedno hodil pred mojim maziljenim.[37])

36. Zgodilo pa se bo, de bo sleherni, kdor bo ostal v tvoji hiši, prišel, de se zanj prosi, in bo daroval srebern denar in kos kruha, ter poreče: Prosim, prepusti mi del duhovske službe, de jém grižljej kruha.[38])

---

26. zakaj oskrunjate moje darove z lakomnostjo in skopostjo?
27. kar je nar boljšiga per daritvah.
28. de naj tvoji mlajši vedno opravljajo duhovsko službo v svetim šotoru.
29. tvoja sinova bota kmalo umerla, in nobeden tvojih vnukov ne bo dosegel velike starosti.
30. tvoji mlajši bodo vidili v tempeljnu vélikiga duhovna, kteri ne bo iz tvoje rodovine. To se je tudi spolnilo. Služba vélikiga duhovna je sicer ostala per Eleazarjevi in Fineesovi rodovini (primeri 4. Mojz. 25, 13.); pa je prestopila na drugi koleneč te rodovine. Gl. 3. Kralj. 2, 27. Kakor nekteri terdijo, že Heli ni bil iz Eleazarjeve rodovine, ampak iz rodovine Itamarja, Aronoviga tretjiga sina; in dalje pravijo, de se je služba vélikiga duhovna še le po spolnitvi zgorej dane prerokbe zopet k Eleazarjevi rodovini vernila; pa primeri temu nasproti 4. Mojz. 25, 13.
31. tvojiga zaroda ne bom pustil čisto pomreti; živé naj, tode službe vélikiga duhovna naj nobeden zmed njih ne dobí.
32. de se še v vnukih grizeš zavoljo zgube vélikiga duhovstva.
33. V hebrejskim: *„in vsi mlajši tvoje hiše bodo ko mošje* (to je, ko nižji duhovni) *umerli;* oni namreč ne bojo nikoli prejeli vélikiga duhovstva.
34. Smert obeh tvojih sinov ti naj bo gotovo znamnje, de se bo vsa prerokba spolnila.
35. Sadoka Gl. 3. Kralj. 2, 35; per njegovi rodovini je véliko duhovstvo vedno ostalo.
36. mu bom stanovitno hišo sozidal.
37. pred Salomonam in pred druzimi kralji.
38. Pomen je: tvoji mlajši bodo takó revni, de bodo vélikiga duhovna prosili, naj jim kakošno službo dá, de si v nji potrebniga živeža perslužijo.

Digitized by Google

III. Poglavje.

Bog se Samuelu v spanji perkaže, ga pokliče, ter mu razodene, de bo Helija z vso njegovo hišo vred hudo kaznoval zavoljo njegove mehkobe in nemarljivosti. Stari Heli se voljno podverže pravici Božji.

1. Mladeneč Samuel pa je služil Gospodu pred Helijem; in beseda Gospodova je bila draga[1]) tiste dni, perkazen ni bila očitna.

2. Zgodilo se je tedaj nekiga dné, de je Heli ležal na svojim mestu,[2]) in njegove oči so bile že temotne, ter ni mogel viditi.

3. Preden je bila svetilnica Božja ugasnila,[3]) je spal Samuel v tempeljnu Gospodovim,[4]) kjer je bila skrinja Božja.[5])

4. In Gospod je poklical Samuela. In on je odgovoril, in je rekel: Glej, tu sim!

5. In je tekel k Heliju, in je rekel: Glej, tu sim! ker si me klical. On pa je rekel: Nisim klical. Verni se, in spi. In je šel tje in je zaspal.

6. In Gospod je Samuela spet poklical. In Samuel je vstal, je šel k Heliju, in je rekel: Glej, tu sim! ker si me klical. On pa je odgovoril: Nisim te klical, moj sin! verni se, in spi.

7. Samuel pa še ni poznal Gospoda,[6]) tudi mu še ni bila odkrita Gospodova beseda.

8. In Gospod je še tretjič poklical Samuela. In on je vstal in šel k Heliju,

9. in je rekel: Glej, tu sim! ker si me klical. Tedaj je Heli spoznal, de Gospod mladenča kliče, in je rekel Samuelu: Pojdi in spi, in če te še pokliče, reci: Govôri, Gospod! ker tvoj hlapec posluša. Tedaj je Samuel tje šel, in je spal na svojim mestu.

10. In Gospod je prišel, in je stal, ter je poklical, kakor je poprej klical dvakrat: Samuel! Samuel! In Samuel je rekel: Govôri, Gospod! ker tvoj hlapec posluša.

11. In Gospod je rekel Samuelu: Glej, storil bom reč v Izraelu, de bo slehernimu, ki to sliši, v obeh ušesih donelo.

12. Tisti dan bom zbudil zoper Helija vse,[7]) kar koli sim govoril čez njegovo hišo; začel bom in končal.

13. Zakaj poprej sim mu povedal, de bom sodil njegovo hišo vekomaj zavoljo hudobije, ker je vedil, de njegova sinova nespodobno ravnata, in ju ni strahoval.

14. Zatorej sim persegel Helijevi hiši, de se ne bo zbrisala hudobija njegove hiše z žgavnimi darovi in z darili vekomaj.

15. Samuel pa je spal do ju-

---

1. beseda Božja se je malokrat slišala; zakaj malo prerokov je bilo v tem času.
2. v predvoru svetiga šotora.
3. ko so še vse svetilnice gorele, ko še ni bil dan.
4. v predvoru svetiga šotora blizo Helija.
5. t. j., v kterim tempeljnu ali šotoru je bila skrinja zaveze.
6. še ni spoznal glasú Gospodoviga.
7. bom z djanjem poterdil zoper Helija vse i. t. d.

Digitized by Google

tra,[8]) in je odperl vrata hiše Gospodove.[9]) Samuel se je pa bal naznaniti perkazen Heliju.

16. Poklical je tedaj Heli Samuela, in je rekel: Samuel, moj sin! In on je odgovoril, in je rekel: Tukaj sim.

17. In ga je vprašal: Kaj ti je Gospod govoril? Prosim te, nikar mi ne skrivaj. Bog naj ti to in to stori,[10]) ako bi mi skrival kako besedo zmed vsih besedi, ki so ti bile povedane.

18. Tedaj mu je Samuel povedal vse besede, in nič ni skrival pred njim. In uni je odgovoril: Gospod je; naj stori, kar je dobro v njegovih očeh!

19. Samuel pa je rastel, in Gospod je bil z njim, in nobena zmed njegovih besedi ni padla na zemljo.[11])

20. In spoznal je ves Izrael od Dana do Bersabee,[12]) de je Samuel zvest prerok Gospodov.

21. In Gospod se je večkrat perkazal v Silu; zakaj Gospod se je razodeval Samuelu v Silu po besedi Gospodovi.[13]) In Samuelov govor je šel po vsim Izraelu.[14])

IV. Poglavje.

Izraelci zgubé v boji s Filistejci štiri tavžent móž, v drugim pa zgubé trideset tavžent móž, skrinja zaveze pride Filistejcam v roke, Helijeva sinova, Ofni in Finees, umerjeta. Ko Heli to zvé, pade s stola, si zlomi zatilnik in umerje. Njegova sinaha, to slišati, se prestraši, porodí sina, ter mu da imé Ikabod.

1. In zgodilo se je tiste dni,[1]) de so prišli Filistejci skupej na boj; in Izrael je šel Filistejcam naproti v boj, in se je ušotoril per kamnu pomoči.[2]) Filistejci pa so prišli v Afek,

2. in so se vstopili v bojni red zoper Izraela. Ko se je pa boj začel, je Izrael bežal pred Filistejci, in bilo je pobitih v tem boji sem ter tje po polji blizo štiri tavžent móž.

3. In ljudstvo se je vernilo v staniše, in starašini zmed Izraela so rekli: Zakaj nas je dans udaril Gospod vpričo Filistejcov? Pernesimo k sebi skrinjo Gospodove zaveze iz Sila, in naj pride med nas, de nas reši iz rok naših sovražnikov.

---

8. V hebrejskim: *„ležal do jutra“*.
9. je odperl vrata v preddvor svetiga šotora.
10. Bog naj te kaznuje.
11. ni bila prazna; vse kar je govoril, se je v djanji spolnilo.
12. spoznali so vsi Izraelci od severja do juga, t. j., po vsi deželi. Gl. Sodn. 20, 1.
13. V hebrejskim: *„po Besedi“*, t. j., po drugi Božji peršoni — po obljubljenim (5. Mojz. 18, 15.) Preroku, v kterim so vsi drugi preroki govorili.
14. Samuelov govor se je spolnil nad vsim Izraelam.
1. po navadni štetvi v letu sveta 2888, in pred Kristusam 1116, ko je bil Samson (Sodn. 16, 31.) že umerl.
2. V hebrejskim: *„se je ušotoril per Ebenezeru“*. Gl. spod. 7, 12.

Digitized by Google

4. Tedaj je ljudstvo poslalo v Silo, in so od ondod pernesli skrinjo zaveze Gospoda vojskinih trum, ki sedí na kerubinih;[3]) in per skrinji zaveze Božje sta bila dva Helijeva sinova, Ofni in Finees.

5. In ko je bila prišla skrinja Gospodove zaveze v staniše, je ves Izrael s takó velikim vriskam kričal, de se je po zemlji razlegalo.

6. In Filistejci so slišali glas vriska, in so rekli: Kaj je ta glas velikiga vriska v stanišu Hebrejcov? In so zvedili, de je prišla skrinja Gospodova v staniše.

7. In Filistejci so se bali, in so rekli: Bog je prišel v staniše. In so zdihovali, rekoč:

8. Gorje nam! zakaj včerej in predvčerejšnjim ni bilo takiga vriska; gorje nam! Kdo nas bo rešil iz roke unih visokih bogov? To so bogovi, ki so tepli Egipt z mnogotero nadlogo v pušavi.[4])

9. Filistejci! bodite terdni in junaki, de ne služite Hebrejcam, kakor so oni vam služili; bodite terdni, in vojskujte se.

10. Filistejci so se tedaj vojskovali, in Izrael je bil tepen, in sleherni je bežal v svoj šotor, in poboj je bil silno velik, in zmed Izraela je padlo trideset tavžent pešcov.

11. In skrinja Božja je bila vjeta, in oba Helijeva sinova, Ofni in Finees, sta umerla.

12. Tekel pa je mož zmed Benjamina iz boriša, in je prišel tisti dan v Silo s sterganim oblačilamin s s praham potreseno glavo.[5])

13. In ko je bil prišel, je sedel Heli na stolu,[6]) in je gledal tje po potu; zakaj njegovo serce se je balo za skrinjo Božjo. Uni mož pa, ko je bil prišel, je mestu oznanil, in vse mesto je tulilo.

14. In Heli je slišal glas vpitja, in je rekel: Kaj je ta šum in hrup? Uni pa je hitel, in je prišel, ter je Heliju povedal.

15. Heli pa je bil star osem in devetdeset let, in njegove oči so bile otemnéle, in ni mogel viditi.

16. In je rekel Heliju: Jez sim, ki pridem iz boriša, in jez sim, ki sim dans bežal iz vojske. In uni mu je rekel: Kaj se je zgodilo, moj sin?

17. In sporočnik je odgovoril, in je rekel: Bežal je Izrael pred Filistejci, in velika zguba se je permerila med ljudstvam; in verh tega sta tudi mertva tvoja dva sinova, Ofni in Finees, in skrinja Božja je vjeta.

18. In ko je uni imenoval skrinjo Božjo, je padel znak s stola zraven vrat, si je zlomil vrat, in je umerl. Zakaj mož je bil star, in perleten;[7]) on pa je sodil Izraela štirdeset let.

19. Njegova sinaha pa, žena Fineesova, je bila noseča, in blizo poroda, in ko je sporočilo zasli-

3. Judje so imeli peruti kerubínov, ki sta skrinjo zaveze pokrivala, za sedež Božji. Glej 2. Mojz. 25, 22.

4. t. j., per pušavi, v rudečim morji.

5. v znamnje žalosti.

6. na stolu per svetim šotoru. Glej zgor. 3, 15.

7. V hebrejskim: *„zakaj on je bil star in neukréten mož“.*

Digitized by Google

šala, de je skrinja Božja vjeta, in de sta umerla njen tast in njen mož, je počenila in porodila; zakaj naglo so jo bile bolečine napadle.

20. Ravno ta čas pa, ko je umirala, so ji rekle *(žene)*, ki so okrog nje stale: Ne boj se, zakaj sinú si rodila. Ona pa jim ni odgovorila, in ni poslušala.

21. In je imenovala dete Ikaboda,[8]) rekoč: Slava je Izraelu vzeta, ker je skrinja Božja vjeta, in zavoljo njeniga tasta in moža;

22. in je rekla: Slava je Izraelu vzeta, ker je vjeta skrinja Božja.

V. Poglavje.

Filistejci pernesejo skrinjo zaveze v Dagonov tempelj. Malik pade pred skrinjo zaveze in se razlomi. Bog kaznuje Filistejce s hudimi turovi na zadnjici in z mišmi, ki deželo pokončujejo.

1. Filistejci pa so vzeli skrinjo Božjo, in so jo prenesli od kamna pomoči[1]) v Azot.

2. In Filistejci so vzeli skrinjo Božjo, in so jo prenesli v Dagonov[2]) tempelj, in so jo postavili zraven Dagona.

3. In ko so Azočani drugi dan zjutrej zgodej vstali, glej, je Dagon ležal z obrazam na tleh pred skrinjo Gospodovo; in vzeli so Dagona, ter so ga spet postavili na njegovo mesto.

4. In ko so spet drugi dan zjutrej vstali, so najdli Dagona na tleh ležati na svojim obrazu pred skrinjo Gospodovo; Dagonova glava pa, in obe pesti njenovih rok ste bile odsekane na pragu;

5. le sam čok Dagonov je ostal na svojim kraji. Za tega voljo ne stopajo Dagonovi duhovni, in vsi, ki hodijo v njegov tempelj, na Dagonov prag v Azotu do današnjiga dneva.

6. Roka Gospodova pa je bila težka nad Azočani, in jih je moril, in je tepel Azot in njegovo okrajino na skrivnim kraji njih zadnjice.[3]) In[4]) v tisti okrajini so se razpočile vasi in polje, in zaredile so se miši, in v mestu je vstala zmešnjava zavoljo veliciga merjenja. Ps. 77, 66.

7. Ko so pa ljudje v Azotu vidili tako nadlogo, so rekli: Naj ne ostane per nas skrinja Izraeloviga Boga; zakaj terda je njegova roka nad nami, in nad Dagonam, našim bogam.

8. In so razposlali *(sporočnikov)*, in so zbrali k sebi vse filistejske pervake, ter so rekli: Kaj bomo storili s skrinjo Izraeloviga Boga? In Getejci so odgovorili: Okrog naj se vozi skrinja Izraeloviga Boga. In vozili

---

8. „*Ikabod*“ se pravi: Neslava, ali zguba slave; zakaj skrinja zaveze je bila čast in slava Izraeloviga ljudstva.

1. V hebrejskim: „*in so jo pernesli iz Ebenezera v Azdod*“.

2. Dagon je bil malik Filistejcov. Glej Sodn. 16, 23.

3. V hebrejskim: „*s turovi na zadnjici*“.

4. Naslednji perstavek se bere le samo v Vulgati in greški prestavi.

Digitized by Google

so okrog skrinjo Izraeloviga Boga.

9. Ko so jo pa uni okrog vozili, je roka Gospodova silno hudo morila v slehernim mestu,[5]) in udarjala je može vsakteriga mesta od majhniga do večjiga, de so njih danke ven molele, in zgnjile.[6]) In Getejci so si vedili pomagati, in so si oskerbeli sedeže iz kožuhovine.[7])

10. Poslali so tedaj skrinjo Božjo v Akaron. In ko je bila skrinja Božja prišla v Akaron, so Akaronci zavpili, rekoč: Perpeljali so k nam skrinjo Izraeloviga Boga, de pomori nas, in naše ljudstvo.

11. Razposlali so tedaj *(sporočnikov)*, in so zbrali vse filistejske pervake, in so rekli: Odpravite skrinjo Izraeloviga Boga, in naj se verne na svoje mesto, de nas ne pomori z našim ljudstvam vred;

12. zakaj v slehernim mestu je bil strah pred smertjo, in presilno težka *(je bila)* roka Božja. In možje, ki niso pomerli, so bili udarjeni[8]) na skrivnim kraji svojih zadnjic; in vzdigovalo se je kričanje sleherniga mesta proti nebu.

VI. Poglavje.

Po svetu svojih malikovavskih duhovnov pošljejo Filistejci skrinjo zaveze z darili v Izraelovo pokrajino. Veliko zmed prebivavcov v Betsamesu jih pomerje, ker zoper postavo in radovedno ogledujejo skrinjo zaveze.

1. Bila je tedaj skrinja Gospodova v filistejski deželi sedem mescov.

2. In Filistejci so poklicali duhovne in vražarje, in so rekli: Kaj bomo storili s skrinjo Gospodovo? Povejte nam, kakó naj jo nazaj pošljemo na njeno mesto? In so odgovorili:

3. Če skrinjo Izraeloviga Boga nazaj pošljete, je ne pošiljajte prazne, temuč dajte ji, kar ste ji dolžni za greh;[1]) in tedaj bote ozdravéli, ter bote zvedili, zakaj ne gre od vas njegova roka.[2])

4. In so vprašali: Kaj ji moramo plačati za greh? Uni pa so odgovorili:

5. Oskerbite po številu filistejskih pokrajin[3]) pet zlatih zadnjic,[4]) in pet zlatih miš;[5]) zakaj enaka nadloga je vas vse in vaše pervake zadela. In naredite podobe svojih zadnjic,[6]) in podobe

---

5. V hebrejskim: *„je prišel velik hrup* (velik strah) *nad mesto* (Gat)“.
6. V hebrejskim: *„de so se jim turovi spustili“*.
7. ker niso mogli zavoljo turov na terdim lesu ali kamnu ne sedeti ne ležati. Tudi tega ni v hebrejskim.
8. V hebrejskim: *„so bili udarjeni s turovi“* i. t. d.
1. pernesíte dar za greh ali za zadolženje.
2. zakaj de ste zboleli, in zakaj de jih je veliko zmed vas pomerlo.
3. po številu peterih pokrajin filistejske dežele.
4. V hebrejskim: *„pet zlatih turov“*.
5. zato ko so miši deželo pokončevale. Glej zgor. 5, 6.
6. V hebrejskim: *„podobe svojih turov“*.

Digitized by Google

miš, ki so deželo pokončevale; in takó bote dali čast Izraelovimu Bogu; morebiti de odtegne svojo roko od vas, in od vaših bogov, in od vaše dežele.

6. Zakaj zakerkujete svoje serca, kakor sta zakerknila Egipt in Faraon svoje serce? Ali jih ni še le potem, ko je bil udarjen, spustil, in so odrinili? 2. Mojz. 12, 31.

7. Zdaj tedaj vzemite in naredite nov voz, in vprezite v voz dve doječi kravi, ki še niste nosile jarma, njune teleti pa doma zaprite.

8. In vzemite skrinjo Gospodovo, ter jo na voz naložite; zlate posode pa, ki ste mu jih dali za hudodelstvo, položite v skrinjico na njeno stran, ter jo pustite, de gre.

9. Vi pa glejte: ako gre po potu v svoje pokrajine proti Betsamesu,[7]) nam je on sam storil to veliko hudo; ako pa celo ne, vemo, de nas nikakor ni zadela njegova roka, temuč naključilo se je.

10. Uni so tedaj takó storili, in so vzeli dve kravi, ki ste dojile teleti, in so ji v voz vpregli, njune teleti pa so doma zaperli.

11. In so na voz naložili skrinjo Božjo in skrinjico, ki so bile v nji zlate miši, in podobe zadnjic.[8])

12. Kravi pa ste šle naravnost po potu, ki derží v Betsames, in ste hodile po enim potu, in ste gredé mukale, in se niste umaknile ne na desno ne na levo; pa tudi filistejski knezi so šli do betsameških pokrajin.

13. Betsamešani pa so ravno pšenico želi v dolini, in ko so svoje oči vzdignili, so ugledali skrinjo, in so se veselili, ko so jo vidili.

14. In voz je prišel na njivo Jozueta, Betsamešana, ter je ondi obstal. Bil je pa tam velik kamen, in so razsekali les voza, in so kravi nanj položili v žgavno daritev Gospodu.[9])

15. Leviti pa so doli vzeli skrinjo Božjo, in skrinjico, ki je bila zraven nje, v kteri so bile zlate reči, ter so jo položili na véliki kamen. Betsamešani pa so pernesli tisti dan Gospodu žgavnih darov, in so darovali klavnih darov.[10])

16. In vidilo je to pet filistejskih knezov, in so se vernili tisti dan v Akaron.

17. To so pa zlate zadnjice,[11]) ki so jih dali Filistejci Gospodu za hudodelstvo; Azot eno, Gaza eno, Askalon eno, Get eno, Akaron eno;

18. in zlate miši po številu filistejskih mest v petih pokrajinah, od obzidanih mest do vasí, ki so bile brez obzidja,[12]) in do vé-

---

7. Betsames je bilo mesto na izraelski meji.
8. V hebrejskim: „*podobe svojih turov*“.
9. t. j., duhovni so kravi na les položili; zakaj Betsames je bilo duhovsko mesto. Glej Joz. 21, 15. V nemirnih časih sodnikov se je večkrat tudi zunej svetiga šotora darovalo. Glej spod. 9, 12. razl. 4.
10. mirnih darov, po kterih so daritne vesele gostje obhajali.
11. V hebrejskim: „*To pa so zlati turovi*“ i. t. d.
12. vražarji so samo pet zlatih miš térjali po številu peterih vélikih mest (v. 5.); vender pa so jih tudi druge manjši mesta in celo vasí rade dajale, ker so

Digitized by Google

likiga Abela,[13]) na kteriga so položili skrinjo Gospodovo, ki je bila do tega dneva na njivi Jozueta, Betsamešana.

19. Udaril je pa *(Bog)* nektere zmed betsameških mož zato, ker so gledali skrinjo Gospodovo,[14]) in je pobil zmed ljudstva sedemdeset móž, zmed množice[15]) pa petdeset tavžent. In ljudstvo je žalovalo zato, ker je bil Gospod množico s takó veliko stisko udaril.

20. In Betsamešani so rekli: Kdo bi zamogel stati pred obličjem Gospoda, tega svetiga Boga? in k komu naj bi šel gori od nas?[16])

21. In so poslali sporočnikov k prebivavcam v Karjatjarim, ter so rekli: Filistejci so skrinjo Gospodovo nazaj perpeljali; pridite doli, in jo k sebi nazaj peljite.[17])

VII. Poglavje.

Skrinja zaveze se prenese v Karjatjarim v Abinadabovo hišo. Samuel pokliče Izraelce k zboru v Masfo, in jim ukaže spraviti zmed sebe vse malike. Filistejci napadejo zbor v Masfi, po Samuelovi molitvi pa jih razpodí silna ura; Izraelci jo udarijo za njimi in jih premagajo. Samuel je sodnik v Izraelu vse svoje žive dni.

1. Prišli so tedaj možje iz Karjatjarima, in so peljali skrinjo Gospodovo, in so jo nesli v hišo Abinadabovo v Gabai;[1]) Eleazarja pa, njegoviga sina, so posvetili, de bi varval skrinjo Gospodovo.[2])

2. Zgodilo se je pa, de je veliko časa preteklo od tistiga dneva, ko je bila skrinja Gospodova v Karjatjarimu (bilo je namreč že dvajseto leto);[3]) in vsa Izraelova hiša je počivala v Gospodu.[4])

---

miši tudi njé silno hudo nadlegovale. Zadnjic ali turov pa manjši mesta in vasí niso darovale blezo zato ne, ker so bile s to nadlogo le vélike mesta kaznovane.

13. t. j., žalovanje. Takó se je potem kamen imenoval (v. 14. 19.); hoče reči: do pokrajin Izraelcov. Nekteri prestavljajo hebrejsko: *„Priča je véliki Abel, na kteriga so bili skrinjo Gospodovo postavili, do današnjiga dne na njivi Jozueta, Betsamešana.*

14. iz radovednosti, brez vse spoštljivosti. Glej 4. Mojz. 4, 20.

15. zmed ljudstva sploh, ki je od vsih strani vrelo, gledat skrinjo zaveze. Tudi per tej prigodbi moramo nezapopadljive sodbe Božje moliti, ki jih ne moremo razumeti, ker ne vidimo ljudem v serca.

16. kam naj se skrinja Božja odpelje?

17. in sami oskerbite, de se dalje do vas perpelje!

1. ki je del mesta Karjatjarima, kjer je bila hiša Abinadabova. Drugi prestavljajo: *„v hišo Abinadabovo na griču“*, na kterim je njegova hiša stala.

2. Po misli Jožefa Flavija je bil Abinadab iz Levijeviga rodú. Posvečenje so, berž ko ne, opravili po 4. Mojz. 8, 7.

3. V hebrejskim: *„zakaj bilo jih je 20 let“*. Izraelci so skrinjo Gospodovo v Karjatjarimu pustili, ter je niso prenesli v Silo, berž ko ne zato, de bi jo v vojski s Filistejci vedno per sebi imeli.

4. ker so e njemu stanovitno služili.

Digitized by Google

3. Govoril je pa Samuel[5]) vsi Izraelovi hiši, rekoč: Ako se iz vsiga svojiga serca vernete k Gospodu, denite zmed sebe ptuje bogove, Baale in Astarote,[6]) in perpravite svoje serca Gospodu, in služite njemu samimu; in otel vas bo iz roke Filistejcov. 5. Mojz. 6, 13. Mat. 4, 10.

4. Odpravili so tedaj Izraelovi otroci Baale in Astarote, in so služili samimu Gospodu.

5. Samuel pa je rekel: Zberite ves Izrael v Masfo, de prosim za vas Gospoda.

6. In so se sošli v Masfi, in so zajeli vode, in so jo izlili pred obličjem Gospodovim,[7]) in so se postili tisti dan, in so ondi rekli: Grešili smo zoper Gospoda. In Samuel je sodil Izraelove otroke v Masfi.

7. In Filistejci so slišali, de so se zbrali Izraelovi otroci v Masfi, in filistejski knezi so šli gori k Izraelu. Ko so to slišali Izraelovi otroci, so se bali Filistejcov,

8. in so rekli Samuelu: Ne jenjaj za nas vpiti k Gospodu, našimu Bogu, de nas reši iz roke Filistejcov.

9. Samuel[8]) pa je vzel jagnje od sesa,[9]) in je daroval vsiga[10]) v žgaven dar Gospodu: in Samuel je vpil k Gospodu za Izraela, in uslišal ga je Gospod.

10. Zgodilo se je pa, ko Samuel žgavni dar daruje, de so Filistejci šli v boj zoper Izraela: Gospod pa je zagromel tisti dan z velikim hrumam na Filistejce, ter jih je prestrašil, in bili so udarjeni pred Izraelam. Sir. 46, 20.

11. In Izraelovi možje so planili iz Masfe, so Filistejce podili, in so jih pobijali do kraja, ki je bil pod Betkaram. Sir. 46, 21.

12. Samuel pa je vzel en kamen, in ga je postavil med Masfo in med Sen, in je imenoval imé tistiga kraja kamen pomoči,[11]) in je rekel: Do tegale nam je Gospod pomagal.

13. In Filistejci so bili ponižani, in niso spet prišli v pokrajine Izraelove. Bila je tedaj roka Gospodova zoper Filistejce vse Samuelove dni.

14. In mesta, ki so jih bili Filistejci Izraelu vzeli, so bile Izraelu nazaj dane od Akarona do Geta in njegovih pokrajin; in je rešil Izraela iz roke Filistejcov, in mir je bil med Izraelam in med Amorejcam.

---

5. ki je bil namesti Helija sodnik izvoljen. Naslednja dogodba se ni še le po zgorej opomnjenih dvajseterih letih prigodila, ampak koj v začetku opomnjenih let, v pervim letu Samueloviga vladarstva.

6. malika, solnce in luno. Glej Sodn. 2, 13.

7. v vidno znamnje pokore, ko spokorne solze. Primeri Ps. 21, 15. Žalost. pes. Jer. 2, 19.

8. t. j., duhoven v njegovim imenu, ali pa je imel Samuel k temu sosebno pooblastenje od Boga.

9. Osem dni staro jagnje se je smelo Bogu darovati, ne pa mlajši. Primeri 3. Mojz. 22, 27.

10. ter ga ni bil v dele razdelil (gl. 3. Mojz. 1, 12.); mudilo namreč se je, ker se je sovražnik že bližal.

11. V hebrejskim: „*Ebenezer*“. Glej zgor. 4, 1.

Digitized by Google

15. Samuel pa je sodil Izraela vse dni svojiga življenja.[12])
16. In okrog gredé je šel vsako leto v Betel, in v Galgalo, in v Masfo, in je sodil Izraela v zgorej imenovanih mestih,
17. in se je vračal v Ramato; zakaj ondi je bila njegova hiša, in *(tudi)* ondi je sodil Izraela; ondi je tudi sozidal altar Gospodu.[13])

VIII. Poglavje.

Krivično ravnanje Samuelovih sinov dá Izraelcam perložnost, de hočejo kralja imeti. Samuel jim ga odsvetva, ter jim pred oči stavi nove pravice, ki jih bo kralj do njih imel; ljudstvo pa se ne dá odverniti od svojih misel, ter le po kralji hrepení; torej Bog ukaže Samuelu, naj jim voljo spolni.

1. Zgodilo se je pa, ko se je bil Samuel postaral, je postavil svoja sinova sodnika[1]) v Izraelu.
2. In njegovimu pervorojenimu sinu je bilo imé Joel,[2]) imé druziga pa Abija, oba sodnika v Bersabi.
3. In njegova sinova nista hodila po njegovih potih, temuč sta se vdala lakomnosti, in sta jemala darila, ter sta prevergla pravico.
4. Zbrali so se tedaj vsi Izraelovi starašini, in so prišli k Samuelu v Ramato,
5. ter so mu rekli: Glej, postaral si se, in tvoja sinova ne hodita po tvojih potih; postavi nam kralja, de nas sodi, kakor ga imajo vsi narodi. Oz. 13, 10. Djan. ap. 13, 21.
6. Ta govor pa ni dopadel Samuelovim očem, ker so rekli: Daj nam kralja, de nas sodi. In Samuel je molil k Gospodu.
7. Gospod pa je rekel Samuelu: Slušaj glas ljudstva v vsim, kar koli ti rečejo; zakaj oni niso zavergli tebe, ampak mene, de naj ne kraljujem nad njimi.[3])
8. Kakor so bile vse njih dela, ki so jih storili od dneva, ko sim jih izpeljal iz Egipta, do tega dneva, ko so mene zapustili, in ptujim bogovam služili; takó tudi tebi delajo.
9. Zdaj tedaj poslušaj njih

---

12. tudi še, ko je bil Savel že kralj izvoljen.
13. Samuel je bil za vselej v službo Gospodovo posvečen (gl. zgor. 1, 28.); ker mu pa njegovo vladarstvo ni dopustilo, de bi bil vedno per sv. šotoru prebival, si je, nedvomljivo po posebnim Božjim dovoljenji, altar sozidal, de bi per njem molil, in na njem daroval.
1. pomočnika per sodništvu. Glej zgor. 7, 15.
2. kteri se je tudi Vaseni imenoval (1. Kron. 6, 28.); zakaj per Izraelcih je bilo navadno, de so imeli več imén.
3. Jez sim bil dosihmal sam osebno njih kralj, sim postave dajal, sim obsojeval in kaznoval; zdaj pa hočejo po zgledu druzih narodov to oblast druzimu izročiti. Bog tedaj kraljestvo za zlo spozna, ker so ga Izraelci hotli po šegi in navadi druzih narodov, per kterih kralji niso nobene druge postave poznali, kakor svojo lastno voljo, in pa zato, ker je kraljem priložnost dajalo, de so svojo oblast v hudo obračali (v. 11—18.); ni ga pa za zlo

Digitized by Google

glas; vender jim pa dokaži in naznani pravico[4]) kralja, ki bo kraljeval nad njimi.

10. Samuel je tedaj povedal vse besede Gospodove ljudstvu, ki je od njega kralja hotlo,

11. in je rekel: To bo pravica kralja, ki bo nad vami kraljeval: Jemal bo vaše sinove, in jih bo deval na svoje vozove, ter si bo napravljal konjnike in tekavce pred svojimi vozmi,

12. in si jih bo postavljal tisučnike in stotnike, in orataje svojih njiv, in ženjce svojih setev, in kovače svojiga orožja in svojih vozov.

13. Vaše hčere pa si bo delal za mazilarice, in kuharice, in peknje.

14. Tudi bo jemal vaše nar boljši njive, in vinograde, in oljnike, ter jih bo dajal svojim služabnikam.

15. Desetil bo pa tudi vaše setve, in pridelke vinogradov,[5]) in *(jih)* bo dajal svojim skopljencam, in svojim služabnikam.

16. Tudi vam bo jemal hlapce in dekle, in nar lepši mladenče, in osle, in jih bo deval k svojimu delu.

17. Tudi vaše čede bo desetil, vi pa bote njegovi sužnji.

18. In vpili bote tisti dan zoper svojiga kralja, ki ste si ga izvolili; tode Gospod vas ne bo uslišal tisti dan, ker ste hotli kralja.

19. Ljudstvo pa ni hotlo poslušati Samueloviga glasú, temuč so rekli: Nikakor ne! kralj namreč bodi čez nas,

20. in tudi mi bodimo kakor so vsi narodi; in naš kralj naj nas sodi, in naj hodi pred nami, ter naj vodi za nas naše vojske.

21. In Samuel je slišal vse besede ljudstva, ter jih je povedal Gospodu na ušesa.

22. Gospod pa je rekel Samuelu: Poslušaj njih glas, in postavi čez nje kralja. In Samuel je rekel Izraelovim možem: Vsak pojdi v svoje mesto.

IX. Poglavje.

Savel iše zgubljenih oslic, in pride k Samuelu. Bog razodene Samuelu, de je Savla Izraelcam kralja izvolil. Samuel povabi Savla k gostii, mu odkaže per mizi pervi prostor, in ga s poscbnim kosam mesa memo vsih druzih gostov počastí.

1. Bil je pa mož iz Benjamina, z imenam Kis, sin Abiela, sinu Serorja, sinu Bekorata, sinu Afija, sinu Benjaminca, močen mož.

2. In je imel sina, z imenam

---

spoznal, kakoršno je bilo po postavi dopušeno (5. Mojz. 17, 14.); zakaj po postavi je bil kralj le samo namestnik ali bolj prav podložnik Božji. Zato je Bog volitev kralja dopustil, in pa tudi zato, ker Izraelci nise hotli nikakor odjenjati (Primeri 4. Mojz. 22. razl. 10.).

4. ki jo bo kralj včasih prav, včasih pa napčno obračal, po navadi ajdovskih kraljev.

5. Kralj bo hotel imeti tretjo desetino; zakaj perva in druga desetina se je dajala duhovnam, levitam in ubogim. Glej 5. Mojz. 14, 22. 23. 28.

Digitized by Google

Savla, odbraniga, in berhkiga, in ni ga bilo med Izraelovimi otroci gorsiga od njega. Od pleč in više je molel čez vse ljudstvo.

3. Zgubile pa so se bile oslice Kisa, očeta Savloviga, in Kis je rekel Savlu, svojimu sinu: Vzemi seboj eniga zmed hlapcov, in vstani, ter pojdi iskat oslic. In ko sta bila obhodila Efrajmovo gorovje,

4. in deželo Saliso, in jih nista bila najdla, sta šla tudi skozi salimsko deželo, in jih ni bilo, in tudi skozi deželo Jemini, in jih nista nikakor najdla.

5. Ko sta pa bila prišla v deželo Suf, je rekel Savel hlapcu, ki je bil z njim: Pojdi, in se verniva, de bi kje moj oče oslic ne pustil iz misli, in bi bil v skerbi zavoljo naju.

6. Ta pa mu je rekel: Glej, mož Božji je v tem mestu, sloveč mož; vse, kar govori, se zgodi brez dvoma. Torej pojdiva zdaj tje, morde nama pokaže najin pot, zavoljo kteriga sva prišla.[1]) Spred. 7, 17.

7. In Savel je rekel svojimu hlapcu: Glej, pojdeva tje, kaj poneseva možu Božjimu?[2]) Kruh je pošel v najnih torbah, in darila nimava, de bi ga dala možu Božjimu, tudi nič druziga ne.

8. Spet je hlapec Savlu odgovoril, in je rekel: Glej, imam per sebi četertinko sreberniga sekla,[3]) to dajva možu Božjimu, de nama pokaže najin pot.

9. (Nekdaj je sleherni v Izraelu takó govoril, ko je šel Boga za svèt vprašat: Pridite, in pojdimo k vidcu; zakaj kdor se zdaj prerok imenuje, se je nekdaj videc imenoval).

10. In Savel je rekel svojimu hlapcu: Prav dober je tvoj govor. Pridi, pojdiva! In šla sta v mesto, ki je bil v njem mož Božji.

11. In ko sta šla gori po klancu v mesto, sta najdla deklet, ki so šle vodo zajemat, in sta jim rekla: Ali je videc tukaj?

12. In so odgovorile, in jima rekle: Tukaj je, glej, pred teboj, hiti zdaj; zakaj dans je prišel v mesto, ker ima dans ljudstvo darovanje na višavi.[4])

13. Ko prideta v mesto, ga bota zdajci najdla, preden gre na višavo jest. Zakaj tudi ljudstvo ne bo poprej jedlo, dokler on ne pride; ker on blagoslovi dar, in potem jedó, kteri so poklicani. Zdaj tedaj pojdita gori; ker dans ga bota najdla.

14. In sta šla gori v mesto. In ko hodita po mestu, jima pride Samuel gredé[5]) naproti, de bi šel na višavo.

---

1. de bi namreč zgubljene oslice našla.
2. Po šegi jutrovih dežél ne sme nihče pred višjiga ali sploh imenitniga stopiti, de bi mu ne pernesel kakiga darila, bodi si še tako majhno in malo vredno.
3. kakih dvanajst krajcarjev vredna.
4. Samuel je večidel na deželi prebival. Gl. spod. 19, 19. Napravil je bil gostijo, ki se zato daritev imenuje, ker je je z molitevjo blagoslovil. Morebiti je bila ta gostija v resnici tudi mirna daritev; zakaj v teh časih so darovali na raznih krajih (glej spod. 10, 8: 16, 2. 3: 3. Kralj. 3, 2.), ker je Bog svojo misel zastran kraja, kje naj se daruje (5. Mojz. 12, 5.), še le per tempeljnovim zidanji (2. Kron. 7, 12.) določno razodel.
5. gredé proti mestnim vratam.

Digitized by Google

15. Gospod je pa bil Samuelu pred ta dan, preden je Savel prišel, razodel, in rekel: Djan. ap. 13, 21.

16. Ob ti uri, ki je zdaj, ti bom jutri poslal moža iz Benjaminove dežele, in njega mazili v kneza čez moje ljudstvo Izrael; in on bo rešil moje ljudstvo iz roke Filistejcov; zakaj ozerl sim se na svoje ljudstvo, ker je njih vpitje[6]) prišlo do mene.

17. In ko je Samuel Savla ugledal, mu je Gospod rekel: Glej moža, ki sim ti od njega pravil; on naj gospoduje nad mojim ljudstvam.

18. Savel pa je stopil k Samuelu med vratmi,[7]) in je rekel: Prosim, pokaži mi, kje je hiša vidcova?

19. In Samuel je odgovoril Savlu, rekoč: Jez sim videc. Pojdi pred menoj na višavo, de jesta dans z menoj, in zjutrej te bom spustil; in vse, kar je v tvojim sercu, ti bom povedal.

20. In zavoljo oslic, ki si jih predvčerejšnjim zgubil, ne bodi v skerbi; zakaj najdene so. In čigavo bo vse nar boljši v Izraelu? Ali ne tvoje, in vse hiše tvojiga očeta?

21. Savel pa je odgovoril, in je rekel: Ali nisim jez Jeminijev sin, nar manjšiga Izraeloviga rodú,[8]) in ali ni moja rodovina poslednja med vsimi rodovinami zmed Benjaminoviga rodú? Zakaj si tedaj meni govoril ta govor?

22. Samuel je tedaj vzel Savla, in njegoviga hlapca, ji je peljal v gostivnico, in jima je odkazal mesto zgorej med njimi, ki so bili povabljeni; bilo jih je pa blizo trideset móž.

23. In Samuel je rekel kuharju: Sem daj kos, ki sim ti ga dal, in ukazal, de ga posebej per sebi ohrani.

24. Pernesel pa je kuhar pleče, in ga je položil pred Savla. In Samuel je rekel: Glej, kar je ostalo, vzemi pred se, ter jej; zakaj nalaš[9]) se je to tebi perhranilo, ko sim ljudstvo povabil. In Savel je jedel s Samuelam tisti dan.

25. In šli so z višave v mesto, in je govoril s Savlam na strehi,[10]) ter je postlal Savlu na strehi, in je ondi spal.

26. In ko so bili zjutrej vstali, in se je že danilo, je Samuel poklical Savla na strehi, in je rekel: Vstani, de te spustim.[11]) In Savel je vstal, in sta oba ven šla, on sam namreč in Samuel.

27. In ko sta hodila na po-

---

6. zakaj je vpitje Izraelcov prišlo do mene.
7. na prostoru pred vratmi, kjer se je ravno takó terževalo in sodilo, kakor per vratih, torej so tudi ta prostor vrata imenovali.
8. po tem, ko je bil ta rod potrebljen. Gl. Sodn. 20. Iz nar manjšiga rodu je Bog Izraelcam kralja izvolil! Takó Bog dostikrat neimenitno in zaničljivo izvoli v osramotenje tega, kar si se veliko dozdeva.
9. V hebrejskim: „*zakaj za ta čas se je to*“ i. t. d.
10. na ravni strehi, kjer se prebivavci izhodnjih dežél s svojimi prijatli pomenkovajo in razveseljujejo, in tudi radi ondi prenočujejo.
11. potem, ko te bom spremil.

Digitized by Google

slednjim koncu mesta, je Samuel rekel Savlu: Reci hlapcu, de naj gre pred nama, in dalje hodi;[12]) ti pa malo postoj, de ti oznanim besedo Gospodovo.

X. Poglavje.

Samuel mazili nar poprej skrivši Savla za kralja. Savel je navdihnjen med preroki. Samuel pokliče Izraelce v zbor, de bi kralja izvolili. Sveti vadljej zadene Savla, in ljudstvo ga okliče za svojiga kralja. Pa le en del ljudstva ga počastí z darili ko svojiga kralja, en del pa je z njim nezadovoljin, in ga zaničuje.

1. Vzel je pa Samuel posodico z oljem, in ga je izlil na njegovo glavo,[1]) ter ga je kušnil,[2]) in je rekel: Glej, Gospod te je mazilil v kneza čez svoj delež, in boš rešil njegovo ljudstvo iz rok njegovih sovražnikov, ki so okrog njega. In to naj ti bo znamnje, de te je Bog mazilil v kneza:[3]) Djan. ap. 13, 21.

2. Ko dans od mene prideš, boš najdel dva moža per Rahelinim[4]) pokopališu na pokrajinah Benjaminovih proti jugu,[5]) ki ti porečeta: Najdene so oslice, ki si jih šel iskat; tvoj oče pa je oslice iz misli pustil, in je v skerbi zavoljo vaju, in pravi: Kaj bom počel zavoljo svojiga sina?

3. In ko od ondod odrineš, in dalje greš, in prideš do hrasta Tabora, te bodo tam najdli trije možje, ki pojdejo k Bogu gori v Betel;[6]) eden ponese tri kozliče, eden pa tri hlebe kruha, in eden ponese verč vina.[7])

4. In ko te bodo pozdravili, ti bodo dali dva kruha, in ji vzemi iz njih roke.

5. Potem boš prišel k griču Božjimu,[8]) kjer imajo Filistejci stražo;[9]) in ko ondi v mesto prideš, te bo srečala truma prerokov, ki pridejo z višave, pred

---

12. V hebrejskim: „*de gre pred nama, in je šel pred njima; ti pa*“ i. t. d.

1. Kralji so bili maziljeni kakor duhovni in preroki v predpodobo, de kdaj Mesija ne bo le kralj, ampak tudi duhoven in prerok (Avg.).

2. v znamnje vdanosti in spoštovanja. Gl. Ps. 2, 12. razl. 14.

3. „*in boš rešil . . . . v kneza mazilil*“, se ne bere v hebrejskim.

4. Rahelin grob je bil med Jeruzalemam in Betlehemam. Gl. 1. Mojz. 35, 19.

5. V hebrejskim: „*v Celcahu na Benjaminovi meji*“.

6. t. j., v hišo Božjo, namreč v Karjatjarim (zgor. 7, 2.), ali pa v Silo, kjer je bil sveti šotor (Sodn. 20, 18.), ali pa se mora mesto Betel umeti, ktero je bilo morde zavoljo nebeške lestvice (1. Mojz. 28, 19.) Izraelcam poseben kraj pobožnosti.

7. V hebrejskim: „*in tretji ponese meh vina*“.

8. „*Gibea-Elohim*“; po mislih nekterih Savlovo rojstno mesto (v. 26.), po mislih druzih pa je bil kraj, kjer so se preroki zbirali.

9. kjer imajo Filistejci svoje vojake v oblego.

Digitized by Google

njimi pa brenklje,[10]) in bobni, in pišali, in citre, oni pa bodo prerokovali.[11])

6. In navdal te bo Duh Gospodov, in boš z njimi prerokoval, in se boš spremenil v druziga moža.

7. Ko se bodo tedaj vse te znamnja nad teboj zgodile, stori, kar ti pod roko pride;[12]) zakaj Gospod je s teboj.

8. In pojdi pred menoj v Galgalo (jez bom namreč prišel k tebi), de daruješ žgavnih darov, in zakolješ mirnih darov;[13]) čakaj sedem dni, dokler ne pridem k tebi, in ti ne povem, kaj de stori.

9. Ko je tedaj svoje pléča obernil, de bi šel od Samuela, mu je Bog dal drugo serce,[14]) in vse te znamnja so prišle tisti dan.

10. In sta prišla k opomnjenimu griču, in glej, trop prerokov ga sreča; in navdal ga je Duh Gospodov, in je prerokoval med njimi.

11. Ko so pa to vidili vsi, ki so ga včerej in predvčerejšnjim poznali, de je med preroki, in de prerokuje, so rekli med seboj: Kaj se je Kisovimu sinu permerilo? Ali je tudi Savel med preroki?[15])

12. In eden je odgovoril druzimu, rekoč: Kdo pa je njih oče?[16]) Torej je prišlo v pregovor:[17]) Je mar tudi Savel med preroki?

13. On pa je jenjal prerokovati, in je prišel na višavo.

14. Savlov stric pa je rekel njemu in njegovimu hlapcu: Kam sta bila odšla? In sta odgovorila: Oslic iskat, in ko jih nisva najdla, sva k Samuelu prišla.

15. In njegov stric mu je rekel: Povej mi, kaj ti je Samuel rekel?

16. In Savel je odgovoril svojimu stricu: Povedal je nama, de so oslice najdene. Govora pa zastran kraljestva, ki mu ga je Samuel govoril, mu ni povedal.

17. Samuel pa je ljudstvo poklical k Gospodu v Masfo,[18])

---

10. V latinskim: „*psalterium*“, to je, neko orodje s strunami, podobno našim arpam.

11. Prerokovati pomeni tukej: z vnemo pobožne pesmi peti, ali svete govore imeti. Glej 4. Mojz. 11, 25. Bili so namreč ti preroki pobožni mladenči ali možje, kteri so se v posebnih učilnicah ali šolah zbirali (gl. spod. 19, 20.), ter so se v vednosti Božjih rečí urili, in so potem, ali po natorno ali po nadnatorno spodbujeni, z gorečnostjo od njih govorili, ali jih prepevali. Godba jim je služila nekoliko zato, de jih je v petji toliko bolj vnemala, nekoliko pa zato, de je njih petje povdarjala. Glej spod. 18, 10: 4. Kralj. 3, 15: 1. Kron. 25, 1.

12. počenjuj, kar koli hočeš v osrečenje Izraeloviga ljudstva, vse se ti bo srečno izšlo.

13. Glej zgor. 9. pogl., 4. razl.

14. Bog ga je navdihnil z blagim duham in z modrostjo.

15. ali je tudi Savel prerok?

16. kdo je teh prerokov učenik, de je zamogel tudi Savla — možá kmeškiga stanú — med svoje učence vzeti? Drugi pa dajo tale pomen: Ali ni sam Bog oče (učenik) prerokov? mu li torej ni mogoče tudi Savla storiti preroka?

17. de se na znanje dá zavzetje nad tem, kadar je bil kak nevreden v kako društvo sprejet.

18. Masfa je gora per Silu, kjer je bila skrinja zaveze. Glej Sodn. 20, 1.

Digitized by Google

18. in je rekel Izraelovim otrokam: To govori Gospod, Izraelov Bog: Jez sim izpeljal Izraelce iz Egipta, in sim vas rešil iz roke Egipčanov, in iz roke vsih kraljev, ki so vas zatérali.

19. Vi pa ste dans zavergli svojiga Boga,[19]) ki vas je sam rešil iz vsih zlegov, in iz vsih vaših nadlog, in ste rekli: Nikakor ne takó, temuč kralja nam postavi! Zdaj tedaj stopite pred Gospoda po svojih rodovih in rodovinah. Spred. 8, 19.

20. In Samuel je perpeljal vse Izraelove rodove, in vadljej je zadel Benjaminov rod.

21. In perpeljal je Benjaminov rod z njegovimi rodovinami, in zadel je *(vadljej)* rodovino Metrijevo, in je prišel do Savla, sinu Kisoviga. Tedaj so ga iskali, pa se ni bil najdel.

22. In potem so Gospoda vprašali, če bo tje prišel? In Gospod je odgovoril: Glej, doma je skrit.

23. Tedaj so tje tekli, in so ga od ondod perpeljali; in je stal v sredi med ljudstvam, in je bil viši od pleč navzgor kakor vse ljudstvo.

24. In Samuel je rekel vsimu ljudstvu: Resnično, tukaj vidite, koga je Gospod izvolil; zakaj ni mu ga enaciga med vsim ljudstvam. In vse ljudstvo je vpilo in reklo: Živi kralj!

25. Samuel pa je tudi ljudstvu naznanil pravico kraljestva,[20]) in jo je v bukve zapisal, in pred Gospoda položil;[21]) in Samuel je spred sebe spustil vse ljudstvo, sleherniga na svoj dom.

26. Pa tudi Savel se je vernil na svoj dom v Gabao, in z njim je šel del vojske,[22]) ker je bil Bog ginil serca.

27. Belialovi[23]) sinovi pa so rekli: Mar bo nas ta mogel rešiti? In so ga zaničevali, ter mu niso pernesli daril;[24]) on pa se je delal, kakor de bi ne slišal.

XI. Poglavje.

Amonijani oblegajo mesto Jabes, prebivavci tega mesta pa se jim mislijo podati s pogojo, ki bi bila v sramoto vsimu Izraelu. Savel jim hití v pomoč, in razpodí sovražnike v beg. Savel odpustí svojim nasprotnikam. Samuel pokliče vdrugič ljudstvo v Galgalo, in mu veleva, naj skaže svojo vdanost novimu kralju.

1. Zgodilo se je pa okoli mesca potem, de je Naas, Amonijan, gori prišel, in je jel oblegati Jabes v Galaadu. In vsi možje v Jabesu so rekli Naasu: Imej nas za svoje zaveznike, in služili ti bomo.

2. In Naas, Amonijan, jim je

19. ker hočete druziga kralja imeti. Glej zgor. 8, 7.
20. dolžnosti, ki jih bo kralj do njih, in ki jih bodo oni do kralja imeli. Glej zgor. 8, 11: 5. Mojz. 17, 14. i. d.
21. pred sveto skrinjo, kjer so bile tudi bukve zaveze.
22. ter so ga spoznali za kralja (v. 27.). Savel je po navadnim štetji časa nastopil kraljestvo v letu 2909 po stvarjenji; pred Kristusam pa 1095.
23. hudobni ljudje in oni, ki so s hudim v zvezi.
24. kakor je bilo v navadi, kralja počastiti in mu svojo vdanost naznaniti.

Digitized by Google

odgovoril: V tem[1]) bom naredil zavezo z vami, de vam vsim staknem desno oko,[2]) in vas osramotim pred vsim Izraelam.

3. In starašini v Jabesu so mu rekli: Daj nam sedem dni odloga, de pošljemo sporočnikov na vse pokrajine Izraelove; in če ne bo nobeniga, de bi nas branil, bomo prišli k tebi.[3])

4. Tedaj so prišli sporočniki v Savlovo Gabao, in so govorili té besede, de je ljudstvo slišalo; in vse ljudstvo je vzdignilo svoj glas, in se je jokalo.

5. In glej, Savel pride s polja gredé za volama,[4]) ter vpraša: Kaj je ljudstvu, de se joka? In so mu povedali besede móž iz Jabesa.

6. In Duh Gospodov je navdal Savla, ko je bil zaslišal te besede, in njegov serd se je bil silno razjezil.

7. In je vzel oba vola, in ji je razsekal v kosove, ter jih je poslal po sporočnikih v vse pokrajine Izraelove,[5]) rekoč: Kdor koli ne pride in ne gré za Savlam in Samuelam, njegovim volam se bo ravno takó zgodilo. Prepadel je tedaj strah Gospodov ljudstvo, in prišli so ko en mož.

8. In jih je preštel v Bezeku; in bilo je Izraelovih otrók[6]) tri sto tavžent móž; zmed Judovih pa trideset tavžent móž.

9. In so rekli sporočnikam, ki so bili prišli: Takó povejte možem, ki so v galaajskim Jabesu: Jutri bo vam pomagano, ko bo solnce razgrelo.[7]) Prišli so tedaj sporočniki, in so povedali možem v Jabesu, ki so se razveselili.

10. In so rekli:[8]) Jutri pridemo k vam, in storite vse z nami, kar koli vam bo ljubo.

11. In zgodilo se je, ko je bil prišel jutrišnji dan, je Savel ljudstvo v tri trume razdelil, in jo je uderl v staniše ob jutrenji straži,[9]) in je pobijal Amonijane, de se je bil dan sogrel; drugi pa so se takó razkropili, de zmed njih nista dva skupej ostala.

12. In ljudstvo je reklo Sa-

---

1. S to pogojo bom naredil i. t. d.
2. Slepi na desnim očesu bi ne bili več perpravni za vojsko, vender pa še dobri za sužnost. Temu djanju permerja sv. Gregori satanovo zvijačnost, ki nam stakne naše desno duhovno oko za premišljevanje nebeških rečí, de naj bi nam takó samo posvetna ali pozemeljska luč ostala, ki je le samo na pozemeljsko in minljivo obernjena.
3. se ti bomo podvergli.
4. V nekdanjih starih časih se tudi kralji niso sramovali polja obdelovati in se s živinorejo pečati.
5. Primeri Sodn. 19, 29.
6. razun rodu Judoviga. Že veliko časa poprej, preden se je ljudstvo v dvé kraljestvi, v Judovo in v Izraelovo razdelilo, se je ločilo v Juda (rod Judov in Benjaminov) in v Izracla (ostalih deset rodov). Ta ločitev se je začela iz neke zavidnosti in častilakomnosti, de so si bili rodovi nasproti; Judovimu rodu so bili namreč nasproti drugi rodovi, zlasti pa Benjaminov rod.
7. Jutri opoldne vam bo pomoč došla.
8. namreč Amonijanam.
9. zjutrej zgodej.

Digitized by Google

muelu: Kdo je ta, ki je rekel: Bo li Savel nad nami kraljeval? Dajte može, de jih pobijemo. Spred. 10, 12.

13. In Savel je rekel: Nihče ne sme umorjen biti ta dan; zakaj dans je Gospod storil zmago v Izraelu.

14. Samuel pa je rekel ljudstvu: Pridite, ter pojdimo v Galgalo, in ondi ponovimo kraljestvo.

15. In šlo je vse ljudstvo v Galgalo, in so naredili ondi Savla kralja pred Gospodam v Galgali, in so darovali ondi pred Gospodam mirnih darov. In veselil se je ondi Savel prav močno z vsimi Izraelovimi možmi.

XII. Poglavje.

Samuel daje odgovor ljudstvu zastran svojiga vladarstva; mu dokazuje, kakó nespametno je ravnalo, de si je zvolilo noviga kralja; mu obljubi, de ne bo jenjal zanj moliti; in ga opominja, de naj zvesto služi Gospodu.

1. Rekel je pa Samuel vsimu Izraelu: Glej, slušal sim vaš glas v vsim, kar ste mi govorili, in postavil sim vam kralja.

2. In zdaj hódi kralj pred vami; jez pa sim se postaral in sim osivel, in moja sinova sta med vami.[1]) Tedaj sim pred vami hodil od svojih mladih dni do današnjiga dneva, glej, tukaj sim!

3. Govorite od mene pred Gospodam, in pred njegovim maziljenim, ali sim komu vola ali osla vzel? ali sim komu krivico ali silo storil? ali sim iz koga roke darilo vzel?[2]) ga dans zaničujem, in vam ga povernem. Sir. 46, 22.

4. In so odgovorili: Nisi nam delal ne sile, ne krivice, pa tudi nisi iz nobeniga roke kaj vzel.

5. In jim je rekel: Gospod je priča zoper vas, in priča je njegov maziljeni ta dan, de niste nič najdli v moji roki. In so odgovorili: Priča je.

6. In Samuel je rekel ljudstvu: *(Priča je)*[3]) Gospod, ki je Mojzesa in Arona postavil, in je izpeljal naše očete iz egiptovske dežele.

7. Stopite tedaj zdaj sem, de se v sodbi pravdam zoper vas pred Gospodam zavoljo vsih Gospodovih usmiljenj, ki jih je delal nad vami in nad vašimi očeti;

8. kakó je Jakop šel v Egipt, in so vaši očetje vpili k Gospodu, in je Gospod poslal Mojzesa in Arona, in je izpeljal vaše očete iz Egipta, ter jih je postavil v ta kraj. 1. Mojz. 46, 5.

9. Oni so pa pozabili Gospoda, svojiga Boga; torej jih je dal v roko Sisaru, vojskinimu vojvodu v Hasoru, in v roko Filistejcam, in v roko moabskimu kralju, in so se vojskovali zoper njé. Sodn. 4, 12.

10. Potem pa so vpili k Gospodu, in so rekli: Grešili smo,

1. moja sinova sta zdaj vam enaka, in ni se vam ju treba bati.
2. V hebrejskim: *„de bi me bilo v sodbi slepilo“*.
3. takó se bere v greški prestavi, in to hoče tudi pomen.

Digitized by Google

ker smo zapustili Gospoda, in služili Baalam in Astarotam; zdaj tedaj nas reši iz roke naših sovražnikov, in tebi bomo služili.

11. In Gospod je poslal Jerobaala, in Badána,[4]) in Jefteta, in Samuela, ter vas je rešil iz roke vaših sovražnikov okrog in okrog, in varno ste prebivali. Sodn. 6, 14.

12. Ko ste pa vidili, de je prišel Naas, kralj Amonovih sinov, zoper vas,[5]) ste mi rekli: Nikakor ne, temuč kralj naj nad nami gospoduje; ko je vender Gospod, vaš Bog, nad vami kraljeval. Spred. 8, 19: 10, 19.

13. Tukaj je tedaj zdaj vaš kralj, ki ste ga zvolili in hotli; glej, Gospod vam je kralja dal.

14. Ako se bote bali Gospoda, in mu bote služili, in njegov glas poslušali, in ne bote razserdili ust Gospodovih,[6]) bote vi in vaš kralj, ki nad vami gospoduje, hodili za Gospodam, svojim Bogam;

15. ako pa ne bote poslušali Gospodoviga glasú, temuč če se bote ustavljali njegovimu povelju, bo roka Gospodova zoper vas in vaše očete.

16. Zdaj pa stojte in glejte to veliko reč, ki jo bo Gospod storil pred vašim obličjem.

17. Ali ni zdaj pšenična žetev? Klical bom v Gospoda, in dal bo gromenje in dež, in bote spoznali in vidili, de ste si silno veliko hudo storili pred Gospodovim obličjem, ker ste si kralja prosili.[7])

18. In Samuel je klical v Gospoda, in Gospod je dal gromenje in dež tisti dan.

19. In vse ljudstvo še je silno balo Gospoda in Samuela, in vse ljudstvo je Samuelu reklo: Prosi Gospoda, svojiga Boga, za svoje hlapce, de ne umerjemo; zakaj vsim svojim greham smo še hudo perdjali, de smo si kralja prosili.

20. Samuel pa je ljudstvu rekel: Ne bojte se, storili ste sicer vse to hudo; vender pa nikar ne odstopajte od Gospoda, temuč služíte Gospodu iz vsiga svojiga serca.

21. In ne vdajte se praznim rečem,[8]) ki vam ne bodo pomagale, in vas ne bodo rešile, ker so prazne.

22. In Gospod ne bo zapustil svojiga ljudstva zavoljo svojiga velikiga imena; zakaj persegel je Gospod vas narediti v svoje ljudstvo.

23. Ta greh zoper Gospoda pa ne bodi nad menoj, de bi nehal

---

4. Imena *„Badána“* ne beremo med sodniki. Greška prestava ima *„Baraka“* namesti *„Badána“*. Razlagavci razlagajo imé *„Bedan“* iz hebrejskiga *„be Dan“*, t. j., iz Dana, ter si mislijo pod njim Samsona, kteri je bil iz Danoviga rodu.

5. Naas se je tedaj okoli tistiga časa za vojsko perpravljal, vender pa je ni bil začel.

6. in ga ne bote razdražili s svojo nepokornostjo, ter ga silili vam ostro kazen napovedati.

7. Pšenična žetev je v Palestini proti koncu mesca rožnika in v začetku mesca maliga serpana. Po spričevanji sv. Hieronima, ki je delj časa v Palestini živel, v imenovanih mescih ondi nikoli ne dežuje.

8. Ne služite malikam.

Digitized by Google

za vas moliti, in učil vas bom dobri in pravi pot.

24. Bojte se tedaj Gospoda, in služite mu v resnici, in iz vsiga svojiga serca; zakaj vidili ste veličastne reči, ki jih je nad vami delal.

25. Ko bi pa v hudobii ostali, bote skupej poginili, vi in vaš kralj.

XIII. Poglavje.

Savel si nabira vojakov, in jih razstavi po terdnih mestih v Betel, Gabao in Makmas. Jonatan pobije perve filistejske straže. Filistejci se perpravljajo na vojsko, in se pomikajo s strahovito vojsko v deželo. Savlova vojska zgubí serčnost in zbeží. Savel daruje v Galgali zoper Božjo zapoved. Samuel mu napové zgubo kraljeve častí in oblasti. Zavoljo pomanjkanja kovačev nimajo Izraelci orožja za vojsko.

1. Sin eniga leta[1]) je bil Savel, ko je kraljevati začel, dve leti je pa kraljeval nad Izraelam,

2. in odbral si je Savel tri tavžent móž zmed Izraela; dva tavžent jih je bilo s Savlam v Makmasu in na gori Betelu,[2]) tavžent pa z Jonatanam[3]) v Gabai Benjaminovi; drugo ljudstvo pa je spustil, vsaciga na svoj dom.

3. In Jonatan je potolkel zasedo Filistejcov, ki je bila v Gabai. Ko so pa Filistejci to slišali, je ukazal Savel trobentati po vsi deželi, rekoč: Naj slišijo Hebrejci![4])

4. In ves Izrael je slišal to govorico: Savel je potolkel zasedo Filistejcov, in Izrael se je vzdignil zoper Filistejce.[5]) Torej je ljudstvo vpilo[6]) za Savlam v Galgalo.

5. In Filistejci so se zbrali v boj zoper Izraela, trideset tavžent vozov,[7]) in šest tavžent konjnikov, in druge množice je bilo silno veliko ko peska, ki je na bregu morja.[8]) In so šli gori, in so se ušotorili v Makmasu proti jutru od Bethavena.

6. Ko so pa vidili Izraelovi možje, de so v tesnobi (zakaj

---

1. V hebrejskim: „*Savel je bil . . . . star, ko je začel kraljevati, in kadar je dve leti kraljeval nad Izraelam, si je odbral*“ i. t. d. Nekteri razlagavci mislijo, de je ondi, kjer so pike, številka „*trideset*“ izpušena, zlasti, ker ravno ta številka v 5. versti odveč hodi. Savel je mógel vsaj 30 let star biti, ko je kraljevati začel, ker je njegov sin, Jonatan, že v drugim letu njegoviga kraljevanja bil vojvoda ene zmed vojskinih trum. Drugi pa mislijo, de se mora zgornja versta takole razumeti: Savel je bil takó nedolžen, ko dete eniga leta, ko je začel kraljevati, i. t. d. Vsih let skupej je Savel kraljeval 40 let. Djan. ap. 13, 21.
2. t. j., na gori hiše Božje.
3. Savlovim sinam. Glej v. 16.
4. od zmage, in naj se vzdignejo zoper Filistejce.
5. V hebrejskim: „*in Izrael je smerdljiv* (sovražin) *Filistejcam*“.
6. Torej je ljudstvo skupej vrelo in vpilo.
7. V sirski in arabski prestavi se pa bere: „*tri tavžent vozov*“, kar je bolj primerno majhni deželici Filistejcov.
8. To je pregovor, ki se z njim velika množica ljudí naznanja.

Digitized by Google

ljudstvo je bilo stiskano), so se poskrili po votlinah, in po skrivnih krajih,[9]) in tudi po skalovji, in po berlogih,[10]) in po vodnjakih.

7. Hebrejci[11]) pa so šli čez Jordan v deželo Gad in Galaad. In ko je bil Savel še v Galgali,[12]) se je vse ljudstvo prestrašilo, ki je šlo za njim.

8. In je čakal sedem dni po volji Samuelovi,[13]) tode Samuel ni prišel v Galgalo, in ljudstvo se je razšlo od njega.

9. Tedaj je Savel rekel: Pernesite mi žgavni dar in mirnih darov. In je daroval žgavni dar.

10. In ko je bil dokončal darovaje žgavni dar, glej, je Samuel prišel,[14]) in Savel mu je šel naproti, ga pozdravit.

11. Samuel pa mu je rekel: Kaj si storil? Savel je odgovoril: Ker sim vidil, de me ljudstvo popuša, in de ti nisi prišel v obljubljenim času, tudi so se bili Filistejci zbrali v Makmasu,

12. sim rekel: Zdaj bodo prišli Filistejci k meni v Galgalo, in obličja Gospodoviga še nisim potolažil. S silo pergnan sim daroval žgavni dar.

13. In Samuel je rekel Savlu: Nespametno si ravnal, in se nisi deržal zapoved Gospoda, svojiga Boga, ki ti jih je ukazal. Ako bi ne bil tega storil, bi bil že zdaj Gospod perpravil[15]) tvoje kraljestvo za vselej;[16])

14. pa tvoje kraljestvo ne bo nikakor na dalje vstalo. Gospod si je poiskal moža po svojim sercu, in Gospod mu je ukazal, de naj bo vojvoda čez njegovo ljudstvo, ker nisi spolnoval, kar je Gospod ukazal. Djan. ap. 13, 22.

15. Samuel pa se je vzdignil, in je šel iz Galgale v Gabao Benjaminovo. Drugo ljudstvo pa je šlo gori za Savlam ljudstvu naproti, ki so jih napadali, ko so šli iz Galgale v Gabao,[17]) na griču Benjaminovim. In Savel je preštel ljudstvo, ki je bilo per njem, in najdlo se jih je blizo šest sto móž.

16. Savel pa in Jonatan, njegov sin, in ljudstvo, ktero je z njima bilo, so bili v Gabai Ben-

---

9. Drugi prestavljajo: „*po luknjah in ternjevih ploteh*“ ali „*ternjevih mejah*“, po germovji.

10. V hebrejskim: „*po gradéh in stolpih*“.

11. Hebrejci, ki so bili prišli iz unstranskih krajev Jordana, so domú zbežali.

12. t. j., ko je bil Savel v Galgali ostal.

13. Samuel mu je ukazal čakati v Božjim imenu. Glej zgor. 10, 8.

14. še sedmi dan; sicer bi ne bil Savel zaslužil očitanja.

15. poterdil; kraljestvo bi bilo za vse čase per tvojih mlajših ostalo.

16. Savel je bil nepoterpežljiv in nezaupen, in s tem je grešil. V njegovi okolišini (v. 11. 12.) bi se Savel zamogel nekako zagovarjati; tode sodbe neskončno pravičniga Boga so drugačne, kakor sodbe ljudí. Bog kaznuje perve prestopnike svojih postav (Savel pa je bil pervi nepokorni kralj) silno hudo drugim v svarjenje (permeri 3. Mojz. 10, 1. 2: 4. Mojz. 15, 35. Joz. 7, 25.); razun tega je pa tudi s tem svoje zadolženje namnožil, ker se je še izgovarjal, in takó je svojo ošabnost kazal (Greg.).

17. Savel je tedaj šel s Samuelam. Besedi: „*Drugo ljudstvo pa .... v Gabao*“, ni v hebrejskim; razlagajo pa 16. versto.

Digitized by Google

jaminovi; Filistejci pa so se bili ušotorili v Makmasu.

17. In iz šotoriša Filistejcov so šle tri trume na rop; ena truma je šla po potu proti Efri v deželo Sual;[18])

18. in ena je šla po potu v Bethoron; tretja pa se je obernila na pot v pokrajino, ki seže do seboimske doline proti pušavi.

19. Kovača pa ni bilo najti v vsi Izraelovi deželi; zakaj Filistejci so varvali, de bi si kje Hebrejci ne naredili meča in sulice.[19])

20. Ves Izrael je tedaj šel doli k Filistejcam, de bi sleherni izbrusil svoj lemež, in svojo matiko, in sekiro, in lopato;

21. zakaj skerhale so se bile ojstrine lemežev, in matik, in vil, in sekir, pa tudi osten se je mogel popraviti.[20])

22. In ko je bil prišel dan boja, ni bilo najti ne meča, ne sulice v roki vsiga ljudstva, ki je bilo s Savlam in Jonatanam, razun Savla in Jonatana, njegoviga sinu.

23. Zaseda Filistejcov pa je izšla, de bi se pomaknila v Makmas.[21])

XIV. Poglavje.

Jonatan napade s svojim oprodam perve filistejske straže in jih razpodí. Filistejci vsi prestrašeni bežé; Savel pa jo za njimi udere, in naredí nepremišljeno persego, zavoljo ktere pride Jonatanovo življenje v smertno nevarnost; ljudstvo pa ga iz nje otme. Savlove vojske z bližnjimi narodi, njegovi sinovi, njegove hčeri, njegova žena, njegov vojvoda.

1. In permerilo se je eniga dné, de je rekel Jonatan, Savlov sin, mladenču, svojimu oprodu: Pridi, in pojdiva k zasedi Filistejcov, ki je unkraj tega kraja. Svojimu očetu pa tega ni povedal.

2. Savel pa se je mudil na poslednji strani Gabae pod granatovim drevesam, ki je bilo v Magronu; in per njem je bilo ljudstva blizo šest sto móž.

3. In Ahija, sin Ahitoba, brata Ikaboda, sinu Fineesoviga, ki je bil rojen od Helija, duhovna Gospodoviga, v Silu, je nosil efod.[1]) Pa tudi ljudstvo ni vedilo, kam de je bil šel Jonatan. Spred. 4, 21.

4. Med potam pa, po kterim je skušal Jonatan priti k filistejski zasedi, ste na obeh straneh molele skali, in enako zobém na tem in na unim kraji sterme

---

18. t. j., v deželo lesíc ali šakalov, nekih žival, ki so lesici podobne.

19. Filistejci so jim to ubranili ob Helijevim času, ko so nad njimi gospodovali. Ko so bili pa Izraelci pod Samuelam Filistejce premagali, bi se bili lahko spet kovačije poprijeli, pa so bili ali preleni, ali pa niso imeli v kovačijstvu izurjenih móž, de bi jih bili podučevali. So pa tudi v vojski meče in sulice toliko ložej pogrešali, ker so bili dobri pračarji.

20. Ali pa: *„pa tudi ostnam je bilo treba zbodila nasaditi“*. Z ostni so per oranji živino zbadali in k hitreji hoji perganjali.

21. V hebrejskim: *„je izšla proti soteski per Makmasu“*.

1. je bil véliki duhoven. Glej 2. Mojz. 28, 6.

Digitized by Google

pečí;[2]) eni je bilo imé Boses, eni pa Sene;

5. ena skala je molela proti severju Makmasu nasproti, ena pa proti jugu Gabai nasproti.

6. Jonatan pa je rekel mladenču, svojimu oprodu: Pridi, pojdiva k zasedi neobrezanih, morde nama bo Gospod pomagal; zakaj Gospodu ni težko rešiti ali z velikim ali z majhnim številam ljudi.

7. In njegov oproda mu je rekel: Stori vse, kar dopade tvojimu sercu; pojdi, kamor želiš; in s teboj bom, kjer koli boš.

8. In Jonatan je rekel: Glej, pojdeva tje k unim možem. In ko se jim perkaževa,

9. in če nama takóle porečejo: Stojta, de k vama pridemo; bova stala na svojim mestu, in ne pojdeva gori k njim.

10. Ako pa porečejo: Pridita gori k nam, pojdeva gori, ker jih je dal Gospod nama v roke; to nama bodi znamnje.

11. Oba sta se tedaj perkazala filistejski zasedi; in Filistejci so rekli: Glej, Hebrejci gredó iz berlogov, ki so bili po njih skriti.

12. In možje iz zasede so govorili Jonatanu in njegovimu oprodu, ter so rekli: Pridita gori k nam, ter bomo nekaj pokazali! In Jonatan je rekel svojimu oprodu: Pojdiva gori, za menoj hôdi; zakaj Gospod jih je dal Izraelu v roke. 1. Mak. 4, 30.

13. Šel je tedaj Jonatan gori, ter se je po rokah in nogah plazil, in njegov oproda za njim. Tedaj jih je nekoliko popadalo pred Jonatanam, druge pa je pobijal njegov oproda, ki je za njim hodil.

14. Tedaj se je zgodil pervi poboj, v kterim sta Jonatan in njegov oproda pobila blizo dvajset móž na polovici orala,[3]) ki ga dva vola en dan zorjeta.

15. In zgodil se je čudež[4]) v šotorišu na polji;[5]) pa tudi vse ljudstvo v šotorišu tistih, ki so bili šli na rop, je ostermelo, in dežela se je pretresla; zakaj zgodilo se je ko čudež od Boga.

16. In Savlovi čuvaji, ki so bili v Gabai Benjaminovi, so se ozerli, in glej, bila je natolčena množica, ki je sem ter tje bežala.

17. In Savel je rekel ljudstvu, ki je bilo z njim: Preišite in poglejte, kdo de bi bil zmed nas proč šel. In ko so bili preiskali, se je najdlo, de ni Jonatana in njegoviga oproda.

18. In Savel je rekel Ahiju: Sem pernesi skrinjo Božjo![6]) (Bila

---

2. V hebrejskim: *„Med sotesko, skozi ktero je skušal Jonatan priti, de bi napadel perve filistejske straže, je bil skalni zob takraj in skalni zob unkraj soteske“.* Med Makmasam, kjer je bilo filistejsko stanišče, in med Gabeo, kjer je imel Savel svoje stanišče, je bila soteska, ali tesna, ozka pot med stenama, do ktere se je komej perlezlo po stermim skalovji. Memo tega pa je še na obeh koncéh te soteske na pot molela skala, po besedi, zob, takó de vojska ni mogla skozi to sotesko do vojske priti.

3. takó ozko je bilo gori boriše.

4. V hebrejskim: *„vstal je strah v šotorišu“.*

5. per filistejski vojski. Gl. zgor. 13, 5.

6. berž ko ne zato, de bi bil Boga za svèt vprašal, kaj de je storiti. Primeri v. 36. 37.

Digitized by Google

je namreč skrinja Božja tisti dan per Izraelovih otrocih).

19. In ko je Savel še govoril z duhovnam, je vstal velik hrup v filistejskim šotorišu, in se polagama naraša, ter se glasnejši razlega. In Savel je rekel duhovnu: Nazaj potegni svojo roko.[7])

20. Savel je tedaj zavpil, in vse ljudstvo, ki je bilo z njim, in so prišli tje v bojni kraj; in glej, meč sleherniga je bil obernjen v njegoviga bližnjiga, in bila je silno velika morija.

21. Pa tudi Hebrejci, ki so bili s Filistejci včerej in predvčerejšnjim,[8]) in ki so šli z njimi gori v šotoriše, so se vernili, de bi bili z Izraelam, ki je bil per Savlu in Jonatanu.

22. Tudi vsi Izraelci, ki so se bili skrili po Efrajmovim gorovji, ko so slišali, de so bili Filistejci zbežali, so se s svojimi združili v boji. In bilo jih je s Savlam blizo deset tavžent móž.

23. In rešil je Gospod Izraela tisti dan; boj pa se je razširil do Bethavena.

24. In Izraelovi možje so se združili tisti dan;[9]) Savel pa je zarotil ljudstvo, rekoč: Preklet bodi mož, ki bi jedel kruh do večera, dokler se ne zmašujem nad svojimi sovražniki. In vse ljudstvo ni jedlo kruha.

25. Vse ljudstvo deželе[10]) pa je prišlo v gojzd, kjer je bil méd po tléh;[11])

26. ko je bilo tedaj ljudstvo[12]) v gojzd prišlo, je vidilo, de se med cedí, vender pa ni nihče nesel roke k svojim ustam; zakaj ljudstvo se je balo persege.

27. Jonatan pa ni slišal, ko je njegov oče ljudstvo zarotil; in je segel s koncam palice, ki jo je imel v roci, ter ga je pomočil v satovje medú, in je obernil svojo roko k svojim ustam, in njegove oči so se razsvetlile.[13])

28. In nekdo zmed ljudstva je odgovoril in je rekel: Tvoj oče je ljudstvo s persego zavezal, rekoč: Preklet bodi mož, kteri bi dans kruh jedel (ljudstvo pa je bilo obnemagalo).

29. In Jonatan je odgovoril: Moj oče je deželo[14]) zmotil:[15]) sami ste vidili, kakó so se moje oči razsvetlile, ker sim samo nekoliko tega medú pokusil;

30. koliko bolj, ako bi bilo ljudstvo jedlo od ropa svojih sovražnikov, ki ga je najdlo? ali bi se ne bil zgodil še hujši poboj med Filistejci?

31. Pobijali so tedaj Filistejce

---

7. Jenjaj Boga prositi; Gospod je že dal svojo voljo spoznati po Jonatanovim djanji.
8. berž ko ne so si jih bili Filistejci podvergli.
9. V hebrejskim: „*so bili upehani tisti dan*“.
10. ljudje tistiga kraja.
11. Divje bučele (Sodn. 14, 8.) nanesó satovje in sterd v votle drevesa, v razpokline skalovja in zemlje. Raste pa tudi v Palestini veliko tacih zelíš, iz kterih se nekak sok ko med cedí.
12. Savlovo ljudstvo.
13. se je poživil in pokrepčal. Gl. razl. 9.
14. ljudi tiste dežele.
15. omamil, utrudil, upehal.

Digitized by Google

tisti dan od Makmasa do Ajalona. Ljudstvo pa je bilo silno upehano;

32. in se oberne k ropu, in je vzelo ovac, in volov, in telet, in so jih na tleh[16]) poklali; in ljudstvo jih je s kervjo vred jedlo.[17])

33. Povedali so pa Savlu, rekoč, de je ljudstvo grešilo v Gospoda, ker je jedlo *(meso)* s kervjo vred. On pa je rekel: Grešili ste! Pervalite k meni velik kamen.

34. In Savel je rekel: Razkropite se med ljudstvo, ter jim recite, naj sleherni k meni perpelje svojiga vola, in ovna, in zakoljite jih na tem *(kamnu)*, in jejte, ter ne grešite v Gospoda, de bi s kervjo jedli. Tedaj je perpeljalo vse ljudstvo, sleherni svojiga vola, per roki do večera, ter so ondi klali.

35. Savel pa je sozidal altar Gospodu,[18]) in ta je pervi altar, ki ga je jel zidati Gospodu.[19])

36. In Savel je rekel: Planimo po noči nad Filistejce, in jih pobijajmo, de se zadani, in nikogar zmed njih ne pušajmo! In ljudstvo je reklo: Vse, kar se v tvojih očeh prav zdí, stori. In duhoven je rekel: Perstopimo sem k Bogu![20])

37. In Savel je Gospoda za svèt vprašal: Ali naj jo za Filistejci uderem? Ali jih boš dal Izraelu v roke? In mu ni odgovoril tisti dan.

38. In Savel je rekel: Sem perpeljite vse vogle[21]) ljudstva; in zvedite in glejte, po kom se je dans ta pregreha zgodila.

39. Kakor resnično Gospod, rešenik Izraelov, živí, ako bi se bila storila po Jonatanu, mojim sinu, naj umerje brez preklica! Zavoljo tega mu ni nihče zmed vsiga ljudstva zoper govoril.[22])

40. In je rekel vsimu Izraelu: Ločite se na eno stran, jez pa bom z Jonatanam, svojim sinam, na drugi strani. In ljudstvo je Savlu odgovorilo: Kar koli je prav v tvojih očéh, stori.

41. In Savel je rekel Gospodu, Izraelovimu Bogu: Gospod, Izraelov Bog! daj na znanje: kaj je, de nisi dans odgovoril svojimu služabniku? Ako je ta pregreha nad menoj, ali nad Jonatanam, mojim sinam, razodeni; ali če je ta pregreha nad tvojim ljudstvam, pokaži svojo svetost.[23]) In zadeta[24]) sta bila Jonatan in Savel, ljudstvo pa je odšlo.

42. In Savel je rekel: Verzite vadljej med menoj, in med

---

16. ne pa na kamnu, kakor je sicer zavoljo snažnosti navadno bilo.
17. in ni čakalo, de bi bila kri odtekla, kar je postava hotla. Glej 3. Mojz. 3, 17.
18. v hvaležen spomin dobljene zmage po zgledu očakov. Glej 1. Mojz. 12, 7. 8: 13, 4: 33, 20: 35, 1. 3. 7.
19. pervi dokaz hvaležniga serca.
20. Gospoda za svèt vprašat per sveti skrinji po tisti sveti reči, ki se ji pravi *„urim in tumim“* (Joz. 9, 14: 2. Mojz. 28, 30.), preden odrinemo.
21. vse ljudstvo ali poglavarje ljudstva.
22. V hebrejskim: *„vse ljudstvo je odgovorilo“* (poterdivno besedo *„Amen“*).
23. po razodenji njega, ki se je pregrešil. Besedi: *„kaj je, de . . . . svojo svetost“*, ni v hebrejskim.
24. po vadljeji sta bila zadeta Jonatan in Savel.

Digitized by Google

Jonatanam, mojim sinam. In Jonatan je bil zadet.

43. In Savel je rekel Jonatanu: Povej mi, kaj si storil? In Jonatan mu je povedal, in je rekel: S koncam palice, ki sim jo imel v svoji roci, sim nekoliko medú pokusil, in glej, ali naj zato umerjem?

44. In Savel je rekel: To in to naj mi Bog stori;[25]) zakaj smerti moraš umreti, Jonatan!

45. Ljudstvo pa je reklo Savlu: Bo li tedaj Jonatan umerl, ki je storil to veliko rešenje v Izraelu? to bi bilo krivično! Kakor resnično Gospod živí, tudi las naj ne pade z njegove glave na zemljo; zakaj z Bogam je dans delal. Ljudstvo je tedaj Jonatana rešilo, de ni umerl.

46. In Savel se je vernil, in ni dalje Filistejcov podil; pa tudi Filistejci so odrinili v svoje kraje.

47. Savel pa, ko je uterdil kraljevanje nad Izraelam, se je vojskoval okrog in okrog zoper vse svoje sovražnike, zoper Moabljane, in Amonove sinove, in zoper Edomljane, in kralje v Sobi,[26]) in zoper Filistejce; in kamor koli se je bil obernil, je premagal.

48. In ko je bil vojskino trumo zbral, je pobil Amaleka, in je rešil Izraela iz roke njegovih pokončevavcov.

49. Sinovi Savlovi pa so bili: Jonatan, in Jesui, in Melkisua; in imeni njegovih dveh hčer: Imé pervorojene Meroba, in imé mlajši Mihola.

50. In imé Savlove žene: Ahinoama, hči Ahimaasova; in imé njegoviga vojskiniga poglavarja: Abner, sin Nerja, strica Savloviga.

51. Kis pa je bil Savlov oče, in Ner oče Abnerjev, sin Abielov.

52. Bila je pa huda vojska zoper Filistejce vse Savlove dni; torej je Savel sleherniga moža, ki ga je močniga in za boj perpravniga ugledal, sebi perdružil.

XV. Poglavje.

Bog zapové Savlu, de naj se vzdigne s svojo vojsko nad Amalečane, ter naj jih popolnama pokonča, in naj tudi njih živini ne zanese. Savel pa zanese kralju Agagu in nar boljšim čedam; zato mu Samuel napové v kazen zgubo kraljeve oblasti. Samuel razseka v kosce kralja Amalečanov, miluje nesrečniga Savla, in ga nič več ne obiše.

1. In Samuel je rekel Savlu: Gospod me je poslal, de te mazilim v kralja čez njegovo ljudstvo Izrael; zdaj tedaj poslušaj Gospodov glas.

2. To govorí Gospod vojskinih trum: Premišljeval sim, kar koli je Amalek storil Izraelu, kakó se mu je na potu ustavljal, ko je šel iz Egipta.[1]) 2. Mojz. 17, 8.

3. Zdaj tedaj pojdi, in pobí

25. Bog naj me kaznuje, če te per življenji pustim.

26. v Nisibi, slavnim mestu na Mezopotamskim unkraj Evfrata pod armenskimi gorami.

1. Že takrat je Bog sklenil Amalečane potrebiti zmed ljudstva zavoljo njih

Digitized by Google

Amaleka, in vse njegovo pokončaj; ne zanesi mu, in nič ne poželi njegovih reči, temuč pomori moža in ženo, majhniga in dojenčka, vola in ovco, kamelo in osla.[2])

4. Savel je tedaj poklical ljudstvo, in jih je prešteval kakor jagnjeta:[3]) dve sto tavžent pešcov, in deset tavžent móž iz Juda.[4])

5. In ko je bil Savel prišel do mesta Amalečanov, je postavil zalezbo per potoku.[5])

6. In Savel je rekel Kinejcam:[6]) Pojdite proč, odstopite, in pridite doli od Amalečanov, de vas kje ne zapletem z njimi; zakaj milost ste skazali vsim Izraelovim otrokam, ko so šli iz Egipta.[7]) In Kinejci so se ločili zmed Amalečanov.

7. In Savel je pobijal Amalečane od Hevile do tje, kjer se pride v Sur, ki je pred Egiptam.

8. In je vjel Agaga, kralja Amalečanov živiga; vse ljudstvo pa je pomoril z ostrim mečem.

9. Zanesel je pa Savel in ljudstvo Agagu, in nar boljšim čedam ovac in goved, in oblačilam,[8]) in ovnam, in vsimu, kar koli je bilo lepiga, ter niso hotli tega pokončati; kar koli je pa bilo slabiga in zaverženiga, to so pokončali.

10. Gospod pa je govoril Samuelu, rekoč:

11. Kesam se,[9]) de sim Savla postavil za kralja; ker me je zapustil, in ni spolnoval v djanji mojih besedi. In Samuel je bil žalosten, ter je vso noč klical v Gospoda.

12. In ko je bil Samuel po noči vstal,[10]) de bi šel zjutrej k Savlu, je bilo Samuelu povedano, de je Savel v Karmel[11]) prišel, in si je postavil premagavski oblok,

---

hudobij, pa še le zdaj (po preteklih 400 letih) naj bi se to v djanji spolnilo. Takó tedaj Božje sodbe dostikrat le polagama nastopajo, vender pa vselej gotovo dojdejo, in so takrat tolikanj ostrejši in strašnejši!

2. Ako ravno so Amalečani s svojimi hudobijami zaslužili pokončani biti, ali bi se pa vsaj njih dojenčkam ne bilo imelo zanesti? — Varujmo se nekiga kriviga ali napačniga milovanja per razsojevanji Božjih sodbá ali kazen, ktere so vselej pravične, akoravno jih ne moremo razumeti. Tudi dojenčki so smert zaslužili, ker so bili (od hudobnih staršev rojeni) v grehih spočeti; sicer pa je bila smert za nje bolj dobrota, ko kazen, ker so boljšimu deležu naproti šli, kteriga bi nikoli ne bili desegli, ko bi bili živeli in po zgledih svojih očetov ravnali.

3. V hebrejskim: *„in jih je prešteval v Telaimu“.*

4. Glej zgor. 11, 8. Po vsi deželi so bili za orožje prijeli.

5. ali v dolini; zakaj doline so se imenovale tudi potoki, ker so po zimi dovolj vode imele.

6. Kinejci so bili pastirsko ljudstvo. Glej 4. Mojz. 24, 21.

7. to meri v Jetra in Hobaba. Gl. Sodn. 1, 16: 2. Mojz. 18, 5—25: 4. Mojz. 10, 29.

8. V hebrejskim: *„pitancam“.* Drugi drugači.

9. Glej 1. Mojz. 6, 6. Bog se ne kesá svojiga djanja; zakaj vse njegovo djanje in nehanje je določeno od vekomaj v njegovi nespremenljivi volji; kesá pa se, t. j., miluje človeka, s kterim mora po svoji pravični ostrosti ravnati, ker se je z grehi njegove milosti nevredniga skazal.

10. Samuel je bil zjutrej zgodej vstal.

11. v Judovim rodu, ne pa gora Karmel v severni Palestini.

Digitized by Google

in de se je vernil, in je dalje šel, ter je prišel doli v Galgalo.[12]) Tedaj je Samuel prišel k Savlu, in Savel je Gospodu daroval žgaven dar od pervin ropa, ki ga je bil vzel Amalečanam.[13])

13. In ko je bil Samuel prišel k Savlu, mu je Savel rekel: Blagoslovljen bodi od Gospoda, spolnil sim besedo Gospodovo.

14. In Samuel je rekel: In kaj je to beketanje čed, ki v mojih ušesih šumi, in *(mukanje)* goved, ki ga slišim?

15. In Savel je odgovoril: Od Amalečanov so jih pripeljali; zakaj ljudstvo je zaneslo boljšim ovcam in govedam, de bi se darovale Gospodu, tvojimu Bogu; drugo pa smo pobili.[14])

16. Samuel je pa rekel Savlu: Pusti me, de ti povem, kaj mi je nocoj Gospod govoril. In mu je rekel: Govôri.

17. In Samuel je rekel: Jeli, ko si bil še majhen v svojih očeh, si bil za poglavarja postavljen čez Izraelove rodove, in Gospod te je mazilil v kralja čez Izrael?

18. In Gospod te je poslal na pot, ter je rekel: Pojdi, in pobí grešnike, Amalečane, in vojskuj se zoper njé do njih pokončanja.

19. Zakaj tedaj nisi poslušal glasú Gospodoviga, temuč si se obernil v rop, in hudo storil v očeh Gospodovih?

20. In Savel je odgovoril Samuelu: Saj sim poslušal Gospodov glas, in sim hodil po potu, po kterim me je Gospod poslal, ter sim perpeljal Agaga, kralja Amalečanov, in sim pobil Amalečane.

21. Ljudstvo pa je vzelo od ropa ovac in volov, pervin tega, kar je bilo pomorjeno, de bi jih darovalo Gospodu, svojimu Bogu, v Galgali.

22. In Samuel je rekel: Mar hoče Gospod žgavnih in klavnih darov, in ne veliko bolj, de se posluša glas Gospodov? Zakaj pokoršina je boljši kakor daro vi,[15]) in poslušati več, ko darovati mast ovnov; Sir. 4, 17. Oz. 6, 6. Mat. 9, 13: 12, 7.

23. zakaj ustavljati se, je kakor greh vraževanja, in nepokoren biti, je kakor hudobija malikovanja.[16]) Zato tedaj, ker si Go-

---

12. Takó spreminja čast in sreča človekove misli! Savel ni več ponižen, temuč srečo in zmago v vojski le sebi perpisuje, ne pa Bogu.

13. v Galgali. Besedí: *„Tedaj je Samuel .... vzel Amalečanam“* ni v hebrejskim; morajo se pa zraven misliti po 21. versti.

14. Savel zvrača zadolženje na ljudstvo, ljudstvo pa zagovarja z izmišljenim pobožnim namenam. Takó ljudje večkrat mislijo s kakošno zunanjo službo Božjo vse svoje krivice pokriti in pred Bogam poravnati, ter svojo vest utolažiti, de potem brez strahú po hudim poželenji svojiga serca živé.

15. Pokoršina Božjimu povelju je nepogojno potrebna, darovanje pa je prepušeno prosti volji človekovi. V daritvah se Bogu pernese živalino meso, v pokoršini pa Bogu darujemo svojo lastno voljo; darovi se pernesó za storjene grehe, pokoršina pa obvaruje, de se greh ne stori (Greg.).

16. Nepokoršina je podobna vedeževanju, ker si človek pri njej vedeževa, t. j., si pravi, kaj bi bilo boljši, ko volja Božja: je podobna malikovanju, ker človek pri njej lastno voljo više ceni, ko voljo Božjo, in svojo voljo tako rekoč moli. Ali pa: Nepokoršina do Boga je ravno tako velik greh, kakor vedeževanje in malikovanje.

Digitized by Google

spodovo besedo zavergel, je tudi tebe Gospod zavergel, de ne boš kralj.

24. In Savel je rekel Samuelu: Grešil sim, ker sim prestopil Gospodov govor in tvoje besede, ko sim se bal ljudi, in sim bil njih glasu pokoren.

25. Zdaj pa, prosim, odvzemi moj greh, in se verni z menoj, de molim Gospoda.

26. In Samuel je rekel Savlu: Ne bom se vračal s teboj! Ker si zavergel govor Gospodov, je tudi Gospod tebe zavergel, de nisi kralj čez Izrael.

27. In Samuel se je obernil, de bi proč šel; on pa je popadel konec njegoviga plajša, ki se je odtergal.

28. In Samuel mu je rekel: Gospod je dans odtergal od tebe Izraelovo kraljestvo, in ga je dal tvojimu bližnjimu, ki je boljši ko ti. Spod. 28, 17.

29. Premagovavec v Izraelu pa ne bo zanesel,[17]) in se ne bo kesal; zakaj on ni človek, de bi se kesal.

30. On pa je rekel: Grešil sim; pa zdaj me spoštuj vpričo starašin mojiga ljudstva in pred Izraelam,[18]) ter se verni z menoj, de molim Gospoda, tvojiga Boga.

31. Tedaj se je Samuel vernil, in je šel za Savlam, in Savel je molil Gospoda.

32. In Samuel je rekel: Perpeljite k meni Agaga, kralja Amalečanov. In je bil perpeljan pred njega Agag, ki je bil silno debel, in se je tresel. In Agag je rekel: Ali takó loči grenka smert?[19])

33. In Samuel je rekel: Kakor je tvoj meč pobral ženam otroke, takó naj bo tudi tvoja mati med ženami brez otrók. In Samuel ga je na kosove razsekal pred Gospodam v Galgali.[20])

34. In Samuel je šel v Ramato, Savel pa je šel na svoj dom v Gabao.

35. In Samuel ni več vidil Savla do dneva svoje smerti; vender je pa Samuel Savla obžaloval, ker je bilo Gospodu žal, de ga je bil postavil kralja čez Izrael.

XVI. Poglavje.

Samuel mazili per daritvi v Betlehemu mladiga Davida za kralja. Savla napada velika otožnost. David pride na kraljev dvor, ter s svojim petjem in brenkanjem otožniga in klaverniga kralja vedrí in razveseluje.

---

17. Bog, ki je izraelskimu ljudstvu vse zmage dodelil, tudi tebi ne bo zanesel. V hebrejskim: „*Bog, Resnični, se ne laže, in ne prekliče svoje besede*“.

18. Le za čast je bilo Savlu, kako bi se bil tedaj mogel svoje pregrehe prav kesati in se spokoriti? Ako bi bil imel pravo žalost v svojim sercu, bi bil bolj želel zaničevan ko češen biti (Greg.).

19. V hebrejskim: „*Tedaj je Agag potolašen* (vesel) *predenj stopil, in je rekel: Resnično, smert je* (za me) *zgubila svojo grenkost*“; zakaj ker so mi vsi zanesli, se mi tudi duhovna ni treba bati.

20. Agagova osoda je bila že pred več ko štiri sto leti prerokovana. Glej 4. Mojz. 24, 7.

Digitized by Google

1. Gospod pa je rekel Samuelu: Kako dolgo boš obžaloval Savla, ker sim ga jez zavergel, de naj ne kraljuje nad Izraelam? Napolni svoj rog z oljem,[1]) in pridi, de te pošljem k Isaju Betlehemljanu; zakaj zmed njegovih sinov sim si kralja izvolil.

2. In Samuel je odgovoril: Kakó pojdem? zakaj Savel bo slišal, in me bo umoril. In Gospod je rekel: Vzemi tele od goved v svojo roko in reci: Prišel sim darovat Gospodu.

3. In povabi Isaja k darovanju, in ti bom pokazal, kaj de stori, in de maziliš njega, ki ti ga bom pokazal.

4. Samuel je tedaj storil, kakor mu je Gospod govoril. In je prišel v Betlehem, mestni starašini pa so se zavzeli, in so mu naproti šli, ter so rekli: Je li tvoj prihod miren?[2])

5. In je odgovoril: Miren! Gospodu darovat sim prišel, očistite se,[3]) in pridite z menoj, de darujem. Tedaj je očistil Isaja in njegove sinove, ter jih je k daritvi povabil.

6. In ko so bili prišli, je vidil Eliaba, in je rekel:[4]) Je li pred Gospodam njegov maziljenec?

7. In Gospod je rekel Samuelu: Ne glej na njegov obraz, tudi ne na visokost njegove postave; zakaj zavergel sim ga, in jez ne sodim po pogledu človekovim;[5]) zakaj človek gleda na to, kar se vidi, Gospod pa gleda serce. Ps. 7, 10.

8. In Isaj je poklical Abinadaba, in ga je perpeljal pred Samuela.[6]) In ta je rekel: Tudi tega ni izvolil Gospod.

9. Isaj je pa perpeljal Sama, in od njega je rekel *(Samuel)*: Tudi tega ni Gospod izvolil.

10. Perpeljal je tedaj Isaj svojih sedem sinov pred Samuela, in Samuel je rekel Isaju: Nobeniga zmed teh ni Gospod izvolil.

11. In Samuel je rekel Isaju: Ali so to že vsi tvoji sinovi? In ta je odgovoril: Še mali je ostal, ki ovce pase. In Samuel je rekel Isaju: Pošlji, in ga perpelji; zakaj ne bomo se poprej usedli k mizi, dokler on sem ne pride.

12. Poslal je tedaj, in ga je perpeljal. Bil pa je rudečkast,[7]) zale postave in lepiga obraza. In Gospod je rekel: Vzdigni se, ter ga mazíli; zakaj ta je.

13. Samuel je tedaj vzel rog z oljem, in ga je mazilil v sredi njegovih bratov;[8]) in Duh Gospo-

1. Napolni z oljem posodico, ki jo imaš za olje.
2. Ali tvoj prihod kaj dobriga pomeni? Utegnili so si misliti, de jim ima prerok v Božjim imenu kako kazen napovedati.
3. z umivanjem in z zderžnostjo. Glej 2. Mojz. 19, 10.
4. sam per sebi, se z Bogam posvetovaje.
5. jez ne sodim človeka po tem, na kar ljudje gledajo.
6. Samuel je bil berž ko ne Isaju Božje namene razodel.
7. ali rudečkastiga obraza, ali pa rudečkastih las, kar se v jutrovih deželah v posebno lepoto šteje.
8. v naslednika Savloviga po njegovi smerti. Vsi pričujoči so bili priče maziljenja, desiravno jim njegov pravi namen še ni bil znan, temuč so si le zamogli misliti, de je Gospod Davida za kaj posebniga namenil.

Digitized by Google

dov je bil od tega dneva z Davidam in potem; Samuel pa se je vzdignil, in je šel v Ramo. 2. Kralj. 7, 8. Ps. 77, 70: 88, 21. Djan. ap. 7, 46: 13, 22.

14. Gospodov Duh pa je šel od Savla, in hud duh ga je nadlegoval od Gospoda.[9])

15. In Savlovi služabniki so mu rekli: Glej hudi duh od Boga te nadlegva.

16. Ukaže naj naš Gospod, in tvoji hlapci, ki so pred teboj, bodo poiskali moža, ki zna na citre brenkati, de ti, ko te zgrabi hudi duh od Gospoda, s svojo roko brenka, de ti odleže.

17. In Savel je rekel svojim služabnikam: Poišite mi tedaj koga, ki zna dobro brenkati, ter ga k meni perpeljite.

18. In eden zmed služabnikov je odgovoril, in je rekel: Glej, vidil sim Isajeviga sina, Betlehemljana, ki zna brenkati, in je silno močen korenjak, in junašk mož, in moder v besedi, in lep mož, in Gospod je z njim.

19. Savel je tedaj poslal sporočnikov do Isaja, in je rekel: Pošlji mi Davida, svojiga sina, ki je na paši.

20. Tedaj je Isaj vzel osla s kruham obloženiga, in verč vina[10]), in kozliča od kóz, in je po Davidu, svojim sinu, poslal Savlu[11]).

21. In David je prišel k Savlu, in je stal pred njim;[12]) on pa ga je silno ljubil, in je bil njegov oproda.

22. In Savel je poslal do Isaja, rekoč: Stoji naj David pred menoj;[13]) zakaj najdel je milost v mojih očeh.

23. Kadarkoli je tedaj hudi duh od Gospoda zagrabil Savla, je vzel David citre, in je na nje bil s svojo roko, in Savel se je okrepčal, ter se je boljši počutil; zakaj hudi duh je od njega bežal.[14])

XVII. Poglavje.

Filistejci se spet vzdignejo z vojsko nad Izraelce. Velikan Golijat hodi iz filistejskiga staniša, ter proti Izraelcam vpije, de naj zmed sebe koga izvolijo, kteri bi se ž njim poskusil. David pernese svojim bratam živeža v staniše, in se ponudi, se bojevati z velikanam. David zadene Golijata s kamnam v čelo, mu vzame meč, in mu odseka glavo. Filistejci bežé, in Izraelci jih do mestnih vrat podé.

---

9. od Gospoda, t. j., po Gospodovim dopušenji. Savel je bil, ko ga je duh Božji zapustil, ves pobit, otožin, klavern in žalosten, in dostikrat ko nor in zdivjan (Kriz.). Le kadar je David svete pesmi prepeval, in svoje petje s harpami spremljal, se je njegov duh razvedril in otožnost ga je nekoliko časa zapustila. Tako otožnost pa je Savlu delala huda vest, ali pa mu jo je tudi hudič navdihoval; zakaj kakor hitro je duh Božji Savla zapustil, je hudobni duh čezenj veliko premogel.

10. meh vina.

11. po jutrovski šegi. Glej zgor. 9, 7.

12. ko njegov služabnik.

13. Naj David meni streže.

14. kolikor je zamogla godba ga prevedriti, in mu otožnost pregnati.

Digitized by Google

1. Filistejci pa so zbrali svoje trume na boj, in so se sošli v Soko v Judovim rodu, in so se ušotorili med Sokam in Azeko na domimskih pokrajinah.[1])

2. Savel pa in Izraelovi otroci so se zbrali in sošli v terebintovi dolini, in so se v bojni red vstopili zoper Filistejce.

3. In Filistejci so stali na gori od te strani, Izrael pa je stal na gori od une strani, in dolina je bila med njimi.

4. In stopil je iz šotoriša Filistejcov nezakonsk mož[2]) z imenam Golijat iz Geta, visok šest komolcov in dlan;[3])

5. in je imel bronasto čelado na svoji glavi, in je bil oblečen v luskinast oklep; teža njegoviga oklepa pa je bila pet tavžent seklov brona,[4])

6. in je imel na nogah bronaste škornice, in bronast škit je pokrival njegove rame.

7. Drog pa njegove sulice je bil ko tkavsko vratilo; samo železo njegove sulice pa je imelo šest sto seklov železa, in njegov oproda je hodil pred njim.

8. In je stojé vpil proti trumam Izraelovim in jim je rekel: Zakaj ste prišli na boj perpravljeni? Ali nisim jez Filistejic, vi pa Savlovi sužnji? Izvolite zmed sebe moža, in naj pride doli na posebni boj.

9. Ako si upa, se z menoj bojevati, in me pobije, bomo mi vaši sužnji; če ga pa jez premagam, in ga ubijem, bote vi sužnji, in nam služili.

10. In Filistejic je rekel: Dans sim zasmehoval Izraelove trume (*rekoč*): Dajte mi moža, de se z menoj v posebni boj podá.

11. Ko so pa Savel in vsi Izraelci zaslišali te Filistejcove besede, so se prestrašili in so se silno bali.

12. David pa, od kteriga se je zgorej govorilo, je bil sin efrajskiga moža iz Betlehema v Judovim (*rodu*),[5]) kterimu je bilo imé Isaj, in je imel osem sinov, in je bil v Savlovih dnevih star mož in perleten med možmi. Zgor. 16, 1.

13. Šli so pa njegovi trije stareji sinovi s Savlam na vojsko, in imena njegovih treh sinov, ki so na vojsko šli, (*so bile*): Eliab pervorojeni, in drugi Abinadab, in tretji Sama,

14. David pa je bil nar mlajši. In ko so tedaj trije nar stareji s Savlam šli,[6])

15. je David šel, in se vernil od Savla,[7]) de bi pasel čedo svojiga očeta v Betlehemu.

16. Filistejic pa je zjutrej in zvečer ven hodil, in se je štirdeset dni nastavljal.

17. Isaj je tedej rekel Davidu, svojimu sinu: Vzemi za svoje brate efo žgancov,[8]) in teh de-

1. V hebrejskim: „*v Efes-Damimu*“.
2. V hebrejskim: „*dvobojnik*“, ki v dvoboji brez vse druge bitve boj konča.
3. t. j., kakih 13 pedí. Tadánja mera nam ni znana, kolika de je bila.
4. več ko sto liber je tehtal njegov oklep.
5. Taki ponavljani vvodi so Jutrovcam v navadi.
6. v boj, ki je že več let terpel.
7. ker ga je oče zdaj doma potreboval.
8. prepečeniga zernja. Gl. 3. Moja. 23, 14.

Digitized by Google

set hlebov, in teci v šotoriše k svojim bratam,

18. in teh deset sirov daj višimu čez tavžent; in obiši svoje brate, če se dobro počutijo, in sprašaj, per kterih so uredeni[9]).

19. Savel pa, in oní *(bratje)*, in vsi Izraelovi otroci so se vojskovali v terebintovi dolini zoper Filistejce.

20. David je tedaj zjutrej vstal, in je čedo varhu zročil, ter je obložen odrinil, kakor mu je bil Isaj ukazal. In je prišel na mesto Magalo,[10]) in k trumi, ki je gredé v boj vojskini krik zagnala;

21. zakaj Izrael se je bil v bojni red vstopil, pa tudi Filistejci so bili nasproti perpravljeni.

22. David je tedaj popustil posode, ki jih je bil pernesel, pod roko čuvaja čez bojno orodje,[11]) in je tekel na bojni kraj,[12]) in je vprašal;[13]) če gre njegovim bratam vse po sreči.

23. In ko je še z njimi govoril, se je perkazal uni nezakonski mož z imenam Golijat, Filistejic iz Geta, ter je prišel iz filistejskiga staniša, in je ravno tiste besede govoril, in David jih je slišal.

24. Vsi Izraelci pa, ko so videli moža, so pred njim bežali, ker so se ga silno bali.

25. In sleherni zmed Izraela je rekel: Ali ste videli tega moža, ki gori hodi? on namreč hodi gori Izraela zasmehovat. Moža tedaj, ki tega pobije, bo kralj obogatil z velikim bogastvam, in mu bo dal svojo hčer, in bo naredil hišo njegoviga očeta prosto davka v Izraelu.

26. In David je govoril možem, ki so per njem stali, rekoč: Kaj se bo dalo možu, kteri bi tega Filistejca ubil, in Izraelu odvzel osramotenje? Kdo namreč je ta neobrezani Filistejic, ki zasmehuje vojsko živiga Boga?

27. Ljudstvo pa mu je povedalo poprešnje govorjenje, rekoč: To se bo dalo možu, ki ga ubije.

28. In ko je slišal Eliab, njegov nar stareji brat, de z drugimi govori, se je razserdil nad Davidam, in je rekel: Zakaj si prišel, in zakaj si uno mervico ovac v pušavi pustil? Poznam tvojo prevzetnost in potuhnjenost tvojiga serca; boj namreč si prišel gledat.

29. In David je odgovoril: Kaj sim storil? Ali ni samo beseda?[14])

30. In se je nekoliko od njega obernil k drugimu, in je ravno tiste besede govoril. In ljudstvo mu je ko poprej odgovor dalo.

---

9. V hebrejskim: „*in slušaj, kar ti bodo naročili*“; pridi mi povedat njih želje.

10. V hebrejskim: „*je prišel k vozogradu*“, t. j., k šotorišu, ki je bilo okrog in okrog z vozmi ograjeno v brambo zoper sovražnika, de ni mogel v šotoriše planiti.

11. David je zročil svoje rečí varhu vojskiniga orodja.

12. na boriše, kjer so se mislili vojskovati.

13. Nekteri pa prestavljajo hebrejsko: „*in je šel tje, in je pozdravil svoje brate*“.

14. Saj se je le govorilo. Drugi pa prestavljajo: „*Saj je bila le beseda!*“

Digitized by Google

31. Slišale so se pa besede, ki jih je David govoril, in so bile Savlu povedane;

32. in ko je bil pred njega perpeljan, mu je rekel: Nikomur naj ne upade serce zavoljo njega; jez, tvoj hlapec, pojdem, in se bom bojeval zoper Filistejca.

33. Savel pa je rekel Davidu: Ti ne premoreš ustavljati se temu Filistejcu, in ne zoper njega se bojevati; zakaj mladeneč si še, ta pa je že z mladiga vojšak.

34. In David je odgovoril Savlu: Tvoj hlapec je pasel čedo svojiga očeta, ako je prišel lev ali medved, in je vzel ovna zmed čede, Sir. 47, 3.

35. tedaj sim tekel za njima, in ji potolkel, ter sim ga njima iztergal iz žrela; in ako sta se zoper mene vzdignila, sim njuno brado zagrabil, in ji davil in ubil;

36. tudi leva in medveda namreč sim jez, tvoj hlapec, ubil; torej bo tudi ta neobrezani Filistejic ko eden zmed unih. Zdaj pojdem in bom odvzel osramotenje ljudstvu; zakaj kdo je ta neobrezani Filistejic, ki se je prederznil preklinjati vojsko živiga Boga?

37. In David je rekel: Gospod, ki me je otel iz levove in medvedove roke, me bo tudi rešil iz roke tega Filistejca. Savel pa je rekel Davidu: Pojdi, in Gospod bodi s teboj!

38. In Savel je Davida oblekel v svoje oblačila, in mu je djal bronasto čelado na glavo, in ga je obdal z oklepam.

39. Ko je bil tedaj David njegov meč čez svoje oblačila prepasal, je jel poskušati, če bo mogel oborožen hoditi; zakaj on ni bil tega vajen. David pa je rekel Savlu: Ne morem takó hoditi, ker nisim vajen. In se sleče,

40. in vzame svojo palico, ki jo je vedno v rokah imel, in si zbere pet prav gladkih kamnov iz potoka, in jih dene v pastirsko mavho, ki jo je per sebi imel, in vzame pračo v roko, in gre nad Filistejca.

41. Filistejic pa je šel, ter pride, in se bliža Davidu, njegov oproda pa pred njim.

42. In ko je Filistejic pogledal, in vidil Davida, ga je zaničeval; bil je namreč mladeneč, rudečkast, zale postave.

43. In Filistejic je rekel Davidu: Sim mar pes, de prideš s palico k meni? In Filistejic je preklinjal Davida per svojih bogovih;[15])

44. ter je rekel Davidu: Pridi k meni, in dal bom tvoje meso pticam pod nebam in zverinam po zemlji.

45. David pa je rekel Filistejcu: Ti prideš k meni z mečem, in s sulico, in s škitam; jez pa pridem k tebi v imenu Gospoda vojskinih trum, Boga Izraelovih trum, ki si jih zasmehoval

46. dans, in Gospod te bo dal meni v roko, in jez te bom ubil, in ti bom vzel tvojo glavo, in bom dal dans trupla filistejskiga staniša pticam pod nebam in zve-

---

Drugi: *„Ali mi ni bilo ukazano“* (de sim prišel)? Spet drugi: *„Mar ne smem govoriti?“*

15. Filistejski bogovi naj te pokončajo!

Digitized by Google

rinam po zemlji; de ves svét zve, de je Bog v Izraelu,

47. in de vsa ta srenja spozna, de Gospod ne reši ne z mečem, ne s sulico; zakaj njegova je vojska, in dal vas bo nam v roke.

48. Ko se je bil tedaj Filistejic vzdignil, ter je prišel, in se Davidu bližal, je David hitel in tekel v boj zoper Filistejca,

49. in je segel s svojo roko v mavho, in je vzel kamen, in ga je s pračo, jo sukaje, zagnal, in je Filistejca zadel v čelo, in kamen se mu je zasadil v čelo, in je padel na svoj obraz na zemljo.

50. In takó je David Filistejca premagal s pračo in kamnam, ter je udarjeniga Filistejca umoril. Ker pa David ni imel meča v roci, Sir. 47, 4: 1. Mak. 4, 30.

51. je tekel in je stopil na Filistejca, in mu je vzel meč, in ga je potegnil iz njegovih nóžnic, in ga je ubil, ter mu je glavo odsekal. Ko so pa Filistejci vidili, de je njih nar močnejši mertev, so zbežali.

52. In možje Izraelovi in Judovi so se vzdignili, in vpili, in Filistejce podili, de so prišli v dolino, in do akaronskih vrat, in padali so ranjeni zmed Filistejcov po potu v Saraim, in do Geta in Akarona.

53. In Izraelovi otroci so se potem vernili, ko so bili Filistejce zapodili, in so planili na njih šotoriše.

54. David pa je vzel Filistejcovo glavo, in jo je pernesel v Jeruzalem;[16]) njegovo orožje pa je djal v svoj šotor.[17])

55. Tisti čas pa, ko je Savel vidil Davida iti nad Filistejca, je rekel Abnerju, vojskinimu poglavarju: Abner! iz kteriga rodú je ta mladeneč?[18]) In Abner je odgovoril: Kakor resnično živi tvoja duša, o kralj! ne vem.

56. In kralj je rekel: Ti vprašaj, čigav sin je ta mladeneč.

57. Ko je bil David Filistejca ubil, in ko se je bil vernil, ga je Abner vzel in pred Savla peljal, on pa je imel glavo Filistejcovo v roci.

58. In Savel mu je rekel: Iz čigave rodovine si, ó mladeneč? In David je rekel: Jez sim sin tvojiga hlapca, Isaja, Betlehemljana.

XVIII. Poglavje.

Jonatan sklene z Davidam zvezo preserčne ljubezni. Savel Davida zavida in mu po življenji streže. David pobije dve sto Filistejcov, in pernese njih spredhje kožice Savlu ko pogojeno ceno za kraljevo hčer, Miholo, ki jo dobí za ženo.

---

16. ne koj zdaj, ampak poznejše; zakaj tisti čas jeruzalemsko mesto še ni slovelo, in tudi ni bilo še popolnama Izraelcam v rokah. Glej 2. Kralj. 5, 5. i. d. V spomin zmage nad Golijatam je David njegovo glavo v Jeruzalemu shranil

17. Poznejše pa je bil Golijatov meč v sveti šotor v Nobe prenesen. Glej spod. 21, 8. 9.

18. V hebrejskim: „*čigav sin je ta mladeneč?*“ Berž ko ne, je bil Savel čisto vse pozabil, kar se zgor. 16, 18—22: 17, 15. bere, ali pa ni poprej nikoli do dobriga po tem vprašal. Zdaj pa vpraša, ker ma ima po storjeni obljubi (v. 25.) svojo hčer za ženo dati.

Digitized by Google

1. In zgodilo se je, ko je bil jenjal govoriti s Savlam, de se je Jonatanovo serce združilo z Davidovim sercam, in Jonatan ga je ljubil kakor sam sebe.

2. In Savel ga je tisti dan k sebi vzel, in mu ni dovolil, de bi se vernil v hišo svojiga očeta [1]).

3. Sklenila sta pa David in Jonatan zavezo; zakaj ljubil ga je ko sam sebe.

4. Znebil se je namreč Jonatan suknje, ki je bil v nji oblečen, ter jo je dal Davidu, tudi svoje druge oblačila, celo svoj meč, in svoj lok, in svoj pas [2]).

5. David pa je hodil kamor koli ga je Savel pošiljal, in se je modro obnašal; in Savel ga je postavil čez vojšake, in je bil prijeten v očeh vsiga ljudstva, zlasti pa v očeh Savlovih služabnikov. [3])

6. Ko je pa David Filistejca premagal, in se vernil, so prišle žene iz vsih Izraelovih mest, prepevaje in plesaje, Savlu kralju naproti z bobni veselja in s cimbalami.

7. In žene so plesaje prepevale, [4]) in so rekle: Pobil jih je Savel tavžent, David pa deset tavžent. Spod. 21, 11. Sir. 47, 7.

8. Savel pa se je tedaj silno razserdil, in to govorjenje mu ni dopadlo, in je rekel: Davidu so dale deset tavžent, meni pa so tavžent dale; kaj mu še ostaja, ko kraljestvo samo?

9. Savel tedaj ni več pogledal Davida z lepim očesam od tega dneva in dalje.

10. Drugi dan pa je hudi duh od Gospoda napadel Savla, in je prerokoval [5]) v sredi svoje hiše; David pa je s svojo roko brenkal kakor vsaki dan. In Savel je imel sulico v roci, [6])

11. in jo je vergel, ter je mislil, de bo z njo Davida k steni zabodel, David pa se je vdrugič njegovimu obličju umaknil.

12. In Savel se je bal Davida; ker je bil Gospod z njim, njega pa je bil zapustil.

13. Torej ga je Savel od sebe djal, in ga je naredil višiga čez tavžent, in je pred ljudstvam ven in noter hodil. [7])

14. David se je tudi na vsih svojih potih razumno obnašal, in Gospod je bil z njim.

15. Savel je tedaj vidil, de je silno razumen, in se ga je jel ogibati.

16. Ves Izrael in Juda pa je

---

1. Isaja v Betlehem. Glej zgor. 17, 15.
2. Menja s pasovi je še zdaj v jutrovih deželah znamnje sosebniga prijatelstva.
3. Ta versta je le zato tukej, de se zraven ljubezni Jonatanove tudi ljubezen ljudstva do Davida pokaže; sicer pa ta versta ne gre prav sem, ker nagibi do té ljubezni še le iz poznejše (v. 13—16.) depernašanih Davidovih junaških del izvirajo.
4. V hebrejskim: „*žene so v svojih rajih nasprotno prepevale*“, t. j., zaporedama v dveh verstah.
5. je nerazumljivo, zmešano govoril, je bledel, norel, razgrajal, divjal.
6. ki so jo v starodavnih časih kralji vedno v roki deržali, če niso imeli žezla ali kraljeve palice.
7. je pred ljudstvam na vojsko in z vojsko hodil, ter je bil njegov vojvoda (v. 5.).

Digitized by Google

ljubil Davida; zakaj on je pred njimi noter in ven hodil.

17. In Savel je rekel Davidu: Glej, moja stareji hči Meroba, njo ti bom za ženo dal, le bodi močen mož, in vojskuj se v Gospodovih vojskah. Savel pa je mislil, rekoč: Moja roka naj ne bo zoper njega, ampak roka Filistejcov bodi zoper njega.

18. In David je rekel Savlu: Kdo sim jez, ali kakošno je moje življenje, ali rodovina mojiga očeta v Izraelu, de bi bil kraljev zet?

19. Ko je pa prišel čas, de bi se bila imela dati Davidu Meroba, Savlova hči, je bila za ženo dana Hadrielu, Molatičanu.[8])

20. Ljubila pa je Davida Mihola, druga Savlova hči, in bilo je Savlu povedano, in mu je dopadlo.

21. In Savel je rekel: Dal mu jo bom, naj mu bo v spotikljej,[9]) in de pride v roke Filistejcam. In Savel je rekel Davidu: Za dve rečí boš dans moj zet.[10])

22. In Savel je ukazal svojim služabnikam: Govorite z Davidam natihama, in recite: Glej, ti dopadeš kralju, in vsi njegovi služabniki te ljubijo; zdaj bodi tedej kraljev zet.

23. In Savlovi služabniki so govorili vse te besede na Davidove ušesa, in David je rekel: Ali se vam kaj majhniga zdi, biti kraljev zet? Jez pa sim ubog in nizek človek.[11])

24. In služabniki so povedali Savlu, rekoč: Takele besede je David govoril.

25. Savel pa je rekel: Takó govoríte Davidu: Kralj ne potrebuje zaročnine, ampak le sto sprednjih kožic Filistejcov, de se zgodi maševanje nad kraljevimi sovražniki. Savel pa je mislil Davida Filistejcam v roke dati.

26. In ko so njegovi služabniki Davidu povedali besede, ki jih je Savel govoril, je dopadel govor Davidovim očem, de bi bil kraljev zet.

27. In po nekoliko dneh se je David vzdignil, in šel z možmi, ki so mu bili podložni, in je pobil zmed Filistejcov dve sto móž, in je pernesel njih sprednje kožice, in jih je kralju naštel, de bi bil njegov zet. Savel mu je tedaj dal svojo hčer Miholo za ženo.

28. In Savel je vidil in spoznal, de je Gospod z Davidam. Mihola pa, Savlova hči, ga je ljubila.

29. In Savel se je jel še bolj bati Davida, in Savel je bil Davidov sovražnik vse dni.

30. In filistejski knezi so izšli,[12]) David pa se je koj v za-

---

8. Tadaj je bil David že vdrugič prekanjen; zakaj že po zmagi nad Golijatam bi bil imel kraljevo hčer za ženo dobiti.

9. ker pojde zavoljo njé nad Filistejce, in bo v boji z njimi življenje zgubil. Glej v. 25.

10. za dve rečí: ker si Golijata umoril, in pa če mi sto sprednjih kožic filistejskih móž perneseš (v. 25.).

11. Takrat so si žene kupovali. Ker je David še sedem bratov imel, se je prerevniga mislil, de bi si zamogel kraljevo hčer kupiti.

12. iz svojih mest v boj zoper Izraelce.

Digitized by Google

četku njih izhoda razumnejši obnašal, kakor vsi Savlovi služabniki, in njegovo imé je močno slovelo.

XIX. Poglavje.

Savel hoče Davida umoriti, Jonatan pa ga pregovarja, de naj tega ne stori. David se umakne Savlovi sulici in zbeži na svoj dom. Savel pošlje bričev za njim, njegova žena pa ga spustí skozi okno. David zbeží k Samuelu v preroško šolo. Savlovi poslanci, ki pridejo v preroško šolo, Davida lovit, se s svetim petjem takó vnamejo, de nimajo močí, ga prijeti. Poslednjič pride tudi Savel v preroško šolo, se vname in z drugimi vred prepeva.

1. Savel pa je govoril z Jonatanam, svojim sinam, in z vsimi svojimi služabniki, de bi umorili Davida. Jonatan pa, Savlov sin, je Davida močno ljubil.

2. In Jonatan je Davidu povedal, rekoč: Savel, moj oče, te iše umoriti; zatorej prosim, varuj se jutri, in na skrivnim ostani, ter se skri.

3. Jez pa pojdem in bom stal zraven svojiga očeta na polji, kjer koli bodeš, in bom od tebe govoril svojimu očetu; in kar koli bom vidil,[1]) ti bom povedal.

4. Jonatan je tedaj od Davida dobro govoril Savlu, svojimu očetu, in mu je rekel: Kralj! ne pregreši se zoper svojiga služabnika, Davida; ker se ni pregrešil zoper tebe, in njegove dela so tebi močno dobre.

5. In je svoje življenje prostovoljno v nevarnost postavil, in je umoril Filistejca, in Gospod je *(po njem)* podelil veliko srečo vsimu Izraelu. To si sam vidil, in si se veselil. Zakaj se tedaj pregrešaš nad nedolžno kervjo, ter hočeš Davida umoriti, ki je brez zadolženja?

6. In ko je Savel to slišal, se je utolažil po Jonatanovi besedi, in je persegel: Kakor resnično Gospod živi, naj ne bo umorjen!

7. Tedaj je Jonatan poklical Davida, in mu je vse té besede povedal, in Jonatan je peljal Davida k Savlu, in je bil pred njim, kakor je bil včerej in predvčerejšnjim.

8. Spet pa se je boj spočel, in David je izšel, ter se je vojskoval zoper Filistejce, in jih je pobil z veliko morijo, in bežali so pred njim.

9. In hudi duh od Gospoda je prišel v Savla. Sedel je pa v svoji hiši, in je sulico deržal;[2]) David pa je s svojo roko brenkal.

10. In Savel je mislil Davida s sulico k steni zabosti, David pa se je Savlu umaknil, in sulica ga ni zadela, temuč je v steno perletela, in David je zbežal, in je bil otet tisto noč.

11. Savel je tedaj poslal svoje stražnike v Davidovo hišo, naj bi čuli nad njim, in ga zjutrej umorili.[3]) In ko je bila to Davidu povedala Mihola, njegova žena,

1. kar koli bom zvedil.
2. po navadi kraljev, namesti žesla. Glej zgor. 18, 10.
3. stražniki naj bi pred hišo nanj prežali. Savel ni hotel, de bi Davida v hiši umorili, morde zato, de bi svoje hčere ne žalil.

Digitized by Google

rekoč: Ako se to noč ne rešiš, boš jutri umerl:

12. ga je spustila skozi okno,[4]) in on je odšel, ter zbežal, in bil je otet.

13. Mihola pa je vzela zrezano podobo,[5]) in jo je v posteljo položila, in je djala kosmato kozjo kožo na njeno glavo, in jo je z oblačili zagernila.

14. Savel pa je poslal bričev, de bi Davida zgrabili;[6]) odgovorí pa se *(jim)*, de je bolan.

15. In Savel je spet poslal sporočnikov, de bi Davida pogledali, in je rekel: Pernesíte ga k meni v postelji, de se umorí.

16. In ko so bili prišli sporočniki, so najdli podobo v postelji, in kozličevo kožo na njeni glavi.

17. In Savel je rekel Miholi: Zakaj si me takó prekanila, de je moj sovražnik zbežal? In Mihola je odgovorila Savlu: Ker mi je rekel: Spusti me, sicer te umorim.

18. David pa je bežal, in se je otel, in je prišel k Samuelu v Ramato, ter mu je vse povedal, kar mu je bil Savel storil; in sta šla, on in Samuel, in sta bivala v Najotu.[7])

19. Povedali pa so Savlu, ki so rekli: Glej, David je v Ramoti.

20. Savel je tedaj poslal bričev, de bi zagrabili Davida; ko so pa vidili trumo prerokov, ki so prerokovali,[8]) in Samuela, njih prednika,[9]) je Gospodov Duh tudi njé napolnil, ter so tudi oni jeli prerokovati.[10])

21. In ko je bilo to Savlu povedano, je poslal še druzih sporočnikov; pa tudi tí so prerokovali. In Savel je spet vtretjič poslal sporočnikov, in tudi tí so prerokovali. In Savel se je silno razserdil,

22. je šel tudi sam v Ramato, in je prišel do véliciga vodnjaka, ki je v Sohu, ter je vprašal in rekel: Kje sta Samuel in David? In odgovorilo se mu je: Glej, v Najotu v Ramati sta.

23. In je šel v Najot v Ramati, in tudi v njega je prišel Duh Gospodov,[11]) ter gredé prerokuje, dokler ne pride v Najot v Ramati.[12])

---

4. na tisti strani, kjar ni bilo čuvajev.
5. V hebrejskim: „*Terafim*“, kar sicer pomeni hišniga malika (1. Mojz. 31, 19.), tukaj pa, berž ko ne, kakošno človeško podobo, ki jo je David med drugimi rečmi zavoljo lepšiga imel v svoji hiši.
6. ker ga ni bilo iz hiše.
7. t. j., v poslopji ali v preroški šoli, kjer so se preroški učenci zbirali.
8. t. j., ki so svete pesmi prepevali (Zgor. 19, 5.). Berž ko ne, je bil nekoliko zapopadek teh pesem Davidova preganjana nedolžnost in Savlova krivičnost.
9. Prav po besedi: „*ko so pa vidili . . . in Samuela nad njimi stati*“. Perm. 3. Kralj. 20, 35.
10. so tudi oni ž njimi vred svete pesmi peli. Svete pesmí, Samuelov častitljivi obraz in notranje razsvetljenje — vse to jih je bilo takó prenaredilo, de niso môgli Davida popasti; temuč so še ž njim potegnili.
11. tudi v njem se je vnela sveta gorečnost.
12. v teh svetih mislih, v premišljevanji in prepevanji Božjih rečí je takó dolgo ostal, dokler ni prišel do stanovanja preroških učencov. Savel je mogel zoper

Digitized by Google

24. In tudi on[13]) je svoje oblačila od sebe vergel,[14]) in je prerokoval z drugimi vpričo Samuela,[15]) in je ležal slečen[16]) cel tisti dan in celo noč.[17]) Od tod je tudi prišel pregovor: Je li tudi Savel med preroki? Spred. 10, 12.

XX. Poglavje.

David zbeži k Jonatanu in ga prosi, de naj zvé in mu naznani, ali je Savel do njega dobrih ali sovražnih misel. Jonatan ponovi z Davidam zavezo vedne prijaznosti, in mu naznani smertno nevarnost na kraljevim dvoru. David in Jonatan se objameta in se jokaje ločita.

1. David pa je zbežal iz Najota,[1]) ki je v Ramati, in je prišel, ter je rekel Jonatanu: Kaj sim storil? Kaka je moja krivica? In kak je moj greh zoper tvojiga očeta, de mi po življenji strežé?

2. In on mu je odgovoril: Tega ne! ne boš umerl; zakaj moj oče nič ne stori ne veliciga ne majhniga, de bi poprej meni ne povedal; bi mi bil mar tedaj samo ta govor perkril? Kratko nikar to ne more biti!

3. In je spet persegel Davidu.[2]) Ta pa je rekel: Tvoj oče dobro vé, de sim milost najdel v tvojih očeh, torej poreče: Jonatan ne sme tega veditì, de se kje ne bo žalil. In res, kakor resnično Gospod živi, in ti živiš, le ena stopinja je (de takó rečem) med menoj in med smertjo.

4. In Jonatan je rekel Davidu: Vse, kar koli mi porečeš, ti bom storil.

5. David pa je rekel Jonatanu: Glej, jutri je mlaj,[3]) in bi imel po navadi zraven kralja per jedi sedeti; pusti me tedaj, de se skrijem na polji do večera tretjiga dneva.

6. Ako se bo tvoj oče po meni ozéral in me iskal, mu odgovôri: David me je prosil, de bi hitro šel v Betlehem, v svoje mesto, ker bo ondì praznično darovanje za vso njegovo rodovino.[4])

7. Če poreče: Prav je, bo

---

svojo voljo Bogu čast dajati, kakor je mogel nekdaj krivi prerok Balaam Izraelce blagoslavljati, desiravno jih je hotel preklinjati. Glej 4. Mojz. 23.

13. tudi Savel kakor drugi preroki.

14. zgornje oblačilo, de je bil le v spodnji suknji. Zgornje oblačilo, s kterim so se kakor mi s plajšem ogrinjali, bi jim bilo na potu per ponaši, s ktero so svoje govore in petje spremljali. Permeri 2. Kralj. 6, 20.

15. je ž njimi vred prepeval svete pesmi.

16. Nekdaj so naziga imenovali, kdor je bil le v spodnji suknji. Permeri Mih. 1, 8: 2. Kralj. 6, 20. Iz. 20, 1—3.

17. Neka zunanja ponaša za Boga vnetih je bilo tudi to, da so na obraz padali na tla (4. Mojz. 24, 4.) nekoliko iz spoštovanja do Boga, nekoliko pa zato, de bi jih nobena zunanja reč ne motila.

1. Glej zgor. 19, 18. David je blezo tedaj zbežal, ko je bil Savel tje prišel.

2. je spet s persego svoje prijatelstvo potrdil. V hebrejskim: *„Tedaj je David spet persegel in je rekel“* i. t. d.

3. začetek mesca, mlajni praznik (4. Mojz. 28, 11—15.), ki se je obhajal s daritvami in z daritnimi gostjami.

4. ker bodo ondi rodovinsk god obhajali.

Digitized by Google

mir tvojimu hlapcu; ako se bo pa razserdil, vedi, de je doveršena njegova hudobija.[5])

8. Stori tedaj milost svojimu hlapcu; ker si dovolil meni, svojimu hlapcu, zavezo Gospodovo s teboj skleniti. Ako je pa kakošna krivica nad menoj, me ti umori, in me ne pelji k svojimu očetu.

9. In Jonatan je rekel: Tega ne; zakaj ko bom za gotovo zvedil, de je moj oče hudo sklenil zoper tebe, ni mogoče, de bi ti tega ne povedal.

10. In David je odgovoril Jonatanu: Kdo mi bo povedal, ako bi ti tvoj oče terdó od mene odgovoril?

11. In Jonatan je rekel Davidu: Pridi, pojdeva na polje. In ko sta bila oba prišla na polje,

12. je Jonatan rekel Davidu: Gospod Izraelov Bog! ako bom zvedil misel svojiga očeta jutri ali pojutrišnjim, in bi bilo kaj dobriga za Davida, in bi precej k tebi ne poslal, in bi ti ne razodel,

13. naj Gospod to in to stori Jonatanu![6]) Ako bi pa moj oče ostal v hudobii zoper tebe, ti bom na uho povedal, in te bom spustil, de greš v miru; in Gospod bodi s teboj, kakor je bil z mojim očetam.

14. In če bom živel, mi stori milost Gospodovo;[7]) če bom pa umerl,

15. ne odteguj svojiga usmiljenja moji hiši vekomaj,[8]) ko bo Gospod potrebil Davidove sovražnike do poslednjiga iz dežele, naj Gospod tudi Jonatana prežene iz njegove hiše,[9]) in naj se mašuje nad Davidovimi sovražniki.[10])

16. Sklenil je tedaj Jonatan zavezo z Davidovo hišo, in Gospod se je maševal nad Davidovimi sovražniki.

17. In Jonatan je še enkrat persegel Davidu,[11]) ker ga je ljubil; zakaj kakor svojo dušo, takó ga je ljubil.

18. In Jonatan mu je rekel: Jutri je mlaj, in vprašalo se bo po tebi;

19. zakaj pogrešali te bodo na tvojim sedežu do pojutrišnjiga. Podaj se tedaj[12]) hitro doli,[13]) in pridi na mesto, kjer bodi skrit ob delavniku,[14]) in se usedi k kamnu, ki se Ezel imenuje.[15])

20. Jez pa bom tri pušice izstrelil blizo njega, kakor de bi se vadil v tarčo streljati.

---

5. Ako poreče: Prav je! bo dobro za tvojiga hlapca; ako se bo pa jezil, vedi, de je hudo sklenil v svojim sercu.
6. naj Gospod kaznuje Jonatana. Glej zgor. 3, 17.
7. če bom doživel čas, ko boš kralj, me imej tudi tedaj za svojiga prijatla. Jonatan je vedil Davidovo skrivnost, de bo namreč kralj po Savlovi smerti.
8. moji rodovini; nikar je z zemlje ne potrebi!
9. in štej ga med Davidove sovražnike, ako bo nezvest svoji persegi.
10. Besede: „*Gospod naj . . . . sovražniki*“, se ne berejo v hebrejskim.
11. Oba sta si še enkrat persegla.
12. V hebrejskim. „*Pridi tedaj pojuternjim*“.
13. z mesta, kjer se skrivaš, iz Betlehema. Gl. v. 5. 6.
14. tisti dan, ko se je godilo, kar se perpoveduje zgorej 19, 2. i. d.
15. V hebrejskim: „*Azel*“, t. j., ločenje. Primeri v. 41. 42.

Digitized by Google

21. In tudi bom poslal dečka, ter mu porečem: Pojdi tje, ter mi pernesi pušice.

22. Ako porečem hlapcu: Glej, pušice so takraj tebe,[16]) vzemi jih; pridi[17]) ti k meni; zakaj dobro je za té, ter ni nič hudiga, *(kakor resnično)* Gospod živi. Ako pa hlapcu porečem: Glej, pušice so unkraj tebe; pojdi v miru, ker Gospod te je pustil uteči.[18])

23. Od tega pa, kar sva govorila jez in ti, bodi Gospod *(priča)* med menoj in teboj vekomaj.

24. David se je tedaj skril na polji, in mlaj je prišel, in kralj se je usedel k jedi.

25. In ko se je bil kralj (po navadi) usedel na svoj sedež, ki je bil per steni, je Jonatan vstal,[19]) in Abner se je usedel zraven Savla, in sedež Davidov je bil prazen.

26. In Savel ni nič rekel tisti dan; zakaj mislil si je, de se mu je morde permerilo, de ni čist, in de še ni očišen.[20])

27. In ko se je bil zasvetil drugi dan po mlaji,[21]) je bil Davidov sedež spet prazen. In Savel je rekel Jonatanu, svojimu sinu: Zakaj ni prišel sin Isajev ne včerej ne dans k jedi?

28. In Jonatan je odgovoril Savlu: Silno me je prosil, de bi šel v Betlehem,

29. in je rekel: Pusti me iti; zakaj praznično darovanje je v mestu, in nekdo zmed mojih bratov me je povabil; zdaj tedaj, ako sim najdel milost v tvojih očeh, hitro pojdem pogledat svoje brate. Za tega voljo ni prišel k kraljevi mizi.

30. Savel pa se je razjezil nad Jonatanam, ter mu je rekel: Ti sin moža željne žene! mar ne vem, de ljubiš Isajeviga sina v svojo sramoto, in v sramoto svoje nesramne matere?

31. Zakaj vse dni, ko bo Isajev sin živel na zemlji, se ne boš ustanovil ne ti, ne tvoje kraljestvo. Torej zdaj tje pošlji, ter ga k meni perpelji; zakaj sin smerti je.

32. Jonatan pa je odgovoril Savlu, svojimu očetu, in je rekel: Zakaj bi umerl? Kaj je storil?

33. In Savel je zagrabil sulico, de bi ga prebodel. In Jonatan je spoznal, de je njegov oče sklenil Davida umoriti.

34. Jonatan je tedaj serdit v jezi vstal od mize, ter ni jedel drugi dan po mlaji; zakaj žaloval je zavoljo Davida, ker ga je njegov oče zasramoval.

35. In ko se je bil dan zasvetil, je prišel Jonatan na polje, kakor je bilo z Davidam pogovorjeno, in majhen deček z njim,

36. in je rekel svojimu dečku:

---

16. še zadej za tekočim dečkam (v. 36.).
17. imej to za dobro znamnje, in pridi i. d.
18. Gospod ti je ukazal bežati.
19. de bi se tudi usedel k mizi. Drugi: je vstal iz spoštovanja do Abnerja, ki je v hišo stopil. Drugi drugači.
20. Kdor se je ognusil z žensko ali se dotaknil merliča i. t. d., ni smel k daritnim gostjam priti, dokler se ni očistil. Gl. 3. Mojz. 15.
21. Mlaj so praznovali dva dni. Gl. 3. Mojz. 7, 16.

Digitized by Google

Pojdi, in mi pernesi pušíce, ki jih streljam. In ko je deček tekel, je sprožil drugo pušíco čez dečka.

37. Ko je tedaj deček prišel na mesto, kamor je padla pušíca, ki jo je bil Jonatan izstrelil, je Jonatan za déčkam vpil,[22]) in je rekel: Glej, ondi je pušíca deleč pred teboj!

38. In Jonatan je spet za dečkam vpil in je rekel: Hitro teci, in ne stoj! Jonatanov deček pa je pobral pušíce, in jih je pernesel svojimu gospodu,

39. in celo nič ni vedil, kaj se godí; zakaj le Jonatan in David sta vedila to reč.

40. Jonatan je tedaj dal svoje orožje dečku, in mu je rekel: Pojdi, in nesi ga v mesto.

41. In ko je bil deček odšel, se je David vzdignil z mesta, ki je proti jugu segalo, in je padel na obraz na zemljo, in se je trikrat perklonil; in sta se kušmila, ter sta oba jokala, David pa še bolj.

42. Jonatan pa je rekel Davidu: Pojdi v miru! kar sva si oba persegla v Gospodovim imenu, rekoč: Gospod bodi med menoj in teboj, in med mojim in tvojim zarodam vekomaj.[23])

43. In David se je vzdignil, in je šel; pa tudi Jonatan je šel v mesto.

XXI. Poglavje.

David pride silno lačen k Ahimeleku, duhovnu, in ga prosi kruha. Ko duhoven nima per rokah druziga kruha, mu da posvečeniga. David vzame Golijatov meč, in beží k filistejskimu kralju Akisu. Ko ga kraljevi dvorniki spoznajo, se neumniga dela; zatorej ga kralj spustí, ker si misli, de mu neumen človek ne more škodvati.

1. David pa je prišel v Nobe[1]) k Ahimeleku, duhovnu, in Ahimelek[2]) se je zavzel, zato ko je David prišel, in mu je rekel: Zakaj si sam, in ni nikogar s teboj?

2. In David je rekel Ahimeleku, duhovnu: Kralj mi je reč ukazal, in je rekel: Nihče naj ne zvé, zakaj si od mene poslan, in kakošne povelja sim ti dal; tudi hlapcam[3]) sim namreč tje in tje ukazal.[4])

3. Zdaj tedaj, ako imaš kaj per roci, morde pet kruhov, daj mi jih, ali kar koli najdeš.

4. In duhoven je odgovoril Davidu, ter mu je rekel: Vsak-

---

22. ko je bil precej po tem še vdrugič in vtretjič ustrelil (v. 20.).

23. takó naj bo! V svetim pismu se per persegah tak perstavek večkrat zamolčí.

1. v duhovsko mesto v Benjaminovim rodu. Gl. spod. 22, 19: 2. Ezdr. 11, 32.

2. Per sv. Mark. 2, 26. se pa imenuje Abjatar, ali zato, ker se je Ahimelek tudi Abjatar imenoval, ali pa ker je bil njegov sin Abjatar (gl. spod. 22, 20.) namesti očeta pričujoč.

3. svoje služabnike sim sem in tje razposlal.

4. David se je iz potrebe zlagal, ker se je bal, de bi ga Ahimelek ne dal Savlu v roke, ako bi mu po pravici povedal. Morde je mislil, de je to dopušeno; pa laž ni nikdar dopušena!

Digitized by Google

danjih kruhov nimam per roci, ampak le posvečeni kruh;[5]) če so le hlapci čisti, zlasti zastran žén?[6])

5. In David je odgovoril duhovnu, ter mu je rekel: De, kar žene zadeva, smo se zderžali včerej in predvčerejšnjim, ko smo šli, in posode[7]) hlapcov so bile svete. In če je tudi ta pot omadežan, bo vender dans posvečen po posodah.[8])

6. Duhoven mu je tedaj dal posvečeniga kruha; zakaj ondi ni bilo *(druziga)* kruha, kakor le pokladni kruhi, ki so bili vzeti spred Gospodoviga obličja, de bi se gorki kruhi tje položili.[9]) Mat. 12, 3. 4.

7. Bil je pa ondi tisti dan nek mož zmed Savlovih hlapcov, znotrej v šotoru Gospodovim,[10]) in njegovo imé je bilo Doeg, Idumejic, nar mogočnejši zmed Savlovih pastirjev.[11])

8. David pa je rekel Ahimeleku: Ali imaš tukaj per roci sulico ali meč? zakaj svojiga meča in svojiga orožja nisim seboj vzel, ker se je mudilo zavoljo kraljeviga povelja.

9. In duhoven je rekel: Glej, tukaj je meč Golijata, Filistejca, ki si ga ubil v terebintovi dolini, in je zavit v plajš za efodam;[12]) če hočeš tega vzeti, vzemi ga; zakaj druziga ni tukaj razun tega. In David je rekel: Ni ga njemu enaciga, daj mi ga.

10. Tedaj se je David vzdignil, in je bežal tisti dan pred Savlam, in je prišel k Akisu,[13]) kralju v Getu;

11. in Akisovi hlapci so mu rekli, ko so bili Davida ugledali: Ali ni ta David, kralj dežele?[14]) Ali niso njemu v rajih prepevale, rekoč: Pobil jih je Savel tavžent, David pa deset tavžent? Spred. 18, 7. Sir. 47, 7.

12. David pa si je to govorjenje k sercu vzel, in se je silno bal Akisa, kralja v Getu.

13. In je spreminjal pred njimi svoje usta, in se opotekal med njih rokami, in se zadeval na

---

5. le pokladne kruhe imam (3. Mojz. 24, 5.) v sv. šotoru, ki ga je bil Savel ukazal iz Sila v Nobe prenesti.
6. Duhoven si je mislil, in sicer po pravici, de jim smé v sili svetih kruhov dati (prim. Mat. 12, 3. 4.), ako ravno so jih sicer le duhovni smeli jesti (gl. 3. Mojz. 24, 9.); vender je terjal postavno čistost. Primeri 3. Mojz. 15, 16.
7. telesa hlapcov. Gl. 2. Kor. 4, 7: 1. Tes. 4, 4.
8. Ako ravno sicer ni dopušeno jesti pokladnih kruhov, jih vender mi dans smemo jesti, ker smo silno lačni, in ker so čiste naše telesa. Drugi pa prestavljajo: Ko bi ravno na svojim popotvanji v nečiste kraje prišli, pokladni kruhi s tem vender ne bodo ognušeni, ker so čiste naše posode (telesa, popotno orodje), ki jih nosijo. Drugi drugači.
9. kar se je móglo sleherno saboto storiti.
10. v preddvoru; berž ko ne, je bil prišel kako storjeno obljubo spolnovat.
11. viši zmed Savlovih služabnikov. Gl. spod. 22, 9.
12. za naramnikam. Gl. spod. 23. razl. 4.
13. V Ps. 33, 1. se Akis imenuje „*Abimelek*“, t. j., oče-kralj, in to je bil sploh perlog filistejskih kraljev. Gl. 1. Mojz. 26, 1.
14. zmagovavni vojvoda vojskinih trum.

Digitized by Google

vrata,[15]) in sline so se mu po bradi cedile.[16])

14. In Akis je rekel svojim hlapcam: Vidili ste, de je mož neumen, zakaj ste ga k meni perpeljali?

15. Ali se nam ne manjka norcov, de ste tega perpeljali, de bi divjal vpričo mene? bo li tak v mojo hišo hodil?

XXII. Poglavje.

David si nabira majhno trumo vojakov, in pride s svojimi starši v deželo Moabljanov. Savel ukaže pomoriti vélikiga duhovna Ahimeleka, in vse njegove, ker si misli, de so z Davidam v zvezi; le samo Abjatar uide, in beží k Davidu.

1. David je tedaj šel od ondot, in je zbežal v edomsko jamo.[1]) In ko so to slišali njegovi bratje, in vsa hiša njegoviga očeta, so k njemu tje doli prišli.

2. In k njemu so prihajali vsi, ki so bili v potrebi, ali z dolgovi stiskani, ali v kaki britkosti, in on je bil njih poglavar, in bilo jih je z njim blizo štiri sto móž.[2])

3. In David se je podal od ondot v Masfo, ki je v Moabu, in je rekel moabskimu kralju: Prosim, naj ostaneta moj oče in moja mati per vas, dokler ne zvem, kaj de bo Bog z menoj storil.

4. In ji je pustil per moabskim kralju, ter sta per njem ostala vse dni, dokler je bil David v terdnjavi.[3])

5. In prerok Gad je rekel Davidu: Nikar ne ostajaj v terdnjavi, vzdigni se in pojdi v Judovo deželo. In David se je vzdignil, in je prišel v gojzd Haret.[4])

6. In Savel je slišal, de se je perkazal David, in možje, ki so bili z njim. In ko je Savel ostal v Gabai, in ko se je mudil v gojzdu, ki je v Rami,[5]) in ko je sulico v roki deržal, in ko so vsi njegovi služabniki okrog njega stali,

7. je rekel svojim služabnikam, ki so per njem stali: Poslušajte zdaj Jeminovi sinovi![6]) Bo li vam vsim dal sin Isajev

15. prav za prav: je čačkal, neumne podobe na vrata risal.

16. David se je neumniga delal, de bi se iz nevarnosti rešil, ali je pa res iz strahú se zmešal.

1. ki je bila v Judovim rodu. Ta jama je bila tolika, de je veliko tavžent ljudi v nji prostor imelo.

2. David se je revnim vodnika postavil, pa ne zato, de bi se z njimi vred svojimu kralju ustavljal, saj mu je bil zvest in vdan, ko je bil od njega preganjan; temuč bil je njih poglavar, de bi jih tolažil, in jim v bojih z bližnjimi izraelskimi sovražniki perložnost dajal, de bi si kaj perdobili, in svoje dolgove popłačali.

3. v Masfi, ki je bila že po vstvaritvi močna terdnjava.

4. od Jeruzalema proti solnčnimu izhodu (Hieron.).

5. Drugi po hebrejskim: „*In ko je Savel sedel v Gibei pod terebinto na višavi, s sulico v roci*“, i. t. d.

6. Poslušajte, vi Benjaminci!

Digitized by Google

njiv in vinogradov, in bo li vas vse naredil za viši čez tavžent in čez sto,

8. de ste se vsi zoper mene zarotili, in ga ni, de bi mi povedal, sosebno ker[7]) je celo moj sin zavezo storil z Isajevim sinam? Ni ga med vami, de bi zavoljo mene žaloval, tudi ga ni, de bi mi povedal, de je celo moj sin nadražil mojiga služabnika[8]) zoper mene, kteri me zalezuje do današnjiga dneva.

9. Odgovoril pa je Doeg, Idumejic, ki je zraven stal, in je bil pervi med Savlovimi služabniki, ter je rekel: Vidil sim Isajeviga sinú v Nobah per Ahimeleku, sinu Ahitobovim, duhovnu,

10. ki je zanj Gospoda za svèt vprašal, in mu je dal živeža; pa tudi meč Golijata, Filistejca, mu je dal.

11. Kralj je tedaj poslal poklicat Ahimeleka, duhovna, sina Ahitoboviga, in vso hišo njegoviga očeta, duhovne, ki so bili v Nobah, in vsi so prišli k kralju.

12. In Savel je rekel Ahimeleku: Poslušaj, sin Ahitobov! On je odgovoril: Tukaj sim, gospod!

13. In Savel mu je rekel: Zakaj sta se zoper mene zarotila, ti in sin Isajev, de si mu dal kruhov in meč, in si zanj Boga za svèt vprašal, de bi se zoper me vzdignil, in me vedno zalezuje do tega dné?

14. In Ahimelek je odgovoril kralju, in je rekel: In kdo zmed vsih tvojih služabnikov je takó zvest ko David, in kraljev zet, ki se ravná po tvojim povelji,[9]) in je častitljiv v tvoji hiši?

15. Sim li dans začel Boga zanj za svèt vprašati? Tega ne! naj ne misli kralj kaj taciga[10]) od svojiga hlapca v vsi hiši mojiga očeta;[11]) zakaj tvoj hlapec ni nič vedil zastran té rečí, ne maliga ne veliciga.

16. In kralj je rekel: Umreti moraš, Ahimelek, ti in vsa hiša tvojiga očeta!

17. In kralj je rekel stražnikam, ki so okrog njega stali: Obernite se, in pomorite duhovne Gospodove; zakaj njih roka je z Davidam, vedili so, de je bil pobegnil, in mi niso povedali. Kraljevi služabniki pa niso hotli svojih rok stegniti na duhovne Gospodove.

18. In kralj je rekel Doegu: Ti se oberni, in plani na duhovne. In Doeg, Idumejic, se je obernil, in je planil na duhovne, in jih je pomoril tisti dan pet in osemdeset móž, ki so bili oblečeni v platneni efod.[12])

19. Nobe pa, mesto duhovnov, je udaril z ostrim mečem, može in žene, majhne in dojence, in vole, in osle, in ovce z ostrim mečem.

20. Ušel pa je en sin Ahimeleka, sinú Ahitoboviga, ki mu je bilo imé Abjatar, in je k Davidu zbežal,

---

7. ali *„de je še celo moj sin“* i. t. d.
8. de je še celo moj sin Jonatan nadražil mojiga služabnika Davida.
9. Drugi prestavljajo: *„ki vé tvoje skrivnosti“*.
10. de bi se bil jez kake puntarije zoper tebe vdeležil (v. 13.).
11. ali od koga druziga zmed duhovnov.
12. Glej 2. Mojz. 28, 6. Zgor. 2, 18. razl. 17.

Digitized by Google

21. in mu je povedal, de je Savel pomoril Gospodove duhovne.

22. In David je rekel Abjatarju: Vedil sim tisti dan, ko je bil ondi Doeg, Idumejic, de bo gotovo povedal Savlu; jez sim kriv smerti vsih duš tvojiga očeta.

23. Ostani per meni, ne boj se! Kdor meni po življenji streže, bo tudi tebi stregel po življenji, z menoj boš ohranjen.

XXIII. Poglavje.

Filistejci obležejo mesto Keilo, David pa jih razpodí. Savel sklene, Davida ondi vjeti. To zvediti, zbeži David v zifsko pušavo, kjer ga Jonatan obiše, in mu serčnost daje. Ko ga Savel tudi tukaj zalezuje, zbeži s svojimi tovarši v maonsko pušavo, kjer ga Savlovi okrog in okrog takó zajamejo, de ne more nikamor uteči. Ta čas pa planejo Filistejci v Savlovo pokrajino, zatorej je Savel persiljen se verniti, in nad njé se vzdigniti; in takó je bil David čudovito rešen.

1. Davidu pa so povedali, rekoč: Glej, Filistejci oblegajo Keilo,[1]) in ropajo skednje.[2])

2. David je tedaj Gospoda za svèt vprašal,[3]) rekoč: Ali naj grem, in pobijem une Filistejce? In Gospod je rekel Davidu: Pojdi, ter boš pobil Filistejce, in otel Keilo.

3. Možje pa, ki so bili z Davidam, so mu rekli: Glej, bojimo se že tukaj, ko smo še v Judeji, koliko bolj, ako pojdemo v Keilo nad filistejske trume?

4. David je tedaj spet Gospoda za svèt vprašal, in on je odgovoril, ter mu je rekel: Vzdigni se, in pojdi v Keilo; zakaj jez ti bom dal Filistejce v roko.

5. Šel je tedaj David in njegovi možje v Keilo, in se je vojskoval zoper Filistejce, in je odgnal njih živino, in jih je udaril z velikim pobojem; in David je otel prebivavce v Keili.

6. Tisti čas pa, ko je Abjatar, sin Ahimelekov, perbežal k Davidu v Keilo, je imel efod[4]) seboj, ko je bil doli prišel.

7. In Savlu je bilo povedano, de je prišel David v Keilo, in Savel je rekel: Bog mi ga je dal v roke, zapert je, ker je šel v mesto, ki ima vrata in zapahe.

8. In Savel je ukazal vsimu ljudstvu, naj gre v boj v Keilo, in naj obleže Davida in njegove može.

9. Ko je David zvedil, de mu Savel skrivši hudo perpravlja, je rekel Abjatarju, duhovnu: Efod sem pernesi.[5])

10. In David je rekel: Gospod, Izraelov Bog! tvoj služabnik je

---

1. ki je bila v Judovim rodu. Glej Joz. 15, 44.
2. ki so bili zunej mesta. Glej Sodn. 6, 37.
3. po sveti reči, ki se ji pravi „*urim in tumim*“ (2. Mojz. 28.); zakaj Abjatar je imel efod per sebi (Gl. v. 6.).
4. obleka vélikiga duhovna z napersnikam, kjer je bilo „*urim in tumim*“.
5. Obleci efod, de mi svétuješ v Božjim imenu.

Digitized by Google

slišal govorico, de je Savel sklenil priti v Keilo, de bi razdjal mesto zavoljo mene;

11. me bodo li možje v Keili dali njemu v roke? in bo li Savel doli prišel, kakor je slišal tvoj služabnik? Gospod Izraelov Bog! daj na znanje svojimu služabniku. In Gospod je odgovoril: Prišel bo doli.

12. In David je rekel: Bodo li dali možje v Keili mene in može, ki so z menoj, Savlu v roke? In Gospod je odgovoril: Dali *(vas)* bodo.[6])

13. Tedaj se je vzdignil David, in njegovi možje, blizo šest sto móž, in so šli iz Keile, in so zbegani sem ter tje hodili. In ko je bilo Savlu povedano, de je David iz Keile bežal, in se rešil; zatorej se je anal tje iti.

14. David pa se je mudil v pušavi v nar terdnejših krajih,[7]) in je ostal na gori zifske pušave, na temni gori;[8]) vender ga je Savel vedno iskal, Bog pa mu ga ni dal v roke.

15. In David je vidil, de je bil Savel šel zalezovat njegovo življenje; David pa je bil v zifski pušavi v gojzdu.

16. In Jonatan, Savlov sin, se je vzdignil, in je šel k Davidu v gojzd, in mu je poterdil roko v Bogu,[9]) ter mu je rekel:

17. Ne boj se; zakaj roka Savla, mojiga očeta, te ne bo najdla, in ti boš kraljeval nad Izraelam, jez pa bom pervi za teboj; pa tudi Savel, moj oče, vé to.

18. Oba sta tedaj poterdila zavezo pred Gospodam; in David je ostal v gojzdu, Jonatan pa se je vernil v svojo hišo.

19. Prišli so pa Zifejci k Savlu v Gabao, in so rekli: Glej, ali se ne skriva David per nas na prav varnih krajih v gojzdu, namreč na griču Hakili, ki je na desni strani pušave? Spod. 26, 1.

20. Zdaj tedaj pojdi doli, kakor si želel priti; naša skerb pa bo, ga kralju v roke dati.

21. In Savel je rekel: Bodite blagoslovljeni od Gospoda, ker ste imeli usmiljenje z menoj.

22. Pojdite tedaj tje, prosim, in se še pridnejši perpravljajte, in se še skerbnejši obnašajte, ter zvedite mesto, kje de je njegova noga, ali kdo de ga je tam vidil; zakaj misli si od mene, de ga prekanjeno zalezujem.[10])

23. Preišite in preglejte vse njegove skrivališa, ki se v njih skriva, in po gotovi reči se k meni vernite, de grem z vami. In ko bi tudi v zemljo zlezel, ga bom poiskal med vsimi tavženti v Judu.

24. Tedaj so se vzdignili in so šli pred Savlam v Zif. David in njegovi možje so pa bili v maonski pušavi, na polji, na desni strani Jesimona.[11])

25. Tedaj je šel Savel in nje-

---

6. ako ne bote bežali.
7. Drugi prestavljajo sled hebrejskiga: *„na višavah“*, kjer bi svoje preganjavce lože ugledal.
8. *„na temni“*, t. j., z drevjem obrašeni gori.
9. mu je dajal serčnost z zaupanjem v Božjo pomoč.
10. V hebrejskim: *„zakaj bilo mi je povedano, de je* (David) *prav zvit“*.
11. V hebrejskim: *„na desni strani pušave“*, t. j., proti jugu.

Digitized by Google

govi tovarši ga iskat; in Davidu je bilo povedano, torej je hitro doli šel k skali,[12]) in je ostal v maonski pušavi. In ko je Savel to slišal, jo je uderl za Davidam v maonsko pušavo.

26. In Savel je šel ob gori na eni strani, David pa in njegovi možje so bili ob gori na drugi strani, in David je obupal,[13]) de bi še mogel uteči spred Savla. Savel in njegovi možje so tedaj obstopili Davida in njegove može okrog in okrog, de bi jih vjeli.

27. In prišel je sporočnik k Savlu, in je rekel: Hiti, in pridi; zakaj Filistejci so perderli v deželo.

28. Savel je tedaj jenjal Davida preganjati, in se je vernil, in je šel Filistejcam naproti. Torej so imenovali ta kraj ločivno skalo.[14])

XXIV. Poglavje.

David beží na gorovje per mestu, ki se mu pravi Engadi. Savel ga ondi iše, in gre k svoji potrebi v jamo, v kteri je bil David s svojimi tovarši skrit. David odreže Savlu kos plajša, in ga ne umorí. David govorí zunej jame s Savlam s tolikanj ginljivo besedo, de začne Savel na glas jokati. Savel spozná svojo krivico, in prosi Davida, naj mu perseže, de ne bo potrebil njegoviga zaroda, ko bo kraljeval nad Izraelam.

1. David je tedaj šel od ondot gori, in je prebival v prav varnih mestih[1]) okrog Engadov.

2. In ko se je bil Savel vernil, potem ko je bil Filistejce zapodil, so mu povedali, rekoč: Glej, David je v engadiski pušavi.

3. Savel je tedaj vzel tri tavžent izbranih móž zmed vsiga Izraela, in je šel iskat Davida in njegovih móž tudi po nar stermejšim skalovji, ki je samo divjim kozam dohodno.

4. In je prišel k ovčjim tamaram, ki jih je gredé po potu najdel; bila je pa ondi jama, v ktero je šel Savel k svoji potrebi;[2]) David pa in njegovi možjé so bili skriti v notranjim delu jame.

5. In Davidovi služabniki so mu rekli: Glej, to je dan, od kteriga ti je Gospod govoril: Jez ti bom dal tvojiga sovražnika, de mu storiš, kakor dopade tvojim očem. David se je tedaj vzdignil, in je Savlu natihama kos plajša odrezal.

6. Po tem pa je Davidu serce bilo,[3]) ker je bil kos plajša Savlu odrezal.

7. In je rekel svojim možem: Gospod mi bodi milostljiv, de ne storim kaj taciga svojimu gospodu, maziljencu Gospodovimu, de bi

---

12. k jami v skalo. Ta jama je bila blezo taka, kakoršna odolamska. Glej zgor. 22, 1.
13. V hebrejskim: *„David je tekel, kolikor je mogel, de bi ušel Savlu“*.
14. kjer je Bog čudovito ločil Savla od Davida.
1. po gorah, ki so že po vstvaritvi terdne, in kjer bi se bil lahko branil.
2. V hebrejskim: *„svoje noge pokrit“*, t. j., ali k potrebi, ali pa počivat in spat, in to poslednje je po 5. versti verjetniši.
3. per odrezovanji plajša, ko ga je (po v. 11.) skušnjava obšla, ga umoriti;

Digitized by Google

svojo roko nanj položil; zakaj maziljenec Gospodov je.

8. In David je pregovoril svoje može, ter jim ni dopustil, de bi se vzdignili zoper Savla; Savel pa je stopil iz jame, ter je šel svoj pot.

9. Pa tudi David se je vzdignil za njim, in je šel iz jame, in je za Savlam vpil, rekoč: Gospod, moj kralj! In Savel se je ozerl, David pa se je z obrazam do tal perklonil, ter ga je počastil,

10. in je rekel Savlu: Zakaj poslušaš besede ljudi, ki pravijo: David tebi hudo iše?

11. Glej, dans vidijo tvoje oči, de te je dal Gospod meni v roko v jami: in misel me je obhajala,[4]) te umoriti, pa moje oko ti je zaneslo; zakaj rekel sim: Ne bom stegal svoje roke na svojiga gospoda, ker je maziljenec Gospodov.

12. Veliko bolj, moj oče! poglej in spoznaj kos svojiga plajša v moji roki: zakaj ko sim kos tvojiga plajša odrezoval, nisim hotel svoje roke na te stegniti. Spoznaj tedaj in sprevidi, de v moji roki ni hudobije, ne krivice, in de se nisim pregrešil zoper tebe; ti pa zalezuješ moje življenje, de bi mi ga vzel.

13. Gospod naj sodi med menoj in teboj, in Gospod naj se nad teboj maŝuje namesti mene; jez pa se te ne dotaknem s svojo roko.

14. Kakor se tudi v starim pregovoru pravi: Od hudobnih izvira hudobija; torej se te ne dotaknem s svojo roko.[5])

15. Koga preganjaš, kralj Izraelov? Koga preganjaš? Mertviga psa preganjaš, in bolho.

16. Gospod bodi sodnik, ter naj sodi med menoj in teboj, in naj pregleda in razsodi mojo reč, in naj me reši iz tvoje roke.

17. Ko je pa bil David jenjal takó govoriti Savlu, je rekel Savel: Je li to tvoj glas, moj sin, David? In Savel je povzdignil svoj glas, ter je jokal,

18. in je rekel Davidu: Ti si pravičnejši kakor jez; zakaj ti si meni dobro skazoval, jez pa sim tebi hudo povračal.

19. In dans si pokazal, kaj si mi dobriga storil; kakó me je dal Gospod tebi v roko, in ti me nisi umoril;

20. kdo namreč dobi v pest svojiga sovražnika, in ga pusti iti v miru? Gospod pa naj ti poverne to dobroto, ki si jo meni dans storil.

21. Zdaj pa, ker vem, de boš gotovo kraljeval, ter boš imel v svoji oblasti kraljestvo Izraelovo,

22. mi persezi per Gospodu, de ne boš zaterl mojiga zaroda po moji smerti, in de ne boš vzel mojiga imena iz hiše mojiga očeta.[6])

23. In David je persegel Savlu. Savel se je tedaj vernil v svojo hišo; David pa in njegovi možje so šli na bolj varne kraje.[7])

---

pa ni vanjo privolil. Kakó lepo, kakó po keršansko (Rimlj. 13, 1. 5.) je David ravnal! Ta Davidova zmaga nad seboj je slavniši kakor njegova zmaga nad Golijatam (Kriz.).

4. V hebrejskim: „*mi je bilo rečeno, svétovano*“.

5. zakaj med brezbožne nočem biti štet.

6. de ne boš potrebil moje rodovíne iz mojiga rodú.

7. na gore ali na gorske višave.

Digitized by Google

XXV. Poglavje.

Samuel umerje in vse ljudstvo za njim žaluje. David gre v faronsko pušavo, pošlje deset mladenčev do Nabala, ter ga prosi daril ob ovčji striži; Nabal pa mu jih odreče, in ga zaničuje. David sklene, se maševati nad Nabalam; njegova razumna žena, Abigaila, pa ga utolaži. Nabal umerje, in David vzame Abigailo za ženo. Savel je dal svojo hčer, Miholo, Davidovo ženo, Faltiju za ženo.

1. Samuel pa je umerl,[1]) in ves Izrael se je zbral, in so ga obžalovali in pokopali v njegovi hiši[2]) v Ramati. In David se je vzdignil, in je šel doli v faransko pušavo. Spod. 28, 3. Sir. 46, 23.

2. Bil je pa v maonski pušavi neki mož, in je imel svoje posestvo v Karmelu,[3]) in ta mož je bil silno bogat; zakaj imel je tri tavžent ovac in tavžent kóz; in zgodilo se je, de se je strigla njegova čeda v Karmelu.

3. Imé pa tega moža je bilo Nabal, in imé njegove žene Abigaila, in ta žena je bila prav modra in lepa; njen mož pa terd, silno malopriden in hudoben; bil pa je iz Kaleboviga rodú.[4])

4. Ko je tedaj David slišal v pušavi, de Nabal svojo čedo striže,

5. je poslal deset mladenčev, in jim je rekel: Pojdite gori v Karmel, in stopite k Nabalu, ter ga prijazno pozdravite v mojim imenu,

6. in recite: Mir bodi mojim bratam, in mir tebi, in mir tvoji hiši, in vsimu, kar imaš, bodi mir.

7. Slišal sim, de strižejo tvoji pastirji, ki so bili z nami v pušavi;[5]) nikoli jim nismo bili nadležni, tudi jim ni nikoli nič zmanjkalo od čede ves čas, ko so bili z nami v Karmelu;[6])

8. vprašaj svoje hlapce, in povedali ti bodo. Zdaj tedaj naj najdejo tvoji mladenči[7]) milost v tvojih očeh; zakaj ob dobrim dnevu smo prišli,[8]) in daj, kar koli premore tvoja roka, svojim služabnikam, in svojimu sinu Davidu.

9. In ko so bili Davidovi mladenči prišli, so Nabalu vse té besede govorili v Davidovim imenu, in so molčali.

10. Nabal pa je odgovoril Davidovim mladenčem, in je rekel:

---

1. po vstvarjenji v letu 2947, pred Krist. 1057.
2. v pokopališu njegove rodovine; zakaj Izraelci niso terpeli merliča v hiši, de bi se ne ogrnusili.
3. mestu. Glej Joz. 15, 55.
4. t. j., iz pasjiga rodú. Bil je pasji človek, nevošljiv, skop, togoten in neusmiljen.
5. ko so blizo nas pasli.
6. zakaj branili smo jih zverine in roparjev. V. 16. 17.
7. moji mladenči, kteri pa naj tudi tvoji bodo.
8. k veselici smo prišli; zakaj čas strižbe je bil čas veselja, de so vselej tudi ptujce in uboge obdarovali.

Digitized by Google

Kdo je David, in kdo je sin Isajev? Dan današnji je veliko hlapcov, ki svojim gospodarjem utekajo.[9])

11. Bom mar svoj kruh, in svojo vodo, in meso drobnice, ki sim jo zaklal za svoje strižnike, jemal in dajal možem, ki jih ne poznam, od kod de so?

12. Tedaj so se Davidovi mladenči vernili po svojim potu, in ko so nazaj prišli, so mu povedali vse besede, ki jih je govoril.

13. Tedaj je David rekel svojim mladenćem: Sleherni se prepaši s svojim mečem. In prepasali so se, sleherni s svojim mečem, pa tudi David se je prepasal s svojim mečem, in šlo jih je z Davidam blizo štiri sto móž; dve sto pa jih je ostalo per butarah.

14. Abigaili pa, Nabalovi ženi, je eden zmed njegovih hlapcov povedal, rekoč: Glej, David je poslal sporočnikov iz pušave blagoslovit našiga gospoda, on pa se je nad njimi hudoval.

15. In ti ljudje so nam bili dovolj dobri, in ne nadležni, tudi se ni nikoli nič pogrešalo ves čas, ko smo se z njimi pečali v pušavi.

16. Ko zid so nam bili po noči in po dnevu vse dni, ko smo čede per njih pasli.

17. Zatorej premisli in prevdari, kaj ti je storiti; zakaj sklenjeno je hudo zoper tvojiga moža in tvojo hišo, in on je Belialov sin, takó de nihče ne more z njim govoriti.

18. Hitela je tedaj Abigaila, in je vzela dve sto kruhov, in dva mehova vina, in pet kuhanih ovnov, in pet mer prepečeniga zernja, in sto zvezkov posušeniga grozdja, in dve sto kep smokev,[10]) in je na osle naložila,

19. in je rekla svojim hlapcam: Pojdite pred menoj, glej, jez pojdem za vami; svojimu možu, Nabalu, pa ni tega povedala.

20. In ko se je bila na osla usedla, in šla doli do podgore,[11]) so ji naproti prišli David in njegovi možje, in tudi ona jim je naproti hitela;

21. in David je rekel: Zares zastonj sim varoval vse, kar je bilo njegoviga v pušavi, de se ni nič zgubilo zmed vsiga, kar je bilo njegoviga; on pa je meni za dobro hudo povernil.

22. To in to naj Bog stori Davidovim sovražnikam,[12]) ako kaj pustim zmed vsiga, kar je njegoviga, in kar v steno ščí, do jutriga.[13])

23. Ko je pa Abigaila Davida ugledala, je hitéla, in z osla stopila, in pred Davidam na svoj obraz padla, in se do tal perklonila,

---

9. in tak begún je tudi David.

10. dve sto kep skupej stlačenih smokev ali fig.

11. Drugi prestavljajo: „*do ovinka*“, kjer niso eden druziga še vidili. Drugi: „*v germovje*“.

12. Dobro predobro naj Bog mojim sovražnikam stori, ako i. t. d. Kakor je gotovo, de Bog ne bo nič dobriga mojim sovražnikam storil, ravno take gotovo i. t. d.

13. David perseže, de bo v Nabalovi hiši vse pomoril, kar je moškiga spola, in de še pes ne bo ostal per življenji. Ženstvo pa se bo v sužnost odpeljalo.

Digitized by Google

24. in mu k nogam padla, in je rekla: Moj gospod, nad menoj bodi ta hudobija![14]) prosim, naj govorí tvoja dekla na tvoje ušesa, in poslušaj besede svoje služabnice.

25. Prosim, ne glej, moj gospod in kralj![15]) na tega hudobniga moža, Nabala; zakaj po svojim imenu je norec,[16]) in norost je v njem; jez pa, tvoja dekla, moj gospod! nisim vidila tvojih mladenčev, ki si jih bil poslal.

26. Zdaj tedaj, moj gospod! *(kakor resnično)* Gospod živí, in ti živiš, ti je on ubranil, de nisi prišel kervi prelivat, in ti je tvojo roko obvaroval *(maševanja)*; in zdaj naj bodo ko Nabal tvoji sovražniki, in kteri hudo želé mojimu gospodu.

27. Zatorej sprejmi ta blagodar, ki ga je pernesla tvoja dekla tebi, svojimu gospodu, in ga razdeli mladenčem, ki hodijo za teboj, mojim gospodam.

28. Odpusti hudobijo svoji dekli; zakaj Gospod bo gotovo tebi, mojimu gospodu, zvesto hišo[17]) naredil, ker ti, moj gospod! se bojuješ v bojih Gospodovih; naj se tedaj ne najde nad teboj hudobija ves čas tvojiga življenja.

29. Ako namreč kdo kdaj vstane, tebe preganjat, in ti po življenji streže, bo življenje mojiga gospoda ohranjeno ko v zvezku živih[18]) per Gospodu, tvojim Bogu; življenje pa tvojih sovražnikov se bo sukalo kakor v naglim zavertenji prače.

30. Ko bo tedaj Gospod storil tebi, mojimu gospodu, vse, kar ti je dobriga obljubil, in te bo za vojvoda čez Izraela postavil,

31. ne bo to tebi, mojimu gospodu, v zdihovanje in v težko vest, de bi bil nedolžno kri prelil, ali sam sebe maševal; in ko bo Gospod dobro storil mojimu gospodu, se boš spomnil svoje dekle.

32. In David je rekel Abigaili: Hvaljen bodi Gospod, Izraelov Bog, ki te je dans poslal meni naproti, in blagoslovljeno bodi tvoje govorjenje,

33. in blagoslovljena bodi ti, ki si me dans zaderžala, de nisim šel kervi prelivat, in se maševat s svojo roko.

34. Sicer pa, *(kakor resnično)* živí Gospod, Izraelov Bog, ki mi je branil, de ti nisim hudiga storil, ako bi mi ne bila naglo prišla naproti, bi ne bil ostal Nabalu do svetliga jutra, ki v steno ščí.

35. Tedaj je David vzel iz njene roke vse, kar mu je bila pernesla, in ji je rekel: Pojdi mirno v svojo hišo, glej, slišal sim tvoj glas, in sim častil tvoje obličje.[19])

36. Ko je pa Abigaila prišla k Nabalu, glej, bila je gostija v njegovi hiši, ko gostija kakiga kralja, in Nabalovo serce je bilo

---

14. jez hočem za zadolženje svojiga moža terpeti, in to krivico popraviti.
15. besede: „*kralj*“ ni v hebrejskim.
16. „*Nabal*“ pomeni abotnik ali norec.
17. V hebrejskim: „*stanovitno hišo*“.
18. kakor v zbirališu živih, ki jih Bog sam varuje. Gl. 2. Mojz. 32, 32.
19. uslišal sim tvojo prošnjo, in na te sim ozir imel.

Digitized by Google

veselo; zakaj zelo je bil vinjen; torej mu ni celo nič ne majhniga ne veliciga povedala do jutra.

37. Zjutrej pa, ko se je bil Nabal streznil, mu je njegova žena povedala té besede, in njegovo serce je v njem oterpnilo,[20]) in bil je kakor kamen.

38. In ko je deset dni preteklo, je Gospod Nabala udaril, in je umerl.

39. In ko je David slišal, de je Nabal umerl, je rekel: Hvaljen bodi Gospod, ki se je zavoljo moje sramote nad Nabalam maševal,[21]) in je svojiga hlapca hudiga obvaroval; zakaj Gospod je Nabalovo hudobijo na njegovo glavo obernil. In David je poslal, in je rekel Abigaili povedati, de si jo bo za ženo vzel.

40. Prišli so tedaj Davidovi mladenči k Abigaili v Karmel, in so z njo govorili, rekoč: David nas je k tebi poslal, de te za svojo ženo vzame.

41. In ona se je vzdignila, in se je do tal perklonila, in je rekla: Glej, tvoja služabnica bodi za deklo, de umiva noge hlapcov svojiga gospoda.

42. In Abigaila se je naglo vzdignila, in se je na osla usedla, in z njo je šlo pet deklet, ki so bile njene dekle, in je šla za Davidovimi pôsli, in bila je njegova žena.

43. Vzel je pa David tudi Ahinoamo z Jezrahela,[22]) in obe ste bile njegovi ženi.

44. Savel pa je dal[23]) Miholo, svojo hčer, ženo Davidovo, Faltiju, Laisovimu sinu, ki je bil z Galima.

XXVI. Poglavje.

Zifejci povedó Savlu, de se David v njih pušavi skriva. Savel ga gre iskat, in mu pride vdrugič pod roko. David zaleze Savla, ko spí, in mu vzame sulico in kozarec za vodo, ga pa ne umorí. Savel spozná svojo krivico, in blagosloví Davida.

1. In prišli so[1]) Zifejci k Savlu v Gabao, in so rekli: Glej, David je skrit na griču Hakili, ki je pušavi nasproti. Spred. 23, 19.

2. In Savel se je vzdignil, in je šel doli v pušavo Zif, in z njim tri tavžent móž, izbranih zmed Izraela, de bi poiskal Davida v zifski pušavi.

3. In Savel se je ušotoril na

---

20. od strahú.

21. Prav po besedi: *„ki je razsodil pravdo moje sramote nad roko Nabalovo“*. David hvali kaznovavno sodbo Božjo, ki se je nad hudobnim (v. 17.) Nabalam spolnila. To pa ni bilo zoper ljubezen; zakaj kdor prav ljubi, svojiga bližnjiga le v Bogu ljubi; torej tudi ljubi in hvali vse, kar koli je ljubezen Božja odločila bližnjimu, ali k njegovimu zveličanju, ali pa sploh k veči časti Gospodovi.

22. mesta v Judovim rodu.

23. ali: *„Savel pa je bil dal“*.

1. prišli so zopet. Glej zgor. 23, 19. Ps. 53, 2.

Digitized by Google

Gabai[2]) Hakili, ki je pušavi nasproti per potu; David pa je prebival v pušavi. Ko je pa vidil, de je prišel Savel za njim v pušavo,

4. je poslal oglednikov, in je zvedil, de je bil Savel res tje prišel.

5. David pa se je skrivši vzdignil, in je prišel na mesto, kjer je bil Savel; in ko je vidil mesto, na kterim je spal Savel, in Abner, Nerjev sin, knez njegove vojske, in Savla spati v šotoru,[3]) in drugo ljudstvo okrog njega,

6. je djal David Ahimeleku, Hetejcu, in Abisaju, sinu Sarvijevimu, bratu Joabovimu, rekoč: Kdo pojde z menoj doli k Savlu v šotor? In Abisaj je odgovoril: Jez pojdem doli s teboj.

7. David in Abisaj sta tedaj prišla do ljudstva po noči, in sta najdla Savla, ki je v šotoru ležal in spal, in sulico per njegovi glavi v zemljo zasajeno; Abnerja pa in ljudstvo spijoče okrog njega.

8. In Abisaj je rekel Davidu: Dans ti je dal Gospod tvojiga sovražnika v roke; zdaj ga bom tedaj s sulico enkrat zabodel k zemlji, in vdrugič ne bo treba.

9. In David je rekel Abisaju: Nikar ga ne umori; zakaj kdo bi stegnil svojo roko na maziljenca Gospodoviga, in bi bil nedolžen?

10. In David je rekel: *(Kakor resničnо)* Gospod živí, ako ga Gospod ne udari,[4]) ali njegov čas ne pride, de umerje, ali ko se v boj podá, in ne pogine;

11. bodi mi Gospod milostljiv, de ne stegnem svoje roke na maziljenca Gospodoviga. Zdaj tedaj vzemi sulico, ki je per njegovi glavi, in kozarec za vodo, in odriniva.

12. Vzel je tedaj David sulico in kozarec za vodo, ki je bil per Savlovi glavi, in sta šla; in ni ga bilo, de bi ji bil vidil, ali čutil, ali se zbudil, temuč vsi so spali; ker je bilo spanje od Gospoda nad nje prišlo.[5])

13. In ko je bil David tje na uno stran prišel, in je verh gore od deleč stal, in je med njimi velik prostor bil,

14. je David zavpil proti ljudstvu, in Abnerju, sinu Nerjevimu, rekoč: Ali ne odgovoriš, Abner? In Abner je odgovoril, in je rekel: Kdo si ti, ki vpiješ, in kralju nepokoj delaš?

15. In David je rekel Abnerju: Ali nisi ti mož? in kdo drug ti je enak v Izraelu? Zakaj tedaj nisi varoval svojiga gospoda, kralja? Zakaj nekdo zmed ljudstva je prišel, de bi umoril kralja, tvojiga gospoda.

16. Ni prav, kar si storil; *(kakor resničnо)* Gospod živí, vi ste smert zaslužili, ker niste varovali svojiga gospoda, maziljenca Gospodoviga. Zdaj tedaj poglej,

---

2. t. j., na griču.

3. V hebrejskim: „*v vozogradu*“. Gl. zgor. 17. pogl. 10. razl. Drugi prestavljajo: „*v ograjenim šotoru*“. Berž ko ne, se je David vstopil verh kaciga griča, de je od ondod vidil v Savlov šotor, ker je ali luna svetila, ali pa so bili ogenj v šotoru napravili.

4. z naglo smertjo. Glej zgor. 25, 38.

5. Gospod jim je bil silno terdno spanje poslal.

Digitized by Google

kje je kraljeva sulica, in kje je kozarec za vodo, ki je bil per njegovi glavi?

17. Savel pa je Davidov glas spoznal in je rekel: Ali je to tvoj glas, moj sin David? In David je odgovoril: Moj glas je, gospod, moj kralj!

18. In je rekel: Zakaj preganja moj gospod svojiga hlapca? Kaj sim storil? ali kaj hudiga je v moji roci?

19. Zdaj tedaj, prosim, gospod, moj kralj! poslušaj besede svojiga hlapca: Ako te Gospod vnema zoper mene,[6]) naj se duh jedilniga dárú vzdiguje;[7]) ako so pa ljudje, naj bodo prekleti pred Gospodovim obličjem, ker so me dans ven vergli, de bi ne prebival v Gospodovim deležu, ter pravijo: Pojdi, in služi ptujim bogovam.[8])

20. In zdaj naj se ne preliva moja kri na zemljo vpričo Gospoda; zakaj Izraelov kralj je šel iskat eno bolho, kakor se derví jerebica po gorah.

21. In Savel je rekel: Grešil sim, verni se, moj sin, David! zakaj nič več ti ne bom dalje še kaj žaliga delal, ker je bilo dans drago moje življenje v tvojih očeh; vidi se namreč, de sim neumno ravnal, in de nisim vedil prav veliko rečí.[9])

22. In David je odgovoril, in je rekel: Glej, tukaj je kraljeva sulica, naj pride kdo zmed kraljevih hlapcov, de jo vzame.

23. Gospod pa naj poverne slehernimu po njegovi pravici in zvestobi;[10]) zakaj Gospod te je dal dans meni v roko, tode nisim hotel stegniti svoje roke na Gospodoviga maziljenca.

24. In kakor je dans tvoje življenje veliko veljalo v mojih očeh, takó naj moje življenje veliko veljá v Gospodovih očeh, in on naj me reši vse britkosti.

25. Savel je tedaj rekel Davidu: Bodi blagoslovljen, moj sin David! zakaj kar koli boš počenjal, boš dokončal, in mogočen boš premogel.[11]) In David je šel po svojim potu, Savel pa se je vernil na svoje mesto.

XXVII. Poglavje.

David beží pred Savlam k Akisu, filistejskimu kralju, v kraljevo mesto Get, potem pa dobí mesto Sikeleg v prebivališe. Iz tega mesta napada David s svojimi šest sto junaki Amalečane in druge pastirske narode, ki so prebivali na južni pokrajini Judoviga rodú in v arabskí pušavi.

---

6. ako ti Gospod svojo milost odteguje, de te nevolja in hudobní duh zoper mene dráži. Gl. zgor. 16, 14.

7. pridobi si njegovo milost, in spravi se ž njim po jedilni daritví.

8. Namen teh hudobnih ljudi je, me pregnati iz dežele Izraelove — iz dedšíne Gospodove, ako ravno bi po tem takim v nevarnost prišel, pravo vero zgubiti in ptujim bogovam služiti; to jim ni nič mar. Zavoljo take terdoserčnosti pa so prekleti pred Gospodam.

9. nisim vedil, de si takó nedolžen in takó blaziga serca.

10. in takó tudi meni; zakaj Gospod te je i. t. d.

11. Srečo ti vošim, moj sin David! zakaj ti boš dosegel svoj namen, in boš kraljeval nad Izraelam. Perm. zgor. 24, 21. Lep zgled sprave med nasprotniki! Savel Davidu blagor voši k kraljevanju!

Digitized by Google

1. In David je rekel v svojim sercu: Utegnil bi vender le eniga dné Savlu v roke priti; ali ni boljši, de zbežim, in se otmem v deželi Filistejcov, de Savel obupa,[1]) in jenja me iskati po vsih Izraelovih pokrajinah? Takó bom ubežal njegovim rokam.

2. In David se je vzdignil, in je šel, on in šest sto móž z njim, k Akisu, sinu Maokovimu, kralju v Getu.[2])

3. In David je stanoval z Akisam v Getu, on in njegovi možje, sleherni mož in njegova hiša, in David in njegovi dve ženi, Ahinoama, Jezrahelka, in Abigaila, žena Nabalova s Karmela.

4. In Savlu je bilo povedano, de je David v Get zbežal, in ga ni več dalje iskal.

5. David pa je rekel Akisu: Ako sim milost najdel v tvojih očeh, naj se mi da kraj v enim zmed mest te dežele, de ondi prebivam; zakaj bi namreč tvoj hlapec s teboj v kraljevim mestu prebival?[3])

6. Dal mu je tedaj Akis tisti dan Sikeleg; za tega voljo je Sikeleg Judovih kraljev do današnjiga dneva.

7. Bilo pa je število dni, ki jih je David v filistejski deželi preživel, štirje mesci.[4])

8. Šel pa je gori David in njegovi možje,[5]) in so obropali Gesurijane, in Gerzijane, in Amalečane;[6]) zakaj njih vasi so bile nekdaj po deželi, kjer se gre proti Suru v egiptovsko deželo.[7])

9. In David je vso deželo udaril, ter ni pustil živiga, ne moža, ne žene, in je pobral ovce, in vole, in osle, in kamele, in oblačila, ter se je vernil, in je prišel k Akisu.

10. Akis pa mu je rekel: Kam si dans planil? David je odgovoril: Proti jugu Juda, in proti jugu Jerameela, in proti jugu Kenov.[8])

11. David pa ni ne moža ne žene pustil per življenji, tudi ni *(nikogar)* v Get perpeljal; zakaj rekel je: De kje ne bodo govorili zoper nas. To je David delal, in to je bilo per njem sklenjeno vse dni, ktere je prebival v deželi Filistejcov.

12. Akis je tedaj Davidu verjel in je rekel: Veliko hudiga je počenjal zoper svoje ljudstvo Izrael, on bo tedaj vedno moj služabnik.

---

1. me kdaj v roke dobiti.
2. morde ravno k tistimu, ki je bil zgorej 21, 11. imenovan, per kterim se ni bilo Davidu nič hudiga bati, ker je od njega mislil, de je Savlov sovražnik; ali pa je drugi kralj tega imena, kteri je morde skrivši praviga Boga molil. Primeri spod. 29, 6. 9.
3. David je, berž ko ne, zato kraljevo mesto zapustil, de bi svoje ljudi nevarnosti malikovanja in hudobnih ajdovskih navad odtegnil.
4. V hebrejskim: *„eno leto in štirje mesci“*.
5. ta čas, ko je ondi prebival.
6. narode, ki so na južnih pokrajinah v Palestini kočarili.
7. Bili so zmed tistih narodov, ki jih je bil Bog zapovedal potrebiti.
8. David je dvoumno odgovoril, de bi Akis mislil, de je bil David nad Izraelce šel. Taki dvoumni govori so resničnosti nasproti, in jih moramo studiti kakor laž.

Digitized by Google

XXVIII. Poglavje.

Filistejci se vzdignejo nad Izraelce. V ti sili vpraša Savel Boga za svèt, pa ne dobí odgovora. Savel se podá k zarotovavki mertvih v Endor, ter hoče, de naj mu pokliče Samuela, ki mu bo povedal, kaj mu je storiti. Samuel pride in oznani kralju, de se mu bo kraljestvo vzelo in dalo Davidu, de bo zgubil vojsko zoper Filistejce, in de bodo umerli v boji on in njegovi sinovi. Savel se silno prestraši in pade na zemljo. Žena mu perpravi jedí, po jedi pa se verne v svoje staniše.

1. Zgodilo se je pa tiste dni, de so Filistejci zbrali svoje trume, de bi se perpravili v boj zoper Izrael. In Akis je rekel Davidu: Gotovo zdaj vedi, de pojdeš z menoj v staniše ti in tvoji možje.

2. In David je rekel Akisu: Zdaj zvedi, kaj bo storil tvoj služabnik.[1]) In Akis je rekel Davidu: Jez pa te bom postavil za varha svoje glave[2]) vse žive dni.

3. Samuel pa je bil umerl, in ves Izrael ga je obžaloval, in so ga pokopali v Ramati, v njegovim mestu. In Savel je spravil vražarje in vedeže iz dežele.[3]) Spred. 25, 1. Sir. 46, 23.

4. In Filistejci so se zbrali, in so prišli, in so se ušotorili v Sunamu;[4]) pa tudi Savel je zbral ves Izrael, in je prišel do Gelboe.

5. In ko je Savel filistejsko šotoriše ugledal, se je bal, in njegovo serce se je silno prestrašilo.

6. In je Gospoda za svèt vprašal, on pa mu ni odgovoril, ne v spanji, ne po duhovnih,[5]) ne po prerokih.

7. In Savel je rekel svojim služabnikam: Poišite mi ženo, ki ima Pitonoviga duha, in pojdem k nji, in bom po nji vprašal.[6]) In njegovi služabniki so mu odgovorili: Žena, ki ima Pitonoviga duha, je v Endoru. 3. Mojz. 20, 27: 5. Mojz. 18, 11. Djan. ap. 16, 16.

8. Spremenil je tedaj svojo obleko,[7]) in se je oblekel v druge oblačila, in je šel on in dva moža z njim, in so prišli po noči k ženi, in ji je rekel: Prerokuj mi po

---

1. Spet dvoumno govorjenje! Tako večkrat tudi pobožni in sveti grešé! Pa taki pregreški, kakor sveti Avguštin pravi, so maroge ali madeži, ki per bližeči svetlobi njih ljubezni do Boga in njih djanj za čast Božjo tako rekoč zginejo.
2. višiga svoje životne straže.
3. v pervih časih svojiga vladarstva, berž ko ne, na Samuelovo povelje. Obodvoje, de je bil Samuel umerl, in de je Savel vedeže iz dežele izgnal, se tukaj pové, de se naslednja prigodba lože uméva.
4. v rodu Isaharjevim na planjavi po imenu Jezrahel (Ezdrelom).
5. V hebrejskim: „*ne po urimu*“, po svetim govorilu, ki je bilo per Davidu. Gl. 2. Mojz. 28, 30. Zgor. 23, 6. Gl. spod. 30, 7.
6. „*Pitonoviga duha*“, t. j., vražlivniga duha. Gl. Djan. ap. 16, 16. razlag. 21. Takó globoko zamore človek pasti! Savel, ki je vražarijo iz dežele potrebil, zdaj, ko ga je Bog zavoljo njegovih hudobij zapustil, per nji pomoči iše.
7. V hebrejskim: „*se je hlinil.*“

Digitized by Google

Pitonu, in zbudi mi ga, kogar ti porečem.[8])

9. In žena mu je rekla: Glej, ti veš, kar je Savel storil, in kakó je vražarje in vedeže potrebil iz dežele; zakaj tedaj mojimu življenju zaderge staviš, de bi bila umorjena?

10. In Savel ji je persegel per Gospodu, in je rekel: *(Kakor resnično)* Gospod živi, zavoljo té reči se ti ne bo nič hudiga zgodilo.

11. In žena mu je rekla: Koga naj ti zbudim? On je odgovoril: Samuela mi zbudi.

12. Ko je pa žena Samuela ugledala,[9]) je z velikim glasam zavpila, in je rekla Savlu: Zakaj si me prekanil? Ti si namreč Savel.[10])

13. In kralj ji je rekel: Nikar se ne boj! Kaj si vidila? In žena je rekla Savlu: Bogove[11]) sim vidila vstajati iz zemlje.

14. In on ji je rekel: Kakošna je njegova podoba? In ona je rekla: Star mož je prišel gori, ki je s plajšem ogernjen. In Savel je spoznal, de je Samuel, in se je z obrazam do tal perklonil, in *(ga)* je počastil.

15. Samuel pa je rekel Savlu: Zakaj si mi nepokoj delal, de sim bil zbujen? In Savel je odgovoril: Silno sim stiskan; zakaj Filistejci se zoper mene vojskujejo, in Bog me je zapustil, in me noče uslišati,[12]) ne po prerokih, ne po sanjah; torej sim tebe poklical, de mi pokažeš, kaj de naj storim. Sir. 46, 23.

16. In Samuel je rekel: Kaj mene vprašaš, ker te je Gospod zapustil, in[13]) je šel k tvojimu nasprotniku?

17. Gospod ti bo namreč storil, kakor je po meni govoril, ter ti bo iz roke iztergal tvoje kralje-

---

8. Zarotovanje mertvih je bilo že v nar starejših časih v navadi, in priča, de so vse ljudstva verovale v neumerljivost človeške duše. Gotovo pa je, de je bilo zarotovanje mertvih, kakor vedeževanje sploh, večidel le gola sleparija in goljufija; de se je pa tudi sovražnik človeškiga rodú teh umetnost posluževal, de bi takó svojo moč na zemlji ohranil in razširil, se ne vidi le iz svetiga pisma, ki pravi, de se hudobni duh goljufljivih čudežev poslužuje (Mat. 24, 24: 2 Tes. 2, 9.); ampak tudi iz tega, ker ni mogoče vsih vražarskih djanj razjasniti in dokazati, de bi bile gola sleparija in goljufija (Primeri 2. Mojz. 7, 11. 22: 8, 7.).

9. Preden je žena svoje zarotovanje začela, precej ko je Savel željo izgovoril, de bi rad Samuela vidil, se je po Božjim povelji Samuel perkazal, de mu je naznanil poslednjo kazen. To je pravi vzrok, zakaj je zarotivka ostermela in na ves glas zavpila, ko je bila Samuela ugledala. Takó učé sveti očetje, in celo sveti Duh. Sir. 46, 23.

10. Samuel je prišel brez mojiga zarotovanja; torej moraš ti tisti Savel biti, s kterim se je v življenji tolikanj pečal, de se tudi zdaj po smerti na tvojo prošnjo koj perkaže.

11. V hebrejskim: *„Elohim“*, bogove, t. j., božjiga moža, sodnika; zakaj *„Elohim“* so tudi sodnike imenovali. Prim. 2. Mojz. 21, 6. Množno število besede *„Elohim“*, bogovi, kaže imenitnost ali veličastvo osebe, od ktere se govorí; saj tudi še dandanašnji kralji in cesarji od sebe v množnim številu govoré.

12. t. j., mi ni hotel odgovoriti.

13. V hebrejskim: *„in je tvoj sovražnik postal“*.

Digitized by Google

stvo, in ga bo dal tvojimu bližnjimu, Davidu,

18. ker nisi bil pokoren glasu Gospodovimu, in nisi v djanji spolnil njegove grozovite jeze nad Amalečani;[14]) zatorej, kar koli terpiš, ti je Gospod dans storil.

19. In Gospod bo dal tudi Izraela s teboj vred Filistejcam v roke; jutri pa bote ti in tvoji sinovi per meni;[15]) pa tudi šotoriše Izraelovo bo dal Gospod Filistejcam v roke.

20. In precej je padel Savel na zemljo, kakor je bil dolg; zakaj silno se je bil prestrašil Samuelovih besedí, in ni bilo močí v njem; ker ni nič jedel ves tisti dan.

21. Stopila je tedaj tista žena k Savlu[16]) (silno je bil namreč prestrašen) in mu je rekla: Glej, tvoja dekla je bila pokorna tvoji besedi, in sim djala svojo dušo v svojo roko,[17]) in sim poslušala tvoje govorjenje, ki si mi ga govoril.

22. Zdaj tedaj poslušaj tudi ti glas svoje dekle, ter bom pred te položila grižljej kruha, de ješ, in k močí prideš, in de zamoreš iti svoj pot.

23. On pa se je branil, in je rekel: Ne bom jedel. Silili so ga pa njegovi služabniki in žena, de je poslednjič poslušal njih glas, in je vstal od zemlje, in se je usedel na posteljo.

24. Ta žena pa je imela pitano tele doma, in je hitela, ter ga je zaklala, in je vzela moke, jo je zamesila, in je spekla opresnikov,

25. in jih je položila pred Savla in njegove služabnike. In ko so bili odjedli, so vstali, in so hodili vso tisto noč.

XXIX. Poglavje.

Filistejski knezi nočejo, de bi David z njimi nad Izraelce hodil; zatorej ga pošlje kralj Akis nazaj v Sikeleg, ter ga pohvali zavoljo njegoviga lepiga obnašanja.

1. Vse filistejske trume so se tedaj zbrale v Afeku; Izrael pa se je ušotoril per studencu, ki je bil v Jezrahelu.

2. Filistejski knezi pa so šli s svojimi stoterimi in tavženterimi; David pa in njegovi možje so bili v poslednji trumi z Akisam.

3. In filistejski knezi so rekli Akisu: Kaj hočejo ti Hebrejci? In Akis je rekel filistejskim knezam: Ali ne poznate Davida, ki je bil služabnik Savla, kralja Izraeloviga, in je per meni veliko dni ali let, in nisim nad njim nič *(hudiga)* najdel od dneva, ko je k meni perbežal, do današnjiga dné?

---

14. Bog je bil ukazal Amalečane pokončati. Gl. zgor. 15, 18. 19.

15. per meni v unim življenji.

16. ali je zopet k njemu prišla, ker je bila ali sama od sebe odstopila, kakor se je spodobilo, ali pa ji je Savel rekel, naj odstopi, ko je jel Samuel ž njim govoriti.

17. sim svoje življenje v smertno nevarnost postavila (v. 9—11.).

Digitized by Google

4. Filistejski knezi pa so se nad njim jezili, ter so mu rekli: Naj se verne ta človek, in naj ostane na svojim mestu, kamor si ga postavil, in naj ne hódi z nami v boj, de ne bo naš nasprotnik, ko se začnemo bojevati; zakaj kakó bi nek drugači utolažil svojiga gospoda, kakor z našimi glavami? 1. Kron. 12, 19.

5. Ali ni to David, ki so mu v rajih prepevale, rekoč: Savel je pobil svojih tavžent, David pa svojih deset tavžent? Spred. 18, 7.

6. Akis je tedaj poklical Davida, in mu je rekel: *(Kakor resnično)* Gospod živi, ti si pošten in dober v mojih očeh, in tvoj izhod in vhod v šotoriše per meni [1]) mi je dopadljiv, in nisim nič hudiga nad teboj najdel od dneva, ko si prišel k meni, do tega dneva; knezam pa ne dopadeš.

7. Verni se tedaj, in pojdi v miru, de ne boš v očí bodel filistejskih knezov.

8. In David je rekel Akisu: Kaj sim namreč storil, in kaj si najdel nad menoj, svojim hlapcam, od dneva, ko sim per tebi bil, do današnjiga dné, de bi ne hôdil in se ne bojeval zoper sovražnike svojiga gospoda, kralja? [2])

9. Akis pa je odgovoril, in je rekel Davidu: Vem, de si dober v mojih očeh, ko angelj Božji; tode filistejski knezi so rekli: Naj ne hódi z nami v boj!

10. Vzdigni se tedaj zjutrej, ti in služabniki tvojiga gospoda, ki so prišli s teboj, in ko bote po noči vstali, in se bo jelo svetliti, odrínite.

11. David je tedej vstal po noči, on in njegovi možje, de bi se zjutrej na pot podali, in se vernili v filistejsko deželo. Filistejci pa so šli gori v Jezrahel.

XXX. Poglavje.

Ta čas, ko je David s svojimi junaki v šotorišu per Filistejcih v Afeku, planejo Amalečani v mesto Sikeleg, jim poberejo žene in otroke, mesto pa zažgó. Ko David s svojimi junaki domu pride, se vsi silno jokajo po svojih ženah in otrocih. David jo udere s svojimi junaki po Božjim svetu za Amalečani, jih vjame, in jim ves rop vzame. David da vojaško postave tudi za poznejše čase, de naj se rop med vse vojake enako razdeluje, namreč med njé, ki se bojujejo, in tudi med njé, ki ta čas vojaške rečí varujejo. David razpošlje darov svojim prijatlam.

1. Ko so bili David in njegovi možje prišli tretji dan v Sikeleg, so bili Amalečani iz južne strani perderli v Sikeleg, in so udarili Sikeleg, in so ga z ognjem požgali, 1. Kron. 12, 20.

2. in so iz njega vjete peljali žene, majhno in veliko, vender pa niso nikogar umorili, ampak seboj peljali, ter so šli svojo pot.

3. Ko so tedaj bili David in

1. tvoje obnašanje proti meni in v vsih tvojih delih.

2. Gotovo bi se ne bil David nikoli zoper Izraelce vojskoval, kar se da posneti iz lastnije njegoviga serca, in vender se tukaj dela, kakor de bi hotel nad njé iti. Tako obnašanje se ne more in se ne smé zagovarjati. Gl. zgor. 28, 2. razl. 1.

Digitized by Google

njegovi možje v mesto prišli, in najdli, de je z ognjem požgano, in de so njih žene, in njih sinovi, in hčere vjete odpeljane,

4. so vzdignili svoj glas David in ljudje, ki so bili z njim, in so se jokali, dokler jim niso solze pošle.

5. Zakaj tudi dve Davidove ženi ste bile vjete odpeljane, Ahinoama, Jezrahelka, in Abigaila, žena Nabalova s Karmela.

6. In David je bil silno žalosten; zakaj ljudstvo ga je hotlo kamnjati, ker je bilo slehernimu britko per sercu zavoljo njegovih sinov in hčer; David pa se je poterdnil v Gospodu, svojim Bogu,

7. in je rekel Abjatarju, duhovnu, sinu Ahimelekovimu: Pernesi k meni efod, in Abjatar je pernesel efod k Davidu,

8. in David je vprašal Gospoda za svèt, in je rekel: Ali naj jo uderem za temi roparji, in ali jih bom vjel, ali ne? In Gospod mu je odgovoril: Uderi jo za njimi: zakaj brez dvoma jih boš vjel, ter jim boš rop pobral.

9. Odrinil je tedaj David, on in šest sto mòž, ki so bili z njim, in so prišli do potoka Besora, in nekteri upehani so tukej obstali.

10. Uderl pa jo je David sam in štiri sto mòž *(za njimi)*; zakaj dve sto mòž jih je bilo obstalo, ker upehani niso mogli iti čez potok Besor.

11. In so najdli egiptovskiga moža na polji, ter so ga peljali k Davidu, in so mu dali kruha jesti in vode piti,

12. pa tudi kepo smokev, in dva zvezka posušeniga grozdja. In ko je bil to povžil, se mu je spet duša pervezala, in se je poživil; zakaj on ni ne kruha jedel, ne vode pil tri dni in tri noči.

13. David mu je tedaj rekel: Čigav si? ali odkod? in kam greš? In on je odgovoril: Jez sim egiptovsk otrok, hlapec Amalečanov, moj gospod pa me je popustil, ker sim jel predvčerejšnjim bolehati.

14. Zakaj mi smo ropili na južno stran Keretov,[1]) in proti Judu, in na južno stran Kaleba, in smo Sikeleg požgali z ognjem.

15. In David mu je rekel: Ali me moreš peljati k ti trumi? In on je odgovoril: Persezi mi per Bogu, de me ne boš umoril, in de me ne boš izdal v roke mojimu gospodu, in jez te popeljem k ti trumi. In David mu je persegel.

16. In ko ga je bil tje perpeljal, glej, so vsi po tleh okrog ležali, in so jedli in pili, kakor de bi bili prazničen dan obhajali zavoljo vsiga plena in ropa, ki so ga bili dobili iz dežele Filistejcov in iz dežele Judove.

17. In David jih je pobijal od večera do večera druziga dneva, in nihče zmed njih ni ušel, razun štiri sto mladenčev, ki so se na kamele usedli in bežali.

18. David je tedaj vse rešil, kar so bili Amalečani pobrali, tudi svoji dve ženi je otel.

19. Nič se ni pogrešalo od nar manjšiga do nar večiga, ne zmed sinov, ne zmed hčer, in ne od plena; in kar koli so bili po-

1. t. j., Filistejcov. Gl. v. 16 : 2. Kralj. 8, 18. Eccli. 25, 16. Sof. 2, 5.

Digitized by Google

ropali, vse je David nazaj perpeljal.

20. In je vzel vso drobnico in govejo živino, in jo je gnal pred seboj, in so rekli: To je plen Davidov!

21. Ko je pa David prišel do dve sto mož, ki so bili upehani obstali, in niso môgli za Davidam hoditi, in ki jim je bil ukazal per potoku Besoru ostati, so šli naproti Davidu in ljudstvu, ki je bilo z njim. In David je stopil k ljudstvu, ter ga je mirno pozdravil.

22. Govorili so pa vsi prehudobni in krivični zmed mož, ki so bili z Davidam šli, ter so rekli: Ker niso z nami šli, jim nič ne bomo dali od plena, ki smo ga oteli, temuč slehernimu naj bo zadosti njegova žena in njegovi otroci; njé naj vzamejo, in naj gredo!

23. David pa je rekel: Ne ravnajte takó, moji bratje, s tem, kar nam je Gospod dal, ter nas je varoval, in nam je dal v roke roparje, ki so bili na nas planili;

24. tudi vas ne bo nihče poslušal v tem govorjenji; zakaj enak del naj dobí, kdor je šel v boj, in kdor je ostal per butarah, in enako naj si razdele.

25. In takó se je spolnovalo od tega dneva, in je bilo dalje ukazano in sklenjeno kakor postava v Izraelu do današnjiga dneva.[2])

26. Ko je pa bil David prišel v Sikeleg, je poslal darov od ropa starasinam Judovim, svojim prijatlam,[3]) in je rekel: Prejmite blagodar od plena Gospodovih sovražnikov:

27. Tem *(je poslal)*, ki so bili v Betelu, in tem v Ramotu proti jugu, in tem v Jeteru,

28. in tem v Aroeru, in tem v Sefamotu, in tem v Estamu,

29. in tem v Rahalu, in tem v mestih Jerameelcov, in tem v mestih Kenejcov,

30. in tem v Arami,[4]) in tem per jezeru Asanu, in tem v Ataku,

31. in tem v Hebronu, in drugim, ki so bili po tistih krajih, v kterih se je mudil David sam in njegovi možje.[5])

XXXI. Poglavje.

Filistejci premagajo Izraelce. Savlovi sinovi umerjejo v boji. Savel je močno ranjen, in samiga sebe umorí, ker se boji, de bi ne prišel živ sovražnikam v roke. Tudi njegov oproda se umorí. Filistejci odrežejo Savlu glavo, njegovo truplo pa, in trupla njegovih sinov obesijo na zid v Betsanu. Prebivavci v Jabesu vzamejo po noči trupla, jih sežgó, pokopljejo kostí, in žalujejo sedem dní.

1. Filistejci pa so se vojskovali zoper Izrael, in Izraelovi možje so bežali pred Filistejci, in so popadali pobiti na gori Gelboi.

2. Takó je bilo že od nekdaj v navadi (4. Mojz. 31, 27. Joz. 22, 8.), David pa je to navado za postavo naredil.

3. ki so z njim vlekli.

4. V hebrejskim: „*v Hormi*“.

5. Kakó lepa in vse hvale vredna je Davidova hvaležnost! in vender je hvaležnost med ljudmi silno redka čednost!

Digitized by Google

2. In Filistejci so planili na Savla in njegove sinove, ter so pobili Jonatana, in Abinadaba, in Malkisua, sinove Savlove, 1. Kron. 10, 2. 3.

3. in vsa vojskina moč se je obernila v Savla, in došli so ga lokostrelci, in hudo je bil ranjen od lokostrelcov.

4. In Savel je rekel svojimu oprodu: Potegni svoj meč, in me prebodi, de kje ne pridejo úni neobrezani, in me ne umoré, in se mi ne posmehujejo. Njegov oproda pa ni hotel; zakaj silno je bil prestrašen.[1]) Savel je tedaj zagrabil meč, ter se je nanj nasadil.[2]) 1. Kron. 10, 4.

5. Ko je to njegov oproda vidil, de je namreč Savel mertev, se je tudi on na svoj meč nasadil, in je umerl z njim vred.

6. Umerl je tedaj Savel, in trije njegovi sinovi, in njegov oproda, in vsi njegovi možje ob enim ravno tisti dan.

7. Ko so pa vidili možje Izraelovi, ki so bili unkraj doline[3]) in unkraj Jordana, de so izraelski možje zbežali, in de je mertev Savel in njegovi sinovi, so svoje mesta zapustili in zbežali; in prišli so Filistejci, in so ondi prebivali.

8. Drugi dan pa so prišli Filistejci, de bi obropali pobite, in so najdli Savla in tri njegove sinove, ki so ležali na gori Gelboi.

9. In odsekali so Savlu glavo, in so mu vzeli orožje, in so okrog in okrog po deželi Filistejcov poslali, naj bi se to oznanilo v malikovavskih tempeljnih in med ljudstvam.

10. In djali so njegovo orožje v tempelj Astarote,[4]) njegovo truplo pa so obesili na zid v Betsanu.[5])

11. Ko so bili zvedili prebivavci v Jabesu v Galaadu,[6]) kar so bili Filistejci Savlu storili, 2. Kralj. 2, 4.

12. so se vzdignili vsi nar močnejši možje, in so šli vso noč, in so vzeli Savlovo truplo, in trupla njegovih sinov z betsanskiga zida, in so prišli v Jabes v Galaadu, ter so jih ondi sežgali.[7])

13. In vzeli so njih kosti,[8]) in so jih pokopali v jabeškim logu, in so se postili sedem dní.[9])

1. V hebrejskim: *„zakaj silno se je bal“* (umoriti kralja — sveto osebo). Gl. 2. Kralj. 1, 14.

2. Savel je tedaj sam sebe umoril. S takim djanjem nikakor ni ravnal po junaško, kakor Judje mislijo, ampak prav po babje, ter je pokazal svojo maloserčnost in boječnost; zakaj kdor hoče nesreči po samomoru uiti, gotovo ne kaže serčnosti in močnodušnosti, temuč le on je pravi junak, kdor svoji nesreči poterpežljivost in vdanost v Božjo voljo nasproti stavi, ter si perzadeva svoje življenje takó dolgo ohraniti, dokler mu ga Bog ne vzame, ki mu ga je dal (Avguštin). Savel je umerl po navadni štetvi v letu 2949 po stvarjenji, in 1055 pred Kristusam.

3. unkraj planjave, ki se ji pravi Jezrahel.

4. bognje — lune. Gl. Sodn. 2, 13.

5. de so ga s tem zasramovali.

6. Glej Sodn. 21, 8. Zgor. 1, 11: 2. Kralj. 2, 4. 5.

7. berž ko ne zato, ker so bile že začele gnjiti. Odslihmal je bilo merliče žgati čedalje bolj navadno; po babilonski sužnosti pa je bila ta navada zopet odpravljena.

8. njih pepel ali njih ostanke.

9. v znamnje žalovanja. Gl. 1. Mojz. 50, 10: 2. Kralj. 3, 35.

Digitized by Google

DRUGE SAMUELOVE BUKVE,

ali

DRUGE BUKVE KRALJEV.

I. Poglavje.

David ukaže umoriti Amalečana, ki mu pride povedat, de je kralja Savla usmertil. David močno žaluje za Savlam in Jonatanam, zloži pesem, ki se imenuje „*Lok*“, in zapové, de naj se je naučé njegovi rojaki.

1. Zgodilo se je pa, ko je bil Savel mertev, de se je David vernil s poboja Amalečanov, in de je ostal v Sikelegu dva dni.

2. Tretji dan pa se perkaže mož, ki pride iz Savloviga šotoriša, s preterganim oblačilam in s praham potreseno glavo;[1]) in ko je prišel k Davidu, je padel na svoj obraz, ter ga je počastil.

3. In David mu je rekel: Odkod prideš? On pa mu je odgovoril: Iz Izraeloviga šotoriša sim zbežal.

4. In David mu je rekel: Kaj je, kar se je zgodilo? Povej mi! On je rekel: Zbežalo je ljudstvo iz boja, in veliko zmed ljudstva jih je padlo in pomerlo, pa tudi Savel in Jonatan, njegov sin, sta mertva.

5. In David je rekel mladenču, ki mu je naznanil: Odkod pa veš, de je Savel mertev, in Jonatan, njegov sin?

6. In mladeneč, ki mu je naznanil, je rekel: Po naključji sim prišel na goro Gelboo, in Savel je slonel na svoji sulici, vozovi pa, in konjniki so se mu bližali;[2])

7. in ko se je nazaj ozerl, in me ugledal, me je poklical. In ko sim mu odgovoril: Tukaj sim!

8. mi je rekel: Kdo si ti? In sim mu odgovoril: Amalečan sim jez.

9. In mi je rekel: Stopi na me, in me umori; zakaj težave me obhajajo, in moja duša je še vsa v meni.[3])

10. In sim nanj stopil, in sim ga umoril; zakaj vedil sim, de

---

1. v znamnje žalosti. Amalečan je žalost hlinil.
2. Kar je ti povesti zastran Savlove smerti perdjano, in je zgornji povesti (1. Kralj. pogl. 31.) nasproti, to si je Amalečan sam zmislil, ter je Davidu perpovedoval, de bi se mu bil perkupil.
3. moja duša se še ne more ločiti od telesa, de bi bil terpljenja rešen.

Digitized by Google

ne more več živeti po svojim padcu;[4]) in vzel sim krono, ki je bila na njegovi glavi, in naročnico z njegove rame,[5]) in sim jo sem pernesel k tebi, svojimu gospodu.

11. Tedaj je David prijel svoje oblačila, in jih je pretergal, in vsi možje, ki so bili z njim,

12. in so žalovali, in plakali, in se postili do večera po Savlu in Jonatanu, njegovim sinu, in po ljudstvu Gspodovim, in po Izraelovi hiši, ker so bili popadali pod mečem.

13. In David je rekel mladenču, ki mu je bil naznanil: Od kod si ti? On pa je odgovoril: Jez sim sin ptujiga človeka, Amalečana.

14. In David mu je rekel: Kaj, ali se nisi bal stegniti svoje roke in ubiti maziljenca Gospodoviga? Ps. 104, 15.

15. In David je poklical eniga svojih mladenčev, in je rekel: Perstopi in plani nanj. In on ga je udaril, in je umerl.

16. In David mu je rekel: Tvoja kri bodi nad tvojo glavo;[6]) zakaj tvoje usta so zoper tebe govorile, ker si rekel: Jez sim ubil maziljenca Gospodoviga.

17. Žaloval je pa David s tole žalostnico za Savlam in Jonatanam, njegovim sinam,

18. in je ukazal Judove sinove učiti Lok,[7]) kakor je pisano v bukvah pravičnih,[8]) in je rekel:[9]) Spominjaj se teh, o Izrael, ki so ranjeni pomerli na tvojih višavah!

19. Veličastni,[10]) o Izrael, so bili pobiti na tvojih gorah; kakó so vender junaki padli!

20. Ne pravite tega v Getu, in ne oznanujte po ulicah v Askalonu, de bi se kje ne veselile hčere[11]) Filistejcov, in se ne radovale hčere neobrezanih.

21. Goré Gelboe! posihmal naj ne pada na vas, ne rosa, ne dež, tudi naj ne bo njiv s pervinami;[12]) zakaj tam je bil proč veržen škit junakov, škit Savlov, kakor de bi ne bil z oljem maziljen?

22. Brez kervi pobitih in brez mastí junakov se ni nikoli vernila Jonatanova pušica,[13]) in meč

---

4. po tolikim ranjenji. Glej zgor. v. 6. in 1. Kralj. 31, 3.
5. Naročnica ali naramnica je bil kraljev lišp, drag povoj na roki ali na rami, ko znamnje kraljeve časti in oblasti. Nekdaj so kralji s svojim kraljevimi znamnji na vojsko hodili. Gl. 1. Kralj. 22, 30.
6. Sam si kriv svoje smerti.
7. t. j., pesem od loka. Ta lepa pesem se zato „*Lok*“ imenuje, ker se v nji (v 22. versti v hebrejskim) hvali Jonatanov lok. Jutrovci imajo v navadi svoje pesmi imenovati po kaki posebni besedi, ki je v pesmi.
8. v bukvah junakov, ki so v njih nabrane pesmi od slovečih pergodb. Glej Joz. 10, 13.
9. Tega in naslednjiga v ti versti ni v hebrejskim.
10. Savel in Jonatan. Nekteri prestavljajo: „*serna*“, drugi pa: „*slava* (ali) *lepota je padla*“. Junaka Savel in Jonatan sta bila slava in lepota Izraeloviga ljudstva.
11. de ne bodo filistejske ženske pesem od zmage prepevale. Ženske so imele v navadi, pesmi od zmage prepevati. Gl. 2. Mojz. 15, 20: 1. Kralj. 18, 6.
12. rodovitnih njiv, ki žito, tedaj tudi pervine obrodujejo. Gl. 5. Mojz. 18, 4.
13. V hebrejskim: „*Jonatanov lok*“.

Digitized by Google

Savlov ni nikoli prazen nazaj prišel.[14])

23. Savel in Jonatan, ljubeznjiva in lepa v svojim življenji,[15]) tudi v smerti nista bila ločena; bila sta hitrejši ko orli, in močnejši ko levi.

24. Izraelove hčere! plakajte po Savlu, ki vas je v veselji s škerlatam oblačil, ki vam je dajal zlate lepotije v ozaljšanje.[16])

25. Kakó so popadali junaki v boji! Jonatan je ubit na tvojih višavah!

26. Žalujem po tebi, moj brat, Jonatan! ti prelepi, in ljubeznjivši ko ženska ljubezen! Kakor ljubi mati svojiga ediniga sina, takó sim jez tebe ljubil!

27. Kakó so popadali korenjaki, in je poginilo vojskino orožje![17])

II. Poglavje.

David gre v Hebron, in Judov rod si ga ondi zvóli za kralja. David se zahvali prebivavcam v galaajskim Jabesu, de so svojiga gospoda Savla pokopali. Abner, vojvoda Savlovih vojskinih trum, postavi Izboseta, Savloviga sinú, Izraelcam za kralja. Abner se vzdigne z vojsko zoper Davida; Joab, vojvoda Davidovih vojakov, pa ga zapodí. Abner prebode Asaela.

1. Potem je tedaj David Gospoda vprašal,[1]) rekoč: Ali naj grem gori v eno Judovih mest? In Gospod mu je rekel: Le pojdi! In David je rekel: Kam naj grem? In mu je odgovoril: V Hebron.

2. Šel je tedaj David gori in njegovi dve ženi, Ahinoama, Jezrahelka, in Abigaila, Nabalova žena s Karmela;

3. pa tudi može, ki so z njim bili, je David seboj peljal, sleherniga z njegovo družino, in so prebivali v mestih[2]) okrog Hebrona.

4. Prišli so pa možje Judovi, in so ondi mazilili Davida, de bi kraljeval nad hišo Judovo.[3]) In povedalo se je Davidu, de so bili možje z Jabesa v Galaadu

---

14. Pomen: Iz boja, ki je ko pojedina junakov (perm. 5. Mojz. 32, 49.), sta se Savel in Jonatan vselej ko zmagavca z obilnim plenam ali ropam vernila; kakó je bilo vender mogoče, de sta ta dva junaka padla!

15. V hebrejskim: *„ki sta se ljubila, in si draga bila v življenji“*. Gl. 1. Kralj. 20, 2.

16. ker si je bil v vojskah silno veliko plena nabral.

17. junaki, ki so orožje nosili, so poginili. Drugi umejo to po čerki, de je namreč orožje konec vzelo.

1. za svèt. Gl. 1. Kralj. 30, 7. 8. David je sicer vedil, de bo kralj, tega pa ni vedil, kdaj in kje de bo kralj? zavoljo tega popraša Gospoda. Pobožni človek se da volji Božji vladati, in nič ne počenja po svoji volji in po svojim nagibu.

2. po tergih okrog Hebrona.

3. Pravo maziljenje je bil že Samuel opravil, in v tem maziljenji je bil David od Boga prejel kraljevo oblast (1. Kralj. 16.); tukej omenjeno maziljenje je bilo samo znamnje vdanosti in počešenja. To se je zgodilo tisto leto, v kterim je Savel umerl; po vstvaritvi 2949, pred Kristusam 1055.

Digitized by Google

Savla pokopali. 1. Mak. 2, 57. Spod. 5, 3.

5. Tedaj je David poslal sporočnikov k možem z Jabesa v Galaadu, in jim je rekel: Bodite blagoslovljeni od Gospoda,[4]) ki ste skazali to usmiljenje Savlu, gospodu svojimu, ter ste ga pokopali.

6. In zdaj naj vam Gospod skaže milost in zvestobo, pa tudi jez vam bom z milostjo povernil, ker ste to storili.

7. Naj bodo močne vaše roke, in bodite junaki; zakaj ako ravno je Savel, vaš gospod, umerl, me je vender hiša Judova sebi za kralja mazilila.

8. Abner pa, sin Nerjev, vojvoda Savlove vojske, je vzel Izboseta, Savloviga sina, in ga je okrog vodil po šotorišu,[5])

9. in ga je kralja postavil čez Galaad, in Hesuri, in Jezrahel, in Efraim, in Benjamin, in čez ves Izrael.

10. Izboset, Savlov sin, je bil štirdeset let star, ko je jel kraljevati nad Izraelam, in je dve leti kraljeval; sama Judova hiša pa se je Davida deržala.

11. In število dni, kar je David v Hebronu prebival, in nad Judovo hišo gospodoval, je bilo sedem let in šest mescov.[6])

12. In Abner, sin Nerjev, je šel s hlapci Izboseta, Savloviga sina, iz šotoriša[7]) v Gabaon.[8])

13. Pa tudi Joab, sin Sarvijev, in Davidovi hlapci so šli, in so vanje zadeli per ribnjaku v Gabaonu. In ko so bili skupej prišli, so se nasproti ušotorili; ti na eni strani ribnjaka, uni pa na drugi.

14. In Abner je rekel Joabu: Naj se mladenči vzdignejo, in naj pred nami igrajo![9]) In Joab je odgovoril: Naj se vzdignejo!

15. Tedaj so se vzdignili, in jih je šlo tje dvanajst po številu zmed Benjaminovih, od strani Izboseta, Savloviga sina, in dvanajst zmed Davidovih mladenčev.

16. In sleherni zagrabi glavo svojiga družeta, in zasadi meč v nasprotnikovo stran, in oba padeta; torej se je imenovalo imé tistiga kraja njiva junakov[10]) v Gabaonu.

17. In vstal je tisti dan silno terd boj, in Abner in možje Izraelovi so bili od Davidovih mladenčev v beg pognani.

18. Bili so pa ondi trije sinovi Sarvijevi,[11]) Joab, in Abisaj, in Asael; Asael pa je bil silno hiter tekovec, ko ktera zmed sern, ki živé v gojzdih.

19. Asael pa je podil Abnerja,

---

4. Ali: Gospod naj vas blagosloví!
5. V hebrejskim: „*ter ga je peljal tje v Mahanaim*“ (mesto unkraj Jordana v Galaadu).
6. Glej spod. 5, 4. 5. Sperviga je bil David le Juđoviga rodú kralj.
7. V hebrejskim: „*iz Mahanaima v Gibeon*“.
8. mesto v Benjaminovim rodu. Joz. 18, 25.
9. naj se mladenči po dva in po dva poskusijo, kđo đe bo zmagal. Vojvoda vojskinih trum bi ráda morjenje in prelivanje kervi svojih rojakov ođverniła, torej skleneta, naj bi se vojska po dvoboji končala. Perm. 1. Kralj. 17, 4.
10. V hebrejskim: „*Helkat-Hacurim*“, t. j., njiva ojstrih mečev.
11. Glej 1. Kralj. 26, 6.

Digitized by Google

in se ni obernil ne na desno, ne na levo, in ni jenjal Abnerja derviti.

20. Ko se je tedaj Abner ozerl, je rekel: Si ti Asael? On je odgovoril: Jez sim.

21. In Abner mu je rekel: Pojdi na desno ali na levo, in zagrabi eniga zmed mladenčev, ter si vzemi njegov plen.[12]) Asael pa ni hotel jenjati, de bi ga ne bil dervil.

22. In Abner je spet rekel Asaelu: Jenjaj, ne hodi za menoj, de ne bom persiljen te prebosti na tla; zakaj ne mogel bi več svojih oči povzdigniti k Joabu,[13]) tvojimu bratu.

23. On pa ga ni hotel poslušati, ter ni hotel odjenjati; tedaj ga Abner dregne in prebode z obernjeno sulico v trebuh, in umerl je na ravno tistim mestu; in vsi, ki so hodili memo tistiga kraja, kjer je bil Asael padel in umerl, so postajali.

24. Ko sta pa Joab in Abisaj bežečiga Abnerja podila, je solnce zahajalo; in prišla sta do griča napeljane vode,[14]) ki je dolini[15]) nasproti na potu v gabaonsko pušavo.

25. Tedaj so se zbrali Benjaminovi sinovi k Abnerju, in so se v trumo nakopičili, in se verh griča vstopili.

26. In Abner je vpil na Joaba, in je rekel: Bo mar tvoj meč divjal do pokončanja? ali ne veš, de je obup nevaren? Kakó dolgo ne porečeš ljudstvu, de naj jenja, preganjati svoje brate?

27. In Joab je rekel: *(Kakor resnično)* Gospod živi, ako bi bil ti govoril, bi bilo ljudstvo že zjutrej jenjalo, preganjati svoje brate.

28. Tedaj je Joab zatrobental, in vsa vojska se je ustavila, in niso dalje Izraela podili, tudi se niso več vojskovali.

29. Abner pa, in njegovi možje so hodili vso tisto noč po planjavi, in so šli čez Jordan, in ko so prehodili ves Bethoron, so prišli v šotoriše.[16])

30. Joab pa se je vernil, ter je bil Abnerja popustil, in je vse ljudstvo zbral, in pogrešalo se je devetnajst móž zmed Davidovih hlapcov verh Asaela.

31. Davidovi hlapci pa so jih potolkli zmed Benjaminovih, in zmed móž, ki so bili z Abnerjem, tri sto in šestdeset, ki so tudi umerli.

32. In vzeli so Asaela, in so ga pokopali v pokopališu njegoviga očeta v Betlehemu; Joab pa, in možje, ki so bili z njim, so vso noč hodili, in so ravno ob svitu prišli v Hebron.

---

12. Drugi pa prestavljajo: *„ter si vzemi njegovo orožje“.*
13. ne mogel bi Joaba pogledati, se mu bližati.
14. V hebrejskim: *„do griča Amaha“.*
15. V hebrejskim: *„kteri je pred Giaham“.* Grič *„Amah“* in mesto *„Giah“* se sicer nikjer drugod ne bereta v sv. pismu.
16. V hebrejskim: *„v Mahanaim“.*

Digitized by Google

III. Poglavje.

Davidove žene in sinovi. Kralj Izboset se zameri Abnerju, vojvodu svojih vojskinih trum, torej se podá Abner k Davidu, de bi z njim sklenil zvezo prijatelstva. Joab umorí na skrivnim Abnerja. David graja Joabovo hudodelstvo, napravi Abnerju lep pogreb, in po njem močno žaluje.

1. Bilo je tedaj dolgo bojevanje[1]) med Savlovo hišo in med hišo Davidovo; David se je narašal, in je vedno močnejši[2]) prihajal, Savlova hiša pa je pojemala od dneva do dneva.

2. In Davidu so bili sinovi rojeni v Hebronu, in njegov pervorojeni sin je bil Amnon iz Ahinoame, Jezrahelke, 1. Kron. 3, 1.

3. in za njim je bil Keleab iz Abigaile, žene Nabalove s Karmela, in tretji je bil Absalom, sin Maake, hčere Tolmaja, gesurskiga kralja,

4. četerti pa Adonija, sin Hagitin, in peti Safatija, sin Abitalin,

5. šesti pa Jetraam iz Egle, žene Davidove. Ti so bili Davidu rojeni v Hebronu.

6. Ko je bil boj med Savlovo hišo in med hišo Davidovo, je vladal[3]) Abner, sin Nerjev, Savlovo hišo.

7. Savel pa je imel perležnico z imenam Resfo, hčer Ajevo. In Izboset je rekel Abnerju:

8. Zakaj si šel k perležnici mojiga očeta?[4]) On pa je bil silno razkačen zavoljo Izbosetovih besedí, in je rekel: Sim mar jez dans pasja glava zoper Juda,[5]) ko sim milost skazal hiši Savla, tvojiga očeta, in bratam, in njegovi rodovini, in te nisim dal Davidu v roke, in ti se me dans lotiš, ter me grajaš zavoljo ženske?

9. Bog naj Abnerju to storí, in naj mu to perdene, ako z Davidam takó ne delam, kakor mu je Gospod persegel,

10. de se prenese kraljestvo iz Savlove hiše, in se povzdigne sedež Davidov čez Izraela in Juda od Dana do Bersabe.[6])

11. In mu ni mogel nič odgovoriti, ker se ga je bal.

12. Tedaj je Abner poslal k Davidu sporočnikov, naj bi mu namesti njega rekli: Čigava je

---

1. terpèlo je pet let in pol, vender brez vojske z velikimi poboji.
2. ker si je rod za rodam podvergel. Permeri 1. Kron. 12, 22. i. d.
3. Drugi prestavljajo: *„je bil Abner mogočen v Savlovi hiši“*, si je dajal veliko veljavo, in se je obnašal ko kralj, kar naslednje še bolj poterdi.
4. Kdor je per ženah mertviga kralja ležal, si je dajal pravico do kraljeviga sedeža; zakaj kraljev naslednik je s kraljevim prestolam tudi kraljeve žené podedoval. Torej je Izboset mislil, de mu Abner hoče kraljestvo vzeti. Glej spodej 12, 8: 16, 21–23: 3. Kralj. 2, 22.
5. sim mar jez nar zaničljivši, nar manjši zmed Judovih sovražnikov in zmed tvojih prijatlov?
6. t. j., od severne do južne pokrajine, od nar bolj zgornjiga do nar bolj spodnjiga konca v Palestini. Glej Sodn. 20, 1.

Digitized by Google

deželа?[7]) In naj mu rečejo: Naredi prijatelstvo z menoj, in roka moja bo s teboj, in k tebi bom perpeljal ves Izrael.

13. In on *(David)* je rekel: Prav dobro! Naredil bom s teboj prijatelstvo; tode eno reč od tebe hočem, rekoč: Ne boš vidil poprej mojiga obličja, dokler mi ne perpelješ Mihole, Šavlove hčere; in takó pridi, in me boš vidil.

14. David je tudi k Izbosetu, Savlovimu sinu, poslal sporočnikov, rekoč: Daj mi nazaj mojo ženo Miholo, ki sim si jo zaročil za sto sprednjih kožic Filistejcov! 1. Kralj. 18, 27.

15. Tedaj je Izboset tje poslal, in jo je vzel od njeniga moža[8]) Faltiela, sina Laisoviga.

16. In njen mož je šel jokaje za njo do Bahurima; Abner pa mu je rekel: Pojdi, ter se verni. In se je vernil.

17. Abner je tudi govoril z Izraelovimi starašinami, in je rekel: Včerej in predvčerejšnjim ste Davida iskali, de bi kraljeval nad vami;

18. zdaj tedaj storite; zakaj Gospod je Davidu govoril, rekoč: Po roci svojiga služabnika Davida bom rešil svoje ljudstvo Izrael iz roke Filistejcov in vsih njegovih sovražnikov.

19. In Abner je tudi z Benjaminam[9]) govoril, in je šel tje, de bi z Davidam v Hebronu govoril vse, kar je dopadlo Izraelu in vsimu Benjaminu.[10])

20. In prišel je k Davidu v Hebron z dvajsetimi možmi, in David je gostijo napravil Abnerju in njegovim možem, ki so bili z njim prišli.

21. In Abner je rekel Davidu: Vzdignil se bom, de zberem ves Izrael k tebi, svojimu gospodu, kralju, in de naredim s teboj zavezo, de čez vse kraljuješ, kakor želí tvoje serce. Ko je bil tedaj David spremil Abnerja, in je bil ta v miru odšel,

22. pridejo zdajci Davidovi hlapci in Joab, ki so bili roparje pobili, s silno velikim plenam; Abnerja pa ni bilo več per Davidu v Hebronu, ker ga je bil že spustil, in je bil že odšel v miru.

23. Joab pa je z vso svojo vojskino trumo, ki je bila z njim, še le potem prišel; tedaj so Joabu povedali, rekoč: Abner, sin Nerjev, je prišel k kralju, in on ga je spustil, in je šel v miru.

24. In Joab je šel k kralju, in je rekel: Kaj si storil? Glej, Abner je k tebi prišel, zakaj si ga spustil, de je šel in jo potegnil?

25. Ali ne poznaš Abnerja, Nerjeviga sina, de je zato k tebi prišel, de bi te prekanil, in de bi zvedil tvoj izhod in tvoj dohod,[11]) in de bi vse vedil, kar koli počenjaš?

---

7. V čigavi oblasti je dežela, in kdo ti more pomagati, de jo v svojo oblast dobiš?

8. s kterim je v neveljavnim zakonu živela, ker ji David ni bil dal ločivniga lista.

9. z Benjaminovim rodam, iz kteriga je Savel bil.

10. je šel tje pravit odgovor in želje Izraelovih in Benjaminovih sinov.

11. de bi zvedil tvoje življenje, obnašanje, vedenje.

Digitized by Google

26. Ko je bil tedaj Joab od Davida prišel, je poslal sporočnikov za Abnerjem, in ga je od vodnjaka Sira nazaj perpeljal, in David ni tega vedil.

27. In ko je bil Abner v Hebron nazaj prišel, ga je Joab po goljufnim na stran peljal med vrata, kakor de bi bil hotel z njim govoriti, in ga je ondi zabodel v trebuh, in je umerl v maševanje kervi Asaela, njegoviga brata.[12]) 3. Kralj. 2, 5.

28. Ko je David to slišal, kar se je že bilo zgodilo, je rekel: Nedolžen sim jez in moje kraljestvo pred Gospodam vekomej nad kervjo Abnerja, sinu Nerjeviga,

29. in pride naj nad glavo Joabovo, in nad vso hišo njegoviga očeta; in naj se jih ne manjka Joabovi hiši semetočnih in gobovih, in tacih, ki vreteno sučejo,[13]) ali pod mečem padajo, ali kruha potrebujejo.

30. Joab in Abisaj, njegov brat, sta tedaj umorila Abnerja zato, ker je bil ubil Asaela, nju brata, v boji v Gabaonu.

31. David pa je rekel Joabu in vsimu ljudstvu, ki je bilo z njim: Pretergajte svoje oblačila, in prepašite se z žaklji,[14]) in žalujte pred merličem Abnerjem. In kralj David je šel za pogrebam.

32. In ko so bili Abnerja pokopali v Hebronu, je kralj David vzdignil svoj glas, in se je jokal na Abnerjevim grobu; pa tudi vse ljudstvo se je jokalo.

33. In kralj je jokal in žaloval po Abnerji, ter je rekel: Abner ni umerl, kakor umerjejo malovredneži.[15])

34. Tvoje roke niso bile zvezane, in tvoje noge niso bile z železjem obtežene, temuč padel si, kakor padajo pred malopridnimi! In vse ljudstvo je še bolj po njem plakalo.

35. In ko se je bila vsa množica sošla jest z Davidam,[16]) je še per svetlim dnevu David persegel, rekoč: To in to naj mi stori Bog, ako pred solnčnim zahodam pokusim kruha ali kaj druziga!

36. In to je slišalo vse ljudstvo, in dopadlo mu je vse, kar je kralj storil pred očmi vsiga ljudstva.

37. In spoznalo je vse ljudstvo in ves Izrael tisti dan, de ni bilo od kralja napravljeno, de je bil umorjen Abner, Nerjev sin.

38. Kralj je tudi rekel svojim služabnikam: Ali ne veste, de je dans padel knez in nar veči v Izraelu?

39. Jez pa sim še slab, in še le maziljen kralj, in ti možje, sinovi Sarvijevi, so mi preterdi. Gospod naj mu poverne, kdor hudo dela, po njegovi hudobii.[17])

---

12. Judoviga brata. Zgorej 2, 23.
13. mehkužnih. Drugi po hebrejskim prestavljajo; *„ki ob berglah hodijo“*.
14. oblecite se v žalostne oblačila, ki so bile žaklja podobne.
15. Abner ni umerl ko malovredneż ali hudodelnik.
16. sošla Davidu obed perpravit. Per Hebrejcih je bilo v navadi, de so prijatli mertviga v dan žalovanja obed napravili žalostnim, ker si ga sami niso mogli oskerbeti. Glej 5. Mojz. 26, 14. Jer. 16, 7.
17. Ko sim še le začel kraljevati, sim preslab, de bi zamogel merivca Joaba

Digitized by Google

IV. Poglavje.

Benjaminca umorita kralja Izboseta v spanji, in perneseta Davidu njegovo glávo v Hebron, ker mislita, s tem se Davidu perkupiti in kako plačilo prejeti; David pa ukaže svojim mladenčem, morivcama roke in noge odsekati, ter ji umoriti, Izbosetovo glavo pa pokopati v Abnerjevim grobu v Hebronu. Povest od hromiga Mifiboseta, Jonatanoviga sina.

1. Ko je pa Izboset, Savlov sin, slišal, de je bil Abner v Hebronu umorjen, so mu roke upadle,[1]) in ves Izrael se je prestrašil.

2. Sin Savlov pa je imel dva moža, vojvoda roparjev, enimu je bilo imé Baana, enimu pa Rekab, sinova Remona, Beročana iz Benjaminovih sinov; zakaj tudi Berot je bil štet k Benjaminu,

3. in Beročani so bili zbežali v Getaim,[2]) in so bili ondi ko ptujci do tega časa.

4. Jonatan, sin Savlov, pa je imel sina hromiga na nogah; pet let je bil namreč star, ko je prišlo naznanilo od Savla in Jonatana iz Jezrahela. Njegova dojnica ga je tedaj vzela, in zbežala, in ko je hitela bežati, je padel, in je ohromel, in njegovo imé je bilo Mifiboset.[3])

5. Prišla sta tedaj sinova Remona, Beročana, Rekab in Baana, in sta šla ob vročim dnevu v hišo Izboseta, ki je opoldne spal na svoji postelji. In tudi hišna vratarica, ko je pšenico čistila, je bila zaspala.[4])

6. Šla sta pa skrivši v hišo, kakor de bi hotla pšenice vzeti,[5]) in sta ga prebodla v trebuh, Rekab in Baana, njegov brat, in sta zbežala.

7. Ko sta bila namreč prišla v hišo, je on spal na svoji postelji v hramu, in sta ga prebodla in umorila, in ko sta mu glavo vzela, sta šla po potu v pušavi[6]) vso noč,

8. in sta pernesla Izbosetovo glavo k Davidu v Hebron, in sta rekla kralju: Glej, tukaj je glava Izboseta, Savloviga sina, tvojiga sovražnika, ki ti je stregel po

---

kaznovati, ker je junašk vojvoda vojskinih trum, in ker vse ljudstvo z njim vleče. Takó je David prav razumno ravnal, de ni s terdim ravnanjem začetiga zedinjenja vsih rodov spet zaterl. David je sicer imel Božjo obljubo, de bo kralj vsiga Izraeloviga ljudstva; vender pa naj bi zavoljo tega ne pušal vnemar dopušenih človeških pomočkov, de bi dosegel Božjo obljubo.

1. je vso serčnost zgubil.
2. v filistejsko deželo, potem ko je bil Savel spodil Gabaonce, kterih je bilo tudi mesto Berot. Glej spod. 21, 1. i. d.
3. To se zato tukaj vmes perpoveduje, de se iz tega razvidi, kakó lahko sta se imenovana (v. 2.) Izbosetova morivca (v. 7.) prederznila, svoje hudodelstvo dopernesti, ker se jima ni bilo skorej celo nič bati še ostalih slabih Savlovih rodovincov.
4. Besedi: *„In tudi hišna . . . zaspala“* ni v hebrejskim.
5. za svoje podložne spremljevavce.
6. V hebrejskim: *„sta šla po planjavi“*.

Digitized by Google

življenji; in Gospod je dans dal mojimu gospodu, kralju, maševanje nad Savlam in njegovim zarodam.

9. Tedaj je David odgovoril Rekabu in Baanu, njegovimu bratu, sinovama Remona, Beročana, ter jima je rekel: *(Kakor resnično)* Gospod živí, ki je rešil mójo dušo sleherne stiske;

10. ako sim njega, ki mi je bil naznanil in rekel: Savel je mertev, in ki je mislil, de mi kaj dobriga naznani, v Sikelegu prijel in ubil, ko bi se mu bilo imelo plačilo dati za naznanilo; Spred. 1, 15.

11. ali ne bom tolikanj bolj zdaj, ko sta hudobneža umorila nedolžniga moža v njegovi hiši na njegovi postelji, iz vajnih rok térjal njegove kervi, in vaju potrebil znad zemlje?

12. Tedaj je David ukazal svojim mladenčem, in so ji umorili, ter so njima roke in noge odsekali, in ji obesili nad ribnjak v Hebronu; Izbosetovo glavo pa so vzeli in so jo pokopali v Abnerjevim grobu v Hebronu. Zgor. 3, 32.

V. Poglavje.

David se vzdigne s svojo vojsko v Jeruzalem, vzame Jebusejcam grad Sion, ga okrog in okrog obterdi, in ondi stanuje. Kralj Hiram mu pošlje umetnih delavcov, de mu naredé kraljevo hišo. Davidovi sinovi. Filistejci pridejo dvakrat nad Jeruzalem, David pa jih obakrat zapodí v njih pokrajine.

1. In vsi rodovi Izraelovi so prišli k Davidu v Hebron, ter so rekli: Glej, mi smo tvoja kost in tvoje meso.[1]) 1. Kron. 11, 1.

2. Pa tudi včerej in predvčerejšnjim, ko je bil Savel kralj čez nas, si ti Izraela ven in noter vodil; Gospod pa ti je rekel: Ti pasi moje ljudstvo Izrael, in ti bodi knez čez Izrael. 1. Kralj. 18, 13. 16: 25, 30.

3. In tudi so prišli starašini Izraelovi k kralju v Hebron, in kralj David je naredil z njimi zavezo v Hebronu pred Gospodam;[2]) in so Davida mazilili za kralja čez Izrael. Zgor. 3, 9.

4. David je bil trideset let star, ko je začel kraljevati, in je štirdeset let kraljeval.[3]) 3. Kralj. 2, 11.

5. V Hebronu je kraljeval čez Juda sedem let in šest mescov; v Jeruzalem pa je kraljeval tri in trideset let čez ves Izrael in Juda.

6. In kralj je šel z vsimi možmi, ki so bili z njim, v Jeruzalem zoper Jebusejce, prebivavce v deželi.[4]) Oni pa so Davidu rekli:

1. mi smo tvoji rojaki, ali iz tvojiga naroda.
2. t. j., on je persegel na kraljevo postavo (5. Mojz. 17, 14.); oni pa so mu pokoršino persegli (1. Kron. 12, 26—28.).
3. od Savlove smerti do Salomonoviga maziljenja. Gl. 2. Kralj. 2, 11: 3. Kralj. 1, 39.
4. ki so še en del Jeruzalema in grad Sion v oblasti imeli. Glej Joz. 15, 63: 1. Kralj. 17, 54.

Digitized by Google

Ne boš sem vanj hodil, ako ne potrebiš slepih in kruljevih,[5]) ki pravijo: David ne bo sem vanj hodil.

7. Vzel je pa David grad Sion, to je Davidovo mesto.

8. In David je bil tisti dan[6]) plačilo obljubil njemu, kteri bi Jebusejce otolkel, in žlebove per strehah dosegel,[7]) in potrebil slepe in hrome, ki sovražijo Davidovo življenje.[8]) Zatorej se pravi v pregovoru: Slepi in hromi ne pojdeta v tempelj.[9])

9. David pa je stanoval v gradu, in ga je imenoval Davidovo mesto, in ga je okrog in okrog sozidal[10]) od Mela[11]) in znotrej.[12])

10. In David je hodil, ter je močnejši perhajal in rastel, in Gospod Bog vojskinih trum je bil z njim. 1. Kron. 11, 9.

11. Tudi Hiram, kralj v Tiru, je poslal sporočnikov k Davidu, in cedroviga lesa, in tesarjev, in kamnarjev za stene, in so Davidu hišo sozidali. 1. Kron. 14, 1. Ps. 29. 1.

12. In David je spoznal, de ga je Gospod poterdil za kralja čez Izrael, in de je povzdignil njegovo kraljestvo čez svoje ljudstvo Izrael.

13. Tedaj je David še vzel perležnic in žen iz Jeruzalema, potem ko je bil prišel iz Hebrona, in Davidu so bili rojeni še drugi sinovi in hčere.[13]) 1. Kron. 3, 9.

14. In to so imena teh, ki so mu bili rojeni v Jeruzalemu: Samua, in Sobab, in Natan, in Salomon,

15. in Jebahar, in Elisua, in Nefeg,

16. in Jafia, in Elisama, in Eliода, in Elifalet.

17. Filistejci pa so slišali, de so bili mazilili Davida za kralja čez Izrael, in so. šli vsi gori Davida iskat. In ko je David to slišal, je šel doli v terdnjavo.[14])

18. Prišli so pa Filistejci, in so

5. ako ne potrebiš naših bogov, ki jih ti slepe in hrome zmerjaš. Ps. 113, 5. 7. Ali pa: ako ne potrebiš branivcov, ki so samo slepi in hromi; ker druzih branivcov treba ni, ko je grad sam že dovolj terden. Gl. Iz. 33, 23. Ali pa: naša terdnjava je takó močna in terdna, de bi jo lahko slepi in hromi varvali; oni naj bi le zavpili: David ne bo vanjo hodil!

6. ko je mislil grad Sion vzeti.

7. V hebrejskim: „*kdor Jebusejce pobije, in do napeljane vode* (do vodnjaka ali studenca v sionskim gradu) *pride*“.

8. V hebrejskim: „*in bi potrebil slepe in hrome, ki jih David iz serca sovraši*“. V plačilo mu je bilo obljubljeno, de bo vojvoda vojskinih trum. 1. Kron. 11, 6.

9. ali v hišo; t. j., maliki, slabi in nezmožni varhi ne pojdejo v tempelj ali v hišo.

10. in ga je okrog in okrog obzidal in obterdil.

11. Melo je bil mende tabor na južni strani.

12. v mestu in proti severnimu delu mesta, ki se je poznejše novo mesto imenovalo.

13. David je še več žen vzel iz tega namena, de bi se njegov zarod prav številno namnožil; zakaj vsaki Hebrejic se je srečniga štel, ako je imel veliko otrók, ker je s tem perpomogel, de se je Božja obljuba (1. Mojz. 13, 16.) spolnovala.

14. v ograjen, zadelan in obsut kraj, ali pa je David šel iz svoje hiše v terdnjavo po imenu Sion.

Digitized by Google

se razprosterli po rafaimski dolini.[15]) 1. Kron. 14, 9.

19. In David je Gospoda za svèt vprašal, rekoč: Ali naj grem nad Filistejce, in ali mi jih boš dal v roko? In Gospod je Davidu rekel: Pojdi gori; zakaj dal ti bom Filistejce v roko.

20. Tedaj je David prišel v Baal-Farasim, in jih je ondi potolkel, in je rekel: Gospod je moje sovražnike vpričo mene razdelil, kakor se razdelé vodé. Zato se je imé tistiga kraja imenovalo Baal-Farasim.[16])

21. In popustili so ondi svoje zrezane malike; David in njegovi možje pa so jih vzeli.

22. In Filistejci so spet gori prišli, in so se razširili po rafaimski dolini.

23. David pa je Gospoda za svèt vprašal: Ali grem gori zoper Filistejce, in ali mi jih boš dal v roke? In on je odgovoril: Ne hôdi zoper njé,[17]) ampak okrog se oberni zad za njé, de prideš do njih od strani hruševiga drevja.[18])

24. In ko boš zaslišal šumenje, kakor de bi kdo šel po verhéh hruševiga drevja, tedaj začni boj; zakaj takrat pojde Gospod pred teboj, de pokončá šotoriše Filistejcov.

25. Storil je tedaj David, kakor mu je bil Gospod ukazal, ter je pobijal Filistejce od Gabae, de se pride v Gezer.

VI. Poglavje.

David gre v Karjatjarim po skrinjo zaveze, de bi se v Jeruzalem prenesla. Na potu gredé se Oza dotakne skrinje, in je z naglo smertjo kaznovan. Skrinja se prenese v Obededomovo hišo, po treh mescih pa v sionski grad. David pred sveto skrinjo raja, Mihola, njegova žena, mu pa to očita. David osramotí njeno prevzetnost, in ona umerje brez otrók.

1. David pa je spet poklical vse izbrane zmed Izraela, trideset tavžent móž.

2. In David se je vzdignil, ter je šel, in vse ljudstvo, ki je bilo z njim zmed Judovih móž, de bi perpeljali[1]) skrinjo Božjo, nad ktero se izgovarja imé[2]) Gu-

15. „*Rafaim*“ je bila lepa dolina, ki je segala od Jeruzalema do Betlehema.

16. t. j., mesto predertve. David permeri svoj nagli in silni napad s svojo vojsko v sovražno šotoriše dereči vodi, ki jéz predere. Filistejci so namreč Davida obległi; on pa je predrl njih šotoriše in jih je razkropil.

17. Ne hodi jim naproti.

18. V hebrejskim: „*od strani murborik dreves*“. Filistejsko stanliše je bilo spredej silno močno zadelano; torej naj gre David okrog hriba, in naj zadej, kjer ni bilo zadelano, nanaglama vanj plane.

1. V hebrejskim: „*ter je šel, in vse ljudstvo, ki je bilo per njem, v Baale* (v mesto Karjatjarim) *v Judu, de bi od ondod perpeljal skrinjo*“ i. t. d.

2. nad ktero je pričujoče veličastvo, bitje Božje.

Digitized by Google

spoda vojskinih trum,[3]) ki sedí na nji med kerubini. 1. Kron. 13, 6. Ps. 67, 1.

3. In djali so skrinjo Božjo na nov voz, in so jo vzeli iz hiše Abinadaba, ki je bil v Gabai;[4]) Oza pa in Ahio, sinova Abinadabova, sta peljala novi voz.

4. In ko so jo bili vzeli iz hiše Abinadaba, ki je bil v Gabai, je varoval Ahio skrinjo Božjo, ter je šel pred skrinjo. 1. Kralj. 7, 1.

5. David pa, in ves Izrael so pred Gospodam igrali na razno iz lesa izdelano orodje: na citre, in na harfe, in na bobne, in na zvončke,[5]) in na cimbale.[6])

6. Ko so pa prišli k Nahonovimu gumnu, je Oza roko stegnil na skrinjo Božjo, ter jo je deržal; zakaj vola sta bercala, in jo nagnila.

7. In Gospod se je v jezi razserdil nád Ozam, ter ga je udaril zavoljo prederznosti, in je ondi umerl zraven skrinje Božje.[7])

8. David pa je bil žalosten zato, ker je bil Gospod udaril Oza, in imé tistiga mesta se imenuje do tega dneva udarek Ozov. 1. Kron. 15, 13.

9. In David se je zbal Gospoda tisti dan, in je rekel: Kakó bo skrinja Gospodova k meni hodila?

10. In ni hotel peljati skrinje Gospodove k sebi v Davidovo mesto, ampak peljal jo je v hišo Obededoma, Getejca.[8])

11. In skrinja Gospodova je ostala v hiši Obededoma, Getejca, tri mesce, in Gospod je oblagodarjal Obededoma, in vso njegovo hišo.

12. In povedalo se je kralju Davidu, de je Gospod oblagodaril Obededoma in vse njegove zavoljo skrinje Božje. Tedaj je David tje šel, in je z veseljem peljal skrinjo Božjo iz Obededomove hiše v Davidovo mesto, in bilo je z Davidam sedem korov in teleta v klavni dar.[9]) 1. Kron. 15, 25.

13. In kolikorkrat so ti, ki so nosili skrinjo Gospodovo, po šest stopinj storili, je daroval vola in ovna, 1. Kron. 15, 26.

14. in David je rajal[10]) z vso močjo pred Gospodam; David pa

---

3. Drugi prestavljajo: *„kjer se je klicalo v imé Gospoda“*, i. t. d.
4. v mestu Karjatjarimu na griču. Glej 1. Kralj. 7, 1.
5. Drugi prestavljajo: *„na krogulje“*; prav za prav so bile palice iz rude, s kterimi so skupej udarjali.
6. Cimbale so bile neki plošci, kakor dve reni; z njimi so skupej udarjali, in so močno donele.
7. Oza je bil levit, kakor nam zgodovinar Jožef Flavi perpoveduje; torej mu je bilo dopušeno, skrinjo zaveze na nosilih nositi, vender pa se je ne dotikati. Gl. 4. Mojz. 4, 14. Bog je hotel po ti kazni vsimu ljudstvu, sosebno pa svojim služabnikam pokazati, de naj se svetimu le s svetim straham bližajo.
8. To je bil levit (Gl. 1. Kron. 15, 18. 24: 16., 15.), berž ko ne, iz Get-Remona. Joz. 21, 25. David je mislil, de se levitu, ko posvečeni osebi, nič ni treba bati.
9. *„in bilo je z Davidam“* i. t. d. ni v hebrejskim.
10. David je gredé poskakoval in prepeval.

Digitized by Google

je bil prepasan s platnenim efodam.[11])

15. In David in vsa hiša Izraelova so peljali skrinjo spričevanja Gospodoviga z radovanjem in s trobentanjem.

16. In ko je bila prišla skrinja Gospodova v Davidovo mesto, je Mihola, Savlova hči, skozi okno gledala, in je vidila kralja Davida poskakovati in rajati pred Gospodam, in ga je zaničevala v svojim sercu.[12])

17. In perpeljali so skrinjo Gospodovo, in so jo postavili na njeno mesto v sredi šotora, ki ga je bil David za njo razpel;[13]) in David je daroval žgavnih in mirnih darov pred Gospodam.

18. In ko je bil dokončal darovanje žgavnih in mirnih darov, je blagoslovil ljudstvo v imenu Gospoda vojskinih trum.[14])

19. In je delil vsi Izraelovi množici, možem in ženam, vsacimu hlebček kruha, kos pečeniga govejiga mesa, in pšenične moke v olji opražene;[15]) in razšlo se je vse ljudstvo, sleherni na svoj dom.

20. In David se je vernil, de bi blagoslovil svojo hišo.[16]) In Mihola, Savlova hči, je prišla Davidu naproti, in je rekla: Kakó častitljiv je bil dans Izraelov kralj, ki se je pred deklami svojih hlapcov odkril in odgernil,[17]) kakor se odgrinja kdo zmed nesramnikov![18])

21. In David je rekel Miholi: Pred Gospodam, ki me je rajši izvolil ko tvojiga očeta in vso njegovo hišo, in ki mi je ukazal, de naj bom knez čez ljudstvo Gospodovo v Izraelu,

22. bom igral, in bom še bolj zaničljiv, kakor sim bil, ter bom ponižen v svojih očeh, in se bom z deklami, od kterih si govorila, še bolj častitljiviga kazal.[19])

23. Torej Mihola, Savlova hči, ni rodila sinú do dneva svoje smerti.

---

11. s kratkim zgornjim plajšem, kakoršniga so leviti nosili. Glej 1. Kralj. 22, 18.
12. Sveti očetje močno hvalijo Davidovo gorečnost in ponižnost; sveti Gregori še celo perstavi, de on Davida veliko bolj občuduje v njegovim plesu, kakor v njegovih bojih; zakaj v bojih je le svoje sovražnike zmagal, v plesanji pa je zmagal samiga sebe, t. j., svojo natorno boječnost in sramožljivost, ki se velikokrat tudi v dobrih ljudeh najde, in jih zaderžuje, Boga in vero tudi očitno pred svetam spoznati.
13. po podobi stariga šotora, ki ga je bil Mojzes izdelal. Gl. 1. Kron. 16, 39.
14. kakor blagoslavlja dober oče svoje otroke.
15. neke pogače. Drugi prestavljajo hebrejsko: „*medene kolače*“, ali pogače, t. j., nekako terdo zakuhaniga medú, ki ga popotniki seboj jemljejo, in ga v pljači spet raztopé. Še drugi pa: „*suho grojzdje*“. Drugi drugači.
16. de bi svojo družino blagoslovil in pozdravil.
17. ki je vpričo ljudstva svojo kraljevo obleko slekel. David je bil namreč kraljevi plajš (zgornje oblačilo) slekel, in je bil samo v spodnjim in duhovskim častnim oblačilu.
18. V hebrejskim: „*kakor se odgrinjajo neporedni fantalini*“, ki jih ni nič sram. — Oh, kolikokrat si nekteri imenitneži našiga časa mislijo, de se jim vera in nje očitno spoznanje, na pril., očitna molitev i. t. d., ne spodobi, de je vse to le še za nizke in priproste ljudí.
19. bom še bolj s temi deklami v spoznovanji vere svoje slave iskal!

Digitized by Google

VII. Poglavje.

David razodene preroku Natanu svoje misli, de bi rad Gospodu tempelj zidal, in prerok mu prav dá. Bog pa mu prepové po Natanu zidati tempelj; mu dá obljubo, de bo njegov zarod neprenehama na kraljevim sedežu; in zapové, de naj mu bo njegov sin tempelj zidal. David sprejme z ginjenim sercam Božjo obljubo, in se zahvali Gospodu z gorečo molitvijo.

1. Zgodilo se je pa, ko je kralj v svoji hiši sedel, in mu je bil Gospod okrog in okrog mir podelil pred vsimi njegovimi sovražniki,

2. je rekel Natanu, preroku: Glej, jez stanujem v cedrovi hiši,[1]) skrinja Božja pa stoji v sredi pod kožami?[2]) 1. Kron. 17, 1.

3. In Natan je rekel kralju: Pojdi, in stori vse, kar je v tvojim sercu; zakaj Gospod je s teboj.

4. Zgodilo se je pa tisto noč, in glej, Gospod je govoril Natanu, rekoč:

5. Pojdi in govôri mojimu služabniku, Davidu: To govorí Gospod: Mi boš mar ti hišo zidal, de bi v nji prebival?

6. Saj vender nisim v hiši prebival od tistiga dneva, ko sim Izraelove otroke izpeljal iz egiptovske dežele do tega dneva, temuč sim hodil v lopi in v šotoru

7. po vsih krajih, ki sim jih prehodil z vsimi Izraelovimi otroci. Sim li *(kdaj)* kako besedo govoril komu[3]) zmed Izraelovih rodov, kterimu sim ukazal pasti moje ljudstvo Izrael, de bi bil rekel: Zakaj mi niste naredili cedrove hiše?

8. In zdaj povej to mojimu služabniku Davidu: To govorí Gospod vojskinih trum: Jez sim te vzel s pašnikov, ko si hodil za čedo, de bi bil vojvoda mojiga ljudstva Izraela, 1. Kralj. 16, 13. Ps. 77, 70.

9. in sim bil s teboj povsod, koder koli si hodil, in sim pomoril vse tvoje sovražnike pred tvojim obličjem, in sim ti naredil veliko imé, enako imenu vélicih, ki so na zemlji.

10. In jez bom svojimu ljudstvu Izraelu mesto postavil, in ga bom vanj zasadil, de bo v njem stanovalo, in ne bo več nadlegvano; in tudi hudobneži se ne bodo več predérznili, de bi ga zatérali, kakor poprej,

11. od dneva, ko sim postavil sodnike čez svoje ljudstvo Izrael; in jez ti bom dal pokoj pred vsimi tvojimi sovražniki, in Gospod ti naznani, de ti bo Gospod hišo zidal.[4])

12. In ko se bodo tvoji dnevi

1. v hiši iz cedroviga lesá.
2. pod odejami, s kterimi je bil sveti šotor pokrit in opet.
3. komu zmed sodnikov. Glej 1. Kron. 17, 6.
4. de bo Gospod tvojo rodovino ohranil. To prerokovanje meri ob enim na Salomona in na Kristusa, tako de nekaj zadéva sosebno Salomona, nekaj sosebno Kristusa, nekaj pa obá; večkrat se v svetopisemskih prerokovanjih primeri, de se kaj od kake osebé gové in prerokuje, kar se mora ob enimi tádi od njenih naslednikov umeti. Gl. 1. Mojz. 49.

Digitized by Google

spolnili, in ko boš počival per svojih očetih, bom obudil za teboj tvoje seme,[5]) ki bo prišlo iz tvojih ledij,[6]) in bom uterdil njegovo kraljestvo.[7]) 3. Kralj. 8, 19.

13. Ta naj zida hišo mojimu imenu,[8]) in jez bom uterdil sedež njegoviga kraljestva vekomaj.[9]) 3. Kralj. 5, 5..

14. Jez mu bom v očeta, on pa mi bo v sina;[10]) in ako bi on kaj hudiga storil,[11]) ga bom tepel s človeško šibo, in z nadlogami človeških otrók.[12]) 1. Kron. 22, 10. Hebr. 1, 5.

15. Svoje milosti mu pa ne bom vzel, kakor sim jo vzel Savlu, kteriga sim spravil spred svojiga obličja. Ps. 88, 4. 37.

16. In tvoja hiša bodi zvesta,[13]) in tvoje kraljestvo naj vekomaj terpí pred tvojim[14]) obličjem, in tvoj sedež naj bo terden neprenehama.[15]) Hebr. 1, 5. Ps. 88, 38.

17. Po vsih teh besedah in po vsim unim vidu,[16]) takó je govoril Natan Davidu.

18. David pa je šel,[17]) in se je pred Gospoda usedel, in je rekel: Gospod Bog! kdo sim jez, in kaj je moja hiša, de si me dotod perpeljal?[18])

19. Pa tudi to se je majhno zdelo v tvojih očeh, Gospod Bog! Ti si tudi govoril od hiše svojiga služabnika za daljno prihodnost;[19]) zakaj to je postava Adamova,[20]) Gospod Bog!

20. Kaj bi tedaj zamogel David še dalje s teboj govoriti? za-

---

5. po tvoji smerti ti bom dal seme, namreč Kristusa, ki je bil iz Davidove rodovine; pa tudi: po tvoji smerti bom tvoje seme (Salomona) povzdignil (5. Mojz. 28, 36.), za kralja postavil.
6. kteri (Salomon, Kristus) bo prišel iz tebe, iz tvojiga zaroda.
7. bom za vselej stanovitno naredil njegovo kraljestvo.
8. Ta (Salomon, Kristus) naj mi zida tempelj, in sicer eden (Salomon) pozemeljskiga, eden (Kristus) pa duhovniga.
9. To meri sosebno na Kristusa, Zidavca duhovniga tempeljna. Primeri Ps. 88, 30. 37. 38.
10. To zopet meri na Salomona (Ps. 81, 6.) in na Kristusa (Ps. 88, 27. Hebr. 1, 5.).
11. To zopet Salomona zadeva, vender pa tudi Kristusa, ki se v tem oziru sam imenuje greh v 2. Kor. 5, 21., ker je nosil grehe vsih ljudi, ako ravno sam greha ni imel.
12. Salomona bom tepel, kakor tepe dóbèr oče svojiga sina, ako greší, in ga le zato tepe, de ga poboljša, ne pa zato, de bi ga pokončal; Kristusa pa bom pustil po človeško terpeti.
13. pa tudi: terdna.
14. Po greški in sirski prestavi: „*pred mojim*“.
15. To sosebno na Kristusa meri. Glej razl. 9.
16. Po tem razodenji Božjim je Natan Davidu povedal.
17. v sveti šotor, in je ondi ostal pred Gospodam.
18. de si me takó visoko povzdignil.
19. Ti si tudi govoril od večne Davidove hiše, od večniga Davidoviga kraljestva, ki ga bo v daljni prihodnosti Mesija ustanovil (v. 12. 13.). Primeri 1. Kron. 17, 17.
20. postava človeškiga rodú ali ljudi, ki hočejo, de bi bili tudi njih mlajši srečni. Prav za prav po hebrejskim: „*In ko* (daljno prihodnje) *je postava Adama* (druziga Adama 1. Kor. 15, 45.), *Boga Gospoda*“ (t. j., ki je Bog in Go-

Digitized by Google

kaj ti poznaš svojiga služabnika, Gospod Bog![21])

21. Zavoljo svoje besede[22]) in po svojim sercu si vse té velike reči storil takó, de si jih svojimu služabniku na znanje dal.[23])

22. Zatorej si ti poveličan, Gospod Bog; zakaj tebi ga ni enaciga, in tudi ni Boga razun tebe po vsim, kar smo slišali s svojimi ušesi.

23. Ktero ljudstvo pa je na zemlji, kakor tvoje ljudstvo Izrael, zavoljo kteriga je Bog šel, de bi si ga odkupil v ljudstvo, in de bi si poveličal imé, in de bi delal veličastne in strahovite reči pred njimi na zemlji, pred očmi svojiga ljudstva, ki si ga sebi rešil iz Egipta — od ljudstva in njegoviga boga.[24])

24. Zakaj ti si si svoje ljudstvo Izrael uterdil v večno ljudstvo; in ti, Gospod Bog! si jim Bog postal.

25. Zdaj tedaj, Gospod Bog! zbudi za vselej besedo,[25]) ki si jo govoril svojimu hlapcu in njegovi hiši, ter stori, kakor si govoril,

26. de se poveličuje tvoje imé vekomaj, in de se govori: Gospod vojskinih trum je Bog čez Izrael. In hiša tvojiga služabnika Davida bo stanovitna pred Gospodam;

27. ker si ti, o Gospod vojskinih trum, Izraelov Bog, odperl[26]) uho svojiga služabnika, rekoč: Hišo ti bom zidal; zatorej je tvoj služabnik najdel svoje serce,[27]) de te je môlil s to molitvijo.

28. Zdaj tedaj, Gospod Bog! ti si Bog, in tvoje besede bodo resnica; zakaj ti si govoril svojimu hlapcu to dobro.

29. Torej začni in blagoslovi hišo svojiga hlapca, de bo vekomaj pred teboj; zakaj ti, Gospod Bog! si govoril, in hiša tvojiga hlapca bo s tvojim blagodaram oblagodarovana vekomaj.

VIII. Poglavje.

David premaga Filistejce, Moabljane, kralja v Sobi, Sirijane v Damasku in Idumejce. V vojski perdobljeno zlató in srebró odloči Gospodu. Davidovi dvorni služabniki.

---

spod ali Gospod Bog). Perm. Ps. 109., kjer David Mesija tudi svojiga Gospoda imenuje. Drugi pa drugači.

21. Ne morem ti dopovedati, kakó sim ti hvaležen, pa saj poznaš moje serce.

22. de spolniš svoje obljube.

23. „*po svojim sercu*“, t. j., po svoji volji, iz zgolj milosti, si mi te velike in imenitne reči razodel, ker tega nisim zaslužil.

24. od Egipčanov in njih bogov. Gl. 2. Mojz. 12, 12. Drugi po 1. Kron. 17, 21. in po greškim: „*iz Egipta, ko si pregnal ljudstva* (Kananejce) *in njih bogore*“. Drugi drugači.

25. derži za vselej svojo besedo, ter spolni svojo obljubo.

26. ker ti, o Gospod! si me perpravniga storil poslušati tvoje Božje sklepe.

27. zatorej sim serčnost, zaupanje dobil.

Digitized by Google

1. Potem se je pa zgodilo, de je David potolkel Filistejce, in jih je ponižal, in David je vzel ujzdo davka iz roke Filistejcov.[1]) 1. Kron. 18, 1. 2.

2. Tudi Moabljane je pobil, in jih[2]) je z vervjo premeril, ko jih je dal na tla položiti;[3]) meril je pa z dvema vervéma,[4]) z eno za umorjenje, z eno pa za ohranjenje življenja.[5]) Tedaj so bili Moabljani Davidovi sužnji pod davkam.

3. In David je pobil Adarezerja, sina Rohoboviga, kralja v Sobi,[6]) ko je tje šel, de bi gospodoval čez reko Evfrat.[7])

4. In ko je David zmed njegovih vjel tavžent in sedem sto konjnikov, in dvajset tavžent pešcov, je vsim voznim konjem kite porezal;[8]) sto vozov[9]) pa je zmed njih ohranil.

5. Prišli so pa Sirijani iz Damaska, de bi pomagali Adarezerju, kralju v Sobi, in David je pobil zmed Sirijanov dva in dvajset tavžent móž.

6. In David je djal zasedo v damaško Sirijo, in Sirija je bila Davidu sužna pod davkam; in Gospod je Davida obvaroval povsod,[10]) kamor koli je hodil.

7. In David je vzel zlato orožje,[11]) ki so ga imeli Adarezerjevi služabniki, in ga je pernesel v Jeruzalem.

8. In iz Bet in iz Berota, Adarezerjevih mest, je pernesel kralj David silno veliko brona.

9. Ko je pa Tov, kralj v Ematu,[12]) slišal, de je David pobil vso Adarezerjevo moč,

10. je poslal Tov Jorama, svojiga sina, k kralju Davidu, de ga je pozdravil, in mu srečo vošil, in se mu zahvalil zato, ker je premagal Adarezerja, in ga je pobil; Tov je bil namreč Adarezerjev sovražnik, in v njegovi roci[13]) so bile zlate posode, in sreberne posode, in bronaste posode.

1. Po 1. Kron. 18, 1. jim je David vzel mesto Get in z njim tudi vso moč, de niso spet mógli Izraelcov stiskati. V hebrejskim: *„in David jim je vzel Meteg-Haamo“*. Véliko mesto *„Get“* se je blezo tudi imenovalo *„Meteg-Haama“*, po našim jeziku: ročna uzda.

2. vjete Moabljane je z merjevsko vervjo premeril.

3. premeril je namreč z merjevsko vervjo tisti del dežele, na kterim so vjeti ležali.

4. je razdelil zmerjeno okrajino v dva dela.

5. Vjeti, ki so na enim delu zmerjene okrajine ležali, naj bi se umorili, drugi pa per življenji ohranili. Berž ko ne, sta bila dela po vadljanji določena. V hebrejskim: *„dva dela sta bila odmenjena v smert, tretji del pa je bil pušen per življenji“*.

6. Glej 1. Kralj. 14, 47. V hebrejskim se kralj imenuje: *„Hadadezer“*.

7. Do reke Evfrata je bil blezo že Savel svoje kraljestvo razširil. Gl. 1. Mojz. 15, 18: 4. Mojz. 24, 17.

8. de so brez posebnih bolečin poginili. Glej Joz. 11, 6.

9. konje za sto vozov. Teh kónj pa David ni ohranil za vojsko, ampak za drugo rabo.

10. V hebrejskim: *„je Davidu pomagal“*.

11. V hebrejskim: *„je vzel zlate ščite“*.

12. na severni pokrajini Palestine. Gl. 4. Mojz. 13, 22.

13. v Joramovi roci so bile zlate posode.

Digitized by Google

11. In tudi té je posvetil kralj David Gospodu s srebram in zlatam vred, ki ga je bil posvetil od vsih narodov, ktere si je bil podvergel,

12. od Sirijanov, in od Moabljanov, in od Amonovih sinov, in od Filistejcov, in od Amalečanov, in od plena Adarezerja, sina Rohoboviga, kralja v Sobi.

13. Tudi si je David imé perdobil,[14]) ko se je bil po vzeti Sirii vernil, v solni dolini, ko je bil osemnajst tavžent mož pobil.[15])

14. In on je postavil varhe v Idumeji, in je djal tje zasedo, in vsa Idumeja je bila sužna David, in Gospod je obvaroval Davida povsod, kamor koli je hodil.

15. In David je kraljeval čez ves Izrael; tudi je David delal v sodbi pravico vsimu svojimu ljudstvu.

16. Joab, sin Servijev, je bil čez vojsko, in Josafat, sin Ahiludov, čez pisarje,[16])

17. in Sadok, sin Ahitobov, in Ahimelek, sin Abjatarjev, sta bila duhovna,[17]) in Saraja je bil pisar.[18])

18. Banaja pa, sin Jojadov, čez kerete in felete;[19]) Davidovi sinovi pa so bili duhovni.[20])

IX. Poglavje.

David pokliče Mifiboseta, Jonatanoviga sina, na svoj kraljevi dvor, mu podari Savlovo posestvo, in mu dovóli, de jé vsak dan per kraljevi mizi.

1. In David je rekel:[1]) Kaj praviš, ali je še kdo ostal od Savlove hiše, dé mu milost skažem zavoljo Jonatana?

---

14. David je slovel po svojih zmagah tudi v solni dolini.

15. ker sta tukej (berž ko ne, blizo mertviga ali slaniga morja) Abisaj in Joab Edomljane zmagala. 1. Kron. 18, 12. Ps. 59, 2. Slano morje se spomladi po ti dolini razlije, in ko spet odteče, popusti po nji solno skorjo, in zato se ta dolina imenuje *„solna dolina“*.

16. Nekteri prestavljajo: *„Josafat, sin Ahiludov, jé bil zgodovinar“*. V hebrejskim: *„je bil zapisovavec“*. Kaj de je zapisoval, se ne vé; morebiti je zapisoval kraljeve sklepe in razsodbe, ali pa, kar se je vsaki dan posebniga v kraljestvu zgodilo. Perm. Ezdr. 4, 15. Estr. 6, 1.

17. sta bila viši duhovna. Ko je bil Abjatar (1. Kralj. 22, 20.) k Davidu zbežal, je Savel Sadoka velikiga duhovna postavil. Torej sta bila v tem času dva velika duhovna, pervi je v Jeruzalemu službo opravljal, drugi pa v Gabaonu.

18. skrivni pisár.

19. čez rabeljne in tékavce, čez životno stražo; zakaj životna straža je hudodelnikam na kraljevo povelje življenje jemala, in med životno stražo so bili, ki so pred kraljevim vozam tekali, in kraljeve povelja v daljne kraje hitro nosili. Perm. 1. Kralj. 8, 11.

20. dvorjani, t. j., dvorni uredniki, kteri so kralju, Božjimu namestniku, kakor duhovni služili. Gl. 1. Kron. 18, 17. Spodej 20, 25. 26.

1. sam per sebi. Permeri 1. Kralj. 20, 14.

Digitized by Google

2. Bil je pa od Savlove hiše hlapec z imenam Siba. Ko ga je bil kralj k sebi poklical, mu je rekel: Si ti Siba? In on je odgovoril: Jez sim, tvoj hlapec.

3. In kralj je rekel: Ali je še kdo ostal od Savlove hiše, de mu skažem milost Božjo? In Siba je rekel kralju: Še je sin Jonatanov, ki je hrom na nogah.

4. In *(David)* je rekel: Kje je? In Siba je rekel kralju: Glej, v hiši Makirja, sina Amieloviga, v Lodabaru je.[2])

5. Tedaj je kralj David tje poslal, in ga je dal perpeljati iz hiše Makirja, sina Amieloviga, iz Lodabara.

6. Ko je bil pa prišel Mifiboset, sin Jonatana, sinú Savloviga, k Davidu, je padel na svoj obraz, in ga je častil. In David je rekel: Mifiboset! On pa je odgovoril: Tukaj sim, tvoj hlapec.

7. In David mu je rekel: Ne boj se; zakaj skazoval ti bom milost zavoljo Jonatana, tvojiga očeta, in ti bom nazaj dal vse njive Savla, tvojiga očeta, in ti boš vedno jedel kruh per moji mizi.

8. Ta pa ga je počastil, in je rekel: Kdo sim jez, tvoj hlapec, de si se ozerl na mertviga psa, kakor sim jez?

9. Na to je kralj poklical Siba, Savloviga hlapca, in mu je rekel: Vse, kar je bilo Savloviga, in vso njegovo hišo sim dal sinu tvojiga gospoda.

10. Torej mu obdeluj zemljo ti, in tvoji sinovi, in tvoji hlapci, in donašaj živeža sinu svojiga gospoda, de se živi.[3]) Mifiboset, sin tvojiga gospoda, pa naj vselej jé kruh per moji mizi. Siba pa je imel petnajst sinov in dvajset hlapcov.

11. In Siba je rekel kralju: Kakor si ukazal, gospod, moj kralj! svojimu hlapcu, takó bo storil tvoj hlapec; in Mifiboset naj jé per moji mizi, ko eden zmed kraljevih sinov.[4])

12. Imel je pa Mifiboset še majhniga sina z imenam Miha; in vsa rodovina Sibove hiše je služila Mifibosetu.

13. In Mifiboset je prebival v Jeruzalemu, ker je vedno per kraljevi mizi jedel; in je bil hrom na obeh nogah.

X. Poglavje.

David pošlje sporočnikov do kralja Amonijanov, on pa z njimi prav gerdo in zaničljivo dela. Davidova vojvoda, Joab in Abisaj, premagata Amonijane in njih pomagovavce. David premaga Adarezerja, sirskiga kralja, in ubije Sobaka, vojvoda njegove vojske.

1. Potem se je pa zgodilo, de je kralj Amonovih sinov umerl, in Hanon, njegov sin, je kraljeval namesti njega.

---

2. unkraj Jordana v Galaadu. Glej spod. 17, 27.
3. de bo imel dovolj dohodkov za se in za svoje strežeje (v. 12.), desiravno ga imam per svoji mizi.
4. in tudi per moji mizi naj jé ko kraljev sin.

Digitized by Google

2. In David je rekel: Milost bom skazal Hanonu,[1]) sinu Naasovimu, kakor mi je njegov oče milost skazal. David je tedaj tje poslal, de bi ga tolažil[2]) po svojih služabnikih zavoljo očetove smerti. Ko so pa bili Davidovi služabniki prišli v deželo Amonovih sinov,

3. so knezi Amonovih sinov rekli Hanonu, svojimu gospodu: Ali misliš, de je David iz spoštovanja do tvojiga očeta k tebi tolažnikov poslal? Ali ni David svojih služabnikov zato k tebi poslal, de bi mesto preiskoval, in ogledal, in ga razdjal?

4. Torej je Hanon Davidove služabnike prijel, in jim je polovico brade obril, in je njih oblačila do zadnjice na pol pretergal, in jih je spustil.

5. Ko se je bilo Davidu to povedalo, jim je naproti poslal; zakaj gerdó so bili možje osramoteni, in David jim je ukazal: Ostanite v Jerihi, dokler vam spet brada ne zraste, in potem se verníte.

6. Ko so pa Amonovi sinovi vidili, de so Davidu krivico storili, so poslali, in so za plačilo najeli Sirijanov v Rohobu,[3]) in Sirijanov v Sobi, dvajset tavžent pešcov, in od kralja v Maaki[4]) tavžent móž, in od Istoba[5]) dvanajst tavžent móž.

7. Ko je David to slišal, je poslal Joaba, in vso vojsko bojakov.

8. Amonovi sinovi so tedaj ven šli, in so se v boj postavili tikama pred vhod mestnih vrat:[6]) Sirijani pa iz Sobe, in iz Rohoba, in iz Istoba, in iz Maake so bili posebej na polji.[7])

9. Ko je tedaj Joab vidil, de je bil boj spredej in zadej perpravljen zoper njega, jih je izbral zmed vsih odbranih Izraelovih, in se je postavil v boj zoper Sirijane;

10. drugi del ljudstva pa je izročil Abisaju, svojimu bratu, ki se je v boj postavil zoper Amonove sinove.

11. In Joab je rekel: Ako bi bili Sirijani močnejši ko jez, mi pridi na pomoč; ako bi pa Amonovi sinovi močnejši bili ko ti, bom jez tebi pomagal.

12. Bodi junak in bojujva se za naše ljudstvo, in za mesto[8]) našiga Boga. Gospod pa naj stori, kar koli je dobro v njegovih očeh.

13. Šel je tedaj Joab in ljudstvo, ki je bilo z njim, v boj zoper Sirijane, in oni so precej zbežali spred njegoviga obličja.

14. Ko so pa Amonijani vidili, de so Sirijani zbežali, so tudi oni bežali pred Abisajem, in so šli v mesto; Joab pa se je ver-

1. V prijaznosti bom živel s Hanonam.
2. de bi mu na znanje dal, de ga miluje, ker mu je oče umerl.
3. Rohob je bilo mesto in pokrajina v Asirii.
4. Maaka je bilo kananejsko mesto in okrajina na vzhodnji strani mertviga morja.
5. blizo Maake. Glej Sodn. 11, 3. 5.
6. pred vrata véliciga mesta z imenam Raba.
7. de bi Izraelce za herbtam napadli (v. 9.).
8. V hebrejskim: „*za mesta*“.

Digitized by Google

nil od Amonovih sinov, in je prišel v Jeruzalem.[9])

15. Ko so tedaj Sirijani vidili, de so padali pred Izraelci, so se spet vsi zbrali.

16. In Adarezer je tje poslal, in je izpeljal Sirijane, ki so bili unkraj reke,[10]) in je perpeljal njih vojskino trumo;[11]) Sobak pa, vojvoda Adarezerjeve vojske, je bil njih poglavar.

17. In ko je bilo to Davidu povedano, je zbral ves Izrael, in je šel čez Jordan, ter je prišel v Helam, in Sirijani so se postavili v boj zoper Davida, in so se ž njim bojevali.

18. Sirijani pa so zbežali pred Izraelci, in David je pobil zmed Sirijanov sedem sto vozov,[12]) in štirdeset tavžent konjnikov; in je tudi udaril Sobaka, vojvoda vojskine trume, de je zdajci umerl.

19. Ko so tedaj vidili vsi kralji, ki so Adarezerju pomagali, de so od Izraela premagani, so se zbali, in osem in petdeset tavžent jih je bežalo pred Izraelam. In naredili so mir z Izraelci, in so jim služili, in Sirijani so se bali še dalje pomagati Amonovim sinovam.

XI. Poglavje.

David vidi Betsabejo, Urijevo ženo, jo poželi in prešeštva z njo. David bi rad svoj greh pred svetam zakril, torej sili Urija, de naj gre domu k svoji ženi; ker pa Urija noče tega storiti, ga pošlje David do Joaba s pismam, v kterim mu naročí, de naj postavi Urija na tako mesto, kjer bo boj naj hujši, de bo ondi gotovo umerl.

1. Zgodilo se je pa, ko je bilo preteklo leto, tisti čas, ko imajo kralji navado na vojsko hoditi,[1]) de je poslal David Joaba, in svoje hlapce z njim, in ves Izrael; in so pokončali Amonove sinove, in so obsedli mesto Rabo, David pa je ostal v Jeruzalemu. 1. Kron. 20, 1.

2. Ko se je to godilo, se je naključilo, de je David popoldne vstal iz svoje postelje, in se je sprehajal po strehi kraljeve hiše; in je vidil nasproti[2]) od svoje strehe ženo se umivati;[3]) žena pa je bila silno lepa.

3. Tedaj je kralj poslal, in je vprašal, kdo bi žena bila? In povedalo se mu je, de je Betsabeja, hči Eliamova, žena Urija, Hetejca.

4. In David je poslal spo-

9. mende zato, de bi ondi prezimil, s tem namenam, de bi spomladi spet vojsko začel. Spodej 11, 1.
10. Evfrat.
11. V hebrejskim: „*in so prišli v Helam*“ (v. 17.).
12. t. j., sedem sto bojakov na vozéh.
1. namreč spomladi. Drugi pa razlagajo: čez leto od tistiga časa, ko so se bili poslanci (pogl. 10.) vernili.
2. te besede ni v hebrejskim.
3. David je vidil s strehe svoje hiše ženo, ki se je umivala na dvorišu svoje hiše, kjer je bil vodnjak in lepa priložnost za kopel. S kraljeve hiše, ki je na hribu Sionu stala, se je vse mesto lahko pregledalo.

Digitized by Google

ročnikov, in jo ukaže perpeljati. In ko je bila k njemu prišla, je per nji spal; ona pa je bila zdajci očišena svoje nečistobe,[4])

5. in se je vernila v svojo hišo, ko je bila spočela. In ona je poslala, in je povedala Davidu, in je rekla: Spočela sim.

6. David pa je poslal Joabu, in je rekel: Pošlji k meni Urija, Hetejca. In Joab je poslal Urija k Davidu.

7. In Urija je prišel k Davidu. In David je vprašal, ali se Joabu in ljudstvu dobro godí, in kakó se vojskuje?

8. In David je rekel Uriju: Pojdi v svojo hišo, in si noge umi.[5]) In Urija je šel iz kraljeve hiše, in za njim je šlo kraljevo jedilo.[6])

9. Urija pa je spal pred vratmi kraljeve hiše z drugimi hlapci svojiga gospoda, ter ni šel doli v svojo hišo.

10. In povedali so Davidu, rekoč: Urija ni šel v svojo hišo. In David je rekel Uriju: Ali nisi s pota prišel? zakaj nisi šel doli v svojo hišo?[7])

11. In Urija je rekel Davidu: Skrinja Božja,[8]) in Izrael, in Juda prebivajo v šotorih, in moj gospod Joab, in hlapci mojiga gospoda po tleh ležé; in jez bi šel v svojo hišo, de bi jedel, in pil, in per svoji ženi spal? Per tvojim življenji, in per življenji tvoje duše, tega ne storim!

12. Tedaj je David rekel Uriju: Ostani tukaj tudi dans, in jutri te bom spustil. Tedaj je Urija ostal tisti in drugi dan v Jeruzalemu.

13. In David ga je povabil, de bi pred njim jedel in pil, in ga je upijanil; on pa je zvečer šel, in je spal na svoji postelji s hlapci svojiga gospoda, in ni šel doli v svojo hišo.

14. Ko se je bilo jutro storilo, je David list pisal Joabu, in ga je poslal po Urii,

15. in je pisal v listu: Postavite Urija spredej v boj, kjer je bojevanje nar hujši, in ga zapustite, de pobit umerje.[9])

16. Ko je tedaj Joab mesto oblegal, je postavil Urija na kraj, kjer je vedil, de so nar močnejši možje.

17. In možje so planili iz mesta, in so se vojskovali zoper Joaba, in padli so nekteri zmed ljudstva Davidovih hlapcov, in tudi Urija, Hetejic, je umerl.

18. Joab je tedaj poslal, in je sporočil Davidu vso pergodbo boja.

---

4. tedej je toliko lože spočela. Gl. 3. Mojz. 15, 18.
5. in se počí. David je hotel Urija pregovoriti, naj bi šel k svoji ženi, de bi bil takó njeno in svoje nesramno djanje pred svetam zakril.
6. poslal je za njim jed in pijačo od svoje kraljeve mize.
7. David bi bil rad svoj greh zakril, Bog pa ga je vsim razodel.
8. ki so jo bili na vojsko seboj vzeli, de bi jih bila k serčnosti spodbudovala in sovražnikov varvala. Permeri Ps. 67.
9. Takó greh v greh potegne. Ustavljaj se s vojskovanjem in molitvijo koj pervimu mikanju v greh, in čuj sosebno nad svojimi počutki! Ako si bil pa takó nesrečen, de si padel, naglo spet vstani; zakaj dalje ko v grehu ostaneš, tolikanj močnejši bo greh, ti pa boš tolikanj bolj nezmožen, spet iz greha vstati.

Digitized by Google

19. In je ukazal sporočniku, rekoč: Ko hoš vse, kar se je v boji zgodilo, kralju dopovedal,

20. in če ga hoš vidil se serditi, in poreče: Zakaj ste se bližali ozidju, se bojevat? Ali niste vedili, de se z ozidja strelja veliko pušic?

21. Kdo je ubil Abimeleka, sina Jerobaaloviga? Ali ni žena z ozidja nanj vergla kosa mlina,[10]) in ga je ubila v Tebesu? Zakaj ste se ozidju bližali? — tedaj reci: Tudi tvoj služabnik Urija, Hetejic, je obležal. Sodn. 9, 53.

22. Tedaj je sporočnik odrinil in prišel, ter je Davidu vse povedal, kar mu je bil Joab ukazal.

23. In sporočnik je rekel Davidu: Možje so bili močnejši ko mi, ter so na polje na nas planili; mi pa smo se jim ustavljali, in smo jih podili do mestnih vrat.

24. Strelci pa so doli z ozidja streljali na tvoje hlapce, in nekteri zmed kraljevih hlapcov so umerli, in tudi tvoj služabnik Urija, Hetejic, je umerl.

25. In David je rekel sporočniku: To reci Joabu: Ta reč naj ti ne podere serca; zakaj mnogoteri je vojskini izhod, in meč zdaj tega, zdaj uniga požre; poterduj svoje vojšake zoper mesto, de ga razdeneš, in jih spodbujaj.

26. Ko je pa Urijeva žena slišala, de je njen mož umerl, je žalovala po njem.

27. In ko je čas žalovanja pretekel, je David *(po njo)* poslal, in jo je rekel perpeljati v svojo hišo, in je bila njegova žena, in mu je sinu rodila.[11]) Ta reč pa, ki jo je bil David storil, je bila zoperna Gospodu.

XII. Poglavje.

Prerok Natan pokaže v lepi priliki Davidu, de je silno veliko pregreho storil; David spozná svoj greh in se ga kesá; Natan pa mu napové kazen Božjo. Davidov nezakonski sin umerje, in namesti njega mu je rojen Salomon. David premaga mesto Rabo, in se mašuje nad Amonijani, ker so z njegovimi sporočniki takó zaničljivo ravnali; potem pa se verne v Jeruzalem.

1. Gospod pa je poslal Natana[1]) k Davidu. Ko je bil k njemu prišel, mu je rekel: Dva moža sta bila v enim mestu, eden bogat, eden pa siromak.

2. Bogati je imel silno veliko ovac in goved,

3. siromak pa prav nič ni imel, kakor eno ovčico, ki jo je bil kupil in redil, in ona je per

---

10. zgornji kamen ročniga mlina je bila žena nanj vergla.

11. Tak zakon je nasproti lepimu življenju, pa tudi sreči družin, in ravno zavoljo tega ga cerkev prepoveduje; zakaj ako bi bilo dopušeno, de bi se smele tudi take osebe v zakon jemati, ki zakonskim družetam iz tega namena po življenji strežejo, in jih s pota spravijo, de bi se potem z ostalimi družeti poročile, bi bilo življenje marsikterih zakonskih družetov v vedni smertni nevarnosti. Torej tudi ta Davidov zakon Bogu ni bil prijeten; vender pa je bil veljaven.

1. preroka. Glej zgorej 7, 2.

Digitized by Google

njem rastla z njegovimi sinovi vred, ter je od njegoviga kruha jedla, in iz njegoviga kozarca pila, in v njegovim naročji spala, in bila mu je kakor hči.

4. Ko je pa bil nek ptujic k bogatimu prišel, ni hotel vzeti od svojih ovac in goved, de bi napravil gostijo unimu ptujcu, ki je bil k njemu prišel, in je vzel ovco uboziga moža, ter je perpravil jedil človeku, ki je bil k njemu prišel.

5. Tedaj se je David silno razserdil nad unim možem, in je rekel Natanu: *(Kakor resnično)* Gospod živi, mož, ki je to storil, je sin smerti.[2])

6. Ovco naj čveterno poverne, ker je to storil, in ni zanesel.[3])

2. Mojz. 22, 1.

7. Natan pa je Davidu rekel: Ti si tisti mož! To govori Gospod, Izraelov Bog: Jez sim te mazilil v kralja čez Izrael, in jez sim te rešil iz Savlove roke,

8. in sim ti dal hišo tvojiga gospoda, in žene tvojiga gospoda v tvoje naročje,[4]) in dal sim ti Izraelovo in Judovo hišo; in ako je to premalo, ti lahko še veliko več naveržem.

9. Zakaj si tedaj zaničeval besedo Gospodovo, de si hudo storil pred mojimi očmi?[5]) Urija, Hetejca, si z mečem umoril, in njegovo ženo si si za ženo vzel, in njega si umoril z mečem Amonovih sinov.

10. Zavoljo tega naj ne preide meč od tvoje hiše vekomaj,[6]) ker si me zaničeval, in si vzel ženo Uriju, Hetejcu, de bi bila tvoja žena.

11. Torej to govori Gospod: Glej, jez bom obudil hudo zoper tebe v tvoji hiši,[7]) in bom vzel tvoje žene pred tvojimi očmi, ter jih bom dal tvojimu bližnjimu,[8]) in bo spal s tvojimi ženami pred obličjem tega solnca.[9]) Spod. 16, 21.

12. Ti si namreč skrivši storil; jez pa bom storil to pred očmi vsiga Izraela, in pred obličjem solnca.[10])

13. In David je rekel Natanu: Grešil sim zoper Gospoda![11]) In Natan je rekel Davidu: Gospod

---

2. človek, kteri je to storil, naj umerje.

3. To se je nad Davidam spolnilo; zakaj zgubil je štiri sinove; sina Betsabejiniga, potem Amnona, Absaloma in Adonija. Zavoljo oskrunjenja Urijeve zakonske postelje je Bog tudi dopustil, de je v veliko Davidovo žalost eno njegovih hčer oskrunil njen brat, deset njegovih žen pa eden njegovih sinov.

4. Kraljev naslednik v jutrovih deželah deduje tudi žene zamerliga kralja. Gl. zgor. 3, 6.

5. V hebrejskim: *„pred Bošjimi očmi“.*

6. To je rečeno od smerti njegovih sinov (razl. 4.), in od poznejših vojská zoper Davidovo hišo.

7. Absalomovo puntarijo. Tvoj lastni sin bo šiba v moji roci, s ktero te bom tepel.

8. drugimu. Glej spolnitev tega žuganja spod. 16, 21. i. d.

9. t. j., ob belim dnevu.

10. t. j., jez pa bom dopustil, de se bo to zgodilo vpričo vsiga ljudstva per belim dnevu.

11. Vsaki greh je razžaljenje Boga, nar svetejšiga in nar dobrotljivšiga. David spozna svoj greh, in ga obžaluje; torej je zadobil odpušenje greha in večne

Digitized by Google

je tudi tvoj greh odvzel, ne boš umerl![12]) Sir. 47, 13.

14. Vender pa, ker si s tem dal perložnost sovražnikam Gospodovim k preklinjanju,[13]) naj umerje sin, ki ti je bil rojen.

15. In Natan se je vernil v svojo hišo. Gospod pa je udaril otroka, ki ga je bila rodila Urijeva žena Davidu, in je obupal.[14])

16. In David je prosil Gospoda za otroka, in David se je terdo postil, in je šel v samoto, ter je na tleh ležal.

17. Prišli so pa starašini njegove hiše,[15]) in so ga silili, de bi vstal od tal, on pa ni hotel, in ni jedel jedila z njimi.

18. Zgodilo se je pa sedmi dan, de je otrok umerl; in Davidovi služabniki so se bali, mu povedati, de je otrok umerl; zakaj rekli so: Glej, ko je otrok še živel, smo mu govorili, in nas ni poslušal; koliko bolj bo žaloval, ako porečemo: Dete je umerlo.

19. Ko je tedaj David svoje služabnike šeptati vidil, je spoznal, de je dete umerlo; in je rekel svojim služabnikam: Ali je dete umerlo? In oni so mu odgovorili: Umerlo je.

20. Tedaj je David vstal od tal, in se je umil in pomazilil, in ko se je bil preoblekel, je šel v hišo Gospodovo, ter je molil, in se je vernil v svojo hišo, in je ukazal, naj mu kruha pernesejo, in je jedel.

21. Njegovi služabniki pa so mu rekli: Kaj je to, kar si storil? Zavoljo deteta, dokler je še živelo, si se postil in jokal; ko je pa dete umerlo, si vstal in si kruh jedel.

22. On pa je rekel: Zavoljo otroka, ko je še živel, sim se postil in jokal; zakaj mislil sim si: Kdo vé, če mi ga kje Gospod ne bo podaril, in otrok bo živel?

23. Zdaj pa, ko je umerl, zakaj bi se postil? Ali ga zamorem spet nazaj poklicati? Jez pač pojdem k njemu, on pa se ne bo vernil k meni.

24. In David je tolažil Betsabejo, svojo ženo, in je šel k nji, ter je spal z njo; in ona je rodila sinú, in je imenoval njegovo imé Salomon,[16]) in Gospod ga je ljubil,

25. in je poslal Natana, preroka, in je imenoval njegovo imé ljubček Gospodov, zato ker ga je Gospod ljubil.[17])

26. Joab pa se je vojskoval

---

kazni; le nekoliko časnih kazen, ki mu jih prerok naznani, mu pošlje roka Božja, de ga z njimi skuša in poboljša (Avguštin).

12. Bog ti odpustí smertno kazen, ki ti jo je bil napovedal, ker si se spokoril. Glej versti 5. 7.

13. Boga in službo Božjo preklinjati; zakaj kadar malopridneži vidijo, de pobožni in dobri grešijo, jim to priložnost daje, de službo Božjo in sploh pobožnost zaničujejo.

14. nad ozdravljenjem tega otroka.

15. njegove rodovine, ali pa imenitni dvorniki.

16. t. j., mož mirú, knez mirú.

17. V hebrejskim: „*zaroljo Gospoda*“. Bog imenuje Salomona svojiga ljubčika, zavoljo samiga sebe, ker ga je posebno obdaroval, in ga je bil že od-

Digitized by Google

zoper Rabat[18]) Amonovih sinov, in je premagal kraljevo mesto.[19])
1. Kron. 20, 1.

27. In Joab je poslal sporočnikov k Davidu, in je rekel: Vojskoval sim se zoper Rabat, in zdaj se mora vzeti vodno mesto.[20])

28. Zdaj tedaj zberi ostali del ljudstva, in obsedi mesto, ter ga vzemi, de se ne bo zmaga mojimu imenu perpisovala, ko bo po meni razdjano mesto.

29. Zbral je tedaj David vse ljudstvo, in je šel nad Rabat; in ko se je vojskoval, ga je vzel.

30. In je vzel njih kralju z glave krono, talent zlatá težko,[21]) in s predrazimi kamni obloženo, in se je djala Davidu na glavo. Pa tudi prav veliko ropa je odpeljal iz mesta.

31. Tudi njega ljudstvo je izpeljal, in jih je prežagal, ter je železne vozove[22]) čez nje peljal, in jih je z nožmi[23]) razrezal, in jih je potegnil skozi opečnico;[24]) takó je storil vsim mestam Amonovih sinov;[25]) in David se je vernil z vso vojskino trumo v Jeruzalem.

XIII. Poglavje.

Amnon, pervorojeni sin Davidov, se zaljubi v svojo popolsestro, Tamaro, in jo v greh posili. Njen pravi brat, Absalom, sovraži Amnona zavoljo té storjene hudobije. Ob ovčji striží povabi Absalom kraljeve sinove k gostarii, in ukaže svojim hlapcam Amnona umoriti. Absalom zbeží v Gesur in ondi ostane tri leta. David žaluje po svojim sinu Amnonu; po treh letih pa neha preganjati Absaloma, ker se je bil potolažil zavoljo Amnonove smerti.

1. Potem se je pa zgodilo, de se je Amnon, Davidov sin, zaljubil v prelepo Absalomovo sestro z imenam Tamara,[1])

2. in jo je tako močno ljubil, de je iz ljubezni do nje zbolel; zakaj ker je bila devica, se mu je težko zdelo, de bi z njo kaj nespodobniga storil.

3. Amnon pa je imel prijatla

menil, de bo Davidov naslednik, ker mu bo tempelj sozidal in ker bo predpodoba Mesijeva. Zgor. 7, 12. Mat. 3, 17.

18. ali Rabo, véliko mesto v deželi.

19. kjer je kralj prebival.

20. en del mesta po imenu Raba. V hebrejskim: *„in sim tudi vzel vodno mesto“*. Vodno mesto se zato imenuje, ker je ob vodi stalo. Memo njega je namreč tekel potok z imenam Serka.

21. vredno talent zlatá. Glej 2. Mojz. 25, 39.

22. Drugi prestavljajo: *„mlatívne vozove“*, ki so imeli na kolesih železne zobé, ki so žito iz klasja méli.

23. Drugi prestavljajo: *„s sekirami“*.

24. skozi cegelnico. V hebrejskim: *„jih je dal v opečnici sežgati“*.

25. Takó grozovita je bila v teh časih vojniška navada. David se je smel tedaj te stare navade deržati in torej svojim sovražnikam storiti, kar bi bili oni z njim storili, ako bi bili zmagali. Amonijani pa tudi niso bili zanašljivosti vredni, ker so z Davidovimi sporočniki takó gerdó ravnali (zgor. 10, 3. i. d.), in so bili silno grozoviti. Glej 1. Kralj. 11, 2. Am. 1, 13.

1. Tamara in Absalom sta bila otroka ene matere.

Digitized by Google

z imenam Jonadab, kteri je bil sin Semaata, brata Davidoviga, prav moder mož.

4. Ta pa mu je rekel: Kraljev sin, zakaj od dne do dne takó hujšaš? Zakaj mi ne poveš? In Amnon mu je rekel: Tamaro, sestro svojiga brata Absaloma, ljubim.

5. Jonadab mu je odgovoril: Ulezi se v svojo posteljo, in delaj se bolniga, in ko bo tvoj oče prišel, te obiskat, mu reci: Prosim, naj pride Tamara, moja sestra, de mi jesti daje, in mi naredí jed, de jem iz njene roke.

6. Amnon se je tedaj ulegel, in se jel bolniga delati; in ko ga je bil kralj prišel obiskat, je Amnon rekel kralju: Prosim, naj pride Tamara, moja sestra, de pred mojimi očmi naredí dva podmeta,[2]) in de vzamem jed iz njene roke.

7. Tedaj je poslal David po Tamaro domu, rekoč: Pojdi v hišo Amnona, svojiga brata, in mu napravi jed.

8. In Tamara je prišla v hišo Amnona, svojiga brata, on pa je ležal; in ona je vzela moke, jo je zamesila, in raztepla, in je skuhala pred njegovimi očmi podmeta.[3])

9. In je vzela, kar je bila skuhala, in je izlila,[4]) ter je pred njega postavila; Amnon pa ni hotel jesti, in je rekel: Izženite vse spred mene. In ko so bili vse izgnali,

10. je rekel Amnon Tamari: Pernesi jedilo v hram,[5]) de jem iz tvoje roke. Tedaj je Tamara vzela podmeta,[6]) ki ji je bila naredila, in ji je pernesla k Amnonu, svojimu bratu, v hram.

11. In ko mu je bila jedilo podala, jo je zagrabil, in je rekel: Pojdi, in leži per meni, moja sestra!

12. Ona pa mu je odgovorila: Nikar, moj brat, nikar mi sile ne delaj; zakaj to ni v Izraelu perpušeno; nikar ne stori te neumnosti!

13. Zakaj jez bi ne mogla svoje sramote prenašati, in ti bi bil ko eden zmed neumnežev[7]) v Izraelu; govôri rajši s kraljem, in on ti me ne bo odrekel.[8])

14. On pa se ni hotel vdati njenim prošnjam, temuč ker je bil močnejši, jo je posilil, in je per nji ležal.

15. In Amnon je imel do nje sovraštvo, silno veliko sovraštvo,[9]) takó de je bilo veliko večí sovraštvo, s kterim jo je sovra-

---

2. V hebrejskim: „*dva opresnika*“ ali „*dvé pogači*“.
3. V hebrejskim: „*in ona je vzela testo, ga je gnjetla, in je naredila pogač* (nekteri prestavljajo: „*serčkov*“) *pred njegovimi očmi, in je spekla pogače* (*serčke*)“.
4. V hebrejskim: „*in jih je pred njega usula iz ponve*“. Opresniki so se kuhali v juhi (enaki polivki ali soku).
5. v odperto pregrajeno spavnico, kjer je Amnon ležal.
6. opresnike ali pogače v polivko. V hebrejskim: „*serčke*“.
7. zmed hudodelnikov. Glej 5. Mojz. 22, 21.
8. Takó je Tamara v svoji nevednosti mislila; zakaj zakon s popolj sestro je bil po Mojzesovi postavi prepovedan. Glej 3. Mojz. 18, 9. 11.
9. po storjeni nesramnosti. Kazen poželjivosti in sladnosti je stud in gnjusoba.

Digitized by Google

žil, kakor ljubezen, s ktero jo je poprej ljubil. In Amnon ji je rekel: Vstani in pojdi!

16. Ona mu je pa odgovorila: Ta hudobija, ki jo zdaj nad menoj delaš, ter me od sebe goniš, je hujši kakor to, kar si poprej storil. On pa je ni hotel poslušati,

17. temuč je poklical služabnika, ki mu je stregel, in je rekel: Verzi jo ven spred mene, in zakleni vrata za njo![10])

18. In je bila oblečena v dolgo suknjo;[11]) zakaj take oblačila so nosile kraljeve hčere, device.[12]) Tedaj jo je njegov služabnik izgnal, in je zaklenil vrata za njo.

19. Ona pa je potresla s pepelam svojo glavo, in je pretergala svojo dolgo suknjo, in je djala roke verh svoje glave,[13]) in je šla, ter je gredé vpila.

20. Absalom, njen brat, pa ji je rekel: Je mar Amnon, tvoj brat, per tebi ležal? Zdaj pa, sestra, molči, tvoj brat je, in ne žali svojiga serca zavoljo te rečí. Tamara je tedaj ostala v hiši Absaloma, svojiga brata, in je sahnéla.

21. Ko je pa kralj David vse te rečí slišal, je bil silno razžaljen,[14]) vender pa ni hotel žaliti serca Amnona, svojiga sinú; zakaj on ga je ljubil, ker je bil njegov pervorojeni.[15])

22. Potem Absalom ni več govoril z Amnonam ne hudiga, ne dobriga; zakaj Absalom je sovražil Amnona, zato ker je bil oskrunil Tamaro, njegovo sestro.

23. Zgodilo se je pa čez dve leti, de so se strigle Absalomove ovce v Baalhasoru, ki je per Efrajmu;[16]) in Absalom je povabil vse kraljeve sinove,

24. in je prišel k kralju, ter mu je rekel: Glej, strižejo se ovce tvojiga služabnika; prosim, naj pride kralj s svojimi služabniki k svojimu služabniku.

25. In kralj je rekel Absalomu: Nikar, moj sin, nikar ne prosi, de bi vsi prišli, in te nadlegvali. Ko ga je pa naganjal, in ni hotel iti, ga je blagoslovil.[17])

26. In Absalom je rekel: Ako ti nočeš priti, prosim, naj gré saj Amnon, moj brat, z nami. In kralj mu je rekel: Ni treba, de bi hodil s teboj!

27. Absalom ga je tedaj permoral, in on je spustil z njim Amnona in vse kraljeve sinove. In Absalom je napravil gostijo, kakor kraljevo gostijo.[18])

28. Ukazal pa je bil Absalom

Ne premišljuj tedaj sladnosti v njenim sladkim začetku, ampak premišljuj jo v njenih grenkih in žalostnih nasledkih.

10. Amnon je hotel s tem ravnanjem svojo oskrunjeno sestro ko zapeljivko zapoditi, in takó svoje ostudno djanje na njo zverniti.

11. V hebrejskim: *„v pisano suknjo“*.

12. kakor druge device.

13. je z rokami sklepala.

14. V hebrejskim: *„je bil silno razkačen“*.

15. Besedí: *„vender pa ni hotel . . . pervorojeni“* ni v hebrejskim; so pa v greški prestavi.

16. Efrajm se tudi Efrem imenuje v Judovim rodu. Gl. Jan. 11, 54.

17. mu je vošil srečno pot.

18. Besedí: *„In Absalom je napravil“* i. t. d. ni v hebrejskim.

Digitized by Google

svojim hlapcam, in je rekel: Glejte, ko bo Amnon od vina omamljen, in vam porečem: Udarite ga, ter ga umorite, ne bojte se; zakaj jez sim, ki vam ukažem;[19]) bodite serčni in močni možje!

29. Storili so tedaj Absalomovi hlapci nad Amnonam, kakor jim je bil Absalom ukazal. Tedaj so vstali vsi kraljevi sinovi, in so sedli, sleherni na svojiga mezga, ter so zbežali,

30. in ko so še po potu hodili, je prišla govorica do Davida, rekoč: Absalom je vse kraljeve sinove pomoril, in kar eden zmed njih ni ostal.

31. Tedaj je kralj vstal, in je pretergal svoje oblačila, in je padel na tla, in vsi njegovi služabniki, ki so per njem stali, so pretergali svoje oblačila.

32. Odgovoril pa je Jonadab, sin Semaata, brata Davidoviga, in je rekel: Naj ne verjame moj gospod kralj, de so vsi mladenči, kraljevi sinovi, pomorjeni; samo Amnon je mertev, ker je bil v ustih Absalomovih[20]) od dneva, ko je posilil Tamaro, njegovo sestro.

33. Zdaj tedaj naj si ne jemlje moj gospod kralj, te besede k sercu, de bi rekel: Vsi kraljevi sinovi so pomorjeni; zakaj samo Amnon je mertev.

34. Absalom pa je zbežal. In mladeneč, ki je bil na straži, je vzdignil svoje oči, in je gledal, in glej, veliko ljudstva je prišlo po stranski poti iz strani gore.

35. Jonadab pa je kralju rekel: Glej, kraljevi sinovi so tukaj; kakor je tvoj služabnik govoril, takó se je zgodilo.

36. In ko je jenjal govoriti, so se tudi kraljevi sinovi perkazali; in ko so noter stopili, so svoj glas povzdignili, in so jokali; pa tudi kralj in vsi njegovi služabniki so jokali s silno velikim vekam.

37. Absalom pa je zbežal, in je šel k Talmaju, sinu Amiudovimu, kralju v Gesuru.[21]) David je pa žaloval po svojim sinu vse dni.

38. Ko je bil pa Absalom pobegnil, in v Gesur prišel, je bil ondi tri leta.

39. In kralj David je jenjal Absaloma preganjati, ker se je bil utolažil zavoljo Amnonove smerti.

XIV. Poglavje.

Joab pošlje v Tekuo po razumno ženo, ter jo naučí, kakó naj se pred kraljem Davidam obnaša, in ga z zmišljeno pergodbo mečí, de bo zanesel svojimu sinu Absalomu zavoljo storjene hudobije. Žena storí vse po Joabovim poduku. David se utolaži in dovoli Absalomu priti v Jeruzalem, tode se mu ne sme perkazati pred očí dve leti. Absalomova lepota. Joab noče priti k Absalomu, torej ukaže Absalom svojim hlapcam zažgati ječmen na Joabovi njivi. Joab sprosi Davida, de mu sme Absalom priti pred očí.

---

19. Jez, kraljev sin in prihodnji kralj, vam ukažem, Amnona umoriti; jez bom skerbel, de se vam ne bo nič žaliga zgodilo.
20. zakaj to se je Absalomu že v očeh bralo; ali pa: Absalom je takó govoril.
21. k očetu svoje matere. Zgorej 3, 3.

Digitized by Google

1. Ko je pa Joab, Sarvijev sin, spoznal, de se je bilo kraljevo serce k Absalomu nagnilo,

2. je poslal v Tekuo, in je dal od ondod perpeljati modro ženo,[1]) in ji je rekel: Delaj se, kakor de bi žalovala, in obleci se v žalostno oblačilo, in ne mazili se z oljem, de si kakor žena, ki že prav dolgo časa žaluje po mertvim;

3. in pojdi k kralju, ter mu tele besede govôri. Joab pa je položil besede v njene usta.

4. Ko je bila tedaj žena iz Tekue prišla k kralju, je pred njim na tla padla, in ga je počastila,[2]) ter je rekla: Ohrani me, kralj!

5. In kralj ji je rekel: Kakošno pravdo imaš? In ona je odgovorila: Oj, vdova sim; mož mi je namreč umerl.

6. In tvoja dekla je imela dva sinova, ktera sta se na polji skregala, in nikogar ni bilo, de bi ji bil zmiril; in drugi je druziga udaril, ter ga je ubil.

7. In glej, vsa rodovina se je vzdignila zoper tvojo deklo, in pravi: Daj ga sem, ki je ubil svojiga brata, de ga umorimo za dušo njegoviga brata,[3]) ki ga je ubil, in pokončamo dediča; in takó išejo ugasniti mojo iskro, ki je še ostala, de bi mojimu možu ne ostalo ne imé, ne zarod na zemlji.

8. In kralj je rekel ženi: Pojdi v svojo hišo, in jez bom dal za te povelje.

9. In žena iz Tekue je rekla kralju: Nad menoj, moj gospod kralj, bodi krivica, in nad hišo mojiga očeta;[4]) kralj pa, in njegov sedež bodi nedolžen.

10. In kralj je rekel: Kdor bi tebi zoper govoril, ga k meni perpelji, in se te ne bo dalje dotikal.

11. Ona pa je rekla: Spomni se kralj Gospoda, svojiga Boga,[5]) de se ne množé sorodniki v maševanje kervi, in de ne umoré mojiga sinú. In on je rekel: *(Kakor resnično)* Gospod živi, naj ne pade las tvojiga sina na zemljo!

12. Tedaj je žena rekla: Naj govori tvoja dekla še eno besedo svojimu gospodu kralju. In je rekel: Govôri.

13. In žena je rekla: Zakaj si kaj taciga mislil zoper Božje ljudstvo?[6]) in zakaj je kralj govoril to besedo, de greši, in svojiga izgnaniga nazaj ne perpelje?

14. Vsi umiramo, in se razlivamo kakor vode na zemljo, ki se ne vernejo;[7]) tudi Bog noče, de bi se duša pogubila,[8]) temuč

---

1. razumno, perpravno ženo, ki se je znala prav ko žalovavka obnašati. Prim. Jer. 9, 17.
2. se je pred njim klečé prav spoštljivo z obrazam do tal perklonila.
3. de ga ko maševavci kervi umorimo.
4. Ako bi bila tvoja perzanesljivost krivična, naj jo Bog nad menoj in nad mojo rodovino kaznuje.
5. kteri je sam kervavo maševanje ustavil ali zaderžal. Gl. 4. Mojz. 35.
6. zakaj si se sam hotel kervavo maševati nad Absalomam, ki ga ljubi Božje ljudstvo?
7. torej naj se njemu, ki živi, pusti življenje; saj smert že sama pride ob svojim času.
8. de bi se življenje vzelo, kri prelila. Drugi drugači.

Digitized by Google

preudari in pomisli, de se ne pogubí popolnama, kdor je zaverženi. Eceh. 18, 32: 33, 11.

15. Zdaj tedaj sim prišla, de govorim to svojimu gospodu kralju vpričo ljudstva.[9]) In tvoja dekla je rekla: Govorila bom s kraljem, morebiti[10]) de spolni kralj besedo svoje dekle.[10])

16. In kralj je poslušal, de bi rešil svojo deklo iz roke vsih, ki so hotli potrebiti mene in tudi mojiga sina iz dedšine Božje.[11])

17. Torej naj govorí tvoja dékla, de bo beseda mojiga gospoda kralja ko žgavna daritev;[12]) zakaj kakor angelj Gospodov, takó je moj gospod kralj, de se ne da premakniti ne po blagoslovu, ne po prekletstvu;[13]) torej je tudi Gospod, tvoj Bog, s teboj.[14]) 1. Kralj. 29, 9.

18. In kralj je odgovoril, in je rekel ženi: Ne zakrivaj pred menoj besede, ki te zanjo vprašam. In žena mu je rekla: Govôri, moj gospod kralj!

19. In kralj je rekel: Ali ni Joabova roka s teboj v vsim tem? Žena je odgovorila, in je rekla: Per sreči tvoje duše, moj gospod kralj! ni ne na levi, ne na desni vse to, kar je govoril gospod moj kralj;[15]) zakaj tvoj služabnik Joab, on mi je ukazal, in on je položil v usta tvoje dekle vse te besede.

20. De sim priliko tega govorjenja takó obernila, to je tvoj služabnik Joab ukazal; ti pa, moj gospod kralj, si moder, kakor je moder angelj Božji, in razumeš vse na zemlji.

21. In David je rekel Joabu: Glej, potolažen sim, ter sim storil po tvoji besedi. Pojdi tedaj tje, in nazaj pokliči mladenča Absaloma.

22. In Joab je padel na svoj obraz na tla, je počastil kralja, in ga je blagoslovil, in Joab je rekel: Dans je tvoj hlapec spoznal, de sim najdel milost v tvojih očeh, moj gospod kralj; zakaj storil si, kakor je tvoj hlapec govoril.

23. Vzdignil se je tedaj Joab, in je šel v Gesur, in je perpeljal Absaloma v Jeruzalem.

24. Kralj pa je rekel: Naj se verne v svojo hišo, vender pa naj ne vidi mojiga obličja. Absalom se je tedaj vernil v svojo hišo, in ni vidil kraljeviga obličja.

25. V vsim Izraelu pa ni bilo takó lepiga in silno zaliga moža, kakor je bil Absalom; od podplatov do temena ni bilo madeža na njem.

---

9. V hebrejskim: „*de govorim to kralju, svojimu gospodu, ker me ljudstvo straši*“ (ki mi hoče sina umoriti v. 7.).
10. morebiti de kralj zanese mojimu sinu, in tedaj tudi svojimu sinu Absalomu, ki si ga tukaj misli.
11. iz Božje dežele.
12. naj Bog tvoje povelje, de naj se mojimu sinu zanese, ko daritev sprejme in poplača. V hebrejskim: „*In tvoja dekla je mislila: Beseda mojiga gospoda kralja mi bo pokoj dala; zakaj*“ i. t. d.
13. de se ne dá v sodbi na nobeno stran po nobeni ceni premakniti, ter ne gleda ne na hvalo, ne na grajo.
14. Bog je s teboj, kadar sodiš.
15. moj gospod jo je prav zadel.

Digitized by Google

26. In kadar si je glavo ostrigel (enkrat v letu je bila namreč ostrižena, ker so ga lasje težili), so lasje njegove glave tehtali dve sto seklov po očitni tehtnici.[16])

27. Absalomu pa so bili rojeni trije sinovi, in ena hči z imenam Tamara, lepe postave.

28. In Absalom je ostal dve leti v Jeruzalemu, in ni vidil kraljeviga obličja.

29. Torej je poslal k Joabu, de bi ga poslal k kralju, on pa ni hotel priti k njemu. In ko je bil vdrugič poslal, in uni ni hotel priti k njemu,

30. je rekel svojim hlapcam: Veste za Joabove njive zraven moje njive, na kteri je ječmenova setev; pojdite tedaj tje, ter jo z ognjem požgíte. Tedaj so Absalomovi hlapci setev z ognjem požgali. In Joabovi hlapci so prišli in so s preterganimi oblačili rekli: Absalomovi hlapci so del njive z ognjem požgali.[17])

31. In Joab se je vzdignil in je prišel k Absalomu v njegovo hišo, in je rekel: Zakaj so tvoji hlapci mojo setev z ognjem požgali?

32. In Absalom je odgovoril Joabu: Po té sim poslal, in prosil, de bi k meni prišel, de bi te bil poslal k kralju, in de bi mu rekel: Zakaj sim prišel iz Gesura? Boljši bi bilo ondi biti;[18]) prosim tedaj *(stori)*, de vidim kraljevo obličje! Ako se pa še spominja moje hudobije,[19]) naj me umorí!

33. Joab je tedaj šel k kralju, in mu je vse povedal. In Absalom je bil poklican, in je stopil pred kralja, in je na tleh molil pred njim; in kralj je kušnil Absaloma.

XV. Poglavje.

Absalom se ljudstvu perlizuje in ga zoper kralja podpihuje, v Hebronu pa se očitno vzdigne zoper svojiga očeta. David beží iz Jeruzalema, njegovi zvesti služabniki pa ga spremljajo. David pošlje skrinjo zaveze v Jeruzalem, in gre bos in s pokrito glavo na oljsko goro.

1. Potem pa si je Absalom napravil vozov in konjnikov,[1]) in petdeset móž,[2]) de bi pred njim hodili.

2. In Absalom se je zjutrej vzdignil,[3]) in je stal per vhodišu vrat,[4]) in Absalom je sleherniga moža, ki je imel opravilo,[5]) de bi

16. Iz tega se vidi, de so Izraelci razun svete tehtnice, ki je bila v tempeljnu (2. Mojz. 30, 13.), še drugo imeli, ktera je bila manjši od une. V hebrejskim: *„po kraljevi tehtnici“*.

17. Besede: *„Tedaj so Absalomovi hlapci setev z ognjem požgali“*, se ne beró v hebrejskim.

18. Perstavi: ker te ni bilo k meni, sim te hotel persiliti, de si k meni prišel.

19. V hebrejskim: *„ako sim pa kriv, naj me umorí“*.

1. V hebrejskim: *„vozov in kónj“*.

2. životnih stražnikov. Glej 1. Kralj. 8, 11.

3. se je vsaki dan vzdignil.

4. kraljeve hiše.

5. kako imenitno pravdo. Glej 2. Mojz. 18, 26.

Digitized by Google

prišel pred kraljevo sodbo, k sebi poklical, in je rekel: Iz kteriga mesta si ti? Ko je pa odgovoril,[6]) in rekel: Jez, tvoj hlapec, sim iz eniga zmed Izraelovih rodov,

3. mu je odgovoril Absalom: Tvoje govorjenje se mi dobro in pravično zdí; pa ni nihče od kralja postavljen, de bi te poslušal. In Absalom je rekel:

4. Kdo me postavi sodnika čez deželo, de pridejo k meni vsi, kteri imajo kako pravdo, in de po pravici sodim?

5. In ko je kdo k njemu perstopil, de bi ga pozdravil,[7]) je stegnil svojo roko, in ga je prijel in kušnil.

6. In takó je delal vsimu Izraelu, ki je hodil k sodbi, de bi bil od kralja zaslišan, in si je naklanjal serca Izraelovih móž.

7. Čez štirdeset let[8]) pa je Absalom rekel kralju Davidu: Pojdem, in bom dopolnil svoje obljube, ki sim jih obljubil Gospodu v Hebronu;[9])

8. zakaj tvoj hlapec je naredil obljubo, ko je bil v Gesuru v Sirii, rekoč: Ako me Gospod spet nazaj perpelje v Jeruzalem, bom daroval Gospodu.

9. In kralj David mu je rekel: Pojdi v miru! In se je vzdignil, in je šel v Hebron.

10. Absalom pa je poslal oglednikov po vsih Izraelovih rodovih, rekoč: Kakor hitro bote slišali bučanje trobent,[10]) recite: Absalom kraljuje v Hebronu.

11. Z Absalomam pa je šlo dve sto móž iz Jeruzalema, ki so bili povabljeni, in so šli s priprostim sercam, ter niso celo nič tega vedili.

12. Tudi je poklical Absalom Ahitofeljna, Giloničana, Davidoviga svetovavca, iz njegoviga mesta Gilona. In ko je darov daroval, se spočne silna zarotija, in ljudstvo je skupej vrelo, in se je množilo per Absalomu.

13. Tedaj je prišel sporočnik k Davidu, in je rekel: Ves Izrael gre z vsim sercam za Absalomam.

14. In David je rekel svojim služabnikam, ki so bili per njem v Jeruzalemu: Vzdignite se, bežímo;[11]) zakaj pred Absalomam ne bomo mogli ubežati; hitite iti, de kje ne pride, in nas ne napade, in ne nakoplje pokončanja čez nas, in ne udari mesta z ostrim mečem.

15. In kraljevi služabniki so mu rekli: Vse, kar koli nam bo go-

---

6. Ko mu je pa svojo pravdo ali svoj prepir razložil.
7. in se je pred njim na zemljo vergel.
8. ki so bile pretekle od Savloviga maziljenja, v četertim letu po Absalomovi vernitvi, v letu svetá 2981, pred Krist. rojst. pa 1023. — Drugi pa štejejo teh štirdeset let od perviga Davidoviga maziljenja (1. Kralj. 16.).
9. v svojim rojstnim kraji. Zgor. 3, 3. Ta kraj je bil svet čislan zavoljo pokopališ očakov. Glej 1. Mojz. 23, 19.
10. Po palestinskih gorah so bili čuvaji razpostavljeni, ki so si pogovorjene rečí s trobentnim glasam naglo naznanovali. Kadar je tedaj Absalom ukazal, po gorah okrog Hebrona trobiti, se je trobentni glas kmalo po vsi deželi razširil.
11. Permeri Ps. 3, 1.

Digitized by Google

spod, naš kralj, ukazal, bomo mi, tvoji služabniki, radi spolnili.

16. Kralj je tedaj peš šel,[12]) in vsa njegova hiša, in kralj je popustil deset perležnic, de bi hišo varvale.

17. In ko je kralj peš odšel, in ves Izrael,[13]) se je deleč od hiše ustavil.[14])

18. In vsi njegovi služabniki so hodili zraven njega, in trume keretov in feletov, in vsi Getejci, močni bojaki, šest sto móž, ki so bili peš za njim prišli iz Geta, so hodili pred kraljem.[15]) Spred. 8, 18.

19. Kralj pa je rekel Etaju, Getejcu: Zakaj hodiš z nami? Verni se, in ostani per kralji;[16]) zakaj ti si ptujic, in si prišel s svojiga kraja.

20. Včerej[17]) si prišel, in dans si persiljen z nami odriniti? Jez pa pojdem, kamor koli pridem; verni se, in pelji nazaj seboj svoje brate, in Gospod ti bo milost in zvestobo skazal, ker si ljubezen in zvestobo skazal.

21. In Etaj je kralju odgovoril, rekoč: *(Kakor resnično)* Gospod živí, in *(kakor resnično)* živí moj gospod kralj: na kterim kraji koli boš ti, moj gospod kralj, bodi si ali v smerti ali v življenji, ondi bo tvoj hlapec.

22. In David je rekel Etaju: Pridi in pojdi memo.[18]) In Etaj, Getejic, je memo šel, in vsi možje, ki so bili z njim, in druga množica.[19])

23. In so vsi jokali z velikim glasam, in vse ljudstvo je memo šlo; in kralj je šel čez potok Cedron, in vse ljudstvo je šlo po potu, ki derží v pušavo.

24. Prišel je pa tudi Sadok,[20]) duhoven, in vsi leviti z njim, ki so nosili skrinjo zaveze Božje, in so skrinjo Božjo doli postavili; in Abjatar[21]) je gori šel,[22]) dokler ni bilo vse ljudstvo memo odšlo, ki je bilo prišlo iz mesta.

25. In kralj je rekel Sadoku; Nesi nazaj v mesto skrinjo Božjo: ako bom milost najdel pred Gospodam, me bo nazaj peljal, in mi bo dal viditi njo, in njen šotor;

26. ako mi pa poreče: Ti mi ne dopadeš, sim perpravljen; naj stori, kar je dobro pred njim.[23])

27. In kralj je rekel Sadoku,

---

12. iz mesta.
13. in vsa njegova hiša in vsi njegovi tovarši.
14. V hebrejskim: *„In so se ustavili per Bet-Merhaku“*. To je bilo mende poslednje poslopje pod goró med mestam in med Cedronam v. 23.
15. V hebrejskim: *„so šli memo njega“*, de so bili pregledani in vredeni.
16. Absalomu.
17. malo poprej, ne davno si prišel.
18. memo mene, de se vojaki pregledajo. Glej razlag. 15.
19. V hebrejskim: *„in otroci“*.
20. Glej zgor. 8, 17.
21. Glej 1. Kralj. 30, 7.
22. na neko višavo darovat.
23. Kolika vdanost, kolika ponižnost se sveti iz vsiga tega Davidoviga obnašanja! Nikogar noče v svojo nesrečo zamotati, temuč sam jo hoče nositi v kazen za svoje grehe.

Digitized by Google

duhovnu: O videc,[24]) verni se v miru v mesto! in Ahimaas, tvoj sin, in Jonatan, sin Abjatarjev, vajna dva sinova naj bota z nami!

28. Glej, jez se bom skrival po ravninah pušave,[25]) dokler ne pride od vas sporočilo, in mi pové.

29. Tedaj sta Sadok in Abjatar nazaj nesla skrinjo Božjo v Jeruzalem, in sta ondi ostala.

30. David pa je šel na oljsko goro, in je gredé jokal, in je bos hodil, in s pokrito glavo; pa tudi vse ljudstvo, ki je bilo z njim, je šlo jokaje gori s pokrito glavo.

31. Povedalo pa se je Davidu, de je tudi Ahitofelj z Absalomam v puntu, in David je rekel: Prosim, o Gospod! stori v neumnost Ahitofeljnov svèt.

32. In ko je David verh gore prišel, kjer je hotel Gospoda moliti,[26]) glej, prišel mu je naproti Husaj, Arakičan, s preterganim oblačilam in s persti polno glavo.

33. In David mu je rekel: Če pojdeš z menoj, mi boš v težavo;

34. če se pa v mesto verneš, in porečeš Absalomu: Tvoj hlapec sim, o kralj; kakor sim bil hlapec tvojiga očeta, takó bom tudi tvoj hlapec; takó boš poderl Ahitofeljnov svèt.

35. Tudi imaš per sebi Sadoka in Abjatarja, duhovna; in vsako besedo, ki jo boš slišal iz kraljeve hiše, povej duhovnama, Sadoku in Abjatarju.

36. Per njima pa sta njuna dva sinova, Ahimaas, sin Sadokov, in Jonatan, sin Abjatarjev; in po njima mi pošljite vse, kar koli bote slišali.

37. Ko je tedaj Husaj, Davidov prijatel, prišel v mesto, je šel tudi Absalom v Jeruzalem.

XVI. Poglavje.

Siba, oskerbnik Mifibosetove hiše, dá Davidu živeža na potu, in dobí posestvo svojiga gospoda. Semej, Benjaminec, preklinja Davida in vanj kamnje luča. David voljno prenaša to krivico, in ne dovoli Abisaju, de bi se zavoljo tega nad Semejem zmaševal. Husaj stopi v Absalomovo službo. Absalom oskruni po Ahitofeljnovim svetu Davidove žene.

1. Ko je bil David malo dalje čez verh gore prišel, se je perkazal Siba, Mifibosetev hlapec, ter mu je prišel naproti z dvema oslama, ki sta bila obložena z dve sto hlebi, in s sto zvezki suhiga grozdja, in s sto kepami smokev,[1]) in z meham vina.

2. In kralj je rekel Sibu: Kaj hočeš s tem? Siba pa je odgovoril: Osla sta za kraljevo družino, de jezdijo na njima, kruhi in smokve so v jed tvojim hlapcam, vino pa, de ga pijejo, ako bi kdo opešal v pušavi.

3. In kralj je rekel: Kje je

---

24. Také se je imenoval véliki duhoven, ker je prerokoval po tisti sveti reči, ki se ji pravi *„urim in tumim“*.

25. per Jerihi, takraj Jordana.

26. se je obernil proti gori Sionu, kjer je bila skrinja zaveze Božje.

1. kepami fig. Glej 1. Kralj. 25, 18.

Digitized by Google

sin tvojiga gospoda?[2]) In Siba je odgovoril kralju: On je v Jeruzalemu ostal, in je rekel: Dans mi bo Izraelova hiša nazaj dala kraljestvo mojiga očeta.[3]) Spod. 19, 27.

4. In kralj je rekel Sibu: Vse, kar je imel Mifiboset,[4]) naj bo tvoje. In Siba je rekel: Prosim,[5]) moj gospod kralj, naj zadobim milost pred teboj.[6])

5. Tedaj je prišel David do Bahurima, in glej, prišel je ondod móž iz rodovine Savlove hiše, z imenam Semej, sin Geratov, in je šel ter je gredé preklinjal, 3. Kralj. 2, 8.

6. in je kamnje lučal v Davida in v vse služabnike kralja Davida; vse ljudstvo pa, in vsi bojaki so šli na desni in levi kraljevi strani.

7. Semej pa, ko je preklinjal kralja, je takole govoril: Pojdi, pojdi,[7]) mož kervi, Belialov mož![8])

8. Gospod ti je povernil vso kri Savlove hiše, ker si se vrinil v kraljestvo namesti njega; in Gospod je dal kraljestvo v roko Absalomu, tvojimu sinu, in glej, tvoje lastno hudo te stiska; ker si mož kervi!

9. Abisaj, sin Sarvijev, je pa rekel kralju: Zakaj preklinja ta mertvi pes mojiga gospoda kralja? Pojdem, in mu bom glavo odsekal.

10. Kralj pa je rekel: Kaj imam z vami zapovedovati, Sarvijevi sinovi? Pustite ga preklinjati! zakaj Gospod mu je ukazal, de preklinja Davida,[9]) in kdo je,[10]) de bi se prederznil reči, zakaj je takó delal?

11. In kralj je rekel Abisaju in vsim svojim služabnikam: Glej, moj sin, ki je prišel iz mojih ledij, mi po življenji streže, koliko bolj zdaj Jeminov sin;[11]) pustite ga preklinjati po povelji Gospodovim,

12. morebiti de se ozre Gospod na mojo nadlogo, in de mi Gospod poverne z dobrim to današnje preklinjanje!

13. Takó je šel David po potu, in njegovi tovarši z njim. Semej pa je šel po verhu gore ob strani

---

2. Mifiboseta. Glej zgor. 9, 6.
3. To je bilo obrekovanje. Glej spod. 19, 24. i. d.
4. Po Sibovih besedah je bil Mifiboset s puntarji; zato mu je David vzel vse njegovo premoženje, in ga je dal njegovimu oskerbniku Sibu. De je David hlapcu tako naglo brez pomislika verjel, se ve de ni bilo prav; ali nesrečni David se vender lahko zagovarja, ker je toliko izdajavcov okrog sebe vidil.
5. V hebrejskim: „*molim*“ (polń hvaležnosti).
6. še v prihodnje.
7. iz dežele.
8. ti morivec in hudobnež.
9. Ne dovolim v vašo naglico in v vaš serd, vi Sarvijevi sinovi! Semej ni nič druziga, ko krivičen dopolnovavec nar pravičniši volje Gospoda, ki hoče, de terpim za svoje grehe. On (Semej) dopernaša iz krivične jeze to, kar Bog po svoji nar ojstrejši pravičnosti dopuša, de me ponižuje! — Spoznaj tudi ti v svojim sovražniku Božjo pravičnost, ktera te ponižuje zavoljo tvojih grehov!
10. zavoljo tega.
11. Benjaminec, iz Savloviga rodú.

Digitized by Google

njemu nasproti, in je preklinjal, in kamnje za njim lučal, in perst metal.[12])

14. Kralj je tedaj prišel upehan,[13]) in vse ljudstvo z njim, in so se ondi pokrepčali.

15. Absalom pa je šel v Jeruzalem, in vse njegovo ljudstvo,[14]) pa tudi Ahitofelj je bil z njim.

16. Ko je pa bil Husaj, Arakičan, Davidov prijatel, k Absalomu prišel, mu je rekel: Bodi pozdravljen, o kralj! Bodi pozdravljen, o kralj!

17. Absalom pa mu je rekel: Ali je to tvoja ljubezen do svojiga prijatla? Zakaj nisi šel s svojim prijatlam?

18. In Husaj je odgovoril Absalomu: Nikakor ne! zakaj njegov bom, ki ga je Gospod izvolil, in vse to ljudstvo, in ves Izrael, in per njem bom ostal.

19. In de še tudi to perstavim, komu bom služil? Ali ne kraljevimu sinu? Kakor sim bil tvojimu očetu pokoren, takó bom tudi tebi pokoren!

20. Absalom pa je rekel Ahitofeljnu: Posvetovajte se, kaj nam je storiti!

21. In Ahitofelj je rekel Absalomu: Pojdi k perležnicam svojiga očeta, ki jih je popustil, de bi hišo varvale, de, ko bo ves Izrael slišal, de si ognusil svojiga očeta,[15]) bodo njih roke s teboj omočnéle.[16])

22. Tedaj so razpeli šotor Absalomu na strehi, in je šel k perležnicam svojiga očeta vpričo vsiga Izraela. Spred. 12, 11.

23. Svèt pa Ahitofeljna, ki ga je tiste dni dajal, je bil, kakor de bi bil kdo Boga za svèt vprašal; tako je bilo sleherno svetovanje Ahitofeljna, ko je bil per Davidu, in ko je bil per Absalomu.

XVII. Poglavje.

Ahitofelj svetuje Absalomu, de naj jo neutegama udere s svojo vojsko za spehanim Davidam in njegovimi tovarši, ter naj hitro nanje plani, in jih pobije; Husaj pa odverne Ahitofeljnov svèt s svojim svetam, ter razodene duhovnama, Sadoku in Abjatarju, kar je Ahitofelj in kar je on Absalomu svetoval. Duhovna sporočita vse to po neki dekli Jonatanu in Ahimaasu, ona dva pa Davidu. Ko Ahitofelj vidi, de se je njegov svèt zavergel, gre domu in se obesi. David gre neutegama čez Jordan, Absalom pa se ušotori s svojo vojsko v Galaadu.

---

12. prah je za njim metal.

13. v mesto Bahurim.

14. Po hebrejskim: *„in vse ljudstvo Izraelovih móž“*.

15. V hebrejskim: *„de si se per svojim očetu smerdljiviga* (silno ostudniga) *storil“*.

16. Ako je kdo spal per kraljevih ženah, se je zoper kralja takó močno pregrešil, kakor de bi se bil njegoviga kraljestva polastil. Zatorej je bila ta Absalomova nesramnost nar veči hudobija zoper kralja; in zavoljo té hudobije je bilo skorej nemogoče, de bi se bil Absalom kdaj zamogel spraviti s svojim očetam Davidam. In ta Absalomova nesramnost je dajala puntarjem serčnost, in jih je prederzne delala, ker so si mislili, de so že na terdim, in de jim nič več ne more spodleteti.

Digitized by Google

1. Ahitofelj je tedaj rekel Absalomu: Odbral si bom dvanajst sto móž, ter se bom vzdignil, in jo bom to noč za Davidam uderl,

2. in bom nanj planil (zakaj upehan je in zmamljen), in ga bom udaril,[1]) in ko bo vse ljudstvo, ki je ž njim, zbežalo, bom ubil zapušeniga kralja,

3. in bom vse ljudstvo nazaj peljal, kakor se en sam človek vrača; zakaj ti išeš le eniga moža, in vse ljudstvo bo v miru.

4. In njegov govor je dopadel Absalomu in vsim Izraelovim starašinam.

5. Absalom pa je rekel: Pokličite Husaja, Arakičana, de zaslišimo, kaj tudi on poreče.

6. In ko je bil Husaj prišel k Absalomu, mu je rekel Absalom: Takole je govoril Ahitofelj! Ali imamo to storiti, ali ne? Kakošen svèt ti daš?

7. In Husaj je rekel Absalomu: Svèt ni dober, ki ga je Ahitofelj ta pot dal.

8. In Husaj je zopet rekel: Ti poznaš svojiga očeta, in može, ki so ž njim, de so silno močni in takó razkačeniga serca, kakor de bi medvedka v gojzdu divjala, ko so ji mladi vzeti; tudi je tvoj oče vojšak, in se ne bo abotavljal z ljudstvam.[2])

9. Morebiti je zdaj v jamah skrit, ali v kakim kraji, kjer se mu je perpravno zdelo, in ako bi eden ali drugi[3]) v začetku padel, bi se slišalo, in kdor koli bi slišal, bi rekel: Poboj se je zgodil med ljudstvam, ki je šlo za Absalomam.

10. In tudi nar serčnejšimu, ki ima serce ko lev, bi od strahú vse upadlo; zakaj vse Izraelovo ljudstvo vé, de je tvoj oče močen, in de so vsi korenjaki, ki so z njim.

11. To pa se mi dober svèt dozdeva: Naj se zbere per tebi ves Izrael od Dana do Bersabe, brez števila ko peska per morji, in ti bodi v sredi med njimi.

12. In planili bomo nanj, kjer koli se bo najdel, in ga bomo zagernili, kakor pada rosa na zemljo, in ne bomo pustili nobeniga zmed móž, ki so z njim, kar eniga ne.

13. In ako pojde v kako mesto, naj ves Izrael potegne vervi okrog tega mesta, in povlečemo ga v potok, de se ne bo kamen od njega najdel.

14. In Absalom je rekel, in vsi Izraelovi možje: Svèt Husaja, Arakičana, je boljši ko svèt Ahitofeljnov. Po Gospodovim sklepu pa je bil overžen Ahitofeljnov koristni svèt, de bi Gospod poslal nesrečo nad Absaloma.

15. In Husaj je rekel Sadoku in Abjatarju, duhovnama: Takó in takó je Ahitofelj svetoval Absalomu in Izraelovim starašinam, jez pa sim tak in tak svèt dal.

16. Torej zdaj naglo tje pošljita, in Davidu sporočita, rekoč: Ne mudi se to noč na planjavah

---

1. V hebrejskim: „*in ga bom prestrašil*“.
2. David ne bo ostal na ravnim polji, ampak pojde v gorske terdne votline ali berloge, kjer se bo lahko ustavljal tudi veliko močnejšimu sovražniku.
3. zmed naših.

Digitized by Google

pušave,[4]) ampák brez odlašanja pojdi čez,[5]) de kje ne bo kralj požert z vsim ljudstvam, ki je z njim.[6])

17. Jonatan pa in Ahimaas[7]) sta stala per studencu Rogelu;[8]) in dekla je šla tje,[9]) in jima je povedala; in ona sta šla, de sta kralju Davidu na znanje dala; zakaj nista se smela pokazati, tudi ne iti v mesto.[10])

18. Vidil ji je pa nek mladeneč, in je Absalomu povedal; ona pa sta hitro šla v hišo nekiga moža v Bahurimu, ki je imel vodnjak[11]) na svojim dvorišu, in sta vanj stopila.

19. Žena pa je vzela odejo, in jo je razgernila nad vodnjakovo odpertnino, kakor bi ječmenovo kašo sušila,[12]) in takó je ta reč pokrita ostala.

20. In ko so bili Absalomovi hlapci v hišo prišli, so rekli ženi: Kje je Ahimaas in Jonatan? In žena jim je odgovorila: Naglo sta čez odrinila,[13]) ko sta malo vode popila. Ti pa, ki so iskali, so se spet vernili v Jeruzalem, ker niso nikogar najdli.

21. In ko so bili odšli, sta una iz vodnjaka zlezla, in sta šla, ter sta sporočila kralju Davidu, in sta rekla: Vzdignite se, in pojdite hitro čez reko;[14]) zakaj tak svèt je dal Ahitofelj zoper vas.

22. David se je tedaj vzdignil, in vse ljudstvo, ki je bilo z njim, in so šli čez Jordan, preden se je dan zaznal; in ni ga bilo ostalo, de bi ne bil šel čez reko.

23. Ko je pa Ahitofelj vidil, de se ni bil njegov svèt spolnil, je osedlal svojiga osla, in se je vzdignil, in je šel na svoj dom, in v svoje mesto, in ko je bil svojo hišo obravnal,[15]) se je obesil in je umerl, ter je bil pokopan v grob svojiga očeta.

24. David pa je prišel v Šotoriše,[16]) in Absalom je šel čez Jordan, on in vsi možje Izraelovi z njim.

25. Postavil je pa Absalom Amasa čez vojskino trumo namesti Joaba. Amasa pa je bil sin

---

4. takraj reke Jordana blizo Absaloma.
5. neutegama pojdi čez Jordan.
6. Vedno se je bilo bati, de bi se vender le utegnil spolniti Ahitofeljnov svèt, zatorej je bilo gotovo za Davida boljši, de je šel unkraj Jordana.
7. Glej zgor. 15, 36.
8. per Jeruzalemu. Gl. 3. Kralj. 1, 9. Zakaj de sta se tukaj mudila', gl. razl. 10.
9. Duhovna Sadok in Abjatar sta je bila tje poslala. Kraj per vodnjaku je bil kaj prav izvoljen, ker je sleherni mislil, de je dekla po vode prišla.
10. ker so mislili, de sta Davidova. Njuna očeta je varvala njuna duhovska služba.
11. jamo, ki ravno takrat ni imela vode.
12. V hebrejskim: „*in je na njo ječmenove kaše razsula*“.
13. V hebrejskim: „*Čez potok sta šla*“. Med Bahurimam in med Jeriho teče potok, ki se posuši, kadar dolgo časa ni dežja.
14. Jordan. Glej versto 22.
15. ko je bil doma vse oskerbel in naročil.
16. V hebrejskim: „*v Mahanaim*“ (t. j., dvojno šotoriše, glej 1. Mojz. 32 2.), mesto na izhodnji strani Jordanovi.

Digitized by Google

moža, ki se je imenoval Jetra, Jesraelec,[17]) ki se je pečal z Abigailo, s hčerjo Naasovo,[18]) s sestro Sarvijevo, ki je bila Joabova mati.

26. In Izrael se je z Absalomam ušotoril v galaajski deželi.

27. In ko je bil David prišel v Šotoriše, so mu Sobi, sin Naasov iz Rabate zmed Amonovih sinov, in Makir, sin Amiheljnov iz Lodabara, in Berzelaj, Galaajčan iz Rogelima,

28. pernesli blazin, in odej,[19]) in lončenih posod, pšenice, in ječmena, in moke, in opraženiga zernja, in boba, in leče, in opražene čičerke,

29. in sterdí, in siroviga masla, ovac, in pitanih telet; in so dali Davidu, in ljudstvu, ki je bilo z njim, v jed; zakaj mislili so si, de je ljudstvo od lakote in žeje spehano v pušavi.

XVIII. Poglavje.

Davidovi bojaki premagajo Absalomove v Efrajmovim gojzdu. Absalom obvisí na hrastu, Joab ga prebode s sulico, mladenči ga ubijejo in v veliko jamo veržejo, in velik kùp kamnja nanj nanosijo. David močno žaluje po svojim sinu Absalomu.

1. David je tedaj pogledal svoje ljudstvo, in je čez njé postavil viši čez tavžent, in čez sto,

2. in je dal tretji del ljudstva pod roko Joaba, in tretji del pod roko Abisaja, sinu Sarvijeviga, brata Joaboviga, in tretji del pod roko Etaja, ki je bil iz Geta; in kralj je rekel ljudstvu: Tudi jez pojdem z vami!

3. Ljudstvo pa je odgovorilo: Ne hôdi! zakaj ako bi mi tudi bežali, jim ne bo veliko mar zavoljo nas, in ako bi tudi zmed nas polovica padla, ne bodo dosti marali; zakaj ti sam veljaš za deset tavžent; torej je boljše, de si nam v mestu za pomoč.[1]) 1. Kralj. 18, 7.

4. In kralj jim je rekel: Kar se vam prav zdi, to bom storil. Kralj se je tedaj k vratam vstopil, in ljudstvo je trumama ven šlo po sto in po tavžent.

5. In kralj je ukazal Joabu, in Abisaju, in Etaju, rekoč: Ohranite mi mladenča Absaloma. In vse ljudstvo je slišalo, kakó je kralj ukazoval vsim poglavarjem zastran Absaloma.

6. Tedaj je ljudstvo šlo na polje zoper Izraela, in boj se je začel v Efrajmovim gojzdu. Sodn. pogl. 12.

7. In Izraelovo ljudstvo je bilo

---

17. V druzih bukvah se bere: „*Izmaelec*“. Gl. 1. Kron. 2, 17.

18. Nahas in Isaj je ena in ravno tista oseba. Gl. 1. Kron. 2, 13. 15. 16. Amasa je bil, kakor Joab, Davidov stričnik.

19. V hebrejskim: „*so pernesli posteljne obleke, in skledic, in piskrov*“, i. t. d.

1. z molitvijo in z ukazovanjem.

Digitized by Google

ondi pobito od Davidove vojske, in zgodil se je velik poboj tisti dan, dvajset tavžent móž.

8. In boj se je ondi razširil po vsi deželi,[2]) in veliko več jih je bilo zmed ljudstva, ki jih je bil gojzd požerl,[3]) kakor njih, ki jih je bil meč pokončal tisti dan.

9. Permerilo se je pa, de je Absalom srečal Davidove hlapce sedé na mezgu; in ko je mezeg prišel pod košat in velik hrast,[4]) je njegova glava na hrastu obtičala; in ko je visel med nebam in zemljo, je mezeg, na kterim je sedel, spod njega zdirjal.

10. To pa je nekdo vidil, in je Joabu povedal, rekoč: Vidil sim Absaloma s hrasta viseti.

11. In Joab je rekel možu, ki mu je povedal: Ako si ga vidil, zakaj ga nisi v zemljo zabodel? In jez bi ti bil dal deset srebernih seklov, in pas.

12. On pa je rekel Joabu: Ako bi odtehtal v moje roke tavžent srebernikov, bi vender ne iztegnil svoje roke v kraljeviga sina; zakaj slišali smo, kakó je kralj ukazoval tebi, in Abisaju, in Etaju, rekoč: Varujte mi mladenča Absaloma!

13. In ako bi bil tudi prederzno ravnal zoper svoje življenje, bi se to ne bilo moglo skriti kralju, in ti sam bi stal zoper mene.[5])

14. In Joab je rekel: Ne kakor ti hočeš, ampák vpričo tebe pojdem nadenj.[6]) Vzel je tedaj tri sulice v svojo roko, in jih je zasadil Absalomu v serce. In ko je še na hrastu viseč trepetal,

15. je perteklo deset mladenčev, Joabovih oprodov, in so po njem mahnili, ter so ga ubili.

16. Joab pa je zatrobil na trobento, in je ljudstvo zaderževal, de ni derlo za bežečim Izraelam; ker je hotel množici zanesti.

17. In vzeli so Absaloma, ter so ga vergli v gojzdu v prav veliko jamo, in so nanj silno velik kup kamnja nanosili;[7]) ves Izrael pa je bežal v svoje šotore.

18. Absalom pa, ko je še živel, si je bil postavil spominek,[8]) ki je v kraljevi dolini;[9]) rekel je namreč: Nimam sina,[10]) torej bodi to spomin mojiga imena; in je

2. po vsim tistim kraji.
3. ker so v gojzdu zašli in so se v močvirje pogreznili, in so v jame popadali, ali pa so jih zveri raztergale in požerle.
4. med dvé veji, okoli kterih so se njegovi lasje (zgor. 14, 26.) takó ovili, de se ni mogel rešiti (Krizost., Teod.).
5. Ako bi se bil prederznil umoriti kraljeviga sina, bi bil svoje življenje zapadel; zakaj kralj bi bil gotovo zvedil moje hudodelstvo, in tudi ti sam bi me zavoljo njega pred kraljem tožil. — Nekteri pa prestavljajo to versto: *„In ako bi bil tudi prederzno ravnal zoper svojo vest* (ker bi bil namreč vedama kraljevo zapoved prelomil, in bi bil njegoviga sina umoril), *bi se to ne bilo moglo“* i. t. d.
6. V hebrejskim: *„Joab je rekel: Ne morem se dalje per tebi muditi. Vzel je“* i. t. d.
7. v zasramovanje, ne pa v častni spominek. Gl. Joz. 7, 26.
8. veličasten steber v slavo ali v čast.
9. per Jeruzalemu.
10. Takó je Absalom govoril, preden so mu bili sinovi rojeni (gl. zgor. 14, 27.), ali pa potem, ko so mu bili pomerli.

Digitized by Google

imenoval spominek po svojim imenu, in se imenuje roka Absalomova[11]) do današnjiga dneva.

19. Ahimaas pa, sin Sadokov, je rekel: Potečem, ter bom povedal kralju, de mu je Gospod pravico skazal iz roke njegovih sovražnikov.[12])

20. Joab pa mu je rekel: Ne bodi oznanovavec ta dan, ampak drugi dan boš oznanil: nočem, de bi hodil dans pravit; zakaj kraljev sin je umerl.

21. In Joab je rekel Kusiju: Pojdi, in povej kralju, kar si vidil. Kusi se je Joabu perklonil, in je tekel.

22. Ahimaas pa, sin Sadokov, je spet rekel Joabu: Kaj bi zaderževalo, de bi tudi jez ne tekel za Kusijem? In Joab mu je rekel: Zakaj hočeš tje teči, moj sin? ne boš pernesel dobriga oznanila.

23. On pa je odgovoril: Kaj pa, ko bi vender tekel? In on mu je rekel: Teci. Tedaj je Ahimaas po krajšim potu tekel,[13]) in je Kusija pretekel.

24. David pa je sedel med dvojimi vratmi;[14]) čuvaj pa, ki je bil verh vrat na zidu, je vzdignil oči, in je vidil teči samiga moža.

25. In je zavpil, ter je povedal kralju, in kralj je rekel: Ako je sam, je dobro oznanilo v njegovih ustih.[15]) Ko pa ani biti, in bliže pride,

26. vidi stražej druziga moža teči, in zavpije na višavi, ter reče: Zdi se mi, de drugi mož sam teče. In kralj je rekel: Tudi ta je dober oznanovavec!

27. Stražej pa je rekel: Mislim, de je tek perviga ko tek Ahimaasa, sinú Sadokoviga. In kralj reče: Dober mož je, ter pride in dobro oznanilo nese.

28. Ahimaas pa je vpil in je rekel kralju: Bodi pozdravljen, kralj! In ko je kralja počastil, ter je pred njim s svojim obličjem na zemljo padel, je rekel: Hvaljen bodi Gospod, tvoj Bog, ki je dal v pest ljudí, ki so vzdignili svoje roke zoper mojiga gospoda kralja.

29. In kralj je rekel: Je li dobro mladenču Absalomu? In Ahimaas je rekel: Vidil sim velik hrup, ko je Joab, tvoj služabnik, o kralj, mene, tvojiga hlapca, poslal; druziga ne vem.[16])

30. In kralj mu je rekel: Pojdi sem, in tukaj stoj! In ko je bil tje stopil, in ondi stal,

31. se je perkazal Kusi, in je prišel, ter je rekel: Dobro oznanilo pernesem, gospod, moj kralj; zakaj Gospod ti je dans pravico persodil iz roke vsih, ki so se vzdignili zoper tebe.

32. Kralj pa je rekel Kusiju:

---

11. in se imenuje Absalomovo delo.
12. de ga je Gospod otél iz roke njegovih sovražnikov.
13. V hebrejskim: *„je po planjavi tekel“.*
14. pod vratnim obokam, med znotranjimi in zunanjimi vratmi.
15. zakaj, ko bi jih bilo več skupej perbežalo, bi bilo to gotovo znamnje, de je boj zgubljen.
16. V hebrejskim: *„pa ne vem, kaj de je bilo“.* Ahimaas je dobro vedil, de je Absalom mertev, pa mu ni hotel povedati té žalostne novice; le toliko mu je povedal, de je bilo vse skrižem, ko je od ondod šel.

Digitized by Google

Je li dobro mladenču Absalomu? Kusi pa mu je odgovoril, in je rekel: Bodo naj, kakor mladeneč, sovražniki gospoda mojiga kralja, in vsi, ki se vzdigujejo zoper njega v hudo.

33. Tedaj je bil kralj žalosten, in je šel v hram nad vratmi, ter se je jokal. In je gredé takó govoril: Moj sin Absalom! Absalom, moj sin! kdo mi da, de jez umerjem namesti tebe, Absalom, moj sin! moj sin Absalom! Spod. 19, 4.

XIX. Poglavje.

Joab svarí kralja, ker po svojim puntarskim sinu žaluje. Izraelovi rodovi se spomnijo, koliko dobriga jim je David skazal, in si ga spet želé za kralja. Iz Judoviga rodú gredo kralju naproti do Jordana. Semej prosi milosti, in jo doseže; Mifiboset pa se izgovarja. Stari Berzelaj spremi kralja čez Jordan, in noče iti ž njim v Jeruzalem. Judov rod se prepira z Izraelovimi rodovi zavoljo králjeviga poklica v Jeruzalem.

1. Povedalo se je pa Joabu, de kralj joka in žaluje po svojim sinu.

2. In zmaga se je tisti dan vsimu ljudstvu v žalost spremenila; zakaj ljudstvo je slišalo tisti dan govoriti: Kralj žaluje po svojim sinu.

3. In ljudstvo se je ognilo tisti dan iti v mesto,[1]) kakor se ogiba ljudstvo, ki se verne, in beží iz boja.

4. Kralj pa je svojo glavo zagernil, in je z velikim glasam vpil: Moj sin, Absalom! Absalom, moj sin, moj sin!

5. Tedaj je šel Joab v hišo k kralju, in je rekel: Dans si osramotil obraz vsih svojih služabnikov, ki so oteli tvoje življenje, in življenje tvojih sinov in tvojih hčer, in življenje tvojih žen, in življenje tvojih perležnic.

6. Njé ljubiš, ki te sovražijo, in sovražiš njé, ki te ljubijo, in dans si pokazal, de ne maraš za svoje vojvode in za svoje služabnike, in zdaj sim prav spoznal, de ko bi le Absalom živel, mi pa bi bili vsi pomerli, tadaj bi ti dopadlo.

7. Zdaj se tedaj vzdigni,[2]) in pojdi, ter govôri s svojimi služabniki po njih želji: zakaj persežem ti per Gospodu, ako ne greš, ne bo kar eden ostal per tebi to noč, in to bo za té hujše, kakor vsi zlegi, ki so te zadevali od tvoje mladosti do zdaj.[3])

8. Tedaj je kralj vstal, in se je usedel med vrata, in oznanilo se je vsimu ljudstvu, de kralj sedí med vratmi; in vsa množica se je zbrala pred kraljem; Izrael pa je zbežal v svoje šotore.[4])

9. In vse ljudstvo se je pre-

1. Mahanaim v. 32. Drugi pa hebrejsko prestavljajo: *„ljudstvo se je v mesto ukradlo“*. Sramovali so se namreč očitno in častito — v verstah — iti v mesto, kakor se sramujejo vojaki po zgubljeni vojski.
2. iz žalosti.
3. Takó govorí človek, ki je neobčutljiv, ošaben in samoljuben; on se prederzne še celo s kraljem gerdó ravnati.
4. puntarji so zbežali v svoje šotore. v. 9. Zgor. 18, 17.

Digitized by Google

piralo po vsih Izraelovih rodovih,[5]) rekoč: Kralj nas je rešil iz roke naših sovražnikov, on nas je otel iz roke Filistejcov, in zdaj je zbežal iz dežele zavoljo Absaloma;

10. Absalom pa, ki smo ga čez se mazilili, je umerl v vojski; kakó dolgo molčite, in kralja nazaj ne perpeljete?

11. Kralj David pa je poslal k Sadoku in Abjatarju, duhovnama, rekoč: Govorita s starašini v Judu, in recita: Zakaj pridete vi poslednji kralja nazaj perpeljat v njegovo hišo? (zakaj govorjenje vsiga Izraela je bilo prišlo pred kralja v njegovo hišo).

12. Vi ste moji bratje, moja kost in moje meso: zakaj peljete poslednji kralja nazaj?

13. In recita Amasu:[6]) Ali nisi moja kost in moje meso? Bog naj mi to in to stori, ako ne boš vojskini vojvoda pred menoj ves čas namesti Joaba.

14. In on si je naklonil serce vsih móž v Judu, kakor serce eniga moža; in poslali so k kralju, rekoč: Verni se ti in vsi tvoji služabniki.

15. In kralj se je vernil, in je prišel do Jordana, in ves Juda je prišel do Galgale, de bi šel kralju naproti, in ga peljal čez Jordan.

16. Hitel pa je Semej, sin Gera, sinú Jeminijeviga, iz Bahurima, in je šel doli z Judovimi možmi kralju Davidu naproti, 3. Kralj. 2, 8.

17. in tavžent móž iz Benjamina, in Siba, hlapec Savlove hiše, in petnajst njegovih sinov, in dvajset hlapcov je bilo ž njim; in so hiteli k Jordanu pred kralja,

18. in so šli čez brod, de bi kraljevo hišo prepeljali, in storili po njegovim povelji. Semej pa, sin Geratov, je padel pred kralja ko je bil že prišel čez Jordan,

19. in mu je rekel: Ne perštevaj mi, moj gospod, hudobije, in ne pomni svojimu hlapcu krivice tega dneva, ko si šel, gospod moj kralj, iz Jeruzalema, tudi je ne ohrani, o kralj, v svojim sercu!

20. Zakaj jez, tvoj hlapec, spoznam svojo pregreho; in zato sim dans pervi prišel zmed vse Jožefove hiše,[7]) ter sim šel doli naproti svojimu gospodu kralju.

21. Odgovoril pa je Abisaj, sin Sarvijev, in je rekel: Ali se ne bo zavoljo teh besedi umoril Semej, ker je preklinjal maziljenca Gospodoviga?

22. In David je rekel: Kaj imam z vami opraviti, Sarvijevi sinovi? Zakaj ste mi dans v satana?[8]) Bi se mar dans umoril mož v Izraelu? ali mar ne vem, de sim dans kralj postal čez Izrael?

23. In kralj je rekel Semeju: Ne boš umerl! In mu je persegel.

24. Tudi Mifiboset, sin Savlov, je prišel doli kralju naproti

---

5. po enajsterih rodovih, ki so bili na Absalomovi strani, kakó de bi se kralj nazaj perpeljal.

6. Glej zgorej 17, 25.

7. zmed enajsterih rodov, ki so se hiša Jožefova zato imenovali, ker je bil Efrajm, Jožefov sin, nar močnejši rod med njimi.

8. zakaj ste mi dans v skušnjavo, in me hočete od dobriga zaderževati?

Digitized by Google

z neumitimi nogami, in z neobrito brado; in on ni bil opral svojih oblačil od tistiga dneva, ko je bil kralj preč šel, do dneva njegove vernitve v miru.

25. In ko je bil v Jeruzalemu kralju naproti prišel,[9]) mu je kralj rekel: Zakaj nisi z menoj šel, Mifiboset?

26. On pa je odgovoril, in je rekel: Gospod, moj kralj, moj hlapec me je zaničeval; zakaj jez, tvoj hlapec, sim mu rekel, naj mi osedla osla, de nanj sedem in s kraljem odrinem; zakaj jez, tvoj hlapec, sim hrom.

27. Verh tega je tudi mene, tvojiga hlapca, zatožil per tebi, mojim gospodu kralji; ti pa, gospod, moj kralj, si kakor angelj Božji, stori, kar ti je dopadljivo; Spred. 16, 3 : 14, 17. 20 : 1. Kralj. 29, 9.

28. zakaj hiša mojiga očeta ni bila druziga kakor smerti kriva pred mojim gospodam kraljem; ti pa si mene, svojiga hlapca, posadil med gostove svoje mize, kakošno pravično tožbo bi nek imel, ali kakó bi se mogel dalje pertoževati pred kraljem?

29. Tedaj mu je kralj rekel: Kaj dalje govoriš? Terdno je, kar sim govoril: Ti in Siba razdelita posestva.[10])

30. In Mifiboset je odgovoril kralju: Naj tudi vse vzame, potem ko se je moj gospod kralj v miru vernil v svojo hišo.

31. Tudi Berzelaj, Galaajčan, je prišel doli iz Rogelima, in je kralja čez Jordan prepeljal, in je bil tudi perpravljen, ga dalje čez reko spremiti. Spred. 17, 28 : 3. Kralj. 2, 7.

32. Berzelaj, Galaajčan, pa je bil silno star, to je, osemdeset let, in je kralja z živežem preskerboval, ko se je mudil v Šotorišu;[11]) bil je namreč silno bogat mož.

33. Rekel je tedaj kralj Berzelaju: Pojdi z menoj, de počivaš brez skerbi z menoj v Jeruzalemu.

34. Berzelaj pa je rekel kralju: Koliko dni še imajo leta mojiga življenja, de bi hodil s kraljem v Jeruzalem?

35. Osemdeset let imam dans;[12]) mar imajo moji počutki še moč, razločiti sladko od grenkiga? ali zamore jed in pijača razveseliti tvojiga hlapca? ali morem še glas pevcov in pevk poslušati? Zakaj bi bil tvoj hlapec v nadlego svojimu gospodu kralju?

36. Jez, tvoj hlapec, pojdem nekoliko s teboj od Jordana;[13]) zakaj ne potrebujem taciga povračila,

37. temuč prosim, naj se vernem jez, tvoj hlapec, in umerjem v svojim mestu, in bom pokopan zraven groba svojiga očeta in svoje matere. Je pa tukaj tvoj hlapec Kamaam,[14]) on naj gre s teboj, moj gospod kralj, in njemu stori, kar koli se ti dobro zdi.

38. Kralj mu je tedaj rekel:

9. ko je bil pred kralja perpeljan.

10. David je tedaj spoznal, de Mifiboset ni bil čisto nedolžen; vender mu je pa zasluženo kazen s tem zlajšal, de mu je polovico njegoviga posestva nazaj dal.

11. V hebrejskim: „*v Mahanaimu*“.

12. Osemdeset let sim zdaj star.

13. V hebrejskim: „*jez, tvoj hlapec, pojdem le nekoliko s teboj čez Jordan*“.

14. Kamaam, moj sin; prim. 3. Kralj. 2, 7.

Digitized by Google

Kamaam naj gre z menoj, in storil mu bom, kar koli ti bo dopadlo, in vse, kar koli me boš prosil, boš zadobil.

39. In ko je bilo vse ljudstvo s kraljem vred čez Jordan prišlo, je kralj Berzelaja kušnil, in ga je blagoslovil; in ta se je vernil v svoj kraj.

40. In kralj je šel v Galgalo, in Kamaam ž njim. In vse ljudstvo iz Juda je kralja prepeljalo, od Izraeloviga ljudstva[15]) pa jih je le polovica zraven bilo.

41. Tedaj so vsi Izraelovi možje pertekli k kralju, in so mu rekli: Zakaj so te naši bratje, Judovi možje, ukradli, in so kralja in njegovo hišo čez Jordan prepeljali, in vse Davidove može z njim?

42. In vsak mož iz Juda je odgovoril Izraelovim možem: Ker mi je kralj bliže; zakaj se jeziš zavoljo tega? Smo li kaj kraljeviga pojedli, ali so se nam kakošni darovi dali?

43. In sleherni Izraelov mož je odgovoril Judovim možem, in je rekel: Za deset delov sim jez veči per kralju, in David je bolj moj kakor tvoj; zakaj si mi krivico storil, in se mi ni poprej povedalo, de bi bil svojiga kralja nazaj perpeljal?[16]) Judovi možje pa so še terše[17]) odgovarjali Izraelovim možem.

XX. Poglavje.

Seba podpihuje Izraelove rodove zoper Davida, in se zoper njega vzdigne. Amasa nabira bojakov v Judovim rodu, Joab ga pa umorí. Joab obleže puntarje v mestu Abel-Bet-Maaki, razumna žena ga pa prosi, de naj zanese mestu; Joab ji obljubi, ako mu mestnjani dajo Sebovo glavo; mestnjani mu jo dajo, in on gre od mesta. Davidovi služabniki.

1. Tudi se je zgodilo, de je bil ondi Belialov mož, z imenam Seba, sin Bokrijev, mož iz Benjamina; ta je zatrobental, in je rekel: Mi nimamo dela v Davidu, in tudi ne deleža v sinu Isajevim;[1]) verni se v svoje šotore, Izrael!

2. In ves Izrael se je ločil od Davida, in je šel za Sebam, sinam Bokrijevim; možje Judovi pa so se deržali svojiga kralja od Jordana do Jeruzalema.

3. In ko je bil prišel kralj v Jeruzalemu v svojo hišo, je vzel deset perležnic, ki jih je bil popustil, de so hišo varovale,[2]) in jih je dal v varstvo, ter jim je dajal živeža, in ni k njim hodil, temuč bile so zaperte do dneva svoje smerti, in so ko vdove živele.

4. Kralj pa je rekel Amasu: Skliči mi vse Judove može na tretji dan,[3]) in bodi tudi ti pričujoč.

---

15. zmed deseterih Izraelovih rodov.
16. de bi bili mi kralja povabili, de naj se verne.
17. so še bolj resnobno in ojstro odgovarjali.
1. David ni naš. Glej zgor. 19, 42.
2. Glej zgorej 16, 21.
3. David je hotel spolniti obljubo, ki jo je bil Amasu (zgor. 19, 13.) storil;

Digitized by Google

5. Šel je tedaj Amasa, de bi sklical Juda, in se je mudil čez odločeni čas, ki mu ga je bil kralj postavil.

6. Rekel je pa David Abisaju: Zdaj nas bo Seba, sin Bokrijev, še hujše stiskal, ko Absalom; torej vzemi hlapcov svojiga gospoda, in uderi jo za njim, de kje ne najde terdnih mest, in nam ne ubeži.

7. Tedaj so šli z njim možje Joabovi, tudi kereti in feleti,[4]) in vsi korenjaki so šli iz Jeruzalema, de bi derli za Sebam, sinam Bokrijevim.

8. Ko so pa bili per velikim kamnu, ki je v Gabaonu, jim je prišel Amasa naproti. Joab pa je bil oblečen v tesno suknjo po dolgosti svojiga života, in čez njo prepasan z mečem, ki je v nožnicah po njegovih ledjih visel, in je bil takó narejen, de se je po lahkim majanji izderal v mahanje.

9. In Joab je rekel Amasu: Bodi pozdravljen, moj brat! In on je prijel z desno roko brado Amasovo, kakor de bi ga kušnil.[5])

3. Kralj. 2, 5.

10. Amasa pa ne gleda meča, ki ga je Joab imel,[6]) in ta je uniga v trebuh zabodel, de so se njegove čeva izsule na zemljo, ter mu ni vsekal druge rane; in on je umerl. Joab pa, in Abisaj, njegov brat, sta derla za Sebam, sinam Bokrijevim.

11. Ko so med tem nekteri možje zmed Joabovih tovaršev per Amasovim mertvim truplu stali, so rekli: Glej, ta je hotel biti namesti Joaba nar bliže per Davidu![7])

12. Amasa pa je ležal okervavljen na sredi pota. Ko je nek mož vidil, de vse ljudstvo postaja, in ga gleda, je Amasa s pota na njivo potegnil, in ga je z oblačilam zagernil, de bi memogredoči ne postajali zavoljo njega.

13. In ko je bil s pota spravljen, je šel sleherni memo, ter je šel za Joabam podit Seba, sinu Bokrijeviga.

14. Ta pa je bil obhodil vse Izraelove rodove do Abele in Betmaake,[8]) in[9]) vsi izbrani možje so se sošli per njem.

15. Tedaj so prišli, in so ga oblegli v Abeli in v Betmaaki,[10]) in so obdali mesto z ograjami, in obleženo je bilo mesto; vsa

---

Bog pa je dopustil (v. 10.), de je bil Amasa kaznovan, ker se je bil zoper Davida spuntal.

4. tudi rabeljni in tékavci, ki so pred kraljem tekali, in mu pot perpravljali. Glej zgorej 8, 18.

5. Še dan današnji imajo v jutranjih deželah navado, kušniti brado njemu, ki ga hočejo počastiti.

6. ki ga je Joab iz nožnic z levico potegnil med tem, ko je z desnico za brado deržal.

7. V hebrejskim se ta versta bere: „*In mož zmed Joabovih tovaršev je perstopil k Amasu, in je rekel: Kdor Joaba ljubi, in je za Davida, on naj gre za Joabam*“.

8. Abela in Betmaaka je le en sam kraj, ki ima dve imeni; glej v. 15.

9. V hebrejskim: „*in je obhodil ves Berim, in vsi so se per njem zbrali in so šli za njim*“.

10. V hebrejskim: „*v Abel-Bet-Maaki*“.

Digitized by Google

truma pa, ki je bila z Joabam, se je trudila, zidovje podreti.

16. In modra žena iz mesta je zavpila: Poslušajte, poslušajte! Recite Joabu: Sem stopi, de govorim s teboj.

17. In ko se ji je bil perbližal, mu je rekla: Si ti Joab? In on je odgovoril: Jez sim. In ona mu je takó govorila: Poslušaj govorjenje svoje dekle. On pa je odgovoril: Poslušam.

18. In ona je spet rekla: Takó se je govorilo v starim pregovoru: Kteri poprašujejo, naj vprašajo v Abeli; in takó so namen dosegli.[11])

19. Nisim li jez tista, ki resnico odgovarjam v Izraelu,[12]) in ti se ženeš, mesto razdjati, in mater pokončati v Izraelu? Zakaj razdevaš dedšino Gospodovo?

20. In Joab je odgovoril, in je rekel: Tega ne, tega ne! Jez ne končujem in ne razdevam.

21. Temu ni takó, temuč mož iz Efrajmoviga gorovja, Seba z imenam, sin Bokrijev, je svojo roko vzdignil zoper kralja Davida; samo njega nam dajte, in pojdemo od mesta. In žena je rekla Joabu: Glej, njegova glava ti bo čez zidovje veržena.

22. Šla je tedaj k vsimu ljudstvu, in jim je modro govorila; in odsekali so Sebu, sinu Bokrijevimu, glavo, in so jo vergli k Joabu. In on je zatrobental, in šli so od mesta, sleherni v svoj šotor; Joab pa se je vernil v Jeruzalem k kralju.

23. Joab je tedaj bil čez vso Izraelovo vojsko; Banaja, sin Jojadov, pa čez kerete in felete; Spred. 8, 16.

24. Aduram pa čez davke,[13]) in Josafat, sin Ahiludov, je bil čez pisarje,

25. in Siva je bil pisar, Sadok pa in Abjatar sta bila duhovna.

26. Ira pa, Jairičan, je bil Davidov duhoven.[14])

XXI. Poglavje.

Bog kaznuje Izraelce s triletno lakoto, ker so Gabaoncam obljubo prelomili, in so jih pomorili. Gabaonci hočejo v spravo za storjeno krivico sedem Savlovih mlajšev, ki jih v Gabai obesijo, in potem pride rodoviten dež. David ukaže pobrati kosti Savlove, Jonatanove in obešénih, ter jih zapové pokopati v grob njih očeta. V novi vojski s Filistejci je Davidovo življenje v veliki nevarnosti. Štirje velikani so v štirih bojih umorjeni.

---

11. Star pregovor je vse, ki so za svèt popraševali, k modrim ljudem v Abelo pošiljal; kdor koli se je tje podal, je gotovo svoj namen dosegel. — Drugi pa hebrejsko takole prestavljajo: „*In ona je rekla: Nar poprej naj bi se bilo reklo: Prašajte v Abeli* (ali se bo vdalo); *potem bi se bil namen dosegel*“ (zvedilo bi se bilo, de se vda).

12. ki dober svèt dajem v Izraelu? Žena govorí v imenu vsiga mesta. V hebrejskim: „*Nisim le eno zmed mirnih in zvestih mest v Izraelu?*“

13. Aduram je davke pobiral.

14. nar viši Davidov služabnik, podkraljev namestnik. Gl. zgor. 8, 18.

Digitized by Google

1. Tudi je bila lakota v Davidovih dneh tri leta zaporedama; in David je vprašal usta Gospodove.[1]) In Gospod je rekel: Zavoljo Savla, in zavoljo njegove kervi žejne hiše, ker je Gabaonce pomoril.[2])

2. Ko je bil tedaj kralj poklical Gabaonce, jim je rekel. (Gabaonci pa niso bili zmed Izraelovih otrók, ampak bili so ostanki Amorejcov,[3]) in Izraelovi otroci so jim bili persegli,[4]) pa Savel jih je hotel pokončati v svoji gorečnosti[5]) za Izraelove in Judove otroke). Joz. 9, 15.

3. Tedaj je David rekel Gabaoncam: Kaj naj vam storim, in kakošna vam bodi sprava, de dedšino Gospodovo blagoslovite?[6])

4. In Gabaonci so mu rekli: Ne išemo ne srebra in ne zlata, ampak pertožimo se zoper Savla in njegovo hišo, tudi ne želimo, de bi bil kdo zmed Izraela umorjen. Kralj pa jim je rekel: Kaj tedaj hočete, de naj vam storim?

5. In oni so rekli kralju: Moža, ki nas je zatéral in krivično stiskal, moramo takó pokončati, de ne bo kar eden ostal od njegove rodovine po vsih pokrajinah Izraelovih.[7])

6. Da naj se nam sedem móž zmed njegovih sinov, de jih križamo[8]) Gospodu v Gabai Savlovi,[9]) ki je bil nekdaj izvoljeni Gospodov. In kralj je rekel: Dal jih bom.[10])

7. Kralj pa je zanesel Mifibosetu, sinu Jonatana, sina Savloviga, zavoljo persege Gospodove, ki je bila med Davidam in med Jonatanam, sinam Savlovim. 1. Kralj. 20, 12: 18, 3.

8. Kralj je tedaj vzel dva sinova Resfe, hčere Ajeve,[11]) ki ji je Savlu rodila, Armonija in Mifiboseta, in pet sinov Mihole,[12]) hčere Savlove, ki jih je rodila

---

1. je vprašal po vélikim duhovnu. Gl. Sod. 1, 1.
2. zato je ta kazen odločena bila. Jozue je Gabaonce terpel (Joz. 9, 23. 27.); Savel pa si je perzadeval, jih zatreti (v. 2.); torej jih je veliko zbežalo na Filistejsko (gl. zgor. 4, 3: 1. Kralj. 22, 19.). Bog večkrat po svojim nezvedljivim sklepu vse ljudstvo kaznuje zavoljo grehov prednikov; kakor ga tudi večkrát oblagodarja zavoljo njih čednost.
3. prav za prav Kananejcov, namesti kterih so tukej Amorejci, ki so bili iz njih rodú.
4. de jim dovolijo per njih stanovati.
5. v svoji prenapeti in slepi gorečnosti. Rimlj. 10, 2.
6. kakó hočem Savlovo krivico poravnati, de bo dežela po spólnjenim zadostenji zopet blagoslovljena.
7. V hebrejskim: *„Moža hočemo, ki nas je pokončal in v nič djal; zakaj bili smo takó pokončevani, de nam ni bilo ostati v vsih pokrajinah Izraelovih“.*
8. V hebrejskim: *„de jih obesimo v maševanje kervi in persege“.* V. 1. 14. Perm. 4. Mojz. 25, 4.
9. v Gabai, kjer je Savel stanoval.
10. Ker je bilo kervino maščevanje v postavi dopušeno (4. Mojz. 25, 4.), ga je David spoznal za pomoček, pravici zadostiti, jezo Božjo utolažiti.
11. Glej zgorej 3, 7.
12. Zgorej 1. Kralj. 18, 19. se pa imenuje *„Merob“*; berž ko ne, je imela ta Savlova hči dve imeni.

Digitized by Google

Hadrielu, sinu Berzelajevimu, ki je bil Molatičan.

9. In jih je dal Gabaoncam v roke, kteri so jih križali na gori pred Gospodam; in takó je teh sedem na enkrat padlo, ter so bili umorjeni v pervih dnevih žetve, ko se je začela ječmenova žetev.[13])

10. Resfa, hči Ajeva, pa je vzela žimnato oblačilo, in si ga je razgernila na skali v začetku žetve, dokler ni voda z neba na nje[14]) kapala, in ni pustila, de bi jih bile ptice raztergale po dnevu, ali zveri po noči.[15])

11. In povedalo se je Davidu, kar je storila Resfa, hči Ajeva, perležnica Savlova.

12. In David je šel, in je vzel kosti Savla in kosti Jonatana, njegoviga sina, od móž v Jabesu v Galaadu, kteri so jih bili ukradli z ulic[16]) v Betsanu, kjer so ji bili Filistejci obesili, ko so bili Savla ubili na (*gori*) Gelboi;

13. in je od ondod pernesel kosti Savla in kosti Jonatana, njegoviga sinu; pobrali so tudi kosti njih, ki so bili križani,

14. in so jih pokopali s kostmi Savla in Jonatana, njegoviga sina, v deželi Benjaminovi na strani[17]) v jami Kisa, njegoviga očeta; in storili so vse, kar je bil kralj ukazal, in potem je bil Bog deželi spet milostljiv.

15. Spočela se je pa spet vojska Filistejcov zoper Izraelce, in David je šel doli, in njegovi hlapci ž njim, in so se bojevali zoper Filistejce. Ko je pa bil David upehan,

16. je Jezbibenob, ki je bil iz Arafove rodovine,[18]) in je imel sulico, ktere železo je tri sto unč[19]) tehtalo, in je bil prepasan z novim mečem, skušal Davida ubiti;

17. Abisaj, sin Sarvijev, pa mu je prišel na pomoč, in je udaril Filistejca in umoril. Takrat so Davidovi možje persegli, rekoč: Posihmal ne boš več z nami hodil v boj, de ne ugasneš svetila v Izraelu.[20])

18. Bila je tudi druga vojska zoper Filistejce v Gobu; takrat je Sobokaj, Husatičan, umoril Safa iz rodovine Arafove iz rodú velikanov. 1. Kron. 20, 4.

19. Tudi je bila tretja vojska v Gobu zoper Filistejce; v nji je Adeodat, sin Saltov,[21]) tkavec

---

13. namreč sušca in maliga travna. Gl. 3. Mojz. 28, 10.

14. dokler ni voda na obešene kapljala.

15. Merliči naj bi ob tem nenavadnim prigodku nepokopani také dolgo viseli, dokler bi Bog po dežji ne pokazal, de se je pravici zadostilo, ker je bila ravno zavolje pomanjkanja dežja tolika dragina v deželi. Ves ta čas je Resfa v žalosti in pokori merliče varvala.

16. prav za prav iz zida per vratih, kjer je bil vedno prostor, ali kjer so bile ulice za kupovavce in prodajavce. Gl. 1. Kralj. 31, 12.

17. Drugi prestavljajo hebrejsko: „*v Celi*“, ki je mesto v Benjaminovim rodu.

18. iz Rafejev, velikanov. Gl. 5. Mojz. 3, 11.

19. t. j., tehtnikov (seklov), primeri zgor. 14, 26.

20. de ne pogineš, ko se na té opéra Izraelova sreča.

21. V hebrejskim: „*v nji je umoril Elhanan* (v latinskim Adeodatus, od Boga podarjeni) *sin Jaare* = (Saltus, gojzd) *Orgima*“ (kar se v naši prestavi pravi: tkavec pisanih tančic).

Digitized by Google

pisanih tančic, Betlehemljan, ubil Golijata Getejca,[22]) čigar sulični drog je bil kakor tkavsko vratilo. 1. Kralj. 17, 7.

20. Četerta vojska je bila v Getu; v nji je bil velik mož, ki je imel po šest perstov na rokah in nogah, to je, štiri in dvajset, in je bil iz Arafove rodovine,

21. in je preklinjal Izraela; ubil pa ga je Jonatan, sin Samaa, brata Davidoviga.

22. Ti štirje[23]) so bili rojeni od Arafa v Getu, in so padli po roki Davida in njegovih hlapcov.

XXII. Poglavje.

David se v pesmi Bogu zahvali za rešitev iz rok vsih svojih sovražnikov.

1. Govoril je pa David Gospodu besede te pesmi[1]) tisti dan, ko ga je bil Gospod rešil iz roke vsih njegovih sovražnikov, in iz roke Savlove,

2. in je rekel: Gospod je moja skala, in moja moč,[2]) in moj rešenik. Ps. 17, 3.

3. Bog je moj močni, v njega bom zaupal; moj škit in rog mojiga zveličanja,[3]) moj povzdigovavec[4]) in moje perbežališe, moj rešenik; krivice me boš rešil.

4. Hvale vredniga Gospoda bom klical; in rešen bom svojih sovražnikov. Ps. 17, 4.

5. Zakaj obdale so me smertne britkosti;[5]) potoki Belialovi[6]) so me prestrašili.

6. Peklenske vervi so me obdale, smertne zaderge so me prehitele.[7])

7. V svoji stiski kličem Gospoda,[8]) in vpijem k svojimu Bogu; in uslišal bo iz svojiga tempeljna moj glas, in moje vpitje bo prišlo do njegovih ušes.[9])

8. Zemlja se je gibala in tresla, podlage gorá so se majale in omahovale; ker se je serdil nad njimi.[10])

9. Valil se je dim iz njego-

---

22. tedej druziga Golijata, ne pa tistiga, od kteriga se govorí v 1. Kralj. 17. Glej 1. Kron. 20, 5.

23. velikani.

1. Glej Psalm 17.

2. V hebrejskim: *„moj grad“* (moja terdnjava, moj tabor, kamor bežim).

3. Pomen: Bog je moja bramba in moja terdnost; z njim premagam vse svoje sovražnike. Kakor vol, ki se bode, s svojim rogam zmaga, takó zmagam jez z Bogam. Rog je podoba terdnosti in močí. Prim. 1. Kralj. 2, 1. 10. Luk. 1, 69.

4. V hebrejskim: *„moja verhnja gora“*, kjer sim varen pred svojimi sovražniki.

5. V hebrejskim: *„obdali so me smertni valovi“*.

6. potoki peklenskiga poglavarja, potoki spodnjiga svetá. Gl. 2. Kor. 6, 15. Smert in spodnji svét sta me že strašila, in nju strahota me je obdajala kakor potoki.

7. nar večí nevarnosti so mi pogin žugale.

8. takrat sim klical v Gospoda in še vedno kličem.

9. Zdaj se popisuje v podobi nevihte ali silne ure, kakó se serdí Bog nad Davidovimi sovražniki, in kakó svojim služabnikam pomoč pernese.

10. nad mojimi sovražniki.

Digitized by Google

vih nosnic, in žreč ogenj iz njegovih ust;[11]) oglje je on vžgal.[12])

10. Nagnil je nebesa,[13]) in je doli stopil; in tema[14]) *(je bila)* pod njegovimi nogami.

11. Sédel je na kerubine,[15]) in je letel, in se je na vétrovih perutah vozil.

12. Postavil je okrog sebe temo ko zagrinjalo,[16]) in je rešetal vodo[17]) iz oblakov nebés.

13. Od blišobe njegoviga obličja se je vnelo ognjeno oglje.

14. Gospod je gromel z neba, in Narviši je dajal svoj glas.

15. Streljal je pušice, in jih je razkropil:[18]) blisk, in jih je pokončal.

16. In perkazale so se globočine v morji, in odgernile so se podlage zemlje od pretenja Gospodoviga, in od pihanja njegoviga serditiga duha.

17. Z višave je segel, in me je prijel, in me je izlekel iz velikih vodá.[19])

18. Rešil me je od mojiga premočniga sovražnika; od njih, ki so me sovražili, ker so bili močnejši kakor jez.

19. Prehitel me je[20]) ob dnevu moje nadloge,[21]) in Gospod je bil moja terdnjava.

20. Peljal me je na širjavo;[22]) rešil me je, ker sim mu dopadel.

21. Gospod mi bo povernil po moji pravici;[23]) in po čistosti mojih rok me bo plačal.

22. Ker sim se deržal pota Gospodoviga, in nisim hudobno delal zoper svojiga Boga.

23. Zakaj vse njegove pravice[24]) sim imel pred svojimi očmi; in njegovih zapoved nisim od sebe metal.

24. In popolnama bom z njim, in se bom varval svoje hudobije.[25])

25. In Gospod mi bo povernil po moji pravici, in po čistosti mojih rok pred svojimi očmi.

26. S svetim boš svet[26]) in z močnim stanoviten.[27])

---

11. t. j., silno se je jezil in serdil. Prim. 65, 5.
12. poslal je blisk in tresk.
13. Ob silni uri je viditi, kakor de bi se nebo nagnilo, ker se oblaki bliže zemlje uležejo.
14. temni, černi oblaki.
15. na vihar v oblakih. Prim. Eceh. 1, 5. razl. 14. Beseda *„kerubim“* pomeni včasih natorne močí, kterih se Bog ko angeljev poslužuje, de po njih spelje svoje namene.
16. V hebrejskim: *„ko šotor“*.
17. je vodo vlival kakor skozi rešeto.
18. in je razkropil sovražnike.
19. iz velikih nevarnost.
20. s svojo pomočjo.
21. Drugi prestavljajo hebrejsko: *„Oni* (sovražniki) *so me prestregli* (so mi vso pomoč vzeli) *ob dnevu moje nadloge“*.
22. ko sim bil v tesnobi; otel me je iz rók mojih sovražnikov, ki so me stiskali.
23. zavoljo moje pravične rečí.
24. vse njegove postave sim imel pred svojimi očmi.
25. spačenosti, ki je v meni, in greha, do kteriga imam sosebno nagnjenje.
26. S svetim človekam, ki ljubi tebe, o Gospod, se boš tudi ti sklenil, in ga boš ljubil. — Nekteri prestavljajo hebrejsko: *„Pobožnimu se dobrotljiviga skazuješ“*.
27. z njimi, ki so stanovitni, boš stanoviten. Drugi pa: *„z zvestimi boš zvest“*.

Digitized by Google

27. Z izvoljenim boš izvoljen, in s hudobnim hud.[28])

28. In ubogimu ljudstvu boš pomagal, prevzetneže pa boš ponižal s svojim pogledam.

29. Zakaj ti, Gospod, si moje svetilo, in ti, Gospod, razsvetljuješ mojo temo.

30. Zakaj s teboj prepasan bom tekel,[29]) s svojim Bogam bom skočil čez zidovje.

31. Božja pot je neomadežana, beseda Gospodova je v ognji skušena; on je škit vsim, ki vanj upajo.

32. Kdo je Bog razun Gospoda, in kdo je močen razun našiga Boga?

33. Bog je, ki me je z močjo prepasal, in je poravnal mojo popolno pot;[30])

34. ki je moje noge jelenovim enake storil,[31]) in me je postavil na mojo visokost;[32])

35. ki je moje roke učil za boj, in je naredil moje rame kakor bronast lok.[33]) Ps. 143, 1.

36. Dal si mi škit svoje pomoči, in tvoja dobrota me je velikiga storila.

37. Ti razširjaš prostor mojim stopinjam pod menoj, in moji gležnji se ne bodo opotekali.

38. Dervíl bom svoje sovražnike,[34]) in jih bom zatéral, in se ne bom vernil, dokler jih ne pokončam.

39. Pokončal jih bom in poterl, de se ne bodo vzdigovali; popadajo naj pod mojimi nogami.

40. Opasal si me z močjo za boj; kriviл si jih pod menoj, ki so se mi ustavljali.

41. Dal si mi moje sovražnike v beg; in njé, ki me čertijo, bom pokončal.

42. Vpili bodo, pa ga ne bo, de bi rešil, k Gospodu, in jih ne bo uslišal.

43. Potrebil jih bom ko prah po zemlji; kakor blato po ulicah jih bom pomandral in razmel.

44. Rešil si me zopergovorov mojiga ljudstva;[35]) ohranil si me

---

Še drugi: *„z močnodušnimi boš popoln“*, t. j., dal jim boš popolno srečo.

28. S pravičnim človekam boš milostljivo in dobrotljivo, s hudobnim pa hudó in ojstro ravnal. V hebrejskim: *„S čistim* (z odkritoserčnim) *boš odkritoserčen, z lašnjivim* (s hinavskim, s popačenim) *boš nezvest“*. Vsakimu boš povernil po njegovim obnašanji do tebe.

29. Ako sim s teboj zedinjen, se naglo in serčno podam v boj zoper vse tvoje sovražnike.

30. Drugi prestavljajo; *„in je mojo pot popolnama poravnal“*.

31. ki me je za boj urniga in hitriga storil.

32. kjer sim varen pred svojimi sovražniki.

33. V hebrejskim: *„ki je vadil mojo roko za boj, in je učil mojo ramo nategovati bronast lok“*.

34. ki so tudi tvoji sovražniki, ker so se vzdignili zoper tvojiga maziljenca, in zoper tvojo postavo. Per teh in enakih verstah zoper sovražnike naj si kristjan misli svoje hude navade in grehe, ki jih mora ko svoje nar hujši sovražnike premagovati in zatérati; ali pa naj si misli sovražne peklenske močí, ki se vedno trudijo, njegovo srečo, njegovo zveličanje v nevarnost postaviti, ali pa še celo popolnama podkopati.

35. Rešil si me puntarjev, ki so med mojim ljudstvam.

Digitized by Google

za poglavarja narodov; ljudstvo, ki ga ne poznam, mi bo služilo.[36])

45. Ptuji sinovi se mi ustavljajo;[37]) njih ušesa slišijo, in so mi pokorni.

46. Ptuji sinovi so se raztekli, in so stisnjeni v svojih tesnobah.[38])

47. Gospod živi, in hvaljen bodi moj Bog, in poveličan bodi močni Bog mojiga rešenja.

48. Bog, ki mi daješ maševanja, in narode pod me devaš;

49. ki me pelješ zmed mojih sovražnikov, in me povikšuješ čez njé, ki se mi ustavljajo, ti me boš rešil krivičniga moža. Ps. 17, 49.

50. Zato te bom hvalil, Gospod, med narodi; in tvojimu imenu bom hvalo pel; Rimlj. 15, 9.

51. ki poveličuje blagosti svojiga kralja,[39]) in ki milost skazuje svojimu maziljencu Davidu in njegovimu zarodu vekomaj.

XXIII. Poglavje.

Davidove poslednje besede. Zapisnik Davidovih junakov.

1. To pa so poslednje besede Davidove.[1]) Govoril je David, sin Isajev, govoril je mož, kterimu je bila obljuba storjena od maziljenca Jakopoviga Boga,[2]) sloveči pevec v Izraelu. Djan. ap. 2, 30.

2. Duh Gospodov je govoril po meni, in njegova beseda po mojim jeziku.

3. Govoril mi je Izraelov Bog, Izraelov Močni je govoril; gospodovavec ljudi, pravični gospodovavec v strahu Božjim.[3])

4. Kakor se svetloba zárije ob solnčnim izhodu zjutrej brez oblakov sveti, in kakor trava po dežji iz zemlje poganja.[4])

5. Moja hiša sicer ni tako velika per Bogu, de bi z menoj naredil večno zavezo, terdno v

---

36. David govorí tukej ko predpodoba Mesijeva s takimi besedami, ki bolj v Mesija, kakor v njega merije.

37. dokler me ne poznajo, in ne slišijo od mene.

38. ljudstva so praviga Boga zapustile, in se ne morejo več zmote rešiti. V hebrejskim: *„Ptuji sinovi so skoperneli, in hodijo v svojih vezeh“*. Ali pa: *„Ptujcam je serce upadlo, in so pertrepetali iz svojih terdnjav“*. Idumejci in damaški Sirijani so mógli Davidu svoje terdnjave prepustiti. Gl. zgor. 8, 6. 14.

39. tebe bom hvalil, ki poveličuješ po zmagah mene, svojiga kralja.

1. Po mislih Judov nekdanjih časov se te besede zato poslednje imenujejo, ker imajo v sebi prerokovanje, ki Kristusa zadeva, in se bo še le v poslednjih časih dopolnilo. Kakor drugi mislijo, pa zato, ker je David s temi besedami svoje svete pesmi (psalme) dokončal. Bodi si pa že kakor koli, se vender smejo te besede misliti ko duhovno sporočilo, v kterim David svojim mlajšim zroči obljubo prihodnjiga Mesija in njegoviga kraljestva.

2. Drugi pa po hebrejskim: *„mož, ki je bil povzdignjen v maziljenca Boga Jakopoviga“*.

3. bo prišel, namreč Mesija. Takó so mislili Judje starih časov. Perm. zgor. 7, 19.

4. takó poganja Mesija in njegovo kraljestvo; takó pride on s prijaznim blišem svoje luči, in takó poganja nov rod po njem.

Digitized by Google

vsim, in stanovitno;[5]) zakaj to je ves moj blagor, in vse moje poželenje; in nič ni, kar bi iz njega ne izhajalo.[6])

6. Vsi hudobneži pa bodo izrovani kakor ternje, ki se ne grabi z rokami,

7. in če se ga kdo hoče dotakniti, se oboroži z železam in ojstrim lesam, in se z ognjem zažge in požge do čistiga.[7])

8. To so imena Davidovih junakov:[8]) Sedeči na prestolu,[9]) nar modrejši[10]) knez med tremi.[11]) On je bil ko nar nježnejši lesni červič, ki jih je na enkrat osem sto pobil.[12]) 1. Kron. 11, 10.

9. Za njim *(je bil)* Eleazar, sin njegoviga strica,[13]) Ahohičan, zmed treh junakov, ki so bili z Davidam, ko so Filistejce zasmehovali, in so se tje v boj zbrali.

10. In ko so se bili Izraelovi možje gori podali, se je on vstavil, in je pobijal Filistejce, dokler mu ni roka obnemagala, in na meču oterpnila;[14]) in Gospod je dal veliko srečo tisti dan, in ljudstvo, ki je bilo zbežalo, se je vernilo, pobirat rop pobitih.

11. In za tem *(je bil)* Sema, sin Agetov, Araričan. Ko so se bili Filistejci zbrali na stanišu, kjer je bila njiva polna leče, in ko je ljudstvo pred Filistejci zbežalo,

12. se je on vstopil na sredo njive, in jo je varval, in je Filistejce pobijal; in Gospod je dodelil veliko zmago.

13. In ti trije, ki so bili nar imenitnejši zmed trideseterih,[15]) so bili že poprej doli šli, in so prišli ob času žetve k Davidu v odolamsko jamo;[16]) šotoriše Filistejcov pa je bilo postavljeno v dolini velikanov.[17]) 1. Kron. 11, 15.

14. In David je bil v terdnjavi,[18]) staja Filistejcov pa je bila takrat v Betlehemu.

15. Obšla je tedaj želja Da-

---

5. pa se je vender zgodilo; zakaj to i. t. d.
6. V hebrejskim se ta versta takole bere: *„Ali ni moja hiša terdna pred Bogam? Večno zavezo je sklenil z menoj, terdno v vsim in obvarvano. Zakaj ves moj blagor in moja želja je* (moja hiša)*; ji li ne bo dal cveteti?“* Moja nar veči sreča in moja edina želja je ta, de moja rodovina nepremehana ostane na kraljevim stolu.
7. Tema kraljestva nasproti so hudodelniki, ki se nočejo poboljšati. Oni so podobni ternju, ki se s silo izruje in v ogenj verže.
8. To je red Davidovih junakov.
9. Predsednik, véliki stolnik. Drugi pa te besede po hebrejskim prestavljajo z lastnim imenam: *„Jošeb-Bašebet“*, namesti njega je v 1. Kron. 11, 11. imé *„Jošabaam“*, sin Hakmonijev.
10. Po hebrejskim: *„Tahmoničan“*.
11. pervi med naslednjima.
12. V hebrejskim: *„on je vzdignil svojo sulico, in jih je osem sto pobil v enim boji“*.
13. V hebrejskim po nekterih: *„sin Dodov“*.
14. dokler mu ni roka opešala, meč pa je še vedno terdno deržala.
15. zmed tukej naštetih 37 junakov.
16. Glej 1. Kralj. 22, 1.
17. v dolini *„Refaim“* per Jeruzalemu.
18. v ravno tisti jami po imenu *„Odolam“*.

Digitized by Google

vida, in je rekel: O, de bi mi kdo dal piti vode iz vodnjaka, ki je v Betlehemu zraven vrat!

16. Tedaj so prederli ti trije junaki šotoriše Filistejcov, in so zajeli vode iz vodnjaka v Betlehemu, ki je bil zraven vrat, in so jo pernesli Davidu; on pa je ni hotel piti, temuč jo je izlil Gospodu,[19])

17. in je rekel: Gospod mi bodi milostljiv, de tega ne storim; bom mar pil kri teh mód, ki so šli tje z nevarnostjo svojiga življenja? Ni hotel tedaj piti. To so storili trije nar močnejši.

18. Tudi Abisaj, brat Joabov, sin Sarvijev, je bil knez zmed treh;[20]) on je, ki je svojo sulico vzdignil zoper tri sto, ki jih je pobil, in je bil sloveč med tremi.

19. In je bil med tremi nar blagejši, in njih knez, pervih treh pa vender ni bil dosegel.

20. In Banaja, sin Jojada, premočniga moža imenitnih djanj, iz Kabseela; on je ubil dva leva[21]) v Moabu, in on je šel doli, in je ubil leva v sredi vodnjaka ob snežnih dneh.

21. On je tudi ubil egiptovskiga moža, moža pogleda vrednega, ki je imel sulico v roki; ko je bil šel doli s palico k njemu, je potegnil s silo sulico Egipčanu iz roke, in ga je z njegovo sulico umoril.

22. To je storil Banaja, Jojadov sin.

23. In on je bil sloveč med tremi junaki, ki so bili nar blagejši zmed trideseterih; *(pervih)* treh pa vender ni bil dosegel; in David si ga je bil naredil za svojiga nar skrivnejšiga svetovavca.

24. Med trideseterimi *(so bili)*: Asael, Joabov brat, Elehanan, sin njegoviga strica[22]) iz Betlehema,

25. Sema, Harodičan, Elika, Harodičan,

26. Heles, Faltičan, Hira, sin Akesov iz Tekue,

27. Abiezer iz Anatota, Mobonaj, Husatičan,

28. Selmon, Ahohičan, Maharaj, Netofatičan,

29. Heled, sin Baanov, ki je bil tudi Netofatičan, Itaj, sin Ribajev iz Gabaata zmed Benjaminovih sinov,[23])

30. Banaja, Faratoničan, Hedaj od potoka Gaasa,

31. Abialbon, Arbatičan, Azmavet, Beromičan,

32. Eliaba, Salaboničan. Sinovi Jasenovi,[24]) Jonatan,

33. Sema, Ororičan, Ajam, sin Sararjev, Aroričan,

34. Elifelet, sin Aasbaja, sina Makatijeviga, Eliam, sin Ahitofeljnov, Geloničan,

35. Hesraj s Karmela, Faraj, Arbičan,

---

19. v pitno daritev.

20. Tukej se začne druga trojka, od njé pa se imenujeta samo dva junaka. Sveti Hieronim tretjiga junaka imenuje Jonatana, sinú Samaa, Davidoviga brata (zgor. 21, 21.).

21. je ubil dva junaka.

22. V hebrejskim po nekterih: *„Dodov sin“*.

23. iz Gabaata iz rodú Benjaminovih sinov.

24. V hebrejskim: *„Benejašen“*. De se mora tukej le samo en junak šteti, veleva spodej imenovana številka *„sedem in trideset“* (v. 39.).

Digitized by Google

36. Igaal, sin Natanov, iz Sobe, Boni, Gadičan,
37. Selek, Amonijan, Naharaj, Berotičan, oproga Joaba, sinú Sarvijeviga,
38. Ira, Jetričan, Gareb, tudi Jetričan,
39. Urija, Hetejic. Vsih sedem in trideset.

XXIV. Poglavje.

David ukaže prešteti vse vojake v svojim kraljestvu; zavoljo tega mu Bog pošlje kugo v deželo, in za njo umerje sedemdeset tavžent móž. Kralj utolaži Boga z daritvami, in kuga jenja.

1. In serd Gospodov se je zopet vnel zoper Izraelce, in je med njimi Davida nagnil,[1]) de je rekel: Pojdi, in preštej Izraela in Juda.[2]) 1. Kron. 21, 1.
2. In kralj je rekel Joabu, vojvodu svoje vojske: Prehodi vse Izraelove rodove od Dana do Bersabe, in preštejte ljudstvo, de vem njegovo število.
3. In Joab je rekel kralju: Gospod, tvoj Bog, naj namnoži tvoje ljudstvo še toliko, kolikor ga je zdaj, in naj ga še stoterò pomnoži pred očmi mojiga gospoda, kralja; ali kaj hoče moj gospod kralj s to rečjo?
4. Obveljala je pa kraljeva beseda zoper besede Joaba in viših vojske; in šel je Joab, in viši vojakov spred kraljeviga obličja, de bi prešteli Izraelovo ljudstvo.
5. Šli so tedaj čez Jordan, in so prišli v Aroer na desno stran[3]) mesta, ki je v Gadovi dolini,
6. in so šli skozi Jazer v Galaad, in v spodnjo deželo Hodsi,[4]) in so prišli v Danove gojzde.[5]) In so šli okrog per Sidonu,
7. ter so šli memo zidovja Tira skozi vso deželo Hevejcov in Kananejcov, in so prišli k jugu Juda v Bersabo;
8. in ko so bili vso deželo prehodili, so prišli čez devet mescov in dvajset dni nazaj v Jeruzalem.
9. Joab je tedaj dal kralju število popisaniga ljudstva, in

1. Serd Božji je prišel nad Izraela, ko je Davida skušal, rekoč: Preštej ljudstvo! Kdo je ta serd Božji, razloži sam sveti Duh v 1. Kron. 21, 1., kjer se bere, de se je namreč satan vzdignil zoper Izraela, in je Davida našuntal, preštevati ljudstvo. Torej je tukej pod serdam Božjim sam satan uméti, kteri se je smel v tem oziru „*serd Gospodov*“ imenovati, ker je Bog dopustil, de je satan Davida skušal; Bog pa je dopustil to satanovo skušnjavo priti nad Davida, de ga je poskusil.
2. Ljudstvo šteti samo na sebi ni bilo hudobno (gl. 2. Mojz. 30, 12: 4. Mojz. 1.), pa tukej je bil namen hudoben; David je ukazal ljudstvo prešteti, nekoliko iz prevzetnosti, nekoliko pa, ker je hotel svoje ljudstvo djati v stanovitni vojaški stan, de bi si bil ptuje dežele podvergel; ta Davidov namen se iz tega razodeva, ker je svojimu vojskinimu poglavarju zapovedal, ljudstvo sošteti. Štetev ljudstva iz tega namena pa je bila zoper prostost Izraelcov in tudi celo zoper postavo. Perm. 5. Mojz. 17, 16.
3. t. j., proti jugu.
4. V hebrejskim: „*v deželo Tahtim Hodši*“.
5. V hebrejskim: „*v Dan Jaan*“.

Digitized by Google

najdlo se jih je v Izraelu osem sto tavžent močnih móž, ki so zamogli meč potegovati, in v Judu pet sto tavžent bojakov.[6])

10. Davidu pa je serce bilo,[7]) ko je bilo ljudstvo prešteto, in David je rekel Gospodu: Močno sim grešil s tem djanjem; pa prosim, Gospod, odvzemi krivico svojiga hlapca; ker sim silno nespametno ravnal.

11. Ko je bil tedaj David zjutrej vstal, je Gospod govoril Gadu, preroku in vidcu Davidovimu, rekoč:

12. Pojdi in reci Davidu: To govorí Gospod: Troje se ti da na zbiranje; izberi si eno zmed tega, kar hočeš, de ti storim.

13. In ko je bil Gad k Davidu prišel, mu je oznanil, rekoč: Ali naj ti pride sedem let[8]) lakota v tvojo deželo; ali naj boš tri mesce bežal pred svojimi sovražniki, in oni te bodo pregajali; ali pa naj bo saj tri dni kuga v tvoji deželi. Zdaj tedaj premisli, in glej, kaj naj odgovorim njemu, ki me je poslal. 1. Kron. 21, 12.

14. David pa je rekel Gadu: Silno sim stiskan,[9]) tode boljši je pasti Gospodu v roke (zakaj njegovo usmiljenje je veliko), kakor ljudem v roke. 1. Kron. 21, 13. Daniel 13, 23.

15. In Gospod je poslal kugo nad Izraela od jutra do določeniga časa, in zmed ljudstva jih je pomerlo od Dana do Bersabe sedemdeset tavžent móž.[10])

16. In ko je bil angelj Gospodov stegnil svojo roko nad Jeruzalem, de bi ga pokončal, se je Gospod usmilil zavoljo nadloge, in je rekel angelju, ki je ljudstvo pokončeval: Dosti je, zaderži zdaj svojo roko! Bil je pa angelj Gospodov per gumnu[11]) Arevna,[12]) Jebusejca.

---

6. V 1. Kron. 21, 5. je še veči število naznanjeno. Torej se dozdeva, de je Joab, ki je nerad kraljevo povelje spolnil (1. Kron. 21, 6.), nalaš manji število kralju povedal, de bi ga odvernil od njegoviga namena. Vender je pa bilo pravo število v deržavne letnike (letne bukve) zapisano, iz kterih se je v kroniške bukve vzelo. Drugi pa mislijo, de se je per prepisovanji bukev ta pogrešek vrinil.

7. Vest je Davidu njegovo djanje očitala.

8. Po 1. Kron. 21, 12. *„tri leta“*; ravno takó se bere tudi v grèški prestavi, in takó je bralo več svetih očakov.

9. volitev je težka in težavna.

10. Ker je le David grešil, zakaj neki Bog vse ljudstvo kaznuje? Na to vprašanje sveti Gregori takole odgovorí: „Ker Bog serca vladarjev po zasluženji narodov nareja (jih varuje ali zapusti), torej pregreho grešniga kralja s kaznijo tistih kaznuje, zavoljo kterih je Bog njegovo pregreho perpustil. Ker je pa David tudi s svojo prevzetnostjo grešil, je mogel tudí on kazen občutiti. Tedaj je gotovo, de je zasluženje pastirjev in ljudstev v takó tesni zvezi med seboj, de se življenje ljudstva večkrat shujša po zadolženji pastirjev, in nasproti. Zavoljo tega pa vender podložni ne smejo svojih pastirjev prederzno presojevati; zakaj Bog jih je postavil in on je, ki jih bo enkrat sodil“.

11. per gumnu na polji pod milim nebam; bilo je pa to gumno na gori z imenam Morija, kjer je bil poznejše tempelj sozidan.

12. Arevna je bil kralj Jebusejcov (v. 23.), ki so bili pa vender Davidu podložni. Gl. zgor. 5, 6. i. d.

Digitized by Google

17. In David je rekel Gospodu, ko je vidil angelja moriti ljudstvo: Jez sim, ki sim grešil, jez sim hudo storil; oni pa, ki so ovce, kaj so storili? Prosim, naj se oberne tvoja roka zoper mene in zoper hišo mojiga očeta.[13])

18. Prišel pa je Gad tisti dan k Davidu, in mu je rekel: Pojdi gori, in postavi Gospodu altar na gumnu Arevna, Jebusejca.

19. In David je šel gori po Gadovi besedi, ki mu jo je bil Gospod ukazal.

20. In ko se je Arevna ozerl, je čutil kralja in njegove služabnike k njemu priti;

21. in je ven stopil, in je počastil kralja, ter se je z obličjem do tal perklonil, in je rekel: Iz kakošniga vzroka pride moj gospod kralj k svojimu hlapcu? In David mu je rekel: De kupim od tebe gumno, in postavim altar Gospodu, in de odjenja morija, ki razgraja med ljudstvam.

22. In Arevna je rekel Davidu: Naj vzame in daruje moj gospod kralj, kakor mu dopade; tukaj imaš volov v žgavno daritev, in voz in jarmov volov v potrebo derv.[14])

23. Vse to je dal Arevna, kralj, kralju; in Arevna je rekel kralju: Gospod, tvoj Bog, naj sprejme tvojo obljubo.

24. Kralj mu je odgovoril, in je rekel: Nikakor ne, kakor ti hočeš, ampak kupil bom od tebe po vrednosti; zakaj zastonj nočem darovati Gospodu, svojimu Bogu, žgavnih darov. Tedaj je David kupil gumno in vole za petdeset seklov;[15])

25. in David je ondi postavil altar Gospodu, in je daroval žgavnih in mirnih darov; in Gospod je bil spravljen z deželo,[16]) in nadloga je bila odvernjena od Izraela.

---

13. Kaznuj mene in mojo družino, zanesi pa mojimu ljudstvu.
14. de se se na njih žgavni darovi sežgali.
15. in ob enim tudi vso goro Morijo po 1. Kron. 21, 25., kjer je skupna cena kupljenih reči naznanjena.
16. je bil utolažen in deželi milostljiv.

Digitized by Google

TRETJE BUKVE KRALJEV.

V hebrejskim:

PERVE BUKVE KRALJEV.

I. Poglavje.

David se močno postara in oslabí, de se nič več ne more ogreti. Po svetu zdravnikov vzame David mlado devico za ženo, ktera mu streže in ga ogreva; kralj pa živí z njo v čistim zakonu. Adonija hrepení po kraljevanji. David zroči svojimu sinu Salomonu kraljevanje. Sadok, duhoven, mazili Salomona za kralja. Adonija se Salomona zbojí in zbeží k altarju; Salomon pa mu zanese in odpustí.

1. In kralj David se je bil postaral, ter je doživel prav veliko dni;[1]) in ko so ga odevali z oblačili, se ni mogel ogreti.

2. Rekli so mu tedaj njegovi hlapci: Poišimo gospoda našimu kralju deklico devico, ki naj stoji pred kraljem, in mu streže, in spi v njegovim naročji, ter ogreva gospoda našiga kralja.

3. Iskali so tedaj zalo deklico po vsih pokrajinah Izraelovih, in so našli Abisago, Sunamljanko, ter so jo perpeljali k kralju.

4. Deklica pa je bila silno lepa, in je spala s kraljem,[2]) in mu je stregla; kralj pa je ni spoznal.

5. Adonija pa, Hagitin sin,[3]) se je povzdignil, rekoč: Jez bom kraljeval. In napravil si je vozov, in konjnikov, in petdeset móž, de bi tekali pred njim.

6. In njegov oče ga nikdar

---

1. Kralj David je bil takrat blizo sedemdeset let star (primeri 2. Kralj. 5, 4.); oslabilo ga je ne samo število njegovih let, ampak tudi mnogo truda in terpljenja.

2. Ne sme se dvomiti, de si je David Abisago zaročil za stransko ženo, kar je bilo takrat dopuščeno po postavi. De mu je bila prava zaročnica, se posname zlasti iz tega, ker so Adoniju, ko je Abisago želel za ženo, to šteli v pregrešenje zoper kraljevo veličastvo, kakor de bi segal po kraljevim prestolu (Spodej 2, 21. 22.). Tega bi mu ne bili mógli takó za zlo vzeti, ako bi Abisaga ne bila kraljeva žena; zakaj le zveza z zaročeno ženo ranjciga kralja se je štela ko seganje po kraljevim prestolu (Glej 2. Kralj. 16, 21.).

3. Glej 2. Kralj. 3, 4. Adonija si je prilastoval pervorojenstvo, ker so bili stareji Davidovi sinovi že pomerli; menil je, de mu gre za tega voljo tudi kraljestvo.

Digitized by Google

ni posvaril,[4]) de bi bil rekel: Zakaj si to storil? Bil je pa on tudi prav zal, in drugi po rojstvu, rojen za Absalomam.

7. In imel je besedo z Joabam, Sarvijevim sinam, in z Abjatarjem, duhovnam, ki sta podpérala Adonijevo stran.

8. Sadok, duhoven pa, in Banaja, Jojadov sin, in Natan, prerok, in Semej in Rej, in junaki Davidove vojske[5]) niso bili z Adonijem.

9. Tedaj je Adonija daroval ovnov in telet in vsaktere pitane živine per kamnu Zoheletu, ki je bil blizo studenca Rogela,[6]) ter je povabil vse svoje brate, kraljeve sinove, in vse možé Judove, kraljeve hlapce.

10. Natana, preroka pa, in Banaja, in vsih junakov, in Salomona, svojiga brata, ni povabil.

11. Rekel je tedaj Natan Betsabeji, Salomonovi materi: Si li slišala, de je jel kraljevati Adonija, Hagitin sin, in de naš gospod David tega ne vé?[7])

12. Zdaj tedaj pridi, sprejmi svèt od mene, in reši svojo dušo, in dušo svojiga sina Salomona.

13. Idi, in stopi k kralju Davidu, in reci mu: Nisi li ti, moj gospod kralj, persegel meni, svoji služabnici, rekoč: Salomon, tvoj sin, bo kraljeval za menoj, in on bo sedel na mojim prestolu? zakaj tedaj kraljuje Adonija?

14. In ko boš ti še tam govorila s kraljem, bom jez prišel za teboj, ter bom spopolnil tvoje besede.

15. Stopila je tedaj Betsabeja k kralju v stanico; kralj pa se je bil silno postaral, in Abisaga, Sunamljanka, mu je stregla.

16. Perklonila se je Betsabeja, in globoko perpognila pred kraljem. Kralj pa ji reče: Kaj hočeš?

17. In ona odgovori, ter pravi: Moj gospod, ti si per Gospodu, svojim Bogu, persegel svoji dekli: Salomon, tvoj sin, bo kraljeval za menoj, in on bo sedel na mojim prestolu.

18. In glej, zdaj kraljuje Adonija, ti pa, moj gospod kralj, ne veš tega.

19. Zaklal je volov in vsakoršne pitane živine, in prav veliko ovnov, ter je povabil vse kraljeve sinove, tudi Abjatarja, duhovna, in Joaba, vojskiniga poglavarja; Salomona, tvojiga hlapca, pa ni povabil.

20. Vender pa, moj gospod kralj, v té se ozérajo oči vsiga Izraela, de jim naznaniš, kdo ima sedeti na tvojim prestolu, moj gospod kralj, za teboj.

21. In zgodilo se bo, ko bo moj gospod kralj zaspal s svo-

4. sploh ne v svojim življenji. David je tedaj vedno pregledoval temu sinu, kar je tudi le graje vredno.

5. Zastran Davidovih junakov glej 2. Kralj. 23, 8. i. d.

6. Ta studenec je bil zunej Jeruzalema, na izhodnji strani unkraj oljske gore.

7. Izraelovo kraljestvo se je dedovalo, sin ga je namreč prejel od očeta; tode ne po pravici pervorojenstva. Bog je svojo voljo razodel, kteri zmed sinov je imel dobiti kraljevo krono v delež. Davidu v naslednika je Bog odločil Salomona. Gl. 2. Kralj. 12, 25. Primeri ondi 7, 12. Poznejše, ko je bila vera opešala, se tudi v ti reči ni ravnalo po Božji volji.

Digitized by Google

jimi očeti, bodeva jez in moj sin Salomon grešnika.[8])

22. Ko je ona še govorila s kraljem, je prišel Natan, prerok.

23. In oznanili so kralju, rekoč: Natan, prerok, je tukaj. In ko je stopil pred kraljevo obličje,[9]) in se je pred njim perklonil globoko do tal,

24. je rekel Natan: Moj gospod kralj, si mar ti rekel: Adonija naj kraljuje za menoj, in on naj sedí na mojim prestolu?

25. Zakaj prišel je dans, ter je zaklal volov in pitane živine in prav veliko ovnov, in je povabil vse kraljeve sinove in vojskine vojvode, tudi Abjatarja, duhovna; in oní jedo in pijejo pred njim, in pravijo: Živi, kralj Adonija!

26. Mene, tvojiga hlapca, in Sadoka, duhovna, in Banaja, Jojadoviga sina, in Salomona, tvojiga služabnika, pa ni povabil.

27. Je li od mojiga gospoda kralja izšla ta beseda, in nisi naznanil meni, svojimu hlapcu, kdo bo sedel na prestolu mojiga gospoda kralja za njim?

28. In kralj David je odgovoril, rekoč: Pokličite k meni Betsabejo. In ko je bila ona prišla pred kralja, in je pred njim stala,

29. je kralj persegel, in rekel: *(Kakor resnično)* živi Gospod, ki je otél mojo dušo iz vse zadrege,

30. kakor sim ti persegel per Gospodu, Izraelovim Bogu, rekoč: Salomon, tvoj sin, bo kraljeval za menoj, in on bo sedel na mojim prestolu za menoj; takó bom storil dans.

31. In Betsabeja je k tlam nagnila svoj obraz, in se je globoko perklonila pred kraljem, rekoč: Živi, moj gospod David, vekomaj!

32. Rekel je tudi kralj David: Pokličite mi Sadoka, duhovna, Natana, preroka, in Banaja, Jojadoviga sina. In ko so bili stopili pred kralja,

33. jim je rekel: Vzemite seboj hlapcov svojiga gospoda,[10]) in posadite Salomona, mojiga sina, na mojiga mezga, in peljite ga v Gihon.[11])

34. In mazili naj ga ondi Sadok, duhoven, in Natan, prerok, kralja nad Izraelam; in trobite s trobento in kličite: Živi, kralj Salomon!

35. In pojdite za njim, in bo prišel, ter bo sedèl na mojim prestolu, in on bo kraljeval za menoj; in njemu bom ukazal, de bo vojvoda nad Izraelam in nad Judam.

36. In Banaja, Jojadov sin, je odgovoril kralju, rekoč: Amen; takó naj govorí Gospod, Bog mojiga gospoda kralja.[12])

---

8. Adonija bo po tvoji smerti z menoj in z mojim sinam Salomonam kakor s hudodelnikama ravnal; z menoj vred ga bo dal umeriti ko segavca po kraljestvu.

9. Ko je Natan prišel, je odstopila Betsabeja (v. 28.); ravno takó je po tem odstopil Natan, ko je Betsabeja zopet bila poklicana (v. 32.).

10. to je, Davidove životne stražnike, ki so se imenovali „*kereti*“ in „*feleti*“ (v. 38.), rabeljni in tekavci.

11. Gihon je dolina na zahodnji strani jeruzalemskiga mesta, tudi studenec ondi ima enako imé.

12. to je, Bog naj poterdi to naredbo.

Digitized by Google

37. Kakor je bil Gospod z mojim gospodam kraljem, takó naj bo s Salomonam, in više naj postavi njegov prestol od prestola mojiga gospoda, kralja Davida.

38. Tedej so šli Sadok, duhoven, in Natan, prerok, in Banaja, Jojadov sin, in kereti in feleti, ter so posadili Salomona na mezga kralja Davida, in so ga peljali v Gihon.

39. In Sadok, duhoven, je vzel rog z oljem iz šotora,[13]) ter je mazilil Salomona; in trobili so s trobento, in klicalo je vse ljudstvo: Živi, kralj Salomon!

40. In šla je vsa množica za njim, in ljudstvo je piskalo na pišali, in se je veselilo z veliko radostjo, in zemlja je donela od njih vpitja.

41. Slišal pa je Adonija, in vsi, ki jih je bil povabil, in že je bila končana gostija; pa tudi Joab, zaslišati trobentini glas, je rekel: Kaj hoče vpitje hrupečiga mesta?

42. Ko je on še govoril, je prišel Jonatan, sin Abjatarja, duhovna, in rekel mu je Adonija: Stopi noter, ker si junašk mož, in oznanuješ dobre rečí.

43. In Jonatan je odgovoril Adoniju: Nikakor ne; zakaj naš gospod, kralj David, je kralja postavil Salomona.

44. In je poslal z njim Sadoka, duhovna, in Natana, preroka, in Banaja, Jojadoviga sina, in kerete in felete, in posadili so ga na kraljeviga mezga;

45. in mazilila sta ga, Sadok, duhoven, in Natan, prerok, kralja v Gihonu; in šli so od ondod veseli, in donelo je mesto; to je glas, ki ste ga slišali.

46. Pa tudi Salomon sedí na kraljevim prestolu.

47. In perstopili so kraljevi hlapci, ter so blagoslovili[14]) našiga gospoda, kralja Davida, rekoč: Bog naj povikša Salomonovo imé čez tvojé imé, in poveliča naj njegov prestol čez tvoj prestol. In kralj je molil na svoji postelji,

48. in je govoril: Hvaljen bodi Gospod, Izraelov Bog, ki ga je dans dal, de sedí na mojim prestolu, ko še vidijo moje očí.

49. Prestrašili so se tedaj, in vzdignili so se vsi, ki jih je bil Adonija povabil, ter je šel vsakteri po svojim potu.

50. Adonija pa se je bal Salomona, in je vstal, ter je šel, in se je prijel za rog per altarji.[15])

51. In oznanili so Salomonu, rekoč: Glej, Adonija se boji kralja Salomona, in se derží roga per altarji, rekoč: Naj mi perseže kralj Salomon dans, de ne bo umoril svojiga hlapca z mečem.

52. In Salomon je rekel: Če

---

13. iz svetiga šotora, ki ga je bil David postavil na hribu Sionu; ondi, kjer je bila skrinja zaveze, je bilo hranjeno tudi sveto mazilno olje (2. Kralj. 6, 17.). Glej tudi 2. Mojz. 30, 22. i. d. 1. Kralj. 16, 1.

14. so Davidu vošili srečo, ker je bilo spolnjeno njegovo povelje, in ker je bil njegov sin razglašen za kralja.

15. de bi ondi varstvo našel, ko v perbežališu za hudodelnike. Gl. 2. Mojz. 21, 14. Spod. 2, 24. 28. Zastran rogov per altarji glej 2. Mojz. 27, 2.

Digitized by Google

bo dober mož, ne bo padel ne en las njegov na zemljo; če bo pa hudo najdeno nad njim, bo umerl.

53. Poslal je tedaj kralj Salomon, in ga je dal peljati od altarja; in prišel je, ter se je globoko perklonil pred kraljem Salomonam; in Salomon mu je rekel: Pojdi v svojo hišo.

II. Poglavje.

David perporoča na smertni postelji svojimu sinu Salomonu zvesto spolnovanje Božjih zapoved, in mu daje povelje zastran Joaba, Berzelajevih otrók in Semeja. Adonija bi rad Abisago vzel za ženo, Salomon pa ga k smerti obsodi. Abjatar je odstavljen višiga duhovstva, in se mora pobrati iz Jeruzalema na svoje zemljiše. Joab zbeži v sveti šotor, in je ondi umorjen. Semej naj se ne gane iz Jeruzalema, ker pa prelomi to kraljevo zapoved, ga Salomon ukaže umoriti.

1. Perbližali pa so se dnevi, de bi David umerl, in veleval je Salomonu, svojimu sinu, rekoč:

2. Jez grem pot vesoljne zemlje; bodi serčen, ter bodi mož;

3. in pazi na ohrambe[1]) Gospoda, svojiga Boga, de hodiš po njegovih potih, de spolnuješ njegove šege, njegove zapovedi, in pravice, in pričevanja, kakor je pisano v Mojzesovi postavi, de se razumeš v vsim, kar delaš, in kamor koli se obračaš; 5. Mojz. 17, 19.

4. de Gospod poterdi svoje besede, ki jih je govoril zastran mene, rekoč: Če bodo tvoji sinovi varovali svoje pota,[2]) in hodili pred menoj v resnici,[3]) iz vsiga svojiga serca, in iz vse svoje duše, ne bo vzet tebi mož z Izraeloviga prestola.[4])

5. Ti tudi veš, kaj mi je storil Joab, Sarvijev sin, kaj je storil dvema vojvodama Izraelove vojske, Abnerju, Nerjevimu sinu, in Amasu, Jeterjevimu sinu, ki ji je umoril, in je kakor v vojski kri prelival v miru, in je kakor v boji djal kri na svoj pas, ki je bil okrog njegoviga ledja, in na svoje čevlje, ki so bili na njegovih nogah.[5]) 2. Kralj. 3, 27: 20, 10.

6. Stori tedaj po svoji modrosti, in ne daj njegovim sivim lasem mirno priti v grob.[6])

7. Pa tudi sinovam Berzelaja, Galaajčana, poverni njih milost, in jedo naj per tvoji mizi; zakaj

1. na povelja, na zapovedi Gospodove, ki se morajo ohraniti in spolnovati. Glej 3. Mojz. 8, 35.
2. svoje življenje vsiga hudiga; ali pa: ako bodo spolnovali zapovedi svoje vere.
3. v zvestobi, ter mi zvesto služili.
4. boš vedno naslednika iz svojiga rodu imel na Izraelovim prestolu — na kraljevim sedežu.
5. Joab je bil zares kervi željin mož, ker je ko zalezovavec v miru kri prelival.
6. ne pušaj ga, de bi dočakal navadno smert, temuč ko potuhnjeniga morivca ga ukaži ob glavo djati, desiravno je že star. Primeri v. 31. in 33: 2. Kralj. 3, 39.

Digitized by Google

naproti so mi bili prišli, ko sim bežal pred Absalomam, tvojim bratam. 2. Kralj. 17, 27: 19, 31. 32.

8. Imaš tudi per sebi Semeja, sinú Gera, Benjaminca, iz Bahurima, ki me je preklinjal s prehudo kletvijo, kadar sim šel proti Stanišu;[7]) ker mi je pa prišel naproti, ko sim šel čez Jordan, sim mu persegel per Gospodu, rekoč: Ne bom te umoril z mečem. 2. Kralj. 16, 5: 19, 19.

9. Ti pa nikar ne terpi, de bi bil brez kazni.[8]) Mož pa si moder, de veš, kaj mu stori, in boš njegove sive lasé s kervjo perpravil v grob.

10. Tedaj je David zaspal s svojimi očeti,[9]) in je bil pokopan v Davidovim mestu.[10]) Djan. ap. 2, 29.

11. Dni pa, v kterih je David kraljeval nad Izraelam, je štirdeset let; v Hebronu je kraljeval sedem let, in v Jeruzalemu tri in trideset let. 1. Kron. 29, 27: 2. Kralj. 5, 4. 5.

12. Salomon pa je sedel na prestolu Davida, svojiga očeta, in močno uterjeno je bilo njegovo kraljestvo.

13. In Adonija, Hagitin sin, je prišel k Betsabeji, Salomonovi materi; in ona mu je rekla: Je li miren tvoj prihod? In on je odgovoril: Miren.

14. In je perstavil: Besedo imam do tebe. In reče mu: Govôri. In on pravi:

15. Ti veš, de je moje kraljestvo, in mene si je ves Izrael postavil kralja; pa preneseno je bilo kraljestvo, in bilo je mojiga brata, ker mu ga je Gospod odločil.

16. Zdaj tedaj imam eno prošnjo do tebe; nikar ne osramoti mojiga obličja![11]) In ona mu je rekla: Govôri.

17. In on pravi: Prosim, de rečeš Salomonu kralju (zakaj nič ti ne more odreči), de naj mi dá Abisago, Sunamljanko, za ženo.

18. In Betsabeja pravi: Prav, jez bom zate govorila s kraljem.

---

7. V hebrejskim: *„ko sim v Mahanaim šel“*, v begu pred Àbsalomam.

8. Semej se je bil vzdignil zoper maziljenca Gospodoviga, in ga je tudi preklinjal; ravno za tega voljo je bil tudi nasprotnik zoper Bogá samiga, ki si je bil Davida izvolil namestnika; bil je tedaj tudi preklinjevavec Gospoda samiga. Desiravno je bil David Semeju vso krivico odpustil, in ga ni zavoljo njé kaznoval, vender mu pa ni mogel spregledati greha zoper Boga storjeniga, in mu odpustiti z greham zadolžene kazni; zatorej ga je mogel izročiti kaznovavni pravici.

9. To se je zgodilo leta 2990 po stvarjenji sveta, 1014 pa pred Kristusam.

10. na sionski gori. 2. Kralj. 5, 7. Djan. ap. 2, 29. Hvalo tega kralja, ki je bil še veči po svoji pobožnosti, kakor po svojim junaštvu, izgovarja sveti Duh sam. Sirah v 47. pogl. On ni bil le sploh prerok, ampak prav za prav je bil prerok Jezusa Kristusa in njegove cerkve; nekoliko zato, ker je bil v raznih zgodbah svojiga življenja živa predpodoba Mesija, svojiga Sina po mesu, nekoliko pa zato, ker je skrivnosti Jezusa Kristusa in njegove cerkve zapustil prerokovane v svojih psalmih; zatorej jih je dostikrat stavil Jezus Kristus, kakor tudi njegovi aposteljni, Judam nasproti, in jih tudi cerkev neprenehama povzema v svojih molitvah, kakor de bi skorej ne imela druziga glasú, s kterim bi zamogla hvaležnost, češenje, strah, želje, upanje, ljubezen izrekovati, razun skrivnostnih pesem kraljeviga pesnika in preroka.

11. nikar mi ne odrekuj moje prošnje.

Digitized by Google

19. Prišla je tedaj Betsabeja k kralju Salomonu, de bi govorila z njim za Adonija; in kralj je vstal in ji je šel naproti, ter se ji je globoko perklonil, in je sedel na svoj prestol; in postavil se je prestol kraljevi materi, ki je sedla na njegovo desnico.

20. In mu je rekla: Eno majhno prošnjo imam do tebe; nikar ne osramoti mojiga obličja! In kralj ji je rekel: Prôsi, moja mati; zakaj ne spodobi se, de bi odvračeval tvoje obličje.[12])

21. In ona pravi: Naj bi se dala Abisaga, Šunamljanka, Adoniju, tvojimu bratu, za ženo.

22. In odgovoril je kralj Salomon, in je rekel svoji materi: Zakaj prosiš Abisage, Šunamljanke, za Adonija? prôsi zanj še kraljestva; zakaj on je moj stareji brat, in ima seboj Abjatarja, duhovna, in Joaba, Sarvijeviga sina.[13])

23. Persegel je na to kralj Salomon per Gospodu, rekoč: To naj mi stori Bog, in to naj še perdene, ker zoper svoje življenje je Adonija govoril to besedo.[14])

24. In zdaj, *(kakor resnično)* živi Gospod, ki me je poterdil, in me posadil na prestol Davida, mojiga očeta, in ki mi je naredil hišo,[15]) kakor je govoril; še dans naj umerje Adonija.[16])

25. In kralj Salomon je poslal s poročilam Banaja, Jojadoviga sina, in ta ga je umoril, in umerl je.

26. Tudi Abjatarju, duhovnu, je rekel kralj: Idi v Anatot na svoje zemljiše;[17]) ti si sicer mož za smert,[18]) pa dans te ne bom umoril, ker si nosil skrinjo Gospod Boga v pričo Davida, mojiga očeta, in si prenašal trud v vsim, v čemur se je trudil moj oče.[19])

27. Tedaj je odvergel Salomon Abjatarja, de ni bil več duhoven Gospodov, de se je spolnila beseda Gospodova, ki jo je govoril nad Helijevo hišo v Silu.[20])

28. Prišel je pa poslanec do

12. ne spodobi se, de bi ti odrekel tvojo prošnjo.

13. če za njega prosiš Abisage, s tem želiš in prosiš zanj tudi kraljestva; zakaj ko bi se mu dala kraljeva zapušena žena v zakon, bi se mu s tem dovoljenjem tudi poterdila pravica do kraljeviga prestola, ki si jo prilastuje (2. Kralj. 16, 21. zgorej 1, 4. razl. 2.), in lahko bi on po tem prišel do kraljestva, ker je stareji od mene, in ima tudi višiga duhovna in vojskiniga vojvoda na svoji strani.

14. Bog naj me kaznuje, če Adonija tega ne bo plačeval s svojim življenjem!

15. ki mi je dal zarod, naslednike, po svoji obljubi.

16. To ni bilo kako prenagljenje, ampak potrebno hitro varilo, de se je s tem odvernila znotranja vojska ali punt med Izraelovim ljudstvam. Tudi ta želja po kraljevi ženi ni bilo pervo pregrešenje Adonijevo; zakaj on si je že ob času svojiga očeta, kralja Davida, smert zaslužil, ker je po kraljevanji hrepenel, in je ljudstvo podpihoval.

17. Pojdi v svojo domačijo. Anatot je bilo mesto, duhovnam odločeno.

18. ti si sicer smerti vreden, ker si se zoper mene puntal, pa i. t. d.

19. ker si se vdeleževal vsih težav, ki so zadevale mojiga očeta.

20. Salomon je Abjatarju vzel opravila višiga duhovstva, ter ga je podelil Sadoku. Tako se je spolnilo Samuelovo prerokovanje (1. Kralj. 2, 31. 32.), de bo viši duhovstvo vzeto Helijevi rodovini, in bo zopet preneseno na drugo mladiko Eleazarjeviga debla.

Digitized by Google

Joaba; ker Joab se je bil obernil za Adonijem, in[21]) se ni bil obernil za Salomonam; bežal je tedaj Joab v šotor Gospodov, in se je prijel za rog per altarji.[22])

29. In oznanilo se je kralju Salomonu, de je Joab bežal v šotor Gospodov, in de je per altarji; in Salomon je poslal Banaja, Jojadoviga sina, rekoč: Pojdi, umori ga.

30. In Banaja je prišel k šotoru Gospodovimu, ter mu je rekel: To pravi kralj: Pojdi ven! On pa je rekel: Ne bom hodil ven, ampak tukej bom umerl. Banaja je kralju sporočil besedo, rekoč: To je rekel Joab, in to mi je odgovoril.

31. In kralj mu je rekel: Stori, kakor je govoril, in umori ga in pokoplji; in odpravil boš nedolžno kri, ki jo je Joab prelil, od mene in od hiše mojiga očeta.[23])

32. In Gospod naj poverne njegovo kri[24]) na njegovo glavo, ker je umoril dva pravična moža, ki sta bila boljši od njega, in ji je usmertil z mečem brez veda mojiga očeta Davida, Abnerja, Nerjeviga sina, vojvoda Izraelove vojske, in Amasa, Jeterjeviga sina, vojvoda Judove vojske. 2. Kralj. 3, 27: 20, 10.

33. In verne naj se njuna kri na Joabovo glavo, in na glavo njegoviga zaroda vekomaj; Davidu pa, in njegovimu zarodu, in njegovi hiši, in njegovimu prestolu bodi mir vekomaj od Gospoda!

34. Šel je tedaj Banaja, Jojadov sin, in planil je nanj, ter ga umoril;[25]) in pokopan je bil v svoji hiši v pušavi.[26])

35. In kralj je postavil Banaja, Jojadoviga sina, namesti njega čez vojsko, in Sadoka, duhovna, je postavil namesti Abjatarja.

36. Poslal je tudi kralj, ter je poklical Semeja, in mu je rekel: Sozidaj si hišo v Jeruzalemu, in stanuj ondi; in ne hôdi od tod ne tje ne sem.

37. Kteri dan koli pa greš, in prestopiš potok Cedron, vedi, de boš umorjen; tvoja kri bo nad tvojo glavo.[27])

38. In Semej je rekel kralju: Dobra je beseda; kakor je go-

---

21. V hebrejskim: *„ne pa za Absalomam“*. Joab je bil ob času Absalomoviga punta zvest svojimu kralju Davidu.

22. Glej zgorej 1, 50. razlag. 15.

23. takó boš od mene in od moje hiše odvernil kazen, ki bi jo zaslužili, ako bi zanašali temu morivcu.

24. Gospod naj ga kaznuje zavoljo prelite kervi.

25. po misli nekterih zunaj svetiga šotora, ker ga je od altarja preč potegnil (zavoljo postave 2. Mojz. 21, 14.); po misli drugih pa bolj prav per altarji samim, kar je Salomon dovolil, ker si je mislil, de je obglavljenje taciga hudodelnika Božji pravici dolžna daritev, in de je tedaj bogoslužno delo (v. 31.).

26. Takošen konec je imel ta mož, ki je sloyel po svoji serčnosti in vojaški razumnosti, pa je bil prevzeten, napuhnjen, kervoželjin. Sveto pisme nas učí po njegovim padcu, de so dušni darovi, če niso združeni s pravo svetostjo in pobožnostjo, človeku bolj v pogubo, kakor v pravo stanovitno srečo.

27. sam boš kriv svoje smerti. Salomon je hudovoljniga Semeja hotel v vélikim mestu imeti pred svojimi očmi, in ga po tem še le usmertiti, ako bi se spet

Digitized by Google

voril gospod, moj kralj, takó bo storil tvoj hlapec. Tedaj je Semej stanoval v Jeruzalemu veliko dni.

39. Zgodilo se je pa čez tri leta, de so zbežali Semejevi hlapci k Ahisu, Maakovimu sinu, kralju v Getu; in povedalo se je Semeju, de so šli njegovi hlapci proti Getu.

40. In vstal je Semej, in je osedlal svojiga osla, ter je šel k Ahisu v Get, iskat svojih hlapcov, in perpeljal jih je z Geta.

41. Sporočeno pa je bilo Salomonu, de je bil šel Semej v Get iz Jeruzalema, in de se je povernil.

42. In poslal je, ter ga je poklical, in mu je rekel: Ali te nisim zapričal per Gospodu, in ti napovedal: Kteri dan koli pojdeš tje ali sem, vedi, de boš umerl? In si mi odgovoril: Dobra je beseda, ki sim jo slišal!

43. Zakaj se tedej nisi deržal persege Gospodove, in zapovedi, ki sim ti jo bil ukazal?

44. In kralj je rekel Semeju: Ti poznaš vse hudo, česar se zavé tvoje serce, kar si storil Davidu, mojimu očetu; Gospod poverne tvojo hudobijo na tvojo glavo.

45. In kralj Salomon bo blagoslovljen, in Davidov prestol bo stanoviten pred Gospodam vekomaj.

46. Ukazal je tedaj kralj Banaju, Jojadovimu sinu; in ta je šel, ter ga je uṁoril, in umerl je.

III. Poglavje.

Salomon se oženi s hčerjo egiptovskiga kralja. V Gabaonu se mu v spanji Bog perkaže, in mu dá na voljo, naj si prósi, kar koli bi rad imel. Salomon si prósi modrosti, de bi mogel prav vladati Božje ljudstvo. Bog usliši njegovo prošnjo, in mu tudi dá, česar ne prósi, namreč bogastvo in čast. Salomon modro razsodi pravdo med ženama zastran mertviga otroka.

1. Uterjeno je bilo tedaj kraljestvo v Salomonovi roki, in po svaštvu se je združil s Faraonam, egiptovskim kraljem; vzel je namreč njegovo hčer,[1]) ter jo je peljal v Davidovo mesto, dokler ni dokončal zidanja svoje hiše, in hiše Gospodove, in zidú jeruzalemskiga okrog in okrog. 2. Kron. 1, 1: 8, 11.

2. Pa ljudstvo je še darovalo na višavah, ker ni bil sozidan tempelj imenu Gospodovimu do tistiga dné.[2])

---

zadolžil z novim hudodelstvam, to pa se je lahko previdilo, ker je pil Semej silno termaste glave in nepokorniga duha.

1. Izraelec je smel v zakon vzeti neverko, če ni bila Kananejka (5. Mojz. 23, 7.); tode žena je mógla sprejeti izraelsko vero (Ezdr. 9, 1.), kar je egiptovska kraljeva hči, pred ko ne, tudi storila (primeri Ps. 44, 11. 12.), desiravno se pozdeva, de je poznejše zopet od njé odstopila (Spod. 11, 1. 8.).

2. Ljudstvo je opravljalo svoje daritve Gospodu še na raznih krajih, na pr. v Betelu, v Galgali, v Silu, in tudi v Gabaonu, ker svetiše ni še imelo stanovitniga mesta, kjer samo bi se bilo smelo darovati. Ko je bil pa tempelj

Digitized by Google

3. Ljubil pa je Salomon Gospoda, ter je hodil po zapovedih Davida, svojiga očeta, razun de je na višavah daroval in zažigal kadilo.[3])

4. Šel je tedaj v Gabaon, de bi ondi daroval; zakaj tista je bila nar veči višava;[4]) tavžent žgavnih darov je Salomon daroval na tistim altarji v Gabaonu.

5. Perkazal se je pa Gospod Salomonu v sanji po noči, rekoč: Prosi, kar hočeš, de ti dam.

6. In Salomon pravi: Ti si skazal svojimu hlapcu Davidu, mojimu očetu, veliko milost, kakor je hodil pred tvojim obličjem v resnici in pravici, in z ravnim sercam s teboj; ohranil si mu svojo veliko milost, in si mu dal sina, ki sedi na njegovim prestolu, kakor je dans.

7. In zdaj, Gospod Bog, si dal krajevati svojimu hlapcu namesti Davida, mojiga očeta; jez pa sim še majhen deček,[5]) in ne vem svojiga izhoda in vhoda;[6])

8. in tvoj hlapec je v sredi ljudstva, ki si ga izvolil, ljudstva neskončniga, ki se ne more prešteti in sošteti zavoljo množnosti.

9. Daj tedaj svojimu hlapcu podučljivo serce, de zamore soditi tvoje ljudstvo, in razločevati med dobrim in hudim; zakaj kdo bi zamogel soditi to ljudstvo, to tvoje množno ljudstvo? 2. Kron. 1, 10.

10. Všeč je bila tedej beseda pred Gospodam, ker je Salomon prosil takošne reči.

11. In Gospod je rekel Salomonu: Ker si prosil te reči, in si nisi prosil veliko dní, ne bogastva, ne duš svojih sovražnikov,[7]) ampak si si prosil modrosti, razločevati sodbo;

12. glej, storil sim ti po tvojih besedah, in sim ti dal serce modro in razumno takó, de nihče pred teboj ni bil tebi enak, in tudi za teboj ne bo vstal.[8])

13. Pa tudi to, česar nisi prosil, sim ti dal, bogastvo namreč, in slavo; de nikogar ni bilo tebi enaciga med kralji vse poprešnje dni.[9]) Modr. 7, 17. Mat. 6, 29.

14. Ako pa boš hodil po mojih potih, in spolnoval moje zapovedi in povelja, kakor je hodil tvoj oče, bom podaljšal tvoje dni.

15. Tedaj se je zbudil Salomon, in je spoznal, de so bile

---

sozidan, je nastopila ostra postava (4. Kralj. 18, 22.). Do tadaj se je v ti reči marsikaj spregledovalo, kakor tudi v opravljanji druge Božje službe.

3. Sicer je to opravljal po duhovnih, kar pa bi se bilo po ostri postavi smelo goditi samo v svetim šotoru, kjer je bila skrinja zaveze.

4. nar imenitniši kraj za opravljanje daritev, razun mesta, kjer je bila skrinja zaveze (v. 15.); v Gabaonu je bil takrat še sveti šotor in altar, ki ga je bil Mojzes napravil (1. Kron. 21, 29.).

5. še slab mladeneč. Salomon je bil takrat star kakih dvajset let.

6. ne vem se še obnašati v svojih opravilih, ne v hiši ne zunej hiše.

7. to je, ne smerti in pogube svojih sovražnikov.

8. Salomon ni bil samo moder v Božjih rečeh, ampak je bil tudi izurjen v natornim in deržavnim znanji (Modr. 7, 17. Sirah 47, 14.).

9. po hebrejskim: *„de nikogar ni tebi enaciga med kralji vse tvoje dni“.*

Digitized by Google

sanje;[10]) in ko je prišel v Jeruzalem, je stopil pred skrinjo zaveze Gospodove, ter je daroval žgavne darove,[11]) tudi je napravil mirne darove, in veliko gostijo vsim svojim služabnikam.

16. Tedaj ste prišle dve ženi, kurbi, k kralju, in ste stale pred njim.

17. In nju ena reče: Prosim, moj gospod; jez in ta žena sve stanovale v eni hiši, in porodila sim per nji v hramu.

18. Tretji dan pa potem, ko sim bila jez porodila, je porodila tudi ta; in bile sve skupej, in nikogar druziga ni bilo z nama v hiši, razun naju dveh.

19. Umerl je pa sin te žene po noči, spé namreč ga je zadušila.

20. In vstala je tiho pred časam po noči, ter je vzela mojiga sina od moje strani, ko sim spala, tvoja služabnica, in ga je položila v svoje naročje; svojiga sina pa, ki je bil mertev, je položila v moje naročje.

21. In ko sim bila vstala zjutrej, de bi bila podojila svojiga sina, se je pokazal mertev; in ko sim ga bolj skerbno ogledala per svetlim dnevu, sim našla, de ni moj, ki sim ga bila rodila.

22. In odgovorila je druga žena: Ni takó, kakor govoriš, ampak tvoj sin je umerl, moj pa živí. Nasproti je rekla una: Lažeš, moj sin namreč živí, in tvoj sin je mertev. In takó ste se prepirale pred kraljem.

23. Na to reče kralj: Ta pravi: Moj sin živí, in tvoj sin je mertev; una pa odgovarja: Ne, ampak tvoj sin je mertev, moj pa živí.

24. Rekel je tedaj kralj: Pernesíte mi meč. In ko so bili pernesli meč pred kralja,

25. reče: Razdelíte živiga otroka v dva dela, in dajte polovico eni, in polovico drugi.

26. Rekla pa je žena, ktere sin je bil živ, kralju (ginilo se je namreč njeno serce nad njenim sinam): Prosim, gospod, dajte uni otroka živiga, in nikar ga ne umorite! Nasproti je govorila una: Ne bo naj ne moj, ne tvoj, ampak razdeli naj se!

27. Odgovoril je kralj, in je rekel: Dajte uni otroka živiga, in naj se ne umorí; zakaj ta je njegova mati.

28. Slišal je tedaj ves Izrael sodbo, ki jo je bil sklenil kralj, in bali so se kralja, ko so vidili, de je Božja modrost v njem, delati pravico.

IV. Poglavje.

Salomonovi imenitniši služabniki na kraljevim dvoru in po deželah. Ljudstvo se množí. Salomonova vsakdanja obilna miza; število kónj za vožnjo in ježo. Salomon preseže v modrosti vse ljudi; k njemu od vsih krajev zahajajo, poslušat njegovo modrost.

10. kakoršne so imeli tudi drugi sveti možje in preroki, kadar jim je Bog prihodnost razodeval ali obljube dajal.

11. v zahvalo za prejete Božje dobrote.

Digitized by Google

1. Bil pa je Salomon kralj, in je kraljeval nad vsim Izraelam,
2. In ti so poglavarji, ki jih je imel: Azarija, sin Sadoka, duhovna;
3. Elihoref in Ahija, Sisova sinova, sta bila pisarja; Josafat, Ahiludov sin, je bil čez pisárje;[1])
4. Banaja, Jojadov sin, je bil čez vojsko; Sadok pa, in Abjatar sta bila duhovna.[2])
5. Azarija, Natanov sin, je bil čez nje, ki so stali okrog kralja;[3]) Zabud, Natanov sin, duhoven, je bil kraljev prijatel;[4])
6. in Ahisar je bil véliki hišnik;[5]) in Adoniram, Abdov sin, je bil čez davke.[6])
7. Imel je pa Salomon dvanajst opravilnikov nad vsim Izraelam, ki so živež oskerbovali kralju in njegovi hiši; po en mesec v letu je namreč vsakteri perpravljal potrebne rečí.
8. In to so njih imena: Benhur na Efrajmovim gorovji;
9. Bendekar v Makesu, in v Salebimu, in v Betsamesu, in v Elonu, in v Betananu;
10. Benhesed v Arubotu; njegovo je bilo tudi Soko in vsa eferska dežela;
11. Benabinadab, čigar je bil ves Nefatdor,[7]) je imel Tafeto, Salomonovo hčer, za ženo.
12. Bana, Ahiludov sin, je vladal Tanak, in Magedo, in ves Betsan, ki je poleg Sartane pod Jezraelam, od Betsana do Abelmehule Jekmaanu nasproti.
13. Bengaber v Ramot-Galaadu, imel je Avotjaira,[8]) sinú Manasetoviga v Galaadu; on je bil viši v vsi argobski pokrajini, ki je v Basanu, v šestdeset velikih in obzidanih mestih, ki so imele bronaste zapahe.
14. Abinadab, Adonov sin, je bil viši v Manaimu;
15. Ahimaas v Neftalijevim; pa tudi on je imel Basemato, Salomonovo hčer, v zakon.
16. Baana, Husijev sin, v Aserjevim in v Balotu;
17. Josafat, Faruetov sin, v Isaharjevim;
18. Semej, Elatov sin, v Benjaminovim.
19. Gaber, Hurijev sin, v galaajski deželi, v deželi[9]) Sehona, amorejskiga kralja, in Oga, basanskiga kralja, nad vsim, kar je bilo v tisti deželi.
20. Juda in Izrael sta bila neštevilna, kakor pesek v morji v obilnosti; jedli so in pili, in se veselili.
21. Salomon pa je bil v svojim gospostvu, ter je imel vse kraljestva od reke, v filistejski de-

1. V hebrejskim: „*je bil zapisovavec*“, berž ko ne, kraljevih sklepov in razsoj ali pa vsakdanjih posebnih pergoj. Gl. 2. Kralj. 8, 16.
2. Abjatar je bil odstavljen od službe, in pregnan iz Jeruzalema (Zgor. 2, 26. 27. 35.).
3. je bil čez dvornike in dvorne služabnike.
4. Enako je bil Husaj Davidov prijatel 2. Kralj. 15, 37: 16, 16.
5. Ravno tak véliki hišnik je imenovan 4. Kralj. 18, 18.
6. Takošna služba se imenuje 2. Kralj. 20, 24. Spod. 5, 14.
7. njemu je izročil vso dorsko višavo.
8. to je, imel je vasí Jaira, sinú i. t. d. Gl. Sodn. 10, 4.
9. ta pristavek bolj določi, kteri del galaajske dežele se misli.

Digitized by Google

želi,[10]) do egiptovske meje, in so mu nosili darila, in so mu služili vse dni njegoviga življenja. Sirah 47, 15.

22. Bilo je pa Salomonovo jedilo vsaki dan po trideset korov[11]) pšenične moke in po šestdeset korov druge moke,[12])

23. po deset pitanih volov, in po dvajset pašnih volov, in po sto ovnov, brez lova jelenov, sern, in bivolov, in pitanih ptic.

24. On namreč je imel v oblasti vso deželo, ki je bila to stran reke,[13]) od Tafse do Gaze, in vse kralje tistih dežel; in imel je mir od vsih strani okrog in okrog.

25. In Juda in Izrael sta prebivala brez kaciga strahú, vsakteri pod svojo terto, in pod svojo smokvo, od Dana do Bersabe, vse dni Salomonove.[14])

26. In Salomon je imel štirdeset tavžent jasel za vožnje konje, in dvanajst tavžent za ježnje konje. 2. Kron. 9, 25.

27. In oskerbovali so jih[15]) zgorej imenovani kraljevi opravilniki; pa tudi potrebne reči za mizo kralja Salomona so z veliko skerbjo perpravljali ob svojim času.

28. Tudi ječmen in slamo za konje in mezge so nosili na mesto, kjer je bil kralj, kakor jim je bilo naročeno.

29. Dal je Bog tudi modrost Salomonu, in prav obilno razumnost, in razširjeno serce,[16]) kakor pesek, ki je ob bregu morja.

30. In Salomonova modrost je presegla modrost vsih Jutrovcov in Egipčanov;

31. in bil je modrejši od vsih ljudi, modrejši kakor Etan, Ezrahičan, in Heman, in Halkol, in Dorda, Maholovi sinovi; in bil je imenovan po vsih narodih okrog in okrog. Sirah 47, 16.

32. Tudi je Salomon pravil tri tavžent prilik, in njegovih pesem je bilo tavžent in pet.

33. In je govoril zastran dreves od cedra, ki je na Libanonu, do hisopa, ki raste iz stene;[17])

---

10. V hebrejskim: *„vse kraljestva od reke* (Evfrata), *in filistejsko deželo, in do egiptovske meje“*; Evfrat, velika voda, ki deli Sirijo in Mesopotamijo, se večkrat sploh imenuje *„reka“*.

11. *„Kor“* je hebrejska mera, ki drži 10 efov, blizo $6\frac{1}{3}$ vaganov avstrijanske mere.

12. Tukaj je govorjenje od mize kralja Salomona in vsih dvornikov, ki so od kralja prejemali živež.

13. to je, reke Evfrata.

14. Takó sveto pismo popisuje domače veselje tistiga časa. Bilo je namreč razveseljevanje, kakoršno se le na deželi nahaja; tako razveseljevanje pa ne mami človeka in ga ne zaderžuje v spolnovanji njegovih dolžnost in v prizadevanji po svetosti, temuč ga še le bolj pripravniga dela za vse to, ter njegoviga duha okrepčuje in vedri. Razveseljevanja po mestih, gledišа, plesišа, igrališа, niso takó priproste, zato pa tudi duha bolj mamijo, kakor vedré.

15. V hebrejskim: *„in oskerbovali so zgorej imenovani služabniki kralja Salomona, in vse, ki so živeli od njegove mize“*.

16. Nekteri prestavljajo: *„in spoznanje takó razširjeno kakor pesek“* i. t. d.

17. Salomon je vedil naznaniti lastnosti in moči vsih rastlin od nar večih do nar manjših; ravno takó so mu bile znane tudi vse živali in njih lastnije.

Digitized by Google

in je perpovedoval od živine, in ptic, in laznine, in rib.

34. In perhajali so od vsih ljudstev, poslušat Salomonovo modrost, in od vsih kraljev zemlje, ki so slišali od njegove modrosti.

V. Poglavje.

Salomonova prijazna zaveza s Hiramam, tirskim kraljem, zastran perpravljanja cedroviga in jeloviga lesa z Libanona za hišo Božjo. Število sekavcov, nosačev, kamnjarjev in viših čez delo in delavce.

1. Poslal je tudi Hiram, tirski kralj, svoje hlapce k Salomonu; slišal je namreč, de so njega mazilili kralja namesti njegoviga očeta; zakaj prijatel je bil Hiram Davidu ves čas. 2. Kralj. 5, 11.

2. Poslal pa je Salomon k Hiramu, rekoč:

3. Ti veš voljo Davida, mojiga očeta, in de on ni mogel zidati hiše imenu Gospoda, svojiga Boga, zavoljo vojská, ki so nastajale okrog in okrog, dokler mu jih Gospod ni dal pod noge.

4. Zdaj pa mi je pokoj dal Gospod, moj Bog, okrog in okrog, in ni ga zopernika, tudi ne hudiga nasprotja.

5. Zatorej mislim zidati tempelj imenu Gospoda, svojiga Boga, kakor je Gospod govoril Davidu, mojimu očetu, rekoč: Tvoj sin, ki ga bom djal namesti tebe na tvoj prestol, on bo zidal hišo mojimu imenu. 2. Kralj. 7, 13: 1. Kron. 22, 10.

6. Ukaži tedaj, de mi tvoji hlapci nasekajo cedrov z Libanona, in moji hlapci naj bodo s tvojimi hlapci; plačilo za tvoje hlapce pa ti bom dal, kakoršno boš hotel; veš namreč, kakó de ga ni v mojim ljudstvu moža, kteri bi znal les sekati, kakor Sidonci.

7. Ko je tedaj Hiram slišal Salomonove besede, se je močno oveselil, ter je rekel: Hvaljen bodi Gospod Bog dans, ki je dal Davidu premodriga sina čez to premožno ljudstvo.[1])

8. In Hiram je poslal k Salomonu, rekoč: Slišal sim, kar koli si mi sporočil; jez bom storil vso tvojo voljo zastran cedroviga in jeloviga lesa.

9. Moji hlapci ga bodo spravili z Libanona k morju, in jez ga bom postavil v plavih po morji[2]) tje do kraja, ki mi ga boš naznanil; in ga bom tam djal na suho, in ti ga boš vzel, in boš meni dajal potrebno, de se živež daje moji hiši.[3])

10. Tedaj je Hiram dal Salomonu cedroviga lesa in jeloviga lesa, po vsi njegovi volji.

11. Salomon pa je dajal Hi-

1. Kaže se, de je Hiram razun svojih malikov častil tudi Boga Izraeloviga, kakor so ravnali tudi marsikteri drugi neverniki (Primeri 4. Kralj. 17, 32. Dan. 6, 6: 2. Mak. 3, 1. i. d.).

2. bom dal les složiti v plave, postaviti na morje, in ga prepeljati na odkazano mesto.

3. Tirci in Sidonci so se živili s kupčijo. Žito, vino, olje in druge jestvíne so dobivali iz druzih dežel, s kterimi so kupčevali (Primeri Djan. ap. 12, 20.).

Digitized by Google

ramu dvajset tavžent korov pšenice v živež njegovi hiši, in dvajset korov[4]) nar čistejšiga olja; to je Salomon dajal Hiramu vsako leto.

12. Gospod je tudi dal modrost Salomonu, kakor mu je govoril; in bil je mir med Hiramam in Salomonam, in oba sta sklenila zavezo. Zgor. 3, 12.

13. In kralj Salomon je izbral delavcov iz vsiga Izraela, in bila je napoved za trideset tavžent móž.

14. In pošiljal jih je na Libanon, po deset tavžent vsak mesec spremenama; takó de so bili po dva mesca na svojim domu; in Adoniram je bil čez takošno napoved.

15. In Salomon je imel sedemdeset tavžent tacih, ki so nosili bremena, in osemdeset tavžent kamnjarjev v gorovji;

16. razun viših, ki so bili čez vsaktero delo, po številu jih je bilo tri tavžent in tri sto, ki so ukazovali ljudstvu, in tem, ki so opravljali delo.

17. In kralj je ukazal, de naj nalomijo velikih kamnov, dragih kamnov za stalo tempeljna, in jih obsekajo na štiri vogle.

18. In obdelovali so jih Salomonovi zidarji in Hiramovi zidarji; dalje pa so Gibljani[5]) perpravljali les in kamnje za stavbo hiše.

VI. Poglavje.

Stavba Salomonoviga tempeljna, njegovi poglavitni deli.

1. Zgodilo se je tedaj v štiri sto in osemdesetim letu po izhodu Izraelovih otrók iz egiptovske dežele,[1]) v četertim letu kraljestva Salomonoviga nad Izraelam, mesca zija (ta je drugi mesec),[2]) de se je začela zidati hiša Gospodu. 2. Kron. 3, 1.

2. Hiša[3]) pa, ki jo je Salomon zidal Gospodu, je imela šest-

4. Greška, sirska in arabska prestava imenuje tudi tukaj dvajset tavžent korov olja; hebrejsko pa ima samo dvajset korov olja, kakor latinska prestava.

5. „*Gibljani*“ so bili prebivavci v mestu, ki se je imenovalo Gibla ali Džibla, in je stalo ob srednjim morji v Feniciі. Greki in Rimljani so ga imenovali „*Biblus*“.

1. Te leta se štejejo takole: Od izhoda iz Egipta do vhoda v Kanaan 40 let, Jozuetovo vladarstvo 17 let (Gl. predgovor v Jozuetove bukve), Otonielovo 40 let (Sodn. 3, 11.), Aodovo 80 let (Sodn. 3, 30.), Samgarjevo, Barakovo in Deborino 40 let (Sodn. 5, 32.), Gedeonovo 40 let (Sodn. 8, 28.), Abimelekovo 3 leta (Sodn. 9, 22.), Tolatovo 23 let (Sodn. 10, 2.), Jairovo 22 let (Sodn. 10, 3.), Jeftetovo 6 let (Sodn. 12, 7.), Abesanovo 7 let (Sodn. 12, 9.), Ahialonovo 10 let (Sod. 12, 11.), Abdonovo 8 let (Sodn. 12, 14.), Samsonovo 20 let (Sodn. 15, 20.), Helijevo 40 let (1. Kralj. 4, 18.), Samuelovo in Savlovo 40 let (Djanj. ap. 13, 21.), Davidovo 40 let (3. Kralj. 2, 11.), in Salomonovo do stavbe tempeljna 4 leta, skupej 480 let.

2. maliga in vélikiga travna v letu 2992 po stvarj. sveta, 1012 pred Kristusam.

3. to je, svetiše, ki je imelo dva dela, sveto in presveto.

Digitized by Google

deset komolcov na dolgost,[4]) in dvajset komolcov na širjavo,[5]) in trideset komolcov na višavo.

3. In lopa[6]) je bila pred tempeljnam,[7]) dvajset komolcov dolga,[8]) po meri tempeljnove širjave, in imela je deset komolcov širjave pred tempeljnovim licam.[9])

4. In napravil je v tempeljnu okna na všev.[10])

5. In sozidal je na tempeljnovo steno[11]) nadstropja[12]) okrog, na hišnih stenah okrog in okrog tempeljna[13]) in govoriša,[14]) in napravil je obstranišnice[15]) okrog in okrog.

6. Nadstropje, ki je bilo spodej, je imelo pet komolcov širjave, in srednje nadstropje šest komolcov širjave, in tretje nadstropje je imelo sedem komolcov širjave.[16]) Bruna[17]) pa je položil ob hiši okrog in okrog od zunaj, de niso tičale v tempeljnovim ozidji.[18])

7. Ko se je pa hiša zidala, se je zidala iz oglajenih in popolnama obdelanih kamnov; in kladvo, in sekira, in kakoršno koli železno orodje se ni slišalo v hiši, ko se je zidala.[19])

8. Vrata v srednje obstraniš-

4. Dolgost se je merila, kakor per svetim šotoru, od izhodnje proti zahodnji strani.
5. Širjava se je merila od južne proti severni strani.
6. lopa ali veža, bolj odperta, na stebre naslonjena.
7. pred svetišem (v. 5. 17.), tedaj na izhodnji strani.
8. namreč od južne proti severni strani.
9. to je, na ravnost pred tempeljnam.
10. okna na všev narejene, to je, takošne, ki so bile na znotranji strani bolj odperte, na zunanji bolj zaperte, so tedaj stranske stene imele po všev narejene; bile so tedaj le bolj za prevetrenje kakor za svetlobo, tudi so bile le v svetim, ne pa v presvetim.
11. sozidal je mostovže na tempeljnov zid in poleg njega.
12. sprehodiša, mostovže, po kterih se je okrog svetiga in presvetiga hodilo do izhodnje strani, kjer je stala visoka lopa kakor stolp.
13. to je, okrog svetiga.
14. to je, okrog presvetiga, kjer je Gospod govoril, in svoje razodenja dajal (2. Mojz. 37, 6.).
15. je napravil stranske hrame ob sprehodiših ali mostovžih (Eceh. 41, 6.).
16. Na južni, zahodnji in severni strani okrog tempeljna, to je, okrog svetiga in presvetiga, je bilo perzidano drugo poslopje s trojim nadstropjem, in v tem poslopji so bili namreč stranski hrami napravljeni. Med tem poslopjem in med tempeljnam so bili trije mostovži drugi nad druzim narejeni. Pervi ali spodnji mostovž je bil per tleh med imenovanim ozidjem. Za srednji in zgornji mostovž so bile bruna položene na zunanji tempeljnov zid in na zid nasprotniga poslopja. Ondi, kjer so bile bruna na zunanji tempeljnov zid za imenovana mostovža naslonjene, je bil tempeljnov zid per srednjim in potem spet per zgornjim mostovžu za en komolc umaknjen, ter se je nova, komolc tanjši lega začela; zatorej je bil srednji mostovž komolc širji od spodnjiga, in zgornji spet komolc širji od srednjiga.
17. bruna za srednji in zgornji mostovž.
18. bruna niso bile vdelane v zid, ampak so bile naslonjene na napušene lege, kjer se je komolc tanjši zid začel.
19. Ko se je začelo zidanje, je bila že vsa tvarina, kamnje in les, pripravljena in obdelana, vse se je takó na tanko stikalo, de ni bilo nič treba odbijati ali odsekovati.

Digitized by Google

nice so bile na desni plati hiše,[20]) in po zavitih stopnjicah so hodili v srednje nadstropje, in iz srednjiga v tretje.[21])

9. In zidal je hišo, in dokončal jo je; pokril je tudi hišo s cedrovimi skodlami.[22])

10. In zidal je nadstropje[23]) nad vso hišo[24]) pet komolcov na višavo,[25]) in pokril je hišo[26]) s cedrovim lesam.

11. In zgodila se je beseda Gospodova do Salomona, rekoč:

12. To je hiša, ki jo zidaš; če boš hodil po mojih zapovedih, in delal po mojih pravicah, in spolnoval vse moje povelja, in se ravnal po njih, bom tebi poterdil svojo besedo, ki sim jo govoril Davidu, tvojimu očetu. 2. Kralj. 7, 16.

13. In bom stanoval med Izraelovimi otroci, in ne bom zapustil svojiga ljudstva Izraela. 1. Kron. 22, 9.

14. Tedaj je Salomon zidal hišo, in jo je dokončal.

15. In obil je hišne stene znotrej s cedrovimi platiši, od tal v hiši do verha sten; in celo do stropja[27]) jo je obložil s cedrovim lesam znotrej; in pokril je tla v hiši z jelovimi deskami.

16. In je naredil dvajset komolcov per zadnjim delu tempeljna cedrove oboje od tal do verha, in napravil je znotranjo hišo govoriša v presveto.[28])

17. Dalje je bil štirdeset komolcov dolg tempelj sam[29]) pred durmi govoriša.

18. In s cedrovino je bila vsa hiša znotrej oblečena, in je imela po sebi strugarije in sklepe umetno izdelane, in izrezarije šterleče;[30]) vse je bilo s cedrovimi deskami oblečeno, in nikakor se ni mogel kamen pokazati v steni.

19. Govoriše pa je bil napravil v sredi hiše, v znotranjim delu,[31]) de bi ondi postavil skrinjo zaveze Gospodove.

20. Dalje je govoriše imelo dvajset komolcov dolgosti, in dvajset komolcov širjave, in dvajset komolcov višave; in obložil

---

20. Vrata v srednji mostovž in v srednje hrame so bile na južni strani tempeljna.
21. Na južni strani, in mende per sredi, se je skozi vrata hodilo v spodnjim mostovžu v vežo; po zvitih stopnjicah se je hodilo v srednje in v tretje nadstropje.
22. z bruni in deskami iz cedroviga lesá.
23. to je, stransko poslopje okrog svetiga in presvetiga.
24. ob kraji okrog tempeljna, t. j., svetiga in presvetiga.
25. sleherno treh nadstropij pet komolcov visoko.
26. vso hišo in tudi perzidano poslopje.
27. Stene in strop je s cedrovimi deskami čedno pokril.
28. Odločil je 20 komolcov prostora v zadnjim koncu tempeljna v govoriše, ali v presveto, kjer je Bog oznanoval svojo voljo; presveto je bilo tedaj na zahodnjim koncu vse stavbe.
29. to je, sveto, in je bilo ločeno od presvetiga.
30. V hebrejskim: *„Znotrej je bila hiša s cedrovim lesam obita, s izrezarijami, ki so bile kakor kumare in razpihnjene cvetlice“.*
31. V hebrejskim: *„v zadnjim tempeljnovim koncu“.*

Digitized by Google

ga je in prevlekel z nar čistejšim zlatam; pa tudi altar [32]) je prevlekel s cedrovino.[33])

21. Tudi hišo pred govorišem je pokril z nar čistejšim zlatam, in[34]) je perbil platice z zlatimi žeblji.

22. In nič ni bilo v tempeljnu, kar bi ne bilo z zlatam pokrito; pa tudi ves altar v govorišu je pokril z zlatam.

23. In v govorišu je naredil dva kerubina[35]) iz oljkoviga lesa, deset komolcov višave.

24. Pet komolcov je bila ena kerubinova perutnica, in pet komolcov druga kerubinova perutnica, to je, deset komolcov ste imele od konca ene perutnice do konca druge perutnice.

25. Tudi deset komolcov je imel drugi kerubin, po enaki meri, in delo je bilo enako per obeh kerubinih,

26. to je, višave je imel en kerubin deset komolcov, in ravno takó drugi kerubin.

27. In postavil je kerubina v sredi znotranjiga tempeljna, kerubina pa sta razprostérala svoje perute, in dotikala se je ena perutnica stene,[36]) in perutnica druziga kerubina se je dotikala druge stene, drugi perutnici pa ste se v srednjim delu tempeljna nasprotama stikale.

28. Tudi kerubine je pokril z zlatam.

29. In v vse tempeljnove stene okrog in okrog je izdolbel razne izrezarije in strugarije; in[37]) je naredil po njih kerubinov, in palm, in raznih podob, ki so nekakošno iz stene šterlele in izhajale.[38])

30. Pa tudi hišne tla je pokril z zlatam znotrej in zunej.[39])

31. In per vhodu govoriša je naredil duri iz oljkoviga lesa, in podboje na pet voglov.[40])

32. In dve durnici ste bile iz oljkoviga lesa, in v nje je izdolbel podobe kerubinov in palm, in izrezarije močno šterleče,[41]) ter jih je pokril z zlatam; in prevlekel je kerubine, kakor palme, in drugo vse z zlatam.

33. In naredil je per vhodu v tempelj podboje iz oljkoviga lesa štirvoglate;[42])

---

32. to je, kadilni altar.

33. po takim je bil ta altar kamniten. Drugi prestavljajo hebrejsko: *„pa tudi cedrovi altar“* (je prevlekel z zlatam).

34. V hebrejskim: *„in je potegnil zlate verišice čez govorišе, in ga je prevlekel z zlatam“*; to je, pozlačéno steno je ozaljšal z zlatimi verižicami. Gl. 2. Kron. 3, 5. 16.

35. Glej 2. Mojz. 25, 18. Kerubina sta, kakor se kaže, stala v zadnjim koncu presvetiga, vhodu nasproti, in obernjena proti skrinji zaveze, sta z razprostertimi perutami pokrivala vso zadnjo steno v presvetim.

36. to je, stranske stene.

37. namreč naredil je po njih i. t. d.

38. V hebrejskim: *„Vse stene okrog in okrog je ozaljšal s šterlečimi izrezarijami kerubinov, palm in razpihnjenih cvetlic znotrej in zunej v svetišu“*, to je, v presvetim in v svetim.

39. v presvetim in v svetim.

40. Vrata so bile na pet voglov, to je, na štiri vogle z verham.

41. V hebrejskim: *„palm in razpihnjenih cvetlic“*.

42. na štiri vogle brez verha.

Digitized by Google

34. in dvoje duri iz jeloviga lesa si nasproti; in oboje duri ste imele po dve durnici, in ste se skupej deržé odpérale.[43])

35. In je izdolbel kerubine, in palme, in izrezarije močno ven moleče; in vse je prevlekel z zlatimi platicami[44]) štirvoglatiga dela po meri.[45])

36. In sozidal je znotranje dvoriše[46]) iz treh verst oglajenih kamnov in ene verste cedrove lesnine.[47])

37. V četertim letu je bila ustanovljena hiša Gospodova, mesca zija;

38. in v enajstim letu, mesca bula (ta je osmi mesec),[48]) je bila dokončana hiša z vsim svojim delam in z vsim svojim orodjem; in zidal jo je sedem let.

VII. Poglavje.

Stavba kraljevih hiš. Hiram, umetnik iz Tira, napravi dva stebra iz brona pred tempelj, vlito morje ali kotel za vodo, in veliko posod in druziga orodja za tempelj.

1. Svojo hišo[1]) pa je Salomon zidal trinajst let, in jo je popolnama dodelal.

2. Zidal je tudi hišo libanonskiga gojzda,[2]) sto komolcov dolgo, petdeset komolcov široko, in trideset komolcov visoko; in štiri sprehodiša med cedrovimi stebri; cedrov les je bil namreč stesal v stebre.[3])

---

43. Durnici niste bile cele, ampak ste se po sredi pregibale, odperte tedaj niste potrebovale dosti prostora.

44. Iz teh besedí se tedaj vidi, kako se je les zlatil.

45. zlate platice so se namreč prav lepo oblegale izrezam.

46. duhovsko dvoriše, to je, nar bližji prostor okrog svetiša, kjer je stal altar za žgavne daritve, in kjer so duhovni opravljali svojo službo; za tem dvorišem je bilo zunanje dvoriše za ljudstvo (Spod. 7, 12.).

47. Tri verste kamnja in ena versta cedrovih brun so pred ko ne misliti od zidú, ki je bil iz treh leg kamnja in iz ene lege lesa; ta zid je ločil duhovsko dvoriše od ljudskiga dvoriša.

48. ki je obsegal nekoliko kozoperska in nekoliko listopada.

49. Kakor sveti šotor, takó je bil tudi tempelj predpodoba keršanske cerkve (Glej 2. Mojz. 39. razl. 6.). Bodimo tudi mi živi kamni v tem tempeljnu, verniki, ki se Božjih zapoved deržé, in po njih živé; po tem bo tudi Bog prebival v nas, in nam bo poterdil svojo besedo. Glej zgor. 6, 12. 13. Skr. razod. 21, 3. 22.

1. to je, vse kraljeve pohištva zase in za svoje. Glej spod. 9, 19.

2. verjetno se sprednji del kraljeve hiše takó imenuje zavoljo obilniga cedroviga lesa, ki se je ondi porabil. Drugi mislijo na poletno stanovališe pod libanonsko goro.

3. V hebrejskim se ta verstica bere: „*In je sozidal hišo libanonskiga gojzda... na štirih verstah cedrovih stebrov, in cedrove bruna so bile na stebréh*“. Ta hiša je stala na treh verstah cedrovih stebrov; pod hišo med stebri so bile prijetne in hladne sprehodiša v senci, skozi ktere je lahke sapa pihljala, ter je vročíno ob poletnim času manjšala. Na četerti versti cedrovih stebrov so bile pomóli, ki so se hiše tišale, in se v šesti versti lopa imenujejo.

Digitized by Google

3. In s cedrovimi oboji je oblekel ves hram,[4]) ki je slonel na pet in štirdeset stebrih. Ena versta pa je imela petnajst stebrov,

4. ki so si bili nasproti postavljeni,

5. in so se gledali, in bil je enak prostor med stebri; in nad stebri so bile štirvoglate bruna, ki so bile v vsim enake.[5])

6. In naredil je lopo na stebréh petdeset komolcov dolgo, in trideset komolcov široko;[6]) in drugo lopo pred véliko lopo, in stebre, in glavnice na stebréh.[7])

7. Naredil je tudi stolno lopo,[8]) v kteri je bil sodnji stol, in jo je pokril s cedrovim lesam od tal do verha.

8. In hišica, v kteri se je sedelo k sodbi, je bila v sredi lope, enaciga dela.[9]) Hišo je tudi naredil Faraonovi hčeri (ki jo je bil za ženo vzel Salomon), taciga dela, kakoršniga tudi to lopo.[10]) Zgor. 3, 1.

9. Vse je bilo iz drazih kamnov, ki so bili po neki podobi in meri znotrej ko zunaj izrezani,[11]) od dna do verha stén, in zunej[12]) do vélikiga dvoriša.[13])

10. Dno pa je bilo iz dragih kamnov, iz velikih kamnov po deset ali osem komolcov.[14])

11. In na teh so bili dragi kamni, po enaki meri izrezani, in ravno tako je bilo zastran cedrovine.[15])

12. In véliko dvoriše je bilo

---

4. ali vso hišo, ki je bila verhi lope.

5. Naša prestava se tudi tukaj razloči od hebrejske besede, in govorí v 4. in 5. versti le od stebrov, kakó so bili razstavljeni, in s stropjem pokriti. V hebrejskim pa se glasite té versti: *„4. In oken je bilo tri verste, okno zraven okna trikrat* (tudi okno nad oknam). *5. In vse duri in podboji so bili štirvoglati, kakor okna, in okno je bilo oknu nasproti trikrat“*. Govor je tukaj očitno od trojniga nadstropja v pohištvu, ki je bilo na stebréh.

6. Ta lopa je bila pred cedrovo hišo, in je stala na četerti versti cedrovih stebrov, šteti k té lopi (v. 2.).

7. Hebrejsko prestavljajo nekteri: *„Pred njo* (pred veliko lopo) *je še sprednje poslopje na stebreh s streho“*. To je bila sprednja lopa, de so se v nji sprehajali.

8. to je, lopo, v kteri je stal kraljevi prestol, kjer je Salomon po šegi jutrovskih kraljev ljudstvo očitno sodil. Kakor menijo nekteri, je bila ta lopa posebej od druziga pohištva; verjetniši pa je stala v sredi med sprednjim delam kraljeviga grada, ki je bil do slej popisovan, in med zadnjim delam, kteriga popis zdaj (v. 8.) nasleduje.

9. V hebrejskim drugači: *„In njegova hiša, kjer je stanoval, v zadnjim dvorišu, zadej za lopo* (za sodnjo lopo), *je bila enaciga dela“*.

10. kakor sprednje pohištvo, ki se je spłoh imenovalo tudi lopa, ker je na lopi stalo.

11. na vsih straneh, naj so se zunaj vidile, ali naj so bile znotrej skrite.

12. to je, proti zunanjimu koncu.

13. to je, do poslednjiga prostora na hribu, ki se mu pravi Morija, in ki je obdajal tempelj in Salomonovo pohištvo.

14. in kamnov, ki so bili po osem do deset komolcov veliki.

15. ki se je devala v strope in strešje.

Digitized by Google

okroglo,[16]) tri verste iz rezaniga kamna in ena versta iz obdelane cedrovine;[17]) in tako je bilo tudi v znotranjim dvorišu hiše Gospodove,[18]) in v hišni lopi.[19])

13. Poslal je tudi kralj Salomon, in je vzel Hirama s Tira,

14. sinú žene vdove iz Neftalijeviga rodú,[20]) in očeta tirskiga, umetniga bronarja, in polniga modrosti, in razumnosti, in učenosti v izdelovanji sleherniga dela iz brona. In ko je bil on prišel k Salomonu, je naredil vse njegove dela.

15. In je napravil dva bronasta stebra, osemnajst komolcov visokosti en steber; in vervica dvanajst komolcov je obsegala oba stebra.[21]) Jer. 52, 21.

16. Naredil je tudi dve glavnici,[22]) de bi se postavile na verha stebrov, vlite ste bile iz brona; pet komolcov visoka je bila ena glavnica, in pet komolcov visoka druga glavnica;

17. in na njima je bilo kakor mreže in verige, ki so bile po čudovitim delu med seboj prepletene.[23]) Obe glavnici stebrov ste bile vlite; po sedem mrežastih obročev je bilo na eni glavnici, in po sedem mrežastih obročev na drugi glavnici.

18. In dodelal je stebra, in po dve versti margaranovih jabelk okrog vsakteriga mrežastiga obroča, de bi pokrivala glavnici, ki ste bile na verhu;[24]) ravno takó je tudi naredil k drugi glavnici.

19. Glavnici pa, ki ste bile na verhu stebrov, ste bile narejene kakor lilijevo delo v lopi[25]), in ste bile po štiri komolce.[26])

20. In zopet ste bile drugi glavnici na verhu stebrov, po meri stebra, viši nad mrežastimi obroči;[27])

---

16. V hebrejskim: *„je bilo okrog in okrog“.*
17. je bilo obdano z ozidjem, ki je bilo iz treh lég kamnja in iz ene lege cedrovíne.
18. znotranji preddvor Gospodoviga tempeljna je bil tudi iz treh lég izrezanih kamnov in iz ene lege cedroviga lesá zidan. Glej 6, 36.
19. v lopi zraven tempeljna, kjer so se po enakim verstile lege kamnja in lesa.
20. Po besedah 2. Kron. 2, 13. je bila izmed hčer Danovih; oboja naznamba se lahko veže takó, de je bila iz mesta, ki se je Dan imenovalo, ker so ga posedli naseljenci iz Danoviga rodú, in je stalo na Neftalijevi meji. Poleg svetiga Hieronima je bil tudi oče Hiramov iz Neftalijeviga rodú, pa se je imenoval Tirec zato, ker je dolgo časa stanoval v Tiru, feniškim mestu.
21. Vsak steber je imel dvanajst komolcov okrožníne.
22. to je, glavi ali verha na stebreh.
23. Kaže se po vsim popisu, de so na vsaki glavnici razločiti trije deli, kakor na primero per glavnici korinškiga ali rimskiga reda. Pervi del, ki se tukej (v. 17.) popisuje, je bil ko podlaga na okroglo izbučena; po nji je od verha doli viselo več obročev ali vencov pleteniga in mrežastiga dela.
24. Ti mrežasti obroči so bili tudi ozaljšani z margaranovimi jabelki.
25. Tukaj se popisuje drugi del glavnice; ta je imel podobo cvetličniga keliha ali lilije, ktere peresa so okrog glavnice stale; širjava tega dela je bila štiri komolce.
26. Glavnice enaciga dela so po takim bile v sprednji tempeljnovi lopi.
27. Nad popisanim mrežastim delam in nad lilijevim cvetam je bil tretji del ko druga glavnica ali pokrov; v priličji z debelostjo stebra je utegnil imeti več ko štiri komolce na širjavo. Sicer podobo teh glavnic drugi drugači razlagajo.

Digitized by Google

margaranovih jabelk pa je bilo dve sto v verstah okrog druge glavnice.

21. In postavil je stebra na tempeljnovi lopi; in ko je bil postavil desni steber, ga je imenoval z imenam Jahin;[28]) enako je postavil drugi steber, ter je klical njegovo imé Booz.[29])

22. In na verh stebrov je postavil delo v podobi lilije;[30]) in dokončano je bilo delo stebrov.

23. Naredil je tudi vlito morje,[31]) deset komolcov od roba do roba, okroglo okrog in okrog; pet komolcov je bila njegova višava, in vervica[32]) trideset komolcov ga je obsegala okrog in okrog. 2. Kron. 4, 2.

24. In izrezano delo je šlo pod robam okoli, ter je deset komolcov obsegalo morje; dve versti izbuknjenih izrez ste bile vlitiga dela.

25. In stalo je na dvanajsterih volih, izmed kterih so trije gledali proti severju, in trije proti zahodu, in trije proti jugu, in trije proti izhodu; in morje je bilo verhi nad njimi; in njih zadnji deli so bili vsi znotrej skriti.[33])

26. Debelost kotla pa je bila tri unče,[34]) in njegov rob je bil ko rob keliha, in ko pero razpihnjene lilije; deržalo je dva tavžent batov.[35])

27. In je naredil deset bronastih stal,[36]) po štiri komolce dolgosti vsaktero stalo, in po štiri komolce širjave, in po tri komolce višave.

28. In delo samo per stalih je bilo vdolbeno, in izrezarije so bile med sklepi.[37])

29. In med obrobki in okrajniki so bili levi, in voli, in kerubini;[38]) in na sklepih[39]) ravno

---

28. to je, (Bog) bo uterdil.

29. to je, v njem je moč. Te lastnosti, terdnost in moč, ste se tempeljnu dajale zlasti za to stran, kolikor je bil predpodoba keršanske cerkve, ki ostane do konca vsih časov, in se ne premakne per vsim napadanji svojih sovražnikov.

30. V teh besedah se ponavlja v. 19., in se govor priklepa na omenjeno tempeljnovo terdnost s tem, de bo rast tega tempeljna, kakor lilijev cvet, lep in obširen.

31. Takó se je imenovala vélika umivalnica, kjer so se duhovni očiševali.

32. orobek, podoben vervici ali kitici. Ta vervica daje mero vse okrožnine na znanje, ki jo je imelo vlito morje, namreč trideset komolcov; premernik ali mera skozi sredo je tretji del okrožnine, tedaj blizo deset komolcov.

33. Po navadni misli razlagavcov so bili ti voli toliko votli, de jim je voda tekla iz gobcov, ko so se odperle napravljene pipe.

34. V hebrejskim: *„eno dlan“*; rimska unča je veljala za en palec naše mere, in trije palci ali štirje persti so ravno ena dlan.

35. en *„bat“* hebrejske mere per tekočih rečeh je toliko kolikor ena *„efa“* per suhih, tedaj obsega 2020 parliških kočnih palcov, po naši meri blizo treh četert vedra.

36. v podlage; na njé so se postavljali kotli, v kterih se je izpiralo meso za daritve. 2. Kron. 4, 6.

37. V hebrejskim: *„In stala so bile takó narejene, de so imele prostore med letvicami* (laštami)“. Stala so imele po štiri strani, in na krajih letvice, med letvicami ali okrajci so bile planote.

38. med letvicami ali okrajci, na planotah, so bile podobe levov, volov, in kerubinov.

39. prav za prav, na letvicah ali na okrajcih.

Digitized by Google

takó od zgor doli;[40]) in pod levi in voli je viselo ko bronasti jermenci.[41])

30. In po štiri kolesa so bile per vsakim stalu, in osi so bile bronaste; in na štirih voglih[42]) so bile kakor štiri vlite rame[43]) pod kotlam, ki so se gledale nasproti.

31. In ustje kotla je bilo znotrej, v višavi glavnice,[44]) in kar se je zunaj[45]) kazalo, za en komolc, je bilo vse okroglo, in je skupej imelo en komolc in pol;[46]) na voglih stebrov pa so bile razne izrezarije, in kar je bilo v sredi med stebri, je bilo štirvoglato in ne okroglo.[47])

32. Tudi čvetere kolesa, ki so bile na štirih voglih stala, so se skupej deržale pod stalam;[48]) eno kolo je bilo en komolc in pol visoko.

33. Takošne pa so bile kolesa, kakoršne se narejajo per vozu; in njih osi, in špice, in platiša, in pesta, vse je bilo vlito.

34. Pa tudi štiri rame na vsakim voglu sleherniga stala so bile iz celiga s stalam vlite, in z njim sklenjene.

35. Na verhu stala pa je bila neka kroglina[49]) za pol komolca, takó narejena, de se je kotel na njo zamogel postaviti,[50]) ter je imela svoje izrezarije, in razne podobe iz celiga na sebi.[51])

36. In vdolbel je na tiste planote, ki so bile iz brona, in na vogle, kerubine, in leve, in palme,[52]) v podobi stoječiga človeka, de se ni vidilo izrezano, ampak kakor perloženo okrog in okrog.[53])

37. Po taki podobi je naredil deset stal, eniga lija, in enake mere in podobe.

---

40. po letvicah so bile podobe po koncu postavljene, podoba pod podobo; na planotah vmes so stale poprek, podoba zraven podobe.
41. ter so bili v zaljšanje napravljeni.
42. to je, na zgornjih voglih.
43. roči ali deržala, ki je bilo viditi, de nosijo na stalo položeno okroglino ali šapel za kotel (v. 35.).
44. to je, glavnice verh stala. Verh stala je bil namreč šapel, pol komolca visok (v. 35.), in vanj je bil postavljen kotel.
45. namreč, kar se je kotla zunaj vidilo.
46. namreč, kotel in njegova podlaga skupej. To je mende pomen teh temnih besedí v naši prestavi in v hebrejskim. Drugi drugači.
47. Te besede v naši prestavi merijo, kakor se kaže, na stalo, per kterim so imele letvice podobo stebričev, ne pa na šapel, ali na kotlove podlage. V hebrejskim pa se bere: *„in tudi na ostji* (okrog šapela ali podlage za kotel) *so bile izrezarije; letvice pa štirvoglate in ne okrogle“.*
48. po dve in dve kolesi ste bile namreč sklenjene z osmi, ki so bile stalu podložene.
49. to je, šapel ali podlaga za kotel. Glej razl. 44.
50. šapel je bil namreč pol komolca globok, de se je vanj kotel postavljal.
51. V hebrejskim: *„In na verhu stala je bila pol komolca visoka okrogla podlaga okrog in okrog* (v ktero je bil kotel postavljen); *strani in letvice na stalu so bile iz celiga vlite“.*
52. V hebrejskim: *„Na straneh in letvicah je naredil izrezarije kerubinov, levov in palm“.*
53. V hebrejskim: *„kolikorje bilo prostora za vsakteriga, in vence okrog“*

Digitized by Google

38. Naredil je tudi deset bronastih kotlov, po štirdeset batov je deržal en kotel, in je imel štiri komolce,[54]) in posamezne kotle je postavil na posamezne, to je, na desetere stala.

39. In postavil je desetere stala, pet na desno stran tempeljna, in pet na levo; morje pa je postavil na desno stran tempeljna proti izhodu na poldansko stran.[55])

40. Naredil je tedaj Hiram piskre, in sklede, in verčke, ter je dokončal vse delo kralja Salomona v tempeljnu Gospodovim:

41. dva stebra, in dve vervici[56]) za glavnice verh stebrov, in dve mreži, de ste pokrivale dve vervici, ki ste bile na verhu stebrov;

42. in margaranovih jabelk štiri sto na obeh mrežah, po dve versti margaranovih jabelk na sleherni mreži, de so se pokrile vervice glavnic, ki so bile na verhu stebrov;

43. in deset stal, in deset kotlov na stalih;

44. in eno morje, in dvanajst volov pod morjem;

45. in piskre, in sklede, in verče. Vse posode, ki jih je Hiram naredil kralju Salomonu v hiši Gospodovi, so bile iz medenine.[57])

46. Na ravnôti per Jordanu jih je kralj lil v ilovnati zemlji, med Sokotam in Sartanam.

47. In Salomon je razstavil vse posode;[58]) zavoljo prevelike množine se bron ni tehtal.

48. In Salomon je naredil vse posode v hiši Gospodovi, zlati altar, in mizo, na ktero bi se devali pokladni kruhi, tudi zlato;

49. in zlate svečnike, pet na desnici, in pet na levici proti govorišu,[59]) iz čistiga zlata, in cvetlice ko lilije, in svetila na verh, tudi zlate, in klešice zlate,

50. in verče,[60]) in vilice,[61]) in skledice, in možnarčke,[62]) in kadilnice, iz nar čistejšiga zlata; in tečaji per durih znotranje hiše presvetiga, in per hišnih durih tempeljna so bile iz zlata.

51. In dokončal je vse delo, ki ga je Salomon narejal v hiši Gospodovi; in znesel je tje, kar je bil posvetil David, njegov oče,[63]) srebro, in zlato, in posode, ter je djal v zaklad hiše Gospodove. 2. Kron. 5, 1.

---

54. mere skozi sredo.
55. proti jugoizhodu, to je, pred tempeljnam, ki je gledal proti izhodu, na južni strani.
56. kitici, okroga ali venca, ki sta se okrog glavic ovijala.
57. V hebrejskim: „*iz olikane rude*“, medenine, kotlovine, brona.
58. v tempeljnu Gospodovim.
59. pred presvetim, to je, v svetim.
60. Drugi po hebrejskim: „*sklede*“.
61. Drugi: „*noše*“; drugi zopet: „*klešice*“ ali „*utrinjala*“.
62. Drugi: „*verče*“ ali „*sklede*“.
63. kar je že David daroval k tempeljnu Božjimu.

Digitized by Google

VIII. Poglavje.

Posvečevanje noviga tempeljna. Oblak zakrije tempelj v znamnje vpričniga veličastva Božjiga. Salomon opravlja preserčno molitev, ter prosi Boga, de naj usliši prošnje svojiga ljudstva, kadar bo v svojih potrebah v tempeljnu molilo, ali kadar se bodo v ptuji deželi proti svetimu mestu v svojih molitvah obračali. Kralj opravlja veliko daritev, in posloví ljudstvo petnajsti dan po dokončanim praznovanji.

1. Tedaj so se zbrali vsi starašini Izraelovi s poglavarji rodov, in vojvodi družín Izraelovih otrók, k Salomonu v Jeruzalem, de bi prenesli skrinjo zaveze Gospodove z Davidoviga mesta, to je, s Siona. 2. Kron. 5, 2.

2. In sošel se je k kralju Salomonu ves Izrael v mescu etanimu,[1]) o prazničnim dnevu,[2]) to je, sedmiga mesca.

3. In prišli so vsi starašini Izraelovi, in duhovni so vzdignili skrinjo,

4. ter so nesli skrinjo Gospodovo, in šotor zaveze,[3]) in vse svetišno orodje, in nosili so to duhovni in leviti.

5. Kralj Salomon pa, in vsa množica Izraelova, ki se je bila sošla k njemu, je hodila z njim pred skrinjo; in darovali so ovec in volov brez cenitve in števila.

6. In duhovni so pernesli skrinjo zaveze Gospodove na njé mesto, v govoriše tempeljna, v presveto, pod perute kerubinov. Zgor. 6, 27.

7. Kerubina namreč sta razprostérala perute nad mestam skrinje, in sta pokrivala skrinjo, in njena droga od zgor.

8. In ko sta droga ven molela,[4]) in sta se njuna konca kazala zunaj svetiša pred govorišem,[5]) se pa dalje nista kazala zunaj,[6]) in ona sta ondi bila do sedanjiga dné.

9. V skrinji pa ni bilo druziga, kakor dve kamneni tabli,[7])

1. Sicer se ta mesec imenuje „*tišri*“, in obsega nekoliko našiga kimovca in nekoliko kozoperska.
2. Praznik šotorov je bil ta mesec (3. Mojz. 23, 34.); vender mnogi razlagavci mislijo le na praznik posvečevanja tempeljna, verjetno pa je Salomon obhajal posvečevanje noviga tempeljna s praznikam šotorov vred, in sicer posvečevanje noviga tempeljna sedem dni, in potem praznik šotorov spet sedem dni, takó de je oboje praznovanje štirnajst dni terpelo.
3. to je, sveti šotor, ki ga je bil Mojzes napravil; ta je bil dolgo časa v Gabaonu, in zdaj de naj bi se bil v tempeljnu hranil. Kakor mislijo drugi, se je prenesel tudi šotor, ki ga je bil David napravil na Sionu. 2. Kron. 1, 3. 4.
4. sta se namreč dotikala zagrinjala, ki je bilo med svetim in presvetim.
5. kadar ste bile durnici odperte, sta se kazala per zagrinjalu, ki sta ga nekoliko vzdvigala.
6. Droga sta poprej v svetim šotoru nekoliko iz presvetiga molela, ter sta se ogrinjala, ki je bilo med presvetim in svetim, dotikala, ker sta bila nekoliko predolga; zdaj pa v Salomonovim tempeljnu, v kterim je bilo presveto polovico daljši, kakor v svetim šotoru, se nista več kazala.
7. Palica Aronova in posoda z mano, ki ste bile desihmal v skrinji (Hebr. 9, 4.), ste bile djani v drugo shrambo, ker je imel tempelj za vse rečí dosti pro-

Digitized by Google

ki ji je bil Mojzes vanjo djal na Horebu, kadar je bil Gospod sklenil zavezo z Izraelovimi otroci, ko so šli iz egiptovske dežele. 2. Mojz. 34, 27.

10. Zgodilo se je pa, ko so bili duhovni odšli iz svetiša, je oblak napolnil hišo Gospodovo,

11. in duhovni niso mógli stati in streči zavoljo oblaka; veličastvo Gospodovo je bilo namreč napolnilo hišo Gospodovo.[8])

12. Tedaj je rekel Salomon: Gospod je govoril, de bo stanoval v oblaku. 2. Kron. 6, 1: 3. Mojz. 16, 2. Hebr. 10, 1.

13. Zidal in dozidal sim hišo v tvoje stanovanje, v preterdni tvoj sedež na večno.

14. In *(Salomon)* je obernil svoj obraz,[9]) ter je blagoslovil ves Izraelov zbor; ves Izraelov zbor je namreč stal *(v pričo)*.

15. In Salomon reče: Hvaljen bodi Gospod, Bog Izraelov, ki je govoril s svojimi ustmi Davidu, mojimu očetu, in je spolnil po svojih rokah, rekoč:

16. Od dneva, ko sim izpeljal svoje ljudstvo Izrael iz Egipta, si nisim izvolil mesta izmed vsih rodov Izraelovih, de bi se mi zidala hiša, in bi bilo ondi moje imé; temuč izvolil sim si Davida, de bi bil čez moje ljudstvo Izrael.

17. In David, moj oče, je hotel zidati hišo imenu Gospoda, Izraeloviga Boga. 2. Kralj. 7, 5.

18. In rekel je Gospod Davidu, mojimu očetu: Ker si mislil v svojim sercu, zidati hišo mojimu imenu, si prav storil, de si to v svojim duhu premišljeval;

19. vender mi ti ne boš zidal hiše, ampak tvoj sin, ki bo prišel iz tvojiga ledja, on bo zidal hišo mojimu imenu.

20. Gospod je poterdil svojo besedo, ki jo je govoril; in jež sim stopil na mesto Davida, svojiga očeta, in sim se usedel na Izraelov prestol, kakor je govoril Gospod; in sim sozidal hišo imenu Gospoda, Izraeloviga Boga.

21. In sim ondi odločil mesto skrinji, v kteri je zaveza Gospodova,[10]) ki jo je sklenil z našimi očeti, kadar so šli iz egiptovske dežele.

22. Salomon pa je stopil pred altar Gospodov vpričo Izraeloviga zbora, in je sprosterl svoje roke proti nebu,

23. in je rekel: Gospod, Izraelov Bog! ni ga tebi enaciga Boga v nebesih gori in na zemlji doli; ki ohraniš zavezo in milost svojim hlapcam, kteri pred teboj hodijo iz vsiga svojiga serca;

24. ki si ohranil svojimu hlapcu Davidu, mojimu očetu, kar si mu govoril; z ustmi si govoril, in z

---

stora, po misli nekterih ste bile djani v tempeljnovo zakladnico; tudi bukve Mojzesove postave (5. Mojz. 31, 24.) so se prenesle na drugi kraj. Glej 2. Kron. 34, 14.

8. Oblak je bil vidno znamnje pričujočnosti Božje. Takó se je večkrat zgodilo v pušavi. Glej 2. Mojz. 16, 10: 24, 15. 16: 4. Mojz. 9, 15. Psalm. 104, 39.

9. Kralj je bil na dvorišu, ki je bilo za ljudstvo napravljeno; ondi je bil za njega perpravljen poseben viši kraj (2. Kron. 6, 13.). Pozdravil je ljudstvo, ter ga je opomnil, de naj si k sercu vzame naslednjo molitev.

10. to je, v kteri ste tabli zaveze Gospodove.

Digitized by Google

rokami si spolnil, kakor ta dan priča.

25. Zdaj tedaj,[11]) Gospod, Izraelov Bog! ohrani svojimu služabniku Davidu, mojimu očetu, kar si mu govoril, rekoč: Ne bo ti manjkalo moža pred menoj, ki bo sedel na Izraelovim prestolu; vender takó, če[12]) bodo tvoji sinovi obvárovali svojo pot, de bodo hodili pred menoj, kakor si ti hodil pred mojim obličjem. 2. Kralj. 7, 12.

26. In zdaj, Gospod, Izraelov Bog! naj se poterdijo tvoje besede, ki si jih govoril svojimu hlapcu Davidu, mojimu očetu.

27. Je li tedaj verjeti, de Bog resnično prebiva na zemlji? Ako te namreč nebo, in nebesa nebes[13]) ne morejo obseči, koliko manj ta hiša, ki sim jo sozidal?

28. Pa ozri se v molitev svojiga hlapca, in v njegove prošnje, Gospod, moj Bog! sliši hvalo in molitev, ki jo tvoj hlapec moli dans pred teboj:

29. Naj bodo tvoje oči odperte nad to hišo po noči in po dnevu; nad hišo, zastran ktere si rekel: Ondi bo moje imé; in usliši molitev, ki jo na tem kraji k tebi moli tvoj hlapec. 5. Mojz. 12, 11.

30. Poslušaj prošnjo svojiga hlapca in svojiga ljudstva Izraela, kar koli bodo prosili na tem kraji; in usliši na mestu svojiga prebivališa v nebesih, in ko uslišiš, bodi milostljiv.

31. Če se človek pregreši zoper svojiga bližnjiga, in ima kako persego,[14]) ki ga zavezaniga derži,[15]) in pride zavoljo persege[16]) pred tvoj altar, v tvojo hišo;

32. ti poslušaj v nebesih, in stori,[17]) in razsodi svoje hlapce, ter zaverzi hudobniga, in mu poverni njegovo pot[18]) nad njegovo glavo, ter opraviči pravičniga, in mu poverni po njegovi pravici.

33. Če beži Izrael, tvoje ljudstvo, pred svojimi sovražniki (zakaj grešilo ti bo),[19]) pa delajo pokoro, in hvalijo tvoje imé, ter pridejo, in molijo, in te prosijo v ti hiši;

34. poslušaj v nebesih, in odpusti greh Izraela, svojiga ljudstva; ter perpelji jih spet v deželo, ki si jo dal njih očetam.

35. Če je zaperto nebo, in ne dežuje zavoljo njih grehov, in molijo na tem kraji, ter delajo pokoro tvojimu imenu,[20]) in se

11. Zdaj tedaj, odsihmal in vse prihodnje čase.
12. s to pogojo, če bodo zvesti Gospodu. Gl. 2. Kor. 12, 3. razl. 4.
13. to je, nar viši nebesa. Bog je povsod pričujoč, njega še nezmérne nebesa ne morejo obseči, koliko manj ta tempelj. Gl. 2. Kor. 12, 3. razl. 4.
14. če se komu naloží persega, de bi se po nji očistil obdolženja. Na priliko: če se komu naloží persega, ki ima kaj v zastavi, in jo tají (2. Mojz. 22, 11.).
15. persega ga veže, resnico povedati. Njema, ki je persegal, so se mnoge prekletve napovedovale, ki naj bi ga zadele, ako bi bil kriv pregrehe, ktere je obdolžen.
16. Nar imenitnejši persege so se godile per daritvi. Glej 1. Mojz. 15, 9. 10.
17. de naj ga zadenejo prekletve, ki jih je krivični persegavec nase vzel. Glej razl. 15.
18. in mu poverni njegovo krivico, ter naj ga tvoja kazen zadene.
19. drugi prestavljajo: („*ker je grešilo zoper tebe*“).
20. to je, ter delajo pokoro, in hvalijo tvoje imé.

Digitized by Google

od svojih grehov spreobernejo zavoljo svoje nadloge;

36. usliši jih v nebesih, in odpusti grehe svojim hlapcam, in Izraelu, svojimu ljudstvu; ter pokaži jim dobro pot, po kteri naj hodijo, in daj dežja na svojo deželo, ki si jo dal svojimu ljudstvu v posestvo.

37. Če lakota vstane v deželi, ali kuga, ali spriden hlip, ali rija,[21]) ali kobilice, ali snetje,[22]) in ga sovražnik stiska, ter obseda njegove vrata,[23]) ktera koli nadloga, ktera koli bolezen,

38. ktero koli rotenje in preklinjanje, ki se nameri kakimu človeku zmed Izraela,[24]) tvojiga ljudstva; če kdo spozna nadlogo svojiga serca, in razprostre svoje roke v ti hiši;

39. ti poslušaj v nebesih, na mestu svojiga stanovanja, in bodi zopet milostljiv, ter stori, in poverni vsakterimu po vsih njegovih potih, kakor vidiš njegovo serce (zakaj ti sam poznaš serce vsih človeških otrók);

40. de se tebe bojé vse dni, ki jih preživé v deželi, ki si jo dal našim očetam.

41. Dalje tudi ptujic, ki ni zmed Izraela, tvojiga ljudstva, če pride iz daljne dežele zavoljo tvojiga imena (slišalo se bo namreč od tvojiga velíciga imena, od tvoje močne roke, in od tvoje

42. stegnjene rame povsod), če tedaj pride, in moli na tem kraji;

43. ti poslušaj v nebesih, v terdnjavi svojiga prebivališa, in stori vse, za kar te je klical ptujic; de se učé vse ljudstva po zemlji bati se tvojiga imena, kakor tvoje ljudstvo Izrael, in se prepričajo, de je tvoje imé poklicano na to hišo,[25]) ki sim jo sozidal.

44. Če gre tvoje ljudstvo na vojsko zoper svoje sovražnike po potu, kamor koli jih boš poslal, in molijo k tebi, proti mestu, ki si ga izvolil, in proti hiši, ki sim jo sozidal tvojimu imenu;[26])

45. poslušaj v nebesih njih molitve in njih prošnje, in jim stori pravico.

46. Če se pregrešé zoper tebe (ni namreč človeka, de bi ne grešil), in jih razserden zdaš njih sovražnikam, in so vjeti peljani v deželo sovražnikov, deleč ali blizo; 2. Kron. 6, 36. Prid. 7, 21: 1. Jan. 1, 8.

47. in delajo pokoro v svojim sercu, v kraji vjetništva, in se spreobernejo, ter te prosijo v svo-

---

21. „*spriden hlip*“, spriden zrak, to je, nezdrava, kužna sapa. „*Rija*“ na žitu. Glej 5. Mojz. 28, 22. Drugi prestavljajo: „*ali gosenice*“.

22. Po snetji je zernje černo ko sežgano; hebrejska beseda pomeni tudi neko pleme kobilic.

23. to je, ter oblega njegove mesta.

24. V hebrejskim: „*vsako molitev, vsako prošnjo, ki jo kdo opravlja zmed vsiga Izraeloviga ljudstva* . . . v. 39. *ti poslušaj*“ i. t. d. .

25. „*de je tvoje imé*“, to je, de si ti sam perklican v to hišo, de ondi deliš svoj blagodar. Drugi prestavljajo: „*de je ta hiša imenovana po tvojim imenu*“.

26. Hebrejci so se per molitvi, kjer koli so bili, vselej obračali proti Jeruzalemu in proti tempeljnu. Glej Dan. 6, 10.

Digitized by Google

jim vjetništvu, rekoč: Grešili smo, krivično smo delali, hudobno smo ravnali;

48. in se spreobernejo k tebi iz vsiga svojiga serca, in iz vse svoje duše, v deželi svojih sovražnikov, v ktero so bili vjeti peljani, in molijo k tebi proti svoji deželi, ki si jo dal njih očetam, in proti mestu, ki si ga izvolil, in tempeljnu, ki sim ga sozidal tvojimu imenu;

49. poslušaj v nebesih, na terdnjavi svojiga prestola, njih molitve, in njih prošnje, in jim stori pravico;

50. in bódi milostljiv svojimu ljudstvu, ki je grešilo zoper tebe, in zavoljo vsih njih hudobij, s kterimi so se pregrešili zoper tebe; in daj jim milost pred njimi, ki jih imajo vjete, de se jih usmilijo.

51. Tvoje ljudstvo je namreč, in tvoja dedšina, ki si jih izpeljal iz egiptovske dežele, iz srede železne peči.

52. Naj bodo tvoje oči odperte na prošnjo tvojiga hlapca, in Izraela, tvojiga ljudstva, in usliši jih v vsim, za kar te kličejo.

53. Ti si jih namreč sebi odločil v dedšino zmed vsih ljudstev po zemlji, kakor si govoril po Mojzesu, svojim hlapcu, kadar si peljal naše očete iz Egipta, Gospod Bog!

54. Zgodilo se je pa, ko je bil Salomon, ki je k Gospodu molil, dopolnil to molitev in prošnjo, je vstal spred altarja Gospodoviga; oboje koleno je bil namreč perpognil na zemljo, in roke je bil razprosterl proti nebu.

55. Stal je tedaj, in je blagoslovil ves Izraelov zbor z velikim glasam, rekoč:

56. Hvaljen bodi Gospod, ki je dal pokoj Izraelu, svojimu ljudstvu, po vsim, kar je govoril; ni upadla ne ena beseda zmed vsiga dobriga,[27]) kar je govoril po Mojzesu, svojim hlapcu.

57. Gospod, naš Bog, bodi z nami, kakor je bil z našimi očeti, in nas ne zapusti, in ne zaverzi;

58. temuč nagne naj naše serca k sebi, de hodimo po vsih njegovih potih, in ohranimo njegove zapovedi in šege in pravice, ktere koli je zapovedal našim očetam.

59. In té moje besede, s kterimi sim molil pred Gospodam, naj bodo blizo Gospoda, našiga Bogá, noč in dan, de dela pravico svojimu hlapcu, in Izraelu, svojimu ljudstvu, vsaki dan;

60. de vedo vse ljudstva po zemlji, de Gospod sam je Bog, in ga ni druziga razun njega.

61. Tudi bodi naše serce popolno[28]) pred Gospodam, našim Bogam, de hodimo po njegovih ukazih, in ohranimo njegove povelja, kakor tudi dans.

62. Tedaj je kralj, in ves Izrael z njim, daroval daritve pred Gospodam.

63. In Salomon je zaklal mirnih darov, ki jih je daroval Gospodu, volov dva in dvajset tavžent, in ovec sto in dvajset tav-

---

27. nobena zmed njegovih obljub ni bila prazna, de bi se ne bila spolnila.

28. nerazdeljeno Bogu vdano, ne pa nekoliko Bogu in nekoliko hudobnimu svetu.

Digitized by Google

žent;[29]) in blagoslovili so tempelj Gospodov kralj in Izraelovi otroci.

64. Tisti dan je kralj posvetil srednje dvoriše,[30]) ki je bilo pred hišo Gospodovo; ondi je namreč daroval žgavno daritev, in jedilno daritev, in mast mirnih daritev, ker bronasti altar, ki je bil pred Gospodam,[31]) je bil premajhen, in ni mogel obseči žgavne daritve, in jedilne daritve, in mastí mirnih daritev.

65. Salomon je tedaj tisti čas napravil slovesno praznovanje, in ves Izrael z njim, velika množica od vhoda v Emat[32]) do potoka egiptovskiga,[33]) pred Gospodam, našim Bogam, sedem dni, in sedem dni, to je štirnajst dni.[34])

66. In osmi dan[35]) je spustil ljudstva; in one so blagoslovile kralja, ter so popotvale v svoje šotore veséle, in radostniga serca nad vsimi dobrotami, ki jih je Gospod storil Davidu, svojimu hlapcu, in Izraelu, svojimu ljudstvu.

IX. Poglavje.

Bog se perkaže Salomonu in mu naznani, de je uslišal njegovo molitev, ter mu bo spolnoval vse prošnje, ako bo po njegovih zapovedih živel; če pa ne bodo on in Izraelovi otroci spolnovali Božjih zapoved, jih bodo zadevale mnoge kazni. Salomon da Hiramu, kralju v Tiru, dvajset mest, ktere mu pa niso všeč. Faraon da svoji hčeri, Salomonovi ženi, mesto Gazer za doto. Salomon zida in obterduje mnoge mesta, si podverže bližnje ljudstva, daruje trikrat v letu, si da delati ladij, Hiram mu da znajdenih mornarjev, oni gredo v Ofir, in perpeljejo Salomonu veliko zlata.

1. Zgodilo se je pa, ko je Salomon dokončal zidanje hiše Gospodove, in kraljevo poslopje, in vse, kar je želel in hotel storiti;

2. se mu je Gospod perkazal v drugič, kakor se mu je bil perkazal v Gabaonu. Zgor. 3, 5: 2. Kron. 7, 12.

3. In rekel mu je Gospod: Uslišal sim tvojo molitev in tvojo prošnjo, ki si jo molil pred menoj; posvetil sim to hišo, ki si jo sozidal, de postavim svoje imé ondi na večno, in de so moje oči, in moje serce ondi vse dni.

4. Če boš tudi ti hodil pred menoj, kakor je hodil tvoj oče,

---

29. Ta zaklana živina je bila tudi v pogostovanje ljudstva, ki se je bilo zbralo v Jeruzalemu, in je ondi bivalo štirnajst dni (v. 65.).
30. to je, dvoriše za duhovne, ter ga je vsiga odločil v sveto službo, v opravljanje daritev.
31. ki je bil pred svetišem Gospodovim.
32. od nar daljši severne strani; Emat ali Hemat je bilo namreč mesto na severni meji kananske zemlje.
33. do nar daljši južne strani; egiptovski potok je bil mejnik proti jugu.
34. sedem dni za posvečevanje noviga tempeljna, in sedem dni za obhajanje praznika šotorov; drugi vender mislijo, de so bili štirnajsteri dnevi odločeni samo v posvečevanje noviga tempeljna.
35. osmi dan po drugi sedmini, to je, petnajsti dan.

Digitized by Google

v priprostosti serca, in v pravičnosti, in če boš delal po vsim, kar sim ti zapovedal, in spolnoval moje postave in moje pravice,

5. bom postavil prestol tvojiga kraljestva čez Izrael na večno, kakor sim govoril Davidu, tvojimu očetu, rekoč: Mož tvojiga rodú ne bo vzet z Izraeloviga prestola. 2. Kralj. 7, 12. 16.

6. Če se bote pa drugam nagnili in odvernili ví in vaši sinovi, ter ne bote hodili za menoj, in ne bote ohranili mojih povelj, in mojih šeg, ki sim vam jih dal, temuč če bote tje šli, ter bote častili ptuje bogove, in jih bote molili;

7. bom potrebil Izrael znad zemlje, ki sim jim jo dal, in tempelj, ki sim ga posvetil svojimu imenu, bom vergel spred svojiga obličja, in Izrael bo v pregovor in v smeh vsim ljudstvam.

8. In ta hiša bodi v zgled: Vsakteri, ki pojde memo nje, se bo zavzel, in bo žvižgljal, ter poreče: Zakaj je Gospod takó storil ti zemlji in ti hiši? 5. Mojz. 29, 24. Jer. 22, 8.

9. In odgovorili bodo: Ker so zapustili Gospoda, svojiga Boga, ki je izpeljal njih očete iz egiptovske dežele, in so hodili za ptujimi bogovi, ter so jih molili in jih častili, za tega voljo je Gospod nad njé perpravil ves ta zleg.[1])

10. Ko se je pa spolnilo dvajset let, kar je bil Salomon sozidal dve hiši, to je, hišo Gospodovo, in hišo kraljevo, 2. Kron. 8, 1.

11. (Hiram, kralj v Tiru, je Salomonu dajal cedrov in jeloviga lesa, in zlata po vsim, kolikor je potreboval), tadaj je Salomon dal Hiramu dvajset mest v galilejski deželi.[2])

12. In šel je Hiram s Tira, de bi pogledal mesta, ki mu jih je bil Salomon dal, in mu niso dopadle,

13. in je rekel: So tole mesta, ki si mi jih dal, brat? In imenoval jih je deželo Kabul,[3]) do tega dne.

---

1. To prerokovanje ne méri le v tisto prigodbo, ko so bili Judje odpeljani na Babilonsko, in ko je bil Salomonov tempelj požgan, ampak tudi v uno dogodbo, ko so Rimljani razdjali drugi tempelj, in ko so bili Judje razkropljeni po vsim svetu. (Primeri 5. Mojz. 28, 64.). Obe prigodbi ste bile kaznovavni sodbi Božji, ki so ji Judje s svojim malikovanjem nad se perklicali. Pred babilonskim preselovanjem so služili lažnjivim bogovam bližnjih narodov; po svoji vernitvi pa sicer niso več molili lesenih, kamnitih, zlatih ali enacih malikov, pa vdali so se drugačnimu malikovanju. Tisti čas, ko je bil Božji Sin na zemljo prišel v uboštvu, zaničevanji in preganjanji, desiravno poln milosti in resnice, čistosti in svetosti, so ga zavergli, in so hodili za drugimi bogovi — za bogastvam, častjo, in mesenimi sladnostmi; in to malikovanje, desi ga ne spoznajo (5. Mojz. 28, 64.), še vedno uganjajo do današnjiga dneva.

2. to je, dal mu je okrajino Kabul, ki je bila na severnim koncu obljubljene dežele, in sicer zunaj mejnikov (Joz. 19, 27.); zatorej se je smela prepustiti drugimu ljudstvu. Verjetno je, de so se Izraelci že poprej polastili te zemlje, in vsled tega je bila pokončana, in je ob svoje prebivavce prišla. Primeri dalje v. 12. 13. in 2. Kron, 8, 2.

3. Beseda „*Kabul*“, kakor jo razlaga stari judovski pisavec Jožef Flavi, po-

Digitized by Google

14. Poslal je pa Hiram do kralja Salomona sto in dvajset talentov zlata.

15. To je stroškov znesek, ki ga je bil kralj Salomon obernil[4]) v zidanje hiše Gospodove, in svoje hiše, in Mela, in jeruzalemskiga ozidja, in Hesera, in Mageda, in Gazera.[5]) 2. Kralj. 5, 9.

16. Faraon, egiptovski kralj, je bil šel, in vzel Gazer, ter ga je požgal z ognjem, in je bil pomoril Kananejce,[6]) ki so stanovali v mestu, in ga je bil dal za doto svoji hčeri, Salomonovi ženi.

17. Salomon je tedaj pozidal Gazer, in spodnji Bethoron,

18. in Baalat,[7]) in Palmiro v deželi pušave.[8])

19. In vse terge,[9]) ki so bili njegovi, in so bili brez zidú, je obterdil, in mesta za vozove in mesta za konjnike, in kar koli mu je dopadlo, je sozidal v Jeruzalemu, in na Libanonu, in po vsi deželi svojiga gospostva.

20. Vse ljudstvo, ki je bilo ostalo od Amorejcov, in Hetejcov, in Ferezejcov, in Hevejcov, in Jebusejcov, ki niso zmed Izraelovih otrók,

21. njih otroke, ki so bili ostali v deželi, ki jih namreč Izraelovi otroci niso bili zamogli pokončati, je Salomon naredil davkne,[10]) do tega dne.

22. Zmed Izraelovih otrók pa Salomon ni nikogar storil sužnjiga; temuč bili so možje vojaški, in njegovi služabniki, in poglavarji in vojvodi, in viši čez vozove in konje.[11])

23. Bilo je pa poglavarjev čez vse dela Salomonove postavljenih pet sto in petdeset, ki so imeli podverženo ljudstvo, in so zapovedovali per ukazanih delih.

24. Hči Faraonova pa je šla iz Davidoviga mesta v svojo hišo, ki ji jo je bil sozidal Salomon; po tem je sozidal Melo. 2. Kron. 8, 11.

25. Daroval je tudi Salomon po trikrat vsako leto[12]) žgavne daritve, in mirne daritve, na altarji, ki ga je bil sozidal Gospodu, in zažigal je kadilo pred

---

meni: *„nedopadljivo, neprijetno“*; drugi pa pravijo, de pomeni: *„dolžno deželo, ternjevo deželo, mejsko deželo“*.

4. V hebrejskim je govor od tlake, ki jo je Salomon mogel nakladati, de je bil v stanu zidati naslednje stavbe; glasí se namreč: *„In to je bilo delo* (drugi: *„je bil vzrok“*) *tlake, ki jo je naložil kralj Salomon“*.

5. Imenovanih mest Salomon ni sicer iz noviga sozidal, ampak jih je le popravil in obterdil.

6. To mesto so Izraelci že posedli v Jozuetovim času (Joz. 10, 33: 12, 12.); poznejše pa so ga zopet imeli Kananejci, dokler jim ga egiptovski kralj ni vzel.

7. imenuje se tudi Baalgad, današnji čas Baalbek, pod libanonskim gorovjem.

8. V hebrejskim: *„Tadmor“*, to je *„palmovo mesto“*, nekdaj središe tovornikov, zdaj le slaba vas, na rodovitnim kraji v arabski pušavi med Damaskam in Evfratam.

9. V hebrejskim: *„vse mesta, v kterih je šilnice napravil“*.

10. V hebrejskim: *„tlačane“*, ki jih je potrebovali per tolikim zidanji.

11. to je, bili so viši čez konjnike.

12. ob treh vélicih praznikih. Glej 2. Kron. 8, 13: 31, 3.

Digitized by Google

Gospodam;[13]) in dodelan je bil tempelj.

26. Tudi ladij je naredil kralj Salomon v Asiongabru, ki je blizo Ajlata na bregu rudečiga morja, v idumejski deželi.

27. In poslal je Hiram na tistih ladijah svojih hlapcov, brodnarskih mož, in zvedenih na morji,[14]) s Salomonovimi hlapci vred.

28. In ko so bili prišli v Ofir, so od ondod vzeli zlata štiri sto in dvajset talentov, ter so ga pernesli k kralju Salomonu.

X. Poglavje.

Sabejska kraljica pride k kralju Salomonu, se čudi njega modrosti, veličastvu in vladi; da in prejme veliko daril, ter se verne na svoj dom. Salomon dobiva veliko davka in zlata od drugod, si napravi posode in škite, tudi veličasten sedež, in ima velike drage priprave v posodah, vozovih in konjih, v obilnosti zlata, srebra in cedrovine.

1. Pa tudi kraljica v Sabi,[1]) ko je slišala Salomonovo slovenje v imenu Gospodovim,[2]) ga je prišla skušat v vgankah.[3]) 2. Kron. 9, 1. Mat. 12, 42. Luk. 11, 31.

2. In je stopila v Jeruzalem z velikim spremstvam in bogastvam, s kamelami, ki so nosile dišave, in zlata silno veliko, in drage bisere; in je prišla k kralju Salomonu, ter je govorila z njim vse, kar je imela v svojim sercu.

3. In Salomon jo je podučil po vsih besedah, ki mu jih je bila postavila; ni je bilo besede, de bi bila kralju zamogla skrita biti, in bi ji ne bil odgovoril.

4. Ko je pa vidila kraljica v Sabi vso modrost Salomonovo, in hišo, ki jo je bil sozidal,

5. in jedila njegove mize, in stanice hlapcov, in verste služabnikov, in njih oblačila, in točaje, in žgavne daritve,[4]) ki jih je daroval v hiši Gospodovi; ni imela več sape,[5])

6. in je rekla kralju: Resnično je govorjenje, ki sim ga slišala v svoji deželi

7. zastran tvojih govorov in

---

13. Se vé, de teh daritev in tega kajenja Salomon ni opravljal sam, ampak po duhovnih. Glej 2. Kron. 26, 18.

14. Feničani so bili nar boljši mornarji v starim času.

15. „*Ofir*“ je daljna, bogata, pa nam neznana dežela, ki se verjetno imenuje po Jektanovim sinu „*Ofirji*“ (1. Mojz. 10, 29.). Jožef Flavi misli, de je v Indii; drugi razlagavci menijo, de je v Arabii, ker se stanovališe drugih Jektanovih sinov ondi nahajajo; „*Ofir*“ bi bil tedaj po takim stran južne ali srečne Arabije, ondi je še kraj „*El-Ofir*“; še drugi mislijo, de je v Afriki, ali v Španii.

1. V hebrejskim: „*Šebi*“. Šeba je dežela v južni ali srečni Arabii; zatorej se ta kraljica na drugim mestu (Mat. 12, 42.) imenuje „*kraljica od juga*“.

2. kar je namreč Salomon storil v čast imena Gospodoviga.

3. mu vprašanja stavit, de bi po njih poskusila njegovo modrost.

4. Nekteri prestavljajo hebrejsko: „*točaje in stopnjice, po kterih je hodil v hišo Gospodovo*“.

5. takó močno je ostermela, de ji je sapo jemalo.

Digitized by Google

zastran tvoje modrosti; in nisim verjela, ko so mi pravili, dokler nisim sama prišla, in vidila s svojimi očmi, in skusila, de mi polovica ni bilo povedaniga; veči je tvoja modrost, in tvoje dela, kakor slovenje, ki sim ga slišala.

8. Blagor tvojim možem, in blagor tvojim hlapcam, ki vedno stojé pred teboj, in poslušajo tvojo modrost.

9. Hvaljen bodi Gospod, tvoj Bog, ki si mu bil prijeten, in ki te je posadil na Izraelov prestol; zakaj Gospod je ljubil Izrael na večno, in te je postavil kralja, de delaš sodbo in pravico.

10. Dala je tedaj kralju sto in dvajset talentov zlata, in dišav silno veliko, in drage bisere; ni se več perneslo toliko dišav, kolikor tistih, ki jih je dala kraljica v Sabi kralju Salomonu.

11. (Pa tudi Hiramove ladije, ki so nosile zlato z Ofira, so perpeljale tijeviga lesa[6]) silno veliko, in dragih biserov. 2. Kron. 9, 10.

12. In kralj je iz tijeviga lesa naredil deržaje[7]) v hiši Gospodovi in v kraljevi hiši, in citre in lajne pevcam; ni se pernesel takošen tijev les, in ni se vidil do sedanjiga dne).

13. Kralj Salomon pa je dal sabejski kraljici vse, kar je hotla in želela od njega; razun tega, kar ji je sam dal po kraljevi darljivosti. In ona se je vernila, in je šla v svojo deželo s svojimi hlapci.

14. Bila je pa teža zlata, ki se je pernašala Salomonu vsaktero leto, šest sto šest in šestdeset talentov zlata,

15. razun tega, kar so pernašali možje, ki so bili čez dacije,[8]) in tergovci, in vsi, ki so prodajali na drobno, in vsi arabski kralji,[9]) in deželni poglavarji.[10])

16. Naredil je tudi kralj Salomon dve sto škitov iz nar čistejšiga zlata, šest sto seklov zlata je dal v platice eniga škita;

17. in tri sto manjših škitov[11]) iz očišeniga zlata, tri sto min[12])

---

6. V hebrejskim: „*almuggim*“, in drugej „*algummim*“; to je, nam neznan les. Nekteri mislijo, de je ta les sandalovína, ki je rudeče barve, nekteri pa, de je ebenína, ki je lepo černa.
7. Drugi prestavljajo: „*stebre v tempeljnu*“.
8. V hebrejskim prav za prav: „*možje, ki hodijo okrog*“, namreč, ali preiskujejo in nabirajo kaj, ali pa kaj prenašajo in ponujajo; zatorej nekteri razlagavci tudi mislijo na tergovce, ali celo na rudarje.
9. namreč tisti, ki so mu davek plačevali.
10. nekteri mislijo arabske vodnike, nekteri pa filistejske kneze.
11. Stari so v vojski imeli dvoje škite; veči, ki so pokrivali vsiga moža; in manjši, ki so varovali le persi in obraz.
12. V hebrejskim je le: „*tri mine*“, kar se tudi bolj strinja s tem, kar je pisano 2. Kron. 9, 16.; kaže se, de je v naši prestavi mina postavljena namesti sekla. Mina ali libra se je prav za prav štela za sto navadnih seklov teže, po naši tehtnici okrog ene libre, če se navadni sekel ceni za 96 pariških granov, ali tretji del našiga lota. Tukaj se še opomni, de talent po stari štetvi je imel šestdeset min, po našim šestdeset liber; po naših razmerah, ki vender s starimi niso enake, bi tedaj en talent srebra znesel 2980 gl., zlata pa 45410 gl. noviga denarja.

Digitized by Google

zlata je prevleklo en manjši škit; in kralj jih je djal v hišo libanonskiga gojzda.[13])

18. Naredil je tudi kralj Salomon velik slonokošén prestol; in ga je prevlekel s silno rumenim zlatam;

19. ki je imel šest stopnjic, in verh prestola je bil okrogel na zadnjim delu,[14]) in dve ročíci[15]) na obeh straneh ste se deržale sedeža, in dva leva sta stala per vsakteri ročíci;

20. in dvanajst levčkov je stalo na šesterih stopnjicah na obeh straneh; ni bilo narejeniga taciga dela nikjer po vsih kraljestvih.

21. Pa tudi vse posode, iz kterih je pil kralj Salomon, so bile zlate; in vse orodje v hiši libanonskiga gojzda je bilo iz nar čistejšiga zlata; ni bilo ondi srebra, in tudi ni imelo nobene cene v Salomonovih dneh;

22. zakaj kraljeve ladije so hodile po morji s Hiramovimi ladijami po enkrat v treh letih v Tarsis,[16]) in so od ondod pernašale zlata, in srebra, in slonovih zob, in opic, in pavov.

23. Poveličan je bil tedaj kralj Salomon čez vse kralje zemlje, v bogastvu, in v modrosti.

24. In vsa zemlja je hrepenela po obličji Salomonovim, de bi bila poslušala njegovo modrost, ki jo je bil Bog dal v njegovo serce.

25. In vsi so mu pernašali daril,[17]) posod, srebernih in zlatih, oblačil, vojskiniga orožja, tudi dišav, in kónj, in mezgov, vsako leto.

26. In Salomon je nabral vozov in konjnikov, in imel je tavžent in štiri sto vozov, in dvanajst tavžent konjnikov; in razstavil jih je po obterjenih mestih, in k kralju v Jeruzalem. 2. Kron. 1, 14.

27. In storil je, de je bilo toliko obilnosti srebra v Jeruzalemu, kolikor kamnja;[18]) in cedrov je napravil toliko, kolikor divjiga figoviga drevja, ki raste na polji.

28. In vodili so se konji Salomonu iz Egipta in iz Koe;[19]) kraljevi tergovci namreč so jih kupovali iz Koe, in so jih dopeljevali po odločeni ceni.

---

13. zastran te hiše glej zgorej 7, 2.

14. to je, naslonilo za život ali za herbet je bilo skroženo.

15. to je, dve naslonili za roke.

16. V hebrejskim *„Taršiš“*, je prav za prav južni del španske deželе, per Grekih in Rimljanih imenovan *„Tartesus“*; večkrat pa se je to imé rabilo za daljne pomorske kraje sploh, in verjetno je, de se tukaj *„Ofir“* misli. Glej zgor. v. 11.

17. Po šegi Jutrovcov se ni hodilo pred kralja s praznimi rokami. Primeri 1. Kralj. 9, 7.

18. Kar sveto pismo tukaj in drugod perpoveduje od velikih zakladov zlata in srebra, in kar drugi stari pisavci naznanujejo zastran bogastva nekdanjih kraljev in poglavarjev; vse to kaže, de so stari na Jutrovim imeli bogate rudne jame, ki so nam zdaj neznane, ali pa so se spraznile.

19. *„Koa“*, v hebrejskim *„Kavé“*, je nam neznana deželа; nekteri je išejo v Arabii, nekteri v Egiptu. Drugi pa prestavljajo hebrejsko besedo *„kavé“*: *„mnogo blagó“*, ali pa tudi: *„platno“*. Vsa versta v hebrejskim je: *„In vodili so se konji Salomonu iz Egipta, in mnogo blago* (ali: *„platno“*);

Digitized by Google

29. Šel je pa (*sleherni*) vóz za čveterno vprego[20]) iz Egipta po šest sto seklov srebra, in konj po sto in petdeset. In po taki ceni so vsi hetejski in sirski kralji prodajali[21]) svoje konje.

XI. Poglavje.

Salomon si vzame veliko zunanjih žén, in po njih premoten se oberne k njih malikam; Gospod pa se nad njim razserdi, ter mu obudí nasprotnikov, Adada, Razona in Jeroboama; temu Gospod obljubi po preroku Ahii kraljestvo Izraelovo, in perhrani le en rod Salomonovimu sinu. Salomon umerje, ko je kraljeval štirdeset let; njemu pa nasledva njegov sin Roboam.

1. Kralj Salomon pa se je zaljubil v veliko ptujih žén, tudi v Faraonovo hčer, in v Moabljanke, in Amonijanke, Idumejke, in Sidončanke, in Hetejke; 5. Mojz. 17, 17. Sir. 47, 21.

2. zmed narodov, zastran kterih je rekel Gospod Izraelovim otrokam: Ne hodite k njim, in od unih naj ne hodijo k vašim; zakaj prav gotovo bodo odvernile vaše serca, de bote hodili za njih bogovi. Na njé se je tedaj Salomon navezal s pregorečo ljubeznijo. 2. Mojz. 34, 16.

3. In imel je žén ko kraljic sedem sto, in perležnic tri sto; in žene so odvernile njegovo serce.

4. In ko je bil že star, je bilo njegovo serce sprideno po ženah, de je hodil za ptujimi bogovi; in njegovo serce ni bilo popolnama[1]) z Gospodam, svojim Bogam, kakor serce Davida, njegoviga očeta;

5. temuč Salomon je častil Astarto, bognjo Sidončanov,[2]) in Molpha, malika Amonijanov.[3])

6. In Salomon je delal, kar ni bilo prijetno pred Gospodam, in ni dopolnil,[4]) de bi bil hodil za Gospodam, kakor David, njegov oče.

---

kraljevi tergovci so jemali mnogo blago (ali: „*platno*“) *po odločeni ceni*“.

20. Vozovi, ki so se vanje vpregali po štirje konji, so se iz Egipta prodajali po šest sto i. t. d.

21. V hebrejskim: „*in tako so jih vodili vsim hetejskim kraljem in vsim sirskim kraljem v njih roko*“.

1. nerazdeljeno Gospodu vdano; omahovalo je namreč med pravim Bogam in lažnjivimi maliki.

2. bognjo Luno; znamnje rodivne in končavne natorne močí. Glej Sodn. 2, 13.

3. boga Saturna, znamnje stvarivne, zlasti pa končavne natorne močí. Glej 3. Mojz. 18, 21.

4. to je, ni bil stanoviten v službi Gospodovi. — Sveti Avguštin piše od Salomona: „Bomo li verjeli, de si je Salomon, mož tolike modrosti, zamogel misliti, de je češenje malikov dobro v kako reč? Gotovo ne! Pa on se ni znal ustaviti nagnjenju do svojih žen, ki so ga zapeljale v toliko hudo. De bi tedaj ne užalil svoje zlobne ljubezni, kteri je bil dal svoje serce, je storil to, kar je dobro vedil, de se ne sme storiti“. — Se je li Salomon zopet spreobernil? — Sveto pismo molčí za to stran, in sveti očetje niso vsi ena-

Digitized by Google

7. Takrat je sozidal Salomon tempelj Kamosu,[5]) maliku Moabljanov, na hribu, ki je Jeruzalemu nasproti,[6]) in Molohu, maliku Amonovih otrók.

8. In takó je storil vsim svojim ptujim ženam, ki so žgale kadilo, in darovale svojim bogovam.

9. Tedaj se je razserdil Gospod nad Salomonam, ker se je bil njegov duh odvernil od Gospoda, Izraeloviga Boga, ki se mu je bil perkazal v drugič, Zgor. 9, 2.

10. in mu je bil zapovedal zastran te reči, de naj ne hódi za ptujimi bogovi; in on ni ohranil, kar mu je bil Gospod ukazal.

11. Rekel je tedaj Gospod Salomonu: Ker si imel to per sebi, in nisi ohranil moje zaveze, in mojih zapoved, ki sim ti jih bil ukazal, bom razderl in razcepil tvoje kraljestvo, in ga bom dal tvojimu hlapcu.

12. Vender pa v tvojih dneh ne bom storil tega, zavoljo Davida, tvojiga očeta; z roke tvojiga sina ga bom odcepil; Spod. 12, 15.

13. tudi ne bom vzel vsiga kraljestva, temuč en rod[7]) bom dal tvojimu sinu, zavoljo Davida, svojiga hlapca, in zavoljo Jeruzalema, ki sim ga izvolil.

14. Obudil pa je Gospod nasprotnika Salomonu, Adada, Idumejca, iz kraljeve kervi, ki je bil v Edomu.

15. Ko je bil namreč David v Idumeji,[8]) in ko je šel Joab, vojskini poglavar, pokopavat tiste, ki so bili pobiti,[9]) in je bil pomoril vse moštvo v Idumeji, 2. Kralj. 8, 14.

16. (šest mescov namreč se je ondi mudil Joab, in ves Izrael, dokler ni pokončal vsiga moštva v Idumeji)

17. je zbežal ta Adad, in nekteri idumejski možje zmed hlap-

---

cih misel. Vedno se je vender bati, de bi ne bil Salomon nespokorjen umerl, in se vekomaj pogubil, Salomon, ljubček Božji, čigar mirno in slavito gospostvo je bilo predpodoba Kristusoviga kraljestva, po čigar ustih je sveti Duh govoril v mnozih bukvah svetiga pisma, ki je bil dolgo časa zgled pravičnim in vladarjem. — Iz tega pa se nam je učiti, de se moramo vedno bati zavoljo svoje prirojene slabosti in zavoljo svoje v nas bivajoče reve, in tudi zavoljo strahovitih sodeb Božjih, bodi si tudi, de smo bili po Božji milosti do slej modri in pravični.

5. Kamos je bil malik, podoben Molohu; nahaja se namreč imé perviga namesti druziga. Glej Sodn. 11, 24. Primeri tudi 4. Mojz. 21, 29.

6. na izhodnji strani mesta; ta hrib se derží oljske gore, in se je zavoljo malikovanja imenoval *„gora pohujšanja“*. Glej 4. Kralj. 23, 13.

7. namreč Judov rod; z njim je bil združen po legi njegove okrajine Benjaminov rod; z obojim so se po razdelitvi kraljestva zedinili leviti, in mnogi Izraelci, ki niso hotli službe zlatih telet zameniti za službo praviga Boga.

8. David je Idumejce zmagal, in po tem je vojakov posadil po mestih, de bi varovali deželo. 2. Kralj. 8, 13. 14.

9. Berž ko ne, so bili Idumejci planili nad Davidovo zasedo, ter so jo pomorili in jo pustili brez pokopa. David je tedaj poslal Joaba v Idumejo, de je pobite vojake spodobno pokopal, in de se je nad Edomljani zmaševal zavoljo njih hudobniga djanja, ter je vse moške pokončal.

Digitized by Google

cov njegoviga očeta z njim, de bi odšel v Egipt; bil je pa Adad majhen deček.

18. In ko so se vzdignili iz Madjana,[10]) so prišli v Faran, ter so vzeli seboj móž iz Farana, in so prišli v Egipt k Faraonu, kralju egiptovskimu; in ta jim je dal hišo, in odločil živež, in odkazal zemljo.

19. In Adad je našel milost obilno pred kraljem, takó de mu je dal ženo, pravo sestro svoje žene, kraljice Tafne.

20. In sestra Tafnina mu je rodila sinú Genubata, in zredila ga je Tafna v Faraonovi hiši; in Genubat je prebival per Faraonu z njegovimi sinovi vred.

21. In ko je slišal Adad v Egiptu, de je David zaspal s svojimi očeti vred, in de je umerl Joab, vojskini poglavar, je rekel Faraonu: Spusti me, de grem v svojo deželo.

22. In rekel mu je Faraon: Ktere reči pa ti per meni manjka, de hočeš iti v svojo deželo? On pa je odgovoril: Nobene; pa prosim te, spusti me.[11])

23. Tudi mu je obudil Bog nasprotnika Razona, Eliadoviga sina, ki je bil zbežal od Adarezerja, sobskiga kralja, svojiga gospoda; 2. Kralj. 8, 5: 1. Kron. 18, 5.

24. in ta je zbral zoper njega[12]) móž, ter je postal viši tolovajev, ki jih je bil David pobil;[13]) in so šli proti Damasku,[14]) ter so ondi stanovali, in so ga postavili kralja v Damasku;

25. in on je bil nasprotnik Izraelov vse dni Salomonove; in to je zleg Adadov, in sovraštvo do Izraela,[15]) in kraljeval je v Sirii.

26. Tudi Jeroboam, Nabatov sin, Efratejic iz Sarede, Salomonov hlapec, čigar mati je bila po imenu Sarva, žena vdova, je vzdignil roko zoper kralja. 2. Kron. 13, 6.

27. In to je vzrok punta zoper njega, ker je Salomon zidal Melo,[16]) in je zasul globočino[17]) per mestu Davida, svojiga očeta.

28. Bil je pa Jeroboam serčen in mogočen mož; in ko Salomon vidi mladenča, de je lepe obnaše in priden, ga je bil postavil vi-

10. Od Idumeje dalje proti Egiptu je bila madjanska zemlja, dalje pa je bila pušava po imenu Faran.

11. Ko se je Adad povernil v Idumejo, se je ondi postavil za kralja, in se je, berž ko ne, tudi ko kralj ohranil Salomonu nasproti.

12. V hebrejskim: *„je zbral k sebi móž“*.

13. to je, natolkel, ko je bil premagal vojsko kralja Adarezerja (Glej 2. Kralj. 8, 5.). Razon je nabral nekaj razkropljenih mož, ter je ž njimi roparije uganjal.

14. v poslednjih letih Salomonoviga kraljevanja.

15. to je, on je Salomonu zleg napravljal, kakor Adad, in je Izraelce ravno takó sovražil, kakor Adad.

16. namreč pozidal in popravil. To zidanje Mela je utegnilo biti terden grad v sredi mesta. Glej zgor. 9, 15.

17. Hebrejsko nekteri prestavljajo: *„je zadelal razpokline v zidu mesta Davida, svojiga očeta“*. Verjetno je, de je per tem zidanji Jeroboam začel govoriti zoper neprenehljive stavbe Salomonove, zoper njegove obilne naklade in potrate, in je s tem dražil in podpihoval svoje vojake zoper Salomona.

Digitized by Google

šiga čez davke[18]) vse hiše Jožefove.

29. Zgodilo se je tedaj tisti čas, de je Jeroboam šel z Jeruzalema, in ga je našel Ahija, Silončan, prerok, na poti, ogernjen z novim plajšem;[19]) bila sta pa sama na polji. 2. Kron. 10, 15.

30. In prijel je Ahija svoj novi plajš, s kterim je bil ogernjen, ter ga je raztergal v dvanajst delov.

31. In je rekel k Jeroboamu: Vzemi si deset kosov; zakaj to govori Gospod, Izraelov Bog: Glej, jez bom iztergal kraljestvo iz roke Salomonove, in bom dal tebi deset rodov.

32. En rod[20]) pa naj mu ostane zavoljo mojiga hlapca Davida, in jeruzalemskiga mesta, ki sim si ga izvolil zmed vsih rodov Izraelovih;

33. zato, ker me je zapustil, in je molil Astarto, bognjo Sidončanov, in Kamosa, boga Moabljanov, in Moloha, boga Amonovih otrók; in ni hodil po mojih potih, de bi bil spolnoval pravico vpričo mene, in moje zapovedi in sodbe, kakor David, njegov oče.

34. Tudi ne bom vzel vsiga kraljestva iz njegove roke, temuč vladarja ga bom postavil vse dni njegoviga življenja, zavoljo Davida, mojiga hlapca, ki sim ga izvolil, ki je obranil moje povelja in moje zapovedi.

35. Vzel pa bom kraljestvo iz roke njegoviga sina, in dal bom tebi deset rodov;

36. njegovimu sinu pa bom dal en rod, de ostane svetilo[21]) Davidu, mojimu hlapcu, vse dni pred menoj v mestu Jeruzalemu, ki sim ga izvolil, de bi bilo ondi moje imé.[22])

37. Tebe pa bom sprejel, in kraljeval boš nad vsim, kar želi tvoja duša, in boš kralj čez Izrael.

38. Če boš tedej poslušal vse, kar ti bom zapovedal, in boš hodil po mojih potih, in boš delal, kar je prav pred menoj, ter boš spolnoval moje povelja in moje zapovedi, kakor je storil David, moj hlapec: bom s teboj, in ti bom zidal zvesto hišo,[23]) kakor sim zidal Davidu hišo, in ti bom zročil Izrael;

39. in s tem bom žalil[24]) Davidov zarod, vender ne vse dni.[25])

40. Hotel je tedaj Salomon umoriti Jeroboama;[26]) on pa je vstal, in je zbežal v Egipt k Sesaku, egiptovskimu kralju, in je

---

18. V hebrejskim: *„ga je bil postavil višiga čez vso tlako hiše Jožefove“.*
19. novi plajš je preroku služil v to, de je svoje prerokovanje s priliko dajal na znanje.
20. rod Judov z Benjaminovim vred (zgor. v. 13.).
21. kraljeva čast in oblast. Gl. 2. Kralj. 21, 17.
22. de se moje imé ondi oznanuje in časti.
23. to je, stanovitno hišo, neprenehama ti bom dajal zarod ali mlajše.
24. s tem bom poniževal in pokoril Davidovo rodovino.
25. ne za vselej; zakaj Davidova rodovina se bo ohranila, ker je prejela obljubo, de bo Mesija iz nje prišel.
26. ker je, namreč prerokovo besedo drugim pravil in razglašal, ter s tem ljudstvo odvračeval od Salomona.

Digitized by Google

bil v Egiptu do smerti Salomonove.

41. Druge reči Salomonove pa, in vse, kar je storil, in njegova modrost, glej, vse je zapisano v letnih bukvah Salomonovih.[27])

42. Dni pa, ktere je Salomon kraljeval v Jeruzalemu nad vsim Izraelam, je štirdeset let.

43. In Salomon je zaspal s svojimi očeti vred, in je bil pokopan v mestu Davida, svojiga očeta, in kraljeval je Roboam, njegov sin, namesti njega.[28])

XII. Poglavje.

Roboam posluša svet mladih, za tega voljo se je kraljestvo razdelilo; Jeroboam je postavljen kralj čez deset rodov. Roboam zbere vojsko zoper Jeroboama, pa Gospod jo je razkropil po preroku Semeji. Jeroboam je postavil zlati teleti v Danu in Betelu, de bi se molili; odločil je tudi praznike, altar in duhovne.

1. Prišel je pa Roboam v Sihem; ondi namreč se je zbral ves Izrael,[1]) de bi ga postavil kralja. 2. Kron. 10, 1.

2. Pa Jeroboam, Nabatov sin, ki je bil še v Egiptu, ubežin pred kraljem Salomonam, slišati njegovo smert, se je vernil[2]) iz Egipta.

3. In poslali so, ter so ga poklicali;[3]) prišel je tedaj Jeroboam, in vsa množica Izraelova, in so govorili Roboamu, rekoč:

4. Tvoj oče nam je naložil preterd jarm; ti tedaj zdaj zmanjšaj nekoliko od preterdiga gospostva svojiga očeta, in od pretežkiga jarma, ki nam ga je naložil, in ti bomo služili.

5. On pa jim je rekel: Pojdite do tretjiga dné, in se povernite k meni. In ko je bilo ljudstvo odšlo,

6. se je kralj Roboam posvetoval s starimi, ki so stali pred Salomonam, njegovim očetam, ko je še živel, in je rekel: Kakošen svèt mi daste, de odgovorim temu ljudstvu?

7. In oni so mu rekli: Če dans slušaš to ljudstvo, in mu služiš, in odjenjaš njih prošnji, in jim govoriš mehke besede, bodo tvoji hlapci vse dni.

8. On pa je zapustil svèt starih, ki so mu ga dali; in si je pervzel mladenče, ki so bili z njim zrejeni, in so stali okrog njega;

9. in jim je rekel: Kakošen svèt mi daste, de odgovorim temu ljudstvu, ki so mi rekli: Ložji

---

27. Té Salomonove bukve so se zgubile.

28. V letu 3029 po stvarjenji sveta, pred Kristusam 975 let.

1. namreč deseteri rodovi; zakaj čez Judov in Benjaminov rod je Roboam že kraljeval. Zgor. 11, 43.

2. po hebrejskim: „*je ostal v Egiptu*“.

3. poslali so po njega njegovi prijatli, oni namreč, ki so z njim vlekli, in ki so bili z njim pogovorjeni (zgor. 11, 40.); ali pa tudi vsi Izraelci, ki bi ga bili radi imeli besednika, de bi bil kralja pregovarjal, jim zlajšati breme, ki jim ga je bil Salomon naložil.

Digitized by Google

naredi jarm, ki nam ga je tvoj oče naložil!

10. In rekli so mu mladenči, ki so bili zrejeni ž njim vred: Takó govôri temu ljudstvu, ki so govorili tebi, rekoč: Tvoj oče je obtežil naš jarm, ti nas olajšaj; takó jim govôri: Mali moj perst je debelejši od herbta mojiga očeta.

11. In zdaj, moj oče je djal na vas težek jarm, jez pa bom dodal na vaš jarm; moj oče vas je tepel z biči, jez pa vas bom tepel s škorpijoni.[4])

12. Prišel je tedaj Jeroboam in vse ljudstvo k Roboamu tretji dan, kakor je bil kralj zgovoril, rekoč: Povernite se k meni tretji dan.

13. In odgovoril je kralj ljudstvu terdo, ter je zapustil svèt starih, ki so mu ga bili dali,

14. in jim je govoril po svetu mladenčev, rekoč: Moj oče je obtežil vaš jarm, jez pa bom dodal vašimu jarmu; moj oče vas je tepel z biči, jez pa vas bom tepel s škorpijoni.

15. In kralj se ni vdal ljudstvu; zakaj Gospod se je bil odvernil od njega,[5]) de bi spolnil svojo besedo, ki jo je govoril po ustih Ahija, Siločana, Jeroboamu, Nabatovimu sinu. Zgor. 11, 31.

16. Ko tedaj ljudstvo vidi, de jih noče slišati kralj, mu je odgovorilo, rekoč: Kakošen del nam je v Davidu? ali kakošna dedšina v Isajevim sinu?[6]) Pojdi v svoje šotore, Izrael; zdaj glej svojo hišo, David![7]) In šel je Izrael v svoje šotore.

17. Nad Izraelovimi otroci[8]) pa, kteri koli so prebivali v Judovih mestih, je kraljeval Roboam.

18. Poslal je tedaj kralj Roboam Adurama, ki je bil čez davke,[9]) in kamnjal ga je ves Izrael, in umerl je. Po tem je Roboam naglo stopil na svoj voz, in je bežal v Jeruzalem.

19. In odstopil je ves Izrael od hiše Davidove, do pričujočiga dneva.

20. Zgodilo se je pa, ko je slišal ves Izrael, de se je vernil Jeroboam, so poslali, in ga poklicali v zbor, in so ga postavili kralja čez ves Izrael, in nihče ni hodil za Davidovo hišo, razun rodú Judoviga samiga.[10])

21. Prišel je pa Roboam v Je-

---

4. V hebrejskim: „*s škorpijonovim ternjem*“; ali pa s tako tepežnico, ki je bila na koncu podobna škorpijonu. Navadni biči so bili usnjati; če je bil pa kdo hujše tepen, se jim je vpletalo terne, ali pa tudi železni ternki, ki so herbet razmesarili, in rane in oteklíne napravili, kakor vpik škorpijonov. Pomen te verste je: Moj oče je z vami terdo ravnal, jez pa bom z vami še terše delal.
5. Gospod ga je zapustil s svojo milostjo, ter ga je prepustil lastni slepoti.
6. Kaj nam je mar David in njegov zarod? kakošen dobiček imamo per njem?
7. David in njegov zarod naj vlada le svojo lastno hišo, rod Judov.
8. izmed deseterih Izraelovih rodov, ki so bili naseljeni v Judovih mestih.
9. poslal ga je, ljudstvo pregovarjat in pomirovat; Roboam sam pa je ostal še v Sihemu.
10. z Judovim vred se je deržal tudi Benjaminov rod Davidove hiše Zgor. 11, 13.

Digitized by Google

ruzalem, in je zbral vso hišo Judovo, in rod Benjaminov, sto in osemdeset tavžent izbranih vojaških móž, de bi se bojevali zoper hišo Izraelovo, in zopet perdobili kraljestvo Roboamu, Salomonovimu sinu.

22. Zgodila pa se je beseda Gospodova Semeju, Božjimu možu, rekoč: 2. Kron. 11, 2.

23. Govôri Roboamu, Salomonovimu sinu, kralju Judovimu, in vsi hiši Judovi in Benjaminovi, in drugim zmed ljudstva, rekoč:

24. To pravi Gospod: Nikar ne hodite, in nikar se ne vojskujte zoper svoje brate, otroke Izraelove; naj se verne vsak v svojo hišo; zakaj po meni se je zgodila ta reč. Slišali so besedo Gospodovo, in so se vernili s pota, kakor jim je bil zapovedal Gospod.

25. Jeroboam pa je zidal Sihem[11]) na Efrajmovim gorovji, in je ondi stanoval; in je šel od ondod, in sozidal Fanuel.[12])

26. In rekel je Jeroboam v svojim sercu: Zdaj se bo kraljestvo povernilo k Davidovi hiši.

27. Če bo to ljudstvo hodilo, de bi opravljalo daritve v hiši Gospodovi v Jeruzalemu, se bo tudi obernilo serce tega ljudstva k svojimu gospodu, Roboamu, kralju Judovimu, in me bodo umorili, ter se povernili k njemu.

28. In zmislil si je svèt, in je naredil dve zlati teleti,[13]) in jim je rekel: Nikar ne hodite dalje v Jeruzalem! Glej, tvoji bogovi,[14]) Izrael! ki so te izpeljali iz egiptovske dežele. Tob. 1, 5: 2. Mojz. 32, 8.

29. In postavil je eno v Betelu, eno pa v Danu;[15])

30. in ta reč je bila v greh;[16]) zakaj ljudstvo je hodilo molit tele celo do Dana.

31. In napravil je tempeljne na višavah,[17]) in duhovne zmed nar zadnjih ljudstva,[18]) ki niso bili zmed Levijevih sinov. 2. Kron. 11, 15.

32. In je postavil prazničen dan v osmim mescu, petnajsti dan

---

11. je mesto obdal z zidovi, in ga je olepšal.
12. Sihem in Fanuel ste bile dve po očaku Jakopu sloveči mesti; per Sihemu je stanoval (1. Mojz. 32, 30.), v Fanuelu je imel nebeško perkazen. Sihem je bilo razun tega središe za rodove tastran Jordana, Fanuel pa središe in braniše za rodove unstran Jordana.
13. prav za prav, junčka; prepovedana (2. Mojz. 20, 4.) podoba mogočniga in vse delavniga gospodovavca, enaka egiptovskimu biku Apisu, ki je bil podoba tvorivne in rodivne natorne močí. Glej 2. Mojz. 32, 1. V teh podobah naj bi Izraelci zdaj častili svojiga gospoda, in tukaj naj bi obhajali svoje praznike, ter naj bi nič več ne hodili v Jeruzalem. Takó je mislil Jeroboam, de je znašel pomoček, ubraniti zedinjenje Izraela z Judam.
14. tukaj je tvoj bog; množno število je zato, de se z njim naznanja spoštovanje do tega boga.
15. vsako mesto na drugim koncu dežele, Betel na južnim in Dan na severnim. Glej Sodn. 18, 30: 1. Kralj. 10, 3.
16. to je, v perložnost k grehu.
17. na višavah, kjer ste bile postavljene teleti, in še na drugih gričih.
18. iz nižjih rodov, ne iz blaziga Levijeviga rodu, ki se je bil večidel preselil na Judovo (Eceh. 44, 10.).

Digitized by Google

mesca, po enakosti praznika, ki se je obhajal v Judu,[19]) in je stopil k altarju;[20]) enako je storil v Betelu, de je daroval teletama, ki ji je bil naredil; in je postavil v Betelu duhovne za višave, ki jih je bil napravil.

33. In je stopil pred altar, ki ga je bil naredil v Betelu, petnajsti dan osmiga mesca, ki si ga je bil zmislil v svojim sercu, in je naredil praznik Izraelovim otrokam, ter je stopil pred altar, de bi zažgal kadilo.[21])

XIII. Poglavje.

Prerok z Judoviga prerokuje Jeroboamu razdjanje altarja v Betelu, in rojstvo kralja Josija; Jeroboam stegne proti preroku roko, in mu usahne, na prerokovo molitev pa spet ozdravi. Domu gredé končá lev preroka, ker ni bil pokoren Božji besedi; Jeroboam se ne spreoberne, in še pomnoži svojo hudobijo.

1. In glej, mož Božji je prišel z Judoviga po besedi Gospodovi[1]) v Betel, ko je Jeroboam stal per altarji,[2]) in je kadilo trosil.

2. In je zavpil zoper altar po besedi Gospodovi, in je rekel: Altar, altar! to pravi Gospod: Glej, sin se bo rodil hiši Davidovi, Josija po imenu, in ta bo na tebi daroval duhovne višav, ki na tebi kadilo zažigajo, in bo sežgal človeške kosti na tebi.[3])

4. Kralj. 23, 16.

3. In dal je tisti dan znamnje, rekoč: To bodi znamnje, de je govoril Gospod:[4]) Glej, altar se bo razpočil, in raztresel se bo pepel, ki je na njem.

4. In ko je bil kralj zaslišal besedo moža Božjiga, ki jo je bil zavpil zoper altar v Betelu, je stegnil svojo roko od altarja, rekoč: Primite ga! In usahnila je njegova roka, ki jo je bil stegnil zoper njega, in ni je mogel zopet k sebi potegniti.

5. Altar se je tudi razpočil, in raztresel se je pepel z altarja, po znamnji, ki ga je bil napovedal[5]) mož Božji po besedi Gospodovi.

6. In kralj je rekel možu Božjimu: Prosi obličje Gospoda, svojiga Boga, in moli za mé, de mi bo zopet dana moja roka. In molil je mož Božji obličje Gospodovo, in vernila se je kra-

---

19. namreč podšotorni praznik, ki se je obhajal v sedmim mescu (3. Mojz. 23, 34.). Jeroboam pa je prestavil svoj praznik v osmi mesec, morebiti zate, ker je sad v severnim kraji palestinske dežele poznejše dozorel, kakor v južnim kraji.

20. V hebrejskim: „*in je daroval na altarji*“.

21. V hebrejskim: „*in je daroval na altarji, ter žgal kadilo*“; Jeroboam si je po takim perlastoval tudi duhovsko oblast.

1. to je, po povelji in v moči Gospodovi.

2. de bi namreč daroval.

3. Glej spolnitev tega prerokovanja 4. Kralj. 23, 16—18.

4. de je prerokovanje (v. 2.) od Gospoda, in de se bo res spolnilo, naj potrdi naslednji čudež.

5. kakor je bil mož Božji ta čudež pred povedal.

Digitized by Google

ljeva roka k njemu, in je postala, kakoršna je bila poprej.[6])

7. Govoril pa je kralj možu Božjimu: Pojdi z menoj domu, de obedvaš, in dal ti bom daril.

8. In odgovoril je mož Božji kralju: Ako bi mi dal polovico svoje hiše, ne pojdem s teboj, in ne bom jedel kruha, ne pil vode na tem kraji;

9. zakaj takó mi je ukazano po besedi Gospoda, ki je zapovedal: Ne jej kruha, in ne pi vode, in ne vračaj se po potu, po kterim si prišel.[7])

10. Šel je tedaj po drugim potu, in se ni vernil po potu, po kterim je bil prišel v Betel.

11. Neki star prerok pa je stanoval v Betelu;[8]) k njemu so prišli njegovi sinovi, in so mu povedali vse dela, ki jih je bil storil mož Božji tisti dan v Betelu, in besede, ki jih je govoril kralju, so povedali svojimu očetu.

12. In rekel jim je njih oče: Po kterim potu je odšel? In pokazali so mu njegovi sinovi pot, po kterim je bil odšel mož Božji, ki je bil prišel z Judoviga.

13. In rekel je svojim sinovam: Osedlajte mi osla. In ko so mu ga bili osedlali, je nanj sedel,

14. in je šel za možem Božjim,[9]) in ga je našel sedeti pod terebinto, in mu je rekel: Si li ti mož Božji, ki si prišel z Judoviga? Odgovoril je uni: Jez sim.

15. In mu je rekel: Pojdi z menoj domu, de ješ kruha.

16. On pa je rekel: Ne morem se vračevati, ne hoditi s teboj, in ne bom jedel kruha, tudi ne bom pil vode na tistim kraji;

17. ker govoril je Gospod meni po besedi Gospodovi, rekoč: Ne jej kruha, in ne pí vode ondi, in nikar se ne vračaj po potu, po kterim si prišel.

18. In ta mu reče: Tudi jez sim prerok tebi enak; in angelj mi je govoril po besedi Gospodovi, rekoč: Pelji ga nazaj seboj v svojo hišo, de jé kruha, in pije vode. Premotil ga je,[10])

19. in ga je peljal nazaj seboj; jedel je tedaj kruh v njegovi hiši, in pil vodo.

20. In ko sta sedela per mizi, se je zgodila beseda Gospodova preroku, ki ga je bil nazaj perpeljal.

21. In zavpil je v moža Božjiga, ki je bil prišel z Judoviga, rekoč:[11]) To govori Gospod: Ker nisi pokoren bil ustam Gospodo-

---

6. Kolike milosti in dobrote je ta kralj prejel od Gospoda, in vender kakó oterpnjen in slep je ostal!

7. Bog je hotel s tem učiti, de se s hudobnimi ne smemo pečati, še pot do njih nam bodi nagnusna.

8. Po misli svetiga Avguština, Hieronima, Teodoreta in drugih je bil to pravi prerok; sveti Gregori pa ga šteje za kriviga preroka, ker je premotil moža Božjiga.

9. morebiti zato, ker se mu je smilil, de bi ga nazaj peljal, in ga z jedjo poživil. Menil je, de je možu Božjimu dopušeno, s prerokam jesti.

10. iz napačne in grešne misli, de dober namen opraviči napačen pomoček; takó se je utegnil motiti tudi pravi prerok (sv. Axguštin).

11. Bodi si, de je bil to krivi prerok, po misli svetiga Gregorja, pa tukaj je

Digitized by Google

vim, in nisi ohranil povelja, ki ti ga je zapovedal Gospod, tvoj Bog,

22. in si se povernil, in si jedel kruh, in si pil vodo v kraji, v kterim ti je prepovedal, de ne jej kruha, in ne pí vode, zato ne bo zaneseno tvoje truplo v grob tvojih očetov.

23. In ko je bil odjedel in odpil, je osedlal svojiga osla preroku, ki ga je bil nazaj perpeljal.

24. In ko je bil ta odšel, ga je našel lev na potu, in ga je umoril,[12]) in njegovo truplo je bilo verženo na pot; osel pa je stal zraven njega, in lev je stal zraven trupla.

25. In glej, možje, ki so memo šli, so vidili truplo verženo na pot, in leva stati zraven trupla. In so prišli in razglasili v mestu, kjer je tisti stari prerok prebival.

26. In ko je to zaslišal tisti prerok, ki ga je bil nazaj perpeljal s pota, je rekel: Mož Božji je, ki je bil nepokoren ustam Gospodovim, in Gospod ga je dal levu, de ga je sterl in umoril po besedi Gospodovi, ki mu jo je govoril.

27. In je rekel svojim sinovam: Osedlajte mi osla. In ko so mu ga bili osedlali,

28. in je bil on odšel, je našel njegovo truplo verženo na pot, in osla in leva stati zraven trupla; ni jedel lev trupla, in ni poškodval osla.

29. Vzel je tedaj prerok truplo moža Božjiga, in ga je djal na osla, ter se je vernil, in ga je pernesel v mesto stariga preroka,[13]) de bi ga obžaloval.

30. In položil je njegovo truplo v svoj grob,[14]) in obžalovali so ga: joj, joj, brat moj!

31. In ko so ga bili obžalovali, je rekel svojim sinovam: Kadar bom umerl, pokopljite me v grob, v kterim je mož Božji pokopan; zraven njegovih kostí položíte moje kostí.[15])

32. Gotovo namreč bo prišla beseda,[16]) ki jo je napovedal po besedi Gospodovi zoper altar, ki je v Betelu, in zoper vse tempeljne po višavah, ki so po samarijskih mestih.[17])

33. Po teh rečeh se Jeroboam ni vernil s svojiga silno hudobniga pota, ampak nasproti je na-

---

prejel naglo resnično navdihnjenje; tudi hudobnim utegne Bog dati dar prerokovanja, kakor n. pr. Kajfežu (Jan. 11, 51.).

12. Nerazumljive so sodbe Božje. Preroka je umorila zver, ker je bil kriv, sme se rêči, neprostovoljne nepokoršine; Jeroboam pa, zviti in hudobni zaničevavec prave vere, je še dalje živel varno in pokojno. Kdo bi tukaj ne spoznal, de mora biti še prihodnje življenje, kjer hudobniga zadene gotova pravična sodba! Ta prerok je bil sicer časno tepen, s smertjo in pokoro pa si je zadobil milost in večno življenje, kakor govorí sveti Avguštin z drugimi svetimi očeti.

13. stari prerok ga je pernesel na svoj dom, v svoje mesto.

14. v grob, ki ga je bil zase perpravil.

15. de bi njegove kostí ne bile sežgane s kostmi malikovavcov vred. Glej 4. Kralj. 23, 18.

16. Gotovo se bo spolnilo prerokovanje.

17. ali v samarijanski deželi. — Vsa ta prigodba bi bila mogla biti Jeroboamu in Izraelovimu ljudstvu v strašiven zgled, kakó ostro je povelje Božje, de

Digitized by Google

pravil zmed nar zadnjih ljudstva duhovne za višave; kdor koli je hotel, mu je napolnil roko,[18]) in bil je duhoven višav.

34. In zavoljo té reči se je pregrešila Jeroboamova hiša, in je bila razdjana in potrebljena znad zemlje.

XIV. Poglavje.

Jeroboamova žena vpraša preroka Ahija zastran bolniga sina Abija, in prerok ji napové, de bo sin umerl, in de bo Jeroboamova hiša popolnama pokončana; po Jeroboamovi smerti v Izraelu nasledva v kraljevanji njegov drugi sin Nadab. Egiptovski kralj oropa hišo Gospodovo v Jeruzalemu. Roboamu nasledva v kraljevanji na Judovim njegov sin Abijam.

1. Tisti čas je zbolel Abija, sin Jeroboamov.

2. In Jeroboam je rekel svoji ženi: Vzdigni se, in spremeni obleko, de ne boš poznana, de si Jeroboamova žena, in idi v Silo, kjer je Ahija prerok, ki mi je povedal, de bom kraljeval čez to ljudstvo. Zgor. 11, 31.

3. Vzemi tudi v svojo roko deset kruhov, in podpepelnik, in posodo medú, in idi k njemu; zakaj on ti bo naznanil, kaj se bo zgodilo temu dečku.

4. Storila je, kakor je bil rekel, Jeroboamova žena, in se je vzdignila, ter je šla v Silo, in je prišla v hišo Ahijevo; on pa ni mogel viditi, ker so bile otemnéle njegove oči od starosti.

5. Rekel pa je Gospod Ahiju: Glej, žena Jeroboamova gre, de bi te vprašala zastran svojiga sina, ki je bolan; to in to ji govôri. Ko je tedaj ona noter stopila, in se je tajila, kdo de je,

6. je slišal Ahija šum njenih nog, ko je noter šla skozi duri, in je rekel: Stopi noter, žena Jeroboamova, kaj se hliniš, de si druga? jez pa sim poslan k tebi ko terd sporočnik.

7. Pojdi, in povej Jeroboamu: To pravi Gospod, Izraelov Bog: Ker sim te povikšal zmed ljudstva, in sim te dal vojvoda čez svoje ljudstvo Izrael,

8. in sim razcepil kraljestvo hiše Davidove, in sim ga dal tebi, in nisi bil kakor moj hlapec David, kteri je ohranoval moje povelja, in je hodil za menoj z vsim svojim sercam, ter je delal, kar je bilo prijetno v mojih očeh;

9. temuč si hudo delal, bolj ko vsi, ki so bili pred teboj, in si si naredil bogov ptujih in vlitih, de si me dražil k jezi, mene pa si vergel za svoj herbet;

10. zatorej glej, jez bom perpravil hudo nad Jeroboamovo hišo, in bom udaril zmed Jeroboamovih njega, ki v steno ščí,[1]) in ki je zapert, in poslednji v Izra-

naj malikovavstvo potrebi iz svojiga kraljestva. Če je bil prerok končan zavoljo nepokoršine v manjši réči, kakó bi bila brez kazni Izraelova nepokoršina v toliko imenitnih rečéh!

18. ga je posvetil v duhovna, kar se je zgodilo s tem, de se mu je dal v roke dar, ki ga je posvečenec imel darovati. Glej 2. Mojz. 28, 41.

1. še psa bom pokončal v Jeroboamovi hiši. Pim. 1. Kralj. 25, 22.

Digitized by Google

elu;[2]) in potrebil bom ostanke Jeroboamove hiše,[3]) kakor se trebi gnoj do čistiga. Spod. 15, 29.

11. Kteri bodo umerli zmed Jeroboamovih v mestu, jih bodo snedli psi; kteri pa bodo umerli na polji, jih bodo požerle ptice pod nebam; zakaj Gospod je govoril.

12. Ti tedaj se vzdigni, in idi v svojo hišo, in ravno ko bodo tvoje noge stopile v mesto, bo umerl deček,

13. in obžaloval ga bo ves Izrael, in ga bo pokopal; on sam namreč zmed Jeroboamovih bo zanesen v grob, ker je našel nad njim dobro reč Gospod, Izraelov Bog, v hiši Jeroboamovi.

14. Postavil pa si je Gospod kralja čez Izrael, kteri bo udaril Jeroboamovo hišo ta dan in ta čas;

15. in Gospod Bog bo udaril Izrael,[4]) kakor se maje terst v vodi; in on bo izroval Izrael iz te dobre zemlje, ki jo je dal njih očetam, in jih bo prevel čez reko;[5]) ker so si napravili loge,[6]) de dražijo Gospoda.

16. In Gospod bo izdal Izrael zavoljo grehov Jeroboama, ki je grešil, in je v greh zapeljal Izrael.

17. Vzdignila se je tedaj Jeroboamova žena, in je šla, ter je prišla v Terso;[7]) in ko je ona stopila čez hišni prag,[8]) je deček umerl,

18. in so ga pokopali. Obžaloval pa ga je ves Izrael po besedi Gospodovi, ki jo je govoril po svojim hlapcu Ahii, preroku.

19. Druge zgodbe Jeroboama pa, kakó se je bojeval, in kakó je kraljeval, glej, to je zapisano v letnih bukvah Izraelovih kraljev.[9])

20. Dni pa, v kterih je kraljeval Jeroboam, je dve in dvajset let; in zaspal je s svojimi očeti vred; in kraljeval je Nadab, njegov sin, namesti njega.[10])

21. Dalje je Roboam, Salomonov sin, kraljeval v Judu. Eno in štirdeset let je bil Roboam star, ko je začel kraljevati; sedemnajst let je kraljeval v mestu Jeruzalemu, ki si ga je izvolil Gospod zmed vsih rodov Izraelovih, de je ondi postavil svoje imé. Imé njegove matere pa je bilo Naama, Amaničanka. 2. Kron. 12, 13.

22. In Juda[11]) je delal hudo

---

2. V hebrejskim: „*ki je zapert in zapušen v Izraelu;*“ visoke in nizke zmed Jeroboamovih bom potrebil (Glej 5. Mojz. 32, 36.). Nekteri pa razlagajo: moža in mladenča bom pokončal.

3. to je, poslednje mlajše Jeroboamove rodovine.

4. de se bo tresel in majal, kakor se maje i. t. d.

5. jih bo razkropil čez reko Evfrat po asirski deželi, kamor bodo peljani v sužnost.

6. kjer so malikam v čast nečistost uganjali. Gl. 2. Mojz. 34, 13.

7. Terza je bilo mesto blizo Sihema, in kraljev sedež, dokler Samarija ni bila sozidana. Spod. 15, 21: 16, 8: 23, 24.

8. čez prag hišnih vrat. V oziru na v. 12. se sme misliti, de je bila kraljeva hiša blizo mestnih vrat, kjer je bila sodnija.

9. v letnih bukvah Izraeloviga kraljestva, v ktere so se zapisovale imenitniši zgodbe sleherniga leta; té bukve pa so se zgubile.

10. Nadab, njegov sin, je bil za njim kralj. Glej spod. 15, 25.

11. to je, kraljestvo Judovo je delalo hudo.

Digitized by Google

pred Gospodam, in dražili so ga bolj ko vse, kar so bili storili njih očetje v svojih grehih, s kterimi so se pregrešili.[12])

23. Napravili so si namreč tudi oni altarjev, in podob,[13]) in logov, na vsakim visokim griču, in pod vsakim košatim drevesam;

24. pa tudi mehkužneži[14]) so bili v deželi, in počenjali so vse gnusobe narodov, ktere je Gospod sterl pred obličjem Izraelovih otrók.

25. V petim letu kraljestva Roboamoviga[15]) je prišel Sesak, egiptovski kralj, v Jeruzalem,

26. in je pobral zaklade hiše Gospodove, in kraljeve zaklade, in je vse poropal, tudi zlate škite, ki jih je bil Salomon naredil; Zgor. 10, 16.

27. in namesti njih je naredil kralj Roboam bronaste škite, in jih je dal v roko vodnikam škitarjev, in njim, ki so čuli pred vratmi kraljeve hiše.

28. In ko je kralj šel v hišo Gospodovo, so jih nosili, kteri so imeli dolžnost, spredej hoditi; in potem so jih nazaj pernesli v orožnico škitarjev.

29. Druge zgodbe pa Roboama, in vse, kar je storil, glej, to je zapisano v letnih bukvah Judovih kraljev.[16])

30. Bila pa je vojska med Roboamam in Jeroboamam vse dni.

31. In Roboam je zaspal s svojimi očeti vred, in je bil pokopan z njimi v mestu Davidovim; imé njegove matere pa je bilo Naama, Amaničanka; in kraljeval je Abijam, njegov sin, namesti njega.[17])

XV. Poglavje.

Za hudobnim Abijem na Judovim nasledva v kraljevanji njegov pobožni sin Asa; on se vojskuje zoper Baasa, Izraeloviga kralja, ter dobí pomoč od Benadada, sirskiga kralja. Ko Asa umerje, za njim nasledva njegov sin Josafat. V Izraelovim kraljestvu Baasa umori Nadaba z vso Jeroboamovo rodovino, in za njim vlada štir in dvajset let hudobnež za hudobnežem.

1. Tedaj v osemnajstim letu kraljestva Jeroboama, Nabatoviga sina, je kraljeval Abijam nad Judam.

2. Tri leta je kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Maaka, Abesalomova hči.[1]) 2. Kron. 13, 2.

12. Tri leta se je Roboam z ljudstvam vred deržal praviga Boga (2. Kron. 11. 17.); po tem se je vrinilo malikovanje, pred ko ne, po napeljevanji Maake, Roboamove žene. Primeri spod. 15, 13.

13. podob malikov. Neverniki so nar rajši častili svoje malike na višavah, v temnih gojzdih in logih, in pod košatim drevjem. Mehkužni mestnjani v Jeruzalemu so jih jeli v tem posnemati.

14. moštvo, ki se je prodajalo v nečistost, v češenje kaciga malika. Glej 5. Mojz. 23, 17.

15. V letu 3033 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 971 let.

16. v letnikih kraljestva Judoviga, ki so se tudi zgubili.

17. V letu 3046 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 958 let.

1. V 2. Kron. 13, 2. se imenuje Mikaja, Urielova hči; bila je prav za prav vnukinja Abesalomova ali Absolomova, po Tamari, njegovi hčeri (2. Kralj. 14, 27.), ki je bila žena Urielova.

Digitized by Google

3. In hodil je v vsih grehih svojiga očeta, ki jih je delal pred njim; in njegovo serce ni bilo popolnama z Gospodam, njegovim Bogam, kakor serce Davida, njegoviga očeta.

4. Pa zavoljo Davida mu je dal Gospod, njegov Bog, svetilo[2]) v Jeruzalemu, de je povzdignil njegoviga sina za njim, in de je poterdil Jeruzalem;

5. za to, ker je David delal, kar je bilo prav v očeh Gospodovih, in se ni umaknil ničemur, kar mu je bil zapovedal, vse dni svojiga življenja, razun reči Urija, Hetejca. 2. Kralj. 11, 4.

6. Vender vojska je bila med Roboamam in Jeroboamam, vse dni njegoviga življenja.

7. Druge zgodbe Abijama pa, in vse, kar je storil, ni li to zapisano v letnih bukvah Judovih kraljev? In bila je vojska med Abijamam in Jeroboamam. 2. Kron. 13, 3.

8. In Abijam je zaspal s svojimi očeti vred, in pokopali so ga v mestu Davidovim, in kraljeval je Asa, njegov sin, namesti njega.[3]) 2. Kron. 14, 1.

9. V dvajsetim letu Jeroboama, Izraeloviga kralja, je kraljeval Asa, Judov kralj,

10. in eno in štirdeset let je kraljeval v Jeruzalemu. Imé njegove matere je bilo Maaka, Abesalomova hči.[4])

11. In Asa je delal, kar je bilo prav pred obličjem Gospodovim, kakor David, njegov oče;

12. in je odpravil mehkužneže[5]) iz dežele, in je počedil vso gnusobo malikov, ki so jih bili naredili njegovi očetje.

13. Verh tega je odstavil tudi Maako, svojo mater, de ni bila več sprednjica v službi Priapovi,[6]) in v njegovim logu, ki ga je bila posvetila; in je razdjal njegov berlog, in razterl preostudno podobo, in jo je sežgal per potoku Cedronu;[7])

14. višav pa ni odpravil.[8]) Vender pa je bilo Asovo serce popolnama z Gospodam[9]) vse njegove dni.

15. In prenesel je to, kar je

2. to je, naslednika iz Davidoviga zaroda, de bi svetil med Božjim ljudstvam z vero in djanjem Davidovim. Glej zgor. 11, 36.

3. V letu 3049 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 955 let.

4. Ta Maaka mora biti druga od poprešnje (v. 2.); imenuje se tudi Abesalomova ali Absolomova hči, ker je bila iz Absolomoviga zaroda, po kterim njegovih sinov; v greški prestavi se imenuje Ana.

5. moštvo, ki je služilo v nečistost. Zgor. 14, 24.

6. *„Priap“* je bil nečist malik, in njegova služba je bila polna gnusobe, zatorej se je godila v temotnih krajih, v logih in berlogih. V hebrejskim je beseda *„miflecet“*, to je, strahota, zlasti pa strahovita ali ostudna malikova podoba, kakoršna je bila na pr. Priapova ali Baalpeorjeva.

7. V hebrejskim je vsa ta versta: *„In tudi Maako, svojo mater, je odstavil, de ni kraljevala; ker je naredila ostudniga malika v logu; in razterl je Asa ostudniga malika, in ga je sežgal per Kidronu“.*

8. On je odpravil altarje in podobe malikov (2. Kron. 14, 2.), dopustil je pa, de so Judje še pravimu Bogu darovali na višavah, na kterih se je darovalo, preden je bil tempelj zidan, in preden je bila vsa Božja služba vrédena.

9. kar tiče namreč pravo vero in službo Božjo; s tem pa niso izjeti pregreški zoper druge Božje zapovedi, ki jih je kralj utegnil nad seboj imeti.

Digitized by Google

bil njegov oče posvetil in obljubil, v hišo Gospodovo, srebro, in zlato, in posode. 2. Kron. 15, 18.

16. Vojska pa je bila med Asam in Baasam, Izraelovim kraljem,[10]) vse njune dni.

17. Prišel je tudi Baasa, Izraelov kralj, nad Juda, in je zidal Ramo, de ni mogel nihče ven in noter hoditi od strani Asa, Judoviga kralja.[11]) 2. Kron. 16, 1.

18. Pobral je tedaj Asa vse srebro in zlato, ki je bilo ostalo v zakladih hiše Gospodove, in v zakladih kraljeve hiše, in ga je dal v roke svojim hlapcam, ter je poslal k Benadadu, sinu Tabremona, Hezionoviga sina, k sirskimu kralju, ki je stanoval v Damasku, rekoč:

19. Zveza je med menoj in teboj, in med mojim očetam in tvojim očetam; zatorej sim ti poslal daril, srebra in zlata; in prosim, de prideš, in razdereš zvezo, ki jo imaš z Baasam, Izraelovim kraljem, de se bo umaknil od mene.

20. Benadad se vdá kralju Asu, in je poslal poglavarje svoje vojske nad Izraelove mesta, in nabili so Ahion, in Dan, in Abel, hišo Maako, in ves Kenerot, namreč vso Neftalijevo zemljo.

21. In ko je to slišal Baasa, je nehal zidati Ramo, in se je vernil v Terso.

22. Kralj Asa pa je poslal sporočilo po vsim Judu, rekoč: Nihče ne bodi izgovorjen. In pobrali so kamnje z Rame, in njen les, s kterim je delal Baasa, in sozidal je iz njega kralj Asa Gabao Benjaminovo in Masfo.[12])

23. Druge zgodbe Asa pa, in vsa njegova moč, in vse, kar je storil, in mesta, ki jih je sozidal, ni li to zapisano v letnih bukvah Judovih kraljev? V času svoje starosti pa je terpel v nogah.

24. In zaspal je s svojimi očeti vred, in pokopan je bil z njimi v mestu Davida, svojiga očeta. In kraljeval je Josafat, njegov sin, namesti njega.[13]) 2. Kron. 17, 1.

25. Nadab pa, Jeroboamov sin, je kraljeval nad Izraelam v drugim letu Asa, Judoviga kralja;[14]) in kraljeval je nad Izraelam dve leti.

26. In je delal, kar je hudo v obličji Gospodovim, in je hodil po potih svojiga očeta, in v njegovih grehih, s kterimi je v greh zapeljal Izrael.

27. Zalezoval pa ga je Baasa, Ahijev sin, iz Isaharjeve hiše, in ga je pobil per Gebetonu, ki je filistejsko mesto; Nadab namreč in ves Izrael so oblegali Gebeton.

28. Umoril ga je tedaj Baasa v tretjim letu Asa, Judoviga kralja, in je kraljeval namesti njega.[15])

---

10. Od Baasa je govorjenje spodej v 28. versti.
11. Baasa je hotel vso zvezo z Judam razdreti; zatorej je zidal terdnjavo, de bi bil iz nje gospodoval nad potam v gorovji, ki je deržal na Izraelsko.
12. de bi z njima branil mejo; pri tem zidanji je mogel vsakteri pomagati, ki je bil dolžen tlako delati, brez izjeme ali izgovora.
13. V letu 3090 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 910 let.
14. V letu 3050 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 954 let.
15. V letu 3051 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 953 let.

Digitized by Google

29. In ko je kraljeval, je pobil vso Jeroboamovo hišo, ni pustil celo ne ene duše od njegoviga zaroda, dokler ga ni pokončal, po besedi Gospodovi, ki jo je govoril po ustih svojiga hlapca, Ahija, Silončana, Spod. 21, 22. Zgor. 14, 10.

30. zavoljo grehov Jeroboamovih, s kterimi je grešil, in s kterimi je v greh zapeljal Izrael; in zavoljo pregrehe, s ktero je dražil Gospoda, Izraeloviga Boga.

31. Druge zgodbe Nadaba pa, in vse, kar je delal, ni li to zapisano v letnih bukvah Izraelovih kraljev?

32. In bila je vojska med Asam in Baasam, Izraelovim kraljem, vse njune dni.

33. V tretjim letu Asa, Judoviga kralja, je kraljeval Baasa, Ahijev sin, nad vsim Izraelam v Tersi štiri in dvajset let.

34. In je delal hudo pred Gospodam, in je hodil po Jeroboamovim potu, in v njegovih grehih, s kterimi je v greh zapeljeval Izrael.

XVI. Poglavje.

Prerok Jehu prerokuje pokončanje kralja Baasa in njegove hiše; za Baasam nasledva v kraljevanji njegov sin Ela, hudobni Zambri pa ga umori, in se kraljestva polasti, Izrael si izvoli Amrija kralja, Zambri pa se sam sežge s kraljevo hišo vred. Po Amrijevi smerti nasledva njegov prehudobni sin Ahab, ki si je Jezabelo vzel za ženo, in v njegovim času so spet sozidali mesto Jeriho.

1. Zgodila se je pa beseda Gospodova do Jehuta,[1]) sina Hananijeviga,[2]) zoper Baasa, rekoč:

2. Zato, ker sim te povikšal iz prahú,[3]) in te postavil vojvoda čez svoje ljudstvo Izrael,[4]) si ti pa hodil po Jeroboamovim potu, in si zapeljal v greh moje ljudstvo Izrael, de si me dražil v njih grehih;

3. glej, jez bom požel naslednike Baasove in naslednike njegove hiše, in bom storil s tvojo hišo, kakor s hišo Jeroboama, Nabatoviga sina. Zgor. 14, 10.

4. Kdor bo umerl zmed Baasovih v mestu, ga bodo snedli psi; in kdor bo umerl zmed njih na polji, ga bodo snedle ptice pod nebam. Zgor. 14, 11.

---

1. Bog se je usmilil svojiga nezvestiga ljudstva, in mu je pošiljal od časa do časa preroke; dal je pa tudi, de so bili vselej tudi pobožni in verni med njim.
2. Hanani, Jehutov oče, je bil sam tudi prerok. Glej 2. Kron. 16, 17.
3. Vsaka oblast je od Boga; tudi zdajavec in morivec Baasa je prišel do kraljestva le, ker je Bog dopustil; le po njegovi volji, ali vsaj z njegovim dopušenjem kralji gospodujejo.
4. Bog imenuje odpadlo ljudstvo še svoje ljudstvo, nekoliko zato, ker je ohranilo še veliko rečí od stare zaveze, namreč obrezo, bukve zaveze, in drugo; nekoliko pa zato, ker je Bog previdil, de se bo še povernilo k svojim bratam, k Judovimu ljudstvu. To nas učí, de poterpímo s tacimi, ki drugači mislijo, ter jih ljubímo, njih zmote pa studimo, in se jih ogibajmo.

Digitized by Google

5. Druge zgodbe Baasa pa, in vse, kar je storil, in njegovi boji, ni li to zapisano v letnih bukvah Izraelovih kraljev? 2. Kron. 16, 1.

6. Zaspal je tedaj Baasa s svojimi očeti vred, in je bil pokopan v Tersi, in kraljeval je Ela, njegov sin, namesti njega.

7. Ko se je pa bila po Jehutu, Hananijevim sinu, preroku, beseda Gospodova zgodila zoper Baasa, in zoper njegovo hišo, in zoper vse hudo, kar je storil pred Gospodam, ter ga je dražil z deli svojih rok, de bi bil kakor Jeroboamova hiša; za tega voljo ga je umoril, to je, Jehuta, Hananijeviga sina, preroka.[5])

8. V šest in dvajsetim letu Asa, Judoviga kralja, je kraljeval Ela, Baasov sin,[6]) nad Izraelam v Tersi dve leti.

9. In vzdignil se je zoper njega njegov hlapec Zambri, vodnik polovice konjnikov;[7]) Ela pa je v Tersi pil, in je bil pijan v hiši Arsa, poglavarja v Tersi.[8])

10. Perderl je tedaj Zambri, ter ga je udaril in umoril, v sedem in dvajsetim letu Asa, Judoviga kralja, in je kraljeval namesti njega.[9]) 4. Kralj. 9, 31.

11. In ko je kraljeval, in sedel na svojim prestolu, je pobil vso hišo Baasovo, in ni pustil v nji, ki ščí v steno, tudi ne njegovih sorodnikov in prijatlov. Perm. 1. Kralj. 25, 21: 3. Kralj. 14, 10.

12. In potrebil je Zambri Baasovo hišo po besedi Gospodovi, ki jo je govoril Baasu po ustih Jehuta, preroka,

13. zavoljo vsih grehov Baasovih, in zavoljo grehov Ela, njegoviga sina, ki sta grešila in v greh zapeljala Izraelce, de so dražili Gospoda, Izraeloviga Boga, v svojih nečimernostih.[10])

14. Druge rečí Ela pa, in vse, kar je storil, ni li to zapisano v letnih bukvah Izraelovih kraljev?

15. V sedem in dvajsetim letu Asa, Judoviga kralja, je kraljeval Zambri sedem dni v Tersi; dalje je vojska oblegala Gebeton, filistejsko mesto.

16. In ko je zaslišal, de se je spuntal Zambri, in umoril kralja, si je naredil ves Izrael kralja Amrija, ki je bil vojskini poglavar čez Izrael tisti dan v stanišu.

17. Šel je tedaj Zambri, in ves Izrael z njim, iz Gebetona, in so oblegli Terso.

18. Zambri pa, viditi, de bo mesto premagano, je šel v kraljevi dvor,[11]) in se je sežgal s kraljevo hišo vred, in je umerl

---

5. Besedí: *„to je, Jehuta, Hananijeviga sina, preroka“*, ni v hebrejskim, desiravno se dajo zraven misliti. Drugi drugači prestavljajo hebrejsko: *„Po Jehutu je prišla beseda Gospodova zoper Baasa, zavoljo vsiga njegoviga hudiga, in ker je bil, kakor Jeroboamova hiša, in ker jo je udaril“*.

6. V letu 3074 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 930 let.

7. V hebrejskim: *„vojskinih vozov“*.

8. ki je bil oskerbnik kraljeve hiše. Glej zgor. 4, 6.

9. V letu 3075 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 929 let.

10. to je, s svojimi maliki, ki so zgolj nič in praznota.

11. v svoj hram, kjer je imel svoje žene in svoje zaklade.

Digitized by Google

19. v svojih grehih,[12]) s kterimi se je pregrešil, ker je delal hudo pred Gospodam, in je hodil po Jeroboamovim potu, in v njegovim grehu, s kterim je v greh zapeljal Izrael.

20. Druge zgodbe pa Zambrija, in njegovo zalezovanje, in grozovitost, ni li to zapisano v bukvah Izraelovih kraljev?

21. Takrat se je Izraelovo ljudstvo razdelilo v dva dela; polovica ljudstva je hodila za Tebnijem, Ginetovim sinam, de bi ga postavila kralja, in polovica za Amrijem;

22. premagalo pa je ljudstvo, ki je bilo z Amrijem, ljudstvo, ki je hodilo za Tebnijem, Ginetovim sinam, in umerl je Tebni, in kraljeval je Amri.[13])

23. V en in tridesetim letu Asa, Judoviga kralja, je kraljeval Amri nad Izraelam, dvanajst let; v Tersi je kraljeval šest let.

24. In je kupil hrib Samarijo od Semerja za dva talenta srebra; in ga je pozidal, in je klical imé mesta, ki ga je sozidal, po imenu Semerja, gospodarja tega hriba, Samarijo.

25. Delal pa je Amri hudo pred obličjem Gospodovim, in je ravnal krivično bolj ko vsi, ki so bili pred njim.

26. In hodil je po vsim potu Jeroboama, Nabatoviga sina, in v njegovih grehih, s kterimi je v greh zapeljal Izrael, de je dražil Gospoda, Izraeloviga Boga, v svojih nečimernostih.

27. Druge zgodbe pa Amrija, in njegove vojske, ki jih je imel, ni li to zapisano v letnih bukvah Izraelovih kraljev?

28. In zaspal je Amri s svojimi očeti vred, in je bil pokopan v Samarii; in kraljeval je Ahab, njegov sin, namesti njega.[14])

29. Ahab pa, Amrijev sin, je kraljeval nad Izraelam v osem in tridesetim letu Asa, Judoviga kralja. In kraljeval je Ahab, Amrijev sin, nad Izraelam v Samarii dve in dvajset let.

30. In delal je Ahab, Amrijev sin, hudo pred obličjem Gospodovim, bolj kakor vsi, ki so bili pred njim.

31. In ni mu bilo zadosti, de je hodil v grehih Jeroboama, Nabatoviga sina;[15]) verh tega je vzel za ženo Jezabelo, hčer Etbaala, sidonskiga kralja.[16]) In je šel, ter je služil Baalu, in ga je molil.

32. In postavil je altar Baalu v Baalovim tempeljnu, ki ga je bil sozidal v Samarii;

33. in je zasadil log, in še več je storil Ahab v svojim djanji, ter je dražil Gospoda, Izraeloviga Boga, bolj kakor vsi Izraelovi kralji, ki so bili pred njim.

34. V njegovih dneh[17]) je zi-

---

12. V hebrejskim: „*zavoljo grehov*“.
13. V letu 3079 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 925 let.
14. V letu 3086 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 918 let.
15. de je namreč molil podobe zlatih telet. Glej zgor. 12, 28.
16. ki je bila posebna malikovavka, in je vpeljala službo Baala, sidonskiga malika, ki je bil znamnje solnca, ko gospodarja na nebezu.
17. to je, v Ahabovih dneh ali časih.

Digitized by Google

dal Hiel iz Betela Jeriho; na Abirama, svojiga pervorojenca, je nje dno vložil, in na Seguba, svojiga mlajšiga, je postavil njene vrata;[18]) po besedi Gospodovi, ki jo je govoril po Jozuetu, Nunovim sinu. Joz. 6, 26.

XVII. Poglavje.

Prerok Elija napové sušo. Krokarji nosijo preroku jesti. Elija se poda v Sarefto k neki vdovi. Per nji ne poide ne moka v posodi, ne olje v verču. Elija obudí s svojo molitvijo njé sina v življenje.

1. In govoril je Elija, Tesbičan, zmed prebivavcov galaajskih,[1]) Ahabu: *(Kakor resnično)* živi Gospod, Izraelov Bog, ki pred njega obličjem stojim, ne bo te leta rose in dežja, razun po besedah mojih ust.[2]) Sir. 48, 1. Luk. 4, 25. Jak. 5, 17.

2. In zgodila se je beseda Gospodova do njega, rekoč:

3. Umakni se od tod, in pojdi proti izhodu, in skrí se per potoku Karitu, ki je Jordanu nasproti.

4. In ondi pí s potoka; ter krokarjem sim zapovedal, de te ondi živé.

5. Šel je tedaj, in je storil po besedi Gospodovi; in ko je bil odšel, je sedel per potoku Karitu, ki je Jordanu nasproti.

6. Krokarji so mu tudi nosili kruha, in mesa zjutrej, enako kruha in mesa zvečer, in pil je s potoka.

7. Po *(nekterih)* dneh pa se je posušil potok; ker ni dežilo na zemljo.

8. Zgodila se je tedaj beseda Gospodova do njega, rekoč:

9. Vstani, in pojdi v Sarefto Sidoncov,[3]) in ostani ondi; zapovedal sim namreč ondi ženi vdovi, de te preživi.

10. Vstal je in šel v Sarefto. In ko je prišel do mestnih vrat, se mu je perkazala žena vdova, ki je nabirala derv; in jo je poklical, in ji rekel: Daj mi malo vode v posodi, de pijem. Luk. 4, 26.

11. In ko je ona šla, de bi pernesla, je zavpil za njo, rekoč: Pernesi mi, prosim, tudi grižljej kruha v svoji roki.

12. In ona je odgovorila: *(Kakor resnično)* živí Gospod, tvoj Bog, nimam kruha, razun toliko moke v loncu, kolikor je pešica zamore deržati, in malo olja v verču; glej, nabiram pár derv,

---

18. Zgubil je vse svoje otroke; pervi mu je umerl, ko je začel mesto zidati, in poslednji, ko je bil delo končal.

1. Mesto Tesbi je bilo v Gadovim rodu, namreč v Galaadu, v deželi unkraj Jordana. Po splošni misli svetih očetov je bil Elija sprednik preroške šole (primeri 1. Kralj. 10, 5.), in je živel v deviškim stanu. Bog mu je dal močniga duha, in vneto gorečnost za njegovo čast.

2. Te besede so bile nedvomljivo konec svarivniga govora do kralja Ahaba, ki se ni hotel malikovanju odpovedati.

3. Sarefta je bilo mesto na sidonski zemlji blizo morja, tedaj zunaj izraelske dežele.

Digitized by Google

de grem, in ga napravim sebi, in svojimu sinu, de jeva, ter umerjeva.[4])

13. In Elija ji je rekel: Nikar se ne boj, temuč idi, in stori, kakor si rekla; vender meni nar pred naredi s tiste močice majhen podpepelnik, in pernesi ga k meni; sebi pa, in svojimu sinu po tem naredi.

14. To pa pravi Gospod, Izraelov Bog: Moka v loncu ne bo pošla, in olje v verču se ne bo zmanjšalo, do dneva, ob kterim bo Gospod dal dežja na zemljo.[5])

15. In ona je šla, in je naredila po Elijevi besedi, in jedel je on, in ona, in njena hiša; in od tistiga dneva

16. moka v loncu ni pošla, in olje v verču se ni zmanjšalo, po besedi Gospodovi, ki jo je bil govoril po Elii.

17. Zgodilo se je pa po tem, de je zbolel sin žene, gospodinje, in bila je bolezen silno huda, takó de ni bilo v njem sape.

18. Rekla je tedaj Eliju: Kaj je meni s teboj, mož Božji? Si prišel k meni, de zopet v spomin pridejo moje krivice, in de umoriš mojiga sina?[6])

19. In rekel ji je Elija: Daj mi svojiga sina. In vzel ga je z njeniga naročja, in ga je nesel v zgornji hram,[7]) kjer je sam stanoval, in ga je položil na svojo posteljo.

20. In je klical v Gospoda, in je rekel: Gospod, moj Bog, si li tudi vdovo, per kteri se jez kakor si bodi živim, z nadlogo udaril, de umoriš njeniga sina?

21. In razprosterl se je, in se je meril nad dečkam trikrat,[8]) in je klical v Gospoda, ter je rekel: Gospod, moj Bog, naj se verne, prosim, duša tega dečka v njegovo telo!

22. In Gospod je uslišal Elijev glas, in povernila se je dečkova duša v njega, in oživel je.

23. In vzel je Elija dečka, in nesel ga je iz zgornjiga hrama v spodnjo hišo, in ga je dal nje-

---

4. po tem za lakoto umerjeva, ker ne bova imela nič več jesti.

5. Elija je čednost in dobrotljivost te žene djal na terdo skušnjo; Bog pa ji je dal pomoč, de je verjela prerokovi besedi; zatorej se je s čudovitno voljnostjo znebila pičliga, kar je imela. Sveti očetje močno hvalijo njene ljubezen, dobrotljivost in postrežnost.

6. Besede te žene, pravi Teodoret, so vredne občudovanja. Ona hoče reči: Luč tvoje svetosti je storila, de so se pokazali moji grehi, ki so bili poprej v temi skriti. Ona ne pravi: Ti si mi pernesel nesrečo, temuč spozna, de njé grehi so krivi njene nesreče. Ona iz ponižnosti obžaluje, de je sprejela preroka pod svojo nevredno streho.

7. Zgornji hram je bil verh hiše, na ravni strehi. Glej Sodn. 3, 20: 4. Kralj. 4, 10.

8. To je prerok delal po Božjim nagibanji, de je s tem vpodobil veliko skrivnost — obujenje ljudstev v novo življenje. Vse ljudstva so namreč mertve ležale v svojih grehih, Bog pa jih je hotel obuditi, ker se je ponižal do njih reve, ter se je nekako meril z njimi. Trikratno merjenje kaže na skrivnost presvete Trojice, ker se keršansko ljudstvo oživlja, ne po Očeta samo brez Sina, ne po Očetu in Sinu samo brez svetiga Duha, ampak po veseljni presveti Trojici (Sv. Avguštin).

Digitized by Google

govi materi, in ji je rekel: Glej, tvoj sin živi!

24. In rekla je žena Eliju: Zdaj sim v tem spoznala, de si ti mož Božji, in de je beseda Gospodova v tvojih ustih resnična.

XVIII. Poglavje.

Bog Eliju ukaže iti k kralju Ahabu. Velika suša in lakota je v deželi. Abdija, kraljev hišnik, skriva preroke, ki jih mori hudobna Jezabela. Ahab in Abdija gresta vsak po svojim potu merve iskat po deželi. Elija sreča hišnika Abdija, in mu reče, naj naznani kralju, de je Elija tukej. Abdija silno nerad to naznani kralju, ker se bojí smerti. Kralj gre Eliju naproti. Elija očita kralju malikovanje. Krivi preroki vpijejo od jutra do večera proti Baalu, naj zažge njih daritev, pa ni uslišanja. Elija prosi Boga, naj požge ogenj njegovo daritev, in je uslišan. Elija pomorí krive preroke, in sprósi dežja.

1. Po veliko dneh se je zgodila beseda Gospodova do Elija, v tretjim letu,[1]) rekoč: Pojdi, in pokaži se Ahabu, de dam dežja na zemljo.

2. Šel je tedaj Elija, de bi se pokazal Ahabu; bila je pa silna lakota v Samarii.

3. In poklical je Ahab Abdija, oskerbnika svoje hiše; Abdija pa se je močno bal Gospoda.

4. Zakaj ko je Jezabela morila preroke Gospodove, je on vzel sto prerokov, in jih je skril po petdeset in petdeset v berlogih, in jih je živil s kruham in vodo.

5. Rekel je tedaj Ahab Abdiju: Pojdi po deželi do vsih vodnih studencov, in po vsih dolinah,[2]) če kje zamoremo najti trave, in oteti konje in mezge, de vsa živina ne pogine.

6. In razdelila sta si kraje, de bi jih obhodila; Ahab je šel po enim potu, in Abdija po drugim potu posebej.

7. In ko je bil Abdija na potu, mu je Elija prišel naproti, in ko ga je on spoznal, je padel na svoj obraz, in je rekel: Ali si ti, moj gospod, Elija?

8. In on mu je odgovoril: Jez sim. Pojdi in povej svojimu gospodu: Elija je tukaj.

9. Uni pa pravi: Kaj sim se pregrešil, de daš mene, svojiga hlapca, Ahabu v roko, de me umorí?

10. *(Kakor resnično)* živi Gospod, tvoj Bog, ni ga naroda, ne kraljestva, kamor bi ne bil poslal moj gospod te iskat; in ko so vsi odgovarjali: Ni ga tukaj, je zapersegel posamezne kraljestva in narode, de te nikakor ni bilo najti.

11. In zdaj mi ti praviš: Pojdi in povej svojimu gospodu: Elija je tukaj!

12. In ko bom odšel od tebe, te bo Duh Gospodov odnesel v kraj, ki ga jez ne vem; in bom šel, ter oznanil Ahabu, in ko te

---

1. v tretjim letu, kar je stanoval v Sarefti, v četertim, kar je bila suša. Glej Luk. 4, 25.

2. in do vsih potokov, ki so tekli po dolinah.

Digitized by Google

ne bo najdel, bo mene umoril; tvoj hlapec pa se boji Gospoda z mladiga.

13. Ali ni bilo naznanjeno tebi, mojimu gospodu, kaj sim storil, ko je Jezabela morila preroke Gospodove, de sim skril zmed prerokov Gospodovih sto mož, po petdeset in petdeset v berlogih, in sim jih živil s kruham in z vodo?

14. In zdaj ti praviš: Pojdi, in reci svojimu gospodu: Elija je tukaj: de me umori?

15. In rekel je Elija: *(Kakor resnično)* živi Gospod vojskinih trum, pred kteriga obličjem stojim, še dans se mu bom perkazal.

16. Šel je tedaj Abdija Ahabu naproti, in mu je naznanil; in Ahab je prišel Eliju naproti.

17. In ko ga je vidil, je rekel: Si li ti tisti, ki motiš Izrael?[3])

18. In on je rekel: Nisim jez motil Izraela, ampak ti, in hiša tvojiga očeta, ki ste zapustili povelja Gospodove, in ste hodili za Baali.

19. Vender pa zdaj pošlji, in zberi k meni ves Izrael na goro Karmel, tudi preroke Baalove štiri sto in petdesetere, in preroke logov[4]) štiri stotere, ki jedo z mize Jezabeline.[5])

20. Poslal je Ahab do vsih otrók Izraelovih, in je zbral preroke na karmelski gori.

21. Stopil pa je Elija pred vse ljudstvo, in je rekel: Kakó dolgo omahujete na dve strani? Če Gospod je Bog, hodíte za njim; če pa Baal, hodíte za unim. In ljudstvo mu ni odgovorilo besede.

22. In zopet je rekel Elija ljudstvu: Jez sam sim ostal prerok Gospodov; prerokov Baalovih pa je štiri sto in petdeset mož.

23. Naj se nam dasta dva vola, in oni naj si izberejo eniga vola, ter naj ga razsekajo na kose, in položijo na derva, ognja pa naj ne podtikajo; in jez bom perpravil druziga vola, in položil na derva, ognja pa ne bom podtaknil.

24. Kličite imena svojih bogov, in jez bom klical imé svojiga Gospoda; in bog, kteri bo uslišal po ognji,[6]) on bodi Bog. In odgovorilo je vse ljudstvo, in je reklo: Prav dober je predlog.

25. Rekel je tedaj Elija Baalovim prerokam: Izberite si eniga vola, in perpravite ga pervi, ker je vas več; in kličite imena svojih bogov, ognja pa ne podtikajte.

26. In ko so vzeli vola, ki jim ga je bil dal,[7]) so ga perpravili; in klicali so imé Baalovo od jutra do poldné, rekoč: Baal, usliši nas! In ni bilo glasú, in nikogar, de bi bil odgovoril; in preskakovali so altar,[8]) ki so ga bili naredili.

27. In ko je bil že poldan, jih

3. s sušo, lakoto in dragino? Ali pa: „*Si li ti, ki nesrečo napravljaš Izraelu?*“

4. ki so bili razstavljeni po vsi deželi per raznih tempeljnih in logih.

5. ki so od Jezabele prejemali živež ali plačilo.

6. kteri bo poslal ogenj, povžit darove. De bo Bog to storil, je bil Elija v sercu prepričan po svetim Duhu (v. 36.).

7. ki jim ga je bil prepustil, de so si ga zbrali.

8. V hebrejskim: „*so hromotali* (poskakovali, ali plesali) *okrog altarja*“. Pisavec teh bukev — zasmehovaje njih ples — pravi: „*so hromotali*“, ter

Digitized by Google

je Elija zasmehoval, rekoč: Vpite z večim glasam; saj je bog, in morebiti se pogovarja,[9]) ali je v gostivnici, ali na potu, ali morde spi, de se zbudí.

28. Vpili so tedaj z velikim glasam, in so se urezovali po svoji šegi z nožmi in suličicami, de so bili s kervjo obliti.[10])

29. Kadar je prišel poldan, in je, ko so oni prerokovali,[11]) prišel čas, ob kterim se daritev daruje,[12]) in ni bilo slišati glasú, tudi ni nihče odgovoril, in ni poslušal njih prošnje;

30. je rekel Elija vsimu ljudstvu: Pridite k meni. In ko je perstopilo k njemu ljudstvo, je poravnal altar Gospodov,[13]) ki je bil razdan.

31. In je vzel dvanajst kamnov po številu rodov sinov Jakopa, do kteriga se je zgodila beseda Gospodova, rekoč: Izrael bodi tvoje imé. 1. Mojz. 32, 28.

32. In je napravil s kamnov altar v imenu Gospodovim, in je naredil vodotok,[14]) kakor za dve brazdi, okrog in okrog altarja,[15])

33. in je zložil derva, in je razsekal vola na kosove, in ga je položil na derva,

34. in je rekel: Napolnite štiri verče z vodo, in zlite jo na dar in na derva. In spet je rekel: Še v drugič to storíte! In ko so to storili v drugič, je rekel: Še v tretjič ravno to storíte! In storili so v tretjič;

35. in voda je tekla okrog altarja, in grapa vodotoka se je napolnila.[16])

36. In ko je bil že čas, de bi se darovala žgavna daritev,[17]) je perstopil Elija, prerok, in je rekel: Gospod, Bog Abrahamov, in Izakov, in Izraelov, pokaži dans, de si ti Bog Izraelov, in jez tvoj hlapec, in de sim po tvoji zapovedi storil vse te rečí.

37. Usliši me, Gospod, usliši me; de se učí to ljudstvo, dę ti, Gospod, si Bog, in de si ti spreobernil njih serca!

---

so rajali ali plesali. Ko so si solnce mislili v podobi Baala, so s plesam naznanjali ték solnca okrog zemlje, ali tudi ték zemlje okrog solnca, ki v starim času ni bil popolnama neznan. Pa tudi preskakovanje čez altar, ali skozi darilni ogenj je bilo navadno.

9. Hebrejsko se tudi prestavlja: *„si pomišljuje“*.

10. s tem so nekako sami sebe darovali in zročevali svojimu bogu, de bi si njegovo milost sprosili.

11. so glasno izrekovali svoje molitve, in se obnašali kakor preroki v nekakim višim navdihnjenji. Glej 1. Kralj. 19, 24.

12. ko se namreč večerna daritev opravlja (v. 36.).

13. ki je bil že pred sozidanim tempeljnam pravimu Bogu postavljen na karmelski gori, ki so ga bili pa malikovavci poznejše poderli.

14. je dal skopati okrog in okrog altarja grapo za vodo.

15. V hebrejskim: *„kakor med dvema méricama poselve“*, to je, grapa je obsegala toliko zemlje, kolikor bi se je posejalo z dvema méricama semena. Mérica, v hebrejskim *„sea“*, ki se tukaj šteje, je bila tretji del *„efe“*, in je deržala 662 pariških kočnih palcov, ali malo več ko peti del vagana.

16. Elija je polil z vodo ves altar, de je s tem pokazal, de ogenj, ki bo prišel na daritev, je čudovit ogenj.

17. namreč tisti čas, ko se je v tempeljnu opravljala večerna daritev.

Digitized by Google

38. Padel pa je ogenj Gospodov, in je povžil žgavni dar, in derva, in kamnje, in tudi prah, in vodo, ki je bila v vodotoku, je polizal.

39. Ko je to vse ljudstvo vidilo, je padlo na svoj obraz, in je reklo: Gospod sam je Bog, Gospod sam je Bog!

40. In rekel jim je Elija: Primite Baalove preroke, in kar eden naj ne uide zmed njih. In ko so jih bili prijeli, jih je peljal Elija k potoku Kisonu, in jih je ondi pomoril.[18])

41. In rekel je Elija Ahabu: Pridi gori,[19]) jej in pí; ker šum veliciga dežja je.[20])

42. Prišel je Ahab, de bi jedel in pil; Elija pa je šel na verh Karmela, in k zemlji nagnjen je djal svoj obraz med svoje kolena,[21])

43. in rekel je svojimu dečku: Pojdi gori in poglej proti morju. In ko je bil ta šel, in se ogledal, je rekel: Nič ni. In spet mu reče: Povračaj se sedem potov.

44. Ob sedmim potu pa, glej, je meglica majhna ko stopinja človekova[22]) vstajala iz morja. In on je rekel: Pojdi gori, in reci Ahabu: Naprezi svoj voz, in pojdi doli, de te dež ne vjame.

45. In ko se je obračal sem ter tje, glej, je nebo otemnélo, in oblak, in veter, in velik dež se je napravil. Usedel se je tedaj Ahab, in je šel v Jezrahel.[23])

46. In roka Gospodova je prišla nad Elija,[24]) in opasal si je ledje,[25]) in je tekel pred Ahabam, de je prišel v Jezrahel.

XIX. Poglavje.

Elija ubeží Jezabeli, ki mu po življenji streže, v pušavo, in si želí umreti; angelj mu pernese jesti in piti; s to jedjo pokrepčan gre Elija do hriba Horeba; ondi se mu Bog perkaže, ter ga tolaži zavoljo nesrečniga Izraela, in mu ukaže, de naj se verne, ter naj mazili Hazaela za kralja čez Sirijo, in Jehuta čez Izrael, Elizeja pa za preroka namesti sebe. Elija gre, pokliče Elizeja s polja za preroka, in Elizej hódi za njim.

1. Oznanil pa je Ahab Jezabeli vse, kar je bil Elija storil, in kakó je pomoril vse preroke z mečem.

---

18. ker so bili morivci pravih prerokov (zgor. v. 4.), in zapeljivci ljudstva.
19. na karmelsko goro.
20. bodi vesel, ker bo kmalo dež prišel.
21. To daje na znanje veliko ponižnost in zbranost, s ktero je prerok molil. Glej Ps. 34, 13.
22. V hebrejskim: *„Vidim majhen oblak, velik ko moška roka, iz morja vstajati“*.
23. Jezrahel je bilo mesto v Isaharjevim rodu, viši od Terse (Joz. 19, 18.), poletno stanovanje Ahabovo (Spod. 21, 1.).
24. Božja moč ga je navdala. Primeri zgor. v. 12.
25. si je podpasal svoje oblačilo, de je lože tekel.

Digitized by Google

2. In Jezabela je poslala sporočnika k Eliju, rekoč: To naj mi storijo bogovi, in to naj še perdajo, če ne bom to uro jutri storila tvoji duši, kakor *(si ti storil)* duši slednjiga zmed njih.

3. Bal se je tedaj Elija,[1]) in je vstal, ter šel, kamor koli ga je nesla volja;[2]) in je prišel v Bersabo Judovo, in je spustil ondi svojiga dečka.

4. In je šel dalje v pušavo, en dan hodá. In ko je prišel, in sedel pod neki brinj, je prosil svoji duši, de bi umerl,[3]) in je rekel: Zadosti mi je, Gospod, vzemi mojo dušo; zakaj nisim boljši, kakor moji očetje.

5. In se je ulegel, in je zaspal v brinjevi senci; in glej, angelj Gospodov se ga je dotaknil, in mu je rekel: Vstani, in jej.

6. Ozerl se je, in glej, per njegovi glavi je bil podpepelnik,[4]) in poseda vode; jedel je tedaj, in pil, in je spet zaspal.

7. In povernil se je angelj Gospodov v drugič, in se ga je dotaknil, in mu je rekel: Vstani, jej; zakaj ti imaš še dolgo pot.

8. In ko je bil vstal, je jedel, in pil, in je hodil v moči tiste jedí štirdeset dni, in štirdeset nočí, do Božje gore Horeba.[5])

9. In ko je prišel tje, je ostal v berlogu; in glej, Gospod je z njim govoril, ter mu je rekel: Kaj delaš tukaj, Elija?

10. On pa je odgovoril: Vnét sim gorel za Gospoda, Boga vojskinih trum, ker so zapustili tvojo zavezo Izraelovi otroci; tvoje altarje so razdjali, tvoje preroke so pomorili z mečem; pušen sim jez sam, in išejo moje duše, de bi jo vzeli.

11. In rekel mu je: Pojdi ven, in stopi na goro pred Gospoda;[6]) in glej, Gospod gre memo,[7]) in

---

1. Elija, sicer takó serčen in neprestrašen, se zdaj bojí žuganja te hudobne ženske. Takó tedaj tudi serčne in močnodušne svetnike prepada strah, boječnost. Bog to dopuša iz svetiga namena, de jih namreč ohrani v ponižnosti, in de v njih bolj in bolj uterdi spoznanje, de so le po njem močni; de so pa slabi in revni, ako jih on zapustí s svojo gnado.
2. Hebrejsko nekteri prestavljajo: *„je šel otet svojo dušo“*, to je, svoje življenje.
3. Tisti čas je bila prava vera zaničevana, hudobija je kraljevala, pravični so bili preganjani in morjeni; zatorej bi bil Elija, ako bi bila Božja volja, rajši umerl, kakor pa de bi bil Jezabeli v roke prišel, kar bi bilo za malikovanje le nova zmaga.
4. kruh, ki je bil v perhljajici spečen.
5. Horeb je gorovje v pušavi med dvojim koncam rudečiga morja, Sinaj je srednji verh tega gorovja. Glej 2. Mojz. 3, 1: 17, 6: 19, 1. 2: 24, 16: 5. Mojz. 1, 6: 4, 10. Kruh, ki ga je prerok prejel, je bil prav za prav angeljsk kruh s prečudno nadnatorno močjo; je bil podoba presvetiga rešnjiga telesa, ki s njim pokrepčani hódimo po potu v nebesa k gledanju Gospod Boga (Sv. Paskazi).
6. Bog je hotel preroka Elija v prikazni poterditi in podučiti na tistim mestu, kjer se je dal Mojzesu viditi. Glej 2. Mojz. 33, 22. Dva velika preroka stare zaveze sta bila tukaj na tem mestu, ki sta bila poznejše tudi s Kristusam na gori, kjer se je spremenil. Glej Mat. 17, 1. i. d.
7. Gospod pojde memo. Piš, blisk in potres bodo Gospodov prihod napovedovali. Perm. 2. Mojz. 19, 16. 18.

Digitized by Google

velik in močen piš, ki prevrača hribe, in raztéra skale, pred Gospodam; pa v pišu ni Gospod; in za pišem potres, pa v potresu ni Gospod;

12. in za potresam ogenj, pa v ognji ni Gospod; in za ognjem šumljanje tanke sapice.[8])

13. In ko je to slišal Elija, je zagernil svoj obraz s plajšem,[9]) in je šel ven, ter je stal med vhodam v berlog, in glej, glas je bil do njega, rekoč:[10]) Kaj tukaj delaš, Elija? In on je odgovoril:

14. Vnét sim gorel za Gospoda, Boga vojskinih trum; ker so zapustili tvojo zavezo Izraelovi otroci; tvoje altarje so razdjali, tvoje preroke so pomorili z mečem, pušen sim jez sam, in išejo moje duše, de bi jo vzeli. Rimlj. 11, 3.

15. In rekel mu je Gospod: Pojdi in verni se na svoj pot skozi pušavo proti Damasku; in ko boš prišel tje, mazili Hazaela za kralja čez Sirijo,[11])

16. in Jehuta, Namsijeviga sina, mazili za kralja čez Izrael;[12]) Elizeja pa, Safatoviga sina, ki je z Abelmehule, mazili za preroka namesti sebe. 4. Kralj. 9, 2.

17. In zgodilo se bo, kdor koli bo ubežal Hazaelovimu meču, ga bo umoril Jehu; in kdor koli bo ubežal Jehutovimu meču, ga bo umoril Elizej.[13])

18. In pustil si bom v Izraelu sedem tavžent móž, ki se njih kolena niso perpogovale pred Baalam, in ki ga vsih njih usta niso molile roké kuševaje.[14]) Rimlj. 11, 4.

19. Šel je tedaj Elija od ondod, in je našel Elizeja, Safatoviga sina, ki je oral z dvanajstimi jarmi volov, in on je bil zmed njih, ki so z dvanajstimi jarmi volov orali; in ko je Elija prišel do njega, je djal svoj plajš čez njega.[15])

20. In on je precej popustil vole, ter je tekel za Elijem, in je rekel: Naj kušnem, prosim, svojiga očeta in svojo mater,[16])

8. Bog se ti bo prikazal, govorí tukaj Gospod sam ali pa njegov angelj, pa ne v pišu, ne v potresu, ne v ognji; ampak kadar boš čutil šumljanje tanke sapice, takrat je Gospod pričujoč. Bog je hotel Elija s tem učiti, de dobrotljivost in milost ste njegovi posebni lastnosti; de ima pa tudi strašne sodbe in šibe v svojih rokah, ki pa z njimi le tedaj ljudi tepe, ako ga njih hudobija in terdovratnost k temu sili. Gl. 2. Mojz. 34, 6. 7.

9. znamuje svetiga strahu in spoštovanja do vpričniga Gospoda.

10. ko je bil piš, potres, in ogenj memo odšel, se je čutilo šumljanje, in v tem se je zaslišal pohlevni Božji glas, ki je govoril preroku.

11. to je, razglasi ga za kralja. To je storil namesti Elija njegov učenec Elizej. 4. Kralj. 8, 12. 13. Bog je s tem poveljem pokazal, de je njegova previdnost obsegala vse narode.

12. sicer ne sam, ampak po Elizejevim učencu. 4. Kralj. 9, 2. 3.

13. Malikovanje v Izraelovim kraljestvu je Bog kaznoval po kraljih Hazaelu in Jehutu, in tudi po Elizeji, preroku, ko je bilo štirdeset dečkov končanih po medvedih, in sicer ravno v Betelu, v središu malikovanja. 4. Kralj. 2, 24.

14. Malikovavci so imeli navado, svojim malikam obraz, roke in noge kuševati, ali pa so svoje roke kuševali, in so te kušljeje malikam podajali, ter so jim s tem čast skazovali. Gl. Ps. 2, 12.

15. s tem ga je posvetil v preroka, ter ga je sprejel za svojiga učenca.

16. de bi se per njih poslovil.

Digitized by Google

in potem pojdem za teboj. In rekel mu je: Idi, in verni se; kar je bilo namreč moje opravilo, sim ti storil.[17])

21. Ko se je pa obernil od njega, je vzel dva vola, in ji je zaklal, in je per volovskim drevesu skuhal meso, ter ga je dal ljudstvu, in so jedli; in je vstal, ter šel, in hodil za Elijem, in mu je stregel.

XX. Poglavje.

Sirski kralj Benadad oblega Samarijo, kralj Ahab pa ga v beg zapodí. Sirijani se vnovič vzdignejo nad Izraelce, in spet natolčeni bežé. Ahab dobí v roke asirskiga kralja, pa ga spustí. Nepokorniga prerokoviga učenca ubije lev. Udarjeni prerok očita Ahabu njegovo nespamet, mu napove silno smert, njegovimu ljudstvu pa poboj.

1. Po tem je Benadad, sirski kralj,[1]) zbral vso svojo vojsko, in dva in trideset kraljev[2]) seboj, in kónj in vozov; in je šel, ter se bojeval zoper Samarijo, in jo je oblegel.

2. In poslal je sporočnikov do Ahaba, Izraeloviga kralja, v mesto,

3. in je rekel: To pravi Benadad: Tvoje srebro, in tvoje zlato je moje; in tvoje žene, in tvoji naj boljši sinovi so moji.

4. In odgovoril je kralj Izraelov: Po tvoji besedi, gospod moj kralj, sim tvoj jez, in vse moje.

5. In povernili so se sporočniki, in so rekli: To pravi Benadad, ki nas je poslal k tebi: Svoje srebro, in svoje zlato, in svoje žene, in svoje sinove boš dal meni.

6. Jutri tedaj ob ravno ti uri bom poslal svoje hlapce k tebi, in preiskali bodo tvojo hišo, in hišo tvojih hlapcov; in vse, kar koli jim bo všeč, si bodo djali v roke, in odnesli.

7. Poklical pa je kralj Izraelov vse starašine v deželi, in je rekel: Premislite in glejte, de nas zalezuje; zakaj poslal je k meni zastran mojih žen, in sinov, in zastran srebra in zlata; in nisim odrekel.

8. In rekli so mu vsi starašini, in vse ljudstvo: Ne poslušaj, in ne vdaj se mu.

9. Odgovoril je tedaj Benadadovim sporočnikam: Povejte gospodu, mojimu kralju: Vse, zavoljo česar si sperviga poslal k meni, tvojimu hlapcu, bom storil, te rečí pa ne morem storiti.[3])

10. In vernili so se sporočniki, in so mu povedali.[4]) In on je spet poslal, in je rekel: To naj mi

17. Drugi prestavljajo hebrejsko: „*Idi, verni se*; *zakaj pomni, kaj sim ti storil*“, ker sim te za preroka sprejel.

1. Sirski kralj je bil zdaj v zvezi z Judovim, zoper Izraeloviga. Glej zgor. 15, 18.

2. kraljev, ki so mu bili v davku podložni (v. 24.).

3. tega namreč, de bi se oropali tudi moji podložniki (v. 6.).

4. namreč kralju Benadadu; ta je bil sin poprešnjiga kralja Benadada, ki se je vojskoval zoper Baasa, Izraeloviga kralja (Zgor. 15, 20.).

Digitized by Google

storijo bogovi, in to naj dodajo, če bo zadosti prahú samarijskiga za pesti vsiga ljudstva, ki hódi za menoj.[5])

11. In odgovoril je kralj Izraelov, ter je rekel: Povejte mu: Ne hvali naj se, kdor se opasuje, ravno takó, kakor kdor se odpasuje.[6])

12. Zgodilo se je pa, ko je bil zaslišal Benadad to besedo, je pil on, in kralji v šotorih, in je rekel svojim hlapcam: Obdajte mesto. In obdali so ga.

13. In glej, en prerok je perstopil k Ahabu, Izraelovimu kralju, in mu je rekel: To govorí Gospod: Gotovo si vidil vso to preobilno množico? Glej, jez jo bom dal dans tebi v roko, de veš, de sim jez Gospod.

14. In rekel je Ahab: Po kom? In mu je rekel: To govorí Gospod: Po njih, ki peš hodijo za deželnimi poglavarji.[7]) In je rekel: Kdo se bo začel bojevati? In uni je rekel: Ti.

15. Preštel je tedaj hlapce deželnih poglavarjev, in je našel število dve sto in dva in trideset; in preštel je za njimi ljudstvo, vse Izraelove sinove, sedem tavžent;

16. in šli so ven opoldne. Benadad pa je pil, in se je upijanil v svojim šotoru, in dva in trideset kraljev z njim, ki so mu bili v pomoč prišli.

17. Šli so pa ven hlapci deželnih poglavarjev v pervim redu. Poslal je tedaj Benadad; in oni so mu oznanili, rekoč: Možje so šli iz Samarije.

18. In on je rekel: Ali pridejo po mir, primite jih žive; ali *(pridejo)*, de bi se bojevali, žive jih vjemite.

19. Šli so tedaj ven hlapci deželnih poglavarjev, in druga vojska se je za njimi podala.

20. In vsakteri je udaril moža, ki mu je prišel naproti; in bežali so Sirijani, in Izrael je derl za njimi. Bežal je tudi Benadad, sirski kralj, na konji s svojimi konjniki.

21. Tudi je šel ven Izraelov kralj, ter je potolkel konje in vozove, in je namahal Sirijo z velikim pobojem.

22. Perstopil pa je prerok k Izraelovimu kralju, in mu je rekel: Pojdi, in bodi serčen, in védi, in glej, kaj delaš; zakaj prihodnje leto bo sirski kralj prišel zoper tebe.

23. Hlapci sirskiga kralja pa so mu rekli: Gorski bogovi so njih bogovi,[8]) zatorej so nas premagali; pa boljše je, de se bojujemo zoper nje na ravnim, in zmagali jih bomo.

---

5. Toliko ljudstva je z menoj, de ne bo zadosti prahu, ko bi ga vsakteri vzel le pešico od razvalin razdjaniga mesta.

6. Kdor orožje še le okrog sebe deva, to je, se še le na vojsko pripravlja, naj se ne hvali enako njemu, ki orožje od sebe deva, ko je namreč že srečno zmago dobil.

7. to je, po hlapcih poglavarjev, ki so bili postavljeni v podložnih deželah, zunaj izraelske zemlje; oni se razločijo (v. 15.) od pravih Izraelcov.

8. Malikovavci so si mislili posebne bogove za gore, in posebne za ravnine; torej so menili, Izraelov Bog je gorski bog, ker je bila izraelska dežela sploh gorata.

Digitized by Google

24. Ti tedaj stori to reč: Odpravi posamezne kralje[9]) od svoje vojske, in postavi poglavarje namesti njih;

25. in dostavi število vojakov, ki so padli zmed tvojih, in konje po poprešnjih konjih, in vozove po vozéh, ki si jih poprej imel; in bojevali se bomo zoper nje na ravnim, in vidil boš, de jih bomo zmagali. Verjel je njih svetu, in je storil takó.

26. Ko je bilo tedaj leto preteklo, je Benadad preštel Sirijane, in je šel v Afek, de bi se bojeval zoper Izrael.

27. Na to so bili prešteti Izraelovi sinovi, in vzeli so si živeža, ter so šli od nasprotne strani, in so se ušotorili njim nasproti, kakor dve majhni čedi kóz; Sirijani pa so napolnili deželo.

28. In perstopil je en mož Božji, ter je rekel Izraelovimu kralju: To govorí Gospod: Ker so rekli Sirijani: Gorski bog je Gospod, in ni dolinski bog, bom jez dal vso to veliko množico tebi v roko; in vedili bote, de sim jez Gospod.

29. In postavljali so se sedem dni v boj nasproti ti in uni, sedmi dan pa se je spočela vojska; in pobili so Izraelci zmed Sirijanov sto tavžent pešcov ob enim dnevi.

30. Bežali so pa, kteri so bili ostali, v Afek, v mesto, in padel je zid[10]) na sedem in dvajset tavžent móž, ki so bili ostali. Tudi je Benadad bežal, ter je prišel v mesto, v hram, ki je bil znotrej hrama.[11])

31. In rekli so mu njegovi hlapci: Glej, slišali smo, de so kralji Izraelove hiše dobrotljivi; denimo tedaj žimnate oblačila okrog svojiga ledja, in vervice okrog svojih glav,[12]) in pojdimo k Izraelovimu kralju; morebiti bo ohranil naše duše.

32. In opasali so svoje ledje z žimnatimi oblačili, in djali so vervice okrog svojih glav, in prišli so k kralju Izraelovimu, ter so mu rekli: Tvoj hlapec Benadad pravi: Naj živí, te prosim, moja duša! In on je rekel: Če še živí, je moj brat.

33. To so sprejeli možje za dobro znamnje, in so hitro popadli za besedo njegovih ust, in so rekli: Tvoj brat Benadad.[13]) In rekel jim je: Pojdite in perpeljite ga k meni. Šel je tedaj ven k njemu Benadad, in on ga je vzdignil na svoj voz.[14])

34. In ta mu je rekel:[15]) Mesta, ki jih je vzel moj oče tvojimu očetu, bom dal nazaj; in napravi

9. kralje, od kterih je zgorej (v 1. in 16. v.) govorjenje, de so le pili, in slabi bili za boj.

10. zid, na kterim so stali, de so se branili, se je poderl in jih je pobil, ker ga je pretresla ali vojskina priprava Izraelcov, ali pa ga je vergla Božja sodba, kakor v Jerihi.

11. bežal je iz hrama v hram, v nar skrivnejši kot.

12. v znamnje, de se podajo, in smerti vredne spoznajo.

13. Benadad še živí.

14. mu je rekel, de naj se k njemu na voz usede. To je bilo znamnje prijaznosti.

15. namreč Benadad, ki se je hotel hvaležniga skazati za prijaznost; mesta, ki jih je Benadad nazaj dal, so pred ko ne bile tiste, ki jih je njegov oče Benadad vzel kralju Baasu (Zgor. 15, 20.).

Digitized by Google

si ceste v Damasku,[16]) kakor jih je napravil moj oče v Samarii, in jez pojdem združen od tebe. Storil je tedaj zvezo z njim, in ga je spustil.

35. Takrat je neki mož zmed preroških sinov[17]) rekel svojimu tovaršu po Gospodovi besedi:[18]) Udari me.[19]) On pa ga ni hotel udariti.

36. In mu je rekel: Ker nisi hotel poslušati glasú Gospodoviga, glej, pojdeš od mene, in udaril te bo lev.[20]) In ko je bil nekoliko odšel od njega, ga je našel lev, in udaril.

37. Pa tudi druziga moža je najdel, in mu je rekel: Udari me. Ta pa ga je udaril in ranil.

38. Šel je tedaj prerok, in je kralju naproti prišel na potu, in je spremenil s potresenim prahom svoj obraz in svoje oči.[21])

39. In ko je bil kralj memo odšel, je vpil za kraljem, in je rekel: Tvoj hlapec je šel ven se bojevat celo blizo,[22]) in ko je bil en mož ubežal, ga je perpeljal nekdo k meni, in je rekel: Varuj tega moža, če ti pa uide, bo tvoja duša za njegovo dušo, ali pa boš odtehtal talent srebra.

40. Ko sim se pa zmoten sem ter tje obračal, ga zdajci ni bilo viditi. In rekel mu je kralj Izraelov: To je tvoja sodba, ki si jo sam sklenil.

41. On pa je precej obrisal prah s svojiga obličja, in spoznal ga je Izraelov kralj, de je zmed prerokov.

42. In on[23]) mu je rekel: Ker si spustil iz svoje roke moža, ki je vreden smerti,[24]) bo tvoja duša za njegovo dušo, in tvoje ljudstvo za njegovo ljudstvo. Spod. 22, 38.

43. Vernil se je tedaj Izraelov kralj na svoj dom, ter ni hotel poslušati,[25]) in je prišel serdit v Samarijo.

---

16. to je, ulice ali terge, kjér bi si Izraelci zidali hiše, in prosto tergovali in delali. Drugi mislijo živinske tamare in koče, ki bi jih Izraelci smeli staviti na damaških pašnikih in ondi pasti svoje čede; drugi zopet mislijo vojaške zasede, ktere bi Izraelov kralj smel imeti v Damasku, kakor nekdaj kralj David (2. Kralj. 8, 6.).

17. to je, zmed preroških učencov. Glej 1. Kralj. 10, 5. 12.

18. po povelji Gospodovim.

19. Prerok se je dal raniti, de je takó lože, ko s pertožbo, prišel pred kralja (v. 39.).

20. Kadar Bog zapoveduje, mu mora človek pokoren biti brez vsiga vertanja in pomišljevanja; to je prava otroška pokoršina!

21. V hebrejskim: „*se je spremenil* (neznaniga storil) *s pepelam na očeh*“, to je, na obrazu.

22. V hebrejskim: „*je šel med boj*“, je bil med bojaki v zadnji vojski.

23. namreč, prerok mu je rekel.

24. to je, Benadada, ki je bil smerti vreden, ker je Boga preklinjal (v. 28.). Gl. 4. Mojz. 21, 2.

25. ni hotel nase oberniti prerokove besede ter si je k sercu vzeti, in se spokoriti.

Digitized by Google

XXI. Poglavje.

Nabot noče prodati Ahabu svojiga vinograda. Jezabela piše mestnim starašinam, de naj Nabota po krivim spričevanji k smerti obsodijo. Nabot je kamnjan, in Ahab vzame njegov vinograd v last. Prerok Elija napové Ahabu, de bo vsa njegova rodovina do čistiga pokončana. Ahab dela pokoro. Bog mu zanese, de bo napovedana kazen njegovo hišo še le po njegovi smerti zadela.

1. Po teh rečeh pa je tisti čas imel vinograd Nabot, Jezrahelec, ki je bil v Jezrahelu zraven poslopja Ahaba,[1]) kralja v Samarii.

2. Govoril je tedaj Ahab Nabotu, ter je rekel: Daj mi svoj vinograd, de si naredim zelnik, ker je blizo, in tik moje hiše, in dal ti bom zanj boljši vinograd; ali pa, če se ti bolj perpravno zdi, ceno v srebru, kolikor je vreden.

3. In odgovoril mu je Nabot: Gospod mi bodi milostljiv, de ti ne dam dedšine svojih očetov.[2])

4. Prišel je tedaj Ahab na svoj dom, serdit in razkačen nad besedo, ki mu jo je govoril Nabot, Jezrahelec, rekoč: Ne bom ti dajal dedšine svojih očetov. In se je vergel na svojo posteljo, ter je obernil svoj obraz v steno, in ni jedel kruha.[3])

5. Prišla je pa k njemu Jezabela, njegova žena, in mu je rekla: Kaj je to? od kod je tvoja duša razžaljena? in zakaj ne ješ kruha?

6. In ji je odgovoril: Govoril sim z Nabotam, Jezrahelcam, in sim mu rekel: Daj mi svoj vinograd, ter vzemi denar; ali pa, če ti je všeč, ti bom dal boljši vinograd namesti njega. On pa je rekel: Ne bom ti dajal svojiga vinograda.

7. Rekla mu je tedaj Jezabela, njegova žena: Velike veljave si, in dobro vladaš kraljestvo Izraelovo![4]) Vstani, in jej kruh, in bodi dobre volje; jez ti bom dala vinograd Nabota, Jezrahelca.

8. Pisala je tedaj list v Ahabovim imenu, in ga je zapečatila z njegovim perstanam, ter ga je poslala do starašin in boljšakov, ki so bili v njegovim mestu, in so prebivali z Nabotam.

9. To pa je bila beseda v pismu: Oznanite post,[5]) in posa-

---

1. V Jezrahelu je Ahab imel poletno prebivališe. Glej zgor. 18, 45.
2. Dedšino svojih očetov prodajati, je prepovedovala postava. Glej 3. Mojz. 25, 23: 4. Mojz. 36, 7. 8.
3. to je, sploh ni hotel jesti nobene rečí.
4. to je govorila, kralja zasmehovaje, de je namreč slab kralj, ki si ne more še vinograda perlastiti.
5. post pred ljudskim zboram, ki naj se snide zavoljo Nabotoviga obnašanja. Pred tehtnimi zbori je bil zapovedan post (2. Kron. 20, 3. 4: 1. Ezdr. 8, 21.). Jezabela je s tem zapovedanim postam pred ljudstvam svojo pobožnost hlinila, kakor de bi res želela sprositi Božjiga razsvetljenja, de bi se nad Nabotam sklenila pravična sodba. O gnusobna hinavka, ki z zapovedanim postam svojo hudobo pokriva!

Digitized by Google

dite Nabota med pervake ljudstva,

10. in napravite dva moža, Belialova otroka, zoper njega, de krivo pričevanje govorita: Preklinjal je Boga in kralja;[6]) in ven ga peljite in kamnjajte, in takó naj umerje.

11. Storili so tedaj njegovi mestnjani, starašini, in boljšaki, ki so prebivali z njim v mestu, kakor jim je bila zapovedala Jezabela, in kakor je bilo pisano v listu, ki ga je bila poslala do njih;

12. oznanili so post, in so posadili Nabota med pervake ljudstva.

13. In so perpeljali dva moža, hudičeva otroka, ter so ji posadili njemu nasproti; ona pa, namreč ko hudičeva moža, sta govorila zoper njega pričevanje pred množico: Preklinjal je Nabot Boga in kralja, in zavoljo tega so ga peljali iz mesta, in so ga s kamnjem pobili.[7])

14. In so poslali do Jezabele, rekoč: Kamnjan je bil Nabot, in je umerl.

15. Zgodilo se je pa, ko je Jezabela slišala, de je bil Nabot kamnjan, in de je umerl, je rekla Ahabu: Vstani in vzemi v last vinograd Nabota, Jezrahelca, ki se ti ni hotel vdati, in ti ga dati, ter denarja prejeti; zakaj Nabot več ne živi, ampak umerl je.[8])

16. Ko je to zaslišal Ahab, de je namreč umerl Nabot, je vstal, in je šel v vinograd Nabota, Jezrahelca, de bi ga posedel.

17. Zgodila se je tedaj beseda Gospodova do Elija, Tesbičana, rekoč:

18. Vzdigni se in pojdi Ahabu naproti, Izraelovimu kralju, ki je v Samarii; glej, šel je v Nabotov vinograd, de bi ga posedel;

19. in mu govôri, rekoč: To pravi Gospod: Umoril si, in verh tega si tudi posedel. In po tem perstavi: To pravi Gospod: Na tem mestu, kjer so lizali psi Nabotovo kri, bodo lizali tudi tvojo kri.[9]) Spod. 22, 38.

20. In rekel je Ahab Eliju: Si li našel, de sim tebi sovražnik?[10]) On pa je rekel: Našel sim, zato, ker si prodan,[11]) de

---

6. V latinskim je: *„Blagoslovil je Boga in kralja“*. Beseda *„blagosloviti“* pomeni v svetim pismu tudi temu nasprotno djanje, namreč *„preklinjati“*; ali ker se grešna reč raji pové z lepo besedo, ali pa ker se per poslovljenji blagosloví, preklinjevanje pa je vselej nekako poslovljenje od Boga ali od bližnjiga. Primeri Job 1, 11.

7. in so umorili tudi njegove sinove. 4. Kralj. 9, 26. Koliko grehov je bilo združenih s tem ubojem! Hinavšina, laž, kriva persega, krivo pričevanje, podkupovanje sodnikov; vse to pa se je godilo v blišu zunanje pobožnosti.

8. Premoženje hudodelnikov zoper kralja se je navadno jemalo v kraljevo vlast. Primeri 2. Kralj. 16, 4: 4. Kralj. 9, 7.

9. Nad Ahabam, ki je obžaloval svoje djanje (v. 27.), se ta sodba ni spolnila popolnama, ampak nad njegovim sinam Joramam (spod. v. 29. Glej 4. Kralj. 9, 21—26.); vender pa so psi lizali tudi Ahabovo kri. Glej spod. 22, 38.

10. Si mar spoznal iz kake rečí, de sim tvoj sovražnik? Zakaj hočeš name pripraviti silovito smert, ki bi jo lahko, ki si Božji prijatel, odvernil od mene? V hebrejskim: *„Si me našel, moj sovražnik?“*

11. prodan si ko suženj svoji ženi Jezabeli in svojim strastim.

Digitized by Google

hudo delaš pred obličjem Gospodovim.

21. Glej, jez bom perpravil nad te zleg, in bom požel tvoje naslednike, in bom pomoril zmed Ahabovih, ki ščí v steno, in ki je zapert, in poslednji v Izraelu.[12]) 4. Kralj. 9, 8.

22. In storil bom s tvojo hišo, kakor s hišo Jeroboama, Nabatoviga sina, in kakor s hišo Baasa, Ahijeviga sina, ker si me s svojim djanjem nadražil v jezo, in si Izrael v greh zapeljal. Zgor. 15, 29: 16, 3.

23. Pa tudi zastran Jezabele je govoril Gospod, rekoč: Psi bodo snedli Jezabelo na jezrahelskim polji.[13]) 4. Kralj. 9, 36.

24. Če umerje Ahab[14]) v mestu, ga bodo snedli psi; če pa umerje na polji, ga bodo snedle ptice pod nebam.

25. Tedaj ni bilo druziga taciga, kakor Ahab, ki je bil prodan, de je delal hudo pred obličjem Gospodovim; nadraževala ga je namreč Jezabela, njegova žena,

26. in bil je gnusoben takó, de je hodil za maliki, ki so jih bili naredili Amorejci,[15]) ki jih je bil pokončal Gospod pred obličjem Izraelovih otrók.

27. Ko je tedaj slišal Ahab te besede, je pretergal svoje oblačila, ter je ogernil s spokornim oblačilam svoj život, in se je postil, in je spal v žimnatim oblačilu, in je hodil z obešeno glavo.

28. In zgodila se je beseda Gospodova do Elija, Tesbičana, rekoč:

29. Ali nisi vidil Ahaba ponižaniga pred menoj? Ker se je tedaj ponižal zavoljo mene, ne bom perpravil nesreče v njegovih dneh, ampak v dneh njegoviga sina bom poslal nesrečo njegovi hiši.[16]) 4. Kralj. 9, 26.

XXII. Poglavje.

Ahab, kralj Izraelov, in Josafat, kralj Judov, se združita zoper sirskiga kralja. Krivi preroki jima oznanujejo srečno vojsko. Pravi prerok Mihej napoveduje Ahabu nesrečo, zato ga da kralj zapreti. Ahab je v boji ranjen in umerje. Psi

---

12. vse bom pomoril, kar je Ahaboviga, še celo psa, visoko in nizko, moža in mladenča. Glej zgor. 14, 10.

13. V hebrejskim: „*na ozidji* (nasipu) *jezrahelskim*“.

14. to je, če kdo umerje zmed Ahabovih mlajšev v mestu.

15. V hebrejskim: „*je uganjal gnusobno malikovanje, kakor so ga uganjali Amorejci, ki jih je bil*“ i. t. d.

16. Sv. Krizostom, sv. Ambrož, in drugi razlagavci mislijo, de je bila Ahabova pokora prava in resnična; ker je Bog zavoljo njegove pokore saj nekoliko napovedane kazni preklical. Sveti Gregori pa nasproti méni, de je poniževanje hudobniga kralja izhajalo le iz strahú pred kaznijo, ne pa iz resnične ljubezni do pravičnosti, ter sklene, de se iz tega sprevidi, koliko je Bogu prijetna pokora izvoljenih, ki se bojé, Boga zgubiti; ako mu je še pokora krivičniga, hudobniga človeka všeč, ki se bojí le kaj časniga zgubiti. Ahab je ubežal le časni kazni, popolniga odpušenja pa ni bil vreden; povernil se je tudi kmalo v stare grehe, in je nesrečno končal.

Digitized by Google

ližejo njegovo kri, kakor je Elija prerokoval. Ahabov naslednik je njegov hudobni sin Ohozija. Josafatove ladije se razbijejo. Josafat umerje, njegov naslednik je njegov sin Joram.

1. Pretekle so tedaj tri leta brez vojske med Sirijo in Izraelam. 2. Kron. 18, 1.

2. V tretjim letu pa je prišel Josafat, Judov kralj,[1]) k Izraelovimu kralju.

3. In rekel je Izraelov kralj svojim hlapcam: Ne veste, de je Ramot v Galaadu naš, in zanemarjamo, ga vzeti iz roke sirskiga kralja?

4. In rekel je Josafatu: Boš li prišel z menoj, se bojevat zoper Ramot v Galaadu?

5. In rekel je Josafat kralju Izraelovimu: Kakor sim jez, takó tudi ti; moje ljudstvo in tvoje ljudstvo je eno, in moji konjniki so tvoji konjniki.[2]) In rekel je Josafat kralju Izraelovimu: Vprašaj, prosim te, dans besedo Gospodovo.

6. Zbral je tedaj Izraelov kralj preroke, okrog štiri sto móž,[3]) in jim je rekel: Ali naj grem zoper Ramot v Galaadu se vojskovat, ali naj mirujem? In so odgovorili: Pojdi, in dal ga bo Gospod[4]) kralju v roke.

7. Rekel pa je Josafat: Ali ni tukaj kakiga preroka Gospodoviga, de bi vprašali po njem?

8. In rekel je Izraelov kralj Josafatu: Ostal je en mož, po kterim zamoremo vprašati Gospoda, pa jez ga sovražim, ker mi ne prerokuje dobriga, ampak hudo, Mihej, Jemlov sin. In Josafat mu je rekel: Ne govôri takó, kralj!

9. Poklical je tedaj Izraelov kralj nekiga dvornika,[5]) in mu je rekel: Hiti perpeljati Miheja, Jemloviga sina.

10. Kralj Izraelov pa, in Josafat, Judov kralj, sta sedela, vsakteri na svojim prestolu, oblečena v kraljevi lepotii, na tergu per vratih v Samarijo, in vsi preroki so prerokovali pred njunim obličjem.[6])

11. Naredil si je Sedecija, Kanaanov sin, tudi železne rogove, in je rekel: To govori Gospod: Z njimi boš premetaval Sirijo, dokler je ne pokončaš.

12. In vsi preroki so enako prerokovali, rekoč: Pojdi nad Ramot v Galaadu, in srečno hôdi, in Gospod ga bo dal kralju v roke.

13. Sporočnik pa, ki je bil šel, de bi poklical Miheja, mu je govoril, rekoč: Glej, besede prerokov z enim glasam oznanujejo kralju dobro; bodi tedaj tvoja

1. Josafat je v Judovim kraljestvu nasledoval za Asam. Glej zgor. 15, 24.
2. Ta prijaznost je bila Bogu silno zoperna, zatorej je bila tudi kaznovana. Glej 2. Kron. 19, 1. 2. „*Nikakor ne vlecite jarma z neverniki*“, govori apostelj 2. Kor. 6, 14.
3. verjetno so bili štirstoteri preroki iz logov, ki niso bili prišli na karmelsko goro. Zgor. 18, 19. 22.
4. Govorili so od Gospoda, kakor de bi bil on zmed njih bogov.
5. prav za prav, skopljenca; takošni so bili v starih časih pogostama med dvornimi služabniki.
6. so v pesmih in rekih oznanovali srečen konec te vojske.

Digitized by Google

beseda enaka njihovim, in govôri dobro.

14. In Mihej mu je rekel: *(Kakor resnično)* živi Gospod, kar koli mi bo rekel Gospod, to bom govoril.

15. Prišel je tedaj k kralju, in rekel mu je kralj: Mihej, ali naj gremo zoper Ramot v Galaadu se bojevat, ali naj jenjamo? In on mu je odgovoril:[7]) Pojdi in hôdi srečno, in Gospod ga bo dal kralju v roke.

16. Rekel mu je kralj: Spet in zopet te zarotim, de mi ne govoriš, razun kar je resnično, v imenu Gospodovim.[8])

17. In on je rekel: Vidil sim ves Izrael razkropljen po gorah, kakor ovce, ki nimajo pastirja; in Gospod pravi: Oni nimajo gospoda;[9]) vsakteri naj se verne na svoj dom v miru.[10])

18. Rekel je tedaj Izraelov kralj Josafatu: Ali ti nisim pravil, de mi ne prerokuje dobriga, ampak vselej hudo?

19. On[11]) pa je perstavil in rekel: Zatorej poslušaj besedo Gospodovo: Vidil sim Gospoda, sedeti na svojim prestolu, in vso nebeško vojsko stati, njemu ob desnici in ob levici.

20. In rekel je Gospod: Kdo bo premotil Ahaba, Izraeloviga kralja, de bi šel, in padel per Ramotu v Galaadu? In eden je takó govoril, drugi pa drugači.

21. Šel pa je duh,[12]) in je stopil pred Gospoda, in je rekel: Jez ga bom premotil. In rekel mu je Gospod: S čem?

22. In on je rekel: Pojdem, in bom lažnjiv duh v ustih vsih njegovih prerokov. In rekel je Gospod: Premotil in premagal boš; pojdi in stori takó.[13])

23. Zdaj tedaj glej, dal je Gospod lažnjiviga duha v usta vsih tvojih prerokov, ki so tukaj, in Gospod je govoril hudo zoper tebe.[14])

24. Perstopil pa je Sedecija, Kanaanov sin, in je udaril Mi-

---

7. Prerok je naslednje besede govoril zasmehovaje, ter je oponašal lažnjive preroke.
8. Kralj je čutil, de je Mihej krive preroke oponašal, ker je ponavljal njih besede, zatorej je iskal od njega resničniga prerokovanja.
9. Vidil sim v duhu, de bo Ahab smert storil v galaajskih hribih, in de bo Izraelovo ljudstvo brez kralja, kakor čeda brez pastirja, in se bo razkropilo.
10. naj Izrael ne hodi na vojsko! Ali pa: Gospod jim poreče po Ahabovi smerti, de naj se domu vernejo. Gl. v. 36.
11. Prerok namreč tukaj še dalje govorí.
12. to je, satan, kakor se nahaja tudi v Jobovi zgodbi. Job 1, 6.
13. Bog je hotel s to perkaznijo očitno pokazati, de je on dopustil satanu, navdihovati lažnjive preroke, de bi kralja premotili in k vojski pregovorili, v kteri naj bi nesrečno smert storil v kazen za svoje grehe. Per tem pa je treba pomniti, de je le perkazen, tedaj le prilika, ne pa resnična zgodba; zakaj Bog se ne posvetuje, in satan ne hódi pred njegovo obličje z angelji vred; tudi Bog ne goljufa, in noče goljufati; večkrat pa vender dopuša, de satan, ki je lažnik od začetka, moti hudobne, de si sami pripravljajo ojstro sodbo; satan pa zamore ljudi le toliko skušati in motiti, kolikor mu Bog dopuša, po neizvedljivih sklepih svoje previdnosti.
14. Gospod je hudo sklenil zoper tebe.

Digitized by Google

heja v lice, in je rekel: Je mar tedaj Duh Gospodov mene zapustil, in je tebi govoril?

25. In rekel je Mihej: Vidil boš tisti dan, kadar pojdeš v hram, znotrej hrama,[15]) de bi se skril.[16])

26. In rekel je kralj Izraelov: Vzemite Miheja, in ostane naj per Amonu, mestnim poglavarji, in per Joasu, Amelekovim sinu;

27. in jima povejte: To pravi kralj: Denita tega moža v ječo, in živíta ga s kruham revšine, in z vodo stiske, dokler se ne vernem v miru.[17])

28. In rekel je Mihej: Če se boš povernil v miru, ni govoril po meni Gospod. In je rekel: Zaslišite, vse ljudstva!

29. Šel je tedaj kralj Izraelov, in Josafat, Judov kralj, nad Ramot v Galaadu.

30. Rekel je tedaj kralj Izraelov Josafatu: Vzemi orožje, in pojdi v boj, in obleci se v svoje oblačila;[18]) Izraelov kralj pa je premenil svojo obleko, in je šel v vojsko.

31. Sirski kralj pa je bil zapovedal dva in trideseterim poglavarjem vozov, rekoč: Ne bojujte se, ne zoper kaciga majhniga, ne zoper veliciga, razun samo zoper Izraeloviga kralja.

32. Ko so tedaj poglavarji vozov vidili Josafata, so menili, de je on kralj Izraelov, in so se zagnali, ter so se bojevali zoper njega; in zavpil je Josafat.[19])

33. In razumeli so poglavarji vozov, de ni Izraelov kralj, in so jenjali od njega.

34. Neki mož pa je napel lok, ter je v negotovo nameril pušíco, in je po naključji zadel kralja Izraeloviga med pljuča in želodec.[20]) On pa je rekel svojimu vozniku: Oberni svojo roko,[21]) in pelji me zmed vojske, ker sim močno ranjen.

35. Spočel se je tedaj boj tisti dan, in Izraelov kralj je stal na svojim vozu, Sirijanam nasproti,[22]) in je umerl zvečer; tekla pa je kri iz rane po dnu voza.

36. In oznanovavec je oklicoval po vsi vojski, preden je solnce zahajalo, rekoč: Vsakteri se verni v svoje mesto, in v svojo deželo.

37. Umerl pa je kralj,[23]) in pernesen je bil v Samarijo; in pokopali so kralja v Samarii.

38. In umivali so njegov voz v samarijskim ribnjaku, in lizali so psi njegovo kri, tudi uzde so umili,[24]) po besedi Gospodovi, ki jo je govoril. Zgor. 21, 19.

39. Druge zgodbe pa Ahaba,

15. iz hrama v hram, v nar skrivnejši kot. Glej zgor. 20, 30.

16. Berž ko ne, je po Ahabovi smerti njegov sin dal poiskati kriviga preroka, de bi ga umoril zavoljo zapeljiviga prerokovanja; to je blezo tukaj oznanjeno.

17. Dajajte mu le toliko kruha in vode, de komej živí.

18. V hebrejskim: *„Rekel je . . . Josafatu: Jez pojdem preoblečen v boj, ti pa obleci svoje oblačila“.*

19. k Gospodu, in je bil po tem rešen. 2. Kron. 18, 31.

20. V hebrejskim: *„zadel . . . med špranje oklepa“*, to je, ravno tam, kjer se je oklep stikal z drugo životno obrambo, in je nekoliko odpertine bilo.

21. to je, oberni voz, in pelji me iz boja.

22. je stal, de bi s svojo pričujočnostjo svojim serčnost dajal.

23. V letu 3107 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 897 let.

24. Drugi prestavljajo hebrejsko: *„in kurbe so se kopale“*, v krvavi vodi, v

Digitized by Google

in vse, kar je delal, in slonokošena hiša,[25]) ki jo je bil napravil, in vse mesta, ki jih je bil sozidal, ni li to zapisano v letnih bukvah Izraelovih kraljev?

40. Zaspal je tedaj Ahab s svojimi očeti vred, in kraljeval je Ohozija, njegov sin, namesti njega.

41. Josafat pa, Asov sin, je začel kraljevati čez Juda v četertim letu Ahaba, Izraeloviga kralja.

42. Pet in trideset let je bil star, ko je jel kraljevati, in pet in dvajset let je kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Azuba, hči Salajeva.

43. In hodil je po vsim potu Asa, svojiga očeta, in se ni ganil iz nje; in je delal, kar je bilo prav pred obličjem Gospodovim.

44. Vender višav ni odpravil;[26]) še je namreč ljudstvo darovalo, in kadilo zažigalo po višavah.

45. In mir je imel Josafat z Izraelovim kraljem.

46. Druge zgodbe pa Josafata, in njegove dela, ki jih je opravil, in vojske, ni li to zapisano v letnih bukvah Judovih kraljev?

47. Pa tudi ostanke mehkužnikov,[27]) ki so bili ostali v dneh Asa, njegoviga očeta, je spravil iz dežele.

48. In takrat ni bilo kralja postavljeniga v Edomu.[28])

49. Kralj Josafat pa je bil ladij napravil na morji,[29]) de bi se peljale v Ofir po zlata; in niso mogle iti, ker so se razbile v Asiongaberu.[30]) 2. Kron. 20, 36.

50. Takrat je rekel Ohozija, Ahabov sin, Josafatu: Naj gredo moji hlapci s tvojimi hlapci na ladijah. Josafat pa ni hotel.

51. In zaspal je Josafat s svojimi očeti vred, in pokopan je bil z njimi v mestu Davida, svojiga očeta, in kraljeval je Joram, njegov sin, namesti njega.[31])

52. Ohozija pa, Ahabov sin, je začel kraljevati čez Izrael v Samarii v sedemnajstim letu Josafata, Judoviga kralja.[32]) in je kraljeval čez Izrael dve leti.

53. In je delal hudo pred obličjem Gospodovim, in je hodil po potu svojiga očeta, in svoje matere, in po potu Jeroboama, Nabatoviga sina, ki je Izrael v greh zapeljal.

54. Služil je tudi Baalu, in ga je molil; in je dražil Gospoda, Izraeloviga Boga, po vsim, kar je bil storil njegov oče.

---

znamnje zaničevanja; takó malo so žalovali po Ahabu! Ali pa: *„kurbe so umivale njegov voz“*. Takó zaničljivo so z njim ravnali!

25. stene v ti hiši so bile vložene s slonovo kostjo, ki je bila takrat z zlatam enake cene.

26. višav ni odpravil, kjer se je Gospodu darovalo; odpravil pa je višave, ki so bile malikam odločene. Glej 2. Kron. 17, 6: 19, 3. zgor. 15, 14: 3, 2. 3.

27. v nečistost prodano moštvo. Glej zgor. 15, 12.

28. Edomska dežela ali Idumeja je bila takrat podložna Judovim kraljem, zatorej so tudi imeli ladije v rudečim morji.

29. V hebrejskim: *„je napravil tarsiške ladije“*, to je, ladije, ki so bile za dolgo pot, ko v Tarsis. Glej zgor. 10, 22.

30. tu je bilo zavetišče za ladije v rudečim morji.

31. V letu 3115 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 889 let.

32. Glej zgorej v. 40. in razl. 23.

Digitized by Google

ČETERTE BUKVE KRALJEV.

V hebrejskim:

DRUGE BUKVE KRALJEV.

I. Poglavje.

Ohozija, Izraelov kralj, pošlje v svoji bolezni sporočnikov vprašat za svèt malika Beelzebuba; Elija pa ga ostro posvari, in mu smert napové; dva poglavarja petdeseterih móž, ki sta bila poslana po Elija, pokonča ogenj z neba z vojaki vred; tretji, ki se je ponížal pred prerokam, je ohranjen, in z njim gre tudi Elija k kralju. Po Ohozijevi smerti kraljuje njegov brat Joram.

1. Uperl se je[1]) pa Moab Izraelu, po tem ko je bil Ahab umerl.

2. In Ohozija je padel skozi omrežje[2]) svoje zgornje hiše, ki jo je imel v Samarii, ter je zbolel; in poslal je sporočnikov, ter jim je rekel: Pojdite, vprašajte Beelzebuba,[3]) boga v Akaronu,[4]) ali zamorem ozdraveti v ti svoji bolezni.

3. Angelj Gospodov pa je govoril Eliju, Tesbičanu, rekoč: Vstani in pojdi sporočnikam samarijskiga kralja naproti, in jim reci: Mar ni Boga v Izraelu, de greste vprašat Beelzebuba, boga v Akaronu?

4. Za tega voljo govori takó Gospod: S postelje, na ktero si se ulegel, ne boš vstal; temuč umerl boš, umerl. In šel je Elija.

---

1. je odpovedal podložnost Izraelovimu kralju, kterimu je mogel davek dajati, kar je bilo kraljestvo razdeljeno; Moabljane je bil že David podvergel svoji oblasti.
2. to je, skozi ograjo ali deržaje, ki so bili okrog in okrog ravne strehe, tedaj tudi okrog zgornje hiše, in so se bili poderli; drugi pa menijo, de je skozi okno padel. Drugi drugači.
3. „*Beelzebub*“, to je, mušji Baal, mušji gospod, ki so ga imeli varha zoper muhe, ki so bile na Filistejskim in v dolnjim Egiptu, kjer je bilo močvirje, velika nadloga v deželi. Tega Baala pa niso imeli le varha zoper muhe, ampak so ga tudi častili ko rešivniga in zdravilniga boga; tedaj je bil tudi bog zoper bolezni. Od tega Baala se razloči „*Beelzebul*“ (Mat. 10, 25. v grešk im), to je, gospod (podzemeljskiga) prebivališa, viši hudih duhov; ta se je le zaničevaje imenoval tudi „*Beelzebub*“, ali pa, ker ste si imeni močno podobni (Glej Mat. 10. razl. 42.).
4. Akaron je bil zmed poglavitnih filistejskih mest.

Digitized by Google

5. In vernili so se sporočniki k Ohoziju. In on jim je rekel: Zakaj ste se vernili?

6. Oni pa so mu odgovorili: Mož nam je prišel naproti, in nam je rekel: Pojdite, in vernite se k kralju, ki vas je poslal, in povejte mu: To pravi Gospod: Mar, ker ni bilo Boga v Izraelu, pošiljaš, de bi se vprašal Beelzebub, bog v Akaronu? Zatorej ne boš vstal s postelje, na ktero si se ulegel, temuč umerl boš, umerl.

7. In on jim je rekel: Kakošne podobe in obleke je tisti mož, ki vas je srečal, in je govoril te besede?

8. Oni pa so rekli: Kosmat mož,[5]) in z usnjatim pasam prepasan okrog ledja. In on je rekel: Elija Tesbičan je.

9. In je poslal do njega petdesetnika, in petdesetere, ki so bili pod njim. In ta je šel do njega, in mu je rekel, ki je sedel verh gore: Mož Božji, kralj je ukazal, de pojdi doli.

10. In odgovoril je Elija, ter rekel petdesetniku: Če sim mož Božji, naj pride ogenj z neba, in požge naj tebe in tvoje petdesetere. Prišel je tedaj ogenj z neba, in je požgal njega, in petdesetere, ki so bili z njim.

11. In zopet je poslal do njega druziga petdesetnika, in petdesetere z njim. In to mu je rekel: Mož Božji, kralj pravi: Hiti, pridi doli.

12. In odgovoril je Elija: Če sim jez mož Božji, naj pride ogenj z neba, in požge naj tebe, in tvoje petdesetere. Prišel je tedaj ogenj z neba, in je požgal njega, in njegove petdesetere.[6])

13. Zopet je poslal tretjiga petdesetnika, in petdesetere, ki so bili z njim. In ko je ta prišel, je perpognil kolena proti Eliju, ter ga je prosil in rekel: Mož Božji, nikar ne zaničuj moje duše, in duš svojih hlapcov, ki so z menoj.[7])

14. Glej, prišel je ogenj z neba, in je požgal perva dva petdesetnika, in petdesetere, ki so bili ž njima; zdaj pa prosim, usmili se moje duše.

15. Govoril pa je angelj Gospodov Eliju, rekoč: Idi doli z njim, ne boj se. Vstal je tedaj, in je šel z njim k kralju.

16. In mu je rekel: To govori Gospod: Ker si poslal sporočnikov vprašat Beelzebuba, boga v Akaronu, kakor de bi ne bilo Boga v Izraelu, per kterim bi bil zamogel za svèt vprašati, zato ne boš vstal s postelje, na ktero si se ulegel, temuč umerl boš, umerl.

17. Umerl je tedaj po besedi Gospodovi, ki jo je govoril Elija, in kraljeval je Joram, njegov brat, namesti njega, v drugim letu Jo-

---

5. prav za prav, mož s kosmatim plajšem, kožuham, s prav revno obleko iz kamelinih dlak, kakoršno so nosili preroki. Glej Cah. 13, 4. Iz. 20, 2. Mat. 3, 4.

6. To je bila strašna sodba v posvarjenje vsim Baalovim služabnikam, sodba v stari zavezi, ki je bila zaveza strahú. Primeri Luk. 9, 54. Sporočniki niso bili praviga serca in duha (primeri v. 13.), nedvomljivo so bili tudi sami Baalovi služabniki.

7. saj nekoliko ceni mojo dušo, in nikar me ne pokončuj!

Digitized by Google

rama, Josafatoviga sina, Judoviga kralja;[8]) zakaj ni imel sina.

18. Kar je pa druzih zgodb Ohozijevih, kar je delal, ni li to zapisano v letnih bukvah Izraelovih kraljev?

II. Poglavje.

Elizej je neločljiv spremljevavec Elijev, gre z njim vred čez Jordan, ko je Elija s plajšem vodo razdelil; Elija je v nebo vzet na ognjenim vozu, Elizej pa prejme dvojniga njegova duha, razdeli s plajšem Jordanovo vodo, in gre po suhim skozi reko. Elija išejo, pa ga ne najdejo; Elizej zboljša v Jerihi slabo vodo in nerodovitno zemljo; dva in štirdeset dečkov, ki so zasmehovali Elizeja, sta raztergala medveda.

1. Zgodilo se je pa, ko je Gospod hotel Elija vzdigniti z viharjem v nebo, sta šla Elija in Elizej iz Galgale.

2. In Elija je rekel Elizeju: Sedi tukaj, ker me je Gospod poslal v Betel.[1]) In Elizej mu je rekel: *(Kakor resnično)* živi Gospod, in živi tvoja duša, ne bom te zapustil. In ko sta prišla v Betel,

3. so prišli ven sinovi prerokov,[2]) ki so bili v Betelu, k Elizeju, in so mu rekli: Ali veš, de bo dans Gospod vzel tvojiga gospoda od tebe? In on je odgovoril: Tudi jez vem; molčite!

4. Elija pa je rekel Elizeju: Sedi tukaj, ker me je Gospod poslal v Jeriho. In on je rekel: *(Kakor resnično)* živi Gospod, in živi tvoja duša, ne bom te zapustil. In ko sta prišla v Jeriho,

5. so perstopili sinovi prerokov, ki so bili v Jerihi, k Elizeju, in so mu rekli: Ali veš, de bo Gospod dans vzel tvojiga gospoda od tebe? In on je rekel: Tudi jez vem; molčite!

6. Rekel pa je Elija: Sedi tukaj, ker me je Gospod poslal k Jordanu. In on je rekel: *(Kakor resnično)* živi Gospod, in živi tvoja duša, ne bom te zapustil. Šla sta tedaj oba skupej.

7. In petdeset mož zmed preroških sinov je šlo za njima, in oni so tudi stali deleč nasproti; ona pa sta oba stala per Jordanu.

8. In Elija je vzel svoj plajš, in ga je zvil, ter je udaril vodo, in ona se je razdelila na obe strani, in šla sta oba skozinj po suhim.

9. In ko sta bila skozinj prišla, je Elija rekel Elizeju: Prosi, kar hočeš, naj ti storim, preden bom vzet od tebe. In rekel je Elizej: Prosim, naj bo v meni dvojin tvoj duh.[3])

10. In on je odgovoril: Težko reč si prosil; vender če me boš vidil, kadar bom vzet od tebe,

---

8. V letu 3108 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 896 let.

1. me je poslal, de se ondi poslovim per svojih učencih.

2. to je, učenci prerokov. Glej 3. Kralj. 20, 35.

3. Daj mi dvojin delež od svojiga duha, to je, soseben, veči ko navadni delež (primeri Cah. 11, 12.). Eni pa: Daj mi dvakrat toliko, kolikor ti sam imaš; ali: Daj mi dar čudežev in dar prerokovanja.

Digitized by Google

se ti bo zgodilo, kar si prosil; če me pa ne boš vidil, se ne bo zgodilo.

11. In ko sta dalje hodila, in se gredé pogovarjala, glej, ognjen voz in ognjeni konji so ji razločili; in Elija je šel v viharji v nebo.[4]) Sir. 48, 13: 1. Makab. 2, 58.

12. Elizej pa je gledal, in klical: Oče moj, oče moj! voz Izraelov, in voznik njegov![5]) In ni ga vidil več, in prijel je svoje oblačila, in jih pretergal v dva dela.[6])

13. In je vzdignil Elijev plajš, ki mu je bil padel; in se je vernil, ter je stal na Jordanovim bregu.

14. In s plajšem Elijevim, ki mu je bil padel, je udaril vodo, pa se ni razdelila, in je rekel: Kje je Bog Elijev tudi zdaj?[7]) In je udaril vodo, in razdelila se je tje in sem, in Elizej je šel skozi.

15. Ko so pa *(to)* vidili sinovi prerokov,[8]) ki so bili v Jerihi nasproti, so rekli: Duh Elijev je prišel nad Elizeja. In šli so mu naproti, ter so ga častili perklonjeni do tal,

16. in so mu rekli: Glej, s tvojimi hlapci je petdeset močnih móž, ki zamorejo iti, in poiskati tvojiga gospoda, če ga ni morebiti Duh Gospodov vzel, in vergel na kako goro, ali v kako dolino.[9]) In on je rekel: Nikar ne pošiljajte!

17. In so ga silili, dokler ni pervolil, in rekel: Pošljite! In so poslali petdeset móž; in ko so ti iskali tri dni, *(ga)* niso našli.

18. In vernili so se k njemu; on pa je stanoval v Jerihi, in jim je rekel: Vam li nisim pravil: Nikar ne pošiljajte?

19. Rekli so tudi mestni možje Elizeju: Glej, stanovanje v tem mestu je prav dobro, kakor ti, gospod, sam sprevidiš; pa voda je prav slaba,[10]) in zemlja nerodovitna.[11])

20. On pa je rekel: Pernesite mi novo posodo, in denite v njo soli. In ko so jo pernesli,

21. je šel ven k vodnimu studencu, ter je vanj djal soli, in je rekel: To pravi Gospod: Ozdravil sim to vodo, in ne bo dalje v nji smerti, ne nerodovitnosti.[12])

22. Zdrava je tedaj voda do

4. Elija je bil znad zemlje vzet kakor Henoh. Glej 1. Mojz. 5, 24. Poleg Skrivn. razod. 11, 1. i. d. se bote ob koncu časov prikazale dve priči, de bote oznanovale pokoro, in zavračevale Antikrista, in te dve priči sta po misli večiga dela svetih očetov ravno Henoh in Elija. Zastran Elija glej tudi Sir. 48, 1—13.
5. Ti si Izraelu več pomagal s svojo molitvijo in svojimi čudeži, kakor vse vojskine trume, vozovi in konjniki.
6. oblačilo je pretergal v znamnje žalosti in serčne bolečine.
7. Elizej toži v ponižni ljubezni: Oh, zakaj ni Bog, ki je bil z Elijem, tudi zdaj pričujoč?
8. učenci prerokov. Glej v. 7.
9. Hotli so poiskati Elijevo truplo, de bi ga bili častljivo pokopali.
10. voda je silno nezdrava.
11. Hebrejska beseda tudi pomeni, de ima dežela zverženccv per živini; tega pa je bila voda kriva.
12. voda ne bo več napravljala bolezen, ali zverženccv per živini, ali nerodovitniga polja.

Digitized by Google

tega dne, po besedi Elizejevi, ki jo je govoril.

23. Šel je pa od ondod v Betel;[13]) in ko je po potu hodil, so majhni dečki prišli iz mesta, in so ga zasramovali, rekoč: Pridi gori, plešec! pridi gori, plešec![14])

24. Ko se je on ozerl, jih je vidil, in jih je preklel v imenu Gospodovim;[15]) in prišla sta dva medveda iz gojzda, ter sta raztergala zmed njih dva in štirdeset dečkov.

25. Šel je pa od ondod na goro Karmel, in od tod se je vernil v Samarijo.

III. Poglavje.

Joram, kralj v Izraelu, odpravi sicer Baala, ne pa tudi druzih malikov. Kralj Moabljanov noče več plačevati davkov Izraelovimu kralju. Trije kralji se vzdignejo zoper kralja Moabljanov, in so v nevarnosti, za žejo pomreti; prerok Elizej pa jim sprósi vode. Moabljani zmoteni po vodi, ker mislijo, de je kri, planejo na svoje nasprotnike; nasprotniki pa jih premagajo in njih deželo pokončajo. Kralj Moabljanov v veliki stiski daruje svojiga lastniga sina v žgavno daritev, to pa tri kralje takó pretrese, de ga jenjajo oblegati v njegovim mestu, in se vernejo v svoje dežele.

1. Joram, Ahabov sin,[1]) pa je kraljeval nad Izraelam v Samarii v osem in dvajsetim letu Josafata, Judoviga kralja.[2]) Kraljeval pa je dvanajst let.

2. In je delal hudo pred Gospodam, pa ne kakor njegov oče in mati; odpravil je namreč podobe Baalove, ktere je bil naredil njegov oče.

3. Vender pa se je deržal grehov Jeroboama,[3]) Nabatoviga sina, ki je Izrael v greh zapeljal, in ni odstopil od njih.

4. Dalje je Mesa, moabski kralj, redil veliko živine, in je plačeval[4]) Izraelovimu kralju po sto tavžent jagnjet, in po sto tavžent ovnov z njih kožami vred.[5])

5. In ko je Ahab umerl, je razderl zavezo, ki jo je imel z Izraelovim kraljem.

6. Šel je tedaj kralj Joram tisti dan iz Samarije, in je preštel ves Izrael.

7. In je poslal do Josafata, Judoviga kralja, rekoč: Moabski kralj je odstopil od mene, pridi

---

13. kjer je bilo postavljeno zlato tele. Glej 3. Kralj. 12, 27. 28.

14. Sv. Avguštin méni, de so té otroke poslali neverski starši, zasramovat preroka zastran njegove vere in pobožnosti.

15. Prerok je klical v Gospoda, de bi kaznoval te otroke, in s tem tudi njih starše. Ali pa: On jih je preklel namesti Gospoda, ki so ga zaničevali v preroku; zakaj Gospod jemlje krivice, ki se delajo njegovim služabnikam, takó, kakor de bi bile njemu storjene.

1. Joram je bil brat Ohozijev. Glej zgor. 1, 17.

2. Josafat je bil že dve leti poprej odločil Jorama, svojiga sina, naslednika; zatorej se on tudi že zgor. 1, 17. imenuje kralj.

3. namreč s tem, ker je častil zlati teleti. Glej 3. Kralj. 12, 27. 28.

4. vsako leto je dajal davek Izraelovimu kralju.

5. to je, z volno vred, ali neostriženih. Drugi razlagajo, de je dajal samo volno od sto tavžent jagnjet in ovnov.

Digitized by Google

z menoj zoper njega v boj. In on je odgovoril: Pojdem; kdor je moj, je tvoj; moje ljudstvo je tvoje ljudstvo, in moji konji so tvoji konji.

8. In je rekel: Po kterim potu pojdemo? On pa je odgovoril: Skozi idumejsko pušavo.[6])

9. Šli so tedaj Izraelov kralj, in Judov kralj, in Edomov kralj;[7]) in hodili so okrog po potu sedem dni, in ni bilo vode za vojsko, in za živino, ki je šla za njimi.

10. In rekel je kralj Izraelov: Oh, oh, oh! zbral nas je Gospod tri kralje, de bi nas dal v roke Moabu.

11. In Josafat pravi: Je li tukaj prerok Gospodov, de bi prosili Gospoda po njem? In odgovoril je eden zmed hlapcov Izraeloviga kralja: Tukaj je[8]) Elizej, Safatov sin, ki je vlival vodo Eliju na roke.[9])

12. In Josafat pravi: Per njem je beseda Gospodova. Šel je tedaj k njemu Izraelov kralj, in Josafat, Judov kralj, in Edomov kralj.

13. Rekel je pa Elizej Izraelovimu kralju: Kaj imam s teboj? Pojdi k prerokam svojiga očeta in svoje matere. In Izraelov kralj mu reče: Zakaj[10]) je zbral Gospod te tri kralje, de bi jih dal Moabu v roke?

14. In Elizej mu je rekel: *(Kakor resnično)* živi Gospod vojskinih trum, pred čigar obličjem stojim, ko bi se ne sramoval[11]) obličja Josafata, kralja Judoviga, bi za té celó ne maral, in bi te ne pogledal.

15. Zdaj pa mi perpeljite brenkavca.[12]) In ko je brenkavec brenkal, je prišla nad njega roka Gospodova, in pravi:

16. To govorí Gospod: Naredite strugi tega potoka jam in jam.

17. To namreč govorí Gospod: Ne bote vidili vetra,[13]) ne dežja, in ta struga se bo napolnila z vodami, in pili bote vi, in vaše družine, in vaša živina.

18. In malo je to pred obličjem Gospodovim; verh tega bo dal Gospod tudi Moaba vam v roke.

19. In razdjali bote vsako obterjeno mesto, in vsako izbrano mesto, in posekali bote vse sadno drevje,[14]) in zamašili bote vse

---

6. Idumeja ali Edom je eno.
7. ki je Josafatu, Judovimu kralju, davek dajal.
8. to je, blizo, ne deleč od tod. Primeri v. 12.
9. to je, ki je bil Elijev služabnik.
10. V hebrejskim: „*Nikar!* (ne zaničuj me, ker per Gospodu hočem pomoči iskati) *ker je Gospod zbral te tri kralje, de bi jih dal Moabu v roke*“.
11. ko bi se ne bal Josafata, Judoviga kralja, žaliti; ali pa: ko bi ne spoštoval Josafata.
12. Prerok je bil po pogledu v malikovavskiga kralja ob svoj dušni pokoj prišel; torej bi se rad po prijetnim glasu strun utolažil, in s tem perpravil za Božje navdihnjenje. Glej 1. Kralj. 10, 5.
13. ne bote čutili vetra, ki mokro vreme naznanja.
14. Sadno drevje posekati je bilo po 5. Mojz. 20, 19. prepovedano per zmagovanji kananske dežele, de bi ga ne bilo treba zopet saditi; drugači je bilo pa v zunanji sovražnikovi deželi.

Digitized by Google

vodne studence, in pokrili vse dobro polje s kamnjem.[15])

20. Zgodilo se je tedaj zjutrej, kadar se daritev[16]) navadno opravlja, in glej, vode so pertekle po potu od Edoma,[17]) in zemlja je bila napolnjena z vodami.

21. Vsi Moabljani pa, slišati, de so prišli kralji, de bi se bojevali zoper njé, so sklicali vse, kar jih je bilo opasanih z orožnim pasam,[18]) in so se vstavili na mejah.

22. In ko so zjutrej zgodaj vstali, in je izšlo že solnce unkraj vodá, so vidili Moabljani nasproti vode, rudeče kakor kri.

23. In so rekli: Kri je po meču; kralji so se med seboj zbojevali, in so drugi druziga pobili; zdaj pojdi na rop, Moab!

24. In so šli nad šotoriše Izraelovo; na to pa se je vzdignil Izrael, in je udaril Moabljane; oni pa so bežali pred njimi. Prišli[19]) so tedaj, ki so premagali, in so pobili Moaba,

25. in so mesta razdjali, in vse nar boljši polje posuli, ker je vsakteri nanj kamen vergel, in vse vodne studence so zamašili in vse sadno drevje so posekali, takó de so ostali samo jilnati zidovi;[20]) in mesto je bilo obdano s fračarji, in večidel razdjano.

26. Ko je to vidil Moabov kralj, de so namreč zmagali nasprotniki,[21]) je vzel sedem sto móž, ki so potegnili meč, de bi planili nad Edomoviga kralja; pa niso mogli.

27. In prijel je svojiga pervorojeniga sina, ki je imel kraljevati namesti njega, ter ga je daroval v žgavni dar verh zidú;[22]) in spočela se je velika jeza v Izraelu,[23]) in precej so se umaknili od njega, ter so se vernili v svojo deželo. Amos 2, 1.

IV. Poglavje.

Elizej pomnoži ubogi vdovi olje, de ga proda in plača svoj dolg; sprosi sina Sunamljanki, ki ga je vzela pod streho, in ko ji sin umerje, ga obudi v življenje; odvzame jedilu grenkobo in nezdravost; nasiti veliko móž z malo kruhi.

15. ter ga bote s tem pokončali.

16. kadar se opravlja jutranja daritev v tempeljnu.

17. Voda je pertekla po posebnim čudežu, ki se je zgodil po prerokovi molitvi, ki je bila združena z daritvijo v Jeruzalemu.

18. V hebrejskim: *„kar jih je opasanih z orožnim pasam, in še več“* (druzih); to je, kar jih je že nosilo orožje, in kar je bilo še drugih zadosti starih in močnih.

19. Prišli so čez edomsko mejo v deželo.

20. V hebrejskim: *„takó, de so ostali le zidovi* (in hiše) *v Kir-Hareseti“*.

21. in de bodo tudi mesto Kir-Hareset vzeli.

22. do bi bil potolažil svoje bogove. V nar huji sili so tudi drugi narodi darovali človeške daritve, de bi lože dosegli pomoč; takó se n. pr. kaj taciga bere celo od Rimljanov.

23. Groza, nevolja je obšla Izraelce, in milo se jim je storilo zavoljo taciga nečloveškiga djanja. Drugi razlagajo, de je prišla velika nadloga nad združene kralje od Boga (4. Mojz. 1, 53: 18, 5. Joz. 9, 20.); ker so kralja Moabljanov pripravili v toliko silo. Drugi razlagajo še drugači.

Digitized by Google

1. Neka žena pa zmed žen prerokov je klicala v Elizeja, rekoč: Tvoj hlapec, moj mož, je umerl, in ti veš, de se je tvoj hlapec bal Gospoda; in glej, posojevavec je prišel, de bi vzel dva moja sina, de bi mu služila.[1])

2. In rekel ji je Elizej: Kaj hočeš, naj ti storim? Povej mi, kaj imaš v svoji hiši? Ona pa je odgovorila: Nimam, tvoja dekla, nič druziga v svoji hiši, kakor malo olja, de se z njim mazilim.[2])

3. In ji je rekel: Pojdi, prosi na posodo od vsih svojih sosedov praznih posod, ne malo;

4. in pojdi noter, in zapri svoje duri, ko boš znotrej ti in tvoja sinova; in nalí od tod v vse posode, in ko bodo polne, jih vzemi.

5. Šla je tedaj žena, in je zaperla duri za seboj in za svojima sinama; ona sta ji pernašala posode, in sama je nalivala.[3])

6. In ko so bile polne posode, je rekla svojimu sinu: Pernesi mi še posodo. On pa je odgovoril: Je nimam. In ustavilo se je olje.[4])

7. Ona pa je prišla, in je naznanila možu Božjimu. In on pravi: Idi, prodaj olje, in verni svojimu posojevavcu; ti pa, in tvoja sinova, živite od ostanka.

8. Zgodilo se je pa nekiga dne, de je šel Elizej skozi Sunam;[5]) bila je pa ondi velika žena, ki ga je perderžala, de bi jedel kruh;[6]) in ko je večkrat ondod memo hodil, se je vračeval k nji, de bi jedel kruh.

9. In ona je rekla svojimu možu: Spoznam, de je svet mož Božji letá, ki hodi pogosto memo nas.

10. Naredimo mu tedaj majhno zgornjo izbo, in postavimo mu vanjo posteljo, in mizo, in stol, in svečnik, de, kadar pride k nam, ondi ostane.

11. Zgodilo se je tedaj nekiga dne, de je prišel, in ostal v zgornjim hramu, in je ondi počival.

12. In rekel je Gieziju, svojimu hlapcu: Pokliči to Sunamljanko. In ko jo je poklical, in je ona pred njim[7]) stala,

13. je rekel svojimu hlapcu: Reci ji: Glej, pridno si nama stregla v vsim, kaj hočeš, naj ti storim? Imaš le opravek, in hočeš, de govorim s kraljem, ali z vojaškim poglavarjem? In je odgovorila: Med svojim ljudstvam stanujem.[8])

14. In reče: Kaj tedaj hoče,

---

1. Zavoljo dolga so Izraelca smeli prodati v službo, pa ga niso smeli terdo imeti, kakor ptujiga sužnja. Glej 3. Mojz. 25, 39. Mat. 18, 25.
2. Besedi: „*de se z njim mazilim*“, ni v hebrejskim. Žena je to olje hranila za svoj pokop.
3. je nalivala iz verčka, v kterim je bilo le malo olja (v. 2.), čudovito pomnoženo olje v posode.
4. olje je nehalo teči iz verča, ko so bile že vse posode napolnjene.
5. Sunam je bilo mesto v Isaharjevim rodu. Glej Joz. 19, 18.
6. de bi per nji obedoval ali jedel.
7. pred Giezijem (v. 13.), ki jo je potem preroku napovedal.
8. živím ko med zgolj prijatli, mirno, brez prepira, nimam kej več želeti, torej ne potrebujem perporočevanja na kraljevim dvoru.

Digitized by Google

naj ji storim? In Giezi je rekel: Ne vprašaj; zakaj sina nima, in njen mož je star.

15. Ukazal je tedaj, naj jo pokliče; in ko je bila poklicana, in je pred vratmi stala,

16. ji je rekel: V tem času, in v ravno ti uri,[9]) če bo življenje še s teboj, boš imela v telesu sina. Ona pa je odgovorila: Nikar, prosim, moj gospod, mož Božji, nikar ne laži svoji dekli!

17. In spočela je žena, in rodila sina, ob času, in ob tisti uri, kakor je Elizej govoril.

18. Rastel pa je deček. In ko je bil neki dan, in ko je bil šel k svojimu očetu, k ženjcam,

19. je rekel svojimu očetu: Glava me boli, glava me boli! On pa je rekel hlapcu: Vzemi, in pelji ga k njegovi materi.

20. In ko ga je bil vzel, in perpeljal k njegovi materi, ga je položila na svoje kolena do poldne, in umerl je.

21. Šla je pa, in ga je djala na posteljo moža Božjiga, in je zaperla duri, ter je šla,

22. in je poklicala svojiga moža, in je rekla: Pošlji z menoj, prosim, eniga zmed hlapcov, in oslico, de hitim tje do moža Božjiga, in se vernem.

23. In on ji je rekel: Zakaj greš k njemu? Dans ni ne mlaj, ne sabota.[10]) In je odgovorila: Pojdem.

24. In je osedlala oslico, in ukazala hlapcu: Ženi, in hiti, ne delaj mi zamude per hoji; in to stori, kar ti ukažem.

25. Popotvala je tedaj, in je prišla k možu Božjimu na karmelsko goro; in ko jo je vidil mož Božji od deleč, je rekel Gieziju, svojimu hlapcu: Glej, tista Sunamljanka.

26. Pojdi ji tedaj naproti, in reci ji: Se li prav godi s teboj, in s tvojim možem, in s tvojim sinam? In je odgovorila: Prav!

27. In ko je bila prišla do moža Božjiga na goro, se je oprijela njegovih nog;[11]) in perstopil je Giezi, de bi jo odmaknil.[12]) In rekel je mož Božji: Pusti jo, zakaj njena duša je v britkosti, in Gospod mi je perkril, in mi ni naznanil.

28. In ona mu je rekla: Sim li prosila sina od svojiga gospoda? Ali ti nisim rekla: Ne norčuj se z menoj?

29. In on je rekel Gieziju: Opaši svoje ledja,[13]) in vzemi mojo palico v svojo roko, in pojdi. Če te sreča človek, ga ne pozdravljaj; in če te kdo pozdravi, ne odgovarjaj mu;[14]) in položi mojo palico dečku na obraz.

30. Na to je mati dečkova rekla: *(Kakor resnično)* živi Gospod,

9. V hebrejskim: „*ob tem času svojiga šivljenja, k letu obsorej*“.

10. Ob takih dneh so preroki verjetno imeli molitve in nauke, kakor se je poznejše godilo v shodnicah.

11. se je vergla na tla, in se je oklenila njegovih nog, ter ga je prosila.

12. ker je mislil, de ona s tem ponižniga in tihiga preroka žali, in mu preveliko nadlego dela.

13. Podpaši svoje oblačilo. Glej 3. Kralj. 18, 46.

14. to je, nikar se ne mudi na potu s pozdravljanjem. Na Jutrovim imajo veliko besedí per pozdravljanji, in to popotnika dolgo mudí. Primeri Luk. 10, 4.

Digitized by Google

in živi tvoja duša, ne bom te pustila.[15]) Vstal je tedaj, in je šel za njo.

31. Giezi pa je šel pred njima, in je položil palico dečku na obraz, in ni bilo glasú, ne občutka; in vernil se je njemu naproti, in mu je naznanil, rekoč: Deček ni vstal.[16])

32. Šel je tedaj Elizej v hišo, in glej, deček je mertev ležal na njegovi postelji;

33. in ko je bil vanjo stopil, je zaperl duri za seboj in za dečkam, in je molil k Gospodu.

34. In je šel gori, in se je ulegel na dečka; in je djal svoje usta na njegove usta, in svoje oči na njegove oči, in svoje roke na njegove roke;[17]) in se je skrivil nad njim, in ogrelo se je meso dečkovo.

35. On pa se je povernil, in je šel po hiši, enkrat tje in sem; in je šel gori, in se je ulegel na njega; in deček je zazdéhal[18]) sedemkrat, in je odperl oči.

36. On pa je poklical Giezija, in mu je rekel: Pokliči to Sunamljanko. In ko je bila poklicana, je šla k njemu. In on je rekel: Vzemi svojiga sina.

37. Ona je prišla, ter je padla njemu k nogam, in je molila na tleh, in je vzela svojiga sina, in je šla ven.

38. In Elizej se je vernil v Galgalo. Bila je pa lakota v deželi, in preroški sinovi so stanovali pred njim;[19]) in rekel je enimu zmed svojih hlapcov: Perstavi velik lonec, in skuhaj močnik preroškim sinovam.

39. In šel je eden na polje, de bi nabral poljskih zeliš, in je našel ko poljsko terto, in je nabral z nje poljskih kolocint,[20]) ter je napolnil svoj plajš, in se je vernil, in je narezal v močnikov lonec; ni namreč vedil, kaj de je.

40. Nalili so tedaj tovaršem, de bi jedli, in ko so pokusili kuhe, so zavpili rekoč: Smert je v loncu, mož Božji![21]) In niso môgli jesti.

41. On pa reče: Pernesite moke. In ko so pernesli, jo je potresel v lonec, in je rekel: Nali množici, de jedo. In ni bilo nič več grenkobe v loncu.

42. Neki mož pa je prišel iz Baalsalise, ter je pernesel možu Božjimu kruhov iz pervine,[22]) dvajset ječmenovih hlebov, in noviga žita v svoji mavhi. On pa je rekel: Daj ljudstvu, de jé.

43. In odgovoril mu je njegov služabnik: Koliko je to, de bi položil pred sto móž? On spet pravi: Daj ljudstvu, de jé; zakaj to govorí Gospod: Jedli bodo, in bo ostajalo.

44. Položil je tedaj pred njé; in so jedli, in ostajalo je po besedi Gospodovi.

---

15. Ti sam moraš iti z menoj!
16. ker je bila materna vera preslaba (v. 30.).
17. kakor je bil storil poprej Elija. 3. Kralj. 17, 21.
18. Drugi prestavljajo: „*je kihnil* (ali) *zasopel*“.
19. Drugi prestavljajo: „*per njem*“ ali „*z njim*“, so namreč v družbi z njim živeli. Spod. 6, 1.
20. to je neko pleme divjih buč, ki so okrogle in debele ko pest, in kumaram podobne.
21. te buče ali kumare so grenke ko smert.
22. kruhov iz novíne.

Digitized by Google

V. Poglavje.

Sirski kralj pošlje goboviga Naamana z listam do Izraeloviga kralja, de bi ga ozdravil gob; Izraelov kralj se nad tem močno zavzame, in preterga svoje oblačila; Elizej očisti Naamana njegovih gob, ko se je bil umil sedemkrat v Jordanu. Giezi, prerokov hlapec, si z lažjo sprósi daril od Naamana, in je v kazen z gobami obdan za vselej.

1. Naaman, vojskini poglavar sirskiga kralja, je bil velik mož per svojim gospodu, in časten; zakaj po njem je Gospod dal srečo [1]) Sirii; bil je pa mož serčen in bogat, pa gobov.

2. Bili pa so iz Sirije izšli roparji, in so vjeto peljali iz Izraelove dežele majhno deklico, ktera je bila v službi per Naamanovi ženi.

3. In ona je rekla svoji gospej: O, de bi bil pač moj gospod per preroku, ki je v Samarii, gotovo bi ga ozdravil gob, ki jih ima.

4. Šel je tedaj Naaman k svojimu gospodu, in mu je povedal, rekoč: Takó in takó je govorila deklica iz Izraelove dežele.

5. In rekel mu je sirski kralj: Pojdi, poslal bom list Izraelovimu kralju. In ko je bil ta šel na pot, in seboj vzel deset talentov srebra, in šest tavžent zlatov, [2]) in deset spremenjavnih oblačil, [3])

6. je pernesel list Izraelovimu kralju teh besedi: Kadar prejmeš to pismo, vedi, de sim k tebi poslal Naamana, svojiga hlapca, de ga ozdraviš njegovih gob.

7. In ko je bil Izraelov kralj prebral list, je pretergal svoje oblačila, in je rekel: Sim mar jez Bog, de bi zamogel usmertiti in oživiti, ker je on k meni poslal, de bi ozdravil moža njegovih gob? Čujte in glejte, kakó perložnosti iše zoper mene!

8. Ko je Elizej, mož Božji, to slišal, de je namreč Izraelov kralj pretergal svoje oblačila, je poslal k njemu, rekoč: Zakaj si pretergal svoje oblačila? Naj pride k meni, in zve, de je prerok v Izraelu.

9. Prišel je tedaj Naaman s konji in vozovi, ter je stal per vratih Elizejeve hiše.

10. In poslal je Elizej k njemu sporočnika, [4]) rekoč: Pojdi, in umí se sedemkrat v Jordanu, in tvoje meso bo spet doseglo zdravje, in očišen boš.

11. Serdit se je Naaman obernil, rekoč: Ménil sim, de bo pri-

---

1. to je, po njem je dal Gospod rešenje in zmago v vojski.
2. namreč šest tavžent zlatih seklov.
3. to je, deset prazničnih oblačil.
4. On ni prišel sam. Elizej, ki je bil sicer ponižen in pohleven (gl. 4. pogl.), je hotel učiti mogočniga Naamana, kakó malo cene ima vsa človeška visokost pred očmi svetnikov. Naaman je bil tudi vreden taciga ponižanja, ker je hotel še ukazovati preroku, kakó naj ga ozdravi (v. 11.); enako marsikterim mogočnikam, ki menijo, de se mora vse ravnati po njih mislih (Sv. Gregori).

Digitized by Google

šel k meni, in bo stojé klical v imé Gospoda, svojiga Boga, in se dotaknil s svojo roko mesta mojih gob, in me bo ozdravil.

12. Ali niste boljši Abana in Farfar, réki v Damasku, kakor vse vode Izraelove, de bi se v njih umival, in se očistil? Ko se je bil tedaj obernil, in je preč šel nevoljin,

13. so perstopili k njemu njegovi hlapci, in so mu rekli: Oče! ko bi ti bil tudi veliko reč rekel prerok, bi jo bil gotovo mogel storiti; koliko bolj, ker ti je zdaj rekel: Umí se, in boš očišen?

14. Šel je, in se je umil v Jordanu sedemkrat po besedi moža Božjiga, in njegovo meso se je popravilo, kakor meso majhniga dečka, in je bil očišen. Luk. 4, 27.

15. In vernil se je, ter je prišel k možu Božjimu z vsim svojim spremstvam, in je stal pred njim, in je rekel: Res vem, de ni druziga Boga na vsi zemlji, razun samo v Izraelu. Prosim tedaj, de vzameš blagodar[5]) od svojiga hlapca.

16. On pa je odgovoril: *(Kakor resnično)* živí Gospod, pred kterim stojim, ne vzamem. In ko je silo delal, se mu celo ni vdal.

17. In rekel je Naaman: Kakor hočeš; pa prosim, dovoli meni, svojimu hlapcu, de vzamem dva mezgova tovora perstí;[6]) zakaj ne bo daroval tvoj hlapec dalje žgavne ali klavne daritve drugim bogovam, razun Gospodu.

18. To samo pa je, česar prôsi Gospoda za svojiga hlapca; kadar pojde moj gospod[7]) v Remonov tempelj molit,[8]) in ko se on nasloni na mojo roko,[9]) če se jez perpognem v Remonovim tempeljnu,[10]) kadar se on perpogne na tistim mestu, naj odpustí Gospod svojimu hlapcu v ti reči.[11])

19. In on mu je rekel: Pojdi

---

5. to je, kako darilo v zahvalo.
6. dva tovora persti, ali toliko, kolikor je zamoreta nesti dva mezga, de bi namreč s tisto perstjo napolnil altar. Glej 2. Mojz. 20, 24: 3. Kralj. 18, 38. Naaman je namreč hotel odslej le pravimu Bogu služiti, in mu darovati.
7. sirski kralj, ki sim mu hlapec ali služabnik.
8. Remon je bil mende viši bog Damasčanov, podoben Baalu.
9. ko ga moram spremljati v tempelj.
10. če s kraljem vred v tempeljnu pred malika na tla padem, ne de bi ga molil, temuč le de kralju ustrežem.
11. Naaman je mogel zavoljo svoje službe kralja spremljati v tempelj, in ni smel po koncu ostati, kadar je kralj na tla padel in malika molil (spod. 7, 2. 17.); zatorej bi se smel v tem izgovarjati, če je le v sercu čertil malikovanje. Vender pa je imelo to Naamanovo djanje nad seboj to nepopolnost, ker se je lahko bližnji nad njim spotikal in se je po Naamanovim zunanjim počeševanji malika Remona v malikovanji poterdoval; zato je Naaman, ki je to svojo nepopolnost dobro čutil, preroka prosil, de naj zanj móli, naj ima Bog poterpljenje z njegovo slabostjo, ter naj tudi odverne slabe nasledke, ki bi utegnili izvirati iz njegoviga djanja. Mnogi svetniki pa so drugači ravnali, ter so rajši smert preterpeli, kakor de bi bili v malikovavski tempelj stopili; drugi svetniki so sicer vanj stopili, tode so očitno svojo gnusobo nad maliki pokazali, in svojo vero v Jezusa Kristusa spoznali.

Digitized by Google

v miru. Šel je tedaj od njega ob izvoljenim času dežele.[12])

20. In rekel je Giezi, hlapec moža Božjiga: Moj gospod je zanesel Naamanu, temu Sirijanu, de ni vzel od njega, kar je bil pernesel; *(kakor resnično)* živi Gospod, za njim potečem, de kaj od njega prejmem.

21. In šel je Giezi zadej za Naamanam, in ko ga je ta vidil za seboj teči, je skočil z voza njemu naproti, in je rekel: Je li prav?[13])

22. On pa je rekel: Prav! Moj gospod me je poslal k tebi, rekoč: Zdaj sta prišla k meni dva mladenča z Efrajmoviga gorovja, zmed preroških sinov; daj njima talent srebra, in dvoje spremenjavno oblačilo.

23. In Naaman je rekel: Boljši je, de vzameš dva talenta. In ga je posilil, ter zavezal dva talenta srebra v dva žaklja, in dvoje oblačilo, in je naložil dvema svojima[14]) hlapcama, ki sta tudi nosila pred njim.

24. In ko je prišel že zvečer, je vzel iz njunih rok, ter je spravil v hišo, in je spustil moža, in sta šla.

25. On pa je šel noter, in se je vstopil pred svojiga gospoda. In Elizej je rekel: Od kod prideš, Giezi? In je odgovoril: Nikamor ni bil šel tvoj hlapec.

26. On pa reče: Ali ni bilo moje serce v pričo,[15]) kadar se je mož vernil s svojiga voza tebi naproti? Zdaj tedaj si prejel srebro, in si prejel oblačila, de si kupiš oljnikov, in vinogradov, in ovec, in volov, in hlapcov, in dekel;

27. pa tudi gobe Naamanove se bodo prijele tebe in tvojiga zaroda, do vekomaj.[16]) In šel je od njega, gobov kakor sneg.

VI. Poglavje.

Ko se nekimu možu sekira s toporiša sname, in mu v vodo pade, stori Elizej, de sekira splava. Ko sirski kralj zvé, de je Elizej njegove skrivne naklepe naznanil Izraelovimu kralju, pošlje sirski kralj veliko trumo svojih vojakov Elizeja lovit; Elizej pa jih oslepí, ter jih v Samarijo perpelje, kjer jih pogostujejo in spet spusté. V Samarii je velika lakota. Kralj ukaže Elizeja ob glavo djati.

1. Rekli so pa preroški sinovi Elizeju: Glej, kraj, kjer stanujemo pred teboj, nam je pretesen.

2. Naj gremo do Jordana, in naj si vsakteri vzame iz gojzda lesa, de si naredimo ondi kraj v stanovanje. On pa je rekel: Pojdite!

3. In eden zmed njih reče:

---

12. to je, ob spomladanskim času; v hebrejskim: *„in je šel od njega nekoliko pota“.*
13. Mar kaj pomanjkuje? Mar ni kaj prav?
14. Naaman je dal dva svojih lastnih hlapcov, de sta nesla z Giezijem.
15. Ali ni bil ondi vpričo moj preroški duh?
16. to je, dokler ne bo tvoj zarod pomerl.

Digitized by Google

Pojdi tedaj tudi ti s svojimi hlapci. Odgovoril je: Pojdem.

4. In je šel z njimi. In ko so prišli k Jordanu, so sekali les.

5. Zgodilo se je pa, ko je eden les sekal, de je sekirino železo padlo v vodo; in on je zavpil, ter rekel: Oh, oh, oh, moj gospod! in še to sim na posodo vzel.[1])

6. Rekel je pa mož Božji: Kam je padlo? On pa mu je pokazal kraj. Odsekal je tedaj les, in ga je vergel tje, in splavalo je železo;[2])

7. in rekel je: Vzemi. In on je stegnil roko, in ga je vzel.

8. Sirski kralj pa se je bojeval zoper Izrael, in je imel svèt s svojimi hlapci, rekoč: Na tem in tem mestu postavimo zalezbo.[3])

9. Poslal je tedaj mož Božji k Izraelovimu kralju, rekoč: Varuj se, de ne hodiš na tisto mesto; ker so ondi Sirijani v zalezbi.[4])

10. Poslal je tedaj Izraelov kralj na mesto, ki mu ga je bil povedal mož Božji, in ga je poprej obsedel, in se je ondi obvaroval, ne enkrat in ne dvakrat.[5])

11. In prestrašilo se je serce sirskimu kralju zavoljo te reči; in je sklical svoje hlapce, in jim je rekel: Zakaj mi ne naznanite, kdo je moj zdajavec per Izraelovim kralji?

12. In rekel je eden zmed njegovih hlapcov: Ni takó, gospod, moj kralj; ampak Elizej, prerok, ki je v Izraelu, naznanuje Izraelovimu kralju vse besede, ktere koli govoriš v svojim hramu.

13. In rekel jim je: Pojdite, in glejte, kje je, de pošljem, in ga vjamem. In oznanili so mu, rekoč: Glej, v Dotanu.

14. Poslal je tedaj tje kónj in vozov, in močno trumo; in ko so oni prišli po noči, so obdali mesto.

15. Ko je pa ob zoru vstal strežnik moža Božjiga, je šel ven, ter je vidil trumo okrog in okrog mesta, in konje in vozove, in oznanil mu je, rekoč: Oh, oh, oh, moj gospod! kaj bomo počeli?

16. On pa je odgovoril: Nikar se ne boj; zakaj več jih je z nami, kakor z njimi.

17. In ko je Elizej molil, je rekel: Gospod, odpri temu oči, de vidi! In Gospod je odperl hlapcu oči, in je vidil; in glej, gora[6]) je bila polna ognjenih kónj, in vozov, krog in krog Elizeja.

18. Sovražniki pa so prišli k njemu; na to je Elizej molil k Gospodu, rekoč: Udari, prosim, ta narod s slepoto. In udaril jih je Gospod, de niso vidili po Elizejevi besedi.[7])

19. Rekel jim je pa Elizej: Ni ta pot, in ni to mesto; hodite za

1. Mož toži, ker ne bo mogel sekire poverniti; Elizej je namreč s svojimi učenci živel v velikim uboštvu.
2. in splavalo je železo čudovitno z lesam.
3. V hebrejskim: „*Na tem in na tem mestu bo naše šotorišče*“.
4. razun namreč, če jih ti prehitiš, de ne bodo mógli tje priti (v. 10.).
5. ne enkrat ali dvakrat, ampak večkrat.
6. gora ali višava, na kteri je mesto stalo.
7. Slepota je bila v tem, de niso spoznali več ne preroka, ne kraja.

Digitized by Google

menoj, in pokazal vam bom moža, ki ga išete. Peljal jih je tedaj v Samarijo.

20. In ko so bili prišli v Samarijo, je rekel Elizej: Gospod, odpri jim oči, de vidijo. In odperl jim je Gospod oči, in vidili so, de so v sredi Samarije.[8])

21. In Izraelov kralj je rekel Elizeju, ko jih je ugledal: Ali jih pobijem, moj oče?

22. On pa je rekel: Ne pobijaj *(jih)*; nisi jih namreč vjel s svojim mečem in lokam, de bi *(jih)* pobil; temuč položi kruha in vode pred nje, de jedo in pijejo, in gredo k svojimu gospodu.

23. In položila se jim je velika perprava jedil, ter so jedli in pili, in spustil jih je, in šli so k svojimu gospodu; in nič več niso hodili[9]) sirski roparji v Izraelovo deželo.

24. Zgodilo se je pa po tem, de je Benadad, sirski kralj, zbral vso svojo vojsko, in je oblegal Samarijo.

25. In spočela se je velika lakota v Samarii, in je bila takó dolgo obsedena, de se je prodajala oslovska glava za osemdeset srebernikov, in četerti del kaba[10]) golobjeka[11]) za pet srebernikov.

26. In ko je Izraelov kralj memo šel po zidu, je neka žena zavpila v njega, rekoč: Pomagaj mi, gospod, moj kralj!

27. On pa je rekel: Ko ti Gospod ne pomaga, od kod ti zamorem jez pomagati? iz gumniša, ali iz tlačivnice?[12]) In rekel ji je kralj: Kaj si hočeš? In ona je odgovorila:

28. Ta žena mi je rekla: Daj svojiga sina, de ga jeve dans, in mojiga sina bove jedle jutri.

29. Skuhale sve tedaj mojiga sina, in snedle.[13]) In rekla sim ji drugi dan: Daj svojiga sina, de ga sneve. In ona je skrila svojiga sina.

30. Ko je kralj to slišal, je pretergal svoje oblačila, in je šel memo po zidu. In vse ljudstvo je vidilo žimnato oblačilo, s kterim je bil oblečen znotrej po životu.

31. In kralj je rekel: To naj mi stori Bog, in to naj še perdene, če bo stala dans glava Elizeja, Safatoviga sina, na njem.

32. Elizej pa je sedel v svoji hiši, in starašini so sedeli z njim. Poslal je tedaj naprej moža;[14]) in preden je prišel ta sporočnik, je rekel starašinam: Ali veste,

8. Takó se grešniku odprejo oči, ki so bile na zemlji slepe za nebeške reči, tode prepozno, v prihodnjim življenji.

9. in nič več, vsaj ne takó kmalo niso prišli.

10. „*Kab*“ je bila manjši žitna mera, ki je deržala 110 pariških kočnih palcov, nekoliko več ko dunajska mera ali bokal.

11. V sili človek jemlje v jed vsakoršne odpadke (Prîmeri spod. 18, 27.). Hebrejsko nekteri razlagajo: *četert kaba golobje piče*“, to je, zmesi razniga zernja.

12. V ti sili zamore le sam Bog pomagati; jez ti ne morem dati ne žita, ne vina, ne olja, ker sam pomanjkanje terpim.

13. Toliko nadlogo je Bog pretîl hudobnim Izraelcam 5. Mojz. 28, 53. i. d.

14. Mestna gosposka je bila prišla Elizeja za svèt vprašat, kaj de jim je storiti v ti sili; in kralj je pred seboj tje poslal moža, in še preden je ta mož tje prišel, je rekel Elizej i. t. d.

Digitized by Google

de je poslal ta morivcov sin,[15]) de se mi odseka glava? Glejte tedaj, ko pride sporočnik, zaprite duri, in ne pušajte ga noter priti; zakaj, glej, šum nog njegoviga gospoda je za njim.

33. Ko je on še govoril, se je perkazal sporočnik, ki je šel k njemu. In rekel je: Glej, toliko hudo je od Gospoda; kaj bom še perčakoval od Gospoda?[16])

VII. Poglavje.

Elizej prerokuje v Samarii, de bo kmalo v mestu obilno žita; Bog pošlje nad Sirijane velik strah, de neutegama zbežé in popusté svoje šotoriše z vso zalogo vred; štirje gobovi možje oznanijo mestu to pergodbo; ljudstvo si nabere obilno plena, poglavarja pa, ki ni hotel verjeti Elizejeviga prerokovanja, množica pohodi per mestnih vratih.

1. Elizej pa je rekel: Poslušajte besedo Gospodovo: To govorí Gospod: Ob tem času jutri bo mernik[1]) pšenične moke po enim stateru,[2]) in dva mernika ječmena po enim stateru, per samarijskih vratih.[3])

2. Odgovoril je eden zmed vojvodov, na čigar roke se je kralj naslanjal,[4]) možu Božjimu, ter je rekel: Ko bi tudi Gospod naredil zatvornice na nebu, ali bo zamoglo biti, kar praviš?[5]) On pa je rekel: Vidil boš s svojimi očmi, in ne boš jedel od tega.

3. Štirje gobovi možje tedaj so bili per vhodu vrat;[6]) in oni so rekli med seboj: Kaj hočemo tukaj biti, dokler ne umerjemo?

4. Ako hočemo iti v mesto, bomo lakote umerli; ako ostanemo tukaj, nam je umreti; pojdite tedaj, pobegnimo v sirsko šotoriše. Če nam zanesejo, bomo živeli; če nas pa hočejo umoriti, saj bomo tudi tako pomerli.

5. Vzdignili so se tedaj zvečer,[7]) de bi šli v sirsko šotoriše. In ko so prišli k pervimu koncu sirskiga šotoriša, nikogar ondi niso našli.

6. Gospod namreč je bil dal

---

15. sin kralja Ahaba, ki je bil morivec prerokov in nedolžniga Nabota po svoji hudobni ženi Jezabeli. 3. Kralj. 18, 4: 21, 19.

16. Kaj bi še čakal, ker ni pomoči od Gospoda? Podal se bom Sirijanam, preroka pa, ki nam je delal prazno upanje, bom umoril. Kaže se, de je te besede govoril sporočnik; drugi pa menijo, de jih je govoril kralj, ki je bil precej za sporočnikam tje prišel; ker mislijo, de so starašini takó dolgo branili sporočniku silo storiti Elizeju, dokler ni bil kralj sam k njim prišel.

1. V hebrejskim: „*sea*“, tretji del „*efe*“, in je deržala 668 pariških kočnih palcov, nekaj čez šest malih mer ali bokalov.

2. „*Stater*“ je grešk denar, v hebrejskim je „*sekel*“; oba denarja sta si bila močno enaka, in sta blizo po pol goldinarja veljala.

3. kjer je bil kraj za sodbo, pa tudi terg za prodajo.

4. Kralj je bil med tem prišel k preroku. Glej zgor. 5, 18. razl. 9. Spod. v. 17.

5. Ko bi se žito spod neba usipalo plohi enako, bi ne moglo biti takó po ceni ali dober kup.

6. Gobovi so mógli biti zunaj šotoriša ali mesta. Glej 3. Mojz. 13, 46.

7. V hebrejskim: „*Vzdignili so se na pot v mraku*“.

Digitized by Google

slišati v sirskim šotorišu ropot vozov, in konj, in prav velike vojskine trume; in rekli so med seboj: Glej, za plačilo je zoper nas Izraelov kralj najel hetejskiga in egiptovskiga kralja, in prišli so nad nas.

7. Vzdignili so se tedaj, in so bežali v temi, in so popustili svoje šotore, in konje, in osle v šotorišu, in so bežali, ter so želeli samo svoje življenje oteti.

8. Ko so tedaj uni gobovci prišli k pervimu koncu šotoriša, so stopili v en šotor, ter so jedli in pili; in so vzeli od ondod srebra, in zlata, in oblačil, ter so šli, in poskrili; in so se spet vernili k drugimu šotoru, ter so ondi ravno takó pobrali in skrili.

9. In rekli so med seboj: Ne delamo prav; zakaj to je dan dobriga oznanila. Če molčimo, in nočemo naznaniti do jutriga, bomo hudodelstva obdolženi; pridite, pojdimo, in oznanimo na kraljevim dvoru.

10. In ko so prišli do mestnih vrat, so jim povedali, rekoč: Šli smo v sirsko šotorišе, in nismo ondi našli človeka, le konje in osle pervezane, in postavljene šotore.

11. Šli so tedaj vratarji, in so oznanili znotrej v kraljevim poslopji.

12. In on je vstal po noči, in je rekel svojim hlapcam: Povem vam, kaj so nam naredili Sirijani: Vedo, de lakoto terpimo, in zatorej so šli iz šotoriša, in skriti so po njivah, ter pravijo: Ko bodo prišli iz mesta, jih bomo vjeli žive, in potem bomo zamogli iti v mesto.

13. Odgovoril pa je eden njegovih hlapcov: Vzemimo petere konje, ki so ostali v mestu (zakaj samo tisti so še med vso Izraelovo množico, drugi so namreč povžiti),[8]) in pošljimo jih, ter bomo zamogli zvediti.

14. Perpeljali so tedaj dva konja,[9]) in kralj ji je poslal v sirsko šotorišе, rekoč: Pojdita, in poglejta!

15. In šla sta za njima do Jordana; glej pa, vsa pot je bila polna oblačil, in orodja, ki so ga bili pometali Sirijani, ko so bili prestrašeni; in sporočnika sta se vernila, ter sta povedala kralju.

16. In ljudstvo je šlo ven, in je oropalo sirsko šotorišе; in veljal je mernik pšenične moke po enim stateru, in dva mernika ječmena po enim stateru po besedi Gospodovi.[10])

17. Na to je kralj tistiga vojvoda, na čigar roko se je naslanjal, postavil k vratam;[11]) in mno-

---

8. V hebrejskim: „*(glej, oni* (konjniki) *so kakor vsa Izraelova množica, ki je v njem* (v mestu) *ostala* (per življenji), *glej, oni so kakor vsa Izraelova množica, ki je poginila*“, ki je za lakoto pomerla); to je, v razméri do njih so tudi Izraelci ali pomerli ali pa so še per življenji. Drugi pa razlagajo to versto takole: Pošljimo pet konjnikov ogledovat, če so res Sirijani zbežali. Ako so Sirijani v zalezbi skriti, bodo petere konjnike vjeli in umorili, in tedaj zguba ne bo tolika. Saj je že toliko in toliko Izraelcov za lakoto pomerlo, in kolikor nas še živí, nas tudi druziga ne čaka kakor vjetje in smert.

9. to je, konjnikov. V hebrejskim: „*dva vozá s konji*“.

10. Glej zgorej 1. versto in razlaganje.

11. de bi ondi za lep réd skerbel, ko bo ljudstvo skozi mestne vrata derlo.

Digitized by Google

žica ga je pohodila per vhodu vrat, in je umerl poleg tega, kar je govoril mož Božji, kadar je bil prišel kralj k njemu.

18. In zgodilo se je po besedi moža Božjiga, ki jo je bil povedal kralju, kadar je rekel: Dva mernika ječmena bota po enim stateru, in mernik pšenične moke bo po enim stateru, jutri ob ravno tem času per samarijskih vratih;

19. kadar je bil odgovoril tisti vojvoda možu Božjimu, in je rekel: Ko bi tudi Gospod naredil zatvornice na nebu, ali se bo moglo zgoditi, kar govoriš? In mu je rekel: Vidil boš s svojimi očmi, in ne boš jedel od tega.

20. Zgodilo se mu je tedaj, kakor je bilo napovedano; in ljudstvo ga je pohodilo per vratih, in je umerl.

VIII. Poglavje.

Elizej napové sedemletno lakoto, in ženi, kteri je bil obudil sina, svétuje, de naj gre na ptuje; ko je lakota minula, se žena poverne, in od kralja zopet prejme svoje njive s perdelki vred. Elizej dalje prerokuje, de bo bolni sirski kralj Benadad umerl, in de bo hudobni Hazael za njim kraljeval; Joram, Judov kralj, zmaga Idumejce, ki so se zoper njega sperli; po njegovi smerti pa nasledva v kraljevanji njegov hudobni sin Ohozija.

1. Elizej pa je govoril ženi, kteri je bil obudil sina, rekoč: Vzdigni se, pojdi ti in tvoja hiša, in ptujvaj, kjer koli *(kraj)* najdeš; Gospod namreč je poklical lakoto, in prišla bo čez zemljo sedem let. Zgor. 4, 35.

2. In ona se je vzdignila, in je storila po besedi moža Božjiga; in je šla s svojo hišo, ter je ptujvala v filistejski deželi veliko dni.[1])

3. In ko so bile minile sedmere leta, se je žena vernila iz filistejske dežele; in je šla, de bi se per kralji oglasila za svojo hišo, in za svoje njive.[2])

4. Kralj pa je govoril z Giezijem, hlapcam moža Božjiga, rekoč: Povej mi vse velike reči, ki jih je storil Elizej.

5. In ko je on kralju perpovedoval, kakó je bil mertviga obudil, se je perkazala žena, kteri je bil sina oživil, ter je klicala v kralja za svojo hišo in za svoje njive. In rekel je Giezi: Gospod moj kralj, to je žena, in to je njen sin, ki ga je bil Elizej obudil.

6. In kralj je vprašal ženo, in ona mu je povedala. In kralj ji je dal eniga hramnika,[3]) rekoč: Poverni ji vse, kar je njeniga, in vse perdelke njiv od dne, ko je zapustila deželo, do zdaj.

7. Prišel je Elizej tudi v Damask, in Benadad, sirski kralj, je bil bolan; in povedali so mu, rekoč: Prišel je mož Božji sem.

8. In kralj pravi Hazaelu:[4]) Vzemi seboj darov, in pojdi možu

1. V hebrejskim: „*sedem let*“.
2. ki so jih bili med tem drugi vzeli v posest.
3. prav za prav skopljenca, kakoršni so bili navadno dvorni služabniki.
4. ki je bil kraljev služabnik. Glej 3. Kralj. 19, 15.

Digitized by Google

Božjimu naproti, in vprašaj Gospoda po njem, rekoč: Če bom zamogel priti iz te svoje bolezni?

9. Šel mu je tedaj Hazael naproti, in je imel seboj darov in vsiga blaga iz Damaska, teže za štirdeset kamel.[5]) In ko je stal pred njim, je rekel: Tvoj sin[6]) Benadad, sirski kralj, me je poslal k tebi, rekoč: Če bom zamogel ozdraveti iz te svoje bolezni?

10. In rekel mu je Elizej: Pojdi, povej mu: Ozdravel boš; dalje mi je pokazal Gospod, de bo umerl.[7])

11. In stal je zraven njega, in je bil prestrašen in prepaden v obrazu;[8]) in jokal se je mož Božji.

12. In Hazael mu pravi: Zakaj se joka moj gospod? On pa je rekel: Ker vem, kaj boš storil Izraelovim sinovam hudiga. Njih obterjene mesta boš z ognjem požgal, in njih mladenče boš pomoril z mečem, in njih otroke boš raztrešil, in noseče boš razdvojil. Spred. 13, 7.

13. In rekel je Hazael: Sim mar jez, tvoj hlapec, pes, de bi storil to veliko reč? In Elizej reče: Pokazal mi je Gospod, de boš ti kralj v Sirii.

14. In ko je bil šel od Elizeja, je prišel k svojimu gospodu. In ta mu reče: Kaj ti je rekel Elizej? On pa je odgovoril: Rekel mi je: Zadobil boš zdravje.

15. In ko je prišel drugi dan, je vzel odejo, in nanjo vlil vode, in jo je razgernil čez njegov obraz;[9]) in ko je bil umerl, je Hazael kraljeval namesti njega.

16. V petim letu Jorama, Ahaboviga sina, Izraeloviga kralja, in Josafata, Judoviga kralja,[10]) je kraljeval Joram, Josafatov sin, kralj v Judu.[11])

17. Dve in trideset let je bil star, ko je začel kraljevati, in osem let je kraljeval v Jeruzalemu. 2. Kron. 21, 5.

18. In je hodil po potih Izraelovih kraljev, kakor je hodila Ahabova hiša; zakaj Ahabova hči je bila njegova žena; in je delal, kar je hudo pred obličjem Gospodovim.

19. Gospod pa ni hotel pokon-

---

5. te bremena bi bilo sicer lahko manj kamel nosilo, štirdesetim pa so se naložile zavoljo baharije, kakor je navada na Jutrovim.

6. takó se kralj imenuje zavoljo spoštovanja. Zgor. 6, 21.

7. Utegneš mu povedati, de bo ozdravel, namreč, de ne bo umerl za svojo boleznijo; pa umerl bo za silovito smertjo (v. 14. 15.), kakor mi je Gospod naznanil.

8. V hebrejskim: „*In* (Elizej) *je vperl* (v Hazaela) *svoj obraz, in* (ga) *je dolgo gledal, in moš Božji se je jokal*“.

9. Skozi premočeno odejo ni mogla iti sapa, torej se je kralj zadušil, in je umerl, takó de na njegovim životu ni bilo sledú storjene silc. Poleg druzih razlagavcov je Benadad, ki mu je bil prisad v glavo stopil, sam vzel mokro ruto, de bi se z njo ohladil, kar mu je pa smert napravilo.

10. ko je Josafat še živel in kraljeval.

11. V letu 3115 po stvarjenji sveta, pred Kristusam pa 889. On je več let kraljeval s svojim očetam. De se poravná nasprotje med to versto in med pogl. 1, 17., se mora misliti, de je bil Joram šest let poprej že kraljev namestnik, preden je bil zvoljen v sovladarja.

Digitized by Google

čati Juda, zavoljo Davida, svojiga hlapca, kakor mu je bil obljubil, de bo dal svetilo njemu in njegovim sinovam vse dni.[12]) 2. Kralj. 7, 16.

20. Tiste dni je odstopil Edom,[13]) de ni bil pod Judam, in si je postavil kralja. 1. Mojz. 27, 40: 2. Kron. 21, 8.

21. In Joram je prišel[14]) v Sejro, in vsi vozovi z njim; in vzdignil se je po noči, ter je otepel Idumejce, ki so ga bili obdali, in poglavarje vozov; ljudstvo pa je zbežalo v svoje šotore.

22. Odstopil[15]) je tedaj Edom, de bi ne bil pod Judam do tega dne. Po tem je odstopila tudi Lobna[16]) tisti čas.

23. Druge zgodbe Jorama pa, in vse, kar je delal, ni li to zapisano v letnih bukvah Judovih kraljev?

24. In Joram je zaspal s svojimi očeti vred, in je bil pokopan z njimi v Davidovim mestu, in kraljeval je Ohozija, njegov sin, namesti njega.

25. V dvanajstim letu Jorama, Ahaboviga sina, Izraeloviga kralja, je kraljeval Ohozija, sin Jorama, Judoviga kralja.[17]) 2. Kron. 22, 1.

26. Dve in dvajset let je bil star Ohozija, ko je začel kraljevati, in eno leto je kraljeval v Jeruzalemu; njegovi materi je bilo imé Atalija, hči[18]) Amrita, Izraeloviga kralja. 2. Kron. 22, 2.

27. In hodil je po potih Ahabove hiše; in je delal, kar je hudo pred Gospodam, kakor Ahabova hiša; bil je namreč zet Ahabove hiše.

28. Šel je tudi z Joramam, Ahabovim sinam, se bojevat zoper Hazaela, sirskiga kralja, v Ramot v Galaadu, in Sirijani so ranili Jorama.

29. In se je vernil, de bi se ozdravil, v Jezrahel, ker so ga bili Sirijani ranili, ko se je v Ramotu bojeval zoper Hazaela, sirskiga kralja. Nato je Ohozija, Joramov sin, Judov kralj, šel obiskat Jorama, Ahaboviga sina, v Jezrahel, ker je bil ondi bolan.

IX. Poglavje.

Jehu je v Izraeloviga kralja maziljen po preroku, in Gospod mu zapove, pokončati Ahabovo hišo; tedaj umorí Jorama, Izraeloviga kralja, z Ohozijem, Judovim kraljem vred; Jezabelo pa ukaže vrči z okna, in psi jo snedo po Elijevim prerokovanji.

1. Elizej, prerok, pa je poklical eniga zmed preroških sinov, in mu je rekel: Opaši svoje ledje, in vzemi to posodico z oljem v

12. naslednike njemu in njegovim sinovam. Gl. 3. Kralj. 11, 36.
13. Primeri zgor. 3, 9.
14. se je vzdignil s svojo vojsko proti Sejri.
15. vender Edomljani so ostali ločeni.
16. Lobna je bilo mesto na Judovim na Edomovi meji. Joz. 10, 30.
17. V letu 3119 po stvarjenji sveta, pred Kristusam pa 885 let.
18. to je, vnuknja Amrita, očeta Ahaboviga. Glej v. 18. in 3. Kralj. 16, 28.

Digitized by Google

svojo roko, in pojdi v Ramot v Galaadu.

2. In ko prideš tje, boš vidil Jehuta, sina Josafata, Namsijeviga sina; in stopi noter, ter ga vzdigni izmed njegovih bratov, in pelji ga v znotranji hram. 3. Kralj. 19, 16.

3. In vzemi posodico z oljem, ter vli ga na njegovo glavo, in reci: To govori Gospod: Mazilil sim te kralja čez Izrael. In odpri duri, ter beži, in se ondi ne mudi.

4. Šel je tedaj mladeneč, prerokov hlapec, v Ramot v Galaadu,

5. in je stopil ondi noter; glej pa, vojskini poglavarji so sedeli, in je rekel: Besedo imam do tebe, o poglavar! In rekel je Jehu: Do kteriga zmed nas vsih? On pa je rekel: Do tebe, o poglavar!

6. In je vstal, ter je šel v hram; on pa je vlil olja na njegovo glavo, in je rekel: To govorí Gospod, Izraelov Bog: Mazilil sim te kralja čez ljudstvo Gospoda Izraeloviga,

7. in udaril boš Ahabovo hišo, in maševal se bom za kri svojih hlapcov, prerokov, in za kri vsih služabnikov Gospodovih nad Jezabelino roko.[1])

8. In pokončal bom vso Ahabovo hišo, ter bom pomoril zmed Ahabovih njega, ki v steno ščí, in ki je zapert, in nar zadnji v Izraelu.[2]) 3. Kralj. 21, 21.

9. In storil bom z Ahabovo hišo, kakor s hišo Jeroboama, Nabatoviga sina, in kakor s hišo Baasa, Ahijeviga sina. 3. Kralj. 15, 29: 16, 3.

10. Tudi Jezabelo bodo snedli psi na jezrahelskim polji, in ne bo ga, de bi jo pokopal. In odperl je duri, ter je zbežal.

11. Jehu pa je šel k hlapcam svojiga gospoda, in oni so mu rekli: Je li vse prav?[3]) zakaj je prišel ta neumnež[4]) k tebi? On pa jim reče: Vi poznate človeka, in kaj mi je govoril.[5])

12. Oni pa so odgovorili: Ni res; pa raji nam ti povej. In on jim pravi: To in to mi je govoril in rekel: To govorí Gospod: Mazilil sim te kralja čez Izrael.

13. Hiteli so tedaj, in vsakteri je vzel svoj plajš, ter so mu ga položili pod noge v podobi prestola, in so trobili s trobento, in rekli: Jehu kraljuje!

14. Zapersegel se je tedaj Jehu, sin Josafata, Namsijeviga sina, zoper Jorama. Joram pa je bil obsedel Ramot v Galaadu, on in ves Izrael zoper Hazaela, sirskiga kralja; Zgor. 8, 28.

15. in se je bil vernil, de bi se ozdravil v Jezrahelu zavoljo ran, ker so ga bili Sirijani ranili, ko se je bojeval zoper Hazaela, sirskiga kralja. In Jehu je rekel: Če vam je všeč, naj nihče ne

1. to je, maševal se bom nad Jezabelo.
2. pomoril bom zmed Ahabovih še celó psa. Prim. 3. Kralj. 14, 10.
3. Je li vse dobro in mirno?
4. ta nespametnik, ta bedak; s tacimi primki so Božji otroci dostikrat pitani med posvetnjaki; vender tí možje, ki so tukaj govorili, niso bili neverni. Primeri Jer. 29, 26. Nekteri hebrejsko besedo prestavljajo: *„ta navdihnjenec“* v dobrim pomenu.
5. Saj ste vi sami tega moža k meni poslali!

Digitized by Google

hódi ko pobežnik iz mesta, de ne gre, in ne pove v Jezrahelu.

16. In se je vzdignil, in se je podal v Jezrahel; zakaj Joram je bil ondi bolan, in Ohozija, Judov kralj, je bil prišel obiskat Jorama.

17. Čuvaj tedaj, ki je stal na stolpu v Jezrahelu, je vidil trumo z Jehutam prihajati, in je rekel: Trumo vidim. In Joram je rekel: Vzemi voz,[6]) in pošlji jim ga naproti, in reče naj, kdor pojde: Je li vse prav?

18. Šel je tedaj ta, ki je bil stopil na voz, njemu naproti, in je rekel: To pravi kralj: Je li vse mirno? In Jehu je rekel: Kaj je tebi za mir? Pojdi, in hôdi za menoj. Oznanil je tudi čuvaj, rekoč: Prišel je sporočnik do njih, in se ne verne.

19. Poslal je tudi drugi voz s konji; in on[7]) je prišel do njih, in je rekel: To reče kralj: Je li mir? In Jehu pravi: Kaj je tebi za mir? Pojdi, in hôdi za menoj.

20. Oznanil pa je čuvaj, rekoč: Prišel je do njih, in se ne verne; je pa hoja kakor hoja Jehuta, Namsijeviga sina; naglo namreč stopa.

21. In Joram pravi: Naprezi voz. In napregli so njegov voz; in izšel je Joram, Izraelov kralj, in Ohozija, Judov kralj, vsak na svojim vozu, in šla sta Jehutu naproti, in našla sta ga na polji Nabota, Jezrahelca.

22. In ko je Joram ugledal Jehuta, je rekel: Je li mir, Jehu? On pa je odgovoril: Kakošen mir? Še živé kurbarije Jezabele, tvoje matere,[8]) in njene mnoge vražarije.

23. Obernil pa je Joram svojo roko,[9]) in je zbežal, ter je rekel Ohoziju: Zdajba je, Ohozija!

24. Na to je Jehu napel lok z roko, in je ustrelil Jorama med pleča; in pušíca mu je šla skozi serce, in zdajci se je zgrudil na svojim vozu.

25. In Jehu je rekel Badacerju, vojvodu: Vzemi, in verzi ga na njivo Nabota, Jezrahelca; zakaj spomnim se, ko sva jez in ti sedela na vozu, ter sva hodila za Ahabam, njegovim očetam, de je Gospod to breme vzdignil zoper njega,[10]) rekoč:

26. Resnično, za kri Nabotovo, in za kri njegovih sinov,[11]) ki sim jo vidil včerej, pravi Gospod, bom povernil tebi na ti njivi, reče Gospod. Zdaj tedaj ga vzemi in verzi na njivo, po besedi Gospodovi. 3. Kralj. 21, 19.

27. Ohozija, Judov kralj pa, to viditi, je zbežal po potu proti vertni hiši;[12]) in Jehu ga je podil, in je rekel: Tudi tega udarite

---

6. V hebrejskim: „*Vzemi konjnika*“.
7. namreč „*roznik*“, ali poleg hebrejskiga „*konjnik*“.
8. Malikovanje se v svetim pismu velikokrat imenuje kurbanje. Glej 3. Mojz. 17, 7.
9. Je vajet prevergel, in voz obernil.
10. de je Gospod to, kazen naznanovavno prerokovanje izrekel zoper njega.
11. Nabotovi sinovi so bili umorjeni z očetam vred, postavi nasproti (5. Mojz. 24, 16. Spod. 14, 6.).
12. in po tem je še dalje bežal po tem potu.

Digitized by Google

na njegovim vozu; in udarili so ga na klancu Gaveru, ki je poleg Jeblaama; in je bežal v Magedo, in je ondi umerl.

28. In položili so ga njegovi hlapci na njegov voz, in spravili v Jeruzalem, in pokopali so ga v grobu z njegovimi očeti vred, v Davidovim mestu.

29. V enajstim letu Jorama, Ahaboviga sina, je kraljeval Ohozija nad Judam.[13])

30. In Jehu je prišel v Jezrahel. Na to je Jezabela, ko je zaslišala njegov prihod, namazala svoje oči z lepotico,[14]) in je nališpala svojo glavo, in gledala je skozi okno,

31. ko je Jehu noter šel skozi vrata, in je rekla: Ali zamore biti dobro Zambritu,[15]) ki je umoril svojiga gospoda?[16]) 3. Kralj. 16, 10.

32. In Jehu je vzdignil svoj obraz proti oknu, in je rekel: Kdo je tista?[17]) in dva ali trije dvorniki so se mu perklonili.

33. On pa jim je rekel: Verzite jo doli; in vergli so jo, in stena je bila poškropljena s kervjo, in konjske kopita so jo pomandrale.

34. In ko je noter prišel, de bi jedel in pil, je rekel: Pojdite, in poglejte po uni prekleti, in pokopljite jo, ker je kraljeva hči.

35. In ko so šli, de bi jo pokopali, niso druziga našli, kakor čepino, in noge, in konce rok.

36. In vernili so se, ter so mu naznanili. In Jehu pravi: Beseda Gospodova je, ki jo je govoril po svojim hlapcu Elii, Tesbičanu, rekoč: Na jezrahelskim polji bodo psi jedli Jezabelino meso, 3. Kralj. 21, 23.

37. in meso Jezabelino bo kakor gnoj na obličji zemlje na jezrahelskim polji, takó, de memogredoči pravijo: Je li to tista Jezabela?

X. Poglavje.

Jehu ukaže pomoriti sedemdeset Ahabovih sinov in dva in štirdeset Ohozijevih bratov, pokonča vso Ahabovo rodovino, skliče po zvijači Baalove duhovne, ter jih ukaže pomoriti, Baalovo podobo pa sežgati, in njegov tempelj razdjati. Jehu pa še ostane v službi zlatih telet, in zavoljo tega je Izrael hudo tepen po Hazaelu. Ko Jehu umerje, mu nasledva v kraljevanji njegov sin Joahaz.

1. Ahab pa je imel sedem- | deset sinov v Samarii; tedaj je

---

13. ko sovladar, v dvanajstim Joramovim letu, po smerti svojiga očeta pa je bil kralj (Zgor. 8, 24.).

14. Na Jutrovim devajo še zdaj namake iz steklenca pod trepavnice, ker to po njih misli zvišuje očem lepoto, de so namreč bolj černe in svetle viditi.

15. se bo li tebi, ki si kakor drugi Zambri, dobro godilo?

16. Zambri je umoril kralja Ela, in je bil po tem kmalo prisiljen, se sam sežgati v svojim poslopji. 3. Kralj. 16, 10. 18. Tudi tebi se bo umorstvo tvojiga kralja utepalo!

17. V hebrejskim: *„kdo je z menoj, kdo? in dva ali trije skopljenci so vanj pogledali“*. Taki so bili večidel dvorniki in hramniki.

Digitized by Google

Jehu pisal list, ter ga je poslal mestnim boljšakam,[1]) in starašinam, in Ahabovim rednikam,[2]) rekoč:

2. Precej, ko prejmete ta list vi, ki imate sinove svojiga gospoda, in vozove, in konje, in terdne mesta, in orožje,

3. si izvolite nar boljiga, in tistiga, kteri vam je všeč zmed sinov svojiga gospoda, in ga posadite na prestol njegovíga očeta, in se vojskujte za hišo svojiga gospoda.[3])

4. Oni pa so se silno bali, in so rekli: Glej, dva kralja nista mogla obstati pred njim, in kakó bomo mi premogli zoperstati?

5. Poslali so tedaj hišni spredniki,[4]) in mestni poglavarji, in starašini, in redniki do Jehuta, rekoč: Tvoji hlapci smo; kar koli nam zapoveš, bomo storili, in si ne bomo stavili kralja; kar koli ti je všeč, stori.

6. Odpisal pa jim je v drugič, rekoč: Ako ste moji, in ste mi pokorni, vzemite glave sinov svojiga gospoda, in pridite[5]) k meni ravno ob ti uri jutri v Jezrahel. Králjevi sinovi pa, sedemdeset móž, so se zrejevali per mestnih boljšakih.

7. In ko je prišel list do njih, so vzeli králjeve sinove, in so jih umorili, sedemdeset móž, ter so djali njih glave v koše, in so jih poslali do njega v Jezrahel.

8. Prišel pa je sporočnik, ter mu je naznanil, rekoč: Pernesli so glave králjevih sinov. In on je odgovoril: Denite jih v dva kupa per vhodu vrat do jutríga.

9. In ko se je zdanilo, je šel ven, in je stojé rekel vsimu ljudstvu: Pravični ste;[6]) če sim se jez zapersegel zoper svojiga gospoda, in sim ga umoril, kdo je pobil vse té?[7])

10. Glejte tedaj zdaj, de nič ni padlo na zemljo zmed besedí Gospodovih,[8]) ki jih je Gospod govoril zoper Ahabovo hišo, in Gospod je storil, kar je govoril po ustih svojiga hlapca Elija. 3. Kralj. 21, 29.

11. Pobil je tedaj Jehu vse, ki so bili ostali od Ahabove hiše v Jezrahelu, in vse njegove boljšake, in znance, in duhovne, dokler ni ostalo od njega nobeniga ostanka.

12. In se je vzdignil, in je

---

1. V hebrejskim: „*imenitnikam* (ali pervakam ali knezam) *v Jezrahelu*“, ki so bili namreč zbežali v Samarijo.
2. rednikam Ahabovih sinov (v. 6.).
3. Jehu jim to s posmehovanjem in pretenjem piše, ter jim hoče reči: Le zvolíte si Joramoviga sina kralja, pa poprej dobro premislite, če bote mógli užugati vojskino trumo, ki je na moji strani.
4. spredniki ali nadzorniki kraljeve hiše in družine.
5. pridite z glavami Ahabovih sinov k meni jutri obsorej.
6. ste nedolžni zastran te morije, ker se je namreč zgodila po Božji sodbi.
7. Ali ne vidite, de to ni samo moj početek, temuč de je roka Božja per vsim tem. Jez nisim edino orožje v roci, ki se mašuje nad Ahabovim zarodam, tudi vaši poglavarji so orožje v roci Božji, ki so Ahabovim sinovam glave posekali, ki jih tukej pred seboj vidite.
8. de bi se ne bilo natanko spolnilo.

Digitized by Google

šel v Samarijo, in ko so prišli do pastirske bajte[9]) na potu,

13. je našel brate Ohozija,[10]) Judoviga kralja, in jim je rekel: Kdo ste vi? In so odgovorili: Ohozijevi bratje smo, in smo šli pozdravljat králjeve sinove, in kraljičine sinove.

14. In on pravi: Zagrabite jih žive. In ko so jih bili žive zagrabili, so jih podavili per vodnjaku zraven bajte dva in štirdeset móž, in ni pustil zmed njih nikogar.

15. In ko je odšel od ondod, je našel Jonadaba, Rehaboviga sina,[11]) ki mu je prišel naproti, ter ga je blagoslovil,[12]) in mu rekel: Je li tvoje serce pravo, kakor je moje serce s tvojim sercam: In Jonadab pravi: Je. Ako je, reče, daj mi svojo roko. In on mu je dal svojo roko. On pa ga je vzdignil k sebi na voz;

16. in mu je rekel: Pojdi z menoj, in poglej mojo gorečnost za Gospoda. In djal ga je na svoj voz,

17. ter ga je peljal v Samarijo. In pobil je vse, ki so bili ostali od Ahabovih v Samarii do eniga,[13]) po besedi Gospodovi, ki jo je govoril po Elii.

18. Zbral je tedaj Jehu vse ljudstvo, ter jim je rekel: Ahab je častil Baala malo, jez pa ga bom bolj častil. 3. Kralj. 16, 31.

19. Zdaj tedaj, vse Baalove preroke, in vse njegove služabnike, in vse njegove duhovne pokličite k meni; nihče ne bodi, de bi ne prišel, veliko daritev namreč imam za Baala; kogar koli ne bo, ne bo živel. Jehu pa je to delal zvito, de bi pokončal Baalove častivce.

20. In je rekel: Posvečujte Baalu praznik. In ga je oklical,

21. in je poslal po vsih mejah Izraelovih; in prišli so vsi Baalovi služabniki; kar eden ni bil ostal, de bi ne bil prišel. In šli so v Baalov tempelj, in napolnila se je Baalova hiša od kraja do konca.

22. In rekel je tem, ki so bili čez oblačila: Pernesite oblačil vsim Baalovim služabnikam.[14]) In pernesli so jim oblačil.

23. In stopil je Jehu in Jonadab, Rehabov sin, v Baalov tempelj, ter je rekel Baalovim častivcam: Preišite, in poglejte, de bi kje ne bil kdo z vami zmed služabnikov Gospodovih, temuč de so Baalovi služabniki sami.

24. Šli so tedaj vanj, de bi opravili klavne daritve, in žgavne daritve; Jehu pa si je bil perpravil zunaj osemdeset móž, in

9. V hebrejskim: „*bet-eked*“, hiša pervezovanja, kjer so namreč pastirji ovce pervezovali za strižo.

10. prav za prav, sinove Ohozijevih bratov; zakaj brate so bili Arabljani umorili. 2. Kron. 21, 17.

11. Rehab, Jonadabov oče, je bil Kinejic (glej Sodn. 1, 16.), iz Jetrove rodovine; Jonadab je bil pa, kakor nekteri mislijo, učenec Elizejev, in glava pobožniga društva, ki se je deržala ojstrejšiga življenja, kar se kaže iz besedi preroka Jeremija (Pogl. 35, 1. in 2.).

12. to je, ga je pozdravil.

13. kar eden ni bil izvzet, čisto vsi so bili pomorjeni.

14. oblačil za Baalove duhovne, in prazničnih oblačil za vse druge gostove. Razno malikovanje se je ločilo tudi po raznih oblačilih.

Digitized by Google

jim je bil rekel: Kdor koli zbeži zmed teh ljudi, ki jih bom dal vam v roke, njegova duša[15]) bo za uniga dušo.

25. Zgodilo se je pa, ko je bila dokončana žgavna daritev, je zapovedal Jehu svojim vojakam in vojvodam: Pojdite noter, in pobite jih, nobeden naj ne uide. In pobili so jih vojaki in vojvodi z ojstrim mečem, ter so jih pometali; in so šli v mesto Baaloviga tempeljna,[16])

26. in so pernesli podobo iz Baaloviga tempeljna, ter so jo sežgali,

27. in so jo razdrobili. Razdjali so tudi Baalovo hišo, in so naredili namesti nje nastranke[17]) do tega dne.

28. Strebil je tedaj Jehu Baala iz Izraela;

29. vender od grehov Jeroboama, Nabatoviga sina, ki je bil Izrael v greh zapeljal, ni odstopil, in ni zapustil zlatih telet, ki ste bile v Betelu in v Danu.

30. Rekel je pa Gospod Jehutu: Ker si skerbno delal, kar je bilo prav, in je dopadlo v mojih očeh, in si vse, kar je bilo v mojim sercu, storil zoper Ahabovo hišo, bodo tvoji sinovi do četertiga rodú sedeli na Izraelovim prestolu.[18]) Spod. 15, 12.

31. Jehu pa ni ohranil tega, de bi bil hodil po postavi Gospoda, Izraeloviga Boga, iz vsiga svojiga serca; ker ni bil odstopil od grehov Jeroboama, ki je bil Izrael v greh zapeljal.

32. Tiste dni je Gospod začel studiti Izrael;[19]) in udaril jih je Hazael na vsih Izraelovih mejah,

33. od Jordana proti izhodnji strani, vso galaajsko deželo, in[20]) Gadovo, in Rubnovo, in Manasetovo, od Aroera, ki je nad potokam Arnonam, in Galaad in Basan.[21])

34. Druge zgodbe pa Jehuta, in vse, kar je storil, in njegova serčnost, ni li vse to zapisano v letnih bukvah Izraelovih kraljev?

35. In Jehu je zaspal s svojimi očeti vred, in pokopali so ga v Samarii, in kraljeval je Joahaz, njegov sin, namesti njega.[22])

36. Dni pa, ki je kraljeval Jehu nad Izraelam v Samarii, je osem in dvajset let.

---

15. duša, to je, življenje tistiga, ki pusti komu uiti.
16. to je, v svetiše Baalovo, kjer je stala podoba. Drugi razlagajo: v drugo mesto, kjer je bil Baalov tempelj; drugi še drugači.
17. kamor so k potrebi hodili, gnojiša.
18. To obljubo je Jehu verjetno prejel precej, ko je bil pokončal Ahabovo hišo in Baalovo malikovanje, v plačilo za svojo vnemo. S tem, kakor pravi sveti Avguštin, Bog ni izgovarjal laži (v. 18—20.), ki jih je Jehu spletal v dosego svojiga namena, tudi ni izgovarjal malikovanja z zlatimi teleti, ki ga je Jehu ohranil, kakor njegovi predniki, de bi s tem zedinjenje Izraela in Juda ubranil.
19. V hebrejskim: „*je Gospod začel obsekovati v Izraelu*“, to je, mu je začel zemljo in mesta jemati.
20. namreč; s to besedico se bolj natanko določi, kaj de je bilo Izraelu vzeto.
21. do severniga Galaada in Basana, ki sta bila na uni strani Izraelovih mej.
22. Glej povest Joahazoviga kraljevanja spod. pogl. 13.

Digitized by Google

XI. Poglavje.

Atalija, Ohozijeva mati, ko zasliši smert svojiga sina, pomori ves kraljévi zarod z mečem, razun Joasa, ter se polasti kraljestva; pa po naredbi Jojada, vélicíga duhovna, je umorjena, in Joas je postavljen Judov kralj. Baalovi altarji in podobe se razdenejo.

1. Ko pa Atalija, Ohozijeva mati, vidi, de je mertev[1]) njen sin, se je vzdignila, in je pomorila ves kraljévi zarod.[2]) 2. Kron. 22, 10.

2. Josaba pa, hči kralja Jorama, in sestra Ohozijeva, je vzela Joasa, Ohozijeviga sina, ter ga je ukradla izmed kraljevih sinov, ki so bili pomorjeni, in njegovo dojnico, iz spavnice,[3]) in ga je skrila pred Ataliinim obličjem, de bi ne bil umorjen.

3. In bil je z njo šest let skrivaj v hiši Gospodovi;[4]) Atalija pa je kraljevala nad deželo.

4. Sedmo leto pa je poslal Jojada,[5]) in je vzel stotnikov in vojakov, ter jih je peljal seboj v tempelj Gospodov,[6]) in je sklenil z njimi zavezo; in jih je zarotil v hiši Gospodovi, ter jim je pokazal kraljeviga sina; 2. Kron. 23, 1.

5. in jim je zapovedal, rekoč: To je beseda, ki jo imate storiti:

6. Tretji del zmed vas naj gre noter v saboto,[7]) in naj ima stražo nad kraljevo hišo;[8]) tretji del pa bodi per surskih vratih;[9]) in tretji del bodi per vratih, ki so za prebivalnico škitarjev;[10]) in imejte stražo nad hišo Meso.[11])

7. Dva dela zmed vas pa, vsi, ki ven gredo v saboto,[12]) naj imajo stražo v hiši Gospodovi okoli kralja;

8. in obdajajte ga, ter imejte orožje v svojih rokah; ako bi pa kdo stopil v ograjo tempeljnovo, bodi umorjen; in bodite s kraljem, ko bo noter in ven hodil.

9. In stotniki so storili po

---

1. Jehu ga je bil ukazal umoriti. Glej zgor. 9, 27. 28.
2. de bi hudobnica sama kraljevala.
3. V hebrejskim: „*njega in njegovo dojnico v posteljnim hramu*“.
4. v tempeljnu v posebni stanici stranskiga poslopja.
5. Jojada je bil viši duhoven, in z Josabo zaročen. Modri, goreči, in pobožni mož je iskal po Božjim nagibu, praviga naslednika spraviti na kraljevi sedež.
6. Stotniki z vojaki vred so bili leviti in varhi tempeljna, kakor se kaže iz 2. Kron. 23, 1. 5., bili so tedaj pod oblastjo višiga duhovna.
7. Služba levitov v tempeljnu se je spremenovala vsak teden v saboto; po taki versti je Jojada razdelil vso stražo per tempeljnu.
8. nad hramam, kjer je prebival mlad kralj, znotrej tempeljnoviga poslopja.
9. poleg 2. Kron. 23, 5. so bile to vélike tempeljnove vrata, blezo proti mestu.
10. posebnih tempeljnovih varhov, ki so imeli škite in meče. Jojada je tako zastavil vse veči vrata v tempelj, kjer je bil kralj.
11. Nekteri prestavljajo hebrejsko: „*obvarujte hišo darkov*“ ali darov ali daritev (to je, tempelj). Drugi mislijo, de je bila ta hiša tisto poslopje per tempeljnu, kjer je Joas prebival, in de jo je Jojada še enkrat straži perporočil, naj jo dobro varuje. Spet drugi: „*Varujte hišo razdjanja*“, ali: „*de derhal vanjo ne perdere*“. Drugi drugači.
12. vsi, ki v saboto s straže pridejo in na stražo gredo (v. 9.).

Digitized by Google

vsim, kar jim je bil zapovedal Jojada, duhoven; in vzeli so vsak svoje može, ki so noter šli v saboto, s temi, ki so ven šli v saboto, ter so prišli k Jojadu, duhovnu;

10. in on jim je dal sulice z orožjem[13]) kralja Davida, ki so bile v hiši Gospodovi.

11. In stali so vsakteri deržé orožje v svoji roci, od desne strani tempeljna do leve strani altarja in hiše, okoli kralja.[14])

12. In perpeljal je ven kraljeviga sina, in je djal verh njega krono in spričevanje;[15]) in naredili so ga kralja, in mazilili; in so ploskali z rokami, ter so rekli: Živi kralj!

13. Slišala je pa Atalija glas tekočiga ljudstva, in je stopila med množice v tempelj Gospodov,

14. ter je vidila kralja stati na prestolu po navadi, in pevce, in trobente zraven njega, in vse ljudstvo dežele se veseliti in trobiti s trobentami; in je pretergala svoje oblačila, ter je vpila: Zarotba, zarotba!

15. Zapovedal pa je Jojada stotnikam, ki so bili čez vojsko, in jim je rekel: Peljite jo ven iz tempeljnove ograje, in kdor koli pojde za njo, naj bo udarjen z mečem. Rekel je bil namreč duhoven:[16]) Naj se ne mori v tempeljnu Gospodovim.

16. In so djali nanjo roke, ter so jo vlekli po potu konjskiga vhoda, zraven dvora, in umorjena je bila ondi.

17. Sklenil je tedaj Jojada zavezo med Gospodam, in med kraljem, in med ljudstvam, de naj bo ljudstvo Gospodovo, in med kraljem in ljudstvam.

18. In šlo je vse ljudstvo dežele v Baalov tempelj, in so razdjali njegove altarje, in s silo razdrobili podobe;[17]) tudi Matana, Baaloviga duhovna, so umorili pred altarjem. In duhoven je postavil straže[18]) v hišo Gospodovo.

19. In je vzel stotnike, in trume keretov in feletov, in vse ljudstvo dežele; in peljali so kralja iz hiše Gospodove, ter so prišli po potu škitarskih vrat v dvor, in usedel se je na prestol kraljev.

20. In veselilo se je vse ljudstvo dežele, in mesto se je umirilo; Atalija pa je bila umorjena z mečem v králjevi hiši.

21. In sedem let je bil star Joas, ko je začel kraljevati.

---

13. V hebrejskim: „*škite*“; vse to orožje je bil že David pripravil za brambo svetiša.

14. Verste vojakov so stale na južni in na severni strani svetiša, in so tedaj v sredi imele altar in prebivavnico mladiga kralja, ki je bil, berž ko ne, skrit v hramu perzidaniga poslopja.

15. to je, bukve Božje postave; ali pa jih je položil pred njega. Glej 5. Mojz. 17, 18.

16. mislil je, tempelj se ne sme ognusiti s človeško kervjo.

17. V hebrejskim: „*v Baalovo hišo, in so razdjali njo in njegove altarje*“.

18. de bi nič nesvetiga ne prišlo v tempelj. Glej 2. Kron. 23, 19.

Digitized by Google

XII. Poglavje.

Joas oberne denar tempeljnoviga zaklada za popravo tempeljnoviga poslopja. Ko pride Hazael, sirski kralj, z vojsko nad Jeruzalem, mu Joas pošlje vse zaklade iz tempeljna in iz kraljeviga dvora. Kralja umorita njegova hlapca, in za njim nasledva v kraljevanji njegov sin Amasija.

1. V sedmim Jehutovim letu je kraljeval Joas,[1]) in je štirdeset let kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Sebija iz Bersabe.

2. In Joas je delal, kar je bilo prav pred Gospodam, vse dni, dokler ga je učil Jojada, duhoven.

3. Vender višav ni odpravil; še je namreč ljudstvo darovalo, in kadilo zažigalo na višavah.[2])

4. In rekel je Joas duhovnam: Ves posvečen denar, ki ga bodo pernesli v tempelj Gospodov memogredoči,[3]) ki[4]) se daruje po cenitvi duše,[5]) in ki ga prostovoljno in po volji svojiga serca pernašajo v tempelj Gospodov,

5. naj ga jemljejo duhovni po svojim redu,[6]) in naj popravijo poderto per hiši, če bodo vidili kaj poprave potrebniga.

6. Duhovni pa do tri in dvajsetiga leta kralja Joasa niso popravljali podertiga per tempeljnu.

7. In kralj Joas je poklical Jojada, višiga duhovna, in duhovne, ter jim je rekel: Zakaj nič ne popravljate per tempeljnu? Nikar tedaj dalje ne jemljite denarja po svojim redu, temuč za popravo tempeljna ga dajte.

8. In branilo se je duhovnam, dalje jemati denar od ljudstva, in poderto popravljati per hiši.[7])

9. In Jojada, viši duhoven, je vzel eno denarno skrinjico, in je odperl luknjo na verhu, ter jo je djal zraven altarja na desno,[8]) kjer se hódi v hišo Gospodovo; in devali so vanjo duhovni, ki so varovali vrata, ves denar, ki se je pernašal v tempelj Gospodov.

10. In ko so vidili, de je pre-

1. V letu 3126 po stvarjenji sveta, pred Kristusam pa 878 let.
2. Ljudstvo je bilo v nektere altarje na višavah takó zaljubljeno, de jih je mógel Joas terpeti, desiravno so bili zoper postavo. Primeri 3. Kralj. 15, 14.
3. takrat namreč, ko se štejejo. Glej 2. Mojz. 30, 11. Drugi si v *„memogredočih“* mislijo ptujce, ki so hodili v tempelj darovat. V hebrejskim: *„posvečeni denar, ki sploh gre“.*
4. V hebrejskim: *„denar po cenitvi duš“*, to je, rešivni denar za vsako glavo.
5. ta denar je bil pol sekla, ki se je plačeval per števenji ljudstva za vsako glavo, po 2. Mojz. 30, 11. i. d.; poznejše se je to plačilo spremenilo v letni davek za tempelj. Primeri 2. Ezdr. 10, 32.
6. V hebrejskim: *„duhovni vsakteri od svojiga znanca“.*
7. Duhovni odslej niso smeli denarja k sebi jemati, zatorej je napravil viši duhoven denarno skrinjico; tudi že prejeti in hranjeni denar so mogli dati, de bi se vse bolj gotovo obernilo v popravo Gospodoviga tempeljna.
8. tedaj v duhovskim dvorišu. Glej 2. Kron. 24, 8. Poznejše, v drugim tempeljnu, so bile púšice na ženskim dvorišu, de je môglo tudi ženstvo darove vanje metati. Primeri Mark. 12, 41. 42.

Digitized by Google

obilno denarja v denarni skrinjici, je prišel kraljev pisar, in viši duhoven, in izsula sta, in preštela denar, ki se je našel v hiši Gospodovi.

11. In dala sta ga po številu in meri[9]) v roke njim, ki so bili čez delavce v hiši Gospodovi; in oni so z njim plačevali tiste tesarje in zidarje, ki so delali v hiši Gospodovi,

12. in ki so popravljali poderto, in njé, ki so kamnje obdelovali, in de so kupovali les in kamen, ki se je obdeloval, takó de se je dopolnila poprava hiše Gospodove v vsim, kar je potrebovalo stroškov v obterdovanje hiše.

13. Vender pa se niso delali iz tistiga denarja verči tempeljna Gospodoviga, in vilice, in kadilnice, in trobente, in vse zlate in sreberne posode iz denarja, ki se je pernašal v tempelj Gospodov;

14. zakaj njim, ki so opravljali delo, se je dajal, de se je popravljal tempelj Gospodov;

15. in ni se delal obrajt s tistimi možmi, ki so prejemali denar, de bi ga delili umetnikam, temuč na vero so ravnali z njim.

16. Denarja za hudodelstvo pa, in denarja za grehe[10]) niso pernašali v tempelj Gospodov, ker je bil duhovnov.[11])

17. Po tem je prišel Hazael, sirski kralj,[12]) in se je bojeval zoper Get, ter ga je vzel; in je obernil svoj obraz, de bi šel nad Jeruzalem.

18. Zavoljo tega je vzel Joas, Judov kralj, vse posvečeno, kar so bili posvetili Josafat, in Joram, in Ohozija, njegovi očetje, Judovi kralji, in kar je sam daroval; in vse srebro, ki se je zamoglo najti v zakladih tempeljna Gospodoviga, in v kraljevim poslopji, ter je poslal Hazaelu, sirskimu kralju; in umaknil se je od Jeruzalema.[13])

19. Druge zgodbe pa Joasa, in vse, kar je storil, ni li to zapisano v letnih bukvah Judovih kraljev?

20. Vzdignila sta se pa njegova hlapca, in sta se zapersegla med seboj, ter sta ubila Joasa v hiši Melo,[14]) na selskim klancu.

21. Josahar namreč, Semaatov sin, in Jozabad, Somerjev sin, njegòva hlapca, sta ga ubila, in je umerl; in pokopali so ga z njegovimi očeti vred v Davidovim mestu, in kraljeval je Amasija, njegov sin, namesti njega.[15])

---

9. V hebrejskim: *„dala sta perpravljeni denar“*, to je, prešteti ali pretehtani.
10. to je, denarja od daritev za zadolženje in za grehe. Glej 4. Mojz. 5, 8.
11. ker se je dajal duhovnam. Primeri 3. Mojz. 5, 15. 16: 4. Mojz. 5, 6.
12. Joas se je po Jojadovi smerti vdal mnogoterim pregreham, celo malikovanju; zato ga je Gospod tepel, ter je dopustil sovražnikam, de so njegovo kraljestvo napadali in stiskali. Glej 2. Kron. 24, 18.
13. Drugo leto je Hazael zopet planil nad Judejo, jo je močno pokončal, in je pobil Joasovo vojsko; Joas sam je bil ranjen, se je vernil v Jeruzalem, in je bil ondi umorjen. Glej 2. Kron. 24, 25.
14. Hiša, *„Melo“* imenovana, je bila terdnjava na sionskim hribu. Glej 2. Kralj. 5, 9: 3. Kralj. 9, 15.
15. Glej povest Amasijeviga kraljevanja spod. 14. pogl.

Digitized by Google

XIII. Poglavje.

Sirijani premagajo Joahaza, Izraeloviga kralja, in Izraelci zdihujejo pod sirsko oblastjo. Kralj prosi Boga pomoči, in Bog da Izraelcam rešenika, namreč kralja Joasa, sina Joahazoviga. Novi kralj se joka per Elizejevi smertni postelji. Elizej ga spodbuda, de naj se vzdigne nad Sirijane, in mu zmago zagotoví. Merlič oživí na Elizejevim grobu. Joas trikrat premaga Sirijane, in dobí nazaj zgubljeno deželo.

1. Tri in dvajseto leto Joasa, sina Ohozijeviga, Judoviga kralja,[1]) je kraljeval Joahaz, Jehutov sin, nad Izraelam v Samarii sedemnajst let.

2. In delal je hudo pred Gospodam, in je nasledval grehe Jeroboama, Nabatoviga sina, ki je bil v greh zapeljal Izrael, in se jih ni ogibal.

3. In vnel se je serd Gospodov zoper Izrael, in zdal jih je v roko Hazaela, sirskiga kralja, in v roko Benadada, Hazaeloviga sina, vse dni.[2])

4. Prosil pa je Joahaz pred obličjem Gospodovim, in uslišal ga je Gospod; vidil je namreč stisko Izraelovo, ker jih je zatéral sirski kralj.

5. In dal je Gospod rešenika[3]) Izraelu, in rešen je bil iz roke sirskiga kralja; in stanovali so Izraelovi otroci v svojih šotorih, kakor včerej in pred včerašnjim.

6. Vender pa niso odstopili od grehov hiše Jeroboama, ki je bil v greh zapeljal Izrael, temuč so živeli v njih; in tudi log[4]) je bil še ostal v Samarii.

7. In Joahazu ni bilo pušenih zmed ljudstva, kakor petdeset konjnikov, in deset vozov, in deset tavžent pešcov; pobil jih je bil namreč sirski kralj, in jih je bil razmel kakor prah o mlatvi na gumnu. Zgor. 8, 12.

8. Druge zgodbe pa Joahaza, in vse, kar je storil, in njegova serčnost, ni li to zapisano v letnih bukvah Izraelovih kraljev?

9. In zaspal je Joahaz s svojimi očeti vred, in pokopali so ga v Samarii; in kraljeval je Joas, njegov sin, namesti njega.[5])

10. Sedem in trideseto leto Joasa, Judoviga kralja, je kraljeval Joas, Joahazov sin, nad Izraelam v Samarii šestnajst let,

11. in je delal, kar je hudo pred obličjem Gospodovim; ni se ogibal vsih grehov Jeroboama, Nabatoviga sina, ki je bil v greh zapeljal Izrael, temuč v njih je živel.

12. Druge zgodbe pa Joasa, in vse, kar je storil, in njegova serčnost, kakó se je bojeval zoper Amasija, Judoviga kralja, ni li to zapisano v letnih bukvah Izraelovih kraljev?

---

1. V letu 3148 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 856 let.
2. kolikor časa je namreč Joahaz kraljeval.
3. namreč Joasa, Joahazoviga sina (v. 22—25.). Nekteri razlagavci menijo, de je bil Izrael rešen za kratek čas še v Joahazovih dneh.
4. ki ga je bil Ahab zasadil v češenje nečiste bogunje Astarte, in v njeno nesramno službo. 3. Kralj. 16, 33.
5. V letu 3165 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 839 let.

Digitized by Google

13. In zaspal je Joas s svojimi očeti vred. Jeroboam[6]) pa se je usedel na njegov prestol. Joas pa je bil pokopan v Samarii z Izraelovimi kralji vred.

14. Elizej pa je bil bolan za boleznijo, za ktero je tudi umerl; in prišel je k njemu Joas, Izraelov kralj, in se je jokal pred njim, ter je rekel: Moj oče, moj oče! voz Izraelov, in njegov voznik![7])

15. In Elizej mu je rekel: Pernesi lok in pušíc. In ko je pernesel k njemu lok in pušic,

16. je rekel Izraelovimu kralju: Položi svojo roko na lok. In ko je bil on položil svojo roko, je Elizej položil svoje roke na králjeve roke,[8])

17. in je rekel: Odpri okno proti jutru. In ko je bil odperl, je rekel Elizej: Izstreli pušíco. In je izstrelil. In Elizej reče: Pušíca rešenja Gospodoviga, pušíca rešenja zoper Sirijo; in udaril boš Sirijo v Afeku, de jo boš pokončal.[9])

18. In pravi: Vzemi pušíce. In ko jih je bil vzel, mu je spet rekel: Udari s pušíco na zemljo. In ko je bil trikrat udaril in obstal,

19. se je razserdil mož Božji nad njim, ter je rekel: Ako bi bil udaril petkrat, ali šestkrat, ali sedemkrat, bi bil Sirijo omahal do pokončanja; zdaj pa jo boš omahal trikrat.

20. Umerl je tedaj Elizej, in pokopali so ga. Roparji pa so iz Moaba prišli v deželo tisto leto.

21. Neki pa, ki so pokopovali človeka, so vidili roparje, in vergli so merliča v Elizejev grob.[10]) In ko se je bil dotaknil Elizejevih kostí, je oživel človek, in je stal na svojih nogah.[11]) Sir. 48, 14.

22. Tedaj je Hazael stiskal Izrael vse Joahazove dni.

23. In usmilil se jih je Gospod, in obernil se je k njim zavoljo svoje zaveze, ki jo je imel z Abrahamam, Izakam in Jakopam; in jih ni hotel pokončati, tudi ne popolnama zavreči, do pričujočiga časa.

24. Umerl je pa Hazael, sirski kralj, in kraljeval je Benadad, njegov sin, namesti njega.

25. Na to je Joas, Joahazov

---

6. „*Jeroboam*“ drugi tega imena. Glej spodej 14, 23.

7. Ti si Izraelovimu kraljestvu več pomagal zoper Sirijane, kakor so zamogli pomagati konjniki in vozovi.

8. Elizej prerokuje žalostnimu Joasu, ki je mislil, de bo po smerti Elizejevi brez vse pomoči, zmago nad Sirijani, ki so prebivali od Samarije proti izhodu. Elizej položi svojo roko na kraljevo roko, ter mu s tem naznani, de bo tudi po svoji smerti zanj Boga pomoči prosil.

9. Ta pušíca ti je zastava gotove zmage, ki ti jo bo Gospod dodelil per Afeku.

10. Hebrejski grobi so bili prostorne votline, kjer je bilo več manjših predalov vsekanih v skalo, de so vanje devali merliče, v platno povite. Pred vhodam je bil kamen zavaljen.

11. Takó Bog časti celo umerljive ostanke svojih svetnikov. Katoliška cerkev za tega voljo po pravici priporoča, častiti ostanke svetnikov. Glej Sir. 48, 14. 15.

Digitized by Google

sin,[12]) vzel mesta iz roke Benadada, Hazaeloviga sina, ki jih je bil vzel iz roke Joahaza, njegoviga očeta, po vojskini pravici. Trikrat ga je namahal Joas, in dal je nazaj mesta Izraelove.

XIV. Poglavje.

Amasija ukaže usmertiti kraljeva služabnika, ki sta bila umorila njegoviga očeta; premaga Edomljane, in napové vojsko Joasu, Izraelovimu kralju. Joas ga premaga, podere jeruzalemsko ozidje na severni strani, oropa tempelj in kraljevo hišo. Amasija zbeží v Lahis, in je ondi umorjen. Namesti njega kraljuje njegov sin Azarija. Joas umerje; za njim kraljuje njegov sin Jeroboam; ta spet zadobí Izraelovimu kraljestvu vse poprešnje pokrajine; za njim nasledva v kraljevanji njegov sin Zaharija.

1. Drugo leto Joasa, Joahazoviga sina, Izraeloviga kralja, je kraljeval Amasija, sin Joasa, Judoviga kralja.[1])

2. Pet in dvajset let je bil star, ko je začel kraljevati; devet in dvajset let pa je kraljeval v Jeruzalemu. Imé njegove matere je bilo Joadana iz Jeruzalema. 2. Kron. 25, 1.

3. In je delal, kar je bilo prav pred Gospodam; vender ne takó, kakor David, njegov oče; po vsim, kar je delal Joas, njegov oče, je on delal;[2])

4. le to samo,[3]) de višav ni odpravil; zakaj še je ljudstvo darovalo, in kadilo zažigalo na višavah.[4])

5. In ko je bil prejel kraljestvo, je ubil svoja hlapca, ktera sta bila umorila kralja, njegoviga očeta. Zgor. 12, 20.

6. Sinov pa tistih, ki sta ga bila umorila, ni pobil, poleg tega, kar je pisano v bukvah Mojzesove postave, kakor je bil zapovedal Gospod, rekoč: Očetje naj ne umirajo za sinove, in sinovi naj ne umirajo za očete; temuč vsakteri naj umerje za svoj greh. 5. Mojz. 24, 16. Eccli. 18, 20.

7. On je pobil Edomljanov v solni dolini deset tavžent, in je vzel Petro[5]) v boji, ter je njeno imé klical Jektehel, do pričujočiga dne.

8. Po tem je Amasija poslal sporočnikov k Joasu, sinu Joahaza, Jehutoviga sina, Izraeloviga kralja, rekoč: Pridi, in poglejva se![6])

9. In poslal je nazaj Joas, Izraelov kralj, k Amasiju, Judovimu kralju, rekoč: Osat z Libanona je poslal k cedru, ki je

---

12. V letu 3168 po vstvarjenji sveta, 836 pred Kristusam; v tem letu je bil blezo Joas svojiga sina vzel za sovladarja. Po takim razlaganji se pojasni, kakó de je Azarija (spod. 15, 1.) zamogel kraljevanje začeti v 27. letu Jeroboamoviga kraljevanja.

1. V letu 3165 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 839 let.
2. je bolj posnemal svojiga očeta, kakor pa Davida.
3. samo to bodi v priliko njegove nemarnosti.
4. Glej zgor. 12, 3: 3. Kralj. 15, 14.
5. V hebrejskim: „*je vzel Selo*“, véliko mesto v kamnitni Arabii.
6. to je, poskusiva se, kdo de bo močnejši v boji.

Digitized by Google

na Libanonu, rekoč: Daj svojo hčer mojimu sinu za ženo. Gojzdne zverine pa, ki so na Libanonu, so šle memo, in so potaptale osat.[7])

10. Omahal in zmagal si Edom, in povzdignilo se je tvoje serce, bodi zadovoljin s slavo, in sedi v svoji hiši; zakaj kličeš hudo, de bi padel ti, in Juda s teboj?

11. Amasija pa se ni vdal; in šel je gori Joas, Izraelov kralj, in vidila sta se, on in Amasija, Judov kralj, v Betsamesu, Judovim mestu.

12. In tepen je bil Juda vpričo Izraela, in bežali so, vsakteri v svoje šotore.

13. Amasija pa, Judoviga kralja, sinu Joasa, Ohozijeviga sina, je vjel Joas, Izraelov kralj, v Betsamesu, in ga je perpeljal v Jeruzalem; in je poderl zidu v Jeruzalemu, od Efrajmovih vrat, do vogelnih vrat, štiri sto komolcov.

14. In je vzel vse zlato, in srebro, in vse posode, ki so se našle v hiši Gospodovi, in v kraljevih zakladih, in zastavljence, ter se je vernil v Samarijo.

15. Druge zgodbe pa Joasa, kar je storil, in njegova serčnost, s ktero se je bojeval zoper Amasija, Judoviga kralja, ni li to zapisano v letnih bukvah Izraelovih kraljev?

16. In Joas je zaspal s svojimi očeti vred, in je bil pokopan v Samarii z Izraelovimi kralji; in kraljeval je Jeroboam, njegov sin, namesti njega.

17. Živel pa je Amasija, Joasov sin, Judov kralj, po tem, ko je bil umerl Joas, sin Joahaza, Izraeloviga kralja, petnajst let.

18. Druge zgodbe pa Amasijeve, niso li zapisane v letnih bukvah Judovih kraljev?

19. In spočela se je zoper njega zarotba v Jeruzalemu; on pa je zbežal v Lahis. In poslali so za njim v Lahis, in so ga ondi umorili.

20. In odnesli so ga na konjih, in pokopan je bil v Jeruzalemu s svojimi očeti v Davidovim mestu.

21. Vzelo pa je vse Judovo ljudstvo Azarija, šestnajst let stariga, in postavili so ga kralja namesti njegoviga očeta Amasija.[8]) 2. Kron. 26, 1.

22. On je pozidal Elat,[9]) ter ga je nazaj zadobil Judu, po tem ko je bil kralj *(Amasija)* zaspal s svojimi očeti vred.

23. Petnajsto leto Amasija, Joasoviga sina, Judoviga kralja, je kraljeval Jeroboam, sin Joasa, Izraeloviga kralja, v Samarii[10]) štirdeset in eno leto.

24. In delal je, kar je hudo pred Gospodam. Ni odstopil od vsih grehov Jeroboama, Nabatoviga sina, ki je bil Izrael v greh zapeljal.

---

7. Pomen te prilike je: Ti boš zoper mene toliko opravil, kolikor osat proti cedru.

8. V letu 3194 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 810 let. „*Azarija*“ se tudi imenuje „*Ozija*“. 2. Kron. 26, 1. 3. 9.

9. On je obdal Elat s terdnim ozidjem. Mesto „*Elat*“ je bilo per rudečim morji.

10. V letu 3179 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 825 let.

Digitized by Google

25. On je nazaj zadobil Izraelove pokrajine od vhoda v Emat do pušavskiga morja,[11]) po besedi Gospoda, Izraeloviga Boga, ki jo je govoril po Jonu, Amatijevim sinu, preroku, kteri je bil iz Geta, ki je v Oferu.[12]) Jon. 1, 1.

26. Vidil je namreč Gospod prebritko stisko Izraelovo, in de so pokončani do zapertih v ječi in do poslednjih, in de ni nikogar, de bi pomagal Izraelu.

27. Tudi ni govoril Gospod, de bo potrebil Izraelovo imé spod neba, temuč rešil jih je po roci Jeroboama, Joasoviga sina.

28. Druge zgodbe pa Jeroboama, in vse, kar je storil, in njegova serčnost, s ktero se je bojeval, in kakó de je nazaj dobil Damask[13]) in judovski Emat[14]) Izraelu, ni li to zapisano v letnih bukvah Izraelovih kraljev?

29. In zaspal je Jeroboam s svojimi očeti, Izraelovimi kralji vred, in kraljeval je Zaharija, njegov sin, namesti njega.

XV. Poglavje.

Za gobovim Azarijem nasledva njegov sin Joatam na Judovim; za Zaharijem pa v Izraelu nasledva Selum, in za tem Manahem, ki je mogel davek plačevati asirskimu kralju; za Manahemam kraljuje Facej, in za tem Facee; v njegovih dneh je kralj Teglatfalasar veliko premaganih Izraelcov preselil v Asirijo; za Faceetam nasledva Osej; na Judovim pa kraljuje po Joatamovi smerti njegov sin Ahaz.

1. Sedem in dvajseto leto Jeroboama, Izraeloviga kralja, je kraljeval Azarija,[1]) sin Amasija, Judoviga kralja.

2. Šestnajst let je bil star, ko je začel kraljevati, in dve in petdeset let je kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Jehelija iz Jeruzalema.

3. In delal je, kar je bilo prijetno pred Gospodam, po vsim, kar je delal Amasija, njegov oče.

4. Vender višav ni razdjal; še je ljudstvo darovalo, in kadilo zažigalo na višavah.

5. Udaril je pa Gospod kralja, in bil je gobov do dne svoje smerti,[2]) in stanoval je v prosti hiši posebej; Joatam, kraljev sin, pa je vladal dvor, in je sodil ljudstvo v deželi. 2. Kron. 26, 21.

6. Druge zgodbe pa Azarija, in vse, kar je storil, ni li to zapisano v letnih bukvah Judovih kraljev?

7. In zaspal je Azarija s svo-

---

11. to je, do mertviga morja.

12. Jona je prerok, kteriga prerokovanje še imamo v svetim pismu. Oferski Get je bilo mesto v Zabulonovim rodu na Galilejskim.

13. kakó de je namreč spet pridobil mesta in kraje, ki so jih bili sirski ali damaški kralji vzeli Izraelu. Primeri 2. Kralj. 8, 6. in spod. 15, 37.

14. „*Emat*“ je bila dežela proti severju od Izraelove zemlje; Salomon si jo je prilastil, zato se imenuje Judova. 2. Kron. 8, 3.

1. Glej zgor. 14, 21. „*Azarija*“ se imenuje tudi „*Ozija*“ spod. v. 30. 32.

2. Gospod ga je udaril, ker se je bil prederznil, kadilo sam zažigati v tempeljnu. Glej 2. Kron. 16, 16—21.

Digitized by Google

jimi očeti vred; in pokopali so ga z njegovimi predniki v Davidovim mestu, in kraljeval je Joatam, njegov sin, namesti njega.[3])

8. Osem in trideseto leto Azarija, Judoviga kralja, je kraljeval Zaharija, Jeroboamov sin, nad Izraelam v Samarii šest mescov;[4])

9. in je delal, kar je hudo pred Gospodam, kakor so delali njegovi očetje; ni odstopil od grehov Jeroboama, Nabatoviga sina, ki je bil Izrael v greh zapeljal.

10. Zarotil pa se je zoper njega Selum, Jabesov sin; in udaril ga je očitno, ter ga je ubil, in je kraljeval namesti njega.

11. Druge zgodbe pa Zaharijeve, niso li pisane v letnih bukvah Izraelovih kraljev?

12. To je beseda Gospoda, ki jo je govoril Jehutu, rekoč: Tvoji sinovi bodo do četertiga rodú sedeli na Izraelovim prestolu.[5]) In zgodilo se je takó. Zgor. 10, 30.

13. Selum, Jabesov sin, je kraljeval devet in trideseto leto Azarija, Judoviga kralja; kraljeval pa je en mesec v Samarii.

14. In vzdignil se je Manahem, Gadijev sin, iz Terse; in je prišel v Samarijo, in je udaril Seluma, Jabesoviga sina, v Samarii; in ga je ubil, ter je kraljeval namesti njega.

15. Druge zgodbe pa Seluma, in njegova zarotba, s ktero je zalezoval, ni li to zapisano v letnih bukvah Izraelovih kraljev?

16. Po tem je Manahem udaril Tapso in vse, kteri so bili v nji, in njene okrajine iz Terse; niso mu namreč hotli odpreti; in pomoril je vse njene noseče, ter jih je razparal.

17. Devet in trideseto leto Azarija, Judoviga kralja, je kraljeval Manahem, Gadijev sin, nad Izraelam deset let v Samarii.

18. In je delal, kar je bilo hudo pred Gospodam; ni odstopil od grehov Jeroboama, Nabatoviga sina, ki je bil Izrael v greh zapeljal, vse svoje dni.

19. Prišel je Ful, asirski kralj, v deželo, in Manahem je dal Fulu tavžent talentov srebra, de bi mu bil v pomoč, in bi poterdil njegovo kraljestvo.[6])

20. In Manahem je napovedal srebra v Izraelu vsim mogočnim in bogatim, de bi ga dal asirskimu kralju, po petdeset seklov srebra vsacimu. In vernil se je asirski kralj, in se ni mudil v deželi.

21. Druge zgodbe pa Manahema, in vse, kar je storil, ni li to zapisano v letnih bukvah Izraelovih kraljev?

22. In zaspal je Manahem s svojimi očeti vred, in kraljeval je Facej, njegov sin, namesti njega.

---

3. V letu 3246 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 758 let.
4. V letu 3232 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 772 let.
5. Štirje nasledniki, ki so bili obljubljeni Jehutu, so bili: Joahaz, Joas, Jeroboam in Zaharija.
6. Kaže se, de je Manahem sam poklical Fula, asirskiga kralja, v pomoč zoper ljudstvo, ki se mu je upéralo. Primeri Oz. 8, 9. 10. *„Tavžent talentov srebra“*, to je, okoli 2,250000 goldinarjev.

Digitized by Google

23. Petdeseto leto Azarija, Judoviga kralja, je kraljeval Facej, Manahemov sin, nad Izraelam v Samarii dve leti.

24. In je delal, kar je bilo hudo pred Gospodam; ni odstopil od grehov Jeroboama, Nabatoviga sina, ki je bil Izrael v greh zapeljal.

25. Zarotil pa se je zoper njega Facee, Romelijev sin, njegov vojvoda, in ga je udaril v Samarii v stolpu[7]) kraljeve hiše, zraven Argoba in zraven Arjeta,[8]) in z njim je bilo petdeset móž zmed sinov galaajskih; in ga je umoril, ter je kraljeval namesti njega.

26. Druge zgodbe pa Faceja, in vse, kar je storil, ni li to zapisano v letnih bukvah Izraelovih kraljev?

27. Dve in petdeseto leto Azarija, Judoviga kralja,[9]) je kraljeval Facee, Romelijev sin, nad Izraelam v Samarii dvajset let.

28. In je delal, kar je bilo hudo pred Gospodam; ni odstopil od grehov Jeroboama, Nabatoviga sina, ki je bil Izrael v greh zapeljal.

29. V dneh Faceeta, Izraeloviga kralja, je prišel Teglatfalasar, asirski kralj, in je vzel Ajon, in Abel hišo Maako,[10]) in Janoe, in Kedes, in Asor, in Galaad, in Galilejo, in vso Neftalijevo zemljo, in jih je preselil v Asirijo.

30. Osej, Elov sin, se je zarotil, in je zalezoval Faceeta, Romelijeviga sina, in ga je udaril in umoril, in je kraljeval namesti njega dvajseto leto Joatama, Ozijeviga sina.[11])

31. Druge zgodbe pa Faceeta, in vse, kar je storil, ni li to zapisano v letnih bukvah Izraelovih kraljev?

32. Drugo leto Faceeta, Romelijeviga sina, Izraeloviga kralja, je kraljeval Joatam, sin Ozija, Judoviga kralja. 2. Kron. 27, 1.

33. Pet in dvajset let je bil star, ko je začel kraljevati, in šestnajst let je kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Jerusa, Sadokova hči.

34. In delal je, kar je bilo prijetno pred Gospodam; po vsim, kar je delal Ozija, njegov oče, se je ravnal.

35. Vender višav ni odpravil; še je ljudstvo darovalo, in kadilo zažigalo na višavah; on je

---

7. to je, v nar lepšim in terdnejšim delu kraljeve hiše, kjer so bili zakladi, in tudi ženstvo. Primeri 3. Kralj. 16, 18.

8. V hebrejskim: *„in ga je udaril . . . s pomočjo Argoba in Arjeha“.*

9. V letu 3245 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 759 let.

10. Zoper Sardanapala, Fuloviga sina, asirskiga kralja (zgor. v. 19.), sta se vzdignila Arbac, poglavar v Medii, in Beles iz Babilona, ter sta ga z njegovim dvoram vred sežgala, in asirsko kraljestvo končala. Iz razdertiga asirskiga kraljestva so se spočele tri kraljestva: medijansko pod Arbacam, babilonsko pod Belesam, in novo asirsko kraljestvo pod Ninam, Mlajšim, ki je imel tudi primek Teglatfalasar (véliki vladar). Ta je po navadni štetvi v letu 3257 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 747 let, veliko Izraelcov v sužnost peljal; in to je bilo pervo odpeljanje Izraeloviga ljudstva v asirsko sužnost. Perm. spod. 17, 3. i. d.

11. V letu 3274 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 730 let.

Digitized by Google

naredil nar viši vrata Gospodove hiše.

36. Druge zgodbe pa Joatama, in vse, kar je storil, ni li to zapisano v letnih bukvah Judovih kraljev?

37. Tiste dni je Gospod začel zoper Juda pošiljati Rasina, sirskiga kralja, in Faceeta, Romelijeviga sina. Iz. 7, 1.

38. In zaspal je Joatam s svojimi očeti vred, in pokopan je bil z njimi v mestu Davida, svojiga očeta, in kraljeval je Ahaz, njegov sin, namesti njega.

XVI. Poglavje.

Ahaz, Judov kralj, daruje malikam lastniga sina; ko izraelski in sirski kralj Jeruzalem oblegata, pošlje darov asirskimu kralju, in zadobi njegovo pomoč; njemu za ljubo opusti službo praviga Boga, in daruje asirskim malikam; za njim nasledva njegov pobožni sin Ezekija.

1. Sedemnajsto leto Faceeta, Romelijeviga sina, je kraljeval Ahaz, sin Joatama, Judoviga kralja.

2. Dvajset let je bil star Ahaz, ko je začel kraljevati,[1]) in šestnajst let je kraljeval v Jeruzalemu; ni delal, kar je bilo prijetno pred obličjem Gospoda, njegoviga Boga, kakor David, njegov oče; 2. Kron. 28, 1.

3. ampak hodil je po potu Izraelovih kraljev; verh tega je posvetil svojiga sina, ter ga je potegnil skozi ogenj,[2]) poleg malikovavskih narodov,[3]) ktere je Gospod razkropil pred Izraelovimi otroci.

4. Daroval je tudi klavne darove, in zažigal kadilo na višavah, in na gričih, in pod vsakterim košatim drevesam.

5. Tačas je prišel Rasin, sirski kralj, in Facee, Romelijev sin, Izraelov kralj, nad Jeruzalem se bojevat; in ko sta oblegala Ahaza, ga nista mogla premagati.[4]) Iz. 7, 1.

6. Tisti čas je Rasin, sirski kralj, spet spravil Ajlo[5]) k Sirii, in je Jude pregnal iz Ajle, in Idumejci so prišli v Ajlo, in so ondi stanovali do tega dne.

7. Poslal pa je Ahaz sporočnikov k Teglatfalasarju, asirskimu kralju, rekoč: Tvoj hlapec in tvoj sin sim jez; pridi, in reši me iz roke sirskiga kralja, in iz roke Izraeloviga kralja, ki sta se zoper me vzdignila. Zgor. 15, 29.

8. In ko je nabral zlata in srebra, kar se ga je zamoglo najti v hiši Gospodovi, in v kraljevih zakladih, je poslal asirskimu kralju darov.

9. In vdal se je njegovi

1. V letu 3262 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 742 let.
2. „*je posvetil*“, to je, daroval svojiga sina v čast Molohu, amonskimu maliku. Glej 3. Mojz. 18, 21.
3. po šegi malikovavskih narodov. Gl. 2. Kron. 28, 3. 23.
4. Prerok Izaija je dajal Ahazu serce z obljubo Božjiga varstva; Ahaz je pa vender raji iskal pomoči asirskiga kralja. Glej Iz. 7, 1. i. d.
5. „*Ajla*“ ali „*Elat*“, mesto konec rudečiga morja, ki je bilo sicer na Edomskim, pa je bilo zdaj Judu, zdaj Sirii podložno.

Digitized by Google

volji; prišel je namreč asirski kralj nad Damask, in ga je razdjal; in preselil je njegove prebivavce v Cireno,[6]) Rasina pa je ubil.

10. In šel je kralj Ahaz Teglatfalasarju, asirskimu kralju, naproti v Damask; in ko je vidil altar v Damasku, je poslal kralj Ahaz Uriju, duhovnu, od njega obraz in podobo po vsim njegovim delu.

11. In izdelal je Urija, duhoven, altar, po vsim, kar je bil kralj Ahaz ukazal iz Damaska; takó je delal duhoven Urija, dokler ni prišel kralj Ahaz iz Damaska.[7])

12. In ko je prišel kralj iz Damaska, je pogledal altar, in ga je počastil; in je šel, ter je daroval žgavne daritve, in svojo jedilno daritev,[8])

13. in je izlival pitne daritve, in je kropil s kervjo mirnih daritev, ki jih je daroval, po altarji.

14. Dalje je prenesel bronasti altar, ki je bil pred Gospodam, spred obličja tempeljna, in z altarjeviga mesta, in z mesta tempeljna Gospodoviga; in ga je postavil na stran altarja proti severju.[9])

15. Tudi je ukazal kralj Ahaz Uriju, duhovnu, rekoč: Na večim altarji[10]) daruj jutranjo žgavno daritev in večerno jedilno daritev, in kraljevo žgavno daritev, in njegovo jedilno daritev, in žgavno daritev vsiga ljudstva po deželi, in njih jedilne daritve, in njih pitne daritve; in pokropi po njem vso kri žgavne daritve, in vso kri klavnih daritev;[11]) bronasti altar pa naj bo perpravljen po moji volji.[12])

16. Storil je tedaj Urija, duhoven, po vsim, kar je bil ukazal kralj Ahaz.

17. Vzel pa je kralj Ahaz izrezane stala, in kotel, ki je bil na verhu,[13]) in morje je snel z bronastih volov, ki so ga nosili, ter ga je postavil na tla, ki so bile s kamnjem potlakane.

18. Tudi sabotni musah, ki ga je bil naredil v tempeljnu, in kraljev mostovž od zunaj, je obernil v tempelj Gospodov, zavoljo asirskiga kralja.[14])

---

6. V hebrejskim: „*v Kir*“, to je, v deželo ob reki Kira ali Kura, ki izvira v Kavkazu in se izliva v kaspiško morje.
7. V ti reči se je viši duhoven močno pregrešil; zakaj Bog sam je bil altarju podobo določil, kakošen de je mogel biti (2. Mojz. 27, 1.).
8. Kralj se je prederznil, opravljati duhovsko opravilo, kakor so delali malikovavski kralji, in tudi Jeroboam per zlatih teletih. Glej 3. Kralj. 12, 33.
9. bronasti altar je poprej stal na južni strani.
10. to je, na novim altarji, ki je bil narejen po kraljevi volji.
11. to je, izlí na altar vso kri vsih daritev sploh.
12. bronasti altar naj ostane, dokler drugači ne ukažem.
13. Glej popis teh stal in kotlov 3. Kralj. 7, 23. i. d.
14. Kar se v hebrejskim imenuje „*musah*“, je bilo nar bolj verjetno pokrit sedež ali povišano mesto v ljudskim dvorišu, blizo duhovskiga dvoriša, kjer je bil kralj per Božji službi. Ta sedež je Ahaz prestavil v duhovsko dvoriše, zavoljo asirskiga kralja, kterimu se je nespodobno zdelo, de bi kralj z ljudstvam molil. Tudi si je dal kralj narediti mostovž iz svojiga poslopja v duhovsko dvoriše, de ni hodil z drugim ljudstvam vred skozi navadne vrata.

Digitized by Google

19. Druge zgodbe pa Ahaza, kar je storil, ni li to zapisano v letnih bukvah Judovih kraljev?
20. In zaspal je Ahaz s svojimi očeti vred, in je bil pokopan z njimi v Davidovim mestu, in kraljeval je Ezekija, njegov sin, namesti njega.[15])

XVII. Poglavje.

Asirski kralj Salmanasar oblega Samarijo, vjame Izraeloviga kralja, in pelje Izraelce v asirsko sužnost. Bog jih da sovražnikam v roke zavoljo njih hudobij, zlasti zavoljo malikovanja. Asirski kralj pošlje novih seljakov na Izraelsko, kjer jih levi napadajo. Sporoči se asirskimu kralju, de zato levi napadajo nove seljake, ker prav ne časté Boga Izraelove dežele. Kralj jim pošlje eniga zmed vjetih duhovnov, kteri jih učí prav častiti Boga Izraelove dežele; oni pa vender le zraven praviga Boga tudi svoje malike molijo.

1. Dvanajsto leto Ahaza,[1]) Judoviga kralja, je kraljeval Osej, Elov sin, v Samarii nad Izraelam devet let.
2. In delal je hudo pred Gospodam, pa ne kakor Izraelovi kralji, ki so bili pred njim.
3. Zoper tega se je vzdignil Salmanasar, asirski kralj;[2]) in Osej mu je bil podložen, ter mu je dajal davek. Spod. 18, 9. Tob. 1, 2.
4. In ko je asirski kralj čutil, de se misli Osej spuntati, in de je poslal sporočnikov do Sua, egiptovskiga kralja, de bi ne dajal davkov asirskima kralju, kakor je vsako leto navado imel, ga je oblegel, in je vklenjeniga poslal v ječo.[3])
5. In je prehodil vso deželo, ter je prišel nad Samarijo, in jo je oblegal tri leta.
6. Deveto leto Osejevo pa je asirski kralj vzel Samarijo, in je Izrael preselil med Asirijane; ter jih je postavil[4]) v Halo in v Habor per reki Gozanu[5]) po medijanskih mestih. Spod. 18, 11.
7. Zgodilo se je namreč, de so Izraelovi otroci grešili zoper svojiga Boga, ki jih je bil izpeljal iz egiptovske dežele, iz

---

15. Glej zgodbe Ezekijeviga kraljevanja spod. 18. pogl. v. 1.
1. V letu 3274 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 730 let.
2. Salmanasar je bil naslednik Teglatfalasarjev. Glej zgor. 15, 29.
3. peljal je kralja Oseja v ječo, ko je bil vzel Samarijo (v. 5. 6.); red pripovedovanja je tukaj nekoliko preveržen.
4. jim je dal prebivališe v drugih krajih, kakor je bila per starih navada, de bi se odvernili upori. Odpeljan je bil v sužnost drugi veči del Izraeloviga naroda (Jer. 39, 10.); in to je bilo drugo preselovanje, ki se imenuje tudi sužnost Izraelcev (Primeri zgor. 15, 29.). Bilo je leta 3283 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 721 let.
5. Nekteri prestavljajo: „*na Habor, reko, v Gozanu*“. „*Hala*“, ki se je imenovala tudi „*Lahela*“, poznejše pa „*Kalahene*“, je bila pokrajina na severni strani asirske dežele. „*Habor*“ ali „*Kabor*“ je bilo mesto in pokrajina ob reci Kaboru. „*Gozan*“ je bilo mesto in pokrajina ob reci enaciga imena med Tigram in kaspiškim morjem.

Digitized by Google

roke Faraona, egiptovskiga kralja, in de so častili ptuje bogove.

8. In so hodili po šegi narodov, ktere je Gospod pokončal pred obličjem Izraelovih otrók, in Izraelovih kraljev, ker so enako delali.

9. In Izraelovi otroci so žalili z rečmi, ki niso bile prave, Gospoda, svojiga Boga; in so si narejali višave po vsih svojih mestih, od čuvajskiga stolpa do terdniga mesta.[6])

10. In so si naredili podobe, in loge, na vsakterim visokim griču, in pod vsakterim košatim drevesam.

11. In so ondi zažigali kadilo na altarjih po šegi narodov, ktere je bil Gospod odpravil spred njih obličja, in so delali nar hujši rečí, ter so dražili Gospoda.

12. In so častili nečednosti,[7]) zavoljo kterih jim je bil Gospod zapovedal, de naj ne delajo take rečí.

13. In pričeval je Gospod zoper Izrael in zoper Juda, po roci vsih prerokov in vidcov, rekoč: Vernite se od svojih prehudobnih potov, in spolnujte moje zapovedi, in šege, po vsi postavi, ki sim jo napovedal vašim očetam, in kakor sim vam sporočeval po roci svojih hlapcov, prerokov. Jerem. 25, 5.

14. In oni niso poslušali, temuč so oterdili svoj zatilnik, enako zatilniku svojih očetov, kteri niso hotli pokorni biti Gospodu, svojimu Bogu.

15. In so zavergli njegove postave, in zavezo, ki jo je bil sklenil z njih očeti, in spričevanja, s kterimi jih je bil zapričal; ter so nasledvali nečimernosti, in so nečimerno delali; in nasledvali so narode, ki so bili okoli njih, zavoljo kterih jim je bil Gospod zapovedal, de bi ne delali, kakor tudi uni delajo.

16. In zapustili so vse zapovedi Gospoda, svojiga Boga, in so si naredili dve vliti teleti, in loge, ter so molili vso nebeško vojsko,[8]) in so služili Baalu,

17. in so posvečevali svoje sinove, in svoje hčere skozi ogenj,[9]) in so se pečali z vedeževanjem in razlaganjem znamenj; in so se vdali hudimu djanju pred Gospodam, de so ga dražili.

18. In Gospod se je močno razserdil nad Izraelam, in jih je vzel spred svojiga obličja, in nič ni ostalo, kakor Judov rod sam.[10])

19. Pa tudi sam Juda ni obvaroval zapoved Gospoda, svojiga Boga, temuč je hodil po zmotah, ki jih je delal Izrael.

20. In zametoval je Gospod ves zarod Izraelov,[11]) ter jih je stiskal, in jih dajal v roko njim, ki so jih ropali, dokler jih ni zavergel spred svojiga obličja,

21. že od tistiga časa, ko je

6. to je, po vsih krajih so narejali višave.
7. to je, častili so malike z nečednostjo, z nečistimi in ostudnimi deli.
8. „*so molili vso nebeško vojsko*“, to je, zvezde.
9. to je, so darovali svoje sinove in hčere, ter so jih Molohu v čast sežigali. Gl. zgor. 16, 3.
10. ostal je sam Judov rod z Benjaminovim rodam in z leviti vred. Glej 3. Kralj. 12, 20. Primeri 2. Kron. 24, 6. 9. 23. Spod. 23, 19.
11. namreč desetere rodove Izraelove.

Digitized by Google

bil Izrael odcepljen od hiše Davidove, in so si postavili kralja Jeroboama, Nabatoviga sina; Jeroboam je bil namreč odločil Izrael od Gospoda, in jih je v velik greh zapeljal. 3. Kralj. 12, 19.

22. In Izraelovi otroci so hodili v vsih grehih, ki jih je delal Jeroboam, in niso odstopili od njih,

23. dokler Gospod ni spravil Izraela spred svojiga obličja, kakor je govoril po vsih svojih služabnikih, prerokih; in preseljen je bil Izrael iz svoje dežele med Asirijane, do tega dne. Jer. 25, 9.

24. Asirski kralj[12]) pa je perpeljal[13]) iz Babilona, in iz Kute, in iz Ave, in iz Emata, in iz Sefarvaima,[14]) ter jih je razstavil po samarijskih mestih namesti Izraelovih otrók; in oni so posedli Samarijo, in so stanovali v njenih mestih.

25. In ko so ondi začeli stanovati, se niso bali Gospoda; in Gospod je poslal med nje leve, ki so jih pobijali.[15])

26. In asirskimu kralju je bilo naznanjeno, in rečeno: Narodi, ki si jih preselil, in jim dal stanovati v samarijskih mestih, ne poznajo postav deželiniga Boga, in Gospod je poslal nad nje leve, in glej, ubijajo jih, zato ker ne poznajo šege deželiniga Boga.

27. Ukazal pa je asirski kralj, rekoč: Peljite tje eniga zmed duhovnov, ki ste jih od ondod vjete perpeljali; in naj gre, ter naj prebiva z njimi vred, in naj jih učí postave deželiniga Boga.

28. Ko je bil tedaj prišel eden zmed teh duhovnov, ki so bili vjeti peljani iz Samarije, je stanoval v Betelu, in jih je učil, kakó naj časté Gospoda.[16])

29. In[17]) vsakteri narod je naredil svojiga boga, in postavili so jih v visokih tempeljnih, ki so jih bili napravili Samarijani, narod in narod vsakteri v svojih mestih, v kterih so stanovali.

30. Babilonski možje so namreč naredili Sokot-Benot; možje kutejski pa so naredili Nergela, in možje iz Emata so naredili Asima.[18])

---

12. Asor-Hadan, naslednik Senaheriba, ki je nasledval za Salmanasarjem (1. Ezdr. 4, 2.).

13. je perpeljal namreč ljudstva iz Babilona.

14. Leta 3327 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 677 let. Naseljeni asirski narodi so se pomešali z ostalim malim številam Izraelcov; in to je bil začetek Samarijanov.

15. Leve, ki so se bili v zapušeni deželi kmalo pomnožili, je Bog poslal med nove malikovavske stanovavce, de bi jih učil, de se v deželi, ki si jo je Bog izvolil sebi v čast, ne sme malikam služiti.

16. jih je učil izraelsko Božjo službo, kakoršna se je godila pred napravo zlatih telet, ki ste bile znamnji višjiga Gospoda. Ta duhoven jih je učil postavo Gospodovo iz Mojzesovih bukev (v. 34—41.); zato imajo Samarijani Mojzesove petere bukve do sedanjiga dneva.

17. vender so častili zraven praviga Boga tudi svoje malike.

18. Hebrejsko: „*Sokot-benot*“ se pravi: „*šotore za hčere*“, ali za dekline, ki so se vdajale nečistosti v čast boginji Veneri ali Militi. „*Nergel*“ ali „*Nergal*“ je bil malik kokošje podobe. „*Asima*“ je bil tudi malik, in je imel podobo goliga kozla.

Digitized by Google

31. Dalje so Hevejci[19]) naredili Nebahaza, in Tartaka.[20]) Ti pa, ki so bili iz Sefarvaima, so sežigali svoje sinove v ognji, Adrameleku in Anameleku,[21]) sefarvaimskima bogovama.

32. In vender so tudi častili Gospoda. Napravili pa so si zmed nar zadnjih duhovne za višave, ter so jih postavili po visokih tempeljnih.

33. In ko so Gospoda častili, so tudi svojim bogovam služili po šegi narodov, zmed kterih so bili preseljeni v Samarijo;

34. do pričujočiga dne[22]) nasledvajo staro navado; se ne bojé Gospoda, in ne spolnujejo njegovih šeg, pravic, in postave, in povelja, ki ga je Gospod zapovedal otrokam Jakopa, ki ga je imenoval Izraela. Spod. v. 41: 1. Mojz. 32, 28.

35. In sklenil je bil z njimi zavezo, in jim je bil ukazal, rekoč: Nikar se ne bojte ptujih bogov, in ne častite jih, in ne darujte jim;

36. ampak Gospoda, svojiga Boga, ki vas je izpeljal iz egiptovske dežele, v veliki moči in s povzdignjeno ramo, njega se bojte, in njega molite, in njemu darujte.

37. Tudi šege, in pravice, in postavo, in povelje, ki vam ga je zapisal, ohranite, de jih spolnujete vse dni; in ne bojte se ptujih bogov;

38. in zaveze, ki jo je sklenil z vami, nikar ne pozabite, in ne častite ptujih bogov;

39. ampak Gospoda, svojiga Boga, se bojte, in on vas bo otel iz roke vsih vaših sovražnikov.

40. Oni pa niso poslušali, temuč delali so po svoji poprešnji navadi.[23])

41. Tisti narodi so se tedaj sicer bali Gospoda, vender pa so služili tudi svojim bogovam; zakaj tudi njih sinovi in vnuki takó delajo, kakor so delali njih očetje, do pričujočiga dneva.

XVIII. Poglavje.

Ezekija, pobožni Judov kralj, razdene tempeljne malikov, razdrobi tudi bronasto Mojzesovo kačo, in zvesto služi Gospodu. Pomaga mu tedaj Gospod, de premaga Filistejce; tudi asirskimu kralju noče biti več podložen; pa asirski kralj

---

19. prav za prav Avejci so naredili malika.

20. „*Nebahaz*“ in „*Tartak*“ sta nam neznana malika, pervi je bil blezo pasje, drugi pa oslovske podobe.

21. Hebrejsko: „*Adramelek*“ se pravi: „*veličasten kralj*“, „*Anamelek*“ pa: „*dobrotljiv kralj*“, berž ko ne, je bil Moloh.

22. do dne, ko je pisal sveti pisavec, in še dalje. Zavoljo te ostudne zmesi malikovske in judovske božje službe so Judje sovražili Samarijane še bolj kakor nevernike. V poznejšim času so Samarijani sami studili malikovanje, in so se deržali same Mojzesove postave, kolikor so se je bili poprijeli njih predniki. Pričakovali so tudi Mesija, in se od njega nekteri boljši zapopadke imeli, kakor marsikteri Judje. Primeri Jan. 4, 20—25.

23. ter so še dalje služili malikam.

Digitized by Google

pride z vojsko, vzame mnogo Judovih mest, naloži velik davek Ezekiju, in verh tega še pošlje močno vojsko nad Jeruzalem, ter po svojim vojvodu kolne Ezekija in Boga.

1. Tretje leto Oseja, Eloviga sina, Izraeloviga kralja, je kraljeval Ezekija, sin Ahaza, Judoviga kralja.[1]) 2. Kron. 28, 27. in 29, 1.

2. Pet in dvajset let je bil star, ko je začel kraljevati, in devet in dvajset let je kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Abija, Zaharijeva hči.

3. In je delal, kar je bilo dobro pred Gospodam, po vsim, kar je delal David, njegov oče.

4. On je razdjal višave, in razterl podobe, in posekal loge, in razdrobil bronasto kačo, ki jo je bil naredil Mojzes; namreč do tistiga časa so ji Izraelci zažigali kadilo; in je klical njeno imé Nohestan.[2]) 4. Mojz. 21, 9.

5. V Gospoda, Izraeloviga Boga, je upal; zatorej za njim ni bilo njemu enaciga zmed vsih Judovih kraljev, pa tudi ne zmed teh, ki so bili pred njim.[3])

6. In se je deržal Gospoda, ter ni odstopil od njegovih stopinj, in je spolnoval njegove zapovedi, ktere je bil Gospod ukazal Mojzesu.

7. Zatorej je bil tudi Gospod z njim, in v vsim, kamor se je obernil, se je modro obnašal. Uperl se je tudi asirskimu kralju, in mu ni služil.

8. On je otepel Filistejce do Gaze, in vse njih meje, od čuvajskiga stolpa do terdnjiga mesta.[4])

9. Četerto leto kralja Ezekija, ki je bilo sedmo leto Oseja, Eloviga sina, Izraeloviga kralja, je prišel Salmanasar, asirski kralj, nad Samarijo, in jo je oblegal, Zgor. 17, 6. Tob. 1, 2.

10. in jo je vzel. Namreč čez tri leta, šesto Ezekijevo leto, to je, deveto leto Oseja, Izraeloviga kralja, je bila vzeta Samarija.

11. In asirski kralj je preselil Izrael med Asirijane, in jih postavil v Halo, in v Habor, per gozanskih rekah, po medijanskih mestih; Zgor. 17, 7.

12. ker niso poslušali glasú Gospoda, svojiga Boga, temuč so prestopili njegovo zavezo; vsiga, kar je bil zapovedal Mojzes, služabnik Gospodov, nič niso poslušali, tudi ne spolnovali.

13. Štirnajsto leto kralja Ezekija je prišel Senaherib,[5]) asirski kralj, nad vse obterjene Judove mesta, ter jih je vzel. 2. Kron. 32, 1. Sir. 48, 20. Iz. 36, 1.

14. Tedaj je Ezekija, Judov kralj, poslal sporočnikov k asirskimu kralju v Lahis, rekoč: Pregrešil sim se, pojdi od mene; in vse, kar mi naložiš, bom nosil.

---

1. V letu 3277 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 727 let.
2. „*Nohestan*“, to je, bronč, rúdica, malovreden bron ali medenína; to imé je bilo v osramotenje Judov, ki so mertvo rudo molili ko Boga.
3. v zaupanji na Božjo pomoč per zatéranji malikovanja in praznoverstva. Glej spod. 23, 25.
4. to je, zmagal je vso njih deželo. Zgor. 17, 9.
5. Senaherib je bil naslednik Salmanasarjev. Glej zgor. 17, 24.

Digitized by Google

Napovedal je tedaj asirski kralj Ezekiju, Judovimu kralju, tri sto talentov srebra, in trideset talentov zlata.

15. In dal je Ezekija vse srebro, kar se ga je našlo v hiši Gospodovi, in v kraljevih zakladih.

16. Tisti čas je Ezekija razbil vrata tempeljna Gospodoviga, in zlate plošice, ki jih je bil nabil,[6]) ter jih je dal asirskimu kraliu.

17. Poslal pa je asirski kralj Tartana, in Rabsarisa, in Rabsaka, iz Lahisa k kralju Ezekiju z veliko močjo, proti Jeruzalemu; in ko so se ti bili vzdignili, so prišli do Jeruzalema, in so se vstavili zraven napeljane vode zgornjiga ribnika, ki je na potu Valjavcove njive.

18. In so poklicali kralja. Šel je pa ven k njim Eliakim, Helcijev sin, hišni sprednik, in pisar Sobna, in Joahe, Asafov sin, zapisovavec.[7])

19. In rekel jim je Rabsak: Povejte Ezekiju: To govorí veliki kralj, kralj asirski: Kakošno je zaupanje, na ktero se opéraš?

20. Morebiti si sklenil, se perpravljati v boj? Na koga se zanašaš, de se prederznes, se upérati?

21. Ali zaupaš na terstovo in polomljeno palico, na Egipt, ktera mu, ako se človek na njo opre, zdrobljena v roko gre, in jo predere? Takó je Faraon, egiptovski kralj, vsim, ki se vanj zanašajo.

22. Če mi pa porečete: V Gospoda, svojiga Boga, imamo zaupanje; ni li on tisti, kteriga višave in altarje je odpravil[8]) Ezekija, in je ukazal Judu in Jeruzalemu: Pred tem altarjem molíte v Jeruzalemu?

23. Zdaj tedaj prestopite k mojimu gospodu, asirskimu kralju, in dal vam bom dva tavžent kónj, in poglejte, če zamorete imeti zanje jezdicov.

24. In kakó se zamorete ustavljati enimu vojvodu zmed nar manjših hlapcov mojiga gospoda: Ali imaš zaupanje v Egipt zavoljo vozov in kónj?

25. Sim mar brez Gospodove volje prišel nad ta kraj, de ga razdenem? Gospod mi je rekel: Pojdi nad to deželo, in razdeni jo.

26. Rekli pa so Eliakim, Helcijev sin, in Sobna, in Joahe Rabsaku: Prosimo, de nam, svojim hlapcam, govoriš po sirsko; razumemo namreč ta jezik, in ne govôri nam po judovsko, ker sliši ljudstvo, ki je na ozidji.

27. In odgovoril jim je Rabsak, rekoč: Mar me je k tvojimu gospodu in k tebi poslal moj go-

---

6. ki jih je bil nabil tisti čas, ko je bil Božjo službo zopet ponovil po postavi; kralj Ahaz je bil namreč poprej službo Gospodovo nekoliko odpravil. Glej zgor. 16, 10. i. d. 2. Kron. 29, 3. Vzel je namreč zlato znad vrat in podbojev.

7. ali pa: viši čez pisarje. Primeri 2. Kralj. 8, 16. 17.

8. S temi besedami hoče Rabsak judovsko ljudstvo, ki so mu bile višave še per sercu (3. Kralj. 3, 2.), nadražiti zoper Ezekija, in zraven reči: Ta Bog vam ne bo pomagal, ker ste opustili njegovo službo po višavah.

Digitized by Google

spod, de govorim te besede, in ne veliko bolj k možem, ki sedé na ozidji, de jedo svoje blato, in pijejo svojo vodo z vami vred?[9])

28. Vstopil se je tedaj Rabsak, in je zavpil z velikim glasam po judovsko, in je rekel: Poslušajte besede vélikiga kralja, kralja asirskiga!

29. To govorí kralj: Naj vas ne zapeljuje Ezekija; ne bo namreč mogel vas oteti iz moje roke.

30. In naj vam ne daje zaupanja v Gospoda, rekoč: Otel in rešil vas bo Gospod, in ne bo dano to mesto v roke asirskiga kralja.

31. Nikar ne poslušajte Ezekija! Zakaj to pravi asirski kralj: Storite z menoj, kar vam je koristno, in prestopite k meni; in naj jé vsakteri iz svojiga vinograda, in od svojih fig, in pite vodo iz svojih vodnjakov,

32. dokler ne pridem, in vas ne preselim v deželo, ki je enaka vaši deželi, v deželo rodovitno, in vino obrodivno, v deželo kruha in vinogradov, v deželo oljik in olja in medú; in bote živeli, in ne bote umerli.[10]) Nikar ne poslušajte Ezekija, ki vas goljufuje, rekoč: Gospod vas bo rešil.

33. So mar rešili bogovi narodov svojo deželo iz roke asirskiga kralja?

34. Kje je bog Ematov in Arfadov? Kje je Bog Sefarvaimov, Anov in Avov? So mar rešili Samarijo iz moje roke? Zgor. 17, 24. Spod. 19, 13.

35. Kteri so tisti zmed vsih deželinih bogov, kteri so oteli svojo deželo iz moje roke, de bi zamogel Gospod oteti Jeruzalem iz moje roke?

36. Molčalo je tedaj ljudstvo, in mu nič ni odgovorilo; ker so bili kraljevo povelje sprejeli, de naj mu nič ne odgovoré.

37. In prišel je Eliakim, Helcijev sin, hišni sprednik, in Sobna, pisar, in Joahe, Asafov sin, zapisovavec, k Ezekiju, s preterganimi oblačili, in so mu oznanili Rabsakove besede.

XIX. Poglavje.

Ezekija, kralj, in Izaija, prerok, se oberneta v Gospoda, ter ga prosita rešenja iz rok zaničevavcov njegoviga imena. Angelj Gospodov pa pokonča 185.000 Asirijanov. Senaherib zbeži v Ninive, kjer ga umoré njegovi sinovi v mališkim tempeljnu. Asarhadon, njegov sin, kraljuje namesti njega.

1. Ko je bil to zaslišal kralj Ezekija, je pretergal svoje oblačila, in se je ogernil z žimnatim oblačilam, ter je šel v hišo Gospodovo. Iz. 37, 1.

2. In je poslal Eliakima, hiš-

9. če bo oblega okrog mesta dolgo časa terpela, bodo zavoljo lakote jedli svoje lastno blato, in zavoljo žeje pili svojo vodo.

10. Med pogojami, ako se Judje z lepo podajo, je bila tudi ta, de se bodo ob svojim času v tiste kraje preselili, ktere jim bo asirski kralj odkazal, kakor je že bil storil z Izraelci.

Digitized by Google

niga sprednika, in Sobna, pisarja, in starašine zmed duhovnov, ogernjene z žimnatimi oblačili, k Izaiju, preroku, Amosovimu sinu;

3. in so rekli: To pravi Ezekija: Dan nadloge, in kaznovanja in bogokletstva [1]) je ta dan; prišli so otroci do poroda, in moči nima porodnica. [2])

4. Ako bi kje Gospod, tvoj Bog, poslušal vse besede Rabsaka, kteriga je poslal asirski kralj, njegov gospod, de je zasmehoval živiga Boga, in zaničeval z besedami, ki jih je slišal Gospod, tvoj Bog; opravi tedaj molitev za ostanke, [3]) ki se še najdejo.

5. Prišli so tedaj hlapci kralja Ezekija k Izaiju.

6. In rekel jim je Izaija: To povejte svojimu gospodu: To govorí Gospod: Nikar se ne boj besedí, ktere si slišal, ki so z njimi hlapci asirskiga kralja mene kleli.

7. Glej, jez mu bom poslal duha, [4]) in slišal bo oznanilo, in vernil se bo v svojo deželo, in vergel ga bom z mečem v njegovi deželi.

8. Vernil se je tedaj Rabsak, [5]) in je našel asirskiga kralja, ko se je bojeval zoper Lobno; zakaj slišal je, de se je bil umaknil od Lahisa. Zgor. 18, 14.

9. In ko je slišal [6]) zastran Taraka, etijopskiga kralja, ko so rekli: Glej, šel je ven, de bi se bojeval zoper tebe; in ko je šel nad njega, [7]) je poslal sporočnikov k Ezekiju, rekoč:

10. To povejte Ezekiju, Judovimu kralju: Naj te ne zapeljuje tvoj Bog, v kteriga imaš zaupanje, in ne govôri: Jeruzalem ne bo dan v roke asirskiga kralja.

11. Ti si namreč sam slišal, kaj so storili asirski kralji vsim deželam, kakó so jih pokončali; boš tedaj li ti sam zamogel se rešiti?

12. So jih mar bogovi narodov rešili, ktere so moji očetje pokončali, Gozan namreč, in Haran, in Resef, in edenske otroke, ki so bili v Telasaru? [8])

13. Kje je kralj Emata, in kralj Arfada, in kralj mesta Sefarvaima, Ane in Ave?

14. Ko je bil tedaj Ezekija prejel list iz rok sporočnikov, in ga je bil prebral, je šel v hišo Gospodovo, in ga je razprostrel pred Gospodam,

15. in je molil pred njegovim obličjem, rekoč: Gospod, Izraelov Bog, ki sediš nad kerubini, ti sam si Bog vsih kraljev na zemlji; ti si vstvaril nebo in zemljo;

16. nagni svoje uho, in poslu-

---

1. ker nas Asirijani stiskajo in preklinjajo našiga Boga.
2. to je podoba nar veči britkosti in slabosti.
3. za ostanke Judoviga in Benjaminoviga rodú.
4. namreč svojiga angelja, ki bo pokončal njegovo vojsko (v. 35.). Drugi prestavljajo: *„poslal mu bom duha strahú“*.
5. odrinil je od Jerusalema. Glej zgor. 18, 17.
6. ko je kralj Senaherib slišal.
7. ko je šel Senaherib nad Taraka.
8. prebivavce namreč v Gozanu, in Haranu, in Resefu, in Edenu. *„Gozan“* je bilo mesto in dežela medovskiga kraljestva. *„Haran“* in *„Resef“* ste

Digitized by Google

šaj; odpri, Gospod, svoje oči, in glej; poslušaj vse besede Senaheriba, ki je poslal, de bi vpričo nas zaničeval živiga Boga.

17. Zares, Gospod, so asirski kralji pokončali narode, in vse njih dežele;

18. in so pometali njih bogove v ogenj; niso bili namreč bogovi, ampak dela človeških rok, iz lesa in kamna; in so jih ukončali.

19. Zdaj tedaj, Gospod, naš Bog, otmi nas iz njegove roke, de vedo vse kraljestva na zemlji, de ti, Gospod, sam si Bog!

20. Poslal pa je Izaija, Amosov sin, k Ezekiju, rekoč: To govorí Gospod, Izraelov Bog: Kar si me prosil zastran Senaheriba, asirskiga kralja, sim slišal.

21. To je beseda, ki jo je Gospod govoril od njega: Zaničuje te, in posmehuje se ti devica, hči sionska:[9]) za tvojim herbtam z glavo maje hči jeruzalemska.

22. Koga si zaničeval, in koga si klel? zoper koga si povzdignil svoj glas, in si vzdignil kviško svoje oči? Zoper Svetiga Izraeloviga!

23. Po svojih hlapcih si zaničeval Gospoda, in si rekel: Z množino svojih vozov sim prišel na gorske višave na verhu Libanona, in sim posekal njegove visoke cedre in njegove izbrane jelke, in prišel sim do njegovih mej, in gojzd njegoviga Karmela[10])

24. sim posekal. In pil sim ptuje vodé, in posušil sim s stopinjami svojih nog vse zaperte vodé.[11])

25. Ali nisi slišal,[12]) kaj sim storil od začetka? Od starih dni sim perpravljal, in sim zdaj izpeljal, de bodo obterjene mesta bojakov razvaljeni griči.[13])

26. In oni, ki v njih stanujejo, slabih rok,[14]) so se tresli, in so bili osramoteni, postali so kakor seno na polji, in zelena trava na strehah, ki se je posušila, preden je dozorela.

27. Tvoje prebivališe, in tvoj izhod, in tvoj vhod, in tvojo pot

---

bile mesti. „*Eden*“ je bila pokrajina v Mezopotamli. „*Telasar*“ je bilo staro in terdno mesto per Evfratu.

9. Jeruzalem se zato imenuje „*sionska hči*“, ker je bil sozidan okrog sionskiga hriba; „*devica*“ pa se imenuje zato, ker ga nevernik ni bil še premagal in oskrunil.

10. „*gojzd njegoviga Karmela*“, to je, gojzd njegoviga verta, takó namreč nekteri prestavljajo hebrejsko besedo „*Karmel*“. „*Libanon*“ in „*Karmel*“ sta imenovana sploh namesti visocih in lepih krajev, kterih se je bil Senaherib polastil. Napuhnjeni Asirijan hoče s tem reči: Vsiga sim se lotil, tudi nar višiga in nar težiga, in vse sim dosegel s svojo močjo.

11. to je, sim dežele in mesta vzel v last, jih poropal in razdjal. Veda je na Jutrovim draga, skerbno varovana stvar; kdor pride do nje, ima že vse v oblasti.

12. All nisi slišal, o Senaherib! Tukaj začne Bog govoriti.

13. Nespametnik! svoji moči prilastuješ zmago in pokončanje dežel in mest, ko sim vender jez vse to previdil, in časama napeljal, v pravično kazen za grešne narode.

14. Slabi, nezmožni prebivavci po mestih so se tresli.

Digitized by Google

sim jez poprej vedil, tudi tvoj serd zoper mene.[15])

28. Divjal si zoper mene, in tvoj napuh je prišel do mojih ušes; djal bom tedaj okrožek v tvoj nos, in berzde med tvoje ustnice,[16]) in te bom zavernil na pot, po kteri si prišel.

29. Tebi pa, Ezekija, bodi to v znamnje:[17]) Jej to leto, kar najdeš; drugo leto pa, kar bo samo zrastlo; dalje tretje leto sejte in žanjite, sadite vinograde, in jejte njih sad.[18]) Iz. 37, 30.

30. In kar koli bo ostalo od Judove hiše, bo pognalo korenino spodej, in bo rodilo sad zgorej.[19])

31. Iz Jeruzalema namreč bodo izhajali ostanki, in kar bo rešeno s sionske gore;[20]) gorečnost Gospoda vojskinih trum bo storila to.

32. Za tega voljo govori Gospod do asirskiga kralja: Ne bo hodil v to mesto, tudi ne bo metal vanj pušice; in škit ga ne bo oblegal, tudi nasip ga ne bo obdajal.

33. Po potu, po kterim je prišel, se bo vernil, in v to mesto ne bo stopil, govori Gospod.

34. In jez bom varoval to mesto, in ga bom otel zavoljo sebe, in zavoljo Davida, svojiga hlapca.

35. Zgodilo se je tedaj tisto noč, prišel je angelj Gospodov, in jih je pobil v asirskim šotorišu sto in pet in osemdeset tavžent. In ko je bil zjutrej vstal, je vidil vse trupla merličev, in je odrinil in šel. Tob. 1, 21. Sir. 48, 24. Iz. 37, 36: 1. Mak. 7, 41: 2. Mak. 8, 19.

36. In vernil se je Senaherib, asirski kralj, in je ostal v Ninivah.

37. In ko je molil v tempeljnu Nesroha, svojiga boga, sta ga Adramelek in Sarasar, njegova sinova, umorila z mečem, in sta zbežala v armensko deželo, in kraljeval je Asarhadon, njegov sin, namesti njega. Tob. 1, 24.

---

15. tvoje nespametno, divjaško početje sim previdil.

16. Senaherib je tukaj permerjan divjimu bivolu in zdivjanimu konju. Konju se dene berzda v gobec, in z njo ga človek obrača, kamor koli hoče. Bivolu Jutrovec nosnice prevotli, in vanje železen obroček utakne, ter ga nateguje, ako mu je žival nepokorna in razsaja, in s takim nategovanjem jo ukroti, in ji vso moč vzame. Pomen te verste je tedaj tale: Jez te bom ukrotil in ti bom vso moč vzel, in te bom obernil na pot v tvojo deželo, iz ktere si prišel.

17. bodi to v znamnje čudovitniga rešenja.

18. Dežela je to leto sicer močno pokončana, in drugo leto se ne bo smela obdelovati, ker je sabotno leto; vender bote te dve leti zadosti živeža imeli od tega, kar bo samo zrastlo, in še vam bo ostajalo za setev v tretjim letu.

19. Ostali Judje bodo terdni in nepokvarjeni, in bodo imeli obilno zaroda. Ob enim prerok napoveduje tudi terdno stanje Božje cerkve na zemlji, ki je izrastla iz ostankov vernih Abrahamovih otrók, in obroduje sad za nebesa.

20. Iz Jeruzalema se je ljudstvo zopet razširjalo po deželi; iz Jeruzalema je tudi izhajalo zveličanje po Kristusu, in oznanovanje svetiga evangelija po apostoljnih, ki so ga razširjali po vsim svetu. Perm. Rim. 9, 27.

Digitized by Google

XX. Poglavje.

Prerok Izalja napové bolnimu Ezekiju, de bo umerl; Ezekija pa si s svojo molitvijo sprosi od Boga zdravje in podaljšanje življenja petnajst let; znamnje tega mu je dano na solnčni uri, ki se nazaj pomakne deset čert. Ko pa Ezekija babilonskim poslancam, ki so mu pernesli darov, pokaže svoje zaklade, ga Izaija zavoljo tega posvarí, in mu napové babilonsko sužnost; po njegovi smerti nasledva v kraljevanji hudobni Manase, njegov sin.

1. Tiste dni je Ezekija zbolel za smert; in prišel je k njemu Izaija, Amosov sin, in mu je rekel: To govorí Gospod Bog: Naroči za svojo hišo;[1]) ti boš namreč umerl, in ne boš živel. 2. Kron. 32, 24. Iz. 38, 1.

2. On pa je obernil svoj obraz v steno,[2]) in je molil Gospoda, rekoč:

3. Prosim, Gospod, spomni se, prosim, kakó sim hodil pred teboj v resnici, in s popolnim sercam, in sim delal, kar je bilo prijetno pred teboj. Jokal se je tedaj Ezekija z velikim jokam.[3])

4. In preden je Izaija prišel čez polovico dvoriša, se je zgodila beseda Gospodova do njega, rekoč:

5. Verni se, in povej Ezekiju, vojvodu mojiga ljudstva: To govorí Gospod, Bog Davida, tvojiga očeta: Slišal sim tvojo molitev, in vidil sim tvoje solze; in glej, ozdravil sim te; tretji dan pojdeš v tempelj Gospodov.

6. In dodal bom tvojim dnevam petnajst let; pa tudi iz roke asirskiga kralja[4]) bom rešil tebe, in to mesto, in varoval bom to mesto zavoljo sebe, in zavoljo Davida, svojiga hlapca.[5])

7. In rekel je Izaija: Pernesite mi kepo fig. In ko so jo bili pernesli, in položili na njegovo rano, je bil ozdravljen.[6])

8. Rekel pa je bil Ezekija Izaiju: Kaj bo znamnje,[7]) de me bo Gospod ozdravil, in de pojdem tretji dan v tempelj Gospodov?

9. In Izaija mu reče: To bo znamnje od Gospoda, de bo Gospod spolnil besedo, ki sim jo govoril: Hočeš, de gre senca[8])

---

1. Daj svoje poslednje povelja, povej svojo zadnjo voljo.
2. obernil se je, pred ko ne, na stran proti tempeljnu.
3. Sveti Hieronim opomni, de je bil Ezekija zlasti za tega voljo toliko žalosten, ker še ni imel nobeniga sina, in ker bi bil po njegovi misli Davidov zarod odmerl, iz kteriga je imel priti Mesija. Manase je bil namreč še le tri leta po tém Ezekiju rojen.
4. Ezekija se je bal Asarhadona, asirskiga kralja.
5. in tudi zavoljo obljubljeniga Mesija (Primeri razl. 3. tudi 2. Kralj. 7, 12.). Mesija se večkrat imenuje tudi David (Eceh. 37, 24. Os. 3, 5.).
6. Kristus in pred njim preroki so večkrat rabili vnanje pomočke per čeznatornim ozdravljanji bolnikov, de so s tem podpérali njih slabotno vero. Glej Mark. 6, 13.
7. Iz česa zamorem spoznati, de me bo Gospod ozdravil?
8. de gre senca na solnčnim kazalu ali na solnčni uri, ki jo je bil Ahaz naredil (v. 11.).

Digitized by Google

dalje deset čert, ali de gre nazaj toliko stopinj?

10. In Ezekija reče: Lahko je, de senca dalje gre deset čert, in tega nočem, de bi se zgodilo, ampak de gre nazaj deset stopinj.[9])

11. Klical je tedaj Izaija, prerok, v Gospoda, in nazaj je pomaknil senco po čertah, po kterih je bila že prišla na Ahazovi solnčni uri, deset stopinj.

12. Tisti čas je poslal Berodak Baladan, Baladanov sin, babilonski kralj, listov in darov Ezekiju; slišal je bil namreč, de je bil Ezekija bolan. Iz. 39, 1.

13. Zveselil pa se je Ezekija ob njih prihodu, in pokazal jim je hišo dišav,[10]) in zlato, in srebro, in razne dišave, tudi mazila in hišo svojih posod, in vse, kar je imel v svojih zakladih. Ni je bilo rečí, de bi jim je Ezekija ne bil pokazal v svoji hiši, in v vsi svoji oblasti.

14. Prišel pa je Izaija, prerok, k kralju Ezekiju, in mu je rekel: Kaj so povedali ti možje? ali od kod so prišli k tebi? In Ezekija mu reče: Iz daljne dežele so prišli k meni, iz Babilona.

15. On pa je odgovoril: Kaj so vidili v tvoji hiši? Ezekija pravi: Vse, kar koli je v moji hiši, so vidili; ničesar ni, kar bi jim ne bil pokazal v svojih zakladih.

16. Rekel je tedaj Izaija Ezekiju: Poslušaj besedo Gospodovo:

17. Glej, dnevi bodo prišli, in odneslo se bo vse, kar je v tvoji hiši, in kar so hranili tvoji očetje do tega dne, v Babilon; nič ne bo ostalo, pravi Gospod.

18. Pa tudi zmed tvojih sinov,[11]) ki bodo izhajali iz tebe, ki jih boš rodil, bodo vzeti, in bodo dvorniki v hiši babilonskiga kralja.

19. Rekel je Ezekija Izaiju: Dobra je beseda Gospodova, ki si jo govoril;[12]) bodi mir in resnica moje dni.[13])

20. Druge zgodbe pa Ezekija, in vsa njegova serčnost, in kakó je naredil ribnik, in vodotok, in napeljal vodo v mesto, ni li to zapisano v letnih bukvah Judovih kraljev?

21. In zaspal je Ezekija s svojimi očeti vred, in kraljeval je Manase, njegov sin, namesti njega.[14])

---

9. Ker se je senca nazaj pomaknila, se mora misliti, de se je tudi solnce nazaj pomaknilo (prav za prav, de se je zemlja nazaj zavertila); takó to versto razlagajo vsi sveti očetje, in sveto pismo tudi to drugod naravnost pové. Iz. 38, 8. Sir. 48, 26.

10. kjer so se dišave pripravljale. Drugi prestavljajo: *„hišo zakladov“*.

11. to je, zmed tvojih vnukov. Spolnitev te besede glej Dan. 1, 3. 4. Spod. 25, 7. Izaija tega ni mogel vediti po človeški previdnosti, ker je bilo babilonsko kraljestvo takrat še majhno, in je bilo pod asirsko oblastjo.

12. To je glas ponižne vdanosti v voljo Gospodovo.

13. Ta želja se mu je spolnila. Primeri spod. 22, 20.

14. V letu 3306 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 698 let.

Digitized by Google

XXI. Poglavje.

Zavoljo ostudne Manasetove hudobije napoveduje Gospod, de bo pokončal Juda in Jeruzelem; po Manasetovi smerti nasledva v kraljevanji njegov hudobni sin Amon; in ko so ga hlapci ubili, kraljuje njegov pobožni sin Josija namesti njega.

1. Dvanajst let je bil star Manase, ko je začel kraljevati; in pet in petdeset let je kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Hafsiba.[1]) 2. Kron. 33, 1.

2. In delal je hudo pred obličjem Gospodovim, po malikih[2]) narodov, ktere je bil potrebil Gospod spred obličja Izraelovih otrók.

3. In se je obernil, ter je sozidal višave, ki jih je bil razdjal Ezekija, njegov oče; in je postavil altarje Baalu, in je napravil loge, kakor je bil storil Ahab, Izraelov kralj, in je molil vso nebeško vojsko, in ji je služil. 2. Kron. 33, 3.

4. In naredil je altarje v hiši Gospodovi, od ktere je Gospod govoril: V Jeruzalemu bom postavil svoje imé. 2. Kralj. 7, 10.

5. In naredil je altarje vsi nebeški vojski v obeh dvoriših tempeljna Gospodoviga.

6. In je potegnil svojiga sina skozi ogenj,[3]) in je vedeževal in pazil na znamnja, in je napravil vedeževavce, in je pomnožil vražarje,[4]) de je delal hudo pred Gospodam, in ga je dražil.

7. Postavil je tudi gojzdniga malika,[5]) ki ga je bil naredil, v tempelj Gospodov; zastran kteriga je Gospod govoril Davidu, in Salomonu, njegovimu sinu: V tem tempeljnu, in v Jeruzalemu, ki sim ga izvolil zmed vsih Izraelovih rodov, bom postavil svoje imé na večno. 2. Kralj. 7, 26.

8. In dalje ne bom dopustil Izraelu premakniti noge[6]) iz dežele, ki sim jo dal njih očetam; če bodo le v djanji spolnovali vse, kar sim jim zapovedal, in vso postavo, ki jim jo je ukazal moj hlapec Mojzes.

9. Oni pa niso poslušali; temuč so bili zapeljani po Manasetu, de so delali hudo, bolj kakor narodi, ktere je Gospod razterl spred obličja Izraelovih otrók.

10. In govoril je Gospod po roki[7]) svojih služabnikov, prerokov, rekoč:

---

1. Sveto pismo dostikrat imenuje matere Judovih in Izraelovih kraljev, ker so one veliko premogle per njih odreji; brezbožne malikovavke so tudi sinove zredile malikovavce. Pomnite matere! v vaših rokah je večidel duhovna sreča ali nesreča vaših otrók; keršanstvo vam je dalo prostost, in enako pravico z možem; za to dobroto skazujte Bogu zahvalo s tem, de otroke po keršansko zrejate.
2. po šegah malikovavskih narodov.
3. ga je daroval Molohu. Glej zgor. 16, 3.
4. s takimi se pečati je bilo ojstro prepovedano. Glej 3. Mojz. 20, 6. 27.
5. to je, Astarto, ki je bila podobna rimski nečisti Veneri.
6. ne bom dopustil Izraelcam preseliti se iz dežele.
7. po ustih in po pismih in po djanji svojih prerokov.

Digitized by Google

11. Ker je Manase, Judov kralj, delal tiste prehude ostudnosti, bolj ko vse, kar so delali Amorejci pred njim, in je tudi Juda v greh zapeljal s svojimi nečednostmi;[8]) Jer. 15, 4.

12. zavoljo tega takó govori Gospod, Izraelov Bog: Glej, jez bom perpravil hudo nad Jeruzalem in Juda, de, kdor koli bo slišal, mu bo zvonilo v obeh njegovih ušesih.

13. In raztegnil bom čez Jeruzalem merjevsko vervico samarijsko, in tehto Ahabove hiše,[9]) in bom pobrisal Jeruzalem, kakor se zbrisuje ploša;[10]) zbrisovaje pa bom obernil risalo, in ga večkrat po nji povlečem.[11])

14. Zapustil pa bom ostanke svoje dedšine, in jih bom dal v roke njenih sovražnikov, de bodo v razdjanje in v rop vsim svojim nasprotnikam;

15. zato, ker so hudo delali pred menoj, in niso nehali me dražiti, od dne, ko so šli njih očetje iz Egipta, do tega dneva.

16. Verh tega je tudi prelival Manase silno veliko nedolžne krvi, dokler ni *(z njo)* napolnil Jeruzalema do ust;[12]) razun svojih grehov, s kterimi je v greh zapeljeval Juda, de je hudo delal pred Gospodam. Spod. 24, 4.

17. Druge zgodbe Manaseta pa, in vse, kar je storil, in njegov greh, s kterim se je pregrešil, ni li to zapisano v letnih bukvah Judovih kraljev?[13])

18. In zaspal je Manase s svojimi očeti vred, in pokopan je bil na vertu svoje hiše, na Ozovim vertu;[14]) in kraljeval je Amon, njegov sin, namesti njega.[15])

19. Dve in dvajset let je bil Amon star, ko je začel kraljevati, in dve leti je kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Mesalemeta, Karusova hči iz Jeteba.

20. In delal je hudo pred obličjem Gospodovim, kakor je delal Manase, njegov oče.

21. In je hodil po vsim potu, po kterim je hodil njegov oče,

---

8. to je, s svojimi nečednimi, nečistimi maliki.
9. Storil bom z Jeruzalemam, kakor sim storil s Samarijo in z Ahabovo hišo.
10. V hebrejskim: „*kakor kdo obriše skledo, obriše jo in povezne*“. Pomen: Jeruzalemsko mesto, ki je z malikovanjem oskrunjeno, bom kakor nečedno skledo obrisal, ter bom vse prebivavce iz njega vergel in ga razdjal.
11. Nekdaj so pisali na ploše, ki so bile z voskam prevlečene: pisali pa so nanje z nekim risalam, in sicer z ostrim koncam, zbrisovali pa so z drugim plošnatim koncam, ker so namreč risalo okrog obernili in popisani vosek polikali. Tudi to je podoba popolniga razdjanja jeruzalemskiga mesta.
12. do verha. Pomoril je veliko prerokov in pravičnih.
13. Poleg 2. Kron. 23, 11—17. je Bog zoper Manaseta poslal vojvode Asarhadona, asirskiga kralja; oni so ga vjeli in peljali v Babilon, ki je bil takrat v asirski oblasti. V jetništvu je Manase delal pokoro, je zadobil spet prostost, in se je vernil v Jeruzalem, kjer je s pobožnim življenjem popravljal poprešnje pohujšanje.
14. Ne vé se prav, zakaj se ta vert imenuje „*Ozov*“; berž ko ne, je bil njegov poprešnji posestnik „*Oza*“, in potlej se je po njem imenoval „*Ozov vert*“.
15. V letu 3361 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 643 let.

Digitized by Google

ter je služil nečednostim, kterim je služil njegov oče, in jih je molil.

22. In je zapustil Gospoda, Boga svojih očetov, in ni hodil po potu Gospodovim.

23. In nastavili so mu zalezbe njegovi hlapci, in umorili so kralja v njegovi hiši.

24. Ljudstvo po deželi pa je pobilo vse, ki so se bili zarotili zoper kralja Amona; in postavili so si kralja Josija, njegoviga sina, namesti njega.

25. Druge zgodbe Amona pa, kar je storil, ni li to zapisano v letnih bukvah Judovih kraljev?

26. Pokopali pa so ga v njegovim pokopališu na Ozovim vertu; in kraljeval je Josija, njegov sin, namesti njega.

XXII. Poglavje.

Josija ukaže tempelj poravnati. Ob ti priliki najde viši duhoven postavo, ki jo je bil Mojzes spisal s svojo roko. Kralj si da brati najdeno postavo, in se silno ustraši v nji zažuganih Božjih sodbá; torej pošlje do prerokinje, jo vprašat, kdaj de se bodo spolnile zažugane Božje sodbe. Prerokinja mu da odgovor, de je Bog sklenil pogin Judoviga kraljestva, on pa tega ne bo učakal, ker bo poprej mirno umerl.

1. Osem let je bil star Josija, ko je začel kraljevati,[1]) eno in trideset let je kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Idida, Hadajeva hči, iz Besekata. 2. Kron. 34, 1.

2. In delal je, kar je bilo prijetno pred Gospodam, in je hodil po vsih potih Davida, svojiga očeta; ni se ganil ne na desno, ne na levo.

3. Osemnajsto leto kralja Josija pa je poslal kralj Safana, sinú Aslija, Mesulamoviga sina, pisarja tempeljna Gospodoviga,[2]) ter mu je rekel:

4. Pojdi k Helciju, velikimu duhovnu, de se skupej spravi denar, ki je bil pernesen v tempelj Gospodov, ki so ga nabrali tempeljnovi vratarji od ljudstva,

5. in naj se daje delavcam po sprednikih hiše Gospodove, in oni naj ga delijo tistim, ki delajo v tempeljnu Gospodovim, de bi poravnali poderto v tempeljnu;

6. namreč tesarjem, in kamnjarjem, in njim, ki razpadlo sostavljajo;[3]) in de se kupi les in kamnje iz kamnjarnic, za popravo tempeljna Gospodoviga.

7. Vender naj se jim ne prešteva srebro, ki ga prejemajo, ampak v oblasti naj ga imajo, in na vero.

8. Rekel pa je Helcija, viši duhoven, Safanu, pisarju: Bukve postave sim našel v hiši Gospodovi.[4]) In Helcija je dal bukve Safanu, in ta jih je tudi bral. 2. Kron. 34, 14.

9. Prišel je Safan, pisar, tudi

1. V letu 3363 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 641 let.
2. V hebrejskim: *„poslal ... v tempelj Gospodov“*.
3. Drugi prestavljajo: *„in njim, ki luknje zadelujejo“*, to je, zidarjem.
4. Bukve postave Gospodove, ki jih je pisal Mojzes s svojo roko (2. Kron. 34, 14.). Te bukve so se po Mojzesovim povelji hranile per (ali pa v) sveti

Digitized by Google

k kralju, in mu je spet naznanil, kar mu je bil zapovedal, in je rekel: Tvoji hlapci so skupej spravili denar, ki se je našel v hiši Gospodovi, in dali so ga, de bi se razdelil delavcam po sprednikih čez delo tempeljna Gospodoviga.

10. Povedal je tudi Safan, pisar, kralju, rekoč: Bukve mi je dal Helcija, duhoven. In ko jih je bil Safan prebral pred kraljem,

11. in ko je kralj slišal besede iz bukev postave Gospodove,[5]) je pretergal svoje oblačila,

12. in je zapovedal Helciju, duhovnu, in Ahikamu, Safanovimu sinu, in Akoborju, Mihovimu sinu, in Safanu, pisarju, in Asaju, kraljevimu hlapcu, rekoč:

13. Pojdite, in vprašajte Gospoda zastran mene, in zastran ljudstva, in zastran vsiga Juda, zavoljo besedí teh bukev, ki so se našle;[6]) zakaj velika jeza Gospodova se je vnela zoper nas, ker naši očetje niso poslušali besedí teh bukev, de bi bili storili vse to, kar nam je pisano.

14. Šli so tedaj Helcija, duhoven, in Ahikam, in Akobor, in Safan, in Asaja k Holdi, prerokinji, ženi Seluma, sinú Tekua, sinú Araasa, varha oblačil,[7]) ktera je stanovala v Jeruzalemu v drugim oddelku;[8]) in so govorili z njo.

15. In ona jim je odgovorila: To pravi Gospod, Izraelov Bog: Povejte možu, ki vas je poslal k meni:

16. To govorí Gospod: Glej, jez bom perpravil hudo nad ta kraj, in nad njegove prebivavce, vse besede[9]) postave, ki jih je bral Judov kralj;

17. ker so zapustili mene, in so darovali ptujim bogovam, ter so me dražili v vsih delih svojih rok; in vnela se bo moja nevolja na tem kraji, in ne bo ugasnila.

18. Kralju Judovimu pa, ki vas

---

skrinji z drugimi svetimi rečmi vred (5. Mojz. 31, 26. Hebr. 9, 4.); ko je bil pa tempelj sozidan, in je bilo za vse rečí dovolj prostora (3. Kralj. 8, 9.), so se te bukve z drugimi svetimi rečmi vred verjetno hranile v kakim posebnim hramu prizidaniga poslopja. Ondi so ležale pozabljene ob času, zlasti poslednjih, malikovanju vdanih kraljev (primeri zgor. 11, 12.). Verjetno je sicer, de so bili nekteri prepisi Mojzesovih bukev v rokah pobožnih Judov; de so bile pa bukve kralju neznane, desiravno bi bil mogel imeti njih prepis (5. Mojz. 17, 18. 19.), temu se ni čuditi, ako pomislimo njegovo zrejo, ki jo je bil prejel per svojim malikovavskim očetu na kraljevim dvoru. Mar imajo tudi v sedanjih časih vsi vladarji sveto pismo v rokah?

5. zlasti prekletve 3. Mojz. pogl. 26: 5. Mojz. pogl. 28. Kralja je to še bolj pretreslo, ker je tisti čas nastajala prekucija v asirskim kraljestvu, in se je jela babilonska moč silno vzdigovati, in ker je derhal divjih Skitov skozi Medijo in Asirijo perderla celo do Egipta; misliti si je tedaj mogel kralj, de je šiba Božja že tukaj, zlasti ker so Judje tisti čas v silno veliki brezbožnosti živeli. Božjiga žuganja, ki ga je v spisu pred seboj imel, se je tudi zato takó močno ustrašil, ker ga je še le pervikrat slišal, in ker se je kriviga čutil, de ni že poprej zastran tega Božje postave bral.

6. vprašajte, kaj nas čaka, ali kaj nam je storiti.

7. varha oblačil v tempeljnu Gospodovim.

8. v drugim mestnim oddelku; nekteri prestavljajo: „*v novim mestu*“, to je, v severnim delu jeruzalemskiga mesta, ki je bil poznejše zidan.

9. namreč vse prekletve, ki so v postavi izrečene zoper hudobneže.

Digitized by Google

je poslal, de bi vprašali Gospoda, také recite: To govorí Gospod, Izraelov Bog: Zato, ker si poslušal besede bukev,

19. in se je prestrašilo tvoje serce, in si se ponižal pred Gospodam, ko si zaslišal besede zoper ta kraj, in njegove prebivavce, de bodo namreč v grozo[10]) in v kletev; in ker si pretergal svoje oblačila, in si se jokal pred menoj, sim tudi jez slišal, govorí Gospod.

20. Za tega voljo te bom zbral k tvojim očetam, in zbran boš v svoje pokopališe v miru, de tvoje oči ne bodo vidile vsiga hudiga, kar bom perpravil nad ta kraj.

XXIII. Poglavje.

Josija bere bukve postave vpričo ljudstva, ponovi zavezo z Gospodam, odpravi vse ostanke malikovanja, in zapové obhajati velikonoč. Ko je bil Josija ubit v Mageda, nasledva v kraljevanji njegov hudobni sin Joahaz; tega vjame Faraon, in ga v Egipt odpelje, ter postavi namesti njega Eliakima, ki mu da imé Joakim, in mu naloží velik davek.

1. In spet so oznanili kralju, kar je bila rekla. In on je poslal, in zbrali so se k njemu vsi starašini Judovi in jeruzalemski. 2. Kron. 34, 28.

2. In kralj je šel v tempelj Gospodov, in vsi možje Judovi, in vsi, kteri so z njim stanovali v Jeruzalemu, duhovni, in preroki, in vse ljudstvo od maliga do veliciga; in bral je, de so vsi slišali, vse besede iz bukev zaveze, ki so se našle v hiši Gospodovi.

3. In kralj je stal na stopnjici,[1]) in je sklenil zavezo pred Gospodam, de bodo hodili za Gospodam, in spolnovali njegove zapovedi, in spričevanja, in sege iz vsiga serca, in iz vse duše, in obudovali besede te zaveze, ki so bile zapisane v tistih bukvah; in pervolilo je ljudstvo v zavezo.

4. In ukazal je kralj Helciju, višimu duhovnu, in duhovnam druziga reda, in vratarjem, de naj izmečejo iz tempeljna Gospodoviga vse posode, ki so bile narejene Baalu, in logu, in vsi nebeški vojski; in on jih je sežgal zunaj Jeruzalema v cedronski dolini,[2]) ter je nesel njih prah v Betel.[3]) Šir. 49, 3.

5. In je potrebil vedeževavce,[4]) ki so jih bili Judovi kralji postavili, de so darovali na višavah po Judovih mestih, in okrog Jeruzalema, in tiste, ki so zažigali kadilo Baalu, in solncu,[5]) in luni, in dvanajsterim znamnjem,[6]) in vsi nebeški vojski.

6. In je dal nesti log[7]) iz hiše

10. V hebrejskim: „*de bodo namreč v razdjanje in v kletev*“.
1. na povišanim mesta, ki je bilo odločene za kralja. Glej zgor. 11, 14.
2. ki je bila ognušena po malikovanji Molohovim.
3. mesto je bilo ognušeno s službo zlatih telet.
4. V hebrejskim: „*malikovske duhovne*“.
5. Solnce so malikovavci šteli za vidno znamnje višiga boga Baala, ali celo za Baala samiga; luna je bila znamnje boginje Astarte.
6. zverinskiga kroga na nebu. V hebrejskim: „*in zvezdam*“, premikovavnim zvezdam ali planetam.
7. to je, malika logov, ali Astarto, ostudno boginjo, Venero.

Digitized by Google

Gospodove zunaj Jeruzalema v dolino Cedron, in ga je ondi sežgal, in razmel v prah, in ga stresel po grobeh nizkiga ljudstva.[8])

7. Poderl je tudi hišice mehkužnikov, ki so bile v hiši Gospodovi, za ktere so ženske tkale šotore logu.[9])

8. In zbral je vse duhovne iz Judovih mest; ter je ognusil višave,[10]) kjer so darovali duhovni od Gabae do Bersabe; in poderl je altarje per vratih, per durnim vhodišu Jozueta, mestniga poglavarja, ktere so bile na levici mestnih vrat.[11])

9. Duhovni višav pa niso hodili k altarju Gospodovimu v Jeruzalemu; temuč samo jedli so opresnike med svojimi brati.[12])

10. Ognusil je tudi Tofet,[13]) ki je v dolini Enomoviga sina, de bi nihče ne posvečeval svojiga sina ali svoje hčere skozi ogenj Molohu.

11. Odpravil je tudi konje, ki so jih bili Judovi kralji dali solncu,[14]) per vhodišu tempeljna Gospodoviga, zraven hrama Natanmeleka, dvornika,[15]) ki je bil v Farurimu;[16]) vozove solnčne pa je sežgal v ognji.

12. Tudi altarje, ki so bili verh strehe Ahazoviga zgornjiga hrama, ki so jih bili naredili Judovi kralji, in altarje, ki jih je bil naredil Manase v obojim dvorišu tempeljna Gospodoviga, je poderl kralj; in je tekel od tod,[17]) in je stresel njih pepel v potok Cedron.

---

8. Grobje so se sploh šteli nečisti; verh tega so bili zakopani merliči večidel malikovavci.

9. so tkale ogrinjala za šotore, v kterih so Astarti ali Veneri v čast nesramnost uganjali. V hebrejskim: *„hišc ... v kterih so šenske tkale ogrinjala logu“*, to je, Astarti.

10. ognusil jih je s tem, de je ondi natresel in sežgal mertvaških kosti; takó ognušene višave in altarji niso bili več perpravni kraji za molitev (v. 14. 16. 20.).

11. Pred hišnimi vratmi so malikovavci, zlasti bolj imenitni, imeli podobe malikov.

12. duhovni, kteri so darovali na višavah, so zgubili svojo službo; živež pa se jim je pustil, namreč del opresnikov, desetine i. t. d., enako takim duhovnim, ki so imeli kak telesen madež. Glej 3. Mojz. 21, 17. 22.

13. *„Tofet“* je bil kraj v dolini z imenam *„Ben-Hinom“* na južni strani jeruzalemskiga mesta, kjer je stal malik Moloh, kterimu so malikovavski Judje svoje otroke darovali. Imé *„Tofet“* je bil blezo dobil od hebrejske besede *„tof“*, to je, *„boben“*, ker so duhovni močno bobnali in ropotali, de se ni slišal vek otrók, ki so jih razbeljenimu Molohu v naročje dajali. Po mislih druzih razlagavcov pa se pravi *„Tofet“*: nagnusen, ostuden kraj (Perm. Mat. 5, 22. Iz. 15, 8.). V ti versti se tudi bere: *„de bi nihče ne posvečeval“*, to je, daroval svojih otrók razbeljenimu Molohu.

14. Po vsim Jutrovim so narodi molili solnce, in so mu konje v čast posvečevali. Té konje so vodili ali posamezne ali pa v voz vprežene solncu naproti, ki je vzhajalo, ga tako rekoč pozdravljat, in so iz njih razgatanja vedeževali prihodnje rečí.

15. Ta dvornik je blezo imel skerb za konje, ki so bili solncu posvečeni.

16. *„Farurim“* je bilo verjetno imé posebniga kraja zraven tempeljna. Primeri 1. Kron. 27, 18.

17. je hitel z drobirjem altarjev preč, de bi bil sveti kraj poprej čist. Drugi razlagajo: *„jih je razdrobil“*. Ti altarji so bili odločeni nebeški vojski ali zvezdam. Jer. 19, 13. Sofon. 1, 5.

Digitized by Google

13. Tudi višave, ki so bile v Jeruzalemu na desni strani gore spotikljeja,[18]) ki jih je bil napravil Salomon, Izraelov kralj, Astarti, sidonskimu maliku, in Kamosu, moabski gerdobi, in Melkomu, ostudnosti Amonovih otrók, je ognusil kralj. 3. Kralj. 11, 7.

14. In je razterl podobe, in posekal loge, ter napolnil njih kraje s kostmi merličev.

15. Verh tega tudi altar, ki je bil v Betelu, in višavo, ki jo je bil naredil Jeroboam, Nabatov sin, kteri je bil v greh zapeljal Izrael, tisti altar tedaj, in višavo je poderl, in sežgal, in zdrobil v prah, in požgal je tudi log. 3. Kralj. 13, 32.

16. In obernil se je Josija, ter je vidil ondi grobe, ki so bili na gori; in je poslal, ter je vzel kosti iz grobov, in jih je sežgal na altarji, ter ga je ognusil po besedi Gospodovi, ki jo je govoril mož Božji,[19]) ki je bil napovedal té reči. 3. Kralj. 13, 2.

17. In je rekel: Čigav je ta spominek, ki ga vidim? In odgovorili so mu prebivavci tistiga mesta: Grob je moža Božjiga, ki je prišel iz Juda, in je napovedal te reči, ki si jih storil nad altarjem v Betelu.

18. In je rekel: Pustite, nihče naj ne premika njegovih kosti. In nedotaknjene so ostale njegove kosti s kostmi preroka, ki je bil prišel iz Samarije.[20])

19. Verh tega je odpravil Josija tudi vse tempeljne višav, ki so bili po samarijskih mestih,[21]) ki so jih bili naredili Izraelovi kralji v razdraženje Gospodovo; in je storil z njimi ravno takó, kakor je bil storil v Betelu.

20. In pobil je vse duhovne višav, ki so tam bili, na altarjih, in je sežgal človeške kosti na njih, in se je vernil v Jeruzalem.

21. In zapovedal je vsimu ljudstvu, rekoč: Napravite fase[22]) Gospodu, svojimu Bogu, po tém, kar je pisano v bukvah té zaveze. 2. Kron. 35, 1.

22. Ni se namreč bilo napravilo takošno fase od dni sodnikov, ki so sodili Izrael, in vse dni Izraelovih kraljev, in Judovih kraljev,[23])

23. kakoršno se je osemnajsto leto kralja Josija napravilo tisto fase Gospodu v Jeruzalemu.

24. Pa tudi vedeževavce,[24]) in vražarje, in podobe malikov,[25]) in nečednosti, in ostudnosti, ki so bile v Judovi deželi, in v Je-

18. ali: „*gore pohujšanja*“; takó se je imenoval južni verh oljske gore, in sicer zato, ker so na nji malikovali, in se tedaj spotikovali ali pohujševali. Glej 3. Kralj. 11, 7.

19. ravno 350 let poprej. Glej 3. Kralj. 13, 2.

20. iz samarijske dežele. Glej 3. Kralj. 13, 31.

21. Kakó je prišel Josija v Samarijo, ki je bila pod asirsko oblastjo? Asirsko kraljestvo je takrat močno omagovalo in pešalo; torej si je Josija upal iti v Samarijo, ker je bila sama sebi prepušena.

22. Obhajajte velikonočni praznik; poleg hebrejskiga „*pesah*“ ali „*fesah*“, to je, „*memohod*“. Glej 2. Mojz. 12, 11.

23. ni se namreč nikdar takó na tanko po Mojzesovi postavi in takó slovesno velika noč obhajala, tudi Ezekijev čas ne. Glej 2. Kron. 30, 2. 3. 17. 18.

24. V hebrejskim: „*zarotovarce mertvih*“. Primeri 3. Mojz. 20, 27.

25. V hebrejskim: „*hišne malike*“. Glej 1. Mojz. 31, 19.

Digitized by Google

ruzalemu, je odpravil Josija, de bi poterdil besede postave, ki so pisane v bukvah, ktere je našel Helcija, duhoven, v tempeljnu Gospodovim.

25. Ni ga bilo poprej njemu enaciga kralja,[26]) kteri bi se bil povernil k Gospodu iz vsiga svojiga serca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje močí, po vsi postavi Mojzesovi; tudi za njim ni vstal nobeden njemu enak.

26. Vender se Gospod ni odvernil od jeze svojiga veliciga serda, s ktero se je jezil njegov serd zoper Juda, zavoljo draženja, s kterim ga je bil razdražil Manase.[27])

27. Rekel je tedaj Gospod: Tudi Juda bom spravil spred svojiga obličja, kakor sim spravil Izrael; in zavergel bom to mesto, ktero sim izvolil, Jeruzalem, in hišo, od ktere sim rekel: Moje imé bo ondi. Spod. 24, 2.

28. Druge zgodbe Josija pa, in vse, kar je storil, ni li to zapisano v letnih bukvah Judovih kraljev?

29. Njegove dni je prišel Faraon Nekaon, egiptovski kralj, zoper asirskiga kralja na reko Evfrat; in kralj Josija mu je šel naproti;[28]) in ubit je bil v Magedu, ko ga je vidil.[29]) 2. Kron. 35, 20.

30. In nesli so ga njegovi hlapci mertviga iz Mageda, ter so ga pernesli v Jeruzalem, in pokopali v njegovim pokopališu. In deželino ljudstvo je vzelo Joahaza, Josijeviga sina; in mazilili so ga, ter ga postavili kralja namesti njegoviga očeta.[30])

31. Tri in dvajset let je bil star Joahaz, ko je začel kraljevati, in tri mesce je kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Amitala, Jeremijeva hči, iz Lobne. 2. Kron. 36, 2.

32. In delal je hudo pred Gospodam, po vsim, kar so delali njegovi očetje.[31])

33. In uklenil ga je Faraon Nekaon v Rebli, ki je v deželi Ematu, de bi ne kraljeval v Jeruzalemu; in je naložil kazen deželi, sto talentov srebra, in talent zlata.

34. In kralja je postavil Fa-

---

26. v povernitvi k Gospodu, in v zvestim spolnovanji Mojzesove postave mu ga ni bilo enaciga. Glej zgor. 18, 5.

27. Bog ni bil potolažen po Josijevi pobožnosti, ker je ljudstvo ostalo spačeno v sercu, in je le posiljeno opustilo zunanje malikovanje; to se vidi iz pisem prerokov Jeremija, Sofonija in Ecehiela. Stari grehi so se bili takó globoko vkoreninili, de so celo sinovi Josijevi bolj posnemali hudobne predede, kakor svojiga pobožniga očeta. O kakó težko je pravo poboljšanje po dolgim grešnim življenji!

28. Egiptovski kralj Nekaon je šel nad asirskiga, ali prav za prav nad babilonskiga kralja Nabopalasarja. Josija se ni veliko zanesel na besede, s kterimi je egiptovski kralj obetal miren memehod. Glej 2. Kron. 35, 21. 22.

29. to je, ko se je bil z njim v boji poskusil. Magedo ali Megido je bil kraj v jezrahelski ravnini na meji med Samarije in Galilejo.

30. V letu 3394 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 610 let.

31. To je znamnje, de hudobija pred Josijem ni izhajala od tod, de bi se postava ne bila poznala, ali de bi ne bila še spisana, kar nekteri predersno in napčno terdijo.

Digitized by Google

raon Nekaon Eliakima, Josijeviga sina, namesti Josija, njegoviga očeta; in je preobernil njegovo imé v Joakima.[32]) Na to je Joahaza vzel, ter peljal v Egipt, in umerl je ondi.

35. Srebro pa in zlato je dal Joakim Faraonu, ko je bil napovedal slehernimu v deželi, de bi se perneslo po Faraonovim povelji; in od vsakteriga je po njegovi moči térjal srebra in zlata zmed ljudstva v deželi, de ga je dal Faraonu Nekaonu.

36. Pet in dvajset let je bil star Joakim, ko je začel kraljevati, in enajst let je kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Zebida, Fadajeva hči, iz Rume.

37. In delal je hudo pred Gospodam, po vsim, kar so delali njegovi očetje.

XXIV. Poglavje.

Joakim je tri leta podložen babilonskimu kralju. Roparji nadlegvajo Judovo deželo. Po Joakimovi smerti nasledva v kraljevanji njegov sin Joahin; tega pelje kralj Nabuhodonosor z vsimi bolj premožnimi Jeruzalemljani vred v Babilon, ter postavi namesti njega Matanija, njegoviga strica, kralja, ter mu da imé Sedecija.

1. Njegove dni je prišel Nabuhodonosor,[1]) babilonski kralj,[2]) in Joakim mu je bil sužen tri leta, in spet se je uperl zoper njega.

2. In poslal mu je Gospod kaldejskih roparjev,[3]) in sirskih roparjev, in moabskih roparjev, in roparjev zmed Amonovih otrók; in poslal jih je nad Juda, de bi ga pokončali, po besedi Gospodovi, ki jo je govoril po svojih služabnikih prerokih.[4]) Zgor. 23, 27.

3. Zgodilo se je pa to po besedi Gospodovi zoper Juda, de ga bo spravil spred sebe, zavoljo vsih grehov Manasetovih, ki jih je storil,

4. in zavoljo nedolžne kervi,

---

32. imé mu je spremenil v znamnje svojiga višjiga gospostva nad njim.

1. V hebrejskim: „*Nebukadnecar*“. V letu 3398 po vstvarjenji sveta, in pred Kristusam 606 let, konec tretjiga in v začetku četertiga Joakimoviga leta, s kterim se začnejo sedemdesetere leta babilonske sužnosti, ki jih je prerokoval prerok Jeremija 25, 1. 2. 11. 12.

2. Kaldejci, ki so stanovali v severni Mezopotamii, so s svojim vojvodam Nabopalasarjem, in v družbi z medijanskim kraljem, asirsko kraljestvo razdjali in so novo mogočno kraljestvo v Babilonu ustavili (Primeri Iz. 13, 19: 1. Ezdr. 5, 12.). Nabopalasarjev sin Nabuhodonosor je oblegel tudi Jeruzalem, ga je vzel, tempelj oropal (Dan. 1, 2.), tudi kralja odpeljal zvezaniga v Babilon, z mnogimi plemenitniki vred, med kterimi je bil tudi Daniel (Primeri 2. Kron. 36, 6.). Nabuhodonosor je Joakimu zopet dal prostost in kraljestvo, ter mu je naložil leten davek; tri leta ga je Judov kralj plačeval, po tem pa se mu je uperl.

3. V hebrejskim: „*vojskinih trum*“; bodi si roparji ali vojaki, poslal jih je po Božjim dopušenji kralj Nabuhodonosor. Primeri Jerem. 52, 29.

4. Glej zgor. 22, 18. Iz. 20, 17. Jer. 20, 4. 5: 22, 13.

Digitized by Google

ki jo je bil prelil, in je bil napolnil Jeruzalem s kervjo nedolžnih; in zavoljo té reči se ni dal Gospod potolažiti. Zgor. 21, 16.

5. Druge zgodbe Joakimove pa, in vse, kar je storil, ni li to zapisano v letnih bukvah Judovih kraljev? In zaspal je Joakim s svojimi očeti vred;[5])

6. in kraljeval je Joahin,[6]) njegov sin, namesti njega.

7. In dalje egiptovski kralj ni več skušal iti iz svoje dežele; vzel je bil namreč babilonski kralj od egiptovskiga potoka do reke Evfrata vse, kar je bilo egiptovskiga kralja.

8. Osemnajst let je bil star Joahin, ko je začel kraljevati,[7]) in tri mesce je kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Nohesta, Elnatanova hči, iz Jeruzalema.

9. In delal je hudo pred Gospodam, po vsim, kar je delal njegov oče.

10. Tisti čas so prišli hlapci Nabuhodonosorja, babilonskiga kralja, nad Jeruzalem, in mesto je bilo obdano z nasipi. Dan. 1, 1.

11. In prišel je Nabuhodonosor, babilonski kralj, do mesta s svojimi hlapci, de bi ga oblegel.

12. In šel je ven Joahin, Judov kralj, k babilonskimu kralju,[8]) on in njegova mati, in njegovi hlapci, in njegovi poglavarji, in njegovi dvorniki; in prijel ga je[9]) babilonski kralj v osmim letu svojiga kraljestva.

13. In odnesel je od ondod vse zaklade hiše Gospodove, in zaklade kraljeve hiše, ter je razbil[10]) vse zlate posode,[11]) ktere je bil naredil Salomon, Izraelov kralj, v tempeljnu Gospodovim, po besedi Gospodovi.[12])

14. In preselil je ves Jeruzalem,[13]) in vse poglavarje, in vse vojskine junake, deset tavžent, v jetništvo, tudi vse umetnike in ključavničarje;[14]) in nič ni bilo pušeniga, razun uboziga ljudstva po deželi.

15. Preselil je tudi Joahina v Babilon, in kraljevo mater, in kraljeve žene, in njegove dvornike; in deželine sodnike je peljal v sužnost iz Jeruzalema v Babilon, 2. Kron. 36, 10. Est. 2, 6. in 11, 4.

16. in vse močne može, sedem tavžent, in umetnike in ključavničarje, tavžent, vse junaške može, in vojake; peljal jih je babilonski kralj vjete v Babilon. Jerem. 24, 1. Eceh. 17, 12.

17. In postavil je Matanija,

---

5. tode ni bil pokopan po kraljevo. Glej Jerem. 22, 19: 36, 30.
6. „*Joahin*“ se imenuje tudi „*Jehonija*“. Jerem. 22, 24. Mat. 1, 11.
7. V letu 3405 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 599 let.
8. Joahin se je sam vdal babilonskimu kralju.
9. prijel ga je kakor vjetnika. Glej 2. Kron. 36, 6.
10. je odbil vse zlate plošice, in jih je vzel.
11. prav za prav le veči del zlatih posod, primeri spod. 25, 15.
12. Primeri v. 2. in zgor. 23, 27. Iz. 20, 17.
13. namreč vse imenitne in bogate mestnjane, med njimi sta bila Ecehiel in Mardohej (Eceh. 1, 1. Ester. 2, 6.).
14. Drugi prestavljajo: „*vse kovače in ključavničarje*“, de niso mogli svojim rojakam delati orožja za vojsko. Perm. 1. Kralj. 13, 19.

Digitized by Google

njegoviga strica,[15]) namesti njega, ter mu je dal imé Sedecija.[16])
Jerem. 37, 1. in 52, 1.

18. En in dvajset let je bil Sedecija star, ko je začel kraljevati,[17]) in enajst let je kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Amitala, Jeremijeva hči, iz Lobne.

19. In delal je hudo pred Gospodam, po vsim, kar je delal Joakim.

20. Serdil se je namreč Gospod zoper Jeruzalem, dokler jih ni vergel spred svojiga obličja; in odstopil je Sedecija od babilonskiga kralja.

XXV. Poglavje.

Nabuhodonosor oblega Jeruzalem. Kralj Sedecija zbeží iz mesta, Kaldejci pa ga vjamejo in peljejo pred babilonskiga kralja v Reblato. Kralj ukaže Sedecijeve sinove umoriti, njemu pa oči stakniti in ga v Babilon peljati. Kaldejci oropajo tempelj, požgejo in razdenejo mesto, in peljejo Jude v babilonsko sužnost. Kralj postavi ostalimu ubozimu ljudstvu v Judeji Godolija za poglavarja. Izmahel in njegovi tovarši umoré Godolija. Judje se zbojé Kaldejcov, in zbeže v Egipt. Babilonski kralj reši Sedecija iz ječe, in z njim prijazno ravná.

1. Zgodilo se je pa deveto leto njegoviga kraljestva, v desetim mescu, deseti dan mesca, de je prišel Nabuhodonosor, babilonski kralj, sam in vsa njegova vojska nad Jeruzalem, in obdali so ga, ter so naredili okoli njega ogradbe.[1])
Jerem. 39, 1. in 52, 4.

2. In zaperto je bilo mesto, in obsuto do enajstiga leta kralja Sedecija,

3. deveti dan mesca;[2]) in pertiskala je lakota v mestu, in ljudstvo po deželi ni imelo kruha.

4. In prederto je bilo mesto, in vsi vojaški možje so po noči zbežali po potu per vratih, ki so med dvojnim zidam zraven kraljeviga verta (Kaldejci pa so oblegali mesto okrog in okrog); bežal je tedaj Sedecija po potu,[3]) ki derží proti ravnotam pušave.

5. In derla je kaldejska vojska za kraljem, ter ga je prijela na planjavi per Jerihi; in vsi vojaki, ki so bili z njim, so se razkropili, in so ga zapustili.

6. Prijeli so tedaj kralja, ter so ga peljali k babilonskimu kralju v Reblato; in on je izrekel sodbo nad njim.

7. Sinove Sedecijeve pa je pomoril vpričo njega, in njemu je oči izkopal, ter ga je zvezal

15. Matanija je bil Josijev sin, Joakimov brat, Joahinov stric.
16. Imé „*Sedecija*“ pomeni: „*Pravica Božja*“; imé mu je spremenil v znamnje svojiga višiga gospostva nad njim. Glej zgor. 23, 34.
17. V letu 3405 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 599 let.
1. V hebrejskim: „*in so naredili njemu nasproti leseni stolp okrog in okrog*“. Glej Eceh. 4, 6.
2. deveti dan četertiga mesca. Jerem. 39, 2: 52, 2.
3. Po misli nekterih razlagavcov je Sedecija ušel skozi podzemeljsk prehod kraljeviga verta; Jožef Flavi piše, de je ubežal natihama skozi mesto po noči, ko so Kaldejci tempelj ropali.

Digitized by Google

z verigami in perpeljal v Babilon.[4])

8. Petiga mesca, sedmi dan mesca, in to je devetnajsto leto babilonskiga kralja, je prišel Nabuzardan, vojskini poglavar, hlapec babilonskiga kralja, v Jeruzalem,

9. in je zažgal hišo Gospodovo, in kraljevo hišo, in jeruzalemske hiše; ter je požgal vse hiše z ognjem.[5]) Psalm. 73, 7.

10. In zidove jeruzalemske je okrog in okrog poderla vsa kaldejska vojska, ki je bila z vojaškim poglavarjem.

11. Drugi del ljudstva pa, ki je bilo ostalo v mestu, in perbežnike, ki so bili zbežali k babilonskimu kralju, in drugo ljudstvo je preselil Nabuzardan, vojaški poglavar.

12. In zmed ubozih v deželi je pustil vinogornike in poljedelce.

13. Bronasta stebra pa, ki sta bila v tempeljnu Gospodovim, in stala, in bronasto morje, ki je bilo v hiši Gospodovi, so Kaldejci razbili, in so ves bron prenesli v Babilon. Jerem. 27, 19.

14. Tudi bronaste lonce, in korce, in vilice, in kupice, in možnarje, in vse bronaste posode, s kterimi se je streglo, so pobrali;

15. in tudi kadilnice,[6]) in skledice; kar je bilo zlatiga, in kar je bilo sreberniga, je pobral vojaški poglavar;

16. to je, dva stebra, eno morje, in stala, ki jih je bil naredil Salomon v tempeljnu Gospodovim; ni se tehtal bron vsih posod.[7])

17. Osemnajst komolcov visokosti je imel en steber, in bronasto glavnico nad seboj, tri komolce visokosti, in omrežje in margaranove jabelka na stebrovi glavnici, vse bronasto; enako lepotijo je imel tudi drugi steber. 3. Kralj. 7, 15: 2. Kron. 3, 15. Jerem. 52, 21.

18. Tudi je vzel vojaški poglavar Saraja, perviga duhovna, in Sofonija, druziga duhovna,[8]) in tri vratarje,[9])

19. in iz mesta eniga dvornika, ki je bil sprednik čez vojake, in pet móž zmed tistih, ki so stali pred kraljem, ktere je našel v mestu; in soferja,[10]) vojskiniga poglavarja, ki je izbiral novince zmed deželiniga ljudstva;[11]) in šestdeset móž zmed ljuda, ki so bili najdeni v mestu.

20. In te je vzel Nabuzardan, vojaški poglavar, ter jih je

---

4. Takó je Nabuhodenosor nevedama spolnil, kar sta Jeremija in Ecehiel prerokovala; Jeremija je bil napovedal, de bo Sedecija mogel v Babilon potovati; Ecehiel pa, de ne bo vidil Babilena (Jerem. 32, 5. Eceh. 12, 13.), in res ga ni vidil, ker so mu bili oči staknili.
5. v letu 3416 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 588 let.
6. pobral je vojaški poglavar tudi ponve za žerjavico.
7. toliko je bilo brona, de ga ni bilo moč tehtati.
8. to je, namestnika višiga duhovna.
9. poglavarje levitov, ki so imeli stražo per vratih Gospodoviga tempeljna.
10. V hebrejskim: „*soferja*“, po našim jeziku: „*pisarja*“.
11. Ta vojskini poglavar je bil zmed viših, ki mu je bila služba izročena, izmed moštva po deželi novake odbirati in poterdovati za vojaški stan.

Digitized by Google

peljal k babilonskimu kralju v Reblato;

21. in udaril jih je babilonski kralj, in jih je pomoril v Reblati v deželi Ematu. In preseljen je bil Juda iz svoje dežele.

22. Čez ljudstvo pa, ki je bilo pušeno v Judovi deželi, ki ga je pustil Nabuhodonosor, babilonski kralj, je postavil Godolija,[12]) sinú Ahikama, Safanoviga sina.

23. Ko so to slišali vsi vojaški vojvodi, de je namreč babilonski kralj postavil Godolija,[13]) so prišli oni in možje, ki so bili z njimi, k Godoliju v Masfo, Izmahel, Natanijev sin, in Johanan, Kareetov sin, in Saraja, Tanehumetov sin, Netofatičan, in Jezonija, Mahatijev sin, oni in njih tovarši.

24. In persegel je Godolija njim in njih tovaršem, rekoč: Nikar se ne bojte služiti Kaldejcam; ostanite v deželi, ter služite babilonskimu kralju, in dobro vam bo.

25. Zgodilo se je pa v sedmim mescu, prišel je Izmahel, sin Natanija, Elisamoviga sina, iz kraljeviga zaroda,[14]) in deset móž z njim, in ubili so Godolija, in je umerl; pa tudi Jude in Kaldejce, ki so bili z njim v Masfi.

26. In vzdignilo se je vse ljudstvo od maliga do veliciga, in vojaški poglavarji, ter so prišli v Egipt, ker so se bali Kaldejcov.

27. Zgodilo se je pa v sedem in tridesetim letu preselovanja Joahina, Judoviga kralja, dvanajstiga mesca, sedem in dvajseti dan mesca, je vzdignil Evilmerodah, babilonski kralj, v letu, ko je začel kraljevati, glavo Joahina, Judoviga kralja, iz ječe,

28. in je prijazno z njim govoril, ter je postavil njegov prestol čez prestol kraljev,[15]) ki so bili z njim vred v Babilonu.

29. In je spremenil njegove oblačila, ki jih je imel v ječi, in jedel je kruh vselej pred njegovim obličjem,[16]) vse dni svojiga življenja.

30. Odločil mu je tudi živež[17]) brez prenehanja, ki mu ga je tudi kralj dajal vsaki dan, vse dni njegoviga življenja.

---

12. Godolija je bil Izraelec, pošten mož, kakor ga Jožef Flavi popisuje.
13. To so bili vojvodi vojskinih trum, ki so bile po deželi raztresene.
14. iz zaroda Judovih kraljev. Glej Jerem. 41, 1., kjer je ta zgodba bolj natanko razložena.
15. mu je dal pervo mesto ali pervo častno stopnjo med kralji.
16. to je, jedel je per kraljevi mizi.
17. Plačo mu je kralj dajal za njegove druge potrebe.

---

*) V I. Bukvah Kraljev 26, 6. popravi pogrešek: „*sinu Sarvijemu*“, ter beri: „*sinu Sarviinimu*“, takó tudi v drusih krajih, kjer nahajaš tak pogrešek; „*Sarvija*“ je bila namreč Davidova sestra in mati Abisajeva, Joabova in Asaelova.

Digitized by Google

VVOD

v

dvoje Kroniške bukve,

ali

Paralipomenon.

Dvoje kroniške, to je, časenske bukve se imenujejo v hebrejskim: *„Dibre hajamim“*, to je, dnevne ali letne, tedaj *„Časenske bukve“*. V greški in latinski prestavi se imenujejo te dvoje bukve: *„Paralipomena“*, to je, *„Opušene reči“*, tedaj *„Bukve dostavkov“*, ker se v njih dostavlja, kar je bilo v poprešnjih bukvah opušeniga. Perve kroniške bukve obsegajo od 1. do 10. poglavja imena rodov, ki se z Adamam začnejo. Debla dvanajsterih Izraelovih rodov niso vse enako dolge. Deblo duhovnov in levitov jenja z razdjanjem jeruzalemskiga mesta po Kaldejcih. Deblo Davidoviga rodú nar dalje seže. Judje so rodovne debla visoko cenili zavoljo razločitve rodov in zavoljo dokazanja Mesijeviga rojstva. V 10. poglavji se perpoveduje nesrečni Savlov konec; od tega poglavja do konca teh bukev pa se popisuje Davidovo kraljevanje. V druzih kroniških bukvah se perpovedujejo zgodbe kralja Salomona in njegovih naslednikov v Judovim kraljestvu do vernitve iz babilonske sužnosti. Kdo de je té dvoje bukve spisal (nekteri jih Ezdru perlastujejo), se ne vé gotovo; zavoljo tega pa té bukve celo nič ne zgubé od svoje veljave in verjetnosti; zakaj njih pisavec je jemal zgodbe iz nar bolj verjetnih zgodovinskih zaznamkov, ki so jih bili večidel preroki spisali (1. Kron. 29, 29: 2. Kron. 9, 29: 12, 15: 13, 22: 16, 7: 20, 34: 26, 22: 32, 32.). De je bil pisavec teh bukev od Boga razsvetljen in navdihnjen, tedaj svet pisavec, spričuje tudi to, ker so Judje in katoliška cerkev njegove bukve ob vsih časih med svete šteli. Sveti Hieronim piše zastran teh bukev: Té bukve so takó imenitne, de bi bil sam sebi v smeh, kdor bi si brez njih perlastoval vednost svetiga pisma. V teh bukvah se marsikaj v misel jemlje ali pa pojasnuje, kar je bilo v poprešnjih bukvah opušeniga ali pa temniga, in veliko vprašanj zastran sv. evangelija je v njih razrešenih.

Digitized by Google

PERVE KRONIŠKE BUKVE,

ali

PARALIPOMENON.

I. Poglavje.

Rodovno deblo od Adama do Ahrahama. Rodovi Abrahamovih sinov in Ezavovih mlajšev, kraljev in vojvodov, ki so gospodovali v Edomu.

1. Adam, Set, Enos,[1])
1. Mojz. 2, 7: 4, 25: 5, 6. 9.
2. Kajnan, Malaleel, Jared,
3. Henoh, Matusale, Lameh,
4. Noe, Sem, Kam, Jafet.
5. Jafetovi sinovi: Gomer, in Magog, in Madaj, in Javan, Tubal, Mosoh, Tiras.
6. Dalje Gomerjevi sinovi: Askenez, in Rifat,[2]) in Togorma.
7. Javanovi sinovi pa: Elisa in Tarsis, Ketim in Dodanim.[3])
8. Kamovi sinovi: Kus, in Mesraim, in Fut, in Kanaan.
9. Kusovi sinovi pa: Saba, in Hevila, Sabata, in Regma, in Sabataka. Dalje Regmatova sinova: Saba in Dadan.
10. Kus pa je rodil Nemroda; ta je začel močen biti na zemlji.
1. Mojz. 10, 8.
11. Mesraim pa je rodil Ludima, in Anamima, in Laabima in Neftuima:
12. tudi Fetrusima, in Kasluima, od kterih so prišli Filistejci in Kaftorijani.
13. Kanaan pa je rodil Sidona, svojiga pervorojenca, tudi Heteja,
14. in Jebuseja, in Amoreja, in Gergeseja,
15. in Heveja, in Arakeja, in Sineja,
16. tudi Aradija, in Samareja, in Hamateja.
17. Semovi sinovi: Elam, in

---

1. to je: Adam je rodil Seta, Set je rodil Enosa, i. t. d.
2. V hebrejskim tukaj: „*Difat*“, 1. Mojz. 10, 3. pa tudi „*Rifat*“. Per imenih, ki se drugači glasijo v hebrejskim, kakor pa v latinski prestavi, ali pa drugač v enih bukvah, kakor v druzih, je sploh to pomniti: a) nektere imena utegnejo biti napak pisane; b) nektere imena se po hebrejskim razno berejo in izrekujejo; c) nektera oseba ima razne imena; d) nektere imena so si enake po pomenu, različne pa le po besedi.
3. V hebrejskim: „*Rodanim*“; 1. Mojz. 10, 4. pa tudi „*Dodanim*“.

Digitized by Google

Asur, in Arfaksad, in Lud, in Aram, in Hus, in Hul,[4]) in Geter, in Mosoh.[5]) 1. Mojz. 10, 22. in 11, 10.

18. Arfaksad pa je rodil Saleta, ki je tudi sam rodil Heberja.

19. Dalje sta se Heberju rodila dva sinova; imé je bilo enimu Faleg, ker se je v njegovih dneh razdelila zemlja; in imé njegoviga brata je bilo Jektan.

20. Jektan pa je rodil Elmodada, in Salefa, in Asarmota, in Jareta,

21. tudi Adorama, in Huzala, in Dekla,

22. tudi Hebala, in Abimaela, in Saba, dalje

23. tudi Ofirja, in Hevila, in Jobaba; vsi ti so Jektanovi sinovi.

24. Sem:[6]) Arfaksad, Sale,

25. Heber, Faleg, Ragav,

26. Serug, Nahor, Tare,

27. Abram; ta je Abraham. 1. Mojz. 11, 26: 17, 5.

28. Abrahamovi sinovi pa: Izak, in Izmahel.

29. In to so njuni rodovi: Pervorojeni Izmahelov Nabajot, in Kedar, in Adbeel, in Mabsam, 1. Mojz. 25, 13.

30. in Masma, in Duma, Masa, Hadad, in Tema,

31. Jetur, Nafis, Kedma; ti so sinovi Izmahelovi.

32. Sinovi pa Keture, perležnice[7]) Abrahamove, ki jih je rodila: Zamran, Jeksan, Madan, Madjan, Jesbok, in Sue. Dalje sinova Jeksanova: Saba, in Dadan. Dadanovi sinovi pa:[8]) Asurim, in Latusim, in Laomim.

33. Madjanovi sinovi pa: Efa, in Efer, in Henoh, in Abida, in Eldaa; vsi ti so Keturini sinovi. 1. Mojz. 25, 4.

34. Rodil pa je Abraham Izaka; njegova sinova sta bila Ezav, in Izrael. 1. Mojz. 25, 19.

35. Ezavovi sinovi: Elifaz, Rahuel, Jehus, Ihelom, in Kore. 1. Mojz. 36, 11.

36. Elifazovi sinovi: Teman, Omar, Sefi, Gatan, Kenez, Tamna, Amalek.[9])

37. Rahuelovi sinovi: Nahat, Zara, Sama, Meza.

38. Seirjevi sinovi:[10]) Lotan,

4. Hus in Hul sta bila prav za prav Aramova sinova, Semova pa vnuka; vnuki se v svetim pismu večkrat sinovi imenujejo.

5. „*Mosoh*“ se 1. Mojz. 10, 23. imenuje „*Mes*“.

6. Naslednji so Semovi mlajši po Arfaksadovi strani (v. 17. 18.).

7. Ketura je bila sicer prava žena Abrahamova, v zakon vzeta po Sarini smerti; imenuje se tukaj priležnica ali postranska žena, ker je bila sprejeta z manjšimi pravicami zase in za otroke (1. Mojz. 25, 1. 6.). Bog je očakam dopustil, več žen imeti ob enim, nekoliko zato, ker bi se bili očaki in njih mlajši težko zaročili samo z eno ženo, ko je bila tisti čas sploh navada in šega, de so možje po več žén imeli; nekoliko pa zato, de se je bolj množilo Izraelovo ljudstvo, ki naj bi bilo podoba prihodnjiga veliciga pomnoženja Božjih otrók.

8. Teh sinov ni v hebrejskim.

9. to je okrajšano iz 1. Mojz. 36, 12., in bi se móglo brati: „*Tamna, mati Amalekova*“; Tamna je bila namreč postranska žena Elifazova, ki mu je rodila Amaleka.

10. Ta „*Seir*“ ni Ezav, ki se je sicer tudi tako klical, ampak Horejic, pervoten prebivavec v seirski deželi ali v Edomu; njegov rod se tukaj imenuje zavoljo Tamne, Amalekove matere.

Digitized by Google

Sobal, Sebeon, Ana, Dison, Eser, Disan.

39. Lotanova sinova: Hori, Homam. Sestra Lotanova pa je bila Tamna.

40. Sobalovi sinovi: Alijan, in Manahat, in Ebal, Sefi, in Onam. Sebeonova sinova: Aja in Ana. Sinovi Anovi: Dison.

41. Disonovi sinovi: Hamram, in Eseban, in Jetran, in Karan.

42. Eserjevi sinovi: Balaan, in Zavan, in Jakan. Disanova sinova: Hus in Aran.

43. Ti so kralji, ki so kraljevali v Edomovi deželi, preden je bil kralj čez Izraelove otroke: Bale, Beorjev sin, in imé njegoviga mesta je bilo Denaba.

44. Umerl pa je Bale, in kraljeval je namesti njega Jobab, Zaretov sin, iz Bosre.

45. In ko je bil Jobab umerl, je kraljeval namesti njega Husam iz dežele Temanov.

46. Umerl pa je tudi Husam, in kraljeval je namesti njega Adad, Badadov sin, ki je otepel Madjana v moabski deželi; in imé njegoviga mesta je bilo Avit.

47. In ko je bil Adad umerl, je kraljeval namesti njega Semla iz Masreke.

48. Pa tudi Semla je umerl, in kraljeval je namesti njega Savel iz Rohobota, ki stoji poleg reke.[11])

49. Ko je umerl tudi Savel, je kraljeval namesti njega Balanan, Ahoborjev sin.

50. Pa tudi ta je umerl, in kraljeval je namesti njega Adad; njegoviga mesta imé je bilo Fav, in imenovala se je njegova žena Meetabela, hči Matrede, Mezaabove hčere.

51. Ko je pa bil Adad umerl, so vojvodi namesti kraljev jeli biti v Edomu: vojvoda v Tamni, vojvoda v Alvi, vojvoda v Jetetu,

52. vojvoda v Oolibami, vojvoda v Eli, vojvoda v Finonu,

53. vojvoda v Kenezu, vojvoda v Temanu, vojvoda v Mabsaru,

54. vojvoda v Magdielu, vojvoda v Hiramu. Ti so vojvodi v Edomu.

II. Poglavje.

Jakopovi sinovi. Rodovnik Judovih mlajšev v poglavitnim rodu, ki obsega Mesijeve prednike do Davida. Davidovi bratje in sestre, sinovi teh sester. Drugi Judovi mlajši po Faresovi in po Zarovi strani.

1. Izraelovi sinovi pa so bili: Ruben, Simeon, Levi, Juda, Isahar, in Zabulon, 1. Mojz. 35, 23.

2. Dan, Jožef, Benjamin, Neftali, Gad, in Aser.

3. Judovi sinovi: Her, Onan, in Sela; ti trije so mu bili rojeni iz hčere Suetove, Kananejke. Bil je pa Her, pervorojenec Judov, hudoben vpričo Gospoda, in usmertil ga je. 1. Mojz. 38, 3. in 46, 12.

4. Tamara pa, njegova sinaha, mu je rodila Faresa in Zara. Vsih sinov Judovih tedaj je bilo pet. Spod. 4, 1. Mat. 1, 3.

5. Faresova sinova pa: Hesron in Hamul.

6. Zarovi sinovi pa: Zamri,[1])

11. to je poleg Evfrata, ki se večkrat sploh imenuje reka.

1. V Jozuetovih bukvah 7, 1. 17. 18. se imenuje „*Zabdi*“.

Digitized by Google

in Etan, in Eman, tudi Kalkal, in Dara, skupaj pet.

7. Karmijevi[2]) sinovi: Ahar,[3]) ki je užalil Izraela, in se je pregrešil s tatvino prekletiga. Joz. 7, 1.

8. Etanovi sinovi: Azarija.

9. Hesronovi sinovi pa, ki so mu bili rojeni: Jerameel, in Ram,[4]) in Kalubi. Rut. 4, 19.

10. Dalje je Ram rodil Aminadaba. Aminadab pa je rodil Nahasona, poglavarja Judovih otrók. 4. Mojz. 1, 7.

11. Nahason pa je rodil Salma,[5]) od kteriga je prišel Booz.

12. Booz pa je rodil Obeda, ki je tudi sam rodil Isaja.

13. Isaj pa je rodil pervorojeniga, Elijaba, druziga Abinadaba, tretjiga Simaa, 1. Kralj. 16, 6. 8. 9. in 17, 12.

14. četertiga Natanaela, petiga Radaja,

15. šestiga Asoma, sedmiga Davida.[6])

16. In teh sestri ste bile Sarvija, in Abigajla. Sarviini sinovi: Abisaj, Joab, in Asael, trije.

17. Abigajla pa je rodila Amasa, kteriga oče je bil Jeter, Izmahelec. 2. Kralj. 17, 25.

18. Kaleb[7]) pa, sin Hesronov, je vzel ženo po imenu Azubo, od ktere je rodil Jerijota;[8]) in bili so njegovi sinovi Jaser, in Sobab, in Ardon.

19. In ko je bila umerla Azuba, je vzel Kaleb za ženo Efrato, ki mu je rodila Hurja.

20. Dalje je Hur rodil Urita; in Uri je rodil Bezeleela.

21. Po tem se je Hesron oženil s hčerjo Makirja, očeta Galaada; in jo je vzel, ko je bil šestdeset let star; in ona mu je rodila Seguba. 4. Mojz. 32, 40.

22. Pa tudi Segub je rodil Jairja, in je posedel tri in dvajset mest v galaajski deželi.

23. In Gesurjani[9]) in Aramljani[10]) so vzeli mesta Jairjeve, in Kanato, in njene vasi, šestdeset mest; vsi ti so sinovi Makirja, očeta Galaada.[11])

24. Ko je bil pa umerl Hesron, se je Kaleb oženil z Efrato. Imel je Hesron tudi ženo Abijo, ki mu je rodila Ashurja, očeta Tekue.[12])

25. Rojeni so bili pa sinovi Jerameelu, pervorojencu Hesronovimu: Ram, njegov pervorojeni, in Buna, in Aram, in Asom, in Ahija.

26. Vzel je Jerameel tudi drugo

---

2. „*Karmi*“ je bil Zamrijev sin. Glej Joz. 7, 1.
3. „*Ahar*“ se imenuje v Jozuetovih bukvah „*Ahan*“.
4. „*Ram*“ se sicer imenuje „*Aram*“. Rut. 4, 19. Mat. 1, 3.
5. „*Salma*“ se imenuje tudi „*Salmon*“. Rut. 4, 20. Mat. 1, 4.
6. Zgorej 1. Kralj. 16, 10. se Isajevih ali Jesetovih sinov šteje osem; pa osmi je bil po pripovedi starih Judov le posinovljenec. Nekteri pa pravijo, de je bil eden zmed njih brez otrók umerl, in zato je bil v rodovnim deblu izpušen.
7. „*Kaleb*“ se zgorej (v. 9.) imenuje „*Kalubi*“.
8. V hebrejskim: „*Kaleb pa, Hesronov sin, je rodil z ženo Azubo, in z Jerimoto; in ti so njegovi sinovi*“.
9. „*Gesur*“ je bila dežela unkraj Jordana. Joz. 13, 2. 13.
10. to je, Sirijani; Sirija se imenuje v hebrejskim „*Aram*“.
11. to je, vse te mesta so imeli Makirjevi sinovi v prebivališa.
12. majhniga mesta, dve uri od Betlehema proti jugu. V hebrejskim: „*In ko*

Digitized by Google

ženo po imenu Ataro, ki je bila mati Onamova.

27. Pa tudi sinovi Rama, pervorojenca Jerameeloviga, so bili Moos, Jamin, in Ahar.

28. Onam pa je imel sinova Semeja, in Jada. Semejeva sinova pa: Nadab, in Abisur.

29. Abisurjevi ženi pa je bilo imé Abihajla, ki mu je rodila Ahobana, in Molida.

30. Nadabova sinova pa sta bila Saled in Apfaim. Umerl pa je Saled brez otrók.

31. Apfaimov sin pa je bil Jesi, kteri Jesi je rodil Sesana. Dalje je Sesan rodil Oholajo.[13])

32. Sinova Jada pa, Semejeviga brata: Jeter, in Jonatan. Pa tudi Jeter je umerl brez otrók.

33. Dalje je Jonatan rodil Faleta in Ziza. Ti so bili Jerameelovi sinovi.

34. Sesan pa ni imel sinov, ampak hčere; in hlapca Egipčana, po imenu Jeraa;

35. in mu je dal svojo hčer za ženo, ki mu je rodila Eteja.

36. Etej pa je rodil Natana, in Natan je rodil Zabada;

37. Zabad je tudi rodil Oflala, in Ofal je rodil Obeda.

38. Obed je rodil Jehuta, Jehu je rodil Azarija,

39. Azarija je rodil Helesa, in Heles je rodil Elasa,

40. Elasa je rodil Sisamoja, Sisamoj je rodil Seluma,

41. Selum je rodil Ikamija, Ikamija pa je rodil Elísama.

42. Sinovi Kaleba[14]) pa, Jerameeloviga brata: Mesa, njegov pervorojeni; on je Zifov oče; in sinovi Maresa, očeta Hebronoviga.

43. Dalje Hebronovi sinovi: Kore, in Tafua, in Rekem, in Sama.

44. Sama pa je rodil Rahama, Jerkaamoviga očeta, in Rekem je rodil Samaja.

45. Samajev sin je bil Maon, in Maon oče Betsurjev.

46. Efa pa, Kalebova perležnica, je rodila Harana, in Mosa, in Gezèza. Dalje je Haran rodil Gezeza.

47. Jahadajevi[15]) sinovi pa: Regom, in Joatan, in Gesan, in Falet, in Efa, in Saaf.

48. Kalebova perležnica Maaka je rodila Saberja, in Tarana.

49. Saaf pa, Madmenov oče, je rodil Sueta, očeta Makbenoviga, in očeta Gabae. Hči Kalebova pa je bila Aksa.

50. Ti[16]) so bili sinovi Kaleba,[17]) sinú Hurja, Efratoviga pervorojenca: Sobal, oče Karjatjarima,[18])

---

je bil Hesron umerl v Kaleb-Efrati, mu je Hesronova žena Abija rodila Ašurja, očeta Tekue". „*Kaleb-Efrata*" je sicer neznan kraj.

13. hčer „*Oholajo*", sinov pa ni imel (v. 34. 35.).

14. Ta „*Kaleb*" je tisti, ki se v 9. versti imenuje „*Kalubi*". Glej razl. 7. Po „*Zifu*", „*Maresu*" in „*Hebronu*" so dobile imena pušava „*Zif*", in mesti „*Maresa*" in „*Hebron*". Joz. 14, 15: 15, 41: 1. Kralj. 23, 14.

15. Po misli nekterih razlagavcov je „*Jahadaj*" ravno tisti, ki se zgorej v. 46. imenuje „*Mosa*".

16. to je, naslednji so bili sinovi Kalebovi.

17. mlajšiga Kaleba, Hurjeviga sina (v. 19. 20.).

18. to je, oče stanovavcov mesta Karjatjarima. Začetnik kaciga mesta se večkrat imenuje oče tega mesta, v kterim so se uselili njegovi mlajši.

Digitized by Google

51. Salma, oče Betlehema, Harif, oče Betgadera.

52. Sobal pa, oče Karjatjarima, je imel sinove, in je gledal polovico Počivališ.[19])

53. In od karjatjarimske rodovine so bili Jetrejci, in Afutejci, in Sematejci, in Maserejci; od teh so izšli Sarajčani, in Estaoličani.

54. Salmovi otroci:[20]) Betlehem, in Netofati, kroni hiše Joabove, in polovica Počivališa Sarajeviga.[21])

55. Tudi so bile rodovine pismarjev, ki so stanovali v Jabesu, ki so peli in glasbo delali, ter so v šotorih prebivali. To so Kinejci, ki so prišli iz Kalorja,[22]) očeta Rehabove hiše.[23])

III. Poglavje.

Davidovi sinovi in njegovi nasledniki po Salomonovi strani, ki so kraljevali v Jeruzalemu do babilonskiga preselovanja. Ostali zarod Davidove hiše po babilonskim preselovanji.

1. David pa je imel té sinove, ki so mu bili rojeni v Hebronu: Pervorojeniga Amnona od Ahinoame, Jezrahelke; druzīga Daniela[1]) od Abigajle, Karmelke; 2. Kralj. 3, 2.

2. tretjiga Absaloma, sinú Maake, hčere Tolmaja, gesurskiga kralja; četertiga Adonija, Hagitiniga sina;

3. petiga Safatija iz Abitale; šestiga Jetrahama od Egle, svoje žene.

4. Šest mu jih je bilo tedaj rojenih v Hebronu, kjer je kraljeval sedem let in šest mescov. Tri in trideset let pa je kraljeval v Jeruzalemu.

5. Dalje so mu bili v Jeruzalemu rojeni sinovi: Simaa, in Sobab, in Natan, in Salomon, štirje od Betsabeje, Amielove hčere; 2. Kralj. 5, 14.

6. tudi Jebaar, in Elisama,

7. in Elifalet, in Noge, in Nefeg, in Jafija,

8. tudi Elisama, in Eliada, in Elifelet, devet;[2])

---

19. je imel v lasti polovico očetoviga zemljiša, ki se je imenovalo „*Počivališa*“; v hebrejskim: „*Hamenuhot*“, blezo imé tistiga kraja. Drugi drugači.

20. to je, Salmovi mlajši so bili Betlehemljani in Netofačani. Glej razl. 18. „*Netofati*“ ali „*Netofa*“ je bil kraj med Betlehemam in Anatotam v Judovim rodu.

21. V hebrejskim: „*Betlehem, Netofati, Atrot, Bet-Joab, in polovica Manahečanov in Zori*“.

22. V hebrejskim: „*ki so prišli iz Hamata*“. „*Hamat*“ se pravi „*Vročina*“.

23. V latinskim: „*Kalor*“, v hebrejskim pa: „*Hamat*“ (Vročina) je bil oče Rehabljanov. Kinejci ali Rehabljani so bili mlajši Mojzesoviga svaka (Sodn. 1, 16.), in so ko pastirsko ljudstvo vedno stanovali v šotorih (Jerem. 35, 2—8.); per takim življenji so imeli priložnost, premišljevati Božje rečí, in prepevati Božjo hvalo; zatorej se tukaj imenujejo pismouki, in sveti pevci.

1. Njegovo drugo imé je Keleab (2. Kralj. 3, 3.).

2. devet brez čveterih Betsabejinih sinov. V 2. Kralj. 5, 14. se jih šteje enajst; dva zmed njih sta blezo kmalo umerla brez otrók.

Digitized by Google

9. vsi ti so Davidovi sinovi, brez sinov perležnic; in imeli so sestro Tamaro.

10. Salomonov sin pa je bil Roboam; tega sin Abija je rodil Asa. Od tega je bil tudi rojen Josafat,

11. oče Joramov, in ta Joram je rodil Ohozija, od kteriga je bil rojen Joas;

12. in njegov sin Amasija je rodil Azarija. Dalje je Azarijev sin Joatan

13. rodil Ahaza, očeta Ezekija, od kteriga je bil rojen Manase.

14. Pa tudi Manase je rodil Amona, Josijeviga očeta.

15. Sinovi Josijevi pa so bili: Pervorojeni Johanan, drugi Joakim, tretji Sedecija, četerti Selum.

16. Od Joakima je bil rojen Jehonija in Sedecija. Mat. 1, 11.

17. Jehonijevi sinovi so bili: Asir, Salatiel,[3])

18. Melkiram, Fadaja, Seneser, in Jekemija, Sama in Nadabija.[4])

19. Od Fadaja sta bila rojena Zorobabel in Semej. Zorobabel je rodil Mosolama, Hananija,[5]) in Salomito, njuno sestro;

20. tudi Hasaba, in Ohola, in Barahija, in Hasadija, Josabheseda, pet.

21. Hananijev sin pa je bil Faltija, oče Jeseja, čigar sin je bil Rafaja; in tega sin je bil Arnan, od kteriga je bil rojen Obdija, njegov sin je bil Sehenija.

22. Sehenijev sin je bil Semeja, in njegovi sinovi: Hatus, in Jegaal, in Barija, in Naarija, in Safat, šest[6]) po številu.

23. Naarijevi sinovi: Elioenaj, in Ezekija in Ezrikam, trije.

24. Elioenajevi sinovi: Odvija, in Eliasub, in Feleja, in Akub, in Johanan, in Dalaja, in Anani, sedem.

IV. Poglavje.

Drugi Judovi mlajši in njih razširjanje po deželi. Simeonovi mlajši, njih prebivališa in nove sedliša v okrajinah pregnanih narodov.

1. Judovi sinovi:[1]) Fares, Heron, in Karmi, in Hur, in Sobal. 1. Mojz. 38, 3: 46, 12. Zgor. 2, 4. Mat. 1, 3.

2. Raja pa, Sobalov sin, je rodil Jahata, od kteriga sta bila rojena Ahumaj in Laad. To so rodovine Saratijcov.[2])

---

3. V hebrejskim: „*Sinovi Jehonijevi: Asir, Salatiel, njegov sin*“.

4. Ti so prav za prav vnuki Jehonijevi, Salatielovi sinovi; zatorej se Zorobabel imenuje Fadajev sin (v. 19.), in zopet Salatielov sin, prav za prav, vnuk (Mat. 1, 12.).

5. Nju enimu je bilo tudi imé Abiud. Mat. 1, 13.

6. šest Sehenijevih mlajšev sploh se je štelo.

1. prav za prav, mlajši so bili. Sveti pisavec v tem poglavji imenuje začetnike mnozih krajev v Judovi deželi, de bi s tem odkazal in zagotovil prebivališa Judovim mlajšem, ko so se vernili iz babilonske sužnosti.

2. to je, od teh so prišli prebivavci mesta po imenu „*Sarat*“ ali „*Saraa*“.

Digitized by Google

3. To je tudi deblo Etama:[3]) Jezrahel, in Jesema, in Jedebos; tudi je bilo imé njih sestri Asalelfuni.

4. Fanuel pa je bil oče Gedora, in Ezer oče Hose.[4]) Ta sta sinova Hurja, Efratiniga[5]) pervorojenca, očeta Betlehema.[6])

5. Asur pa,[7]) oče Tekue,[8]) je imel dve ženi: Halao, in Naaro.

6. Rodila mu je pa Naara Oozama, in Heferja, in Temanita, in Ahastarita; ti so Naarini sinovi.

7. Dalje Halaini sinovi: Seret, Isaar, in Etnan.

8. Kos[9]) pa je rodil Anoba in Soboba, in rodovino Aharehela, Arumoviga sina.

9. Bil je pa Jabes imenitniši kakor njegovi bratje, in njegova mati je klicala njegovo imé Jabes, rekoč: Ker sim ga rodila z bolečino.[10])

10. Klical pa je Jabes v Boga Izraeloviga, rekoč: Če boš z blagodaram me oblagodaril, in razširil moje meje, in če bo tvoja roka z menoj, in boš storil, de me ne bo poterl zleg![11]) In dodelil mu je Bog, česar je prosil.

11. Kaleb pa,[12]) Suatov brat, je rodil Makirja, ki je bil Estonov oče.

12. Dalje je Eston rodil Betrafa, in Feseta, in Tehina, očeta mesta Naasa. Ti so možje z Rehe.

13. Kenezova sinova pa: Otoniel[13]) in Saraja. Dalje Otonielova sinova: Hatat in Maonati.

14. Maonati je rodil Ofra; Saraja pa je rodil Joaba, očeta doline umetnikov,[14]) ondi so bili namreč umetniki.

15. Sinovi Kaleba pa, Jefonetoviga sina:[15]) Hir, in Ela, in Naham. Elovi sinovi pa: Kenez.

16. In Jaleleelovi[16]) sinovi: Zif in Zifa, Tirija in Asrael.

17. In Ezrovi[17]) sinovi: Jeter,

---

3. to je, naslednji so stanovali v Etamu per pušavski meji.
4. „*Fanuel*“ je bil oče tistih, ki so stanovali v mestu „*Gedoru*“; „*Ezer*“ pa oče njih, ki so prebivali v mestu po imenu „*Hosa*“.
5. pervorojenca Efrate, Kalebove žene. Glej zgor. 2, 19.
6. Betlehem se za tega voljo imenuje tudi „*Efrata*“, ker je bilo stari materi njegoviga začetnika imé „*Efrata*“.
7. „*Asur*“ je bil Hesronov sin. Glej zgor. 2, 24.
8. to je, začetnik mesta, ki se mu pravi „*Tekua*“.
9. „*Jabes*“ je bil blezo sin „*Kosov*“, in se je mende tudi „*Otoniel*“ (v. 13.) imenoval.
10. „*Jabes*“, po hebrejsko „*Jaebez*“, prav za prav „*Jaezeb*“, in pomeni njega, ki bolečino dela.
11. V ti prošnji je tale sklep zamolčan: ti bom posebno hvaležen.
12. Ta „*Kaleb*“ je zmed Judovih mlajšev, njegov oče ni znan, in je drugi od poprejšnjiga (zgor. 2, 7. 18.), in od naslednjiga „*Kaleba*“ (v. 15.).
13. Ta „*Otoniel*“ se šteje med sodnike. Glej Joz. 15, 17. 18. Sodn. 1, 13.
14. Joab je bil oče stanovavcov te doline. Nekteri prestavljajo hebrejsko: „*očeta doline tesarjev, ker so bili nje prebivavci tesarji*“.
15. Ta je tisti sloveči Kaleb, ki je živel ob Mojzesovim času. Glej 4. Mojz. 13, 7. Joz. 14, 6.
16. Oče tega Jaleleela nam ni znan.
17. Ta „*Ezra*“ je tudi zmed Judovih mlajšev, njegov oče nam ni znan.

Digitized by Google

in Mered, in Efer, in Jalon; in je rodil[18]) Marjama, in Samaja, in Jesba, očeta Estama.

18. Njegova žena Judaja je tudi rodila Jareda, očeta Gedora, in Heberja, očeta Soka, in Ikutiela, očeta Zanoa. To so sinovi[19]) Betije, Faraonove hčere, ki jo je bil vzel Mered.[20])

19. In sinova žene Odajeve,[21]) sestre Nahama, očeta Keile, sta Garmi in Estamo, ki je bil izmed Mahatijcov.

20. Simonovi sinovi pa: Amnon, in Rina, sin Hananov,[22]) in Tilon. In Jesijeva sinova: Zohet, in Benzohet.

21. Sinovi Sela, Judoviga sina: Her, oče Lehe, in Laada, oče Marese, in rodovine iz hiše njih, ki delajo tančico, v Hiši persege.[23]) 1. Mojz. 38, 5.

22. In on, ki je solnce ustavil,[24]) in možje iz Laži,[25]) in Varni,[26]) in Zažigavec,[27]) ki so bili poglavarji v Moabu, in ki so se vernili v Lahem.[28]) To pa so stare zgodbe.

23. Ti so lončarji,[29]) ki so stanovali v Sadiših, in v Ograjah per kralji[30]) v njegovih delih, in so ondi prebivali.[31])

24. Simeonovi sinovi: Namuel, in Jamin, Jarib, Zara, Savel; 1. Mojz. 46, 10.

25. njegov sin[32]) Selum, tega sin Mapsam, tega sin Masma.

26. Masmovi sinovi: Hamuel, njegov sin, tega sin Zahar, tega sin Semej.

27. Semejevih sinov je bilo sedemnajst, in hčer šest; njegovi bratje pa niso imeli veliko sinov, in vsa rodovina ni mogla doseči števila Judovih otrók.

28. Stanovali pa so v Bersabi, in Moladi, in Hasarsuhalu,

29. in v Bali, in v Asomu, in v Toladu,

30. in v Batuelu, in v Hormi, in v Sikelegu,

31. in v Betmarhabotu, in v

---

18. kde je rodil? verjetno Mered. Glej spod. v. 18.
19. To so pravi sinovi, in posinovljeni otroci. „*Gedor*“, „*Soko*“ in „*Zanoe*“ so bile mesta.
20. Versti 17. in 18. niste lahko razumeti; morde se je v hebrejskim per prepisovanji kak pogrešek vrinil.
21. „*Odaja*“ je bil zmed Judovih mlajšev, njegov oče nam ni znan. „*Keila*“ je bilo mesto.
22. V hebrejskim se imenuje: „*Benhanan*“.
23. V hebrejskim: „*Bet-Asbea*“; ta kraj je bil blezo na Egiptovskim. Mlajši teh tkavcov tančice so bili Seloviga rodú.
24. V hebrejskim se mu pravi: „*Jokim*“. Vulgata prestavi ta primek in naslednje imena po njih pomenu.
25. V hebrejskim: „*možje iz Kozebe*“.
26. V hebrejskim se imenuje: „*Joab*“.
27. V hebrejskim se mu pravi: „*Saraf*“.
28. Polastili so se bili nekterih moabskih krajev, ko so bili še v Egiptu, potem pa so se spet vernili v Lahem na Egiptovskim. Primeri razlage k v. 23. in 40.
29. Ti so bili lončarji, ko so še v Egiptu bili. „*Sadiša*“ in „*Ograje*“ ste prestavljene hebrejske imeni „*Netaim*“ ali „*Netaim*“ in „*Gedera*“.
30. so bili v delu ali službi per egiptovskim kralji.
31. V hebrejskim: „*in so s kraljem v njegovim delu ondi prebivali*“.
32. namreč, Savlov sin je bil Selum, Selumov sin je bil Mapsam i. t. d.

Digitized by Google

Hasarsusimu, in v Betberaji, in v Saarimu. Te so bile njih mesta do kralja Davida.

32. Njih tergi pa: Etam, in En, Remon, in Tohen, in Asan, pet mest.

33. In vse njih vasí okrog tistih mest do Baala.[33]) To je njih prebivališe, in razdelitev sedliš.[34])

34. Tudi Mosobab,[35]) in Jemlek, in Josa, Amasijev sin,

35. in Joel, in Jehu, sin Josabija, sinú Saraja, Asieloviga sina,

36. in Elioenaj, in Jakoba, in Isuhaja, in Asaja, in Adiel, in Ismiel, in Banaja,

37. tudi Ziza, sin Sefeja, sinú Alona, sinú Idaja, sinú Semrita, Samajeviga sina.

38. To so imenitni poglavarji v svojih rodovih, in so se silno pomnožili v hiši svojih rodovín.

39. In vzdignili so se, de bi šli v Gador,[36]) proti izhodu doline, in de bi poiskali pašnikov svojim čedam.

40. In so našli obilnih in silno dobrih pašnikov, in deželo prav prostorno, in mirno, in rodovitno, v kteri so poprej prebivali zmed Kamoviga rodú.[37])

41. Prišli so tedaj oni, ki smo jih zgorej popisali po imenih, v dneh Ezekija, Judoviga kralja, in so razbili njih šotore in stanovavce, ki so se ondi našli, in so jih potrebili do pričujočiga dne; in so stanovali namesti njih, ker so preobilne pašnike ondi našli.

42. Zmed Simeonovih sinov je tudi šlo na seirsko gorovje[38]) pet sto móž, ki so imeli poglavarje Faltija, in Naarija, in Rafaja, in Oziela, Jesijeve sinove;

43. in so pobili ostanke Amalečanov, ki so bili utekli, in so ondi prebivali namesti njih do tega dneva.

V. Poglavje.

Zapisnik sinov Rubnovih, Gadovih in polovice Manasetoviga rodú. Oni premagajo Agarejce, in njih deželo v posest vzamejo. Ko pa zapusté Boga, in služijo malikam, so odpeljani v asirsko sužnost.

1. Sinovi Rubna pa, pervorojenca Izraeloviga (on je bil namreč njegov pervorojeni; ko pa je oskrunil posteljo svojiga očeta, je bilo njegovo pervorojenstvo dano sinovam Jožefa,[1]) Izraelo-

---

33. namreč do Baala je segalo njih posestvo. Baal je blezo tisti kraj, ki se Joz. 19, 8. imenuje Baalat-Beer-Ramata.

34. V hebrejskim: *„To je bilo njih prebivališe, in njih rodovno deblo“.*

35. *„Mosobab“* je bil zmed Simeonovih mlajšev, kakor tudi naslednji.

36. *„Gador“* ali *„Gedor“*, v Judovim gorovji. Glej Joz. 15, 58. Simeonov rod je bil dobil majhen delež sred Judoviga, in ko ondi ni imel zadosti prostora, si je iskal Gador prilastiti; enak namen je imel ta rod tudi ob svojim drugim popotovanji na seirsko gorovje (v. 42. 43.).

37. kjer so poprej prebivali Filistejci ali Kananejci; po nekterih misli: Egipčani.

38. To gorovje je bilo v Edomu ali Idumeji.

1. Pervorojenstvo je bilo došlo Jožefu, kar tiče posestva; dobil je bil namreč

Digitized by Google

viga sina, in uni ni bil štet za pervorojeniga; 1. Mojz. 35, 22. 23: 49, 4.

2. dalje Juda, ki je bil nar bolj junaški med svojimi brati;[2]) iz njegoviga debla so prirašali[3]) poglavarji; pervorojenstvo pa je bilo podeljeno Jožefu);

3. sinovi Rubna tedaj, pervorojenca Izraeloviga, so bili: Enoh in Falu, Esron in Karmi. 1. Mojz. 46, 9: 2. Mojz. 6, 14: 4. Mojz. 26, 5.

4. Sinovi Joelovi:[4]) njegov sin Samija, tega sin Gog, tega sin Semej,

5. tega sin Miha, tega sin Reja, tega sin Baal,

6. tega sin Beera, ki ga je vjetiga odpeljal Telgatfalnasar, asirski kralj, in je bil poglavar v Rubnovim rodu. 4. Kralj. 15, 29.

7. Njegovi bratje pa, in vsa njegova rodovina, ko so bili šteti po svojih družinah, so imeli poglavarje Jehiela, in Zaharija,

8. in Bala, ki je bil sin Azaza, sinú Sama, Joeloviga sina; on je stanoval v Aroeru do Neba in Beelmeona;

9. tudi proti izhodnji strani je stanoval do vhoda v pušavo in do reke Evfrata; veliko število živine so namreč posedli v galaajski deželi.

10. V Savlovih dneh pa so se bojevali z Agarejci,[5]) ter so jih pomorili, in so stanovali namesti njih v njih šotorih po vsi strani, ki gleda proti jutranji strani Galaada.

11. Gadovi sinovi pa so njim nasproti prebivali v basanski deželi do Selke;

12. Joel *(pervi)* poglavar,[6]) Sefan drugi; Janaj pa, in Safat v Basanu.

13. Njih bratje pa po hišah svojih rodovin so bili: Mihael, in Mosolam, in Sebe, in Joraj, in Jahan, in Zie, in Heber, sedem.

14. Ti so sinovi Abihajla, sinú Hurita, sinú Jara, sinú Galaada, sinú Mihaela, sinú Jesesita, sinú Jeda, Buzoviga sina.

15. Tudi bratje, sinovi Abdiela, sinú Gunita, ki je bil hišni poglavar med svojimi družinami.[7])

16. In stanovali so v Galaadu, in v Basanu, in po njegovih vaséh, in po vsih saronskih pristavah[8]) do mej.

---

dva dela za svoja sinova. Glej 1. Mojz. 49, 4: 48, 5. Kar pa tiče veljavo in vladarstvo, je bil Juda štet za pervorojenca, in zatorej tudi v teh rodovnikih spredej stoji njegova rodovina.

2. je bil nar močnejši med Izraelovimi rodovi, kar tiče veljavo in vladarstvo. Glej poprešnjo razlago.

3. V hebrejskim: „*in vladar iz njega*“ bo namreč prišel, in ta vladar je večni Kralj, Mesija Jezus Kristus. Glej 1. Mojz. 49, 8. 10. Spod. 28, 4.

4. Joelov oče ni znan, nekteri mislijo, de je bil Karmi ali Henoh.

5. to je, z Arabljani, ki so se verjetno „*Agarejci*“ imenovali po „*Agari*“, Izmaelovi materi.

6. Sveti pisavec tukaj perstavi rodovno deblo dveh Gadovih mlajšev, ktera sta živela v Joatanovih in Jeroboamovih časih (v. 17.), blezo zato, de bi se bilo vedilo zlasti za rodovino in sedliše tistih oseb in družin, ki so prišle iz babilonske sužnosti.

7. tudi ti so bili namreč Gadovi. V hebrejskim je ta versta: „*Ahi, sin Abdiela, Gunijeviga sina, je bil poglavar v hiši svojih očetov*“.

8. „*Saron*“, ki se tukaj imenuje, je ravnina unkraj Jordana. Glej Joz. 12, 18.

Digitized by Google

17. Vsi ti so bili šteti[9]) v dneh Joatana, Judoviga kralja, in v dneh Jeroboama, Izraeloviga kralja.

18. Sinov Rubnovih, in Gadovih, in polovice Manasetoviga rodú, móž vojakov, ki so nosili škite in meče, in napenjali lok, in ki so bili izurjeni za boje, je bilo štiri in štirdeset tavžent in sedem sto in šestdeset, ki so hodili v boj.

19. Bojevali so se z Agarejci; Iturejci pa, in Nafis, in Nodab

20. so jim dajali pomoč.[10]) In dani so jim bili v roke Agarejci, in vsi, kteri so bili z njimi; ker so v Boga klicali, ko so se bojevali, in jih je uslišal, zato ker so vanj verovali.

21. In pobrali so vse, kar so posedli, kamel petdeset tavžent, in ovec dve sto in petdeset tavžent, in oslov dva tavžent, in ljudi sto tavžent duš.

22. Ranjenih pa je veliko padlo; bila je namreč vojska Gospodova. In prebivali so namesti njih do preselovanja.

23. Tudi sinovi polovice Manasetoviga rodú so posedli deželo od basanskih mej do Baala, Hermona, in Sanira, in gore Hermona; silno veliko število jih je namreč bilo.

24. Ti pa so bili hišni poglavarji njih rodovine: Efer, in Jesi, in Eliel, in Ezriel, in Jeremija, in Odoja, in Jediel, prav junaški, in mogočni možje, in imenitni vojvodi med svojimi družinami.

25. Zapustili pa so Boga svojih očetov, in so se vlačili za bogovi deželinih narodov, ki jih je Bog odpravil spred njih.

26. In obudil je Bog Izraelov duha Fula, asirskiga kralja, in duha Telgatfalnasarja, asurskiga kralja, in preselil je Rubna, in Gada, in polovico Manasetoviga rodú, in jih je perpeljal v Lahelo, in v Hábor, in Aro, in na reko Gozan, do tega dne. 4. Kralj. 15, 19. 29.

VI. Poglavje.

Rodovnik Levijevih sinov. Aronovi mlajši. Mesta, ki so bile dane duhovnam in levitam.

1. Levijevi sinovi so bili: Gerson, Kaat in Merari. 1. Mojz. 46, 11. Spod. 23, 6.

2. Kaatovi sinovi: Amram, Isaar, Hebron, in Oziel.

3. Amramovi otroci: Aron, Mojzes, in Marija. Aronovi sinovi: Nadab in Abiu, Eleazar in Itamar.

4. Eleazar je rodil Fineesa, in Finees je rodil Abisueta,

5. Abisue pa je rodil Bokita, in Boki je rodil Ozija,

Drugi menijo, de je „*Saron*“ ravno to, kar „*Sarjon*“ ali Hermon, del libanonskiga gorovja. Glej 5. Mojz. 3, 8. 9.

9. so bili šteti in djani v zapisnike, blezo v začetku kake vojske.

10. V hebrejskim: „*so pomagali zoper nje*“, pomagali so namreč Agarejcam zoper Rubnove, Gadove in Manasetove.

Digitized by Google

6. Ozi je rodil Zaraja, in Zaraja je rodil Merajota.
7. Dalje je Merajot rodil Amarija, in Amarija je rodil Ahitoba,
8. Ahitob je rodil Sadoka, in Sadok je rodil Ahimaasa,
9. Ahimaas je rodil Azarija, Azarija je rodil Johanana,[1])
10. Johanan je rodil Azarija; on je, ki je duhovstvo opravljal v hiši, ktero je sozidal Salomon v Jeruzalemu.[2])
11. Rodil pa je Azarija Amarija, in Amarija je rodil Ahitoba,
12. Ahitob je rodil Sadoka, in Sadok je rodil Seluma,[3])
13. Selum je rodil Helcija, in Helcija je rodil Azarija,
14. Azarija je rodil Saraja, in Saraja je rodil Josedeka.
15. Dalje je šel Josedek ven,[4]) kadar je Gospod preselil Juda in Jeruzalem po Nabuhodonosorjevi roci.
16. Sinovi Levijevi tedaj so bili: Gerson, Kaat in Merari.
2. Mojz. 6, 16.
17. In té ste imeni Gersonovih sinov: Lobni in Semej.
18. Kaatovi sinovi: Amram, in Isaar, in Hebron, in Oziel.
19. Merarijeva sinova: Moholi in Musi. Té pa so rodovine Levijeve po svojih družinah:[5])
20. Gerson, njegov sin Lobni,[6]) tega sin Jahat, tega sin Zama,
21. tega sin Joah, tega sin Ado, tega sin Zara, tega sin Jetraj.
22. Kaatovi sinovi: njegov sin Aminadab,[7]) tega sin Kore, tega sin Asir,
23. tega sin Elkana, tega sin Abiasaf, tega sin Asir,
24. tega sin Tahat, tega sin Uriel, tega sin Ozija, tega sin Savel.
25. Elkanovi sinovi: Amasaj, in Ahimot,
26. in Elkana. Elkanovi sinovi: njegov sin Sofaj, tega sin Nahat,
27. tega sin Eliab, tega sin Jeroham, tega sin Elkana.
28. Samuelova sinova: Pervorojeni Vaseni[8]) in Abija.
29. Merarijevi sinovi pa: Moholi, tega sin Lobni, tega sin Semej, tega sin Oza,
30. tega sin Samaa, tega sin Hagija, tega sin Asaja.
31. Ti[9]) so, ki jih je David postavil čez pevce[10]) v hiši Gospodovi, od kar je bila postavljena skrinja;[11]) 2. Kralj. 6, 17.

---

1. „*Johanan*“ se je imenoval tudi „*Jojada*“. Gl. 4. Kralj. 11, 4.
2. Pravijo, de je bil „*Azarija*“ tisti duhoven, ki je kralju Oziju branil kadilo zažigati v tempeljnu. Glej 2. Kron. 26, 17. 18.
3. ali je rodil „*Mosolama*“. Glej spod. 9, 11.
4. je šel z drugimi vred v jetništvo. Drugi razlagajo drugači.
5. V hebrejskim: „*po svojih očetih*“, ali po svojih posameznih hišah.
6. Misliti si je: „*njegov sin* (namreč Gersonov) *je bil Lobni*“, in tako tudi per vsih naslednjih.
7. namreč: „*Kaatov sin je bil Aminadab*“.
8. ki se je imenoval tudi Johel. Glej 1. Kralj. 8, 2.
9. Ti naslednji so, ki jih je bil David postavil.
10. sploh čez vse, ki so glasbo ali muziko delali v hiši Gospodovi.
11. od tega časa, kar je skrinja stanovitno mesto dobila na sionskim hribu, in se ni več prenašala od kraja do kraja.

Digitized by Google

32. in služili so pred šotoram pričevanja, prepevaje, dokler ni Salomon sozidal hiše Gospodove v Jeruzalemu; stali so pa po svojim redu v službi.

33. Ti pa so, ki so služili s svojimi sinovi: Zmed Kaatovih sinov: Heman, pevec, sin Johela, sinú Samuela,

34. sinú Elkana, sinú Jerohama, sinú Eliela, sinú Tohuta,

35. sinú Sufa, sinú Elkana, sinú Mahata, sinú Amasaja,

36. sinú Elkana, sinú Johela, sinú Azarija, sinú Sofonija,

37. sinú Tahata, sinú Asirja, sinú Abiasafa, sinú Koreta,

38. sinú Isaarja, sinú Kaata, sinú Levija, Izraeloviga sina.

39. In njegov brat[12]) Asaf, ki je stal na njegovi desnici:[13]) Asaf, sin Barahija, sinú Samaa,

40. sinú Mihaela, sinú Basaja, sinú Melhija,

41. sinú Atanaja, sinú Zara, sinú Adaja,

42. sinú Etana, sinú Zama, sinú Semeja,

43. sinú Jeta, sinú Gersoma, Levijeviga sina.

44. Merarijevi sinovi pa, njih bratje, na levici: Etan, sin Kusita, sinú Abdita, sinú Maloha,

45. sinú Hasabija, sinú Amasija, sinú Helcija,

46. sinú Amasaja, sinú Bonita, sinú Somerja,

47. sinú Moholita, sinú Musita, sinú Merarija, Levijeviga sina.

48. Tudi njih bratje,[14]) leviti,[15]) ki so postavljeni za vso službo v šotoru hiše Gospodove.

49. Aron pa, in njegovi sinovi so zažigali zažigavšino[16]) na žgavnim altarji, in na kadilnim altarji za vso službo v svetišu;[17]) in de so prosili za Izrael, po vsim, kar je bil zapovedal Mojzes, hlapec Božji.

50. Ti so pa Aronovi sinovi: Eleazar, njegov sin, tega sin Finees, tega sin Abisue,

51. tega sin Boki, tega sin Ozi, tega sin Zarahija,

52. tega sin Merajot, tega sin Amarija, tega sin Ahitob,

53. tega sin Sadok, tega sin Ahimaas.

54. In to so njih prebivališa po krajih in mejah, namreč Aronovih sinov, po rodovinah Kaatovcov; zakaj po vadljeji so jim bile došle.

55. Dali so jim tedaj Hebron v Judovi deželi, in njegove okraje okoli,

56. mestne njive pa, in vasi Kalebu, Jefonetovimu sinu. Joz. 21, 12.

57. Dalje so Aronovim sinovam dali mesta v perbežališe:[18]) Hebron, in Lobno, in njé okraje,

58. tudi Jeter in Estemo z njunimi okraji, pa tudi Helon in Dabir z njunimi okraji,

---

12. to je, Hemanov sorodnik iz Gersomove rodovine.
13. Bile so tri verste za petje in glasbo: v sredi, na desnici, in na levici.
14. to je, njih sorodniki, ki so bili iz Levijeviga rodú.
15. „*leviti*“ so namreč opravljali svojo službo, ki jim je bila naložena.
16. so zažigali daritve in kadilo, daritve namreč na žgavnim, kadilo pa na kadilnim altarji.
17. „*v svetišu*“, to je, v svetim in presvetim.
18. Med imenovanimi mesti je bil le Hebron pribežališno mesto. Glej Joz. 20, 7. 8.

Digitized by Google

59. tudi Asan in Betsames, in njune okraje.

60. Od Benjaminoviga rodu pa *(so dali)*: Gabeo in njé okraje, in Almat z njegovimi okraji, tudi Anatot z njegovimi okraji. Vsih mest trinajst[19]) po njih rodovinah.

61. Drugim Kaatovim sinovam iz njih rodovine pa so dali od polovice Manasetoviga rodu v posestvo deset mest.

62. Dalje Gersomovim sinovam po njih rodovinah, od rodu Isaharjeviga, in od rodu Aserjeviga, in od rodu Neftalijeviga, in od rodu Manasetoviga v Basanu trinajst mest.

63. Merarijevim sinovam po njih rodovinah pa so dali po vadljeji od rodu Rubnoviga, in od rodu Gadoviga, in od rodu Zabulonoviga dvanajst mest.

64. Dali so tudi Izraelovi sinovi levitam mesta in njih okraje;

65. dali so po vadljeji od rodu Judovih sinov, in od rodu Simeonovih sinov, in od rodu Benjaminovih sinov, te mesta, ktere so imenovali po njih imenih;[20])

66. in ti, ki so bili od rodovine Kaatovih sinov, so imeli mesta na svojih mejah od rodu Efrajmoviga.[21])

67. Dali so jim tedaj mesta v perbežališe:[22]) Sihem z njegovimi okraji na Efrajmovim gorovji, in Gazer z njegovimi okraji, Joz. 21, 21.

68. tudi Jekmaam z njegovimi okraji, in Bethoron ravno takó,

69. in tudi Helon z njegovimi okraji, in Getremon po enakim potu;

70. dalje od polovice Manasetoviga rodu: Aner in njegove okraje, Baalam in njegove okraje; tistim namreč, kteri so ostali zmed rodovine Kaatovih sinov.

71. Gersomovim sinovam zmed rodovine polovice Manasetoviga rodu pa *(so dali)*: Gavlon v Basanu, in njegove okraje, in Astarot z njegovimi okraji.

72. Od rodu Isaharjeviga: Kedes in njegove okraje, in Daberet z njegovimi okraji,

73. tudi Ramot in njegove okraje, in Anem z njegovimi okraji.

74. Od rodu Aserjeviga pa: Masal z njegovimi okraji, in Abdon ravno takó,

75. tudi Hukak in njegove okraje, in Rohob z njegovimi okraji.

76. Dalje od rodu Neftalijeviga: Kedes v Galileji in njegove okraje, Hamon z njegovimi okraji, in Karjataim in njegove okraje.

77. Drugim Merarijevim sinovam pa *(so dali)* od rodu Zabulonoviga: Remono in njegove okraje, in Tabor z njegovimi okraji;

78. tudi unkraj Jordana, Jerihi nasproti, na jutrovi strani Jordana, od rodu Rubnoviga: Bosor v pušavi z njegovimi okraji, in Jaso z njé okraji,

79. tudi Kademot in njegove okraje, in Mefaat z njega okraji.

80. In tudi od rodu Gadoviga:

19. Glej Joz. 21, 10—19. Tukaj je imenovanih le enajst mest; mesti „*Jeta*“ in „*Gabaon*“ ste izpušeni, morebiti de so ji prepisovavci spregledali.

20. ktere so imenovali po imenih njih rodovin in družin.

21. nekoliko mest so imeli v Efrajmovim rodu, nekoliko pa v polovici Manasetoviga rodú in v Danovim rodu. Glej Joz. 21, 23—25.

22. Zmed naslednjih mest je le Sihem pribežališno mesto. Glej razl. 18.

Digitized by Google

Ramot v Galaadu in njegove okraje, in Manaim z njega okraji,

81. pa tudi Hesebon z njega okraji, in Jezer z njega okraji.

VII. Poglavje.

Rodovnik in prebivališa Isaharjevih, Benjaminovih, Neftalijevih, Manasetovih, Efrajmovih, in Aserjevih otrók.

1. Dalje Isaharjevi sinovi: Tola in Fua, Jasub in Simeron, štirje. 1. Mojz. 46, 13.

2. Tolovi sinovi: Ozi in Rafaja, in Jeriel, in Jemaj, in Jebsem, in Samuel, poglavarji po hišah svojih rodovin. Zmed Toloviga debla se je štelo prav junaških móž v Davidovih dneh dva in dvajset tavžent in šest sto.

3. Ozitovi sinovi: Izrahija, od kteriga so bili rojeni Mihael, in Obadija, in Johel, in Jesija, pet, vsi poglavarji.

4. In per njih je bilo po njih družinah in ljudstvih,[1]) za boj perpravljenih, prav junaških móž šest in trideset tavžent; zakaj veliko so imeli žen in otrók.

5. Tudi njih bratov po vsi Isaharjevi rodovini, prav močnih za boj, se je štelo sedem in osemdeset tavžent.

6. Benjaminovi sinovi: Bela, in Behor, in Jadihel, trije.[2]) 1. Mojz. 46, 21.

7. Belovi sinovi: Esbon, in Ozi, in Oziel, in Jerimot, in Uraj, pet družinskih poglavarjev, in prav močnih za boj; njih število pa je bilo dva in dvajset tavžent in štiri in trideset.

8. Dalje Behorjevi sinovi: Zamira, in Joas, in Eliezer, in Elioenaj, in Amri, in Jerimot, in Abija, in Anatot, in Almat; vsi ti so Behorjevi sinovi.

9. Štelo se je pa po njih družinah, po poglavarjih njih rodovin, za vojske prav junaških móž dvajset tavžent in dve sto.

10. Dalje Jadihelovi sinovi: Balan. Balanovi sinovi pa: Jehus, in Benjamin, in Aod, in Kanana, in Zetan, in Tarsis, in Ahisahar;

11. vsi ti so Jadihelovi sinovi, poglavarji svojih rodovin, prav junaških móž sedemnajst tavžent in dve sto, ki so hodili v boj.

12. Tudi Sefam in Hafam, Hirjeva sinova,[3]) in Hasim, Aherjevi sinovi.[4])

13. Neftalijevi sinovi pa: Jasiel, in Guni, in Jeser, in Selum, Balini sinovi.[5]) 1. Mojz. 46, 24.

14. Dalje je bil Manasetov sin Esriel; in njegova sirska perležnica je bila rodila Makirja, Galaadoviga očeta.[6])

15. Makir pa je vzel žene za

---

1. V hebrejskim: *„po hišah njih očetov“*, ali po posameznih družinah.
2. Mlajši druzih Benjaminovih sinov (primeri spod. 8, 1: 4. Mojz. 26, 38—41.) so bili takó pomerli, ali pa so v vojski konec našli (Sodn. 20, 1. i. d.), de so bili ob Davidovim času samo ti trije ostali.
3. to je, Urajeva sinova, kakor se zgorej (v. 7.) imenuje.
4. to je, Hasim in njegovi sinovi so iz debla Aherja, ta pa sicer ni bolj znan.
5. to je, vnuki Bale, Jakopove perležnice, ki je Neftalija rodila.
6. Esriel je bil prevnuk Manasetov; Manasetov sin je bil namreč Makir, in

Digitized by Google

svoja sinova Hapfima in Safana; in je imel sestro po imenu Maako; drugimu pa je bilo imé Salfaad, in Salfaadu so bile rojene hčere.[7])

16. In Maaka, Makirjeva žena, je rodila sina, in je klicala njegovo imé Fares, in imé njegoviga brata je bilo Sares, in njegova sinova sta bila Ulam in Reken.

17. Ulamov sin pa je bil Badan; to so sinovi Galaada, sinú Makirja, Manasetoviga sina.

18. Njegova sestra pa Regina[8]) je rodila zaliga moža,[9]) in Abiezerja, in Mohola.

19. Semidovi sinovi pa: Ahin, in Sehem, in Leci, in Aniam.

20. Efrajmovi sinovi pa: Sutala, njegov sin Bared, tega sin Tahat, tega sin Elada, tega sin Tahat, tega sin Zabad,

21. in tega sin Sutala, in tega sin Ezer in Elad; ubili pa so jih možje v Getu, domači, ker so bili doli prišli,[10]) de bi se polastili njih posestev.

22. Žaloval je tedaj Efrajm, njih oče, veliko dni, in prišli so njegovi bratje, de so ga tolažili.

23. In je šel k svoji ženi, in ona je spočela in rodila sinú, in je klical njegovo imé Berija,[11]) zato ker se je rodil v nesreči njegove hiše.

24. Njegova hči pa je bila Sara, ki je zidala spodnji in zgornji Bethoron in Ozensaro.

25. Dalje je bil njegov sin Rafa, in Resef, in Tale, od kteriga je bil rojen Taan,

26. in ta je rodil Laadana; tega sin pa je bil Amiud, ki je rodil Elizama,

27. od kteriga je bil rojen Nun, ki je imel sina Jozueta.

28. Njih posestvo in prebivališe pa je bil Betel s svojimi hčerami,[12]) in proti izhodu Noran, na zahodnji strani Gazer in njegove hčere, tudi Sihem s svojimi hčerami, do Aze s njé hčerami.

29. Tudi zraven Manasetovih sinov *(so posedli)* Betsan in njegove hčere, Tanah in njegove hčere, Magedo in njegove hčere, Dor in njegove hčere; v teh so prebivali sinovi Jožefa, Izraeloviga sina.

30. Aserjevi sinovi: Jemna, in Jesua, in Jesui, in Barija, in Sara, njih sestra. 1. Mojz. 46, 17.

31. Barijeva sinova pa: Heber in Melkiel; on je oče Barsaita.

32. Heber pa je rodil Jeflata, in Somerja, in Hotama, in Suo, njih sestro.

33. Jeflatovi sinovi: Fosek, in Kamaal, in Asot; ti so Jeflatovi sinovi.

34. Dalje Somerjevi sinovi: Ahi, in Roaga, in Haba, in Aram.

---

tega sin je bil Galaad, in tega sin je bil Esriel (Asriel). Takó se ta versta zedini s 4. Mojz. 26, 29—31.

7. Ta verstica se je blezo po prepisovavcih nekoliko pokazila. Primeri 4. Mojz. 26, 33.

8. „*Regina*“, to je, „*Kraljica*“, v hebrejskim: „*Moleket*“.

9. V hebrejskim: „*je rodila Išhoda*“. V grešKim: „*Isuda*“.

10. Gečani so prišli nad nje v Egipt, ko so namreč Izraelovi otroci še ondi prebivali.

11. „*Berija*“ se pravi: „*v nesreči*“ rojen.

12. s svojimi podružnicami ali manjšimi mesti, ki so bile okrog večiga mesta.

Digitized by Google

35. Sinovi Helema pa, njegoviga brata: Sufa, in Jemna, in Seles, in Amal.
36. Sufovi sinovi: Sue, Harnafer, in Sual, in Beri, in Jamra,
37. Bosor, in Hod, in Sama, in Salusa, in Jetran, in Bera.
38. Jeterjevi sinovi: Jefone, in Pasfa, in Ara.
39. Olovi sinovi pa: Aree, in Haniel, in Resija.
40. Vsi ti so bili Aserjevi sinovi, poglavarji rodovin, izbrani, in prav junaški vojvodi vojvodov; njih število pa v taki starosti, ki je perpravna za vojsko, je bilo šest in dvajset tavžent.

VIII. Poglavje.

Benjaminovo deblo do Savla. Savlova rodovina.

1. Benjamin[1]) pa je rodil Baleta, svojiga pervorojeniga, Asbela, druziga, Ahara, tretjiga, 1. Mojz. 46, 21. Zgor. 7, 6.
2. Nohaa, četertiga, in Rafa, petiga.
3. In bili so Baletovi sinovi: Adar, in Gera, in Abiud,
4. tudi Abisue, in Naaman, in Ahoe,
5. pa tudi Gera, in Sefufan, in Huram.
6. Ti so sinovi Ahodovi,[2]) poglavarji rodovin, ki prebivajo v Gabai, ki so bili preseljeni v Manahat:[3])
7. Naaman namreč, in Ahija in Gera; on jih je preselil, in je rodil Oza in Ahiuda.
8. Dalje je Saharaim[4]) rodil v moabski deželi, potem ko je bil spustil Husimo, in Baro, svoje ženi.
9. Rodil je pa od Hodese, svoje žene, Jobaba, in Sebija, in Mosa, in Molkoma;
10. tudi Jehusa, in Sekija, in Marma; ti so njegovi sinovi, poglavarji v svojih družinah.
11. Mehusim pa je rodil Abitoba in Elfaala.
12. Dalje Elfaalovi sinovi: Heber, in Misaam, in Samad; ta je sozidal Ono in Lod, in njegove hčere.
13. Barija pa in Sama,[5]) poglavarja rodovin, ki so prebivale v Ajalonu, ta sta pregnala prebivavce iz Geta.
14. In Ahijo, in Sesak, in Jerimot,
15. in Zabadija, in Arod, in Heder,
16. tudi Mihael, in Jesfa, in Joha, sinovi Barijevi.
17. In Zabadija, in Mosolam, in Hezeci, in Heber,
18. in Jesamari, in Jezlija, in Jobab, sinovi Elfaalovi.
19. In Jakim, in Zekri, in Zabdi,

1. Benjaminova rodovina se tukaj še bolj natanko popisuje zavoljo Savla, perviga kralja, in zavoljo več Benjamincov, ki so se bili vernili iz babilonske sužnosti.
2. „*Ahod*“ ali „*Aod*“ je bil Gerjev sin, sloveč med sodnikl. Sod. 3, 15.
3. „*Manahat*“ je bil kraj v Judovim rodu.
4. Čigav sin de je bil ta „*Saharaim*“, se ne vé.
5. iz kteriga debla de sta bila, nam ni znano.

Digitized by Google

20. in Elioenaj, in Seletaj, in Eliel,
21. in Adaja, in Baraja, in Samarat, sinovi Semejevi.
22. In Jesfam, in Heber, in Eliel,
23. in Abdon, in Zekri, in Hanan,
24. in Hananija, in Elam, in Anatotija,
25. in Jefdaja, in Fanuel, sinovi Sesakovi.
26. In Samsari, in Sohorija, in Otolija,
27. in Jersija, in Elija, in Zekri, sinovi Jerohamovi.
28. Ti so očaki, in poglavarji rodovin, ki so prebivale v Jeruzalemu.
29. V Gabaonu pa so prebivali Abigabaon, in imé njegove žene je bilo Maaka; Spod. 9, 35.
30. in njegov pervorojeni sin Abdon, in Sur, in Kis, in Baal, in Nadab,
31. tudi Gedor, in Ahijo, in Zaker, in Makelot.
32. In Makelot je rodil Samaa; in prebivali so svojim bratam nasproti v Jeruzalemu s svojimi brati.
33. Ner[6]) pa je rodil Kisa, in Kis je rodil Savla. Dalje je Savel rodil Jonatana, in Melkisua, in Abinadaba, in Esbaala. 1. Kralj. 14, 51. Spod. 9, 39: 2. Kralj. 4, 4.
34. Jonatanov sin pa je bil Meribbaal, in Meribbaal je rodil Miha.
35. Mihovi sinovi: Fiton, in Melek, in Taraa, in Ahaz.
36. Ahaz pa je rodil Joada, in Joada je rodil Alamata, in Azmota, in Zamrita; dalje je Zamri rodil Mosa,
37. in Mosa je rodil Banaa, njegov sin pa je bil Rafa, od kteriga je bil rojen Elasa, in ta je rodil Asela.
38. Dalje je Asel imel šest sinov s temi imeni: Ezrikam, Bokru, Ismahel, Sarija, Obdija, in Hanan; vsi ti so sinovi Aselovi.
39. Sinovi Eseka, njegoviga brata pa: Ulam, pervorojeni, in Jehus, drugi, in Elifalet, tretji.
40. In Ulam je imel sinove, ki so bili prav močni možje, in so z veliko močjo napenjali lok, in so imeli veliko sinov in vnukov, do sto in petdeset. Vsi ti so sinovi Benjaminovi.

IX. Poglavje.

Zapisnik Izraelovih otrók, ki so pervi prebivali v Jeruzalemu. Opravila duhovnov in levitov. Savlov rodovnik se ponavlja.

1. Ves Izrael tedaj je bil preštet, in njih število je zapisano v bukvah kraljev Izraelovih in Judovih; in preseljeni so bili v Babilon zavoljo svoje pregrehe.
2. Oni pa, ki so pervi stanovali v svojih posestvih, in v svojih mestih, so bili: Izrael, in duhovni, in leviti, in natineji.[1])
3. Prebivali so v Jeruzalemu

6. „*Ner*“ se je imenoval tudi „*Abiel*“. Glej 1. Kralj. 9, 1.
1. „*Natineji*“, to je, „*podarjeni*“ namreč svetišu, so bili hlapci v svetišu, ki so naj niži službe opravljali; taki so bili nekdaj Gabaonci. Glej Joz. 9, 23: 1. Ezdr. 2, 43.

Digitized by Google

zmed sinov Judovih, in zmed sinov Benjaminovih, tudi zmed sinov Efrajmovih in Manasetovih:

4. Otej, sin Amiuda,[2]) sinú Amrita, sinú Omraja, sinú Bonita, zmed sinov Faresa, Judoviga sina.

5. In od Silonita:[3]) Asaja, pervorojeni, in njegovi sinovi.

6. Zmed Zarovih sinov pa: Jehuel, in njih bratje, šest sto in devetdeset.

7. Dalje zmed Benjaminovih sinov: Salo, sin Mosolama, sinú Odvija, Asanoviga sina;

8. in Jobanija, sin Jerohamov, in Ela, sin Ozita, Mohorjeviga sina; in Mosolam, sin Safatija, sinú Rahuela, Jebanijeviga sina;

9. in njih bratje po svojih družinah, devet sto šest in petdeset. Vsi ti so bili rodovinski poglavarji po hišah svojih očetov.

10. Zmed duhovnov pa: Jedaja, Jojarib, in Jakin,

11. tudi Azarija, sin Helcija, sinú Mosolama, sinú Sadoka, sinú Marajota, sinú Ahitoboviga, viši duhoven v hiši Gospodovi.[4])

12. Dalje Adaja, sin Jerohama, sinú Fasurja, Melkijeviga sina; in Maasaj, sin Adiela, sinú Jezra, sinú Mosolama, Emerjeviga sina;

13. tudi njih bratje po svojih družinah, tavžent sedem sto in šestdeset, silno krepki v moči za opravljanje službiniga dela v hiši Božji.

14. Zmed levitov pa: Semeja, sin Hasuba, sinú Ezrikama, sinú Hasebijeviga, zmed Merarijevih sinov.

15. Tudi Bakbakar, kolar, in Galal, in Matanija, sin Miha, sinú Zekrita, Asafoviga sina,

16. in Obdija, sin Semeja, sinú Galala, Iditunoviga sina; in Barahija, sin Asa, sinú Elkanoviga, ki je stanoval v selih Netofatijcov.[5])

17. Vratarji pa: Selum, in Akub, in Telmon, in Ahimam; in njih brat Selum je bil poglavar;[6])

18. do tistiga časa so per kraljevih vratih[7]) proti izhodu čuli po svojih verstah zmed Levijevih sinov.

19. Selum pa, sin Koreta, sinú Abiasafa, Koretoviga sina, s svojimi brati in hišo svojiga očeta; ti so Korejci, ki so čez službine dela, in varhi v šotorovih vežah;[8]) in njih družine so po verstah varovale vhod per šotorišu Gospodovim.

20. Finees pa, Eleazarjev sin, je bil njih vodnik pred Gospodam.

21. Dalje Zaharija, Mosolamijev sin, vratar per durih šotora pričevanja.

---

2. „*Otej*“ je verjetno „*Ataja*“, Aziamov sin. Glej 2. Ezdr. 11, 4. Tudi med drugimi imeni je tukaj in drugod marsiktera različnost, ki se pa da razložiti, kakor je bilo že zgorej povedano. Glej zgor. 1, 6. razl. 2.

3. Po misli nekterih „*Siloni*“ ali „*Sela*“ ali pa kdo njegovih mlajšev. 4. Mojz. 26, 20.

4. V hebrejskim: „*sprednik* (ali poglavar) *hiše Gospodove*“.

5. V hebrejskim: „*Netofati*“, to je, „*Netofaćanov*“ ali „*Netofanov*“, ki so bili prebivavci tistiga kraja v Judovim rodu, ki se mu je reklo „*Netofa*“.

6. Selum je bil sprednik ali nadzornik levitov.

7. skozi ktere je kralj iz svojiga poslopja v tempelj hodil.

8. to je bilo še pred stavbo Gospodoviga tempeljna.

Digitized by Google

22. Vsi ti so bili izvoljeni za vratarje per durih, dve sto in dvanajst,[9]) in so bili popisani[10]) po lastnih selih; postavila pa sta jih David in vídec Samuel zavoljo njih zvestobe,

23. njé in njih sinove per vratih hiše Gospodove in v šotoru po njih verstah.

24. Proti štirim vetrovam so bili vratarji; to je, proti izhodu, in proti zahodu, in proti severju, in proti jugu.

25. Njih bratje pa so prebivali po vaséh, in so hodili ob svojih sabotah[11]) od časa do časa.

26. Tem štirim levitam je bilo zaupano vse število vratarjev, in so bili čez hrame[12]) in zaklade hiše Gospodove.

27. Tudi okrog tempeljna Gospodoviga so bivali na svojih stražah, de so zjutrej, ko je bil čas, duri odpérali.

28. Zmed njih rodú so bili tudi čez službine posode; zakaj po številu so se posode pernašale in odnašale.

29. Zmed njih, in ki so zaupano imeli svetišno orodje, so bili postavljeni čez pšenično moko, in vino, in olje, in kadilo, in dišave.

30. Sinovi duhovnov pa so narejali mazila iz dišav.

31. In Matatija, levit, pervorojeni Seluma, Korejca, je bil sprednik tega, kar se je v ponvi pražilo. 3. Mojz. 7, 12: 8, 28.

32. Dalje so zmed Kaatovih sinov, njih bratov, bili čez pokladne kruhe, de so vedno nove perpravljali vsako saboto.

33. Ti so poglavarji pevcov po družinah levitov, ki so prebivali v hramih,[13]) de so po dnevi in po noči vedno svojo službo opravljali.

34. Poglavarji levitov, po svojih družinah, so stanovali v Jeruzalemu.

35. V Gabaonu pa[14]) so prebivali: Oče Gabaona Jehiel, in imé njegove žene je bilo Maaka. Zgor. 8, 29.

36. Njegov pervorojeni sin Abdon, in Sur, in Kis, in Baal, in Ner, in Nadab,

37. tudi Gedor, in Ahijo, in Zaharija, in Makelot.

38. Dalje je Makelot rodil Samaana; ti so stanovali s svojimi

---

9. ti vratarji so se med seboj verstili na straži.
10. so bili zapisani v rodovnike ali rodovne bukve.
11. kadar se je služba premenovala, in jih je versta zadela.
12. v kterih so bile spravljene tempeljnove zaloge.
13. V hebrejskim: „*ki so bili oprosteni v hramih*“, to je, so bili prosti od službe per hramih.
14. Od levitov se sveti pisavec zopet poverne k Benjaminovimu rodu, in nam vnovič poda rodovnik kralja Savla, de od njega pride na Davida. Tega veliciga kralja, prededa Mesijeviga, in tudi njegove naslednike, ima zlasti pred očmi. Zavoljo njega je naredil toliko rodovnih debel, zlasti pa tudi iz tega namena, de bi Judje iz njih svoje rodovine in sedliša spoznali, ki so se bili vernili iz babilonske sužnosti. De se je v teh rodovnikih marsikaj izpustilo ali preskočilo, se nam ne sme čudno zdeti, že tudi zato ne, ker je bilo veliko družin že pomerlo, veliko pa se jih ni več povernilo v deželo, in zatorej se niso svetimu pisavcu toliko imenitne zdele, de bi jih bil zapisal.

Digitized by Google

brati v Jeruzalemu svojim bratam nasproti.

39. Ner pa je rodil Kisa, in Kis je rodil Savla, in Savel je rodil Jonatana, in Melkisua, in Abinadaba, in Esbaala. Zgor. 8, 33.

40. Jonatanov sin pa je bil Meribbaal; in Meribbaal je rodil Miha.

41. Dalje Mihovi sinovi: Fiton, in Melek, in Taraa, in Ahaz.

42. Ahaz pa je rodil Jara, in Jara je rodil Alamata, in Azmota, in Zamrita; Zamri pa je rodil Mosa.

43. Mosa pa je rodil Banaa, in tega sin Rafaja je rodil Elasa, od kteriga je bil rojen Asel.

44. Dalje je imel Asel šest sinov s temi imeni: Ezrikam, Bokru, Ismahel, Sarija, Obdija, Hanan; ti so Aselovi sinovi.

X. Poglavje.

Filistejci premagajo Izraelce. Savel se nasadí na svoj meč in umerje, njegovi sinovi pa popadajo v boji. Filistejci pošljejo Savlovo glavo in njega orožje v mališki tempelj, de se ondi ljudem kaže. Možje iz galaajskiga Jabesa pokopljejo Savlovo truplo in trupla njegovih sinov. Gospod vzame Savlu kraljestvo zavoljo njegovih hudobij, in ga Davidu podeli.

1. Filistejci pa so se bojevali z Izraelam, in bežali so možje Izraelovi pred Palestinci, in so popadali ranjeni na gori Gelboi. 1. Kralj. 31, 1.

2. In ko so se bili Filistejci perbližali, ter so podili Savla in njegove sinove, so ubili Jonatana, in Abinadaba, in Melkisua, sinove Savlove.

3. In terd je bil boj zoper Savla, in našli so ga strelci, ter so ga ranili s pušicami.

4. In rekel je Savel svojimu oprodu: Izderi meč, in umôri me, de kje ne pridejo ti neobrezani, in me ne zasramujejo. Ni pa hotel njegov oproda tega storiti, ker je bil močno prestrašen; zagrabil je tedaj Savel meč, in se je nanj nasadil.

5. Ko je to vidil njegov oproda, de je namreč mertev Savel, se je tudi sam nasadil na svoj meč, ter je umerl.

6. Poginil je tedaj Savel, in trije njegovi sinovi, in vsa njegova hiša je padla ob enim.[1])

7. Ko so to vidili možje Izraelovi, ki so prebivali na ravninah, so zbežali; in ko so bili Savel in njegovi sinovi mertvi, so popustili svoje mesta, in so se sem ter tje razkropili; prišli so pa Filistejci, in so v njih prebivali.

8. Ko so tedaj drugi dan Filistejci slačili rop s pobitih, so našli Savla in njegove sinove ležati na gori Gelboi.

9. In ko so ga bili obropali, in mu glavo odsekali, in orožje pobrali, so *(to)* poslali v svojo deželo, de se je okrog nosilo in kazalo v tempeljnih malikov in ljudstvu.

10. Njegovo orožje pa so po-

1. Sveti pisavec perpoveduje nesrečno smert kralja Savla, in konec njegove hiše, de bolj svetlo pokaže pravico, po kteri je David prevzel kraljestvo.

Digitized by Google

svetili v tempeljnu svojiga boga, in glavo so nataknili v Dagonovim tempeljnu.[2])

11. Ko so to slišali možje v galaajskim Jabesu, vse namreč, kar so bili Filistejci storili nad Savlam,

12. so se vzdignili vsi junaški možje, in so vzeli trupla Savla in njegovih sinov; in so jih pernesli v Jabes, ter so pokopali njih kosti pod hrast, ki je bil v Jabesu, in so se postili sedem dni.

13. Umerl je tedaj Savel zavoljo svojih hudobij, zato ker je prelomil povelje Gospodovo, ktero je bil on ukazal, in ga ni bil ohranil; temuč je verh tega še vedeževavko vprašal, 2. Mojz. 17, 14: 1. Kralj. 15, 23: 1. Kralj. 28, 8.

14. in tudi ni zaupal v Gospoda; za tega voljo ga je usmertil, in je prenesel njegovo kraljestvo na Davida, Isajeviga sina.

XI. Poglavje.

Davida mazilijo Izraelovi starašini v Hebronu kralja čez ves Izrael. David gre z ljudstvam v Jeruzalem, prežene iz sionskiga grada Jebusejce, obzida in razširi jeruzalemsko mesto. Davidovi vojskini poglavarji in junaki. David izlije vodo Bogu v dar, ki mu jo pernesejo trije junaki z nevarnostjo svojiga življenja.

1. Zbral se je tedaj ves Izrael k Davidu v Hebron, rekoč: Tvoja kost smo, in tvoje meso. 2. Kralj. 5, 1.

2. Tudi včerej in predvčerajšnjim, ko je še Savel kraljeval, si bil ti, ki si Izrael ven in noter vodil; zakaj tebi je rekel Gospod, tvoj Bog: Ti boš pasel moje ljudstvo Izrael, in ti boš poglavar čez njega.

3. Prišli so tedaj vsi starašini Izraelovi k kralju v Hebron, in David je naredil z njimi zavezo pred Gospodam; in mazilili so ga kralja čez Izrael, po besedi Gospodovi, ki jo je govoril po Samuelovi roci.[1])

4. Šel je pa David in ves Izrael v Jeruzalem; ta je Jebus, kjer so bili Jebusejci deželni prebivavci. 2. Kralj. 5, 6.

5. In oni, ki so prebivali v Jebusu, so rekli Davidu: Ne boš sem vanj hodil. David pa je vzel sionski grad, ki je Davidovo mesto.

6. In je rekel: Kdor koli Jebusejca pervi potolče, bo poglavar in vojvoda. Prišel je tedaj pervi gori Joab, Sarviin sin, in je bil poglavar.

7. Stanoval pa je David v gradu, in zatorej se je imenoval Davidovo mesto.

8. In je sozidal mesto okrog in okrog od Mela do okrožja; Joab pa je pozidal[2]) drugo po mestu.

---

2. Trupla Savla in njegovih sinov so Filistejci obesili na ozidje v Betsanu; od ondod pa so jih vzeli prebivavci galaajskiga Jabesa, in so jih pokopali. Glej 1. Kralj. 31, 10. 12.

1. *„po Samuelovi roci“*, to je, po njegovih ustih in njega pisanji.

2. David je razširil mesto, ter ga je tudi okrog in okrog obzidal in obterdil. *„Melo“* je bilo kraljevo poslopje per sionskim gradu. V hebrejskim: *„Joab*

Digitized by Google

9. In David je močnejši prihajal, napredoval in rastel, in Gospod vojskinih trum je bil z njim.

10. Ti so poglavarji junaških Davidovih mož, kteri so mu pomagali, de je bil kralj čez ves Izrael, po besedi Gospodovi, ki jo je govoril Izraelu. 2. Kralj. 23, 8.

11. In to je število junakov Davidovih: Jesbaam, Hakamonijev sin, poglavar med trideseterimi; ta je vzdignil svojo sulico čez tri sto, in jih je ranil ob enim kratu.

12. In za njim Eleazar, sin njegoviga strica,[3]) Ahohičan, kteri je bil zmed treh mogočnih.

13. Ta je bil z Davidam v Fesdomimu, kadar so se Filistejci zbrali na tisti kraj v boj; polje pa tiste strani je bilo polno ječmena, in ljudstvo je bilo zbežalo pred obličjem Filistejcov.

14. Ti[4]) so se vstopili v sredo polja, ter so ga branili, in ko so bili pobili Filistejce, je dal Gospod veliko srečo svojimu ljudstvu.

15. Šli so pa trije zmed trideseterih poglavarjev doli k skali, kjer je bil David, k odolamskimu berlogu, kadar so se bili Filistejci ušotorili v rafaimski dolini. 2. Kralj. 23, 13.

16. Dalje je bil David v terdnjavi, filistejska straža pa v Betlehemu. 2. Kralj. 23, 14.

17. David je tedaj poželel in rekel: O ko bi mi kdo dal vode iz betlehemskiga vodnjaka, ki je per vratih!

18. Tisti trije so tedaj šli skozi sredo filistejskiga šotoriša, in so zajeli vode iz betlehemskiga vodnjaka, ki je bil per vratih, ter so pernesli Davidu, de bi pil; on pa ni hotel, temuč jo je raji daroval Gospodu,

19. rekoč: Tega ne, de bi pred obličjem svojiga Boga to storil, in pil kri teh mož; zakaj z nevarnostjo svojih duš so mi pernesli vode. In zavoljo tega ni hotel piti. To so storili trije nar močnejši.

20. Tudi Abisaj, brat Joabov, je bil poglavar zmed treh; tudi on je vzdignil svojo sulico zoper tri sto, in jih je ranil; tudi on je bil zmed treh nar imenitniših,

21. in med tremi drugimi sloveč, in poglavar med njimi; vender treh pervih ni dosegel.

22. Banaja, sin Jojada, prav močniga moža, kteri je veliko del opravil, iz Kabseela; on je potolkel dva leva iz Moaba; in on je šel, in je ubil leva v sredi vodnjaka ob snežnim času.

23. Tudi je potolkel moža, Egipčana, ki je bil pet komolcov visok, in ki je imel sulico, kakor tkavsko vratilo; šel je tedaj k njemu s palico, in je zagrabil sulico, ki jo je deržal v roci, in ga je ubil s svojo sulico.

24. To je storil Banaja, Jojadov sin, ki je bil zmed treh

---

pa je popravil drugo po mestu", kar se je bilo namreč poškodvalo v boji z Jebusejci.

3. sin Jesbaamoviga strica. V hebrejskim: „*sin Dodov*".

4. Izraelci namreč. V hebrejskim: „*so stali na sredi deleša*" ali svojiga posestva. V grški prestavi: „*in je stalo*", namreč ljudstvo.

Digitized by Google

močnih nar bolj imeniten, 2. Kralj. 23, 23.

25. pervi med tridesetimi, vender pa treh ni bil dosegel; postavil ga je bil David za svojiga skrivniga svetovavca.

26. Dalje so bili nar močnejši možje v vojskini trumi: Asael, brat Joabov, in Elkanan, sin njegoviga strica iz Betlehema,

27. Samot, Arorejic, Heles, Falonec,

28. Ira, Akesov sin, Tekuan, Abiezer, Anatočan,

29. Sobokaj, Husatičan, Ilaj, Ahohičan,

30. Maharaj, Netofatičan, Heled, Baanov sin, Netofatičan.

31. Etaj, Ribajev sin iz Gabaata, med Benjaminovimi sinovi, Banaja, Faratonec,

32. Huraj z gaaškiga potoka, Abiel, Arbačan, Azmot, Bavramljan, Eliaba, Salabonec.

33. Sinovi Asema, Gezonca: Jonatan, Sagetov sin, Araričan,

34. Ahijam, Saharjev sin, Araričan,

35. Elifal, Urjev sin,

36. Hefer, Meheratičan, Ahija, Felonec,

37. Hesron, Karmelec, Naaraj, Asbajev sin,

38. Joel, Natanov brat, Mibahar, Agarajev sin,

39. Selek, Amonec, Naaraj, Beročan, oproda Joaba, Sarviniga sina.

40. Ira, Jetrejic, Gareb, Jetrejic,

41. Urija, Hetejic, Zabad, Oholijev sin,

42. Adina, Sizov sin, Rubnovec, poglavar Rubnovcov, in z njim trideseteri;

43. Hanan, Maakin sin, in Josafat, Matanec,

44. Ozija, Astaročan, Sama in Jehiel, Hotamova sinova, Arorec,

45. Jedihel, Samrijev sin, in Joha, njegov brat, Tosajan;

46. Eliel, Mahumljan, in Jeribaj, in Josaja, Elnaemova sinova, in Jetma, Moabljan, Eliel, in Obed, in Jasiel iz Masobije.

XII. Poglavje.

Imena móž, ki so Davida spremljali v begu pred Savlam, in število njih, ki so prišli k njemu v Hebron, in so ga za svojiga kralja spoznali.

1. Tudi ti so prišli k Davidu v Sikeleg, ko je še bežal pred Savlam, Kisovim sinam, kteri so bili prav junaški in izbrani bojaki, 1. Kralj. 27, 2.

2. ki so napenjali lok, in z obema rokama s fračami metali kamnje, in so streljali s pušicami, zmed Savlovih bratov[1]) iz Benjamina:[2])

3. Poglavar Ahiezer, in Joas, Samaatov sin, Gabaačan, in Jaziel, in Falet, Azmotova sinova, in Baraha, in Jehu, Anatočan,

1. to je, zmed Savlovih sorodnikov ali rodovincov.

2. iz Benjaminoviga rodú. Celo zmed Savlovih sorodnikov so nekteri stopili na Davidovo stran; spoznali so namreč njegovo nedolžnost, in vabile so jih njegove čednosti.

Digitized by Google

4. tudi Samaja, Gabaonec, nar bolj junaški zmed trideseterih, in čez tridesetere; Jeremija, in Jeheziel, in Johanan, in Jezabad, Gaderočan;

5. in Eluzaj, in Jerimut, in Baalija, in Samarija, in Safatija, Harufičan,

6. Elkana, in Jesija, in Azareel, in Joezer, in Jesbaam iz Karehima,

7. tudi Joela in Zabadija, Jerohamova sinova iz Gedora.

8. Pa tudi zmed Gadovih so pobegnili k Davidu, ko se je skrival v pušavi, prav močni možje, in nar boljši bojaki, ki so imeli škit in sulico; njih obraz je bil kakor levov obraz, in so bili hitri, kakor serne na gorah:

9. Ezer, poglavar, Obdija, drugi, Eliab, tretji,

10. Masmana, četerti, Jeremija, peti,

11. Eti, šesti, Eliel, sedmi,

12. Johanan, osmi, Elzebad, deveti,

13. Jeremija, deseti, Mahbanaj, enajsti.

14. Ti so bili zmed Gadovih sinov vojskini poglavarji; naj zadnji je bil čez sto vojakov, in naj veči čez tavžent.[3])

15. Ti so, kteri so šli čez Jordan v pervim mescu,[4]) kadar stopa po navadi čez svoje bregove, in so vse zapodili v beg, kteri so prebivali po dolinah proti izhodnji strani, in proti zahodnji.[5])

16. Prišli so pa tudi iz Benjamina in iz Juda v terdnjavo, v kteri je prebival David.

17. In David jim je šel naproti, in je rekel: Če ste mirno prišli k meni, mi pomagat, naj se moje serce sklene z vami; če pa mene zalezujete namesti mojih nasprotnikov, ko nimam krivice v rokah, naj pogleda Bog naših očetov, in sodi!

18. Duh pa je navdal Amasaja, poglavarja med trideseterimi, in je rekel: Tvoji smo, o David, in s teboj smo, Isajev sin; mir, mir tebi, in mir tvojim pomagavcam; zakaj tebi tvoj Bog pomaga! Sprejel jih je tedaj David, in jih je postavil poglavarje trumi.

19. Dalje so od Manaseta perbežali k Davidu, kadar je prišel s Filistejci zoper Savla, de bi se bojeval; in se ni bojeval z njimi vred, ker so ga po storjenim svetu nazaj poslali filistejski poglavarji, rekoč: Z nevarnostjo naše glave se bo vernil k svojimu gospodu Savlu.[6]) 1. Kralj. 29, 4.

20. Kadar se je bil tedaj vernil v Sikeleg, so perbežali k njemu od Manaseta: Ednas, in Jozabad, in Jedihel, in Mihael, in Ednas, in Jozabad, in Eliu, in Salati, poglavarji čez tavžent v Manasetu.

---

3. Kadar je bil namreč David kraljestvo prevzel, jim je postavil vojskinih poglavarjev in viših; zakaj v Sikelegu je imel samo šest sto mož per sebi.
4. šli so čez Jordan mesca sušca.
5. Gadovci, ki so unkraj Jordana prebivali, so mógli iti čez réko, de so prišli k Davidu.
6. David nam bo nezvest, se bo obernil zoper nas in pojde k Savlu, svojimu gospodu.

Digitized by Google

21. Ti so dajali pomoč Davidu zoper roparje;[7]) vsi so bili namreč prav junaški možje, in so bili poglavarji v vojskini trumi.

22. Pa tudi vsak dan so perhajali k Davidu mu pomagat, dokler jih ni bilo veliko število, kakor vojska Božja.[8])

23. To je tudi število vojskinih poglavarjev, ki so prišli k Davidu, ko je bil v Hebronu, de bi prenesli kraljestvo Savlovo na njega, po besedi Gospodovi: 2. Kralj. 5, 3.

24. Sinov Judovih, ki so nosili škit in sulico, šest tavžent osem sto perpravljenih za boj.

25. Zmed sinov Simeonovih, nar bolj junaških móž za boj, sedem tavžent in sto.

26. Zmed sinov Levijevih štiri tavžent šest sto.

27. Tudi Jojada, poglavar iz Aronoviga debla,[9]) in z njim tri tavžent sedem sto.

28. Tudi Sadok, mladeneč blage lastnije, in hiša njegoviga očeta, dva in dvajset poglavarjev.

29. Zmed sinov Benjaminovih pa, bratov Savlovih, tri tavžent; velik del zmed njih namreč je še hodil za Savlovo hišo.

30. Dalje zmed sinov Efrajmovih dvajset tavžent in osem sto, prav močni junaki, in imenitni možje v svojih rodovinah.

31. In iz polovice Manasetoviga rodu jih je prišlo osemnajst tavžent, sleherni po svojim imenu, de bi kralja postavili Davida.

32. Tudi zmed sinov Isaharjevih izučenih móž, dve sto poglavarjev, kteri so vedili vsak čas ukazovati, kaj mora Izrael storiti; ves drugi rod pa se je njih sveta deržal.

33. Dalje od Zabulona tacih, ki so hodili v boj, in so stali v vojskini versti previdení z vojskinim orožjem, je prišlo petdeset tavžent v pomoč, ne z dvojnim sercam.

34. In od Neftalija tavžent poglavarjev, in z njimi sedem in trideset tavžent s škitam in sulico previdenih.

35. Tudi od Dana perpravljenih za boj osem in dvajset tavžent in šest sto.

36. In od Aserja tacih, ki hodijo v boj, in v vojskini versti nadražujejo, štirdeset tavžent.

37. Únkraj Jordana pa zmed sinov Rubnovih in zmed Gadovih, in od polovice Manasetoviga rodú z vojskinim orožjem previdenih sto in dvajset tavžent.

38. Vsi ti možje, vojšaki perpravljeni za boj, so s popolnim sercam prišli v Hebron, de bi postavili kralja Davida čez ves Izrael; pa tudi vsi drugi zmed Izraela so bili eniga serca, de bi bil David kralj.

39. In so bili ondi per Davidu tri dni, ter so jedli in pili; zakaj perpravili so jim bili njih bratje.

40. Pa tudi ti, kteri so bili zraven njih[10]) do Isaharja, in

---

7. ki so planili nad Judovo deželo, in so Sikeleg oropali. Glej 1. Kralj. 30, 1. 2.

8. „*vojska Božja*“, to je, prav velika vojskina truma.

9. vojvoda tistih, ki so se iz Aronoviga rodú v vojaški stan podali.

10. kteri so blizo njih stanovali, njih bratje.

Digitized by Google

Zabulona, in Neftalija, so pernesli kruhov na oslih, in kamelah, in mezgih, in volih v jedilo; moke, fig, suhiga grozdja, vina, olja, volov, ovnov po vsi obilnosti; veselje je bilo namreč v Izraelu.

XIII. Poglavje.

Davidova volja, de naj bi se skrinja Božja prenesla iz Karjatjarima v Jeruzalem, je vsim prav všeč. Z velikim veseljem jo peljejo v mesto. Oza se dotakne skrinje, in Gospod ga z naglo smertjo udari. David se bojí Boga, torej ukaže djati skrinjo Božjo v Obededomovo hišo, Gospod pa jo oblagodari. Skrinja ostane ondi tri mesce.

1. David pa je imel svèt z višimi čez tavžent in z višimi čez sto in z vsimi poglavarji,

2. in je rekel vsimu Izraelovimu zboru: Če vam je všeč, in če od Gospoda, našiga Boga, izhaja beseda, ki jo govorim, pošljimo do svojih druzih bratov po vsih Izraelovih pokrajinah in do duhovnov in levitov, ki prebivajo po mestnih okrajih,[1]) de se zberejo k nam,

3. in perpeljimo skrinjo našiga Boga zopet k sebi; nismo namreč vprašali po nji v Savlovih dneh.[2])

4. In odgovorila je vsa množica, de naj se takó zgodí; všeč je bila beseda vsimu ljudstvu.

5. Zbral je tedaj David ves Izrael od egiptovskiga Sihora[3]) do tje, de prideš v Emat,[4]) de bi perpeljal skrinjo Božjo iz Karjatjarima. 2. Kralj. 6, 2.

6. In šel je David in vse Izraelovo moštvo na karjatjarimski grič,[5]) ki je v Judu, de bi pernesel od ondod skrinjo Gospod Boga, ki sedí nad kerubinama, kjer se je klicalo njegovo imé.[6])

7. In naložili so skrinjo Božjo iz hiše Abinadabove na nov voz; Oza pa in njegov brat sta peljala voz.

8. David pa in ves Izrael so se razveseljevali pred Bogam na vso moč s pesmimi, in s citrami, in brenkljami, in bobni, in cimbalami in trobentami.

9. Ko so pa prišli do gumna Kidonoviga,[7]) je stegnil Oza svojo roko, de bi podpéral skrinjo; vol je namreč skakal, ter jo je bil malo nagnil.

10. Razserdil se je tedaj Gospod nad Ozam, in ga je udaril, zato ker se je bil dotaknil skrinje; in umerl je ondi pred Gospodam.

---

1. V hebrejskim: *v „mestih njih okrajev“*, to je v mestih in njih okolicah, ali njih pristavah, ki so bile okrog mest.
2. V nepokojnih časih kralja Savla nismo môgli misliti v to, de bi bili skrinji Božji pripravili varen kraj.
3. od egiptovskiga potoka, ki je deželo mejíl proti jugu. Glej. Joz. 13, 3.
4. *„Emat“*, dežela na severni izraelski meji; tedaj od juga do severja, od konca do konca dežele je bil David zbral ljudstvo.
5. V hebrejskim: *„na Baalo v Karjatjarim.“ „Baala“* ali *„Baalat“* se je imenoval grič, na kterim je stalo mesto *„Karjatjarim“*.
6. kjer je Gospod pričujoč. Primeri 2. Kralj. 6, 2.
7. V 2. Kralj. 6, 6. se *„Kidon“* imenuje *„Nahon“*; imel je tedaj dve imeni.

Digitized by Google

11. In David je bil prežaljen, zato ker je Gospod ločil Oza,[8]) in imenoval je tisti kraj Ločitev[9]) Ozovo, do pričujočiga dne.

12. In bal se je Boga tisti čas, rekoč: Kakó morem k sebi perpeljati skrinjo Božjo?

13. In zavoljo tega vzroka je ni perpeljal k sebi, to je, v mesto Davidovo, ampak jo je obernil v hišo Obededoma, Getejca.

14. Ostala je tedaj skrinja Božja v Obededomovi hiši tri mesce, in oblagodaril je Gospod njegovo hišo, in vse, kar je imel.

XIV. Poglavje.

David prejme od tirskiga kralja lesa in delavcov, de sozida hišo. Imena Davidovih sinov. Filistejci pridejo nad Davida, on pa vpraša Gospoda zastran zmage. Po Gospodovim odgovoru plane nad nje, in jih dvakrat premaga.

1. Poslal je pa Hiram, tirski kralj, sporočnikov k Davidu, in cedroviga lesa, in umetnikov za stene in les, de bi mu sozidali hišo. 2. Kralj. 5, 11.

2. In David je spoznal, de ga je Gospod poterdil kralja čez Izrael, in de je povikšano njegovo kraljestvo čez njegovo ljudstvo Izrael.[1])

3. Vzel si je David tudi druzih žen v Jeruzalemu, in je rodil sinove in hčere. 2. Kralj. 5, 13.

4. In te so imena njih, ki so mu bili rojeni v Jeruzalemu: Samua in Sobad, Natan in Salomon,

5. Jebahar, in Elisua, in Elifalet,

6. tudi Noga, in Nafeg, in Jafija,

7. Elisama, in Baaliada, in Elifalet.

8. Ko so pa Filistejci slišali, de je bil David maziljen v kralja čez ves Izrael, so prišli vsi, de bi ga poiskali; ko je bil to zaslišal David, jim je šel naproti. 2. Kralj. 5, 17.

9. In Filistejci so prišli, ter so se razširili po rafaimski dolini.

10. In David je vprašal Gospoda, rekoč: Če grem nad Filistejce, in če mi jih boš dal v roko? In Gospod mu je rekel: Pojdi, in dal ti jih bom v roko.

11. In ko so bili oni prišli v Baalfarašim, jih je ondi David potolkel, ter je rekel: Razdelil je Bog moje sovražnike po moji roci, kakor se razdeli voda; in zavoljo tega se je klicalo imé tistiga kraja Baalfarasim.[2])

12. In pustili so ondi svoje bogove, ktere je David ukazal sežgati.

13. Tudi drugi krat so Filistejci perderli, in so se razširili po dolini.

14. In David je spet vprašal

---

8. Gospod je ločil Ozovo dušo od telesa, ali Gospod je Oza usmertil.

9. ali „*razdelitev Ozovo*“, ker so se po Ozovi nagli smerti vsi prestrašeni razšli.

1. V hebrejskim: „*zavoljo njegoviga ljudstva Izraela*“.

2. V hebrejskim: „*Baal-Perasim*“; to je razdelitev, razdjanje malika Baala.

Digitized by Google

Gospoda, in Bog mu je rekel: Ne hôdi za njimi; umakni se od njih, in pridi jim nasproti od strani hruševiga drevja.

15. In ko boš slišal šum, kakor de bi kdo po verhéh hruševiga drevja hodil, takrat pojdi v boj; zakaj Gospod je šel pred teboj, de razbije filistejsko šotoriše.

16. David je tedaj storil, kakor mu je bil Bog zapovedal, in je razbil filistejsko šotoriše od Gabaona do Gazere.

17. In razglasilo se je imé Davidovo po vsih deželah, in Gospod je dal strah pred njim vsim narodam.

XV. Poglavje.

David napravi skrinji Božji nov šotor na sionskim hribu, potem pa povabi vse Izraelovo ljudstvo, duhovne in levite spremljat skrinjo Božjo, ko se ponese iz Obededomove hiše v novi šotor. Imena povabljenih duhovnov in levitov. Leviti nesejo skrinjo Božjo. Imena pevcov in njih, ki glasbo (muziko) delajo. David, starašini, viši in vse ljudstvo spremljajo skrinjo Božjo z velikim veseljem. David veselja raja, njegova žena Mihola pa ga zavoljo tega zaničuje.

1. Naredil si je tudi hiše v Davidovim mestu, in je perpravil skrinji Božji mesto, in ji je razpel šotor.

2. Potem je David rekel: Ni dopušeno, de bi kdor koli nosil skrinjo Božjo, razun levitov, ktere je Gospod izvolil, de jo nosijo, in mu služijo na vekomaj.

3. In zbral je ves Izrael v Jeruzalem, de bi se pernesla skrinja Božja na njé mesto, ki si ga je bil perpravil.

4. Tudi [1]) sinove Aronove in levite:

5. Zmed Kaatovih sinov: Uriela, ki je bil poglavar, in njegovih bratov sto in dvajset.

6. Zmed Merarijevih sinov: Asaja, poglavarja, in njegovih bratov dve sto in dvajset.

7. Zmed Gersomovih sinov: Joela, poglavarja, in njegovih bratov sto in trideset.

8. Zmed Elisafanovih sinov: [2]) Semeja, poglavarja, in njegovih bratov dve sto.

9. Zmed Hebronovih sinov: [3]) Eliela, poglavarja, in njegovih bratov osemdeset.

10. Zmed Ozielovih sinov: Aminadaba, poglavarja, in njegovih bratov sto in dvanajst.

11. In David je poklical Sadoka in Abjatarja, duhovna, in levite, Uriela, Asaja, Joela, Semeja, Eliela in Aminadaba,

12. in jim je rekel: Vi, ki ste poglavarji levitovskih družin, se posvečujte s svojimi brati vred, [4]) in pernesite skrinjo Gospoda, Boga Izraeloviga, na mesto, ki ji je perpravljeno;

13. de se nam kakor v za-

---

1. Tudi je zbral David Aronove mlajše in levite.
2. „*Elisafan*“ je bil vnuk Kaatov. 2. Mojz. 6, 18. 22.
3. „*Hebron*“ je bil sin Kaatov. 2. Mojz. 6, 18.
4. „*se posvečujte*“ z umivanjem, s pranjem in z zderžnostjo. 2. Mojz. 19, 10.

Digitized by Google

četku, ker niste bili pričujoči, ko nas je Gospod udaril, tudi zdaj takó ne zgodí, ko bi kaj nedopušeniga storili.[5]) Zgor. 13, 10.

14. Posvečevali so se tedaj duhovni in leviti, de bi nosili skrinjo Gospoda, Boga Izraeloviga.

15. In nosili so Levijevi sinovi skrinjo Božjo, kakor je bil zapovedal Mojzes po besedi Gospodovi, na svojih ramah, na drogih. 4. Mojz. 4, 15.

16. In rekel je David poglavarjem levitov, de naj postavijo zmed svojih bratov pevce, z glasbinim orodjem, namreč s harpami, in lajnami, in cimbalami, de bi se na višavah razlegal glas veselja.

17. In postavili so levite:[6]) Hemana, Joeloviga sina, in zmed njegovih bratov Asafa, Barahijeviga sina; zmed Merarijevih sinov pa, njih bratov, Etana, Kasajeviga sina;

18. in z njimi njih brate v drugim redu: Zaharija, in Bena, in Jaziela, in Semiramota, in Jahiela, in Anita, Eliaba, in Banaja, in Maasija, in Matatija, in Elifaluta, in Macenija, in Obededoma, in Jehiela, vratarje.

19. Dalje pevce: Hemana, Asafa in Etana, ki so z brončenimi cimbalami žvenkali.

20. Zaharija pa, in Oziel, in Semiramot, in Jahiel, in Ani, in Eliab, in Maasija, in Banaja so s harpami skrivnosti prepevali.[7])

21. Dalje Matatija, in Elifalu, in Macenija, in Obededom, in Jehiel, in Azaziu so peli s citrami na osem strun premagavsko pesem.[8])

22. Konenija pa, poglavar levitov, je bil čez sveto petje za predpevanje napeva;[9]) bil je namreč prav moder.

23. In Barahija in Elkana sta bila vratarja per skrinji.

24. Dalje Sebenija, in Josafat, in Natanael, in Amasaj, in Zaharija, in Banaja, in Eliezer, duhovni, so trobili s trobentami pred skrinjo Božjo; in Obededom in Jehija sta bila vratarja per skrinji.[10])

25. Tedaj so šli David in vsi starašini Izraelovi, in viši čez tavžent, de bi se prenesla skrinja zaveze Gospodove iz Obededomove hiše z veseljem. 2. Kralj. 6, 12.

26. In ko je Bog pomagal levitam,[11]) ki so nosili skrinjo zaveze Gospodove, je bilo darovanih sedem juncov in sedem ovnov.

---

5. ko bi se namreč skrinje dotaknili, kakor Oza. Zgor. 13, 9.
6. postavili so naslednje levite: Hemana i. t. d.
7. Drugi prestavljajo hebrejsko: „*so igrali na citre in na alamot*“; bolj prava je pa naša prestava: „*skrivnosti*“. „*Alamot*“ je bila morde pišev ali pa napev.
8. Nekteri prestavljajo hebrejsko: „*so peli s citrami na osem strun ko predpevci*“. Spet drugi: „*so lepo igrali na citre osem strun*“.
9. je bil čez pevce svetih pesem, in je naprej pel. Drugi prestavljajo hebrejsko: „*poglavar levitov per nošnji*“ namreč skrinje Božje.
10. Morebiti de sta dva vratarja hodila ko varha za skrinjo, dva pa pred skrinjo (v. 23.).
11. Ko je Bog levitam pomagal, de so skrinjo srečno nosili.

Digitized by Google

27. David pa je bil oblečen v tančično suknjo,[12]) in vsi leviti, ki so nosili skrinjo, in pevci, in Konenija, poglavar svetiga petja med pevci;[13]) David pa je bil tudi oblečen v platnen naramnik.[14])

28. In ves Izrael je spremljal skrinjo zaveze Gospodove z ukanjem in s trobentnim bučanjem, ter so s trobentami, in cimbalami, in harpami, in citrami poudarjali.

29. In ko je prišla skrinja zaveze Gospodove do mesta Davidoviga, je Mihola, Savlova hči, gledala skozi okno, in je vidila kralja Davida poskakovati in rajati, in ga je zaničevala v svojim sercu.[15])

XVI. Poglavje.

Skrinja Božja se postavi v šotor na sionskim hribu. Po opravljenih daritvah David pogostuje vse ljudstvo, in postavi levite za službo Božjo pred skrinjo Gospodovo. Davidova hvalna pesem. Duhovni, leviti in pevci per svetim šotoru v Jeruzalemu in v Gabaonu.

1. Pernesli so tedaj skrinjo Božjo, in so jo postavili v sredi šotora, ki ji ga je bil razpel David; in so darovali žgavnih in mirnih daritev pred Bogam. 2. Kralj. 6, 17.

2. In ko je bil David dokončal daritev žgavnih in mirnih darov, je blagoslovil ljudstvo v imenu Gospodovim.

3. In je razdelil vsim, slehernimu, od moža do žene, hlebec kruha, in kos pečeniga govejiga mesa, in v olji opražene pšenične moke.[1]) 2. Kralj. 6, 19.

4. In jih je postavil pred skrinjo Gospodovo zmed levitov, de bi služili in se spominjali njegovih del, in de bi častili in hvalili Gospoda, Boga Izraeloviga:

5. Asafa, poglavarja, in druziga za njim Zaharija; dalje Jahiela, in Semiramota, in Jehiela, in Matatija, in Eliaba, in Banaja, in Obededoma; Jehiela čez orodje brenkelj, in lajne; Asafa pa, de bi s cimbalami žvenkal;

6. Banaja pa, in Jaziela, duhovna, de bi trobila s trobento vselej pred skrinjo zaveze Gospodove.

7. Tisti dan je David naredil poglavarja v hvaljenje Gospodovo Asafa, in njegove brate.[2])

---

12. v suknjo iz posebno tankiga egiptovskiga platna.
13. Drugi prestavljajo hebrejsko: *„poglavar čez nošnjo in pevce“.*
14. Naramnik, po hebrejsko *„efod“*, je bilo razločno oblačilo duhovnov (1. Kralj. 2, 18.); David pa ga tudi nósi kakor predpodoba praviga višiga duhovna Kristusa.
15. Primeri 2. Kralj. 6, 14. 20. in razlage.
1. Nekteri prestavljajo hebrejsko: *„in kepo suhiga grozdja“*; drugi zopet: *„posodo vina“*. Drugi drugači.
2. David je ukazal Asafu in njegovim bratam, de so ob ti priložnosti pervikrat naslednji psalm peli. Drugi prestavljajo hebrejsko: *„Tisti dan tedaj je ukazal David pervikrat hraliti Gospoda po ustih Asafa in njegovih bratov“.*

Digitized by Google

8. Hvalite Gospoda,[3]) in kličite njegovo imé; oznanujte med ljudstvi njegove znajdbe![4]) Ps. 104, 1. Iz. 12, 4.

9. Pojte mu, in brenkajte mu; in perpovedujte vse njegove čuda!

10. Hvalite njegovo sveto imé;[5]) vesêli se serce njih, ki išejo Gospoda!

11. Išite Gospoda in njegove močí; išite vedno njegoviga obličja![6])

12. Spominjajte se njegovih čudežev, ki jih je storil, njegovih znamenj, in sodbá njegovih ust!

13. Vi, zarod Izraela, njegoviga hlapca, sinovi Jakopa, njegoviga izvoljenca!

14. On je Gospod, naš Bog; po vsi zemlji so njegove sodbe.[7])

15. Spominjajte se vekomaj njegove zaveze, besede, ki jo je ukazal na tavžent rodov,

16. ktero[8]) je sklenil z Abrahamam; in njegove persege z Izakam.

17. In dal jo je Jakopu v zapoved, in Izraelu v večno zavezo,

18. rekoč: Tebi bom dal kanansko deželo v mero[9]) vaše dedšine;

19. ko jih je bilo malo števila, in so bili majhni, in naseljenci v nji;

20. in so hodili od ljudstva do ljudstva, in od kraljestva do druziga ljudstva;[10])

21. nikomur ni dopustil jih obrekovati, temuč je strahoval kralje zavoljo njih.

22. Nikar se ne dotikajte mojih maziljencov, in mojih prerokov nikar ne žalite![11]) Ps. 104, 15.

23. Pojte Gospodu vsa zemlja; oznanujte od dne do dne njegovo zveličanje! Ps. 95, 1. 2.

24. Perpovedujte med narodi njegovo slavo; med vsimi ljudstvi njegove čuda;

25. ker velik je Gospod, in vse hvale vreden, in strahovit čez vse bogove.

26. Zakaj vsi bogovi ljudstev so maliki;[12]) Gospod pa je nebesa vstvaril.

27. Hvala in veličastvo je pred njim, moč in veselje na njegovim kraji.

28. Pernašajte Gospodu, družine ljudstev, pernašajte Gospodu čast in gospostvo![13])

---

3. Glej 104. in 95. psalm, s kterima se naslednja pesem vjema.
4. kar je sklenil v naše zveličanje. V hebrejskim: „*njegove dela*“.
5. V hebrejskim: „*Hralite se zavoljo njegoviga sveliga imena*“.
6. obiskujte Gospoda pred njegovo skrinjo, kjer dela toliko čudežev; išite njegove pričujočnosti vsaki čas, delajte vedno kakor pred njegovim obličjem!
7. on sodi vso zemljo, in njegova sodba se povsod očitno kaže.
8. spominjajte se zaveze, ktero je sklenil z Abrahamam; in spominjajte se persege, ki jo je Izaku persegel!
9. „*v mero*“ ali: „*v merjevsko vervico*“, to je, „*v delež*“, ki ga je bil Bog Jakopu takó rekoč z merjevsko vervico odločil. Gl. 5. Mojz. 32, 9. Perm. 1. Mojz. 12, 7: 26, 3: 28, 13.
10. Očaki so nekdaj takó hodili po kananski deželi.
11. Očaki so bili kralji in preroki, zatorej se imenujejo maziljenci. Glej 2. Mojz. 29, 7: 3. Kralj. 29, 16.
12. so podobe, brez življenja, brez močí, zgolj nič.
13. spoznavajte njegovo gospostvo, in pokoršino mu skazujte!

Digitized by Google

29. Dajajte čast Gospodu, njegovimu imenu;[14]) vzemite daritev, in pridite pred njegovo obličje, in molite Gospoda v sveti lepoti![15])

30. Trepeči pred njegovim obličjem vsa zemlja; on namreč je zemljo nepremakljivo uterdil.

31. Veselite se nebesa, in raduj se zemlja; in pravijo naj med narodi: Gospod kraljuje!

32. Šumi naj morje, in njegova polnost; radujte se polja, in vse kar je na njih!

33. Tedaj bodo drevesa v gojzdu dajale hvalo pred Gospodam; ker pride sodit zemljo.

34. Hvalite Gospoda, ker je dober; zakaj njegovo usmiljenje je večno!

35. In recite: Otmi nas, Bog, naš Zveličar, in zberi nas, in reši nas zmed narodov, de hvalimo tvoje sveto imé, in se radujemo v tvojih pesmih!

36. Hvaljen bodi Gospod, Izraelov Bog, od vekomaj do vekomaj, in vse ljudstvo reci: Amen! in hvali Gospoda!

37. Pustil je tedaj pred skrinjo zaveze Gospodove Asafa in njegove brate, de bi služili pred skrinjo zmiram, vsaki dan in po svojih verstah;

38. dalje Obededoma, in njegove brate, osem in šestdeset; in Obededoma, Iditunoviga sina, in Hosa je postavil vratarja,

39. Sadoka pa, duhovna, in njegove brate, duhovne[16]) pred šotoram Gospodovim na višavi, ki je bila v Gabaonu,

40. de bi darovali žgavne darove Gospodu vselej, zjutrej in zvečer, po vsim, kar je zapisano v postavi Gospodovi, ki jo je ukazal Izraelu;

41. in za njim Hemana, in Idituna, in druge izbrane, vsakteriga po njegovim imenu, de bi hvalili Gospoda, ker njegovo usmiljenje je vekomaj;

42. tudi Hemana in Idituna, ki sta trobila s trobento in s cimbalami udarjala, in na vse glasbino orodje *(igrala)* Gospodu v hvalo; sinova Iditunova pa je naredil vratarja.

43. In vernilo se je vse ljudstvo na svoj dom; in tudi David, de bi blagoslovil svojo hišo.[17])

XVII. Poglavje.

David misli zidati tempelj, Gospod pa mu oznani po preroku Natanu, de mu bo dal sina, ki bo sozidal tempelj, in njega kraljestvo bo poterjeno za vselej. David zahvali Boga za te obljube in tolike dobrote.

14. poveličujte njegovo imé zlasti s spolnovanjem njegove postave.

15. molíte Gospoda v njegovim sprelepim svetišu, tudi: olepšani z dobrimi deli.

16. je postavil. — Šotor, ki ga je bil Mojzes napravil, je bil še v Gabaonu z altarjem za žgavne daritve vred. Tje je David poslal Sadoka, kteriga je bil Savel postavil višiga duhovna. Abjatar pa je bil viši duhoven per skrinji Božji v Jeruzalemu. Altar za žgavne daritve je ostal še per starim šotoru, ker Bog še ni bil natanko odločil darilniga kraja. Skrinja Božja ni bila že dolgo časa per svetim šotoru, ker so jo Izraelci seboj na vojsko jemali, po tem pa je bila ostala v mestu Karjatjarimu.

17. de bi pozdravil stanovavce svoje hiše; pozdravljanje pa se je godilo z blagoslovilnimi besedami.

Digitized by Google

1. Ko je pa David stanoval v svoji hiši, je rekel Natanu, preroku: Glej, jez stanujem v cedrovi hiši, skrinja zaveze Gospodove pa je pod kožami. 2. Kralj. 7, 1.

2. In Natan pravi Davidu: Vse, kar je v tvojim sercu, stori; zakaj Gospod je s teboj.

3. Tisto noč pa je prišel glas Božji do Natana, rekoč:

4. Pojdi, in govôri Davidu, mojimu hlapcu: To pravi Gospod: Ti mi ne boš zidal hiše za stanovanje;

5. saj nisim prebival v hiši od tistiga časa, ko sim izpeljal Izrael, do tega dne; temuč vedno sim spreminjal kraje šotora, in sim v šotoru

6. prebival z vsim Izraelam.[1]) Sim li govoril saj enimu zmed sodnikov Izraelovih, kterim sim bil zapovedal pasti moje ljudstvo, de bi bil rekel: Zakaj mi niste zidali cedrove hiše?

7. Zdaj tedaj takó govôri mojimu hlapcu Davidu: To pravi Gospod vojskinih trum: Jez sim te vzel, ko si na pašnikih hodil za čedo, de bi bil vodnik mojiga ljudstva Izraela;

8. in sim bil s teboj, kamor koli si šel, in sim pobil vse tvoje sovražnike pred teboj, in sim ti naredil imé, kakor koga zmed velicih, ki slové na zemlji.

9. In dal sim svojimu ljudstvu Izraelu kraj, kjer je naseljeno in prebiva, in dalje ne bo nadleževano; tudi jih otroci krivice ne bodo zatérali, kakor spervenja,

10. od dni, v kterih sim dajal sodnike svojimu ljudstvu Izraelu; in ponižal sim vse tvoje sovražnike. Zdaj pa ti oznanim, de ti bo Gospod hišo sozidal:[2])

11. in ko boš spolnil svoje dni, de pojdeš k svojim očetam, bom obudil tvoj zarod za teboj, ki bo zmed tvojih sinov, in poterdil bom njegovo kraljestvo.

12. On mi bo sozidal hišo, in uterdil bom njegov prestol do vekomaj.

13. Jez mu bom oče, in on mi bo sin; in svoje milosti mu ne bom odtegnil, kakor sim jo odtegnil njemu, ki je bil pred teboj.[3])

14. In postavil ga bom v svoji hiši in v svojim kraljestvu do vekomaj; in njegov prestol bo preterden na večno.

15. Po vsih teh besedah, in po vsi ti perkazni, takó je Natan govoril Davidu.

16. In ko je bil prišel kralj David, in se je bil usedel pred Gospoda,[4]) je rekel: Kdo sim jez, Gospod Bog, in kaj je moja hiša, de mi dodeliš take rečí?

17. Pa tudi to se je majhno zdelo pred tvojim obličjem; in zatorej si govoril zastran hiše svojiga hlapca tudi v prihodnje,[5])

---

1. sim prebival v šotoru, kakor je tudi ves Izrael prebival v šotorih.
2. To prerokovanje in njega razlaganje glej 2. Kralj. 7, 1. i. d.; tudi v bukvah Kraljev, kjer se ta zgodba perpoveduje, se najdejo razlage té obljube; ondi naj se tedaj poišejo.
3. kakor sim jo odtegnil Savlu, ki je bil kralj pred teboj.
4. to je, pred skrinjo zaveze Gospodove, ali pred svetiše.
5. si govoril od daljnih prihodnjih rečí, ki zadevajo mojo hišo.

Digitized by Google

in si me naredil imenitniga čez vse ljudi, Gospod Bog![6])

18. Kaj more David še dalje reči, ko si takó počastil svojiga hlapca, in ga spoznal?

19. Gospod, zavoljo svojiga hlapca si po svojim sercu napravil vse to veličastvo, in si hotel, de bi bile znane vse velike reči.

20. Gospod, tebi ga ni enaciga, in ni druziga Boga zunaj tebe, po vsim, kar smo slišali s svojimi ušesi;

21. zakaj ktero drugo ljudstvo je, kakor tvoje ljudstvo Izrael, edini narod na zemlji, k kterimu je prišel Bog, de ga je rešil, in de si ga je naredil ljudstvo, in je po svoji velikosti in strahovitosti vergel narode spred obličja tega, kteriga je bil rešil iz Egipta?

22. In postavil si svoje ljudstvo Izrael sebi v ljudstvo do vekomaj, in ti, Gospod, si postal njih Bog.

23. Zdaj tedaj, Gospod, naj se beseda, ki si jo govoril svojimu hlapcu, in zastran njegove hiše, poterdi na večno, in stori, kakor si govoril;

24. in naj ostane, in se poveličuje tvoje imé do vekomaj, in naj se govorí: Gospod vojskinih trum je Bog Izraelov, in hiša Davida, njegoviga hlapca, naj ostane pred njim.

25. Ti namreč, Gospod, moj Bog, si odperl uho svojiga hlapca,[7]) de mu boš sozidal hišo; in za tega voljo je našel tvoj hlapec zaupanje, de móli pred teboj.

26. Zdaj tedaj, Gospod, ti si Bog, in si govoril svojimu hlapcu tolike dobrote;

27. in si začel oblagodarjati hišo svojiga hlapca, de je vedno pred teboj; zakaj če jo ti, Gospod, oblagodariš, bo oblagodarjena na vekomaj!

XVIII. Poglavje.

David premaga Filistejce, Moabljane, Adarezerja, kralja v Sobi, in Sirijane v Damasku. Tou, kralj v Hematu, pošlje Davidu darov. David oberne za tempelj vse zlato in srebro in bron, ki ga je bil v vojski perdobil. Viši na Davidovim dvoru.

1. Zgodilo se je pa po tem, de je David potolkel Filistejce, ter jih je ponižal, in vzel Get in njegove hčere[1]) iz rok Filistejcov; 2. Kralj. 8, 1.

2. in de je potolkel Moabljane, in de so bili Moabljani hlapci Davidovi, ki so mu pernašali darove.

3. Tisti čas je David tudi potolkel Adarezerja, kralja v Sobi,

---

6. Drugi prestavljajo hebrejsko: *„in si me pogledal po šegi imenitniga človeka, Gospod Bog!“* Drugi: *„in si me pogledal kakor v podobi* (ko predpodobo) *človeka, ki je na višavi Gospod Bog“*; to je: in si me pogledal ko predpodobo včlovečeniga Boga, Jezusa Kristusa.

7. to je, ti si razodel svojimu hlapcu, de mu boš dal in ohranil družino, ali naslednike na kraljevim sedežu.

1. mesto Get in manjši mesta, ki so bile okrog njega.

Digitized by Google

v hemaški deželi, ko je bil šel, de bi razširil svoje kraljestvo do reke Evfrata.

4. Vjel je tedaj David tavžent njegovih vozov, in sedem tavžent konjnikov, in dvajset tavžent móž, pešcov; ter je pohromil vse vozne konje, razun sto vozov, ktere je sebi perhranil.

5. Prišel je pa še tudi Sirijan iz Damaska, de bi pomoč dajal Adarezerju, kralju v Sobi; pa tudi temu je pobil David dva in dvajset tavžent móž.

6. In je djal vojšakov v Damask, de bi mu tudi Sirija služila, in dajala darove. In Gospod mu je pomagal v vsim, kamor je šel.

7. Vzel je David tudi zlate tule,[2]) ki so jih imeli Adarezerjevi hlapci, ter jih je pernesel v Jeruzalem;

8. tudi iz Tebata in Kuna, Adarezerjevih mest, prav veliko brona, iz kteriga je Salomon naredil bronasto morje, in stebra, in bronaste posode.

9. Ko je to slišal Tov, kralj v Ematu, de je namreč David pobil vso vojsko Adarezerja, kralja v Sobi,

10. je poslal Adorama, svojiga sina, k kralju Davidu, de bi ga prosil mirú,[3]) in mu srečo vošil, ker je potolkel in premagal Adarezerja; Tov je bil namreč Adarezerjev nasprotnik.

11. Pa tudi vse zlate in srebrne in bronaste posode je posvetil David Gospodu[4]) s srebram in zlatam vred, ki ga je pobral per vsih narodih, iz Idumeje, in Moaba, in Amonovim sinovam, in tudi Filistejcam in Amalečanam.

12. Abisaj, Sarviin sin, pa jih je potolkel Edomu v solni dolini osemnajst tavžent;

13. in je djal zasedov Edom, de bi Idumeja služila Davidu; in Gospod je pomagal Davidu v vsim, kamor je šel.

14. Kraljeval je tedaj David nad vsim Izraelam, in je delal sodbo in pravico vsimu svojimu ljudstvu.

15. Dalje je bil Joab, Sarviin sin, čez vojsko, in Josafat, Ahiludov sin, čez pisarje; 2. Kralj. 8, 16.

16. Sadok pa, Ahitobov sin, in Ahimelek, Abjatarjev sin, sta bila duhovna, in Susa je bil pisar;

17. Banaja, Jojadov sin, pa je bil čez trume keretov in feletov; dalje so bili Davidovi sinovi pervi kralju per roci.

XIX. Poglavje.

David pošlje sporočnikov milovat Hanona, amonskiga kralja, ko mu je bil oče umerl. Hanon stori sporočnikam veliko sramoto, ker jih ukaže obriti in jim suknje odrezati. Zavoljo té krivice se Amonovi otroci bojé Davida, torej prosijo zoper njega pomoči v Mezopotamii in v Sirii. Joab in Abisaj, vojvoda Davidove vojske, jih premagata. Sirijani v Maaki prosijo pomoči Sirijane unkraj Jordana, David pa jih premaga, in oni se mu podajo.

2. V hebrejskim: „*in David je vzel zlate škite*“.
3. V hebrejskim: „*de bi ga pozdravil*“.
4. je daroval David Gospodu, ter jih je djal v sveti zaklad.

Digitized by Google

1. Zgodilo se je pa, de je bil umerl Naas, kralj Amonovih otrók, in de je kraljeval njegov sin namesti njega. 2. Kralj. 10, 1.

2. In David je rekel: Storil bom milost Hanonu, Naasovimu sinu; zakaj njegov oče mi je skazal dobroto. In poslal je David sporočnikov, ga tolažit zavoljo smerti njegoviga očeta. Ko so pa bili prišli v deželo Amonovih otrók, de bi tolažili Hanona,

3. so rekli poglavarji Amonovih otrók Hanonu: Ti morebiti meniš, de jih je David zavoljo časti do tvojiga očeta poslal, de bi te tolažili; in ne čutiš, de so njegovi hlapci k tebi prišli, preiskovat in ogledovat tvojo deželo?

4. Tedaj je Hanon oplešil in obril Davidove hlapce, in odrezal njih suknje od zadnjice do nog,[1]) ter jih je spustil.

5. Ko so bili odšli, in to sporočili Davidu, jim je poslal naproti (zakaj veliko sramoto so bili preterpeli), ter je ukazal, de naj ostanejo v Jerihi, dokler jim ne zraste brada, in tedaj naj se vernejo.

6. Ko so pa vidili Amonovi otroci, de so krivico storili Davidu, so Hanon in drugo ljudstvo poslali tavžent talentov srebra, de bi si najeli iz Mezopotamije, in iz maaške Sirije, in iz Sobe vozov in konjnikov.

7. In najeli so dva in trideset tavžent vozov in kralja v Maaki z njegovim ljudstvam vred. Ko so ti prišli, so se ušotorili Medabi nasproti. Tudi Amonovi sinovi so se zbrali iz svojih mest ter so prišli na vojsko.

8. Ko je David to slišal, je poslal Joaba, in vso vojskino trumo junaških móž;

9. in Amonovi sinovi so šli ven, ter so se vstopili v boj zraven mestnih vrat; kralji pa, ki so jim bili prišli v pomoč, so posebej na polji stali.

10. Ko je tedaj Joab vidil, de se vojska od spredej in za herbtam zoper njega napravlja, je izbral nar bolj serčnih móž zmed vsiga Izraela, ter je šel nad Sirijana.

11. Drugi del ljudstva pa je dal pod roko Abisaju, svojimu bratu; in šli so proti Amonovim sinovam.

12. In je rekel: Če bo Sirijan mene premagal, mi boš ti v pomoč; če bodo pa Amonovi sinovi tebe premagali, ti bom jez v podporo.

13. Bodi serčen, in moško delajva za svoje ljudstvo, in za mesta svojiga Boga; Gospod pa naj stori, kar je prav pred njegovim obličjem.

14. Šel je tedaj Joab in ljudstvo, ki je bilo z njim, zoper Sirijana v boj, ter jih je v beg zapodil.

15. Ko so pa Amonovi sinovi vidili, de je bil Sirijan zbežal, so tudi sami bežali pred Abisajem, njegovim bratam, ter so šli v mesto; in Joab se je tudi vernil v Jeruzalem.

16. Ko je pa Sirijan vidil, de je padel pred Izraelam, je poslal sporočnikov, in je perpeljal Siri-

1. to je, jim je dal odrezati oblačila do ledja.

Digitized by Google

jana, ki je unkraj reke; Sofah pa, poglavar Adarezerjeve vojašine, je bil njih vojvoda.

17. Ko je bilo to Davidu povedano, je zbral ves Izrael, in je šel čez Jordan, ter je planil nad njé, in je obernil vojskino versto njim nasproti, in oni so se z njim bojevali.

18. Bežal pa je Sirijan pred Izraelam; in David je potolkel zmed Sirijanov sedem tavžent vozov, in štirdeset tavžent peščov, in Sofaha, vojskiniga poglavarja.

19. Ko so pa Adarezerjevi hlapci vidili, de jih je Izrael premagal, so perbežali k Davidu, in so mu služili; Sirija pa ni hotla dalje pomoči dajati Amonovim otrokam.

XX. Poglavje.

Joab, vojvoda Davidove vojske, premaga Amonce in razdene njih mesto Rabo. David vzame kralju Melkomu krono, in si da iz nje narediti krono, mestnjane pa ukaže pokončati. Vojske s Filistejci; v njih so bili pobiti trije velikani.

1. Zgodilo se je pa po preteklim letu, tisti čas, kadar kralji navadno na vojske hodijo, je Joab zbral vojsko, in junake iz vojašine, ter je pokončal deželo Amonovih otrók; in je šel, in obsedel Rabo; David pa je ostal v Jeruzalemu, kadar je bil Joab udaril Rabo, in jo je bil razdjal.[1]) 2. Kralj. 11, 1 : 12, 1.

2. Vzel je pa David krono Melkomu[2]) z njegove glave, in je našel na nji zlatá talent teže in predrazih biserov; in si je iz tega naredil krono; pobral je tudi veliko plena iz mesta;

3. ljudstvo pa, ki je bilo v njem, je izpeljal, in je dal čez nje iti mlativnice, in seni, in železne vozove,[3]) takó de so bili razsekani in razterti; takó je storil David vsim mestam Amonovih otrók; in se je vernil z vsim svojim ljudstvam v Jeruzalem.

4. Po tem se je spočela vojska v Gazeru zoper Filistejce, v kteri je Sobohaj, Husačan, pobil Safaja iz Rafaimoviga rodú, ter jih je ponižal. 2. Kralj. 21, 18.

5. Tudi druga vojska je bila zoper Filistejce, v kteri je Adeodat,[4]) sin Saltov,[5]) Betlehemljan,

---

1. Ta čas, ko je Joab oblegal Rabo, je bil David v Jeruzalemu, in je prešestoval z Betsabejo. Gl. 2. Kralj. 11, 1. Joab je bil vzel le en del mesta, králjev grad; po tem pa je bil prišel David, in je razdjal vse mesto. Gl. 2. Kralj. 12, 26—29.
2. „*Melkomu*“, to je, kralju; kralj se imenuje po hebrejsko „*melek*“.
3. „*seni*“ ali vlačulje ali smuči. Drugi prestavljajo hebrejsko: „*jih je razrezal z žago, in z železnimi vozovi in z rezivnicami*“.
4. „*Adeodat*“, v latinskim: „*Adeodatus*“, to je, od Boga dan; v hebrejskim: „*Elhanan*“.
5. „*Saltov*“, v latinskim: „*Saltus*“, to je, Gojzdov; v hebrejskim: „*Ben Jair*“, to je, „*sin Jairjev*“.

Digitized by Google

ubil brata Golijata, Getejca, čigar[6]) suličin drog je bil kakor tkavsko vratilo.

6. Pa tudi druga vojska se je permerila v Getu, v kteri je bil silno dolg človek, ki je imel po šest perstov, to je, skupej štiri in dvajset; in tudi ta je bil iz Rafoviga[7]) debla rojen.

7. Ta je preklinjal Izraela; in udaril ga je Jonatan, sin Samaa, Davidoviga brata. Ti so Rafovi sinovi v Getu, kteri so padli po roki Davida in njegovih hlapcov.

XXI. Poglavje.

David zapové Joabu, de naj prešteje vse moštvo, ki je za vojsko; Joab pa se temu povelju le prav nerad vda. Za tega voljo napové Bog Davidu kazen po preroku Gadu, ter mu da na zbiranje eno zmed treh nadlog. David si izvóli kugo, za ktero pomerje veliko ljudí. David prosi Boga, de naj zanese ljudstvu; Bog usliši njegovo prošnjo, ogenj z neba zažge njegovo daritev na altarji, in kuga jenja.

1. Vzdignil pa se je satan zoper Izrael, in je spodbodel Davida, de bi se preštel Izrael. 2. Kralj. 24, 1. Spod. 27, 24.

2. In David je rekel Joabu, in poglavarjem ljudstva: Pojdite in preštejte Izrael od Bersabe do Dana, in pernesite mi število, de ga vem.

3. In Joab je odgovoril: Naj pomnoži Gospod svoje ljudstvo stokrat toliko, kolikor jih je; niso li, gospod moj kralj, vsi tvoji hlapci? Zakaj to vpraša moj kralj, kar bi se v greh štelo Izraelu?[1])

4. Pa králjeva beseda je bolj obveljala, in šel je Joab, ter je obhodil ves Izrael, in se je vernil v Jeruzalem.

5. In je dal Davidu število teh, ktere je bil obhodil, in našlo se je vse število Izraelovo tavžentkrat tavžent in sto tavžent móž, ki so meč izdérali; iz Juda pa je bilo štiri sto in sedemdeset tavžent vojšakov.

6. Zakaj Levija in Benjamina ni štel, zato ker je Joab nerad spolnil králjevo povelje.

7. Ni pa bilo Bogu všeč, kar je bilo ukazano, in udaril je Izraelce.

8. In David je Bogu rekel: Silno sim grešil, de sim to storil; prosim, odvzemi krivico svojiga hlapca, ker sim nespametno delal.

9. In Gospod je govoril Gadu, vidcu Davidovimu, rekoč:

10. Pojdi, in govôri Davidu, in mu reci: To pravi Gospod: Zmed trojiga ti dam na zbiranje; eno, kar hočeš, izvôli, de ti storim.

11. In ko je prišel Gad k Davidu, mu je rekel: To govori

---

6. namreč, Golijatoviga brata suličin drog je bil i. t. d.

7. tudi ta je bil iz rodú velikanov. Perm. 2. Kralj. 21, 20.

1. niso li vsi Izraelci tvoji podložni, ki so vselej perpravljeni, deželo braniti, kadar koli je treba? Zakaj tedaj hočeš, de bi se v mirnih časih vse moštvo popisovalo, in v vojaški stan jemalo? To bi bilo Izraelcam „*v greh*“, to je, v zleg ali v nesrečo, ker bi s tem svojo prostost zgubili, in bi ne mógli svojiga polja in svojih vinogradov obdelovati.

Digitized by Google

Gospod: Izvôli, kar hočeš: 2. Kralj. 24, 13.

12. ali tri leta lakoto; ali de tri mesce bežiš pred svojimi sovražniki, in de njih meču ne moreš uteči; ali de tri dni meč Gospodov in kuga divja po deželi, in de angelj Gospodov mori po vsih pokrajinah Izraelovih; zdaj tedaj glej, kaj naj odgovorim njemu, ki me je poslal.

13. In David je rekel Gadu: Od vsih strani me stiskajo britkosti, pa boljše mi je, de padem Gospodu v roke, ker je obilno njegovo usmiljenje, kakor pa ljudem v roke.[2])

14. Poslal je tedaj Gospod kugo v Izrael, in padlo je zmed Izraela sedemdeset tavžent móž.

15. Poslal je tudi angelja v Jeruzalem, de bi ga udaril; in ko je bil udarjen, se je Gospod ozerl, in se je usmilil zavoljo veliciga zlega; in je zapovedal angelju, ki je udarjal: Zadosti je, naj že jenja tvoja roka! Angelj Gospodov pa je stal zraven gumna Ornana, Jebusejca.[3])

16. In David je vzdignil svoje oči, in je vidil angelja Gospodoviga stati med nebam in zemljo, in v njegovi roki izdert meč in obernjen proti Jeruzalemu; in padli so on in starašini, oblečeni v žimnate oblačila, z obrazam na zemljo.

17. In David je rekel Bogu: Nisim li jez, ki sim ukazal, de se je štelo ljudstvo? Jez sim, ki sim grešil, jez, ki sim hudo storil, Kaj se je ta čeda zadolžila? Gospod, moj Bog, prosim, naj se oberne tvoja roka na mene in na hišo mojiga očeta; tvoje ljudstvo pa ne bodi tepeno!

18. Angelj Gospodov pa je zapovedal Gadu, naj pové Davidu, de naj gre in sozida altar Gospod Bogu na gumnu Ornana, Jebusejca.

19. Šel je tedaj David po Gadovi besedi, ki mu jo je govoril v imenu Gospodovim.

20. Ko je bil pa Ornan kviško pogledal, in je vidil angelja, in njegovi štirje sinovi z njim, so se skrili; tisti čas je namreč na gumnu pšenico mlatil.

21. Ko je bil tedaj prišel David k Ornanu, ga je zagledal Ornan, in mu je šel naproti iz gumna, ter se mu je perklonil z obrazam do tal.

22. In David mu je rekel: Daj mi kraj svojiga gumna, de naredim na njem altar Gospodu, takó de prejmeš toliko srebra, kolikor velja, in de jenja nadloga izmed ljudstva.

23. Rekel pa je Ornan Davidu: Vzemi, in stori naj gospod moj kralj, kar koli mu dopade; pa tudi volov dam v žgavno daritev, in mlativnic za derva, in pšenice v daritev; vse bom rad podelil.

24. In kralj David mu je rekel: Nikakor se ne bo takó zgodilo, temuč srebra bom dal, kolikor

2. Božja roka je očetovska, in kaznuje iz ljubezni; ljudje pa delajo večkrat iz strasti in iz hudobije. V drugim pomenu pa je boljše priti ljudem v roke, kakor Bogu, kakor se bere v Dan. 13, 23. Sir. 11, 22.; zakaj Bog zamore vekomaj kaznovati, hudo pa, kar nam ljudje napravijo, kmalo mine.

3. Oranovo gumno je bilo na hribu po imenu „*Morija*“.

Digitized by Google

veljá; zakaj ne smem tebi jemati, in takó Gospodu darovati podarjenih žgavnih daritev.

25. Dal je tedaj David Ornanu za prostor šest sto zlatih seklov po nar pravičniši teži.

26. In naredil je ondi altar Gospodu, in je daroval žgavne daritve, in mirne daritve, ter je klical v Gospoda, in uslišal ga je po ognji z neba nad altarjem žgavne daritve. 2. Kron. 3, 1.

27. In Gospod je zapovedal angelju; in vtaknil je svoj meč v nožnico.

28. Zdajci je tedaj David, ko vidi, de ga je Gospod uslišal na gumnu Ornana, Jebusejca, zaklal ondi darov.

29. Šotor Gospodov pa, kteriga je bil Mojzes naredil v pušavi, in altar za žgavne daritve, je bil tisti čas na višavi v Gabaonu. 2. Mojz. 36, 2.

30. In David ni mogel priti do altarja, de bi bil ondi prosil Boga; zakaj silno je bil prestrašen, ko je vidil meč angelja Gospodoviga.

XXII. Poglavje.

David določi mesto, namreč Ornanovo gumniše, za tempelj; naročí svojimu sinu Salomonu, de naj ga zida; mu zapusti silno veliko zlata, srebra, brona, železa, kamnja in lesa; ter tudi opominja vse Izraelove poglavarje, de naj per tem delu podpérajo njegoviga sina.

1. In David je rekel: To je hiša Božja, in to je altar za žgavno daritev Izraelovo.[1])

2. In je ukazal, de naj se zberejo vsi spreobernjenci[2]) iz Izraelove dežele, in je postavil zmed njih kamnjarje, naj lomijo in obdelujejo kamne, de bi se zidala hiša Božja.

3. Tudi je perpravil David prav veliko železa za žeblje per vratih, in za sklade in vezi, in brona nesošteto težo.

4. Tudi cedrov les se ni mogel preceniti, ki so ga bili Sidonci in Tirci Davidu napeljali.

5. In David je rekel: Salomon, moj sin, je majhen in mehek mladenček; hiša pa, ki jo hočem zidati Gospodu, mora taka biti, de se imenuje po vsih deželah; perpravil mu bom tedaj, kar je potrebno. In za tega voljo je pred svojo smertjo perpravil vse stroške.

6. In je poklical Salomona, svojiga sina, ter mu je ukazal, naj zida hišo Gospodu, Izraelovimu Bogu.

---

1. Tukaj (na gori „*Morii*“, kjer je bilo gumno Ornanovo), naj se tempelj zida, in tukaj naj bo v prihodnje kraj za daritve. David je ta kraj odločil po Božjim navdihnjenji, kar se posname iz 2. Kron. 3, 1. Hrib „*Morija*“ je bil proti severnimu vzhodu od sionske gore; proti severnimu zahodu je bila gora „*Akra*“; vsi trije hribi so obsegali jeruzalemsko mesto; poznejše pa se je mesto še dalje razširile po ravnini proti severju.

2. to je, Kananejci, ki so bili ostali med Izraelci, kterim se je bilo življenje pustilo s to pogojo, de so se odpovedali malikovanja, in de so opravljali sužnje dela. Glej 3. Kralj. 9, 20. 21.

Digitized by Google

7. In David je rekel Salomonu: Moj sin, moja volja je bila, de bi bil zidal hišo imenu Gospoda, mojiga Boga; 2. Kralj. 7, 2. Zgor. 17, 1.

8. pa zgodila se je beseda Gospodova do mene, rekoč: Veliko kervi si prelil, in preveliko vojsk si imel; ne boš mogel zidati hiše mojimu imenu, ko si toliko kervi prelil vpričo mene.

9. Sin, ki ti bo rojen, bo prav miren mož; zakaj dal mu bom pokoj per vsih sovražnikih okrog in okrog; in zavoljo tega vzroka bo Miren[3]) imenovan; in mir in pokoj bom dal v Izraelu vse njegove dni.

10. On bo zidal hišo mojimu imenu, in on mi bo sin, jez pa mu bom oče; in uterdil bom prestol njegoviga kraljestva čez Izrael na večno. 2. Kralj. 7, 13: 3. Kralj. 5, 5. Hebr. 1, 5.

11. Zdaj tedaj, moj sin, Gospod bodi s teboj, in bodi srečen, in zidaj hišo Gospodu, svojimu Bogu, kakor je govoril od tebe!

12. Naj ti da Gospod tudi modrost in razumnost, de moreš vladati Izrael, in ohraniti postavo Gospoda, svojiga Boga;

13. zakaj po tem boš lahko srečen, če ohraniš zapovedi in pravice, ktere je ukazal Gospod Mojzesu, de naj jih uči Izraelce; bodi serčen, in moško se obnašaj, ne boj se, in ne plaši se!

14. Glej, jez sim v svojim ubožtvu[4]) perpravil stroške za hišo Gospodovo, zlata sto tavžent talentov, in srebra tavžentkrat tavžent talentov,[5]) brona[6]) pa in železa ni pretehtati; zakaj obilnost preseže število; lesa in kamnja sim perpravil za vse potrebe.

15. Tudi imaš prav veliko umetnikov, kamnjarjev, in zidarjev, in tesarjev, in prav modrih za naredbo vsih umetnijskih izdelkov

16. iz zlata, in srebra, in brona, in železa, kteriga ni števila. Vzdigni se tedaj, in naredi, in Gospod bo s teboj.

17. David je ukazal tudi vsim poglavarjem Izraelovim, de naj pomagajo Salomonu, njegovimu sinu.

18. Vidite, pravi, de je Gospod, vaš Bog, z vami, in de vam je dal pokoj okrog in okrog, in de vam je dal vse vaše sovražnike v roke, in de je podveržena dežela pred Gospodam, in pred njegovim ljudstvam.

19. Dajte tedaj svoje serca, in svoje duše, de išete Gospoda, svojiga Boga; in vzdignite se, in sozidajte svetiše Gospod Bogu, de se pernese skrinja zaveze Gospodove, in posode Gospodu posvečene, v hišo, ki bo zidana imenu Gospodovimu.

---

3. „*Miren*“ pomeni hebrejsko imé „*Salomon*“.

4. to je glas ponižnosti. Drugi prestavljajo: „*v svoji revi*“ ali „*britkosti*“, v dneh svoje vlade, ki so bili polni težave in truda.

5. Talent zlata znese 9650 cesarskih zlatov, ali 45410 goldinarjev; talent srebra pa znese 2980 goldinarjev noviga denarja. Zastran tega neizrečeno veliciga zneska glej 3. Kralj. 10. razl. 18.

6. to je, kotlovine in železa je toliko, de se zavoljo obilnosti ne more stehtati.

Digitized by Google

XXIII. Poglavje.

David zroči kraljevanje svojimu sinu Salomonu, in odloči levitam in duhovnam opravila v svetim šotoru.

1. Tedaj je David, star in zelo perleten, postavil Salomona, svojiga sina, kralja čez Izrael.

2. In zbral je vse Izraelove poglavarje, in duhovne, in levite.

3. In šteli so se leviti od tridesetih let in čez;[1]) in našlo se jih je osem in trideset tavžent móž.

4. Zmed teh je bilo odbranih in razdeljenih za službo v hiši Gospodovi štiri in dvajset tavžent,[2]) sprednikov[3]) pa in sodnikov[4]) šest tavžent.

5. Dalje štiri tavžent vratarjev, in ravno toliko pevcov, ki so peli Gospodu na orodje, ki ga je bil naredil za petje.

6. In razdelil jih je David po verstah Levijevih sinov, namreč Gersona, in Kaata, in Merarija. Zgor. 6, 1.

7. Sinovi Gersonovi so bili: Leedan in Semej.

8. Sinovi Leedanovi: poglavar Jahiel, in Zetan, in Joel, trije.

9. Sinovi Semejevi: Salomit, in Hosiel, in Aran, trije; ti so poglavarji Leedanovih družin.

10. Dalje Semejevi sinovi: Lehet, in Ziza, in Javs, in Barija; ti so Semejevi sinovi, štirje.

11. Bil je pa Lehet pervi, Ziza drugi; dalje Javs in Barija nista imela veliko sinov, zatorej sta se v eno družino in v eno hišo štela.

12. Sinovi Kaatovi: Amram in Isaar, Hebron in Oziel, štirje.

13. Sinovi Amramovi: Aron in Mojzes. Odločen pa je bil Aron, de bi služil v presvetim, on in njegovi sinovi na večno, in de bi zažigal kadilo Gospodu, po svoji šegi, in hvalil njegovo imé na večno. Zgor. 6, 3. Hebr. 5, 4.

14. Sinovi Mojzesa, moža Božjiga, so se tudi perštevali Levijevimu rodu.

15. Sinovi Mojzesovi: Gersom in Eliezer. 2. Mojz. 2, 22. in 18, 3. 4.

16. Sinovi Gersomovi: Subuel, pervi.

17. Bili so pa sinovi Eliezerjevi: Rohobija, pervi;[5]) Eliezer pa ni imel druzih sinov. Dalje so se Rohobijevi sinovi silno pomnožili.

---

1. Po teh letih je David dal sperviga levite šteti (primeri 4. Mojz. 4, 3.); poznejše pa jih je ukazal šteti od dvajsetiga leta (v. 24. in 27.), ker se mu je zdelo, de tudi mlajši leviti službo lahko opravljajo, ker ni bilo več potreba, kakor v pušavi, svetiga šotora z vso njegovo pripravo prenašati in postavljati. Takó se dajo soediniti verste 3. 24. 27.
2. de so se verstili v opravljanji svoje službe.
3. V hebrejskim: „*pisarjev*“. Glej 5. Mojz. 16, 18.
4. de so mnoge pravde razsojevali.
5. pervi in poslednji rojeni, ker ni bilo druzih sinov. Gl. Mat. 1, 25.

Digitized by Google

18. Sinovi Isaarjevi:[6]) Salomit, pervi.

19. Sinovi Hebronovi: Jerijav, pervi, Amarija, drugi, Jahaziel, tretji, Jekmaam, četerti.

20. Sinovi Ozielovi: Miha, pervi, Jesija, drugi.

21. Sinovi Merarijevi:[7]) Moholi in Musi. Sinovi Moholijevi: Eleazar in Kis.

22. Umerl je pa Eleazar, in ni imel sinov, ampak hčere; in vzeli so jih Kisovi sinovi, njih bratje.[8])

23. Sinovi Musijevi: Moholi, in Eder, in Jerimot, trije.

24. Ti so bili sinovi Levijevi po svojih rodovinah in družinah, poglavarji po verstah in številu posameznih glav, kteri so opravljali službine dela v hiši Gospodovi od dvajsetiga leta in čez.

25. David je namreč rekel: Pokoj je dal Gospod, Izraelov Bog, svojimu ljudstvu, in prebivališe v Jeruzalemu do vekomaj;

26. in leviti ne bodo opravila imeli, de bi še nosili šotor, in vse njegove posode za službo.

27. Po poslednjih zapovedih Davidovih se bo tudi štelo število Levijevih sinov od dvajsetih let in čez;

28. in bodo pod roko[9]) Aronovih sinov za službo v hiši Gospodovi, na dvoriših, in v hramih, in v kraji očiševanja, in v svetišu,[10]) in per vsih službinih delih v hiši Gospodovi.

29. Duhovni pa bodo čez pokladne kruhe, in čez daritev iz pšenične moke, in čez opresne mlince, in čez ponve, in čez opraženo, in čez vso tehto in mero;[11])

30. leviti pa naj stojé zjutrej,[12]) de hvalijo in prepevajo Gospodu; in ravno takó na večer,

31. ne le ob darovanji žgavnih daritev Gospodovih, ampak tudi ob sabotah, in mlajih, in druzih praznikih,[13]) po številu in po šegah vsaktere reči, vedno pred Gospodam.

32. In naj čujejo nad stražo[14]) zavezniga šotora, in nad šego svetiša, in nad stražo Aronovih sinov, svojih bratov, de služijo v hiši Gospodovi.

---

6. Glej zgor. v. 12., kjer se imenuje „*Isaar*“.
7. Glej zgor. v. 6., kjer je imenovan „*Merari*“.
8. to je, njih strički so si jih zaročili. Prim. 4. Mojz. 27, 3. 6 : 36, 7.
9. to je, bodo pod poveljem, pod oblastjo Aronovih mlajšev.
10. Namesti: „*v kraji očiševanja, in v svetišu*“, je v hebrejskim: „*v očiševanje vsiga svetiga*“ naj služijo.
11. V tempeljnu je bila hranjena mera in tehtnica, ker so z njima mérili in tehtali rečí za daritev, n. pr. moko, olje, ali težo sekla. Primeri 2. Mojz. 30, 13 : 4. Mojz. 3, 47. Vse imenovane opravila so bile poleg hebrejskiga tudi levitam zročene.
12. leviti naj stojé v tempeljnu ob času darovanja.
13. naj bodo leviti . . . vedno pred Gospodam, ter naj skerbno opravljajo svojo službo v šotoru Gospodovim.
14. nad službo, ki se po navadi opravlja v sv. šotoru.

Digitized by Google

XXIV. Poglavje.

David razdelí Aronove sinove, to je, Eleazarjevo in Itamarjevo rodovino, v štiri in dvajset verst, in jim po vadljeji odloči službo. Enako razdelí tudi levite, in jim po vadljeji odkaže opravila.

1. Dalje so bili med Aronovimi sinovi ti razdelki: Aronovi sinovi: Nadab, in Abiu, in Eleazar, in Itamar.

2. Umerla pa sta Nadab in Abiu pred svojim očetam brez otrók; duhovstvo pa sta opravljala Eleazar in Itamar. 3. Mojz. 10, 2: 4. Mojz. 3, 4.

3. In razdelil jih[1]) je David, to je, Sadoka zmed Eleazarjevih sinov, in Ahimeleka[2]) zmed Itamarjevih sinov, po njih verstah in službi.[3])

4. In našlo se je veliko več Eleazarjevih sinov med poglavarskimi možmi,[4]) kakor sinov Itamarjevih. Dodelil pa je njim, to je, Eleazarjevim sinovam, šestnajst poglavarjev po njih družinah, in Itamarjevim sinovam osem po njih družinah in hišah.[5])

5. Dalje je razdelil obe družini[6]) po vadljejih;[7]) bili so namreč poglavarji svetiša in poglavarji Božji[8]) takó zmed sinov Eleazarjevih, kakor zmed sinov Itamarjevih.

6. In popisal jih je Semeja,[9]) Natanaelov sin, pisar, levit, vpričo kralja, in poglavarjev, in Sadoka, duhovna,[10]) in Ahimeleka, Abjatarjeviga sina, tudi vpričo poglavarjev duhovskih in levitovskih družin; eno hišo, ki je bila čez druge postavljena,[11]) Eleazarjevo; drugo hišo pa, ki je pod seboj imela druge, Itamarjevo.[12])

---

1. namreč Eleazarjeve in Itamarjeve mlajše, ki so bili tisti čas.
2. Ahimelek je bil Abjatarjev sin. Glej v. 6.
3. Je odločil Sadokove mlajše od Abjatarjevih, in je naredil med njimi razdelke za službo.
4. našlo se je med Eleazarjevimi mlajši veliko več družinskih poglavarjev, kakor med Itamarjevimi mlajši.
5. Postavil je šestnajsterim Eleazarjevim rodovinam šestnajst poglavarjev, in osmerim Itamarjevim rodovinam osem poglavarjev, vsih skupej štiri in dvajset.
6. namreč Sadokove in Ahimelekove družine.
7. Vadljej naj bi določil red, po kterim naj se duhovni med seboj versté v službi; takó se je odvernila sumljivost in zavidnost.
8. bili so poglavarji duhovnov v svetišu in per Božji službi.
9. po versti, kakor jih je bil namreč vadljej zadel.
10. prav za prav Sadoka, višiga duhovna.
11. Semeja je popisal Eleazarjevo hišo ali družino, ki je bila postavljena čez druge družine, ter je bila med njimi naj imenitnejši, in je bila z njimi vred ene duhovske rodovine in en razred duhovnov; potem pa je popisal Itamarjevo družino, ki je tudi pod seboj imela več druzih duhovskih družin.
12. Vadljali so zverstama, enkrat za Eleazarjeve, enkrat pa za Itamarjeve, takó de se je poredama en duhovski razred naredil iz Eleazarjevih mlajšev, in eden iz Itamarjevih. Ker je bilo Itamarjevih rodovin le osem, so poslednji vadljeji zadevali le Eleazarjeve mlajše.

Digitized by Google

7. Došel pa je pervi vadljej Jojaribu,[13]) drugi Jedeju,
8. tretji Harimu, četerti Seorimu,
9. peti Melkiju, šesti Majmanu,
10. sedmi Akosu, osmi Abiju,[14])
11. deveti Jesvatu, deseti Seheniju,
12. enajsti Elijasibu, dvanajsti Jakimu,
13. trinajsti Hopfu, štirnajsti Isbaabu,
14. petnajsti Belgu, šestnajsti Emerju,
15. sedemnajsti Hezirju, osemnajsti Afsesu,
16. devetnajsti Feteju, dvajseti Hezekielu,
17. en in dvajseti Jahinu, dva in dvajseti Gamulu,
18. tri in dvajseti Dalajavu, štiri in dvajseti Maazijavu.
19. To so njih verste po njih opravilih,[15]) de hodijo v hišo Gospodovo po svoji šegi pod roko[16]) Arona, svojiga očeta, kakor je zapovedal Gospod, Izraelov Bog.
20. Dalje zmed Levijevih sinov, ki so bili ostali, zmed Amramovih sinov,[17]) je bil Subael, in zmed Subaelovih sinov Jehedeja.
21. In zmed Rohobijevih sinov[18]) poglavar Jesija.
22. Isaarijev sin pa je bil Salemot,[19]) in Salemotov sin Jahat;
23. in njegov sin[20]) Jerijav, pervi, Amarija, drugi, Jahaziel, tretji, Jekmaan, četerti.
24. Ozielov sin Miha, Mihov sin Samir.
25. Mihov brat Jesija, in Jesijev sin, Zaharija.
26. Merarijevi sinovi: Moholi in Musi. Ozijavov sin Beno.
27. Merarijev sin je bil tudi Ozijav; in Soam, in Zahur, in Hebri.[21])
28. Dalje Moholijev sin: Eleazar, ki ni imel otrók.
29. Sin Kisov[22]) pa: Jerameel.
30. Musijevi sinovi: Moholi, Eder in Jerimot. Ti so bili sinovi Levijevi po hišah svojih družin.
31. In vergli so tudi oni vadljeje s svojimi brati, Aronovimi sinovi, vpričo Davida, kralja, in Sadoka, in Ahimeleka, in poglavarjev duhovskih in levitovskih družin; veči in manjši,[23]) vse je vadljej enako razdelil.

13. Pervi duhovski razred je bila rodovina, ktere poglavar je bil Jojarib.
14. Primeri Luk. 1, 5., kjer se Caharija šteje v Abijev rod.
15. To so njih razdelki k njih opravilam.
16. Pod oblastjo. Primeri zgor. 23. razl. 9. Štiri in dvajseteri duhovski razredi so se verstili v svoji službi.
17. zanej Aronove rodovine, ki je bila sama odločena v duhovstvo (Zgor. 23, 13.).
18. kteri so se močno množili. Glej zgor. 23, 17.
19. „*Salemot*“ se imenuje zgor. 23, 18. „*Salomit*“.
20. „*njegov*“ se mora razumeti: „*Hebronov sin je bil Jerijav*“, ne pa: „*Jahatov sin*“; to se vidi iz pogl. 23, 19.
21. ti so bili namreč Ozijavovi sinovi.
22. „*Kis*“ je bil „*Moholijev*“ sin. Glej zgor. 23, 21.
23. „*veči in manjši*“, to je, visoki in nizki, poglavarji in njih nar manjši bratje, vsi so vadljali. Drugi razlagajo: „*starji in mlajši*“. Kakor so bili duhovni, Aronovi mlajši, razdeljeni v štiri in dvajset verst, in so po vadljanji

Digitized by Google

XXV. Poglavje.

Sinovi Asafovi, Hemanovi in Iditunovi, ki so bili odločeni za petje. Pevci se razdelijo po vadljeji v štiri in dvajset verst.

1. Tedaj so David in viši vojskine trume [1]) odločili v službo sinove Asafove, in Hemanove, in Iditunove, de bi prerokovali [2]) na citre, in brenklje, in cimbale, in de bi po svojim številu sebi zročeno službo opravljali.

2. Zmed sinov Asafovih: Zahur, in Jožef, in Natanija, in Asarela, Asafovi sinovi; pod roko Asafa, ki je prerokoval per kralji. [3])

3. Dalje Iditun. Iditunovi sinovi: Godolija, Sori, Jeseja, in Hasabija, in Matatija, šesteri, pod roko svojiga očeta Iditуna, ki je na citre prerokoval pred njimi, ki so slavili in hvalili Gospoda.

4. Tudi Heman. Hemanovi sinovi: Bokijav, Matanijav, Oziel, Subuel, in Jerimot, Hananija, Hanani, Elijata, Gedelti, in Romemtiezer, in Jesbakasa, Meloti, Otir, Mahazijot.

5. Vsi ti so bili sinovi Hemana, ki je bil králjev videc [4]) v besedah Božjih, de je povzdigoval rog; [5]) dal je pa Bog Hemanu štirnajst sinov in tri hčere.

6. Vsi so bili pod roko svojiga očeta razdeljeni, de so peli v tempeljnu Gospodovim na cimbale, in brenklje, in citre, za službo v hiši Gospodovi per kralji; pod Asafam namreč, in Iditunam, in Hemanam.

7. Bilo je pa število tistih z njih brati vred, ki so učili petje Gospodovo, vsi učeniki, dve sto in osem in osemdeset. [6])

8. In vergli so vadljeje po svojih verstah po enakim, viši in niži, enako učeni in neučeni. [7])

9. In došel je pervi vadljej Jožefu, ki je bil zmed Asafo-

---

zvedili, kakó naj se v svoji službi versté; takó so bili tudi leviti razdeljeni v štiri in dvajset verst, in vadljej je določil, po kterim redu naj bodo med duhovske verste razdeljeni.

1. David in zgor. 24, 6. imenovani viši, duhovski in deželski oblastniki so odločili v službo.
2. „*prerokovali*“, to je, svete pesmi peli. Glej 1. Kralj. 10, 5.
3. ki je králjevim svetim pesmim napeve delal, in jih je tudi prepeval. Drugi razlagajo: ki je svete pesmi pel v Jeruzalemu per králjevim novim šotoru, ne pa v Gabaonu per starim šotoru.
4. „*videc*“, to je, pevec svetih pesem per svetim šotoru.
5. de je povikševal Božjo moč. Primeri Ps. 88, 19. i. d.
6. Pevci so bili razdeljeni v štiri in dvajset razredov ali verst (v. 9—31.), kakor duhovni in leviti. Vsak razred je imel dvanajst učenikov, vsih skupaj je bilo tedaj 288. Pod njih oblastjo je bilo velike število pevcov, ki niso bili še prav izurjeni v petji; zatorej so se mógli še vaditi po uku svojih učenikov.
7. Vergli so vadljeje, de so zvedili versto, po kteri naj vsakteri služi. Ti pevski razredi so bili razdeljeni med posamezne duhovske verste ravno takó, kakor tudi drugi leviti, ki so imeli svoje opravila.

Digitized by Google

vih.[8]) Drugi Godoliju, njemu in njegovim sinovam in njegovim bratam, dvanajsterim.[9])

10. Tretji Zahurju, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

11. Četerti Isarju, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

12. Peti Nataniju, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

13. Šesti Bokijavu, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

14. Sedmi Isreelu, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

15. Osmi Jesaju, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

16. Deveti Mataniju, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

17. Deseti Semeju, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

18. Enajsti Azareelu, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

19. Dvanajsti Hasabiju, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

20. Trinajsti Subaelu, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

21. Štirnajsti Matatiju, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

22. Petnajsti Jerimotu, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

23. Šestnajsti Hananiju, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

24. Sedemnajsti Jesbakasu, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

25. Osemnajsti Hananitu, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

26. Devetnajsti Melotitu, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

27. Dvajseti Elijatu, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

28. En in dvajseti Otirju, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

29. Dva in dvajseti Gedeltitu, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

30. Tri in dvajseti Mahazijotu, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

31. Štiri in dvajseti Romemtiezerju, njegovim sinovam in bratam, dvanajsterim.

XXVI. Poglavje.

Vratarji per svetišu Gospodovim. Čuvaji nad zakladi Gospodoviga svetiša. Učeniki, pisarji in sodniki zunaj mesta po deželi.

1. Razdelki vratarjev[1]) pa so | bili: Zmed Koretovih:[2]) Mese-

---

8. ki je bil Asafov sin. Čez pervo pevsko versto je bil postavljen Jožef; zmed njegovih sinov, bratov ali tudi sorodnikov je bilo izbranih še drugih enajst učenikov (razl. 6.), in tudi druzih nižih pevcov v potrebnim številu.

9. to je, bilo jih je dvanajst učenikov, zraven nižih pevcov.

1. v tempeljnu in okrog tempeljna. Razdeljeni so bili tudi v štiri in dvajset razredov, in so imeli štiri poglavarje.

2. Kore je bil iz rodovine Kaata, ki je bil Levijev sin.

Digitized by Google

lemija, Koretov sin,[3]) zmed Asafovih sinov.[4])

2. Meselemijevi sinovi: Zaharija, pervorojeni, Jadihel, drugi, Zabadija tretji, Jatanael, četerti,

3. Elam, peti, Johanan, šesti, Elioenaj, sedmi.

4. Obededomovi sinovi[5]) pa: Semeja, pervorojeni, Jozabad, drugi, Joaha, tretji, Sahar, četerti, Natanael, peti,

5. Amiel, šesti, Isahar, sedmi, Folati, osmi; zakaj blagoslovil ga je Gospod.

6. Semeju, njegovimu sinu, pa so bili rojeni sinovi, spredniki svojih družin; bili so namreč prav terdni možje.

7. Semejevi sinovi[6]) tedaj: Otni, in Rafael, in Obed, Elzabad, njegovi bratje,[7]) prav terdni možje; tudi Eliu in Samakija.

8. Vsi ti so bili zmed sinov Obededomovih; oni in njih sinovi in bratje, prav terdni za službo; dva in šestdeset zmed Obededomovih.

9. Dalje Meselemijevi sinovi in njih bratje, prav močni, osemnajst.

10. Zmed Hosovih pa, to je, zmed Merarijevih sinov:[8]) Semri, poglavar (ni imel namreč pervorojenca,[9]) in za volje tega ga je postavil njegov oče poglavarja),

11. Helcija, drugi, Tabelija, tretji, Zaharija, četerti. Vsi ti so bili sinovi in bratje Hosovi, trinajst.

12. Ti so bili razdeljeni za vratarje, de bi vedno ko poglavarji straž, kakor tudi njih bratje, služili v hiši Gospodovi.

13. Vergli so se tedaj vadljeji po enakim, malim in velikim po njih družinah, za vsaktere vrata.

14. Zadel je tedaj vadljej izhodnji del,[10]) Selemija;[11]) dalje je Zahariju, njegovimu sinu, možu prav modrimu in zvedenimu, ko je vadljal, došla severna stran;

15. Obededomu in njegovim sinovam pa proti jugu; na ti strani hiše je bilo zbiralište starašin.[12])

16. Sefimu in Hosu proti zahodu per vratih, ki deržijo na pot v breg;[13]) straža proti straži.[14])

17. Proti izhodu pa je bilo šest levitov, in proti severju štirje po dnevi, in proti jugu tudi štirje po

---

3. „*Meselemija*“ je bil iz Koretove rodovine.
4. iz tiste družine Koretoviga rodú, ktere očak je bil Asaf. Zgor. 6, 37. se „*Asaf*“ imenuje „*Abiasaf*“.
5. Obededom je bil tudi iz Koretoviga rodú.
6. V eni versti se imenuje „*Semej*“, v eni pa „*Semeja*“.
7. namreč, Otnijevi bratje, prav jaki, serčni možje.
8. „*Hosa*“ je bil iz hiše Merarija, Levijeviga sina.
9. pervorojenec je bil ali umerl, ali pa ni bil zmožen za pervorojenske pravice.
10. to je, zadel je vadljej njega, ki bo stražni sprednik per izhodnjih vratih.
11. „*Selemija*“ se imenuje zgor. 2. v. „*Meselemija*“.
12. V hebrejskim: „*Obededomu proti jugu, in njegovim sinovam per hiši Asupimu*“ (per hiši zbirališa ali zaloge).
13. V hebrejskim: „*Supimu in Hosahu proti zahodu per vratih Šalekeť, kjer gré cesta gori*“ (na hrib z imenam „*Morija*“).
14. takó de je straža postavljena proti straži; drugi prestavljajo: „*straža za stražo*“, namreč zaporedama.

Digitized by Google

dnevi, in kjer je bilo zbirališe,[15]) po dva in dva.

18. Tudi per hramih vratarjev proti zahodu štirje na potu, in po dva po hramih.[16])

19. To so razdelki vratarjev zmed sinov Koretovih in Merarijevih.

20. Dalje je bil Ahija čez zaklade hiše Božje, in čez svete posode.

21. Sinovi Ledana, Gersonitoviga sina:[17]) od Ledana so bili poglavarji družin Ledana, Gersonitoviga: Jehieli;[18])

22. Jehielovi sinovi: Zatan in Joel, njegova brata,[19]) sta bila čez zaklade hiše Gospodove.

23. Zmed Amramovih, in Isaarjevih, in Hebronovih in Oziheloviḥ

24. pa Subael, sin Gersoma, Mojzesoviga sina, sprednik čez zaklade;

25. tudi njegovi bratje od Eliezerja, kteriga sin je bil Rahabija, in tega sin Isaija, in tega sin Joram, tudi tega sin Zekri, in tega sin Selemit;

26. ta Selemit in njegovi bratje so bili čez zaklade svetih rečí, ktere je posvetił kralj David, in poglavarji družin, in viši čez tavžent, in stotniki, in vojskini vodniki;

27. iz vojsk in od plena iz bojev so to posvetili za popravo in za orodje tempeljna Gospodoviga.

28. Vse to pa je posvetił Samuel, videc, in Savel, Kisov sin, in Abner, Nerjev sin, in Joab, Sarviin sin. Vsi so to posvetili po roki Selemita, in njegovih bratov.[20])

29. Čez Isaarjeve pa je bil Honenija, in njegovi sinovi, za zunanje opravila per Izraelu,[21]) de so ga učili in sodili.[22])

30. Dalje zmed Hebronovih: Hasabija in njegovi bratje, prav terdni možje, tavžent in sedem sto jih je bilo čez Izrael unkraj Jordana proti zahodu, za vse dela Gospodove,[23]) in v králjevo službo.

31. Zmed Hebronovih pa je bil Jerija poglavar po njih družinah in rodovinah. V štirdesetim letu kraljestva Davidoviga so bili prešteti, in našli so se prav terdni možje v Jazeru v Galaadu,[24])

32. in njegovi bratje, močnejši starosti, dva tavžent in sedem

---

15. V hebrejskim: „*per* (hiši) *Asupimu po dva*“. Primeri razl. 12.

16. V hebrejskim: „*Per Parbaru* (predmestji) *proti zahodu so bili štirje na potu, dva per Parbaru*“. — „*Parbar*“ in *Šaleket*“ ste imeni vrat v sveti šotor.

17. „*Ledan*“, zgor. 23, 7. „*Leedan*“, je bil Gersonov sin.

18. „*Jehieli*“, zgor. 23, 8. „*Jahiel*“, je bil Leedanov sin.

19. to je, Jehielova brata sta bila čez zaklade.

20. Vse, kar so bili imenovani možje Bogu posvetili ali svetimu šotoru podarili, je bilo Selemitu in njegovim bratam v varstvo izročeno. Iz te verste se vidi, de ni samo David, ampak de so tudi Samuel, Savel in junaški vojvodi svetimu šotoru darovali od tega, kar so bili v vojski perdobili.

21. „*zunanje opravila*“ se imenujejo v nasprotji opravil v sv. šotoru.

22. V hebrejskim: „*so bili pisarji* (spredniki, uredniki) *in sodniki*“.

23. za vse razsodbe in druge deželske opravila, ki so jih Izraelci med dela službe Božje šteli, ker je bil Bog njih kralj.

24. „*Jazer*“ je bilo veliko mesto na zahodnji strani Jordana.

Digitized by Google

sto družinskih poglavarjev. Postavil pa jih je David kralj čez Rubnove, in Gadove, in polovico Manasetoviga rodú, za sleherno službo Božjo in králjevo.

XXVII. Poglavje.

Poglavarji Davidovih vojskinih trum, ki so se zaporedama vsak mesec verstili v službi. Poglavarji posameznih Izraelovih rodov. Davidovi služabniki, svetovavci in poglavar vse njegove vojske.

1. Otroci Izraelovi pa so bili po svojim številu družinski poglavarji, viši čez tavžent, in stotniki, in spredniki, kteri[1]) so služili kralju po svojih trumah,[2]) ter so prihajali, in odhajali po posameznih mescih v letu, in vsakteri je bil čez štiri in dvajset tavžent.

2. Čez pervo trumo v pervim mescu je bil Jesboam, sin Zabdielov, in pod njim *(jih je bilo)* štiri in dvajset tavžent.

3. Zmed sinov Faresovih je bil poglavar vsih poglavarjev v vojskini trumi pervi mesec.

4. Trumo druziga mesca je imel Dudija, Ahohičan, in za njim je bil drugi po imenu Makelot, ki je vodil del vojske, štiri in dvajset tavžent.

5. Vojvoda tretje trume v tretjim mescu pa je bil Banaja, sin Jojadov, duhoven,[3]) in v njegovim oddelku *(jih je bilo)* štiri in dvajset tavžent.

6. Ta je Banaja, ki je bil nar bolj junaški zmed tridesetih, in čez tridesetere;[4]) bil je pa čez njegovo trumo Amizabad, njegov sin.[5])

7. Četerti, v četertim mescu, je bil Asahel, brat Joabov, in Zabadija, njegov sin, za njim; in v njegovi trumi *(jih je bilo)* štiri in dvajset tavžent.

8. Peti, v petim mescu, je bil poglavar Samaot, Jezerec; in v njegovi trumi *(jih je bilo)* štiri in dvajset tavžent.

9. Šesti, v šestim mescu, je bil Hira, sin Akesa, Tekuana; in v njegovi trumi *(jih je bilo)* štiri in dvajset tavžent.

10. Sedmi, v sedmim mescu, je bil Heles, Falonec, zmed sinov Efrajmovih; in v njegovi trumi *(jih je bilo)* štiri in dvajset tavžent.

11. Osmi, v osmim mescu, je bil Sobohaj, Husatičan, iz debla Zarahitoviga; in v njegovi trumi *(jih je bilo)* štiri in dvajset tavžent.

12. Deveti, v devetim mescu, je bil Abiezer Anatočan, zmed sinov Jeminovih;[6]) in v njegovi trumi *(jih je bilo)* štiri in dvajset tavžent.

---

1. spredniki ali poveljniki, ki so služili kralju.
2. z vojaškimi trumami, ki so jim bile izročene.
3. dvorski služabnik, ki je bil per kralji. Primeri 2. Kralj. 8, 18.
4. ki je bil čez tridesetere junake postavljen.
5. to je, je bil poveljnik pod njegovo oblastjo.
6. je bil iz mesta Anotota iz Benjaminoviga rodú.

Digitized by Google

13. Deseti, v desetim mescu, je bil Maraj, in on je bil Netofatičan iz debla Zarajeviga; in v njegovi trumi *(jih je bilo)* štiri in dvajset tavžent.

14. Enajsti, v enajstim mescu, je bil Banaja, Faratonec, zmed sinov Efrajmovih; in v njegovi trumi *(jih je bilo)* štiri in dvajset tavžent.

15. Dvanajsti, v dvanajstim mescu, je bil Holdaj, Netofatičan, iz debla Gotonieloviga; in v njegovi trumi *(jih je bilo)* štiri in dvajset tavžent.

16. Dalje so bili[7]) čez rodove Izraelove: čez Rubnove vojvoda Eliezer, sin Zekrijev; čez Simeonove vojvoda Safatija, sin Mahov;

17. čez Levijeve Hasabija, sin Kamuelov; čez Aronove Sadok;

18. čez Juda Eliu, sin Davidov; čez Isaharja Amri, sin Mihaelov;

19. čez Zabulonove Jesmaja, sin Abdijev; čez Neftalijeve Jerimot, sin Ozrielov;

20. čez sinove Efrajmove Osej, sin Ozaziutov; čez polovico rodú Manasetoviga Joel, sin Fadajev;

21. in čez polovico rodú Manasetoviga v Galaadu Jado, sin Zaharijev; čez Benjaminove pa Jasiel, sin Abnerjev;

22. čez Danove pa Ezrihel, sin Jerohamov; ti so poglavarji sinov Izraelovih.[8])

23. David pa jih ni hotel šteti od dvajsetih let niže; ker je bil Gospod rekel, de bo namnožil Izrael kakor zvezde na nebu.[9])

24. Joab, Sarviin sin, jih je bil začel šteti, pa ni bil dokončal,[10]) ker je bila zavoljo tega jeza planila nad Izrael; in zatorej število teh, ki so bili prešteti, ni bilo djano v letne bukve kralja Davida. Zgor. 21, 2.

25. Čez zaklade kraljeve pa je bil Azmot, sin Abdielov; čez te zaklade pa, ki so bili po mestih, in po vaseh, in po stolpih,[11]) je bil Jonatan, sin Ozijev.

26. Čez poljsko delo pa, in čez kmete, ki so obdelovali zemljo, je bil Ezri, sin Kelubov;

27. in čez obdelovavce vinogradov Semeja, Romatičan; čez vinske hrame pa Zabdija, Afonec;

28. čez oljkovo in figovo drevje pa, ki je bilo na ravninah, Balanan, Gederan; čez oljne shrambe pa Joas.

29. Dalje čez goveda, ki so se pasle v Saronu,[12]) je bil postavljen Setraj, Saronec; in čez goveda v dolinah, Safat, sin Adlijev;

30. čez kamele pa Ubil, Isma-

---

7. poglavarji rodov, ki so obravnovali opravila svojih rodov; doslej imenovani poglavarji so bili vojaški poveljniki.

8. Poglavarji Aserjeviga in Gadoviga rodú niso imenovani. Verjetno je, de so bili izpušeni že v pervih prepisih, ker so jih pisarji spregledali.

9. David ni hotel šteti tacih, ki so bili manj stari ko dvajset let, ker jih je bilo po Božji obljubi preveč, de bi se bili preštevali; zadovoljin je bil tedaj s številam tacih, ki so bili že za vojsko.

10. dveh rodov celo ni štel. Glej 2. Kralj. 24, 1. Zgor. 21, 6.

11. Ti zakladi so bili blezo zaloge žita in druzih pridelkov.

12. „*Saron*“ prav rodovitna planjava od Karmela proti jugu, ali med Cesarejo in Jopami, ob morji.

Digitized by Google

helec, in čez osle Jadija, Meronatičan;

31. čez ovce pa Jaziz, Agarejic; vsi ti so bili poglavarji premoženja kralja Davida.

32. Jonatan pa, stric Davidov, je bil svetovavec, moder in učen mož. On in Jahiel, sin Hakamonitov, sta bila per kraljevih sinovih.

33. Ahitofelj je bil tudi kraljev svetovavec, in Kusaj, Arahičan, prijatel králjev.

34. Za Ahitofeljnam je bil Jojada, sin Banajev, in Abjatar. Poglavar králjeve vojske pa je bil Joab.

XXVIII. Poglavje.

David pokliče viši stanove v zbor; jim perpoveduje, de je Bog njegoviga sina Salomona Izraelu kralja izvolil, in de bo ta Gospodu tempelj zidal; jih opominja, de naj zvesto spolnujejo Božje zapovedi; spodbuduje svojiga sina Salomona, de naj zvesto služi Gospodu; mu podá načert ali podobo tempeljna in vsiga ozidja in orodja; mu zroči vse, kar je bil za to Božje delo perpravil; in poslednjič ga budí k serčnosti.

1. Sklical je tedaj David v Jeruzalem vse Izraelove poglavarje, vojvode rodov in sprednike trum, ki so stregli kralju, tudi viši čez tavžent, in stotnike, in té, ki so bili čez premoženje in posestva králjeve, in svoje sinove z dvorniki vred, in vse veljavne in premočne v vojskini trumi.

2. In ko se je bil kralj vzdignil, in je stal, pravi: Poslušajte me, moji bratje, in moje ljudstvo! Mislil sim, de bi bil zidal hišo, v kteri bi počivala skrinja zaveze Gospodove, in podnožje našiga Boga,[1]) in sim vse za zidanje perpravil;

3. Bog pa mi je rekel: Ne boš zidal hiše mojimu imenu, zato ker si mož vojak, in si kri prelival; 2. Kralj. 7, 13. Zgor. 22, 8.

4. mene pa je Gospod, Bog Izraelov, izvolil zmed vse hiše mojiga očeta, de bi bil kralj čez Izrael na večno;[2]) iz Juda namreč je izvolil poglavarje,[3]) dalje iz hiše Judove hišo mojiga očeta; in zmed sinov mojiga očeta mu je bilo prijetno, de je mene izvolil kralja čez ves Izrael.

5. Pa tudi zmed mojih sinov (zakaj veliko sinov mi je dal Gospod) je izvolil Salomona, mojiga sina, de bi sedel na prestolu kraljestva Gospodoviga čez Izrael, Modr. 9, 7.

6. in mi je rekel: Salomon, tvoj sin, bo zidal mojo hišo, in moje veže; zakaj njega sim izvolil v sina, in jez mu bom oče,

7. in uterdil bom njegovo kraljestvo do vekomaj, če bo stanovitno spolnoval moje zapovedi in pravice, kakor tudi dans.

---

1. *„Podnožje“* se imenuje skrinja zaveze, ker je bil Gospod pričujoč nad kerubinama, ki sta bila nad skrinjo.
2. *„na večno“* po svojim zarodu, kteri je Kristus.
3. vladarje. Glej zgor. 5, 2: 1. Mojz. 49, 10. Sodn. 1, 2.

Digitized by Google

8. Zdaj tedaj vpričo vsiga Izraeloviga zbora, ko naš Bog posluša:[4]) Spolnujte in premišljujte vse zapovedi Gospoda, našiga Boga, de posedate dobro deželo, in jo zapustite svojim sinovam za seboj do vekomaj.

9. Ti pa, Salomon, moj sin! spoznaj Boga svojiga očeta, in služi mu s popolnim sercam, in z voljnim duham; zakaj Gospod preiskuje vse serca, in razumé vse misli duhov. Če boš njega iskal, ga boš našel; če ga boš pa zapustil, te bo zavergel na večno. Ps. 7, 10. Jer. 29, 13. 14.

10. Zdaj tedaj, ker te je Gospod izvolil, de mu zidaš hišo svetiša, bodi serčen in dodelaj.

11. Dal je pa David Salomonu, svojimu sinu, načert[5]) lope, in tempeljna,[6]) in hramov,[7]) in zgornje hiše,[8]) in stanic v znotranjim,[9]) in spravne hiše,[10])

12. in tudi vsih dvoriš, kar jih je bil namenil, in hramov okrog in okrog za zaklade hiše Gospodove in za zaklade svetih reči,[11])

13. in razdelkov duhovskih in levitovskih za vse dela v hiši Gospodovi, in za vse posode v službi hiše Gospodove;

14. zlata[12]) po teži[13]) za sleherno posodo per službi, tudi težo srebra po raznosti posod in del,

15. pa tudi za zlate svečnike, in za njih svetilnice, zlata po meri vsakteriga svečnika in svetilnic; enako je tudi dal za sreberne svečnike za njih svetilnice po raznosti mere težo srebra.[14])

16. Zlata je tudi dal za mize pokladnih kruhov po različnosti miz;[15]) enako tudi srebra za druge sreberne mize,

17. tudi za vilice, in skledice,[16]) in kadilnice[17]) nar čistejšiga zlata, in za zlate levčke;[18]) po velikosti mere je razdelil težo za levčka

---

4. vas opominjam: Spolnujte in premišljujte.
5. „*načert*“ ali podobo (módel). Perm. 2. Mojz. 25, 9. Popis Gospodoviga tempeljna in njegovih posod glej 3. Kralj in 2. Kron.
6. V hebrejskim: „*načert lope in njenih hiš*“ (svetiga in presvetiga).
7. V hebrejskim: „*zakladnic*“ za shrambo zakladov.
8. nar viši stanice ali obednice v perzidanim poslopji.
9. nar bolj znotranjih stanic ali prebivavnic.
10. „*Spravna hiša*“ je presveto, kamor je šel viši duhoven enkrat vsako leto spravljat ljudstvo z Bogam.
11. Glej zgor. 26, 20. 26. Ti hrami so bili blezo stanice v perzidanim poslopji, ki se tukaj drugič imenujejo.
12. to je, David je dal tudi zlata i. t. d.
13. to je, toliko, kolikor ga je bilo potreba za vsako posodo.
14. David je ukazal, de bi se bilo nekaj svečnikov in posod naredilo iz srebra; Salomon pa je dal narediti deset svečnikov in vso drugo posodo iz zlata. 2. Kron. 4, 21.
15. Poleg hebrejskiga mize niso bile različne teže.
16. V hebrejskim: „*in kozarce*“. Glej 2. Mojz. 27, 3.
17. V hebrejskim: „*verče*“, ali pa tudi „*kadilnice*“.
18. V hebrejskim: „*za zlate kupice*“; beseda „*levčke*“ v naši prestavi se mora tudi razlagati za „*kupice*“, za take namreč, ki so imele nekaj levove podobe.

Digitized by Google

in levčka; enako je tudi za sreberne levčke odločil razno težo srebra.

18. Za altar pa, na kterim se kadilo zažiga, je dal nar čistejšiga zlata, de bi se iz njega naredila podoba voza kerubinov,[19]) ki sprosterata perute, in pokrivata skrinjo zaveze Gospodove.

19. Vse, reče, je prišlo spisano z roko Gospodovo do mene, de razumém vse dela predpodobe.[20])

20. Rekel je tudi David Salomonu, svojimu sinu: Moško delaj, in močen bodi, in naredi; ne boj se, in se ne plaši; zakaj Gospod, moj Bog, bo s teboj, in te ne bo odpravil, tudi ne zapustil, dokler ne dokončaš vsiga dela v službo hiše Gospodove.

21. Glej, razdelki duhovnov in levitov za vso službo v hiši Gospodovi so tebi v pomoč, in so perpravljeni, in poglavarji in ljudstvo vedo spolnovati vse tvoje zapovedi.

XXIX. Poglavje.

David perpoveduje Izraelovimu zboru, koliko de je perpravil za zidanje tempeljna Gospodoviga, in podelí v ta namen tudi od svojiga premoženja veliko zlata in srebra. Pervaki v njegovim kraljestvu ga posnemajo, ter dajo prostovoljno veliko darov za tempelj. Davidova molitev. Darovanje in gostovanje. Salomona mazilijo v drugo, in mu obljubijo pokoršino. David umerje.

1. In David, kralj, je govoril vsimu zboru: Bog je izvolil Salomona, mojiga sina samiga, ki je še mlad in šibek, delo pa je namreč veliko; zakaj ne perpravlja se prebivališe človeku, ampak Bogu.

2. Jez pa sim z vsimi svojimi močmi perpravljal stroške za hišo svojiga Boga: zlato za zlate posode, in srebro za sreberne, bron za bronaste, železo za železne, les za lesene, in kamne onikove in kakor steklenaste, in raznih barv, in vsaktere drage kamne, in parskiga marmorja prav obilno;[1])

3. in verh tega, kar sim daroval v hišo svojiga Boga od svoje lastnine zlata in srebra, dam v tempelj svojiga Boga, razun tega, kar sim perpravil za sveto hišo,

4. tri tavžent talentov zlata od ofirskiga zlata, in sedem tavžent talentov srebra prav očiše-

---

19. to je, podoba kerubinov, ktera sta bila kakor voz, ker je Bog nad njima počival, in je bil pričujoč. Glej 2. Kralj. 22, 11.

20. to je, ves ta načert tempeljna mi je prišel od Boga, kteri mi ga je vdihnil ali v serce zapisal, de razumém vse rečí na načertu; ali pa tudi: de razumém vse rečí tempeljna, ki je predpodoba prihodnjiga duhovniga tempeljna.

1. *„Kamne onikove“*, to je, marmorja barve nohtov na perstih; *„kakor steklenaste“*, to je, bele kamne kakor steklo; nekteri mislijo alabastrove kamne; drugi prestavljajo: *„vdelane kamne,“* morde v zlato in srebro: *„in parskiga marmorja“*, to je, beliga marmorja iz otoka Para (Paros) v egejskim morji; v hebrejskim: *„in marmorjeviga kamnja v obilnosti“*.

Digitized by Google

niga, de se prevlečejo tempeljnove stene.

5. In naredijo naj se vse dela, kjer je treba zlata, iz zlata, in kjer je treba srebra, iz srebra, po rokah umetnikov; in če kdo kaj prostovoljno daruje, naj napolni dans svojo roko, in naj daruje Gospodu, kar hoče. 4. Kralj. 12, 4.

6. Obljubili so tedaj poglavarji družin, in viši Izraelovih rodov, tudi viši čez tavžent, in stotniki, in poglavarji kraljevih posestev,

7. in so dali za dela hiše Gospodove zlata pet tavžent talentov, in zlatov[2]) deset tavžent, srebra deset tavžent talentov, brona osemnajst tavžent talentov, tudi železa sto tavžent talentov.

8. In per komur koli so se našli kamni, so jih dali v zaklade hiše Božje po roki Jahiela, Gersonca.[3])

9. In veselilo se je ljudstvo, ko so darove prostovoljno obetali, ker so jih iz vsiga serca darovali Gospodu; pa tudi David, kralj, se je veselil v velikim veselji;[4])

10. in je hvalil Gospoda vpričo vse množice, ter je rekel: Češen bodi Gospod, Bog Izraela, našiga očeta, od vekomaj do vekomaj!

11. Tvoja, Gospod! je veličastnost, in mogočnost, in slava, in zmaga, in tebi bodi hvala; vse namreč, kar je v nebesih in na zemlji, je tvoje; tvoje, Gospod! je kraljestvo, in ti si čez vse poglavarje.[5])

12. Tvoje je bogastvo, in tvoja je slava; ti gospoduješ čez vse, v tvoji roki je moč in mogočnost, v tvoji roki velikost in gospostvo čez vse.

13. Zdaj tedaj, naš Bog, tebe slavimo, in hvalimo tvoje častito imé.

14. Kdo sim jez, in kdo je moje ljudstvo, de ti moremo vse to obljubiti?[6]) Tvoje je vse, in kar smo prejeli iz tvoje roke, smo tebi dali.

15. Popotniki smo namreč pred teboj in ptujci, kakor vsi naši očetje. Naši dnevi so kakor senca na zemlji, in ni nobene pomude.[7]) 7. Modr. 2, 5.

16. Gospod, naš Bog, vsa ta obilnost, ki smo jo perpravili, de bi se zidala hiša tvojimu svetimu imenu, je iz tvoje roke, in tvoje je vse.

17. Vem, moj Bog, de posku-

2. *„in zlatov“*, v hebrejskim: *„in adarkon“*. *„Adarkon“* ali *„darkemon“* (glej 1. Ezdr. 2, 69. Nehem. 7, 70. 71. 72.) je teža zlata, ktere teže vrednost se prav ne vé; nekteri mislijo, de je perzijansko zlato z imenam *„darik“* (darikus), ki se je takó imenoval po perzijanskim kralji Darii, in je veljal okoli poldruziga cesarskiga zlata. Dereser, razlagavec svetiga pisma, pravi, de bi bilo *„pet tavšent talentov zlata“* zneslo po navadni štetvi 61,185.000 zlatov, *„deset tavšent talentov srebra“* pa 21,910.000 tolarjev.

3. Jahiel je bil viši čez svetišne zaklade. Gl. zgor. 26, 20. 21.

4. ker je vidil, de ljudstvo z veseljem daruje. Perm. 2. Kor. 9, 7.

5. David se je pred Bogam ponižal, ter mu očitno čast in hvalo dajal, in ravno to ga je še le delalo zares veliciga.

6. V hebrejskim: *„de ti moremo vse to prostovoljno darovati?“*

7. Nismo lastniki blaga, ki si nam ga dal, ampak smo le tvoji hišniki; smo popotniki, in vživamo té rečí le kratki čas, ko smo na zemlji. Glej Modrost. 2, 5.

Digitized by Google

šaš serca, in priprostost ljubiš; zatorej sim tudi jez v priprostosti svojiga serca vesel daroval vse to, in tvoje ljudstvo, ki se je tukaj znašlo, sim vidil z velikim veseljem tebi darovati darov.

18. Gospod, Bog Abrahama, in Izaka, in Izraela, naših očetov, ohrani na večno to voljo njih serc, in vedno naj ostane ta duh v tvoje češenje!

19. Tudi Salomonu, mojimu sinu, daj popolno serce, de ohrani tvoje zapovedi, tvoje pričevanja,[8]) in tvoje šege; in de vse stori, in sozida hišo, za ktero sim stroške perpravil.

20. Zapovedal pa je David vsimu zboru: Hvalite Gospoda, našiga Boga! In hvalil je ves zbor Gospoda, Boga svojih očetov; in so se nagnili, ter se globoko perklonili pred Bogam, in po tem pred kraljem.

21. In so darovali klavne daritve[9]) Gospodu, in so darovali žgavnih darov naslednji dan, tavžent juncov, tavžent ovnov, tavžent jagnjet s svojimi pitnimi daritvami, in po vsi šegi, prav obilno za ves Izrael.[10])

22. In so jedli in pili pred Gospodam tisti dan v velikim veselji. In so mazilili vdrugič Salomona, Davidoviga sina;[11]) mazilili pa so ga Gospodu v poglavarja,[12]) in Sadoka v duhovna. 3. Kralj. 1, 34. 39.

23. In Salomon je sedel na prestolu Gospodovim ko kralj namesti Davida, svojiga očeta, in vsim je dopadlo, in ves Izrael mu je bil pokoren.

24. Pa tudi vsi poglavarji in mogočni,[13]) in vsi sinovi kralja Davida so dali roko, in so bili podložni Salomonu, kralju.

25. Poveličal je tedaj Gospod Salomona čez ves Izrael, in dal mu je slavo v kraljestvu, kakoršne ni imel noben Izraelov kralj pred njim.

26. Tedaj je David, Isajev sin, kraljeval čez ves Izrael.

27. In dni, v kterih je kraljeval čez Izrael, je bilo štirdeset let; v Hebronu je kraljeval sedem let, in v Jeruzalemu tri in trideset let. 3. Kralj. 2, 11.

28. In umerl je v lepi starosti, poln dni, in bogastva, in slave; in kraljeval je Salomon, njegov sin, namesti njega.

29. Dela kralja Davida pa, poprešnje in poslednje, so zapisane v bukvah Samuela, vidca, in v bukvah Natana, preroka, in v bukvah Gada, vidca;[14])

30. in vse njegovo kraljevanje, in junaštvo, in časi, ki so pretekli pod njim, bodi si v Izraelu, bodi si v vsih kraljestvih zemlje.

---

8. tvojo spričano zavezo z nami, tvoje postave.
9. verjetno, daritve za greh in za zadolženje.
10. pridjali so namreč še mirnih daritev za gostije. V hebrejskim: „*s pitnimi daritvami, in drugimi daritvami* (mirnimi daritvami) *v obilnosti za ves Izrael*“.
11. Verjetno je, de se je to drugo maziljenje še le zgodilo po Davidovi smerti. Ponovilo se je maziljenje morebiti zato, ker se je pervo maziljenje bolj v naglici in brez pristojne slovesnosti zgodilo. Primeri 3. Kralj. 1, 1. i. d.
12. to je, v namestnika Božjiga, ker je bil Bog sam pravi kralj Izraelov.
13. Drugi prestavljajo: „*vsi knezi in junaki*“.
14. „*vidca*“, ki je vidil po Božjim razodenji skrivne rečí.

Digitized by Google

DRUGE KRONIŠKE BUKVE,

ali

PARALIPOMENON.

I. Poglavje.

Salomon daruje z vso množico Izraelovo vred po duhovnu tavžent daritev v Gabaonu. Gospod se mu perkaže po noči, in Salomon ga prósi modrosti. Gospod mu da modrost, in še tudi velike bogastva in slave. Salomon si napravi veliko kónj in vozov. Obilnost zlata in srebra v Jeruzalemu. Kupčija s konji.

1. Potrjen je bil tedaj Salomon, Davidov sin, v svojim kraljestvu, in Gospod, njegov Bog, je bil z njim, ter ga je poveličal na visoko. 3. Kralj. 3, 1.

2. In zapovedal je Salomon vsimu Izraelu, višim čez tavžent, in stotnikam, in vojvodam, in sodnikam po vsim Izraelu, in poglavarjem družin;[1])

3. in je šel z vso množico na višavo v Gabaonu, kjer je bil šotor zaveze Gospodove, ki ga je bil naredil Mojzes, služabnik Božji, v pušavi.

4. Skrinjo Božjo pa je bil David prenesel iz Karjatjarima na mesto, ktero ji je bil perpravil, in kjer ji je bil postavil šotor, to je, v Jeruzalemu. 2. Kralj. 6, 17: 1. Kron. 16, 1: 2. Mojz. 37, 1.

5. Tudi bronasti altar, kteriga je bil naredil Beseleel, sin Urita, Hurjeviga sina, je bil ondi[2]) pred šotoram Gospodovim; in Salomon ga je tudi obiskal, in ves zbor.

6. In Salomon je stopil k bronastimu altarju pred šotor zaveze Gospodove, in je daroval na njem tavžent daritev.[3])

7. Pa glej, tisto noč se mu je perkazal Bog, rekoč: Prôsi, kar hočeš, de naj ti dam.

8. In rekel je Salomon Bogu: Ti si skazal Davidu, mojimu očetu, veliko milost, in postavil si mene kralja namesti njega.

9. Zdaj tedaj, Gospod Bog, naj se spolni tvoja beseda, ki si jo obljubil Davidu, mojimu očetu; ti si me namreč naredil kralja čez

1. de naj gredo z njim, obhajat zahvalin praznik z daritvami.
2. namreč v Gabaonu. Perm. 2. Mojz. 31, 2: 38, 1—30.
3. po duhovnih je daroval žgavnih daritev, ne pa sam.

Digitized by Google

svoje veliko ljudstvo, ktero je takó neštevilno, kakor prah na zemlji.

10. Daj mi modrost, in razumnost, de noter in ven hodim[4]) pred tvojim ljudstvam: kdo namreč more to tvoje ljudstvo, ki je takó veliko, prav soditi? Modr. 9, 10.

11. Bog pa je rekel Salomonu: Ker je to bolj dopadlo tvojimu sercu, in nisi prosil bogastva, in premoženja, in slave, tudi ne duš tistih, ki so te sovražili, pa tudi ne prav veliko dni življenja; prosil si pa modrosti in vednosti, de moreš soditi moje ljudstvo, čez ktero sim te postavil kralja;

12. ti je dana modrost in vednost; pa tudi bogastvo, in premoženje, in slavo ti bom dal, takó de nobeniga med kralji, ne pred teboj, ne za teboj ni bilo tebi enaciga.

13. Prišel je tedaj Salomon z višave v Gabaonu v Jeruzalem pred šotor zaveze,[5]) in je kraljeval nad Izraelam.

14. In nabral si je vozov in konjnikov; ter je imel štirdeset tavžent vozov, in dvanajst tavžent konjnikov, in jih je djal v vozne mesta[6]) in k kralju v Jeruzalem. 3. Kralj. 10, 26.

15. In napravil je kralj srebra in zlata v Jeruzalemu kakor kamnja, in cedrov kakor divjiga figoviga drevja, ki raste na ravninah v veliki obilnosti.

16. Vodili pa so se mu konji iz Egipta in iz Koe[7]) po králjevih tergovcih, kteri so hodili in jih kupovali po ceni,

17. voz s štirimi konji za šest sto srebernikov,[8]) in konje po sto in petdeset, ravno takó se je godila kupčija po vsih kraljestvih Hetejcov in per sirskih kraljih.

II. Poglavje.

Število delavcov za stavbo Gospodoviga tempeljna. Salomon prósi Hirama, tirskiga kralja, de naj mu pošlje umetniga moža in lesa z Libanona. Hiram mu obljubi vse to, in si izgovorí živeža za delavce. Število delavcov in nesačev.

1. Sklenil pa je Salomon zidati hišo imenu Gospodovimu, sebi pa kraljévi dvor.

2. In je odštel sedemdeset tavžent móž, kteri bi nosili na ramah,[1]) in osemdeset tavžent, kteri bi obdelovali kamnje v gorah, in njih spredníkov tri tavžent in šest sto.[2])

3. Poslal je tudi k Hiramu, tirskimu kralju, rekoč: Kakor si delal z Davidam, mojim očetam,

---

4. de prav hodim, de prav delam in živím.
5. pred šotor, ki ga je bil David naredil.
6. „*vozne mesta*“, kjer so bile staje za vozove in konje narejene.
7. V hebrejskim je, kakor je bilo razloženo 3. Kralj. 10, 28. 29.
8. ali seklov, okrog tri sto goldinarjev.
1. odbral je 70,000 móž za nošnjo raznih bremen.
2. Poleg 3. Kralj. 5, 16. jih je bilo le 3300; kar jih je tukaj več, namreč tri sto, so bili morebiti spredniki, in so bili v bukvah Kraljev izpušeni.

Digitized by Google

in si mu pošiljal cedroviga lesa, de si je naredil hišo, v kteri je tudi stanoval; 3. Kralj. 5, 2.

4. takó ravnaj z menoj, de sozidam hišo imenu Gospoda, svojiga Boga, de jo posvetim[3]) v zažiganje kadila pred njim, in v kajenje dišav, in v vedno pokladanje kruhov, in za žgavne daritve zjutrej in zvečer, in ob sabotah, in mlajih, in praznikih Gospoda, našiga Boga na večno, kar je zapovedano Izraelu.

5. Hiša namreč, ki jo želim zidati, je velika; zakaj velik je naš Bog čez vse bogove.

6. Kdo bo tedaj v stanu premoči, de bi sozidal njemu vredno hišo? Če ga nebo in nebes nebesa ne morejo obseči, kolik sim jez, de bi mu mogel hišo zidati? Vender le zato, de se užiga kadilo pred njim.[4])

7. Pošlji mi tedaj zvedeniga moža, kteri zna delati v zlatu in srebru, v bronu in železu, v zagorelorudečim, in v škerlatu, in v višnjevim,[5]) in kteri zna izdelovati izreze s temi umetniki vred, ktere imam seboj v Judeji in v Jeruzalemu, ki jih je perpravil David, moj oče.

8. Pa tudi cedroviga lesa mi pošlji, in jeloviga, in smrekoviga z Libanona; vem namreč, de tvoji hlapci znajo tesati les z Libanona; in moji hlapci bodo s tvojimi hlapci,

9. de se mi perpravi lesa prav veliko; zakaj hiša, ki jo želim zidati, je silno velika in sloveča.

10. Delavcam pa, ki bodo tesali les, tvojim hlapcam, bom dajal v jedilo pšenice tri tavžent korov, in ječmena ravno toliko korov,[6]) in vina dvajset tavžent mer,[7]) tudi olja dvajset tavžent satov.[8])

11. Odgovoril pa je Hiram, tirski kralj, po listu, ki ga je poslal Salomonu: Ker je Gospod ljubil svoje ljudstvo, zatorej je tebi dal nad njim kraljevati.

12. In perstavil je, rekoč: Češen bodi Gospod, Bog Izraelov, ki je vstvaril nebo in zemljo, ki je dal kralju Davidu modriga sina, in zvedeniga, in previdniga in razumniga, de sozida hišo Gospodu, in sebi dvor.

13. Pošljem ti tedaj razumniga in prav zvedeniga moža, Hirama, svojiga očeta,[9])

14. sinú žene zmed hčer Danovih, čigar oče je bil Tirec, kteri zna delati v zlatu in srebru, v bronu in železu, in v marmorji, in v lesnini, tudi v zagorelorudečim, in višnjevim, in tančici, in škerlatu; in kteri zna izrezovati

---

3. de jo odločim za službo Božjo v zažiganje i. t. d.
4. Vender pa mu hočem hišo zidati, tode le zato, de se užiga kadilo pred njim, ne pa zato, de bi mu perpravil prebivališe, ktero bi ga obsegalo.
5. v zagorelorudečim, škerlatastim in višnjevim blagu, in kteri tudi sploh zna ravnati s temi barvami.
6. „*Kor*“ je deržal blizo 6½ vaganov po našim. Primeri 3. Kralj. 4. razl. 11.
7. „*mér*“ ali „*batov*“; „*bat*“ je blizo pol vedra po našim. Primeri 3. Kralj. 7. razl. 35.
8. „*Sat*“ je tretji del „*bata*“. V hebrejskim: „*dvajset tavšent batov olja*“. Ječmen in vino sta opušena v 3. Kralj. 5, 11., se pa tukaj v misel vzameta.
9. kteriga spoštujem, kakor svojiga očeta. Primeri Sodn. 17, 10. Drugi prestavljajo hebrejsko: „*moža mojiga očeta*“, ki je že mojimu očetu služil.

Digitized by Google

vsaktere izdolbnine, razumno znajti, kar koli je v delu potrebno, s tvojimi umetniki vred,[10]) in z umetniki mojiga gospoda Davida, tvojiga očeta.

15. Pšenico tedaj, in ječmen, in olje, in vino, ktero si obljubil, moj gospod, pošlji svojim hlapcam.

16. Mi pa bomo natesali lesa z Libanona, kolikor ga boš potreboval, ter ga bomo spravili v plavih po morji v Jope; ti pa boš skerbel, de se perpelje v Jeruzalem.

17. Preštel je tedaj Salomon vse može spreobernjence,[11]) ki so bili v Izraelovi deželi po števenji, po kterim jih je preštel David, njegov oče; in našlo se jih je sto in tri in petdeset tavžent in šest sto.

18. In napravil je zmed njih sedemdeset tavžent, de so teže nosili na ramah, in osemdeset tavžent, de so kamnje obdelovali na gorah; tri tavžent in šest sto pa sprednikov čez dela ljudstva.

III. Poglavje.

Salomon začne zidati tempelj. Naredi lopo in presveto; napravi kerubina, zagrinjalo in dva stebra pred tempeljnam.

1. In Salomon je začel zidati hišo Gospodovo v Jeruzalemu, na gori Morii, ktera je bila pokazana Davidu, njegovimu očetu,[1]) na mestu, ktero je bil perpravil David, na gumnu Ornana, Jebusejca. 3. Kralj. 6, 1 : 2. Kralj. 24, 25 : 1. Kron. 21, 26.

2. Začel je pa zidati drugi mesec v četertim letu svojiga kraljevanja.

3. In to je podlaga,[2]) ki jo je Salomon vložil, de je zidal hišo Božjo; dolgosti po stari meri[3]) šestdeset komolcov, širokosti dvajset komolcov.

4. Sprednja lopa pa, ki je segala po dolgim poleg mere hišne širjave, je bila dvajset komolcov dolga in sto in dvajset komolcov visoka;[4]) in pozlatil jo[5]) je znotrej z nar čistejšim zlatam.

5. Tudi véliko hišo[6]) je pokril z jelovimi deskami, in je povsod nabil plošice iz prečistiga zlata, in je na nji izdolbel palme

---

10. kteri bo v družbi s tvojimi umetniki vse modro iznajdel in izdelal.
11. vse ptujce, ki so se bili k judovski veri spreobernili. Glej 1. Kron. 22, 2.
1. po preroku Gadu. Glej 1. Kron. 21, 15. 26. 28 : 22, 1. 2.
2. to je podlagna mera, po kteri je Salomon tempelj zidal.
3. po meri iz Mojzesoviga časa. Po vernitvi iz Babilona se je mera spremenila. Primeri Ecch. 40, 3. 5 : 43, 13.
4. prav za prav je bila le dvajset komolcov visoka, kakor se bere tudi v enim hebrejskim rokopisu, v več rokopisih greške prestave, in v arabski prestavi. Hebrejsko berilo, iz kteriga je izvirala naša prestava, je bilo blezo poznejše prenarejeno po lopi herodijanskiga tempeljna, ki je bila res 120 komolcov visoka.
5. hišo je znotrej pozlatil z nar čistejšim zlatam.
6. to je, sveto, ki je bilo veliko večí, kakor presveto.

Digitized by Google

in kakor verižice, ki so se med seboj sklepale.

6. Tudi tlak v tempeljnu je z nar dražjim marmorjem vložil prav lepó.[7])

7. Dalje je bilo zlato prav izčišeno,[8]) s kteriga plošicami je prevlekel hišo in njene tramove, in podboje, in stene, in duri, in izrezal je kerubinov v stene.

8. Naredil je tudi hišo presvetiga, dolgo po hišni širjavi dvajset komolcov, in enako široko dvajset komolcov, in prevlekel jo je z zlatimi plošicami okoli šest sto talentov teže.

9. Pa tudi žeblje je naredil zlate, takó de je vsak žebelj tehtal po pet sto seklov; zgornje hiše[9]) je tudi prevlekel z zlatam.

10. Naredil je tudi v hiši presvetiga dva kerubina podobarskiga dela, in ji je prevlekel z zlatam.

11. Perute kerubinov so se razprostérale dvajset komolcov, takó de je ena peruta imela pet komolcov, in se je dotikala hišne stene, ena pa je imela pet komolcov, in se je dotikala perute druziga kerubina.

12. Enako je peruta druziga kerubina imela pet komolcov, in se je dotikala stene; in njegova druga peruta pet komolcov, in se je dotikala perute druziga kerubina.

13. Tedaj so bile perute obeh kerubinov razpete, in so bile stegnjene dvajset komolcov; stala sta pa po koncu na nogah, in njuna obraza sta bila obernjena proti zunanji hiši.[10])

14. Naredil je tudi zagrinjalo iz višnjeviga, zagorelorudečiga škerlata in tančice, ter je vtkal v njega kerubinov. Mat. 27, 51.

15. Tudi pred durmi v tempelj[11]) dva stebra, ki sta imela pet in trideset komolcov visokosti; dalje njune glavnici[12]) po pet komolcov. Jer. 52, 20.

16. Pa tudi *(je naredil)* kakor verižice v govorišu,[13]) ter jih je djal na glavnici stebrov; tudi sto margaranovih jabelk, ki jih je djal med verižice.

17. Ta stebra pa je postavil pred tempelj, eniga na desnico, eniga na levico; tistiga, ki je bil na desnici, je imenoval Jakin, in tega, ki je bil na levici, Booz.

---

7. V hebrejskim: „*in je obložil hišo z dragimi kamni v olepšanje*“.
8. V hebrejskim: „*in zlato je bilo parvajmsko*“, to je, čisto zlato; drugi prestavljajo: „*in zlato je bilo iz Parvajma*“; drugi drugači.
9. ali obednice. Primeri 3. Kralj. 6, 9. 10.
10. to je, proti svetimu, ki je bilo spredej.
11. je naredil dva stebra. Oba stebra skupej sta bila visoka 35 komolcov; slednji steber je bil tedaj visok 17 komolcov in pol, z glavnico vred pa, ki je bila 5 komolcov visoka (3. Kralj. 7, 16.), je meril 22 komolcov in pol. Ako ima po 3. Kralj. 7, 15. slednji steber 18 komolcov višave, je tem komolcam prišteta polovica komolca, ki je bila z glavnico pokrita.
12. ki ste bile verh stebrov kakor glavi.
13. to je, v presvetim (v. 8.). Drugi prestavljajo: „*je naredil nekaj kakor verišice* (venčike) *tudi v presvetim*“ (kakor jih je bil že naredil v svetim v. 5.).

Digitized by Google

IV. Poglavje.

Salomon da narediti bronasti altar, vlito morje, deset kotlov, deset zlatih svečnikov in miz, in veliko druziga orodja in posod.

1. Naredil je tudi bronast altar dvajset komolcov dolgosti, in dvajset komolcov širokosti, in deset komolcov visokosti;

2. tudi vlito morje deset komolcov od roba do roba, okroglo okrog in okrog; pet komolcov je imelo visokosti, in vervica trideset komolcov je obsegala njegovo okrožnino. 3. Kralj. 7, 23.

3. Tudi podoba volov je bila pod njim, in od zunaj so neke izrezarije,[1]) deset komolcov,[2]) v dveh verstah obsegale vamp morja; voli[3]) pa so bili vliti.[4])

4. In to morje je bilo postavljeno na dvanajstere vole, zmed kterih so trije gledali proti severju, in drugi trije proti zahodu, dalje trije drugi proti jugu, in trije, ki so še ostali, proti izhodu, ter so imeli morje na sebi postavljeno; zadnji konci volov pa so bili znotrej pod morjem.

5. Dalje je njegova debelost imela mero dlani, in njegov rob je bil kakor rob keliha ali zavihane lilije; in deržalo je tri tavžent mér.[5])

6. Naredil je tudi deset kotlov,[6]) in postavil jih je pet na desnico, pet pa na levico,[7]) de bi v njih umivali vse, kar so hotli darovati v žgavno daritev; v morji pa so se umivali duhovni.

7. Naredil je tudi deset zlatih svečnikov po podobi, po kteri je bilo zapovedano, jih narediti; in postavil jih je v tempelj, pet na desnico, pet pa na levico;

8. in tudi deset miz;[8]) ter jih je postavil v tempelj, pet na des-

---

1. V hebrejskim: „*in podoba volov je bila pod njim okrog in okrog, ki so ga obdajali deset komolcov, obsegali so morje okrog in okrog; dve versti ste bile vlitih volov v njegovim litji*“, to je, podobe volov so bile z morjem vred vlite.
2. Ker je okrožnina vsiga morja ali kotla znesla trideset komolcov, tedaj niso mogle izrezarije, ki so bile le deset komolcov dolge, vsiga morja okrog in okrog obsegati. To nasprotje v ti versti se takole poravná, ako si mislimo, de je bila vsa izrezarija razdeljena v tri razdelke, ki so bili po deset komolcov dolgi, in so vamp morja ali kotlov obok okrog in okrog obsegali; število „*deset komolcov*“ po tem takim meri le na en razdelek izrezarije, ne pa na ves okrog morja. Drugi drugači.
3. voli v verstah té izrezarije okrog kotla.
4. v enim litji z morjem ali s kotlam vred.
5. V hebrejskim: „*batov*“. Glej 3. Kralj. 5, 11. Poleg 3. Kralj. 7, 26. je posoda deržala le 2000 batov. Berž ko ne, so tukaj tudi voli šteti, ki so bili nekoliko votli, in so tudi vodo iz kotla v se jemali, in se jim je lahko iz gobcov spušala, kakor pravijo rabinci.
6. Nekteri prestavljajo: „*deset školjk*“, to je, tacih posod, ki so bile školjkam ali muševjnam podobne.
7. na desno in levo stran vlitiga morja.
8. V 3. Kralj. 7, 48. so mize sploh imenovane, tukaj pa se pové njih število.

Digitized by Google

nico, pet pa na levico; tudi sto zlatih skled.

9. Naredil je tudi duhovsko dvoriše, in véliko dvoriše,[9]) in duri na dvoriše, ki jih je prevlekel z bronam.

10. Dalje je morje postavil na desno stran[10]) proti izhodu k jugu.[11])

11. Hiram pa je naredil lonce, in vilice,[12]) in sklede, in je dokončal vse králjevo delo v hiši Božji,[13])

12. to je: dva stebra, in nadstavka, in glavnici, in kakor neke omrežja, ki so pokrivale glavnici nad nadstavkama;[14])

13. tudi štiri sto margaranovih jabelk, in dvoje omrežje, takó de ste se po dve versti margaranovih jabelk sklepale z vsakim omrežjem, ki je pokrivalo nadstavka in glavnici stebrov.

14. Stala je tudi naredil, in kotle, ki jih je postavil na stala;

15. eno morje,[15]) tudi dvanajst volov pod morjem;

16. in lonce, in vilice, in sklede. Vse posode je Salomonu naredil Hiram, njegov oče,[16]) v hiši Gospodovi iz prav čistiga brona.

17. Na planjavi per Jordanu jih je kralj dal liti v ilovnati persti med Sokotam in Saredato.

18. Bilo je pa posod brez števila veliko, takó de se ni vedila teža brona.

19. Salomon je tedaj naredil vse posode hiše Božje, in zlati altar, in mize, in na njih pokladne kruhe;

20. tudi svečnike z njih svetilnicami, de bi svetile pred govorišem po šegi, iz prečistiga zlata;

21. in neko cvetličje, in svetilnice,[17]) in zlate vilice; vse je bilo narejeno iz nar čistejšiga zlata;

22. tudi kadilnike in kadilnice, in sklede, in možnarčke iz prečistiga zlata.[18]) In izdolbel je duri znotranjiga tempeljna, to je, v presveto; in zunanje duri v tempelj so bile zlate.[19]) In takó je bilo dokončano vse delo, ktero je naredil Salomon v hiši Gospodovi.

---

9. Drugi prestavljajo: „*veliko vešo*“ ali „*veliko lopo*“, drugi: „*veliko ograjo*“, ki je obdajala dvoriše za ljudstvo. Okrog tempeljna, to je, okrog svetiša (okrog svetiga in presvetiga) sta bila dva z ozidjem obdana prostora; znotranji prostor je bilo dvoriše duhovnov, zunanji pa dvoriše za ljudstvo. Glej 4. Kralj. 21, 5.

10. na tisto stran, ki je na desnici njemu, ki gre iz tempeljna.

11. to je, proti jugovimu izhodu. Svetiše je bilo takó postavljeno, de je bilo presveto proti zahodu, in vhod v sveto proti izhodu.

12. Nekteri prestavljajo: „*zajemnice*“, s kterimi se je darilno meso iz loncov jemalo.

13. delo, ktero je bil kralj odločil za hišo Božjo.

14. ki so pokrivale glavnici na verhu stebrov. Glej 3. Kralj. 7, 16—20.

15. morje, ki je bilo že spredej popisano.

16. to je, njegov svetovavec, vodnik ali učenik. Drugi si mislijo hebrejsko besedo „*abiv*“ ko primek: „*Hiram Abiv*“.

17. tudi je naredil cvetličje in svetilnice per svečnikih.

18. Drugi prestavljajo hebrejsko: „*in noše, in verče, in ponve, in kadilnice*“.

19. Hebrejsko pravi, de so bile vse duri pozlačene, izrezarij pa ne vzame z besedo v misel.

Digitized by Google

V. Poglavje.

Salomon zbere starašine, poglavarje, duhovne in levite k posvečevanju Gospodoviga tempeljna. Skrinja zaveze Božje se prenese v tempelj, in se postavi v presveto. Duhovni in leviti pojejo hvalne pesmi. Božje veličastvo v oblaku napolni tempelj.

1. Tedaj je Salomon noter prenesel vse, kar je bil posvetil David, njegov oče, srebro in zlato, in vse posode je postavil v zaklade hiše Božje. 3. Kralj. 7, 51.

2. Po tem je zbral starašine Izraelove, in vse poglavarje rodov, glavarje družin zmed Izraelovih otrók v Jeruzalem, de bi pernesli skrinjo zaveze Gospodove iz Davidoviga mesta, ktero je Sion. 3. Kralj. 8, 1.

3. Prišli so tedaj k kralju vsi možje Izraelovi o prazničnim dnevu sedmiga mesca.

4. In ko so bili prišli vsi starašini Izraelovi, so leviti nosili skrinjo,

5. in so jo pernesli noter, in vso šotorovo perpravo.[1]) Dalje so posode svetiša, ki so bile v šotoru, nosili duhovni z leviti vred.

6. Kralj Salomon pa, in ves Izraelov zbor, in vsi, ki so bili zbrani pred skrinjo, so darovali ovnov in volov brez vsiga števila; zakaj tolika je bila množina klavnih daritev.

7. In nesli so duhovni skrinjo zaveze Gospodove na njé mesto, to je, v govoriše tempeljna, v presveto pod peruti kerubinov,

8. takó de sta kerubina razpenjala svoje peruti čez mesto, na kterim je bila skrinja postavljena, in sta pokrivala skrinjo samo z njé drogama vred.

9. Konca drogov pa, na kterih se je skrinja nosila, ker sta bila nekoliko daljši, sta se kazala pred govorišem; če je bil pa kdo nekoliko delj zunaj, ju ni mogel viditi.[2]) Bila je tedaj skrinja ondi do pričujočiga dne.[3])

10. V skrinji pa ni bilo nič druziga, kakor dve tabli, ktere je bil vložil Mojzes na Horebu, kadar je Gospod postavo dal otrokam Izraelovim, ko so šli iz Egipta.

11. Ko so bili pa duhovni prišli iz svetiša (zakaj vsi duhovni, kteri so se ondi môgli najti, so bili posvečeni;[4]) tudi še tisti čas versta in opravilni red med njimi ni bil razdeljen),

12. so stali na izhodnji strani altarja leviti in pevci, to je, kteri so bili pod Asafam, in pod Ema-

1. V hebrejskim: „*so prenesli skrinjo in snidni šotor*“.
2. V hebrejskim: „*od zunej pa se nista kazala*“. Glej 3. Kralj. 8, 8.
3. Takó je bilo zapisano v izvirnim spisu, iz kteriga je pisar teh svetih bukev jemal svoje povesti; zakaj ob času, ko so bile pisane te bukve, je bil pervi tempelj razdjan, in v drugim tempeljnu skrinja zaveze Gospodove ni bila hranjena. Primeri 2. Mak. 2, 1. i. d.
4. so bili pripravljeni in blagoslovljeni v svojo službo. Opravilni red, ki ga je bil David naredil (1. Kron. 24, 1. i. d.), še ni bil ustanovljen; zatorej še ni bilo veliko duhovnov posvečenih in izučenih v svetih opravilih. Ravno zdaj pa je bilo treba veliko duhovnov, za opravljanje toliko daritev.

Digitized by Google

nam, in pod Iditunam, njih sinovi in bratje, oblečeni v tančico, in so veršéli s cimbalami in brenkljami, in citrami, in z njimi vred sto in dvajset duhovnov, ki so trobili s trobentami.

13. Tedaj ko so vsi ob enim s trobentami, in glasam, in cimbalami, in pišalmi, in raznim glasbinim orodjem peli, in glas visoko povzdigovali, se je glas deleč slišal, takó de, ko so začeli Boga hvaliti in reči: Hvalite Gospoda, ker je dober, ker je na večno njegovo usmiljenje — je bila hiša napolnjena z Božjim oblakam,

14. in duhovni niso mogli stati, in streči zavoljo temote; zakaj veličastvo Gospodovo je bilo napolnilo hišo Božjo.

VI. Poglavje.

Salomon blagoslovi Izraelovo ljudstvo; hvali Boga, ker je spolnil obljube, Davidu storjene; ponižno in presercno prósi Gospoda, naj usliši prošnje vsih, ki bodo hodili v tempelj molit ob času svojih nadlog.

1. Po tem pravi Salomon: Gospod je obljubil, de bo prebival v temoti; 3. Kralj. 8, 12.

2. jez pa sim sozidal hišo njegovimu imenu, de prebiva v nji na večno.

3. In kralj je obernil svoje obličje, in je blagoslovil vso množico Izraelovo (vsa truma namreč je stala zamaknjena), ter je rekel:

4. Češen bodi Gospod, Izraelov Bog, kteri je, kar je govoril Davidu, mojimu očetu, dopolnil v djanji, rekoč:

5. Od dne, kar sim izpeljal svoje ljudstvo iz egiptovske dežele, nisim izvolil mesta zmed vsih Izraelovih rodov, de bi se v njem zidala hiša mojimu imenu; in tudi nisim izvolil nobeniga druziga moža, de bi bil vojvoda čez moje ljudstvo Izrael;

6. temuč izvolil sim Jeruzalem, de bi bilo ondi moje imé; in izvolil sim Davida, de sim ga postavil čez svoje ljudstvo Izrael.

7. In ko je David, moj oče, imel voljo, de bi bil sozidal hišo imenu Gospoda, Izraeloviga Boga,

8. mu je Gospod rekel: Ker je bila to tvoja volja, de bi zidal hišo mojimu imenu, si sicer prav storil, de si imel takošno voljo;

9. pa ne boš ti zidal hiše, ampak tvoj sin, ki bo prišel iz tvojiga ledja, on bo sozidal hišo mojimu imenu.

10. Gospod je tedaj spolnil svojo besedo, ki jo je govoril; in jez sim se vzdignil namesti Davida, svojiga očeta, ter sim se usedel na Izraelov prestol, kakor je govoril Gospod; in sim sozidal hišo imenu Gospoda, Izraeloviga Boga;

11. in sim v njo postavil skrinjo, v kteri je zaveza Gospodova, ki jo je sklenil z Izraelovimi otroci.

12. Stal je tedaj pred altarjem Gospodovim, vsi množici Izraelovi nasproti, in je razpel svoje roke;

Digitized by Google

13. Salomon je bil namreč naredil bronasto stalo,[1]) in ga je bil postavil v sredo dvoriša,[2]) in tisto je imelo pet komolcov dolgosti, in pet komolcov širjave, in tri komolce višave; in je nanj stopil, in potem je klečé proti vsi Izraelovi množici, in s povzdignjenimi rokami proti nebu,[3])

14. rekel: Gospod, Bog Izraelov, tebi ni enaciga Boga v nebesih in na zemlji; ki ohraniš zavezo in usmiljenje svojim hlapcam, kteri hodijo pred teboj z vsim svojim sercam; 2. Mak. 2, 8.

15. ki si dodelil svojimu hlapcu Davidu, mojimu očetu, kar koli si mu govoril; in kar si bil z ustmi obljubil, si v djanji spolnil, kakor tudi pričujoči čas poterduje.

16. Zdaj tedaj, Gospod, Izraelov Bog, spolni svojimu hlapcu, mojimu očetu Davidu, kar koli si mu govoril, rekoč: Ne bo ga zmanjkalo iz tebe moža pred menoj, de sedí na Izraelovim prestolu; vender takó, če obvarujejo tvoji sinovi svoje pota, in hodijo po moji postavi, kakor si tudi ti hodil pred menoj.

17. In zdaj, Gospod, Izraelov Bog, naj se poterdi tvoja beseda, ki si jo govoril svojimu hlapcu, Davidu.

18. Je li tedaj verjetno, de prebiva Bog z ljudmi na zemlji? Če te nebo in nebes nebesa ne obsežejo, koliko manj ta hiša, ki sim jo sozidal?

19. Pa v to samo je narejena, de se ozéraš na molitev svojiga hlapca, in na njegovo prošnjo, Gospod, moj Bog; in de poslušaš prošnje, ki jih izliva tvoj služabnik pred teboj;

20. de odpéraš svoje oči na to hišo po dnevu in po noči, na mesto, za ktero si obljubil, de se ondi kliče v tvoje imé;

21. in de uslišiš molitev, ki jo tvoj hlapec ondi moli, in uslišiš prošnje svojiga služabnika, in svojiga ljudstva Izraela. Kdor koli bo molil na tem kraji, usliši ga s svojiga prebivališa, to je, z nebes, in bodi milostljiv.

22. Če se kdo pregreší zoper svojiga bližnjiga, in pride, ter je perpravljen perseči zoper njega, in se z zakletvijo zaveže pred altarjem v ti hiši;

23. ti poslušaj v nebesih, in stori razsodbo svojim hlapcam, takó de poverneš krivičnimu njegov pot[4]) na lastno glavo, in se mašuješ[5]) za pravičniga, ter mu poverneš po njegovi pravici.

24. Če bodo premagali tvoje ljudstvo Izrael sovražniki (zakaj grešili bodo zoper tebe), pa se spreobernejo, in delajo pokoro, in molijo tvoje imé, in prosijo na tem mestu,

---

1. je bil naredil neko viši stajališe ali oder.
2. sredi dvoriša, ki je bilo za ljudstvo napravljeno.
3. Salomon se je vstopil na stalo, ter se je obernil proti ljudstvu, ko je stojé govoril besede (v. 1—11.), preden je jel moliti. Per molitvi pa (v. 14—42.) je sicer ostal na stalu, tode se je obernil proti altarju (v. 12.), ki je bil v duhovskim dvorišu, in je klečé molil.
4. de poverneš krivičnimu po njegovim hudim djanji.
5. in de preskerbiš pravičnimu zadostenje, ali de razodeneš njegovo nedolžnost.

Digitized by Google

25. ti usliši z nebes, in bodi milostljiv grehu svojiga ljudstva Izraela, in pelji jih nazaj v deželo, ktero si dal njim, in njih očetam.

26. Če je zaperto nebo, in ne gre dež zavoljo grehov ljudstva, pa te prosijo na tem mestu, in spoznajo tvoje imé, in se spreobernejo od svojih grehov, potem, ko si jih stiskal:

27. usliši z nebes, Gospod, in odpusti grehe svojim hlapcam, in svojimu ljudstvu Izraelu, in uči jih dobro pot, po kteri naj hodijo; in daj dežja deželi, ki si jo dal svojimu ljudstvu v posest.

28. Če se spočne lakota v deželi, in kuga, in snetje, in rija, in kobilica, in gosenica; in če sovražniki pokončajo pokrajine, ter obsedejo mestne vrata, in če stiska mnogotera nadloga in reva, Spod. 20, 9.

29. pa kdo zmed tvojiga ljudstva Izraela prósi, in spozna svojo nadlogo in revo, in razpne svoje roke v ti hiši:

30. ti usliši z nebes, namreč z visociga svojiga prebivališa, in bodi milostljiv, in poverni slehernimu po njegovih potih, ktere veš, de jih ima v svojim sercu (ti namreč sam poznaš serca človeških otrók),

31. de se te bojé, in hodijo po tvojih potih vse dni, kar jih živijo na zemlji, ktero si dal našim očetam.

32. Tudi vnanjiga, ki ni zmed tvojiga ljudstva Izraela, če pride iz daljne dežele, zavoljo tvojiga veliciga imena, in zavoljo tvoje močne roke, in tvoje raztegnjene rame, in móli na tem mestu:

33. ti usliši z nebes, svojiga preterdniga prebivališa, in stori vse, kar te prósi tisti ptujic; de spoznajo vse ljudstva na zemlji tvoje imé, in se te bojé kakor tvoje ljudstvo Izrael; in spoznajo, de je tvoje imé poklicano nad to hišo, ki sim jo sozidal.

34. Če gre tvoje ljudstvo na vojsko zoper svoje nasprotnike po potu, po kterim jih pošlješ, in te molijo proti potu,[6]) kjer je to mesto, ktero si izvolil, in hiša, ktero sim sozidal tvojimu imenu:

35. ti usliši z nebes njih prošnje in molitve, in se mašuj.

36. Če pa se pregrešijo v tebe (zakaj ni človeka, kteri bi ne grešil), in se razserdiš nad njimi, in jih zdaš sovražnikam, in jih vjete peljejo v daljno deželo, ali pa tudi ki je blizo; 3. Kralj. 8, 46.

37. in se spreobernejo v svojim sercu v deželi, v ktero so bili vjeti peljani, ter delajo pokoro, in te prosijo v deželi svoje sužnosti, rekoč: Grešili smo, hudo smo storili, krivično smo delali;

38. in se vernejo k tebi z vsim svojim sercam, in z vso svojo dušo v deželi svoje sužnosti, v ktero so bili peljani, in te molijo proti potu v svojo deželo, ktero si dal njih očetam, in proti mestu, ktero si izvolil, in proti hiši, ki sim jo sozidal tvojimu imenu:

39. ti usliši z nebes, to je, s svojiga terdniga prebivališa, njih prošnje, in stori razsodbo, in odpusti svojimu ljudstvu, desiravno je grešnik.

---

6. če se v molitvi obernejo proti mestu, kjer je hiša Božja.

Digitized by Google

40. Ti namreč si moj Bog; odprejo naj se, prosim, tvoje oči, in tvoje ušesa naj poslušajo molitev, ki se godí na tem mestu.

41. Zdaj tedaj se vzdigni, Gospod Bog, v svoj pokoj,[7]) ti in skrinja tvoje močí;[8]) tvoji duhovni, Gospod, naj se oblečejo v zveličanje,[9]) in tvoji svetniki naj se radujejo v dobrotah! Ps. 131, 8. 9. 10.

42. Gospod Bog, ne odvračuj obličja svojiga maziljenca;[10]) spomni se milost Davida, svojiga hlapca![11])

VII. Poglavje.

Ogenj z nebes povžije daritve. Veličastvo Božje napolni tempelj. Hvalno petje na dvorišu. Sedem dni obhajajo posvečevanje Gospodoviga tempeljna, sedem druzih dni pa praznik šotorov. Bog se perkaže Salomonu, in ga zagotoví, de bo uslišal molitve svojiga ljudstva v tempeljnu, in de bo ohranil njegovo rodovino na kraljévim sedežu, če mu bodo zvesto služili in spolnovali njegove zapovedi.

1. In ko je Salomon dokončal molitve, ki jih je opravljal, je prišel ogenj z nebes, in je povžil žgavne daritve, in druge daritve, in veličastvo Gospodovo je napolnilo hišo.

2. In duhovni niso môgli iti v tempelj Gospodov, za to, ker je bilo veličastvo Gospodovo napolnilo tempelj Gospodov. 2. Mak. 2, 8.

3. Pa tudi vsi Izraelovi otroci so vidili priti ogenj, in veličastvo Gospodovo nad hišo; in so padli z obrazam na tla, ki so bile s kamnjem vložene, ter so molili in hvalili Gospoda: Ker je dober, ker je večno njegovo usmiljenje.

4. Kralj pa, in vse ljudstvo so darovali klavne daritve pred Gospodam.

5. Zaklal je tedaj kralj Salomon v daritve dva in dvajset tavžent volov, sto in dvajset tavžent ovnov; in takó so posvetili hišo Božjo kralj in vse ljudstvo. 3. Kralj. 8, 63.

6. Duhovni pa so bili per svojih opravilih,[1]) in leviti z glasbinim orodjem za pesmi Gospodove, ktere je bil naredil kralj David v hvalo Gospodovo: Ker je večno njegovo usmiljenje, — so razglašali pesmi Davidove s svojimi rokami; duhovni pa so trobili s trobentami pred njimi, in ves Izrael je stal.

7. Posvetil je Salomon tudi sredo dvoriša pred tempeljnam Gospodovim; daroval je namreč ondi žgavne daritve, in mast mirnih daritev, ker bronasti altar.

---

7. pojdi v svoje stanovanje, ki je v presvetim.
8. ki po nji delaš za svoje ljudstvo tolike čuda. Glej Ps. 77, 61.
9. obdaruj jih s svojimi gnadami, de se po njih posvečuje tudi tvoje ljudstvo.
10. ne odženi spred sebe maziljeniga kralja, to je, Salomona, ki si ga sam postavil kralja; ali pa: ne odreci kralju, česar te prósi.
11. spomni se dobrot, ki si jih Davidu skazal.
1. so opravljali daritve in druge dela svoje službe.

Digitized by Google

kteriga je bil naredil, ni mogel nositi žgavnih daritev, in druzih daritev, in mastí.

8. Obhajal je tedaj Salomon tisti čas praznik sedem dni,[2]) in ves Izrael z njim, silno velika občina, od vhoda v Emat, do egiptovskiga potoka.

9. Osmi dan pa je obhajal[3]) zbor,[4]) zato ker je posvečeval altar sedem dni, in praznik je obhajal sedem dni.

10. Tedaj je tri in dvajseti dan sedmiga mesca spustil ljudstva v njih šotore, ki so se veselile in radovale nad dobrim, kar je storil Gospod Davidu, in Salomonu, in Izraelu, svojimu ljudstvu.

11. Takó je Salomon dokončal hišo Gospodovo, in králjevo hišo, in vse, kar je bil sklenil v svojim sercu, de bo naredil v hiši Gospodovi, in v svoji hiši, in bil je srečen. 3. Kralj. 9, 1.

12. Perkazal se mu je pa Gospod po noči, in je rekel: Slišal sim tvojo molitev, in sim si izvolil ta kraj v hišo daritve.

13. Če zaprem nebo, in dež ne gre, in ukažem in zapovem kobilici, de obžre deželo, in pošljem kugo med svoje ljudstvo;

14. se pa spreoberne moje ljudstvo, na ktero je poklicano moje imé,[5]) ter me prósi, in iše mojiga obličja, in dela pokoro za svoje prehudobne pota: bom tudi jez uslišal z nebes, in bom milostljiv njih greham, ter bom ozdravil njih deželo;

15. tudi bodo moje oči odperte, in moje ušesa bodo nastavljene molitvi tega, ki móli na tem mestu.

16. Zakaj izvolil in posvetil sim to mesto, de je moje imé ondi na večno, in de ostanejo moje oči in moje serce ondi vse dni.

17. Če tudi ti hodiš pred menoj, kakor je hodil David, tvoj oče, in če storiš vse, kar sim ti zapovedal, in ohraniš moje pravice in sodbe:

18. bom poterdil prestol tvojiga kraljestva, kakor sim obljubil Davidu, tvojimu očetu, rekoč: Ne bo odvzet iz tvojiga debla mož, kteri bo poglavar v Izraelu.

19. Če se pa odvernete in zapustite moje pravice, in moje zapovedi, ktere sim vam dal, in greste, ter služite ptujim bogovam, in jih molite:

20. vas bom izroval iz svoje dežele, ki sim vam jo dal, in to hišo, ki sim jo posvetil svojimu imenu, bom vergel spred svojiga obličja, in jo dal v pregovor in v zgled vsim ljudstvam.

21. In ta hiša bo v pregovor vsim, ki memo pojdejo, ter stermé porečejo: Zakaj je storil Gospod takó ti deželi in ti hiši?

22. In odgovorili bodo: Ker so zapustili Gospoda, Boga svojih očetov, kteri jih je izpeljal iz

---

2. Po preteklih sedmih dneh tempeljnoviga posvečevanja je Salomon obhajal še sedem dni praznik šotorov. Glej 3. Kralj. 8, 65. Primeri 3. Mojz. 23, 34.
3. osmi dan za drugimi sedmerimi dnevi, to je, petnajsti dan.
4. je obhajal sklep praznika šotorov. Glej 3. Mojz. 23, 36.
5. kterimu je obljubljeno moje varstvo. Drugi prestavljajo: *„ki se imenuje po mojim imenu“*.

Digitized by Google

egiptovske dežele, in so se prijeli ptujih bogov, ter so jih molili in častili; zavoljo tega je prišlo nad njé vse to hudo.

VIII. Poglavje.

Salomon sozida in obterdi mnogo mest; podverže Kananejce davku in tlaki; preseli kraljico iz Davidoviga mesta v posebno hišo; zapové opravljati službo Božjo po Davidovi naredbi; si perdobí s kupčijo na morji silno veliko bogastva.

1. Ko se je pa bilo spolnilo dvajset let, potem ko je bil Salomon sozidal hišo Gospodovo, in svojo hišo, 3. Kralj. 9, 10.

2. je zidal Salomon mesta, ktere mu je bil dal[1]) Hiram, in je ondi dal stanovati Izraelovim sinovam.

3. Šel je tudi nad Emat Subo,[2]) in jo je dobil.

4. In je sozidal Palmiro v pušavi, in druge prav terdne mesta je sozidal v Ematu.

5. In je sozidal zgornji Bethoron, in spodnji Bethoron, obzidani mesti, ki ste imele vrata, in zapahe, in zaklepe;

6. tudi Balaat, in vse prav terdne mesta, ki jih je imel Salomon, tudi vse mesta vozov, in mesta konjnikov; vse, kar koli je Salomon hotel in sklenil, je sozidal v Jeruzalemu, in na Libanonu, in po vsi deželi svoje oblasti.

7. Vse ljudstvo, ki je bilo ostalo zmed Hetejcov, in Amorejcov, in Ferezejcov, in Hevejcov, in Jebusejcov, kteri niso bili iz Izraeloviga debla,

8. njih sinove in mlajše, kterih niso bili pomorili Izraelovi sinovi, si je Salomon podvergel v davkne do tega dne.

9. Zmed Izraelovih sinov pa ni nikogar djal, de bi bil služil per kraljevih delih; zakaj oni so bili vojaki, in pervi vojvodi, in poglavarji njegovih vozov in konjnikov.

10. Vsih poglavarjev v vojskini trumi[3]) kralja Salomona pa je bilo dve sto in petdeset, kteri so učili ljudstvo.[4])

11. Faraonovo hčer pa je preselil iz Davidoviga mesta v hišo, ktero ji je bil sozidal. Rekel je namreč kralj: Moja žena naj ne stanuje v hiši Davida, kralja Izraeloviga, zato ker je posvečena, ker je bila prišla vanjo skrinja Gospodova. 3. Kralj. 3, 1.

12. Po tem je Salomon daroval žgavne daritve Gospodu na altarji Gospodovim, kteriga je bil sozidal pred lopo;

13. de bi se vsaki dan darovalo na njem po zapovedi Mojzesovi ob sabotah, in ob mlajih, in ob prazničnih dnevih, trikrat v

1. je razširil, polepšal in obzidal mesta, ktere mu je bil Hiram nazaj dal, ker mu niso bile všeč. Gl. 3. Kralj. 9, 11.
2. je šel nad tisti del Emata, kteriga se je bil polastil kralj v Subi. „*Suba*“ ali „*Zoba*“ se imenuje tudi „*Nisibis*“, mesto v Mezopotamii.
3. V hebrejskim: „*Teh viših sprednikov pa, ki jih je imel kralj Salomon, je bilo*“ i. t. d.
4. ki so ljudstvu per delih kazali; v hebrejskim: „*ki so ljudstvu ukazovali*“.

Digitized by Google

letu, to je, o prazniku opresnikov, in o prazniku tednov, in o prazniku šotorov.

14. In postavil je po volji Davida, svojiga očeta, opravila duhovnov po njih službah, in levite po njih redu, de bi hvalili in stregli pred duhovni, poleg šege vsakteriga dneva, tudi[5]) vratarje po njih razdelkih, za vrata in za vrata; zakaj takó je bil zapovedal David, mož Božji;

15. in niso prelomili ne duhovni ne leviti nobene zmed vsih zapoved, ki jih je bil kralj zapovedal, tudi ne per varvanji zakladov.

16. Vse stroške je imel kralj Salomon perpravljene od tistiga dne, ko je stavil dno hiši Gospodovi, do dne, ko jo je dodelal.

17. Po tem je šel Salomon v Asiongaber in Ahilat na breg rudečiga morja, ki je v edomski deželi.

18. Poslal pa mu je Hiram, po rokah svojih hlapcov, ladij,[6]) in brodnikov, zvedenih na morji, in šli so s hlapci Salomonovimi v Ofir; in so od ondod štiri sto in petdeset talentov zlata vzeli in pernesli k kralju Salomonu.

IX. Poglavje.

Kraljica s Sabe obiše Salomona v Jeruzalemu, sterní nad njegovo modrostjo in nad njegovimi deli, mu da veliko darov, nasproti pa jo Salomon še bolj obdaruje. Salomonovi dohodki, njegova bogatija, slava in smert. Roboam, njegov sin, mu nasledva v kraljevanji.

1. Tudi kraljica v Sabi, ko je slišala Salomonovo slovenje, ga je prišla skušat z ugankami v Jeruzalem z velikim bogastvam in kamelami, ki so nosile dišav, in prav veliko zlata, in drazih biserov. In ko je prišla k Salomonu, mu je govorila, kar koli je imela v svojim sercu. 3. Kralj. 10, 1. Mat. 12, 42. Luk. 11, 31.

2. In Salomon ji je razložil vse, kar je vprašala; in nič ni bilo, de bi ji ne bil razjasnil.

3. Ko je vidila, namreč Salomonovo modrost, in hišo, ki jo je bil sozidal,

4. in tudi jedila njegove mize, in stanice hlapcov, in opravila njegovih služabnikov, in njih oblačila, tudi točaje, in njih oblačila, in daritve, ki jih je daroval v hiši Gospodovi, od stermenja ni bilo več sape v nji.

5. In rekla je kralju: Resnično je govorjenje, ktero sim slišala v svoji deželi od *(tvojih)* del, in od tvoje modrosti.

6. Nisim verjela njim, ki so mi perpovedovali, dokler nisim sama prišla, in niso vidile moje oči, in nisim poskusila, de se mi je bila komaj polovica tvoje modrosti povedala: presegel si govorico s svojimi deli.

---

5. tudi je postavil vratarje. Gl. 1. Kron. pogl. 24—26.
6. je dal nekaj svojih ladij, ki jih je imel v rudečim morji, de so se združile s Salomonovimi ladijami.

Digitized by Google

7. Blagor tvojim možem, in blagor tvojim hlapcam, kteri stojijo pred teboj ves čas, in poslušajo tvojo modrost.

8. Češen bodi Gospod, tvoj Bog, ki je hotel tebe posaditi na svoj prestol ko kralja Gospoda, tvojiga Boga.[1]) Ker Bog ljubi Izrael, in ga hoče ohraniti na večno, zato je tebe postavil kralja čez njega, de delaš sodbo in pravico.

9. Dala pa je kralju sto in dvajset talentov zlata, in dišav silno veliko, in predrazih biserov; ni bilo takošnih dišav, kakor té, ki jih je dala kraljica s Sabe kralju Salomonu.

10. Pa tudi hlapci Hiramovi so s Salomonovimi hlapci vred pernesli zlata iz Ofira, in tijeviga lesa, in predrazih biserov;

11. iz kteriga, namreč iz tijeviga lesa, je kralj naredil stopnjice v hiši Gospodovi, in v kraljévi hiši, tudi citre, in brenklje pevcam; nikdar ni bilo viditi v Judovi deželi taciga lesa.

12. Kralj Salomon pa je dal kraljici v Sabi vse, kar je hotla, in česar je želela, in veliko več, kakor je pernesla k njemu; in se je vernila, ter je šla v svojo deželo s svojimi hlapci.

13. Bila je pa teža zlata, ki se je donašalo Salomonu vsako leto, šest sto in šest in šestdeset talentov zlata;[2])

14. razun tistiga zneska, kteriga so navadno nosili poslanci raznih narodov,[3]) in tergovci,[4]) in vsi arabljanski kralji, in deželni oblastniki,[5]) kteri so *(tudi)* pernašali zlata in srebra Salomonu.

15. Naredil je tedaj Salomon dve sto zlatih sulic[6]) iz zneska šest sto zlatov,[7]) ki so še izdajali za vsako sulico;

16. tudi tri sto zlatih škitov[8]) iz treh sto zlatov, s kterimi je bil prevlečen vsakteri škit; in djal jih je kralj v orožnico, ki je bila z drevjem obsajena.[9])

17. Tudi je kralj naredil velik slonokošen prestol; in ga je prevlekel s prečistim zlatam,

18. tudi šest stopnjic, po kterih se je hodilo k prestolu, in zlato podnožje, in dve ročici na oboji strani, in dva leva, ki sta stala zraven ročic;

19. pa tudi drugih dvanajst levčkov, ki so stali na šesterih stopnjicah na oboji strani; taciga prestola ni bilo v nobenim kraljestvu.

20. Tudi vse posode králjeve mize so bile zlate, in posode v hiši libanonskiga gojzda so bile iz prečistiga zlata; zakaj srebro se tiste dni nič ni čislalo.

---

1. ki te je postavil kralja namesti Gospoda, to je, namesti sebe; zakaj Izraelov kralj je bil le namestnik Gospod Boga, ki je bil sam Izraelov kralj.
2. to so bili deržavni dohodki ob Salomonovim času.
3. poslanci tistih narodov, ki so mógli Salomonu davke dajati.
4. kupčevavci, ktere je kralj zase imel.
5. prejemavci dohodkov iz králjevih posestev po deželah.
6. V hebrejskim: „*zlatih škitov*“, ki so bili veči.
7. ali zlatih seklov. Glej 3. Kralj. 10, 16.
8. tri sto manjših zlatih škitov. Gl. 3. Kralj. 10, 17.
9. V hebrejskim: „*in djal jih je kralj v hišo libanonskiga gojzda*“.

Digitized by Google

21. Králjeve ladije so namreč hodile v Tarsis s hlapci Hiramovimi, po enkrat v treh letih; ter so pernašale od ondod zlata, in srebra, in slonove kosti, in opic, in pavov.

22. Povišan je bil tedaj Salomon čez vse kralje na zemlji v bogastvu in veličastvu.[10])

23. In vsi kralji po deželah so želeli viditi obličje Salomonovo, de bi bili slišali modrost, ki jo je bil Bog dal v njegovo serce;

24. in so mu donašali darov, srebernih in zlatih posod, in oblačil, in orožja, in dišav, kónj, in mezgov vsako leto.

25. Tudi je imel Salomon štirdeset tavžent kónj v stajah,[11]) in dvanajst tavžent vozov in konjnikov, ter jih je postavil v vozne mesta, in kjer je bil kralj v Jeruzalemu.

26. Gospodoval je tudi čez vse kralje od reke Evfrata do dežele Filistejcov, in do egiptovskih mej.

27. In napravil je toliko obilnost srebra v Jeruzalemu, kakor kamnja, in cedrov toliko množino, kakor divjiga figoviga drevja, ki raste na ravninah.

28. Vodili pa so se mu konji iz Egipta, in iz vsih krajev.

29. Druge dela Salomonove pa, perve in poslednje, so zapisane v besedah Natana, preroka, in v bukvah Ahija, Silončana, tudi v perkazni Adona, vidca, zoper Jeroboama, sina Nabatoviga.

30. Kraljeval pa je Salomon v Jeruzalemu čez ves Izrael štirdeset let.

31. In je zaspal s svojimi očeti vred, in pokopali so ga v mestu Davidovim; in kraljeval je Roboam, njegov sin, namesti njega.

X. Poglavje.

Roboam pride v Sihem, in ves Izrael se ondi zbere. Roboam zaverže svèt starih, ter posluša svèt mladih, in noče ljudstvu polajšati naloženiga bremena. Za tega voljo mu deset rodov pokoršino odreče.

1. Šel je pa Roboam v Sihem; tje se je bil namreč sošel ves Izrael, de bi ga postavil kralja. 3. Kralj. 12, 1.

2. Ko je to slišal Jeroboam, sin Nabatov, ki je bil v Egiptu (zbežal je bil namreč tje pred[1]) Salomonam), se je precej povernil.

3. In poklicali so ga, in prišel je z vsim Izraelam, in govorili so Roboamu, rekoč:

4. Tvoj oče nas je stiskal s preterdim jarmam; ti nam ukazuj loži reči kakor tvoj oče, kteri nam je naložil težko sužnost; in polajšaj nekoliko bremena, de ti služimo.

5. On pa pravi: Čez tri dni se vernite k meni. In ko je odšlo ljudstvo,

6. je imel svèt s starimi, kteri so stali pred njegovim očetam Salomonam, dokler je še živel,

10. V hebrejskim: „*modrosti*“. Salomon je presegel vse kralje v bogastvu, v slavi in modrosti.

11. V hebrejskim: „*in Salomon je imel štiri tavšent staj* (jasel) *za konje in vozove*“.

1. zbežal je bil iz strahú pred Salomonam.

Digitized by Google

rekoč: Kakošen svèt mi daste, de odgovorim ljudstvu?

7. In oni so mu rekli: Če dopadeš temu ljudstvu, in jih utolažiš z dobrimi besedami, ti bodo ves čas služili.

8. On pa je zapustil svèt starih, in se je jel pečati z mladimi, kteri so bili z njim vred zrejeni, in so bili v njegovi tovaršii.

9. In jim je rekel: Kaj se vam zdi? ali kaj naj odgovorim temu ljudstvu, ki mi je reklo: Zlajšaj jarm, ki nam ga je tvoj oče naložil?

10. Oni pa so odgovorili, ko mladenči, in zrejeni z njim vred v sladnostih, in so rekli: Takó govôri ljudstvu, ki ti je reklo: Tvoj oče je stežal naš jarm, ti ga zlajšaj; in takó mu odgovôri: Naj manjši moj perst je debelejši, kakor ledje mojiga očeta.

11. Moj oče vam je naložil težek jarm, jez pa bom perložil veči težo; moj oče vas je tepel z biči, jez pa vas bom tepel s škorpijoni.

12. Prišel je tedaj Jeroboam in vse ljudstvo k Roboamu tretji dan, kakor jim je bil zapovedal.

13. In odgovoril je kralj terdo, ter je zapustil svèt starih,

14. in je govoril po volji mladih: Moj oče vam je naložil težek jarm, jez pa ga bom storil težiga; moj oče vas je tepel z biči, jez pa vas bom tepel s škorpijoni.

15. In ni dovolil prošenj ljudstvu; bila je namreč volja Božja,[2]) de bi se bila spolnila njegova beseda, ki jo je govoril po roki Ahija, Šilončana, Jeroboamu, Nabatovimu sinu. 3. Kralj. 11, 29.

16. Ko je pa kralj terdo govoril, mu je vse ljudstvo takole reklo: Nimamo deleža per Davidu, tudi ne dedšine per Isajevim sinu. Poverni se v svoje šotore, Izrael; ti pa, David, pasi svojo hišo! In šel je Izrael v svoje šotore.

17. Nad sinovi Izraelovimi pa, ki so stanovali v Judovih mestih, je kraljeval Roboam.

18. In poslal je kralj Roboam Adurama, ki je bil čez davke, in Izraelovi sinovi so ga kamnjali, in umerl je. Potem je kralj Roboam hitel priti na voz, in je zbežal v Jeruzalem.

19. In Izrael je odstopil od hiše Davidove do tega dne.

XI. Poglavje.

Bog prepové Roboamu, se vojskovati z Izraelam. Roboam obzida mnogo mest, in jih založí z živežem in z orožjem. Duhovni in leviti zbežé na Judovo, ker jih Jeroboam zaverže, in postavi namesti njih malikovavske duhovne. Verni Izraelci prihajajo v Jeruzalem darovat. Roboamove žene in otroci.

1. Prišel pa je Roboam v Jeruzalem, in je sklical vso hišo Judovo in Benjaminovo, sto in osemdeset tavžent izbranih in bo-

2. volja Božja, ki je dopustila hudo. Bog namreč večkrat hudo dopusti, ker noče sile delati človekovi prostosti; vender pa tudi hudo obrača dobrim v prid in v dosego svojih neizvedljivih sklepov.

Digitized by Google

jaških móž, de bi se bil bojeval zoper Izrael, in obernil k sebi svoje kraljestvo. 3. Kralj. 12, 21.

2. In zgodila se je beseda Gospodova do Semeja, moža Božjiga, rekoč:

3. Govôri Roboamu, Salomonovimu sinu, kralju Judovimu, in vsimu Izraelu, ki je v Judu in Benjaminu:

4. To pravi Gospod: Ne hodite, in ne bojujte se s svojimi brati; verni se vsakteri na svoj dom, ker se je po moji volji to zgodilo. Ko so slišali besedo Gospodovo, so se vernili, in niso šli zoper Jeroboama.

5. Stanoval pa je Roboam v Jeruzalemu, in je sozidal obzidanih mest[1]) v Judu.

6. In zidal je[2]) Betlehem, in Etam, in Tekuo;

7. tudi Betsur, in Soho, in Odolam;

8. in tudi Get, in Mareso, in Zif;

9. pa tudi Aduram, in Lahis, in Azeko;

10. tudi Sarao, in Ajalon, in Hebron, ki so bile v Judu in Benjaminu, mesta prav terdne.

11. In ko jih je bil zaperl z zidovi, je djal vanje poglavarje, in shrambe za živež, to je, za olje in vino.

12. Pa tudi v vsakim mestu je napravil orožnico za škite in sulice; in obterdil jih je s prav veliko skerbjo; in gospodoval je nad Judam in Benjaminam.

13. Duhovni pa, in leviti, ki so bili po vsim Izraelu, so prišli k njemu iz vsih svojih seliš,

14. ker so zapustili svoje okraje in posesti, in so se preselili k Judu in v Jeruzalem; zato, ker jih je bil zavergel Jeroboam in njegovi nasledniki, de bi ne opravljali duhovstva Gospodoviga.

15. On pa si je postavil duhovnov za višave, in za hudiče,[3]) in za teleti, ktere si je bil naredil.

16. Pa tudi iz vsih rodov Izraelovih, kteri koli so bili vdali svoje serce, de so iskali Gospoda, Boga Izraeloviga, so hodili v Jeruzalem, darovat svoje daritve pred Gospoda, Boga svojih očetov.

17. In so pokrepčevali kraljestvo Judovo, in poterdovali[4]) Roboama, Salomonoviga sina, skozi tri leta; zakaj hodili so po potih Davidovih in Salomonovih samo tri leta.

18. Vzel pa je Roboam za ženo Mahalato, hčer Jerimota, Davidoviga sina; tudi Abihajlo, hčer[5]) Eliaba, Isajeviga sina,

19. ki mu je rodila sinove: Jehusa, in Somorija, in Zooma.

20. Za njo je tudi vzel Maako, hčer[6]) Absalomovo, ktera mu je rodila Abija, in Etaja, in Ziza, in Salomita.

21. Ljubil je pa Roboam Maako, hčer Absalomovo, čez vse svoje žene in perležnice; vzel si je bil namreč osemnajst žen, perležnic pa šestdeset; in rodil je

1. je obzidal mesta, ter jih je obdal z zidovi.
2. Obzidal je namreč naslednje mesta.
3. za hudobne duhove. Glej 3. Mojz. 17, 7.
4. in so delali Roboama mogočniga.
5. verjetno je vzel le vnukinjo Eliabovo.
6. prav za prav vnukinjo. Glej spod. 13, 2.

Digitized by Google

osem in dvajset sinov in šestdeset hčer.

22. Postavil pa je za poglavarja Abija, sinú Maakiniga, vojvoda čez vse njegove brate; zakaj njega je mislil kralja narediti,

23. ker je bil modrejši in mogočniši od vsih njegovih sinov, ki so bili po vsih pokrajinah Judovih in Benjaminovih, in po vsih obzidanih mestih; in dajal jim je preobilno živeža, in snubil je veliko žen.[7])

XII. Poglavje.

Roboam zapusti postavo Gospodovo, in ves Izrael z njim. Zavoljo tega greha pride Sesak, egiptovski kralj, na Judovo in pred Jeruzalem. Roboam in Judovi poglavarji so v strahu, in se ponižajo; prerok Semeja jim obljubi Božje pomoči. Sesak oropa tempelj in kraljevo hišo, in gre spred Jeruzalema. Vedna vojska med Roboamam in Jeroboamam. Roboam umerje, za njim pa kraljuje njegov sin Abija.

1. Ko je pa bilo kraljestvo Roboamovo močno in terdno, je on zapustil postavo Gospodovo, in ves Izrael z njim vred.

2. V petim letu kraljestva Roboamoviga pa je prišel Sesak, kralj egiptovski, nad Jeruzalem (ker so se bili pregrešili zoper Gospoda), 3. Kralj. 14. 25.

3. s tavžent in dve sto vozovi, in s šestdeset tavžent konjniki, ljudstva pa ni bilo števila, ki je prišlo z njim iz Egipta, namreč Libijanov, in Trogloditov,[1]) in Etijopcov.[2])

4. In vzel je nar terdnejši mesta v Judu, ter je prišel do Jeruzalema.

5. Semeja, prerok, pa je stopil k Roboamu, in k Judovim poglavarjem, ki so bili zbrani v Jeruzalemu, ker so zbežali pred Sesakam, in jim je rekel: To govori Gospod: Vi ste mene zapustili, jez pa sim pustil vas v roki Sesakovi.

6. In prestrašili so se poglavarji Izraelovi, in kralj, ter so rekli: Pravičen je Gospod.

7. In ko je Gospod vidil, de so se ponižali, se je zgodila beseda Gospodova do Semeja, rekoč: Ker so se ponižali, jih ne bom razkropil, in jim bom dal nekoliko pomoči,[3]) in moj serd se ne bo izlil nad Jeruzalem po roki Sesakovi.

8. Vender pa mu bodo slu-

---

7. je iskal ali kupil veliko žen (namreč svojim sinovam; po misli drugih razlagavcov: sam sebi). V hebrejskim: „*In on* (Roboam) *je bil razumen, in je razdelil svoje sinove po vsih Judovih in Benjaminovih pokrajinah, po vsih terdnih mestih; in jim je dajal*“ i. t. d.

1. to je, „*Berlošanov*“, ki so prebivali v berlogih ob rudečim morji. V hebrejskim: „*Sukiim*“, kar tudi pomeni stanovavce v berlogih.

2. ali „*Zamurcov*“. V hebrejskim: „*Kušim*“, ki so prebivali v južni Arabii in v Etijopii.

3. V hebrejskim: „*in jim bom dal kmalo pomoč*“.

Digitized by Google

žili, de vedo razloček moje sužnosti in sužnosti zemeljskiga kraljestva.

9. Umaknil se je tedaj Sesak, egiptovski kralj, od Jeruzalema, ko je pobral zaklade iz hiše Gospodove, in iz kraljeve hiše, in je vzel vse seboj, tudi zlate škite, ki jih je bil Salomon naredil;

10. in namesti njih je kralj naredil bronaste, ter jih je dal poglavarjem škitarjev, ki so bili na straži v veži kraljéve hiše.

11. In ko je kralj šel v hišo Gospodovo, so prišli škitarji, ter so jih vzeli, in so jih spet nesli v svojo orožnico.

12. Vender ker so se ponižali, se je odvernila od njih jeza Gospodova, in niso bili popolnama pokončani; ker tudi v Judu so se našle dobre dela.[4])

13. Poterjen je bil tedaj kralj Roboam v Jeruzalemu, in je kraljeval; eno in štirdeset let pa je bil star, ko je začel kraljevati, in sedemnajst let je kraljeval v Jeruzalemu, v mestu, ktero si je bil Gospod izvolil zmed vsih Izraelovih rodov, de je ondi uterdil svoje imé;[5]) imé njegove matere pa je bilo Naama, Amančanka.[6]) 3. Kralj. 14, 21.

14. Delal pa je hudo, in ni perpravil svojiga serca, de bi bil iskal Gospoda.

15. Dela Roboamove pa, perve in poslednje, so zapisane v bukvah[7]) Semeja, preroka, in Adona, vidca, in skerbno razložene; Roboam in Jeroboam pa sta se med seboj bojevala vse dni.

16. In Roboam je zaspal s svojimi očeti vred, in je bil pokopan v Davidovim mestu. In kraljeval je Abija, njegov sin, namesti njega.

XIII. Poglavje.

Med Abijem in Jeroboamam se spočne vojska. Abija nagovarja Izraelce, de naj se ne vojskujejo zoper Juda. Jeroboam zaleze s svojo vojsko kralja Abija; Abija kliče v Gospoda; Gospod prestraši Izraelce, de vsi bežé; Abija dere s svojo vojsko za njimi, in jih popolnama premaga. Jeroboamova smert.

1. V osemnajstim letu kralja Jeroboama je kraljeval Abija nad Judam. 3. Kralj. 15, 1.

2. Tri leta je kraljeval v Jeruzalemu; in imé njegove matere je bilo Mihaja,[1]) hči Urielova[2]) iz Gabae; in bila je vojska med Abijem in Jeroboamam. 3. Kralj. 15, 6.

3. In ko je šel Abija v boj,

4. tudi na Judovim so še pobožni in pravični ljudje, ki s svojimi dobrimi deli tolažijo jezo Božjo. Nekteri prestavljajo: „*tudi Judu so došle dobre prerokovanja*“; zmed njih je bilo Semejevo zgorej v 7. versti.

5. de je ondi ustanovil češenje in posvečevanje svojiga imena.

6. prav za prav je bila Amončanka.

7. V hebrejskim: „*v rodopisih*“, kterim so bile po navadi tudi zgodbe pridjane.

1. Zgor. 11, 20. se „*Mihaja*“ imenuje „*Maaka*“.

2. Zgorej se imenuje Absalomova hči, to je, vnukinja Absalomova, po njegovi hčeri Tamari, ki je bila Urielova žena. Glej 2. Kralj. 14, 27.

Digitized by Google

in je imel štiri sto tavžent prav bojaških in zbranih móž, je Jeroboam nasproti v vojskini red postavil osem sto tavžent móž, kteri so bili tudi sami izbrani, in za vojsko prav močni.

4. Vstopil se je tedaj Abija na goro Semeron, ki je bila v Efrajmu, in je rekel: Poslušaj, Jeroboam, in ves Izrael!

5. Ali ne veste, de je Gospod, Izraelov Bog, dal Davidu kraljestvo čez Izrael na večno, njemu in njegovim sinovam v solno zavezo?[3])

6. In vzdignil se je Jeroboam, sin Nabatov, hlapec Salomona, sinu Davidoviga; in se je uperl svojimu gospodu. 3. Kralj. 11, 26.

7. In zbrali so se k njemu prav malopridni možje in sinovi Belialovi; in so premogli zoper Roboama, sinu Salomonoviga. Roboam pa je bil nevéden, in boječiga serca, in jim ni mogel zoperstati.

8. Vi zdaj tedaj pravite, de zamorete zoperstati kraljestvu Gospodovimu, ki ga on posede po sinovih Davidovih, in imate[4]) veliko množico ljudstva, in zlate teleti, ktere vam je Jeroboam naredil za bogove.

9. In ste zavergli duhovne Gospodove, sinove Aronove, in levite; in ste si naredili duhovne, kakor vse ljudstva na zemlji; kdor koli pride, in posveti svojo roko z juncam zmed goved, in s sedmimi ovni,[5]) je duhoven tistih, ki niso bogovi.[6]) 3. Kralj. 12, 31.

10. Naš Gospod pa je Bog, kteriga nismo zapustili; duhovni služijo Gospodu zmed sinov Aronovih, in leviti so v svojim redu.[7])

11. Tudi žgavne daritve darujejo[8]) Gospodu vsaki dan, zjutrej in zvečer, in kadilo, po zapovedih postave narejeno, in pokladajo se kruhi na prav čisto mizo, in per nas je zlati svečnik, in njegove svetilnice, de se peržigajo vselej na večer; mi namreč spolnujemo zapovedi Gospoda, svojiga Boga, kteriga ste vi zapustili. 2. Mojz. 27, 21.

12. Zatorej je vojvoda v naši vojskini trumi Bog, in njegovi duhovni, ki trobijo s trobentami, in doné zoper vas.[9]) Sinovi Izraelovi, nikar se ne bojujte zoper Gospoda, Boga naših očetov, ker vam ne koristi!

13. Ko je to govoril, je Jeroboam od zad napravljal zalezbo, in ko je stal sovražnikam nasproti, je on obdal Juda, de ni vedil, s svojo vojskino trumo.

14. In ko se je Juda ozerl, je vidil nastajati vojsko od spred, in za herbtam, in je klical v Gospoda, in duhovni so začeli trobiti s trobentami.

15. In vsi možje Judovi so vpili;[10]) in glej, ko so oni klicali, je ostrašil Gospod Jero-

3. v večno zavezo, ki je nestrohljiva kakor sol. Glej 4. Mojz. 18, 19.
4. to je, zato ker imate veliko ljudi.
5. „*in posveti*“, to je, daruje. Glej 3. Kralj. 13, 33.
6. ki so le nečimerne stvari. Primeri 5. Mojz. 32, 21.
7. leviti so v svojim poklicu in opravilu.
8. darujejo namreč duhovni s pomočjo levitov.
9. kličejo z nebes maševanje zoper vas. Glej 4. Mojz. 10, 9.
10. vsi so vzdignili bojni krik.

Digitized by Google

boama, in ves Izrael, ki je stal Abiju in Judu nasproti.

16. In bežali so sinovi Izraelovi pred Judam, in dal jih je Bog njim v roke.

17. Otepel jih je tedaj Abija in njegovo ljudstvo z velikim pobojem, in padlo je ranjenih iz Izraela pet sto tavžent močnih mož.

18. In ponižani so bili sinovi Izraelovi tisti čas, sinovi Judovi pa so silno omočnéli, zato ker so zaupali v Gospoda, Boga svojih očetov.

19. Abija pa je podil bežečiga Jeroboama, in mu je vzel mesta: Betel in njegove hčere,[11]) in Jesano in njene hčere, tudi Efron in njegove hčere.

20. In nič več se ni mogel Jeroboam ustavljati v dneh Abijevih; Gospod ga je udaril,[12]) in umerl je.

21. Ko je bil tedaj Abija uterjen v svojim kraljestvu, si je vzel štirnajst žen; in je rodil dva in dvajset sinov, in šestnajst hčer.

22. Druge zgodbe Abijeve pa, in njegove pota[13]) in dela so prav pridno zapisane v bukvah Adona, preroka.

XIV. Poglavje.

Abija umerje, in za njim nasledva v kraljevanji njegov sin Asa. Asa zatere malikovanje in obzida mnogo mest. Število njegovih vojakov. Tara, etijopski kralj, pride nad Juda z veliko vojsko; Asa kliče v Gospoda, in jih pokonča z Božjo pomočjo. Judje premagajo tudi mnogo mest, in dobijo veliko ropa.

1. Zaspal pa je Abija s svojimi očeti vred, in pokopali so ga v Davidovim mestu; in kraljeval je Asa, njegov sin, namesti njega; v njegovih dneh je dežela počivala[1]) deset let. 3. Kralj. 15, 8.

2. Asa pa je delal, kar je bilo dobro in prijetno pred obličjem njegoviga Boga; in je poderl altarje ptuje službe, in višave;

3. in je razdrobil podobe, in je posekal loge,

4. in je zapovedal Judu, de naj iše Gospoda, Boga svojih očetov, in spolnuje postavo, in vse povelja;

5. in je odpravil iz vsih Judovih mest altarje in tempeljne,[2]) in kraljeval je v miru.

6. Sozidal je tudi terdne mesta v Judu, ker je bil v pokoji, in v njegovim času niso vstale nobene vojske, ko je Gospod mir dodelil.

7. Rekel pa je Judu: Zidajmo té mesta, in jih obdajmo z zidovi, in obterdimo s stolpi, in z vratmi in zaklepi, dokler je zastran vojske vse pokojno; zato ker smo iskali Gospoda, Boga svojih očetov, nam je dal mir okrog in okrog. Zidali so tedaj, in nobeniga zaderžka ni bilo v zidanji.

8. Asa pa je imel v svoji voj-

---

11. to je, terge in vasi, ki so okrog Betela.
12. Gospod mu je poslal bolezen, de je za njo umerl.
13. njegovo djanje in nehanje. Glej 3. Kralj. 15, 3.
1. dežela je mir imela deset let.
2. V hebrejskim: *„višave in solnčne stebre“*. Glej 3. Mojz. 26, 30.

Digitized by Google

ski tacih, ki so nosili škite in sulice, iz Juda tri sto tavžent, iz Benjamina pa dve sto in osemdeset tavžent škitarjev in pušičarjev, vsi prav junaški možje.

9. Vzdignil pa se je zoper njé Zara, Etijopec, s svojo vojsko, z desetkrat sto tavžent možmi, in s tri sto vozovi; in je prišel do Marese.

10. Asa pa mu je šel naproti, in je postavil vojsko k boju v dolini Sefati, ki je zraven Marese;

11. in je klical v Gospod Boga, ter je rekel: Gospod, per tebi ni razločka, ali z malimi pomagaš ali z mnogimi; pomagaj nam, Gospod, naš Bog; zakaj v tebe in v tvoje imé imamo zaupanje, ter smo prišli zoper to množico! Gospod, ti si naš Bog, naj ne premore človek zoper tebe! 1. Kralj. 14, 6.

12. Prestrašil je tedaj Gospod Etijopce pred Asam in Judam, in bežali so Etijopci.

13. In derl je za njimi Asa in ljudstvo, ki je bilo z njim, do Gerare; in popadali so Etijopci do pokončanja;[3]) bili so poterti, ker je Gospod udarjal, in ker se je njegova vojska bojevala. Dobili so tedaj veliko plena,

14. in udarili so vse mesta okrog Gerare; velik strah je bil namreč vse prepadel; in oropali so mesta, in odnesli so veliko ropa.

15. Pa tudi ovčje tamare so razdjali, ter so pobrali brez števila veliko drobnice in kamel, in vernili so se v Jeruzalem.

XV. Poglavje.

Prerok Azarija opominja kralja Asa in ljudstvo, de naj Bogu zvesto služijo, in prerokuje slabe čase. Ko Asa to prerokovanje sliši, potrebi iz dežele vse malike. Vsi s persego obljubijo, de bodo Bogu zvesto služili.

1. Azarija pa, sin Obedov, ko je bil vanj prišel Duh Božji,

2. je šel Asu naproti, in mu je rekel: Poslušajte me, Asa, in ves Juda in Benjamin: Gospod je z vami, ker ste bili z njim! Če ga išete, ga bote našli; če ga pa zapustite, vas bo zapustil.

3. Prešlo pa bo veliko dni v Izraelu brez praviga Boga, in brez duhovna učenika, in brez postave.

4. In ko se bodo spreobernili v svoji stiski k Gospodu, Izraelovimu Bogu, in ga bodo iskali, *(tedaj)* ga bodo našli.

5. Tisti čas ne bo imel mirú, ki odhaja, in ki prihaja;[1]) temuč strahovi bodo povsod med vsimi prebivavci dežel;

6. zakaj bojeval se bo narod z narodam, in mesto z mestam, ker jih bo Gospod omotil z vso stisko.[2])

---

3. do poslednjiga moža. V hebrejskim: *„de ni bilo v njih šivljenja“*.

1. Ljudje ne bodo imeli mirú per svojih delih in opravilih.

2. To prerokovanje sicer méri nar poprej na čase pred babilonsko sužnostjo, pa tudi posebno na stan Judov zdaj po Kristusu pred poslednjo sodbo.

Digitized by Google

7. Vi tedaj se poterdujte, in naj ne omagajo vaše roke; zakaj plačilo bo imelo vaše delo.[3])

8. Ko je to Asa slišal, namreč besede in prerokovanje Azarija, sinú Obedoviga, preroka, se je poterdil, in je odpravil malike iz vse Judove dežele, in iz Benjamina, in iz mest, ktere je bil vzel, na Efrajmovim gorovji; in je posvetil[4]) altar Gospodov, ki je bil pred lopo Gospodovo.

9. In je zbral ves Juda in Benjamin, in z njimi vred ptujce iz Efrajma, in iz Manaseta, in iz Simeona; zakaj več jih je bilo k njemu perbežalo iz Izraela, ker so vidili, de je bil Gospod, njegov Bog, z njim.

10. In ko so prišli v Jeruzalem tretji mesec v petnajstim letu kraljestva Asoviga,

11. so darovali Gospodu tisti dan od plena, in ropa, ki so ga bili seboj pernesli, sedem sto volov, in sedem tavžent ovnov.

12. In šel je noter po navadi, poterjevat zavezo,[5]) de bodo iskali Gospoda, Boga svojih očetov, iz vsiga serca, in iz vse svoje duše.

13. Če pa kdo, je rekel, ne bo iskal Gospoda, Boga Izraeloviga, naj umerje od manjšiga do večiga, od moža do žene.

14. In persegli so Gospodu, z velikim glasam med ukanjem, in med trobentinim bučanjem, in med glasam trobelj,

15. vsi, kteri so bili v Judu, so z zakletvijo[6]) iz vsiga svojiga serca persegali, in so ga z vso svojo voljo iskali in našli; in Gospod jim je dodelil pokoj okrog in okrog.

16. Pa tudi Maako, mater kralja Asa, je odstavil od visociga gospodovanja, zato ker je bila napravila v logu podobo Priapovo,[7]) ktero je vso razterl, in na kosce razdrobil in sežgal per potoku Cedronu.

17. Višave pa so bile pušene v Izraelu; vender je bilo Asovo serce popolno vse njegove dni.

18. In to, kar je bil obljubil njegov oče, in on sam, je pernesel v tempelj Gospodov, zlato in srebro, in mnogotere posode in orodja.

19. Vojske pa ni bilo do pet in tridesetiga leta Asoviga kraljevanja.[8])

Če so pa Judje zdaj brez praviga Boga, brez duhovnov in postave, ker zametávajo sveti evangeli, ki uči Boga prav spoznati, in je dopolnitev postave; bodo vender proti koncu časov spoznali svojo krivico, in našli Zveličarja, takrat, ko bo gibanje med narodi (v. 5. 6.) pripravljalo na prihod Sinú človekoviga (Mat. 24, 6. 7. 9. 13. Primeri Ozej. 3, 4. 5.).

3. plačilo bote prejeli po svojih delih. Primeri Luk. 21, 18. 19.

4. je ponovil posvečenje altarja, ki je bil ognušen z malikovanjem.

5. šel je v tempelj, in je po opravljenih daritvah ponovil zavezo z Gospodam, kakor je bila navada.

6. to je, so izrekovali persego, in so pristavljali prekletev zoper prelomljavce postave Božje. Glej 3. Kralj. 8. razl. 14. V hebrejskim: *„in veselil se je ves Juda nad persego“.*

7. podobo nečistiga moabskiga malika, Baalpeorja. Glej 3. Kralj. 15, 13.

8. Večina razlagavcov šteje to pet in tridesto leto od razdelitve kraljestva Judoviga in Izraeloviga, takó de je bilo petnajsto leto kraljestva Asoviga.

Digitized by Google

XVI. Poglavje.

Baasa, Izraelov kralj, spočne vojsko zoper Asa, Judoviga kralja. Asa iše po moči per sirskim kralji Benadadu. Prerok Hanani ga zavoljo tega svari, kralj pa ga zapre v ječo. Asa zboli in umerje.

1. V šest in tridesetim letu njegoviga kraljestva pa je prišel Baasa, Izraelov kralj, nad Juda, in je z zidam obdajal Ramo, de nihče ni mogel iz Asoviga kraljestva ven in noter hoditi.[1])

2. Vzel je tedaj Asa srebro in zlato iz zakladov hiše Gospodove, in iz kraljevih zakladov, ter je poslal k Benadadu, sirskimu kralju, ki je stanoval v Damasku, rekoč:

3. Zaveza je med menoj in teboj; tudi moj oče in tvoj oče sta imela edinost; za tega voljo sim tebi poslal srebra in zlata, de razdereš zavezo, ktero imaš z Baasam, kraljem Izraelovim, ter storiš, de gre od mene.

4. Ko je bil to zvedil, je Benadad poslal viši svojih vojskinih trum nad mesta Izraelove, kteri so udarili Ahijon, in Dan, in Abelmaim, in vse obzidane Neftalijeve mesta.

5. Ko je Baasa to slišal, je nehal zidati Ramo, ter je opustil svoje delo.

6. Na to je kralj Asa vzel ves Juda, in vzeli so kamnje od Rame, in les, ki ga je bil Baasa perpravil za zidanje, in je iz njega sozidal Gabao in Masfo.

7. Tisti čas je prišel prerok Hanani k Asu, Judovimu kralju, in mu je rekel: Ker si imel zaupanje v sirskiga kralja, in ne v Gospoda, svojiga Boga, zavoljo tega je ušla vojska sirskiga kralja iz tvoje roke.[2])

8. Ali ni bilo Etijopcov in Libijanov veliko več z vozovi, in s konjniki, in s preobilno množico, in nje ti je dal Gospod v roke, ker si vanj veroval? Zgor. 14, 9.

9. Zakaj oči Gospodove pregledujejo vso zemljo, in dajejo moč njim, ki s popolnim sercam v njega verujejo.[3]) Nespametno si tedaj delal, in za tega voljo se bodo odslej vojske vzdigovale zoper tebe.

10. In Asa se je razserdil nad vidcam, in ga je ukazal djati v klado;[4]) silno je bil namreč serdit nad tem, in jih je prav veliko zmed ljudstva pomoril[5]) tisti čas.

11. Dela Asove pa, perve in poslednje, so zapisane v bukvah Judovih in Izraelovih kraljev.

12. Zbolel pa je bil Asa v devet

---

1. V hebrejskim: „*de nihče ni mogel izhajati in dohajati k Asu, kralju Judovimu*“. Rama je bila terdnjava na meji.
2. Ako bi bil v Boga zaupal, bi ne bil samo Izraela premagal, ampak tudi njegove zaveznike, Sirijane.
3. Oči Gospodove pomenijo tukaj Božjo vsigapričujočo moč, s ktero Bog gospoduje nad vsimi stvarmi, in je v pomoč njim, ki vanj zaupajo.
4. Drugi prestavljajo hebrejsko: „*v ječo*“ ali „*v norišnico*“.
5. Po hebrejskim: „*je stiskal*“, je gerdo počenjal z mnogimi zmed ljudstva.

Digitized by Google

in tridesetim letu svojiga kraljestva, za presilno bolečino v nogah; in tudi v bolezni ni iskal Gospoda, temuč je bolj zaupal v umetnost zdravnikov.[6])

13. In zaspal je s svojimi očeti vred, in je umerl v en in štirdesetim letu svojiga kraljestva.

14. In pokopali so ga v njegovim grobu, kteriga si je bil izkopal v Davidovim mestu; in djali so ga na njegovo posteljo, ki je bila polna dišav in predraziih mazil, ktere so bile narejene po umetnosti mazilarjev, in so ga sežgali na nji s preveliko lepotijo.[7])

XVII. Poglavje.

Josafat nasledva za svojim očetam Asam v kraljevanji, potrebi ostanke malikovanja iz dežele, razpošlje duhovnov in levitov po deželi, ljudstvo učit, zida terdnjave, razstavi vojakov po terdnih in obzidanih mestih. Število vojskinih trum in imena njih vojvodov.

1. Kraljeval pa je Josafat, njegov sin, namesti njega, in je zmogel zoper Izrael.

2. In je postavil število vojšakov po vsih Judovih mestih, ktere so bile z zidovi obdane, in je zased razstavil po deželi Judovi, in po mestih Efrajmovih, ktere je bil vzel Asa, njegov oče.

3. In Gospod je bil z Josafatam, ker je hodil po potih Davida, svojiga očeta, po pervih,[1]) in ni zaupal v Baale,

4. ampak v Boga svojiga očeta, in je hodil po njegovih zapovedih, in ne po grehih Izraelovih.

5. In poterdil je Gospod kraljestvo v njegovi roki, in dajal je ves Juda darov Josafatu; in došlo mu je neskončno bogastvo, in obilna slava.

6. In ko je bilo njegovo serce derzno zavoljo potov Gospodovih,[2]) je tudi višave in loge[3]) odpravil iz Juda.

7. Tretje leto svojiga kraljestva pa je poslal zmed svojih poglavarjev Benhaila, in Obdija, in Zaharija, in Natanaela, in Miheja, de bi učili po mestih Judovih;

8. in z njimi levite: Semeja, in Natanija, in Zabadija, tudi

6. Asa ni za tega voljo grajan, ker je iskal pomoči per zdravnikih; njé rabiti in čislati je celo zapovedano (Sir. 38, 1.); temuč grajan je, ker je zgolj v zdravnike zaupal, ne pa v Boga, ki ozdravilam ozdravilno moč daje.

7. sežgali so posteljo s truplam vred, kakor se v hebrejskim bere; po tem pa so pepel pokopali v njegovim grobu. Odslej je bilo sežiganje merličev sploh bolj navadno. Glej 1. Kralj. 31, 12. Spod. 21, 19. 20. Jer. 34, 5.

1. ker je bil takó pobožen, kakor David pred svojim padcam perve leta svojiga življenja.

2. ker je bil serčnost dobil po svojim pobožnim življenji. Pobožni človek ima toliko več zaupanja, in dela toliko bolj stanovitno in serčno, kolikor bolj se je uterdil v Gospodu, in kolikor viši stopnjo je v čednosti in pobožnosti dosegel.

3. kjer so malikam služili. Primeri 3. Kralj. 22, 44.

Digitized by Google

Asaela, in Semiramota, in Jonatana, in Adonija, in Tobija, in Tobadonija, levite, in z njimi Elisama, in Jorana, duhovna;

9. in učili so ljudstvo po Judu, ter so imeli bukve postave Gospodove, in so obhodili vse mesta Judove, ter so učili ljudstvo.[4])

10. Zatorej je prišel strah Gospodov na vse kraljestva po deželah, ki so bile okrog Juda, in se niso prederznile vojskovati se zoper Josafata.

11. Pa tudi Filistejci so Josafatu nosili darove, in davek v srebru; tudi Arabljani so vodili drobnice, ovnov sedem tavžent in sedem sto, in kozlov ravno toliko.

12. Rastel je tedaj Josafat, in se je poveličal na visoko; in je sozidal po Judu hiš enacih stolpam, in obzidanih mest.[5])

13. In veliko del je napravil po Judovih mestih; tudi vojaški in močni možje so bili v Jeruzalemu;

14. njih število po posameznih hišah in družinah je tole: V Judu so bili viši vojskine trume,[6]) Ednas, vojvoda, in z njim prav močnih mož tri sto tavžent.

15. Za tem Johanan, viši, in z njim dve sto in osemdeset tavžent.

16. Za tem tudi Amasija, sin Zekritov, posvečen Gospodu,[7]) in z njim dve sto tavžent junaških mož.

17. Za njim je nasledval junak za boje, Eliada, in z njim tacih, ki so imeli lok in škit, dve sto tavžent.

18. Za tem tudi Jozabad, in z njim sto in osemdeset tavžent obrambanih vojakov.

19. Vsi ti so bili kralju per roci, razun drugih, ktere je bil postavil v obzidane mesta po vsim Judu.

XVIII. Poglavje.

Josafat stopi v svaštvo s kraljem Ahabam, ga obiše v Samarii, in se z njim združi v boj zoper asirskiga kralja. Krivi preroki jima oznanujejo zmago, Božji prerok Mihej pa jima napoveduje nesrečo; zato ga ukaže Izraelov kralj zapreti. Josafat ubeži sovražnikam z Božjo pomočjo, in nekdo ga s pušico rani, Ahab pa umerje na svojim vozu.

1. Bil je tedaj Josafat bogat, in močno sloveč; tudi se je po svaštvu zvezal z Ahabam.[1])

2. In je šel čez *(nekoliko)* let k njemu v Samarijo; ob njegovim prihodu pa je Ahab za-

4. Duhovnam in levitam, ki so učili, so bili veljavni poglavarji v podporo dani.
5. V hebrejskim: *„mesta zakladov“* ali *„mesta ščitnic“*.
6. V hebrejskim: *„viši čez tavžent“* (tisučniki, polkovniki).
7. to je, ki je prostovoljno Gospodu služil, se je obljubil Gospodu v službo. Drugi so sicer tudi služili brez plače, toda so bili zavezani v službo, ker so bili poglavarji rodov.
1. Joram, njegov sin, se je zaročil z Atalijo, hčerjo Ahabovo. Ta zveza z nezbožno hišo je pripravila veliko nesreče nad njega in nad njegovo ljudstvo. Glej spod. 19, 2: 20, 33. Primeri tudi s tem poglavjem 3. Kralj. 22.

Digitized by Google

klal ovnov, in volov prav veliko, njemu, in ljudstvu, ki je prišlo z njim; in ga je pregovoril, de je šel z njim nad Ramot v Galaadu. 4. Kralj. 8, 18 : 2. Kron. 21, 6.

3. In Ahab, kralj Izraelov, je rekel Josafatu, kralju Judovimu: Pojdi z menoj nad Ramot v Galaadu! On pa mu je odgovoril: Kakor jez, tudi ti; kakor tvoje ljudstvo, takó tudi moje ljudstvo, in s teboj bomo v vojski.

4. In rekel je Josafat kralju Izraelovimu: Vprašaj, prosim, per ti priči besede Gospodove.

5. Zbral je tedaj kralj Izraelov prerokov štiri sto móž, in jim je rekel: Ali naj gremo nad Ramot v Galaadu se vojskovat, ali naj jenjamo? Oni pa pravijo: Idi, in dal ga bo Bog kralju v roke.

6. In Josafat je rekel: Ali ni tukaj preroka Gospodoviga, de tudi njega vprašamo?

7. In kralj Izraelov reče Josafatu: Je en mož, od kteriga moremo sprašati Božjo voljo; pa jez ga sovražim, ker mi ne prerokuje dobriga, ampak vselej hudo; je pa Mihej, Jemlov sin. In Josafat je rekel: Kralj, nikar takó ne govôri!

8. Poklical je tedaj kralj Izraelov eniga zmed dvornikov, in mu je rekel: Hitro pokliči Miheja, Jemloviga sina.

9. Kralj Izraelov pa, in Josafat, kralj Judov, sta oba sedela, vsak na svojim prestolu, oblečena v kraljévo obleko; sedela pa sta na tergu zraven samarijskih vrat, in vsi preroki so prerokovali pred njima.

10. Sedecija pa, sin Kanaanov, si je naredil železna rogova, in je rekel: To pravi Gospod: Z njima boš preveval Sirijo, dokler je ne potareš.

11. In vsi preroki so enako prerokovali, in so rekli: Pojdi nad Ramot v Galaadu, in srečen boš, in dal jih bo Gospod kralju v roke.

12. Sporočnik pa, ki je bil šel klicat Miheja, mu je rekel: Glej, besede vsih prerokov z enim glasam kralju dobro naznanujejo; prosim te tedaj, de se tvoja beseda ne razloči od njih, in de govoriš srečne reči.

13. In Mihej mu je odgovoril: *(Kakor resnično)* živí Gospod, kar koli mi moj Bog poreče, to bom govoril.

14. Prišel je tedaj k kralju. In mu reče: Mihej, ali naj grem nad Ramot v Galaadu se vojskovat, ali naj jenjam? On pa mu je odgovoril: Pojdi; zakaj vse pojde po sreči, in dani vam bodo sovražniki v roke.

15. In kralj je rekel: Zopet in zopet te zarotim, de mi nič ne govoriš, razun kar je res v imenu Gospodovim!

16. On pa pravi: Vidil sim ves Izrael razkropljen po gorah, kakor ovce brez pastirja, in Gospod je rekel: Oni nimajo gospodov; vsakteri naj se verne na svoj dom v miru!

17. In kralj Izraelov reče Josafatu: Ti nisim li pravil, de mi ta nič dobriga ne prerokuje, ampak to, kar je hudo?

18. On pa pravi: Zatorej poslušajte besedo Gospodovo: Vidil sim Gospoda sedeti na svojim prestolu, in vso nebeško voj-

Digitized by Google

sko stati mu ob desnici in ob levici.

19. In Gospod je rekel: Kdo bo premotil Ahaba, Izraeloviga kralja, de gre, in pade v galaajskim Ramotu? In ko je eden takó govoril, drugi pa drugači,

20. je prišel duh, ter je stal pred Gospodam, in je rekel: Jez ga bom premotil. In Gospod mu reče: S čem ga boš premotil?

21. On pa je odgovoril: Pojdem, ter bom lažnjiv duh v ustih vsih njegovih prerokov. In Gospod je rekel: Premotil ga boš, in premogel. Pojdi, in stori takó!

22. Zdaj tedaj glej, Gospod je dal lažnjiviga duha v usta vsih tvojih prerokov, in Gospod je od tebe hudo govoril.

23. Perstopil pa je Sedecija, sin Kanaanov, in je udaril Miheja v lice, ter je rekel: Po kterim potu je odšel Duh Gospodov od mene, de je tebi govoril?

24. In Mihej je rekel: Ti sam boš vidil tisti dan, ko pojdeš iz hrama v hram, de bi se skril.

25. Zapovedal pa je kralj Izraelov, rekoč: Vzemite Miheja, in peljite ga k Amonu, mestnimu poglavarju, in k Joasu, sinu Amelekovimu;

26. in recite: To pravi kralj: Denita tega v ječo, in dajajta mu malo kruha, in pičlo vode, dokler se ne vernem v miru.

27. In Mihej je rekel: Če se boš vernil v miru, ni govoril Gospod iz mene. In reci: Poslušajte vse ljudstva!

28. Šla sta tedaj kralj Izraelov, in Josafat, kralj Judov, nad Ramot v Galaadu.

29. In kralj Izraelov je rekel Josafatu: Spremenil bom obleko, in takó pojdem v boj; ti pa se obleci v svoje oblačila. In spremenil je kralj Izraelov obleko, ter je prišel v boj.

30. Sirski kralj pa je bil zapovedal vojvodam svojih konjnikov,[2]) rekoč: Ne bojujte se z naj manjšim, tudi ne z naj večim, razun samo z Izraelovim kraljem.

31. Ko so tedaj poglavarji konjnikov vidili Josafata, so rekli: Kralj Izraelov je to! In obdali so ga, ter so se bojevali; on pa je klical v Gospoda, in pomagal mu je, ter jih je odvernil od njega.

32. Ko so namreč vojvodi konjnikov vidili, de ni kralj Izraelov, so ga pustili.

33. Pergodilo se je pa, de je eden zmed ljudstva pušico izstrelil v negotovo, in de je zadel kralja Izraeloviga med zatilnik in pleča.[3]) Tedaj je rekel svojimu vozniku: Zaberni svojo roko, in pelji me iz boja, ker sim ranjen.

34. In končala se je vojska tisti dan; kralj Izraelov pa je stal na svojim vozu Sirijanam nasproti do večera, in je umerl, ko je solnce zahajalo.

XIX. Poglavje.

Prerok Jehu posvari kralja Josafata, ker se je bil združil s hudobnim Ahabam; Josafat prehodi vso Judovo deželo, in opominja ljudstvo, de naj se verne k

2. V hebrejskim: „*višim svojih vozov*“.
3. V hebrejskim: „*med sklepe in med oklep*“, kjer je bila špranja.

Digitized by Google

Gospodu; postavi sodnike po deželi, ter jim zapoveduje, sklepati pravične sodbe; tudi postavi duhovne, levite in deržinske sprednike, ter jih opominja, naj zvesto učé ljudstvo postavo Božjo.

1. Vernil pa se je Josafat, kralj Judov, mirno v svojo hišo v Jeruzalem.

2. In prišel mu je naproti Jehu, sin Hananijev, videc, ter mu je rekel: Hudobnimu daješ pomoč, in z njimi, ki Gospoda sovražijo, prijaznost sklepaš, in zatorej si sicer zaslužil jezo Gospodovo;

3. pa dobre dela so se našle nad teboj, zato ker si odpravil loge iz dežele Judove, in si perpravil svoje serce, de išeš Gospoda, Boga svojih očetov.

4. Stanoval je tedaj Josafat v Jeruzalemu; in zopet je šel k ljudstvu od Bersabe do gorovja Efrajmoviga,[1]) ter jih je vernil k Gospodu, Bogu njih očetov.

5. In je postavil sodnikov v deželi po vsih terdnih mestih Judovih po vsih krajih;

6. in zapovedal je sodnikam, ter je rekel: Glejte, kaj delate; zakaj vi ne sklepate človeške sodbe,[2]) ampak Gospodovo; in kar koli sodite, se bo na vas povračevalo.[3])

7. Strah Gospodov bodi z vami, in delajte vse s skerbjo; zakaj per Gospodu, našim Bogu, ni krivice, tudi ne ozéranja na osebe, tudi ne želje po darovih. 5. Mojz. 10, 17. Modr. 6, 8. Sir. 35, 16. Djan. ap. 10, 34. Efež. 6, 9. Kološ. 3, 25.

8. Tudi je postavil Josafat v Jeruzalemu levite, in duhovne, in družinske poglavarje iz Izraela,[4]) de bi sodbo[5]) in pravico Gospodovo[6]) sodili njegovim prebivavcam.[7])

9. In jim je ukazal, in rekel: Takó delajte v strahu Gospodovim zvesto, in s popolnim sercam.

10. Vsako reč, ktera pride do vas zmed vaših bratov, ki stanujejo v svojih mestih, med rodovino in rodovino, kjer koli je vprašanje zastran postave, zastran povelja, zastran šeg, zastran opravičenja, pokažite jim, de ne grešijo v Gospoda, in de ne pride jeza nad vas, in nad vaše brate; če bote tedaj takó delali, ne bote grešili.

11. Amarija pa, duhoven, in vaš viši duhoven, bo vaš sprednik v teh rečeh, ki Boga zadevajo;[8]) Zabadija, sin Ismahelov, pa, ki je vojvoda v hiši Judovi, bo čez tiste dela, ki zadevajo

1. to je, Josafat je obhodil vso deželo.
2. vi v sodbi niste namesto kaciga človeka.
3. V hebrejskim: „*in on* (Bog) *je per vas v sodbi*“, ter vam je v pomoč. Glej 5. Mojz. 1, 17.
4. Josafat je napravil v Jeruzalemu viši sodnijo (v. 10. 11.). Primeri 5. Mojz. 17, 8. 9: 19, 17.
5. „*sodbo Gospodovo*“, to je, duhovne rečí.
6. „*pravico Gospodovo*“, to je, posvetne pravde.
7. V hebrejskim: „*je postavil ... za sodbo Gospodovo, in za pravdo, in so se povernili v Jeruzalem*“ (z dežele, kjer so s kraljem okrog hodili. Gl. v. 4.). Drugi prestavljajo: „*in so stanovali v Jeruzalemu*“.
8. bo vaš sprednik v duhovnih, v verskih rečeh.

Digitized by Google

králjevo opravilo; tudi imate učenike,[9]) levite pred seboj; bodite terdni, in pridno delajte, in Gospod bo z vami v dobrim.

XX. Poglavje.

Moabljani, Amončani in Seirjani pridejo z vojsko nad Josafata. Josafat se močno prestraši, napové post in prósi z ljudstvam vred Boga pomoči. Josafatova molitev. Levit Jahaziel prerokuje, de se bo Bog sam vojskoval za Juda zoper sovražnike. Sovražniki se med seboj sprejo in pomorijo. Judje dobé med merliči veliko plena. Josafat v miru kraljuje; ker se pa s hudobnim Ohozijem združi, de si ladij napravljata, ga zavoljo tega svarí Eliezer, in mu napové nesrečo; vihar razbije ladije.

1. Po tem so se zbrali sinovi Moabovi, in sinovi Amonovi, in z njimi nekteri Amončani[1]) k Josafatu,[2]) de bi se bojevali zoper njega.

2. In prišli so sporočniki, ter so Josafatu naznanili, rekoč: Prišla je zoper tebe velika množica iz teh krajev, ki so unkraj morja,[3]) in iz Sirije;[4]) in glej, stojijo v Asasontamaru, ki je Engadi.

3. Josafat pa se je prestrašil in bal, ves se je podal Gospoda prosit, in je napovedal post vsimu Judu.

4. In Juda se je zbral, de bi prosil Gospoda; pa tudi vsi so prišli iz svojih mest, ga prosit.

5. In ko je Josafat stal v sredi zbora Judoviga in jeruzalemskiga, v hiši Gospodovi pred novim dvorišem,[5])

6. je rekel: Gospod, Bog naših očetov, ti si Bog v nebesih, in gospoduješ nad vsimi kraljestvi narodov, in v tvoji roki je moč, in mogočnost, in nihče ne more tebi zoperstati!

7. Nisi li ti, naš Bog, pomoril vsih prebivavcov te dežele pred svojim ljudstvam Izraelam, in si jo dal zarodu Abrahama, svojiga prijatla, na večno?

8. In prebivali so v nji, in so ondi sozidali svetiše tvojimu imenu, rekoč:

9. Če pride nad nas hudo, meč sodbe,[6]) kuga, in lakota; bomo stali v pričo tvojiga obličja pred to hišo, v ktero je poklicano tvoje imé,[7]) ter bomo klicali k tebi v svojih britkostih, in uslišal in rešil nas boš.

10. Zdaj tedaj glej, sinovi Amo-

---

9. V hebrejskim: „*spredniki bodo leviti per vas*“. Glej 5. Mojz. 16, 18.
1. Po nekterih starejih izdajah svetiga pisma in po besedi sv. Hieronima bolj prav: „*nekteri Edomljani*“. Glej v. 10. 22.
2. so se zbrali ... zoper Josafata.
3. ki so na unim kraji mertviga morja.
4. „*Sirije*“, to je, sploh iz dežele proti jutru.
5. Kralj je stal v ljudskim dvorišu na svojim povikšanim mestu pred duhovskim dvorišem; dvoriše se imenuje tukaj novo, ker se je bilo doslej postaralo po grehih, po pokori pa se je prenovilo v poprešnji stan (Hier.).
6. „*meč sodbe*“, to je, Božja šiba ali kazen.
7. kjer se razodeva tvoja mogočnost.

Digitized by Google

novi in Moabovi, in oni s seirske gore,[8]) skozi ktere nisi dopustil Izraelu hoditi, ko so šli iz Egipta, temuč uganili so se jim, in jih niso pobili;[9]) 5. Mojz. 2, 1.

11. delajo nasproti, in skušajo, nas vreči iz posestva, ktero si nam dal.

12. Bog naš! ali jih tedaj ne boš sodil? V nas sicer ni tolika moč, de bi môgli zoperstati ti množici, ki se je vderla nad nas; ker pa ne vemo, kaj nam je storiti, nam samo to ostaja, de svoje oči v té obračamo.

13. Ves Juda pa je stal pred Gospodam s svojimi malimi, in ženami, in otroci.[10])

14. Bil pa je Jahaziel, sin Zaharija, sinú Banaja, sinú Jehiela, sinú Matanijeviga, levit, zmed sinov Asafovih, nad kteriga je prišel Duh Gospodov v sredi množice,

15. in je rekel: Poslušaj, ves Juda, in vi, ki stanujete v Jeruzalemu, in ti, kralj Josafat! To vam govori Gospod: Nikar se ne bojte, in nikar ne bodite v strahu pred to množico; zakaj boj ni vaš, ampak Božji.[11])

16. Jutri pojdete proti njim; zakaj prišli bodo čez hrib z imenam Sis, in našli jih bote na koncu potoka,[12]) ki je proti pušavi Jeruelu.

17. Ne bote vi, ki bi se bojevali, temuč samo zaupljivo stojte, in vidili bote pomoč Gospodovo nad seboj, o Juda! o Jeruzalem! nikar se ne bojte, in ne bodite v strahu; jutri pojdete zoper nje, in Gospod bo z vami.

18. Josafat tedaj, in Juda, in vsi prebivavci v Jeruzalemu, so padli na obraz na tla pred Gospoda, ter so ga molili.

19. Dalje so leviti zmed sinov Kaatovih, in zmed sinov Koretovih, hvalili Gospoda, Boga Izraeloviga, z velikim glasam na visoko.

20. In ko so bili zjutrej vstali, so šli skozi pušavo Tekuo; in ko so hodili, se je vstavil Josafat v sredi njih, ter je rekel: Poslušajte me, možje Judovi, in vsi prebivavci v Jeruzalemu! verujte v Gospoda, svojiga Boga, in varni bote, verujte njegovim prerokam, in vse se bo srečno izšlo!

21. In dal je svèt ljudstvu, ter je postavil pevce Gospodove, de naj ga hvalijo po svojih trumah,[13]) ter naj hodijo pred vojsko, in z enim glasam rekajo: Hvalite Gospoda, ker je večno njegovo usmiljenje! Ps. 135, 1.

22. In ko so začeli hvalo peti, je obernil Gospod njih zalezbe na nje same, namreč *(zalezbe)*

8. to je, Edomljani, ki so stanovali na seirskim gorovji.
9. ker jim je bil Bog prepovedal. Glej 5. Mojz. 2, 1. 18. 19.
10. Izraelci so v splošnjih nadlogah večkrat prišli pred Gospoda s svojimi otroci in dojenci, de bi, kakor Tertulijan pravi, po milim vpitji nedolžnih otrók Bogu storili nekako sveto silo, ktera mu je prijetna. Glej Judit. 4, 9. Joel. 2, 16.
11. vi se ne bojujete za svojo reč, ampak za Božjo.
12. prav za prav, na koncu doline; hebrejska beseda *„nahal“* pomeni oboje, *„dolino“* in *„potok“*, ker po dolinah gorate Palestine sploh tudi potoki tečejo.
13. V hebrejskim: *„v lepotii svetosti“*, to je, v sveti lepotii.

Digitized by Google

sinov Amonovih in Moabovih in njih s seirskiga gorovja, kteri so prišli, de bi se bojevali zoper Juda, in pobiti so bili.

23. Zakaj sinovi Amonovi in Moabovi so se vzdignili zoper prebivavce seirskiga gorovja, de so jih pomorili in pokončali; in ko so bili to v djanji spolnili, so se tudi zoper sami sebe obernili, ter so popadali po ranah, ki so si jih med seboj delali.[14])

24. Ko je bil na to Juda prišel na stražiše,[15]) ki gleda proti pušavi, je vidil od deleč vso stran na široko polno mertvih trupel, in de nihče ni ostal, kteri bi bil zamogel smerti uiti.

25. Prišel je tedaj Josafat, in vse ljudstvo z njim, pobirat rop z merličev; in našli so med mertvimi trupli razno orodje, tudi oblačila, in predrage posode, in so ropali, takó de niso môgli vsiga nositi, tudi ne v treh dneh odnesti plena zavoljo obilnosti ropa.

26. Četerti dan pa so se zbrali v dolini hvale;[16]) zakaj ker so ondi hvalili Gospoda, so imenovali tisti kraj dolino hvale do pričujočiga dne.

27. In vernili so se vsi možje Judovi, in stanovavci jeruzalemski, in Josafat pred njimi v Jeruzalem z velikim veseljem, zato ker jim je dal Gospod veselje nad njih sovražniki.

28. In prišli so v Jeruzalem z arpami, in citrami, in trobentami v hišo Gospodovo.

29. Strah Gospodov pa je prepadel vse kraljestva po deželah,[17]) ko so bili zaslišali, de se je Gospod bojeval zoper sovražnike Izraelove.

30. In počílo se je Josafatovo kraljestvo, in Bog mu je dodelil mir okrog in okrog.

31. Kraljeval je tedaj Josafat nad Judam, in bil je star pet in trideset let, ko je začel kraljevati; pet in dvajset let pa je kraljeval v Jeruzalemu, in imé njegove matere je bilo Azuba, hči Selahijeva.

32. In hodil je po potu svojiga očeta Asa, in se ni ganil z njé, ter je delal, kar je bilo prijetno pred Gospodam.

33. Vender višav ni odpravil, in ljudstvo ni bilo še obernilo svojiga serca k Gospodu, Bogu svojih očetov.

34. Druge zgodbe Josafatove pa, perve in poslednje, so popisane v besedah Jehuta, sinu Hananijeviga, ki jih je bil zapisal v bukve Izraelovih kraljev.

35. Po tem je Josafat, kralj Judov, naredil prijaznost z Ohozijem, kraljem Izraelovim, kteriga dela so bile prehudobne. 3. Kralj. 22, 45.

36. In vdeležil se je, de sta naredila ladij, ktere bi hodile v

14. Po naši prestavi so se sovražniki sperli sami med seboj, ter so se med seboj morili in pokončali; takó je zalezba, ki so jo Judam namenili, nje zadela. Drugi pa hebrejsko takó razumevajo, de je zalezba, namreč roparska truma, planila nad sovražnike, ter jih premogla in takó zbegala, de so se med seboj razperli, in se pomorili.

15. verh gore ali na višavo Sis (v. 16.).

16. v dolini zahvale in češenja.

17. vse kraljestva okrog Judove dežele.

Digitized by Google

Tarsis;[18]) in naredila sta ladij v Asiongaberu.

37. Prerokoval pa je Eliezer, sin Dodavov iz Marese, Josafatu, rekoč: Ker si imel zavezo z Ohozijem, je Gospod razbil tvoje dela; in razbile so se ladije, in niso mógle iti v Tarsis.

XXI. Poglavje.

Za Josafatam nasledva Joram, njegov sin, v kraljestvu Judovim. Ves hudoben pomori svoje brate in nekaj poglavarjev Izraelovih. Edom in Lobna se mu upreta. Prerok Elija mu napové po listu mnogo nadlog, zlasti pa neozdravljivo bolezen. Sovražniki razdenejo in oropajo Judovo deželo, in Joram umerje za neznano boleznijo, in ga ne pokopljejo s častjo.

1. Zaspal pa je Josafat s svojimi očeti vred, in je bil pokopan z njimi v mestu Davidovim, in kraljeval je Joram, njegov sin, namesti njega. 3. Kralj. 22, 51.

2. Ta je imel brate, sinove Josafatove: Azarija, in Jahiela, in Zaharija, in Azarija,[1]) in Mihaela, in Safatija; vsi ti so bili sinovi Josafata, kralja Judoviga.

3. In dal jim je njih oče veliko daril v zlatu in srebru, in dohodkov s prav terdnimi mesti v Judu; kraljestvo pa je zročil Joramu, zato ker je bil pervorojeni.

4. Vzdignil se je tedaj Joram na kraljestvo svojiga očeta; in ko se je bil poterdil, je pomoril vse svoje brate z mečem, in nektere zmed Izraelovih poglavarjev.

5. Dve in trideset let je bil star Joram, ko je začel kraljevati, in je osem let kraljeval v Jeruzalemu.

6. In je hodil po potih kraljev Izraelovih, kakor je delala hiša Ahabova; Ahabova hči namreč je bila njegova žena, in delal je hudo pred obličjem Gospodovim.

7. Gospod pa ni hotel pokončati hiše Davidove zavoljo zaveze, ki jo je bil sklenil z njim;[2]) in ker je bil obljubil, de bo dajal svetilo[3]) njemu[4]) in njegovim sinovam ves čas.

8. V tistih dneh se je uperl Edom, de bi ne bil podlóžen Judu, in si je postavil kralja. 1. Mojz. 27, 40.

9. In ko je bil Joram tje prišel s svojimi poglavarji in z vsimi konjniki, ki so bili z njim, se je vzdignil po noči, in je potolkel Edomljane, ki so ga bili obdali, in vse vojvode njih konjnikov.

10. Vender se je upéral Edom, de ni bil pod oblastjo Judovo do tega dne. Tisti čas je tudi Lobna odstopila, de ni bila pod njegovo roko; zapustil je bil namreč Gospoda, Boga svojih očetov.

---

18. *„Tarsis“*, prav za prav *„Tartes“* v Španii, pomeni tukaj sploh vsako daljno primorje; ravno takó tudi Ofir, glej 3. Kralj. 22, 49.

1. V hebrejskim: *„Azarjahu“* ali *„Hazarjahu“*.

2. ki jo je bil sklenil z Davidam.

3. svetle naslednike, mlajše, de bodo ljudstvu z lepim zgledam svetili.

4. namreč Davidu bo dajal neprenehama naslednike.

Digitized by Google

11. Verh tega je tudi napravil višave po mestih Judovih, in je storil, de so prešestovali[5]) prebivavci v Jeruzalemu, in de je grešil Juda.

12. Pernesen pa mu je bil list od Elija preroka,[6]) v kterim je bilo pisano: To govorí Gospod, Bog Davida, tvojiga očeta: Ker nisi hodil po potih Josafata, svojiga očeta, in po potih Asa, kralja Judoviga,

13. ampak si hodil po potu kraljev Izraelovih, in si storil, de je prešestoval Juda, in prebivavci v Jeruzalemu, ko si posnemal prešestovanje hiše Ahabove, verh tega si tudi pomoril svoje brate, hišo svojiga očeta, kteri so bili boljši od tebe:

14. glej, bo Gospod udaril z veliko nadlogo tebe s tvojim ljudstvam, in s tvojimi sinovi in ženami, in vsim tvojim premoženjem vred;

15. ti pa boš zbolel za prehudo boleznijo tvojiga trebuha, dokler tvoj drob ne izleze po času od dne do dne.

16. Gospod je tedaj zbudil zoper Jorama duha[7]) Filistejcov, in Arabljanov, kteri so mejači Etijopcov.

17. In prišli so v deželo Judovo, ter so jo razdjali, in so poropali vse premoženje, ki se je našlo v králjevi hiši, verh tega tudi njegove sinove in žene; in mu ni ostal noben sin, razun Joahaza,[8]) ki je bil nar mlajši.

18. In verh vsiga tega ga je Gospod udaril z neozdravljivo boleznijo v trebuhu.

19. In ko je prehajal dan za dnevam, in so potekale dobe časov, se je spolnil krog dveh let; in takó je hiral po dolgi bolezni, de je tudi njegov drob izlezel, in bolezen je z njegovim življenjem vred nehala. In umerl je za prehudo boleznijo, in ljudstvo mu ni napravilo pogreba po šegi sežiganja, kakor je bilo storilo njegovim dedam.

20. Dve in trideset let je bil star, ko je začel kraljevati, in osem let je kraljeval v Jeruzalemu. In ni prav hodil,[9]) in pokopali so ga v mestu Davidovim; vender ne v pokopališu kraljev.

XXII. Poglavje.

Ohozija nasledva za svojim očetam Joramam v kraljestvu Judovim, živí hudobno, gre na vojsko z Joramam, Izraelovim kraljem, zoper Hazaela, sirskiga kralja. Jehu pomorí vso Ahabovo hišo, tudi Ohozija, in sinove njegovih bratov. Atalija,

5. de so malikovanje uganjali.

6. Kako je bilo to, ker je bil Elija že ob Josafatovim času vzet od zemlje? Verjetno je, de se je bil Elija perkazal Elizeju ali kterimu drugimu zmed prerokov, in mu je zročil pismo do kralja Jorama, kakor se je bil tudi poznejše perkazal na gori Kristusoviga spremenjenja. Takó pravijo večidel razlagavci.

7. je zbudil serčnost v Filistejcih in Arabljanih.

8. V naslednjim poglavji se „*Joahaz*“ imenuje „*Ohozija*“ in „*Azarija*“.

9. ni prav živel. Drugi prestavljajo hebrejske: „*in je šel* (s sveta) *nepogrešan*“, in niso po njem žalovali.

Digitized by Google

Ohozijeva mati, pomori vse kraljeve sinove, in se polasti kraljevanja. Žena višjga duhovna Jojada otme Joasa, nar manjšiga Ohozijeviga sina, kteri živi v tempeljnu skrit šest let.

1. Postavili so tedaj stanovavci v Jeruzalemu Ohozija, njegoviga naj mlajšiga sina, kralja namesti njega; vse stareji namreč, ki so bili pred njim, so pomorili arabljanski roparji, ki so bili perderli v šotoriše;[1]) kraljeval je tedaj Ohozija, sin Jorama, kralja Judoviga. 4. Kralj. 8, 24.

2. Dve in štirdeset let je bil star Ohozija,[2]) ko je začel kraljevati, in je kraljeval eno leto v Jeruzalemu; in imé njegove matere je bilo Atalija, hči Amritova.

3. Pa tudi on je hodil po potih hiše Ahabove; zakaj njegova mati ga je napeljevala, de je hudobno ravnal.

4. Delal je tedaj hudo pred obličjem Gospodovim, kakor hiša Ahabova; zakaj oni so bili njegovi svetovavci po smerti njegoviga očeta, v njegovo pogubo.

5. In hodil je po njih svetih, in je šel z Joramam, sinam Ahabovim, kraljem Izraelovim, na vojsko zoper Hazaela, sirskiga kralja, v Ramot v Galaadu; in Sirijani so ranili Jorama.

6. In se je vernil, de bi se ozdravil v Jezrahelu; veliko ran je bil namreč prejel v zgorej imenovanim boji. Tedaj je šel Ohozija, sin Joramov, kralj Judov, de bi obiskal Jorama, sinú Ahaboviga, ki je bil bolan v Jezrahelu.

7. Volja Božja je bila namreč zoper Ohozija,[3]) de je prišel k Joramu; in ko je bil prišel, je šel z njim zoper Jehuta, sina Namsijeviga, kteriga je Gospod mazilil, de je iztrebil hišo Ahabovo.

8. Ko je tedaj Jehu razdeval hišo Ahabovo, je našel Judove poglavarje, in sinove Ohozijevih bratov, kteri so mu[4]) stregli, in jih je pomoril.

9. Tudi Ohozija samiga je iskal, in ga je prijel skritiga v Samarii;[5]) in ko je bil k njemu perpeljan, ga je umoril, in so ga pokopali, zato ker[6]) je bil sin Josafata, ki je iskal Gospoda z vsim svojim sercam; in ni bilo dalje nobeniga upanja, de bi kdo kraljeval iz rodú Ohozijeviga.

10. Ko je namreč Atalija, njegova mati, vidila, de je bil umerl njen sin, se je vzdignila, in je pomorila ves kraljev zarod hiše Joramove.[7]) 4. Kralj. 11, 1.

11. Pa Josabeta, králjeva hči,

---

1. so bili perderli v deželo in v kraljeve posestva.
2. Tukej bi se moglo brati: *„dve in dvajset let“*, kakor 4. Kralj. 8, 26.; zakaj njegov oče je doživel le štirdeset let (Zgor. 21, 20.). Takó ima tudi arabska in sirska prestava.
3. To je bila volja Božja, ki je to dopustila Ohozlju v kazen.
4. kteri so namreč Ohoziju stregli. Gl. 4. Kralj. 10, 13. 14.
5. to je, v samarijski deželi; zakaj Ohozija ni umerl v mestu Samarii, ampak v Magedu. 4. Kralj. 9, 27.
6. V hebrejskim: ... *pokopali; zakaj rekli so: On je sin Josafata“*, i. t. d.
7. pomorila je namreč sinove Ohozijeve.

Digitized by Google

je vzela Joasa, sinú Ohozijeviga, ter ga je ukradla izmed králjevih sinov, ko so bili morjeni; in ga je perkrila z njegovo redníco vred v posteljnim hramu.[8]) Josabeta pa, ktera ga je bila perkrila, je bila hči kralja Jorama, žena Jojada, višiga duhovna, sestra Ohozijeva; in zatorej ga Atalija ni umorila.[9])

12. Bil je tedaj z njimi v hiši Božji skrit šest let, ktere je kraljevala Atalija nad deželo.

XXIII. Poglavje.

Viši duhoven Jojada mazili sedem let stariga Joasa kralja v Judovim kraljestvu, ukaže Atalija umoriti, ponoví zvezo z Bogam, ukaže razdjati Baalov tempelj, napravi službo Božjo po Davidovi naredbi, in pelje z višimi vred mladiga kralja v kraljevo hišo.

1. Sedmo leto pa je bil Jojada serčen, ter je pervzel stotnike, namreč Azarija, sinú Jerohamoviga, in Ismahela, sinú Johananoviga, tudi Azarija, sinú Obedoviga, in Maasija, sinú Adajeviga, in Elisafata, sinú Zekritoviga; in je sklenil z njimi zavezo. 4. Kralj. 11, 4.

2. In ti so obhodili Juda, ter so zbrali levite iz vsih mest Judovih, in poglavarje družin Izraelovih, in so prišli v Jeruzalem.[1])

3. Tedaj je sklenila vsa množica zavezo v hiši Gospodovi s kraljem, in Jojada jim je rekel: Glejte, sin kraljev bo kraljeval, kakor je govoril Gospod nad sinovi Davidovimi.

4. To je tedaj, kar storite:

5. Tretji del zmed vas, ki pridejo v saboto, zmed duhovnov, in levitov, in vratarjev, bodi per vratih;[2]) tretji del pa per králjevi hiši; in tretji per vratih, ki se imenujejo poglavitne;[3]) vse drugo ljudstvo pa naj bo na dvoríših hiše Gospodove.

6. In nobeden drugi naj ne hódi v hišo Gospodovo, razun duhovnov, in kteri strežejo zmed levitov; oni sami naj vanjo pridejo, ker so posvečeni; in vse drugo ljudstvo naj obvaruje straže Gospodove.[4])

7. Leviti pa naj obdajajo kralja, ter naj imajo vsakteri svoje orožje (in če kdo drugi v tempelj pride, naj bo umorjen). In naj bodo s kraljem, ko noter in ven hódi.

8. Storili so tedaj leviti, in

---

8. v hramu, v kterim so bile spravljene postelje. Prim. 4. Kralj. 11, 2.

9. V hebrejskim: „*In perkrila ga je Josabeta, hči kralja Jorama, žena Jojada, duhovna, ona je bila namreč sestra Ohozijeva, pred Atalijo, de ga ni umorila*“.

1. vsi, stotniki, leviti, in poglavarji ljudstva so prišli v Jeruzalem.

2. bodi per vratih Gospodoviga tempeljna.

3. to je, vélike vrata v tempelj. Glej 4. Kralj. 11, 6.

4. ljudstvo naj na dvorišu tiho čaka pred Gospodam v pobožnim premišljevanji. Bili so možje zmed ljudstva mladimu kralju vdani, verjetno jih je Jojada pridobil.

Digitized by Google

ves Juda, po vsim, kar je bil zapovedal Jojada, viši duhoven. In vzeli so, vsakteri može, ki so bili pod njim, ter so prišli po sabotnim redu[5]) s temi, kteri so spolnili saboto,[6]) in so hotli odstopiti; zakaj Jojada, viši duhoven, ni pustil odstopiti trumam, ki so si vsaki teden navadno nasledvale.

9. In Jojada, duhoven, je dal stotnikam sulice in škite, in tarče kralja Davida, ktere je bil posvetil v hišo Gospodovo.

10. In postavil je vse ljudstvo,[7]) ki je imelo meče, na desno stran tempeljna do leve strani tempeljna pred altarjem in tempeljnam, okrog in okrog kralja.

11. In perpeljali so ven sinú králjeviga, ter so mu djali na glavo krono, in pričevanje, in so mu dali v roko postavo, de jo je deržal, in so ga postavili kralja; tudi ga je mazilil Jojada, viši duhoven, in njegovi sinovi; in so mu vošili srečo, ter so rekli: Živi kralj!

12. Ko je Atalija to slišala, namreč glas teh, ki so tekali, in hvalili kralja, je šla k ljudstvu, v tempelj Gospodov.

13. In ko je vidila kralja stati na stopnjici per vhodu,[8]) in poglavarje in trume okrog njega, in vse ljudstvo iz dežele, se veseliti, in trobiti s trobentami, in na mnogo orodje igrati, in glas hvalivcov, je pretergala svoje oblačila, in rekla: Izdajba, izdajba!

14. Jojada, viši duhoven, pa je šel k stotnikam in vojskinim poglavarjem, ter jim je rekel: Peljite jo iz tempeljnove ograje, in umorí naj se zunaj z mečem. Ukazal je bil tedaj duhoven, de naj ne bo umorjena v hiši Gospodovi.

15. In stegnili so roke po njé zatilniku;[9]) in ko je stopila skozi konjske vrata králjeve hiše, so jo ondi umorili.

16. Sklenil pa je Jojada zavezo med seboj in vsim ljudstvam, in kraljem, de bodo ljudstvo Gospodovo.

17. Tedaj je šlo vse ljudstvo nad hišo Baalovo, in so jo poderli, in njegove altarje in podobe razterli; tudi Matana, duhovna Baaloviga, so umorili pred altarjem.

18. Postavil pa je Jojada prednike v hiši Gospodovi pod rokami[10]) duhovnov in levitov, ktere je bil David razdelil v hiši Gospodovi,[11]) de so darovali žgavne daritve Gospodu, kakor je pisano v Mojzesovi postavi, z veseljem, in s petjem, po Davidovi naredbi.

19. Postavil je tudi vratarje per vratih hiše Gospodove, de bi nihče ne hodil vanjo, kdor bi bil nečist v kaki reči.

20. In je vzel stotnike, in nar

---

5. kakor jih je versta zadela v saboto.
6. kteri so bili že dostali svojo službo skozi teden.
7. to je, levite, ki so bili na straži.
8. per vhodu v duhovsko dvoriše.
9. V grešk im: *„so ji dali prostor, in je šla skozi konjske vrata“* i. t. d.
10. *„pod rokami“*, to je, pod oblastjo in čujo duhovnov.
11. kterim je bil David službe v tempeljnu razdelil.

Digitized by Google

močnejši može, in poglavarje ljudstva, in vse ljudstvo z dežele, in perpeljali so kralja iz hiše Gospodove, ter so ga peljali skozi sredo zgornjih vrat v králjevo hišo, in so ga djali na kraljévi prestol.

21. In veselilo se je vse ljudstvo po deželi, in mesto je bilo mirno; Atalija pa je bila umorjena z mečem.

XXIV. Poglavje.

Joas je pobožen in srečno kraljuje, dokler živí viši duhoven Jojada; ukaže nabirati denar po deželi in z njim tempelj popraviti; po Jojadovi smerti pa se da svojim dvornikam zapeljati v malikovanje. Prerok Caharlja, sin Jojadov, svarí ljudstvo, kralj pa ga ukaže kamnjati. Sirijani oropajo deželo in Jeruzalem, bolniga kralja pa umorita njegova hlapca.

1. Sedem let je bil Joas star, ko je začel kraljevati; in štirdeset let je kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Sebija iz Bersabe. 4. Kralj. 11, 21: 12, 1.

2. In delal je, kar je dobro pred Gospodam, vse dni Jojada, duhovna.

3. Jojada pa mu je dal dve ženi, iz kterih je rodil sinove in hčere.

4. Po tem je Joasu dopadlo, popraviti hišo Gospodovo.

5. In zbral je duhovne in levite, in jim je rekel: Pojdite po Judovih mestih, in pobirajte od vsiga Izraela denar za popravo tempeljna svojiga Boga, vsako leto; in hitro to storite; leviti pa so delali to bolj zanikerno.

6. In kralj je poklical Jojada, poglavarja, ter mu je rekel: Zakaj ti ni bilo skerb, de bi bil perganjal levite, pernašati od Juda in od Jeruzalema denar, ki ga je bil Mojzes, hlapec Gospodov, zapovedal,[1]) de bi ga nosila vsa Izraelova množica v šotor pričevanja?

7. Prehudobna Atalija namreč in njeni sinovi[2]) so razdjali hišo Gospodovo, in so z vsim, kar je bilo posvečeno[3]) v tempeljnu Gospodovim, olepšali Baalov tempelj.

8. Tedaj je kralj ukazal, in naredili so skrinjo; in postavili so jo zunaj k vratam hiše Gospodove.

9. In napovedano je bilo v Judu in v Jeruzalemu, de naj vsakteri pernese davek Gospodu, ki ga je bil naložil Mojzes, hlapec Božji, vsimu Izraelu v pušavi. 2. Mojz. 30, 12.

10. In veselili so se vsi poglavarji in vse ljudstvo; in so prihajali, ter nosili v skrinjo Gospodovo, in vanjo devali, takó de se je napolnila.

11. In ko je bil čas, de bi nesli

1. ki ga je bil nekdaj Mojzes Izraelcam za sveti šotor naložil. Glej 2. Mojz. 30, 13: 4. Kralj. 12, 4.
2. še v časih Jorama, svojiga očeta. Glej zgor. 21, 17.
3. kar je bilo darovano Gospodovimu tempeljnu.

Digitized by Google

skrinjo pred kralja po rokah levitov (vidili so namreč veliko denarja), je prišel kraljev pisar, in tisti, kteriga je bil viši duhoven postavil, in izsuli so denar, ki je bil v skrinji; po tem so skrinjo zopet nesli na njén kraj, in takó so delali vsaki dan; in nabralo se je silno veliko denarja.

12. In tega sta dala kralj in Jojada tistim, ki so bili čez dela v hiši Gospodovi: oni pa so zanj najemali kamnarje in umetnike za posamezne dela, de bi popravili hišo Gospodovo; tudi kovače za železo in bron, de bi se podperlo, kar se je jelo podérati.

13. In oni, ki so delali, so bili pridni, in njih roke so zazidale razpoke po stenah, in postavili so hišo Gospodovo v poprešnji stan, ter so storili, de je terdno stala.

14. In ko so dopolnili vse dela, so pernesli pred kralja in pred Jojada ostali del denarja; iz tega pa so se naredile tempeljnove posode za službo, in za žgavne daritve, tudi skledice, in druge posode, zlate in sreberne; in darovale so se žgavne daritve v hiši Gospodovi neprenehama vse dni Jojadove.

15. Jojada pa se je bil postaral, in je bil prav perleten umerl, ko je bil star sto in trideset let.

16. in pokopali so ga v Davidovim mestu s kralji vred, zato ker je dobro storil Izraelu in njegovi hiši.[4])

17. Po tem pa, ko je bil Jojada umerl, so perstopili Judovi poglavarji,[5]) ter so se kralju globoko perklonili;[6]) on pa, po njih spoštovanji omečen, se jim je vdal.[7])

18. In zapustili so tempelj Gospoda, Boga svojih očetov, ter so služili logam, in podobam; in spočela se je jeza[8]) zoper Juda in Jeruzalem zavoljo tega greha.

19. In pošiljal jim je preroke, de bi se obernili k Gospodu; ko so spričevali, jih uni niso hotli poslušati.

20. Tedaj je Duh Božji obdal Caharija,[9]) sinu Jojadoviga,[10]) duhovna; in vstopil se je pred ljudstvo, ter jim je rekel: To govorí Gospod Bog: Zakaj prestopate postavo Gospodovo, kar vam ne koristi,[11]) in ste zapustili Gospoda, de vas je zapustil?

21. In oni so se zoper njega zbrali, ter so *(vanj)* kamnje me-

4. to je, Judovimu kraljestvu in Davidovi hiši; poganjal se je namreč za Davidove naslednike.
5. ki so po šegah spačeniga sveta živeli, in so bili malikovanju vdani.
6. so skazali kralju hinavsko čast.
7. Poželjivi dvorniki so iskali per slabotnim kralji dopušenja za napravo malikovskih logov, de bi v njih z nečistostjo služili krivim bogovam. Joas je to dovolil. Ko bi bil Jojada še živel, bi se to ne bilo zgodilo. Toliko premore moder in pobožen mož!
8. in vnela se je jeza Gospodova zoper Jude.
9. ga je navdal z močjo. Glej Sodn. 6, 34.
10. Mat. 23, 35. in Iz. 8, 2. se „*Caharija*“ imenuje „*sin Barahijev*“; morebiti je bil Barahija Caharijev stari oče, ali pa se je Jojada imenoval tudi Barahija (Božji blagodar). Gl. 1. Kron. 1, 2. razlag.
11. prestopanje postave Gospodove vam ni v prid.

Digitized by Google

tali po králjevim povelji na dvorišu hiše Gospodove.

22. In kralj Joas se ni spomnil milosti, ki mu jo je bil Jojada, njega oče, skazal; temuč je umoril njegoviga sina, kteri je rekel, ko je umiral: Gospod naj pogleda, in naj se mašuje! Mat. 23, 35.

23. In ko je bilo preteklo leto, se je vzdignila zoper njega sirska vojska, in je prišla v Juda in v Jeruzalem, ter je pomorila vse poglavarje ljudstva, in ves rop so poslali kralju v Damask. 4. Kralj. 12, 17.

24. In zares, ko je prišlo prav majhno število Sirijanov, jim je dal Gospod v roke neštevilno množico, zato ker so bili oni[12]) zapustili Gospoda, Boga svojih očetov. Tudi nad Joasam so uni[13]) počeli sramotno sodbo.[14])

25. In ko so bili odrinili, so ga pustili v velicih slabostih.[15]) Vzdignili pa so se njegovi hlapci v maševanje kervi sinú Jojadoviga, duhovna; in so ga umorili v njegovi postelji, in je umerl; in pokopali so ga v mestu Davidovim, pa ne v kraljevim pokopališu.

26. Zalezovala pa sta ga Zabad, sin Semaate, Amončanke, in Jozabad, sin Semarite, Moabljanke.

27. Njegovi sinovi pa, in znesek denarja, ki je bil nabran pod njim, in poprava hiše Gospodove, so bolj natanko popisani v bukvah kraljev; kraljeval pa je Amasija, njegov sin, namesti njega.

XXV. Poglavje.

Amasija nasledva za svojim očetam Joasam v Judovim kraljestvu, spustí po prerokovim svarjenji najete vojake domú, premaga Idumejce, móli njih poropane bogove, prerokoviga svarjenja ne posluša, napové vojsko Izraelovimu kralju Joasu, je v nji premagan in vjet. V Jeruzalemu se spočne zarotba zoper njega, on pa zbeží v Lahis, in je ondi umorjen.

1. Pet in dvajset let je bil Amasija star, ko je začel kraljevati, in devet in dvajset let je kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Joadana z Jeruzalema. 4. Kralj. 14, 2.

2. In delal je dobro pred obličjem Gospodovim, vender ne s popolnim sercam.

3. In ko se mu je zdelo, de je kraljestvo uterjeno, je podavil hlapca, ktera sta bila umorila kralja, njegoviga očeta.

4. Njunih sinov pa ni pomoril, kakor je pisano v bukvah postave Mojzesove, kjer je Gospod zapovedal, rekoč: Naj se ne morijo očetje za sinove, in tudi ne sinovi za njih očete; temuč vsakteri naj umerje za svoj greh. 5. Mojz. 24, 16: 4. Kralj. 14, 6. Eceh. 18, 20.

5. Amasija je tedaj zbral Juda, ter jih je razdelil po družinah, in polkovnikih, in stotnikih po vsim Judu in Benjaminu; in jih je preštel od dvajsetih let in čez, ter

12. zato ker so bili Izraelci zapustili Gospoda.
13. Sirijani namreč so počeli nad Joasam.
14. sramotno kazen po tisti vojski, v kteri je bil ranjen (v. 25.).
15. Drugi prestavljajo: „*v relicih bolečinah*“ ali „*ranah*“.

Digitized by Google

je našel tri sto tavžent mladenčev, kteri bi hodili v boj, in nosili sulico in škit.

6. Za plačo je tudi najel od Izraela sto tavžent močnih, za sto talentov srebra.

7. Prišel pa je mož Božji k njemu, in je rekel: O kralj, naj ne hódi s teboj Izraelova vojska; zakaj Gospod ni z Izraelam[1] in z vsimi sinovi Efrajmovimi.[1])

8. Če misliš, de je vojska v moči vojskine trume, bo Bog storil, de te bojo sovražniki premagali; zakaj per Bogu je, pomagati, in v beg pognati.

9. In Amasija je rekel možu Božjimu: Kaj bo tedaj s sto talenti, ki sim jih dal vojakam Izraelovim? In mož Božji mu je odgovoril: Gospod ima toliko, de ti od tega zamore dati več, kakor to.

10. Odločil je tedaj Amasija vojskino trumo, ki je bila prišla k njemu iz Efrajma, de bi se vernila na svoj kraj; oni pa so bili zoper Juda močno razserdeni, in vernili so se v svojo deželo.

11. Po tem je Amasija zaupljivo peljal svoje ljudstvo, in je šel v solno dolino, ter je pobil seirskih sinov[2]) deset tavžent.

12. In druzih deset tavžent móž so vjeli Judovi sinovi, in so jih perpeljali na stermino neke pečí, ter so jih prekucnili z višave v globočino, de so se vsi razpočili.

13. Tista vojskina truma pa, ktero je Amasija nazaj poslal, de ni šla z njim v boj, se je razkropila po mestih Judovih[3]) od Samarije do Bethorona, in jih je pobila tri tavžent, in je naropala veliko plena.

14. Ko je bil pa Amasija pobil Idumejce, in je bil pernesel bogove seirskih sinov, jih je sebi postavil v bogove, ter jih je môlil, in jim zažigal kadilo.

15. Za tega voljo se je razserdil Gospod nad Amasijem, in je poslal k njemu preroka, de mu je rekel: Zakaj si môlil bogove, kteri niso rešili svojiga ljudstva iz tvoje roke?

16. In ko je bil to izrekel, mu je odgovoril: Si mar kraljev svetovavec? Molči, de te ne umorim! In ko je prerok šel, je rekel: Vem, de Bog misli tebe usmertiti, ker si storil hudo, in verh tega se nisi vdal mojimu svetu.

17. Tedaj je Amasija, kralj Judov, storil prav hudoben sklep, ter je poslal k Joasu, sinu Joahaza, sina Jehutoviga, k Izraelovimu kralju, rekoč: Pridi, poglejva se med seboj![4])

18. On pa je nazaj poslal sporočnike, rekoč: Osat, ki je na Libanonu, je poslal k cedru na Libanonu, rekoč: Daj svojo hčer mojimu sinu za ženo; in glej, zveri, ki so bile v libanonskim gojzdu, so memo hodile, in so osat potaptale.

19. Rekel si: Pobil sim Edom-

1. Izrael se imenuje tudi „*Efrajm*“, ker je bil „*Efrajm*“ med deseterimi rodovi poglaviten rod.
2. Takó so se imenovali Edomljani, ko so stanovali na seirskim gorovji.
3. Iz Samarije, kamor so bili že došli, so se vernili in razkropili po Judovih mestih. Glej v. 10.
4. to je, poskusiva se! Glej 4. Kralj. 14, 8.

Digitized by Google

ljane; in zatorej se vzdiguje tvoje serce v napuh; sedi v svoji hiši; zakaj hudo zoper sebe kličeš, de padeš ti in Juda s teboj vred?

20. Amasija ni hotel poslušati, zato ker je bila Gospodova volja, de bi bil izdan v roke sovražnikam zavoljo edomskih bogov.

21. Prišel je tedaj Joas, kralj Izraelov, in pogledala sta se med seboj. Amasija pa, kralj Judov, je bil v Betsamesu Judovim;

22. in padel je Juda pred Izraelam, ter je bežal v svoje šotore.

23. Dalje je Amasija, kralja Judoviga, sinú Joasa, sinú Joahazoviga, vjel Joas, kralj Izraelov v Betsamesu, ter ga je perpeljal v Jeruzalem; in je poderl njegov zid od Efrajmovih vrat do vogelnih vrat, štiri sto komolcov.

24. Tudi vse zlato in srebro, in vse posode, ki jih je našel v hiši Božji, in per Obededomu,[5]) tudi v zakladih kraljéve hiše, in tudi sinove zastavljencov je odpeljal v Samarijo.

25. Živel pa je Amasija, sin Joasov, kralj Judov, po tem ko je bil umerl Joas, sin Joahazov, kralj Izraelov, še petnajst let.

26. Druge zgodbe Amasijeve pa, perve in poslednje, so zapisane v bukvah kraljev Judovih in Izraelovih.

27. Ko je bil odstopil od Gospoda, so mu nastavili zalezbo v Jeruzalemu. In ko je bil zbežal v Lahis, so poslali, in so ga ondi umorili.

28. In pernesli so ga na konjih, ter so ga pokopali z njegovimi očeti vred v Davidovim mestu.

XXVI. Poglavje.

Ozija je kralj Judov namesti Amasija, svojiga očeta, in dela dobro pred Gospodam; zato mu Gospod dodelí pomoč, de premaga Filistejce, Arabljane in Amončane; obterdi Jeruzalem, zavaruje vso deželo, in ima močno vojskino trumo. V svoji moči se prevzame, in si duhovske oblast perlastuje; zatorej ga Gospod kaznuje z gobami do njegove smerti.

1. Vse Judovo ljudstvo pa je njegoviga sina Ozija, stariga šestnajst let, postavilo kralja namesti Amasija, njegoviga očeta. 4. Kralj. 14, 21.

2. Ta je pozidal Ajlat, ter ga je zopet dal Judovi deželi, po tem ko je bil kralj zaspal s svojimi očeti vred.

3. Šestnajst let je bil star Ozija, ko je začel kraljevati, in dve in petdeset let je kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Jehelija z Jeruzalema.

4. In delal je, kar je bilo prav v očeh Gospodovih, po vsim, kar je delal Amasija, njegov oče.

5. In je iskal Gospoda v dneh Caharija,[1]) kteri je razumeval in gledal Boga,[2]) in dokler je iskal Gospoda, ga je vodil v vsih rečeh.

6. Po tem je šel, in se je

5. per varhu zakladov, ki je bil ali naslednik Obededomov (1. Kron. 26, 15.), ali pa se je tudi sam takó imenoval.

1. Nekteri razlagavci mislijo, de je ta Caharija sin tistiga Caharija, kteriga je bil Joas dal umoriti. Zgor. 24, 21.

2. Allioli prestavi: „*kteri je bil moder in videc Božji*“, ki je ko prerok

Digitized by Google

bojeval zoper Filistejce, ter je poderl zid v Getu, in zid v Jabnii, in zid v Azotu, tudi je zidal mesta v Azotu in med Filistejci.

7. In pomagal mu je Gospod zoper Filistejce, in zoper Arabljane, kteri so stanovali v Gurbaalu, in zoper Amončane.[3])

8. In Amončani[4]) so dajali Oziju darila, in razglasilo se je njegovo imé do vhoda v Egipt, zavoljo pogostnih zmag.

9. In Ozija je sozidal stolpov v Jeruzalemu, na vogelnih vratih,[5]) in na dolinskih vratih, in druge na ravno tisti strani zidú,[6]) in jih je obterdil.

10. Sozidal je tudi stolpov v pušavi,[7]) in je skopal prav veliko vodnjakov, zato ker je imel veliko živine v ravninah in v obširni pušavi; tudi vinograde je imel, in gornike v hribih, in na Karmelu; bil je namreč mož vdan poljedelstvu.

11. Vojskina truma pa njegovih vojakov, ki so hodili v boje, je bila pod roko Jehiela, pisarja, in Maasija, učenika,[8]) in pod roko Hananija, ki je bil zmed králjevih vojvodov.[9])

12. In vse število poglavarjev po družinah močnih móž je bilo dva tavžent šest sto.

13. In pod njimi je bila vsa vojska tri sto in sedem tavžent in pet sto móž, ki so bili perpravni za vojsko, in so se bojevali za kralja zoper sovražnike.

14. Tudi je Ozija perpravil zanje, to je, za vso vojsko, škitov, in sulic, in čelad, in oklepov, in lokov, in frač za metanje kamnja.

15. In je naredil v Jeruzalemu mnogoterih mašín,[10]) ktere je postavil v stolpe, in po voglih zidov, de bi metale pušice in velike kamne; in njegovo imé je deleč slovelo, zato ker mu je pomagal Gospod, in ga je bil poterdil.

16. Ko je bil pa omočnel, se je povzdignilo njegovo serce, v njegov pogin, in zanemarjal je Gospoda, svojiga Boga; in je šel v tempelj Gospodov, ter je hotel zažgati kadilo na kadilnim altarji.

17. Precej pa je šel za njim Azarija, duhoven, in z njim osemdeset duhovnov Gospodovih, prav serčnih móž;

18. in so se ustavili kralju, ter so rekli: Ni tvoje opravilo, Ozija,

---

globokejše gledal v skrite Božje sklepe, ter je bolje razumeval Božje reči. V hebrejskim: *„kteri je razumeval perkazni Božje; v dneh pa, v kterih je iskal Gospoda, mu je dajal Bog srečo“*. V greški prestavi: *„ki ga je podučeval v strahu Božjim“*.

3. V hebrejskim: *„zoper Meunejce“*; ti bi utegnili biti Minejci v južni Arabli.

4. V hebrejskim zopet: *„Meunejci“*; vender pa se tudi bere: *„Amončani“*.

5. sozidal je stolpov na verhu in zraven vrat.

6. V hebrejskim: *„in na voglu“*. Glej 2. Ezdr. 3, 19. 20. 24. 25.

7. V brambo za čede, ki so se pasle v tacih krajih po pušavi, kjer se je paša nahajala.

8. V hebrejskim: *„sprednika“*, ki je morebiti imel zapisnike v rokah.

9. V hebrejskim: *„zmed králjevih poglavarjev“*, ki so vojake zapisovali.

10. Te mašine so bile umetno narejene metavnice, iz kterih so pušice in kamnje na sovražnike metali. Rimljani so jih imenovali *„baliste“*.

Digitized by Google

de bi zažigal kadilo Gospodu, ampak duhovnov, to je, sinov Aronovih, ki so posvečeni v tako službo. Pojdi iz svetiša, ne zaničuj ga; ker ti to ne bo šteto v čast per Gospod Bogu. 2. Mojz. 30, 7. i. d.

19. Tedaj se je Ozija razserdil, in je deržé kadilnico v roki, de bi zažgal kadilo, pretil duhovnam. In zdajci so se spočele gobe na njegovim čelu vpričo duhovnov per kadilnim altarji.

20. In ko se je bil vanj ozerl Azarija, viši duhoven, in vsi drugi duhovni, so vidili gobe na njegovim obrazu, in naglo so ga ven izgnali. Pa tudi on sam prestrašen, je hitel ven iti, zato ker je precej čutil šibo Gospodovo.

21. Bil je tedaj kralj Ozija gobov do dne svoje smerti; in je stanoval v posebni hiši poln gob, zavoljo kterih je bil pahnjen iz hiše Gospodove. Po tem pa je Joatam, njegov sin, vladal králjevo hišo, in je sodil ljudstvo v deželi. 4. Kralj. 15, 5.

22. Druge zgodbe Ozijeve pa, perve in poslednje, je popisal Izaija, sin Amosov, prerok.

23. In Ozija je zaspal s svojimi očeti vred, in pokopali so ga na njivo kraljévih grobov,[11]) zato ker je bil gobov; in kraljeval je Joatam, njegov sin, namesti njega.

XXVII. Poglavje.

Joatam, Ozijev sin, kraljuje v Jeruzalemu, dela dobro pred Gospodam, zida mnogo mest in gradov, premaga Amončane, in jim naloži velik davek. Po njegovi smerti nasledva hudobni Ahaz v kraljevanji.

1. Pet in dvajset let je bil star Joatam, ko je začel kraljevati, in je sedemnajst let kraljeval v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Jerusa, hči Sadokova. 4. Kralj. 15, 33.

2. In delal je, kar je bilo prav pred Gospodam, po vsim, kar je delal Ozija, njegov oče, razun, de ni stopil v tempelj Gospodov;[1]) in ljudstvo je še grešilo.[2])

3. On je sozidal visoke vrata hiše Gospodove, in je na zidu Ofelu[3]) veliko napravil.

4. Tudi mesta je zidal po Judovim gorovji, in v gojzdih gradove in stolpe.

5. Vojskoval se je s kraljem Amonovih sinov, in jih je premagal; in dali so mu Amonovi sinovi tisti čas sto talentov srebra, in deset tavžent korov pšenice, in ravno toliko korov ječmena;[4]) to so mu dajali Amonovi sinovi drugo in tretje leto.

6. In Joatam je bil omočnel, zato ker je ravnal svoje pota pred Gospodam, svojim Bogam.[5])

---

11. na njivo zraven grobov, ne pa v kraljévo pokopališe.

1. si ni perlastoval duhovske oblasti, de bi bil v Gospodovim tempeljnu kadilo zažigal, kar se je bil prederznil storiti Ozija, njegov oče. Zgor. 26, 16.

2. to je, in ljudstvo je še malikovalo.

3. „*Ofel*“ je bil grič na izhodnji strani sionskiga hriba blizo tempeljna. Glej 2. Ezdr. 3, 26.

4. „*Kor*“ je bila naj veči hebrejska mera za suhe rečí, in je deržal blizo $6\frac{1}{2}$ naših vaganov. Primeri 4. Mojz. 11, 32. razl. 25.

5. je bil močen postal, ker je živel po Božjih zapovedih.

Digitized by Google

7. Druge zgodbe Joatamove pa, in vsi njegovi boji in dela so zapisane v bukvah kraljev Izraelovih in Judovih.

8. Pet in dvajset let je bil star, ko je začel kraljevati; in šestnajst let je kraljeval v Jeruzalemu.

9. In zaspal je Joatam s svojimi očeti vred, in pokopali so ga v mestu Davidovim; in kraljeval je Ahaz, njegov sin, namesti njega.

XXVIII. Poglavje.

Ahaz kraljuje v Jeruzalemu, živí hudobno, ter služi malikam. Sirijani in Izraelci ga premagajo in oropajo deželo. Po prerokovim opominjanji dajo Izraelci Judam nazaj poropane žene in otroke. Idumejci in Filistejci planejo v deželo. Asirski kralj Ahaza močno stiska in deželo pokončuje. Vse te nadloge Ahaza ne poboljšajo; on zapre tempelj in napravi malikam altarjev po vsih voglih v Jeruzalemu. Ahaz umerje, pa ga ne pokopljejo po kraljévo. Njegov sin Ezekija je kralj namesti njega.

1. Dvajset let je bil star Ahaz, ko je začel kraljevati, in je šestnajst let kraljeval v Jeruzalemu; ni delal prav pred obličjem Gospodovim, kakor David, njegov oče; 4. Kralj. 16, 2.

2. temuč je hodil po potih kraljev Izraelovih, verh tega je tudi vlil podobe Baalov.[1])

3. On je, ki je zažigal kadilo v dolu Benenomu,[2]) in je posvečeval svoje sinove v ognji,[3]) po šegi narodov, ktere je bil pomoril[4]) Gospod ob prihodu Izraelovih sinov.

4. Daroval je tudi, in kadilo užigal na višavah, in na gričih, in pod vsakim košatim drevesam.

5. Gospod, njegov Bog, pa ga je dal v roko kralju sirskimu, kteri ga je natolkel, in je pobral veliko ropa iz njegoviga kraljestva, in perpeljal seboj v Damask. Tudi v roke Izraeloviga kralja je bil dan, in potolčen po velikim poboji.

6. In Facee,[5]) sin Romelijev, je pomoril izmed Juda sto in dvajset tavžent ob enim dnevu, zgolj vojaških móž; zato ker so bili zapustili Gospoda, Boga svojih očetov.

7. Tisti čas je umoril Zekri, mogočen mož v Efrajmu, Maasija, kraljeviga sina, in Ezrika, vladníka njegove hiše, tudi Elkana, druziga za kraljem.

8. In Izraelovi sinovi so vjeli zmed svojih bratov dve sto tavžent žén, dečkov in deklic, in neskončno ropa; ter so ga pernesli v Samarijo.

9. Tisti čas je bil ondi prerok Gospodov, po imenu Obed; ta je šel vojskini trumi naproti, ki je prišla v Samarijo, in jim je rekel: Glejte, razserdil se je Gospod, Bog vaših očetov, zoper

1. kterim je zlasti Ahab, Izraelov kralj, služil.
2. V hebrejskim: „*v dolini sinov Hinomovih*“. Glej Joz. 15, 8.
3. je daroval maliku Molohu. Glej 4. Kralj. 16, 3.
4. V hebrejskim: „*ktere je bil iztrebil Gospod ob prihodu*“ i. t. d.
5. „*Facee*“ je bil kralj v Izraelovim kraljestvu.

Digitized by Google

Juda, ter jih je dal vam v roke; in pomorili ste jih neusmiljeno, takó de v nebo sega vaša grozovitost.

10. Verh tega si hočete podvreči Judove in jeruzalemske otroke za hlapce in dekle, kar nikakor ni potreba storiti; s tem ste se namreč pregrešili zoper Gospoda, svojiga Boga.[6])

11. Pa poslušajte moj svèt, in peljite nazaj vjetnike, ktere ste perpeljali zmed svojih bratov, ker velik serd Gospodov se vam bliža.

12. Tedaj so vstali nekteri možje zmed poglavarjev sinov Efrajmovih: Azarija, sin Johananov, Barahija, sin Mosolamotov, Ezekija, sin Šelumov, in Amasa, sin Adalitov, zoper njé, ki so prišli iz boja,

13. in so jim rekli: Ne vodite noter vjetnikov, de se ne pregrešimo zoper Gospoda. Zakaj hočete to perdevati našim greham, in stare pregrehe nakopičevati? zakaj velik je greh, in jeza Gospodoviga serda se bliža Izraelu.

14. Tedaj so vojaški možje popustili rop, in vse, kar so bili vjeli, pred poglavarji in pred vso množico.

15. In možje, ki smo jih zgorej imenovali, so vstali in vzeli vjetnike, ter so vse, kteri so bili nagi, oblekli iz ropa; in ko so jih bili oblekli, in obuli, in požívili z jedjo in pijačo, in pomazali zavoljo truda, in skerb imeli zanje; so vse, ki niso mogli hoditi, in so bili slabiga života, naložili na živino, in perpeljali v Jeriho, palmovo mesto, do njih bratov, sami pa so se vernili v Samarijo.[7])

16. Tisti čas je poslal kralj Ahaz k asirskimu kralju,[8]) ter je prosil pomoči.

17. In prišli so Idumejci, ter so jih veliko pobili izmed Juda, in so odnesli veliko ropa.

18. Tudi Filistejci so se razkropili po mestih na planjavi, in proti jugu Judove *(dežele)*, ter so vzeli Betsames, in Ajalon, in Gaderot, tudi Soko, in Tamnan, in Gamzo z njih vasmi, in so ondi stanovali.

19. Gospod je bil namreč ponižal Juda zavoljo Ahaza, kralja Judoviga,[9]) ker ga[10]) je bil zbosil pomoči,[11]) in je zaničeval Gospoda.

20. In je perpeljal zoper njega Telgatfalnasarja, asirskiga kralja, kteri ga je stiskal, in razdeval, ko se ni nihče ustavljal.[12]) 4. Kralj. 16, 10.

---

6. V hebrejskim: ... *„dekle. Ni li zares nad vami pregreh zoper Gospoda, vašiga Boga?“* Nekteri prestavljajo: *„Ali bi se s tem ne pregrešili zoper Gospoda, svojiga Boga?“*

7. To je sprelep zgled usmiljenja in dobrotnosti!

8. V hebrejskim: *„k asirskim kraljem“*; razumej: *„k asirskimu kralju“*.

9. V hebrejskim: *„kralja Izraeloviga“*; *„Izraelov kralj“* se tukaj Ahaz nje v širjim pomenu, ali pa tudi zato, ker je bil v hudobii enak Izraimen.. kraljem.

elovim .. -alj Ahaz perpravil Juda ob pomoč Božjo.

10. ker je k.. il namreč v malikovanje zapeljal, in s tem nevredniga storil

11. ker ga je b.. ej 2. Mojz. 32, 25.

Božje pomoči. G.. *je stiskal, in ga ni poterdoval“*. Poleg 4. Kralj. 16,

12. V hebrejskim: *„G..*

Digitized by Google

21. Tedaj je Ahaz oropal hišo Gospodovo, in hišo kraljev, in poglavarjev, ter je dal asirskimu kralju darov, in vender mu nič ni pomagalo.

22. Verh tega je še ob času svoje stiske pomnožil zaničevanje v Gospoda; on sam, kralj Ahaz,

23. je daroval daritve damaškim bogovam, svojim pobijavcam,[13]) in je rekel: Bogovi sirskih kraljev jim pomagajo, jez pa jih bom potolažil z daritvami, de mi perstopijo; ko so nasproti bili v padec njemu in vsimu Izraelu.

24. Ko je bil tedaj Ahaz vse posode hiše Božje poropal in razbil,[14]) je zaperl vrata tempeljna Božjiga,[15]) in si je naredil altarjev na vsih jeruzalemskih voglih.

25. Tudi po vsih Judovih mestih je naredil altarjev za uživanje kadila; in je v jezo nadražil Gospoda, Boga svojih očetov.

26. Druge njegove zgodbe pa, in vse njegove dela, perve in poslednje, so zapisane v bukvah kraljev Judovih in Izraelovih.

27. In zaspal je Ahaz s svojimi očeti vred, in pokopali so ga v jeruzalemskim mestu; niso ga namreč tudi djali v grobe Izraelovih kraljev. In kraljeval je Ezekija, njegov sin, namesti njega.

XXIX. Poglavje.

Pobožni kralj Ezekija odpre Gospodov tempelj, zbere duhovne in levite, ter jim ukaže, oskrunjeno hišo Božjo očediti, posvetiti in spravno daritev opraviti. Ljudstvo pernese veliko prostovoljnih darov. Kralj se veselí z ljudstvam vred spolnjene službe Božje.

1. Tedaj je Ezekija začel kraljevati, ko je bil star pet in dvajset let, in je kraljeval devet in dvajset let v Jeruzalemu; imé njegove matere je bilo Abija, hči Zaharijeva. 4. Kralj. 18, 2.

2. In je delal, kar je bilo prijetno pred obličjem Gospodovim, po vsim, kar je delal David, njegov oče.

3. On je pervo leto in pervi mesec svojiga kraljestva odperl

---

7. 8. je Telgatfalnasar Ahaza sicer rešil sirskiga in izraelskiga kralja. Toda divjaški pomočnik je kmalo spremenil svojo misel, ter je sam planil nad Ahaza; in Ahaz ga je skušal utolažiti z zakladi tempeljna, kraljeve hiše, in svojiga ljudstva. Takó kaznuje Bog kralje in narode z vojsko, kadar zapustijo pravo vero, in si delajo nove vere po svoji spačeni volji in hudobnih željah tega sveta, in zaničujejo Božjo postavo, in služijo malikam, ki si jih sami delajo. Ko bi pač vsi kralji in vladarji in narodi imeli pred očmi take kazni Božje, in ko bi spoznali, de vsa njih sreča, vsa znotranja in zunanja varnost dežel stoji le na pravi živi veri, in de jih tudi Bog zametuje, kadar oni njega in njegovo postavo zaničujejo!

13. Ahaz je mislil, de ga tepejo sirski bogovi, ter je čisto pozabil praviga Boga. Takó hudobnež rad iše drugod izvirka svoje nesreče, ne pa v Božji pravici, ali prav za prav v svojih pregrehah, zavoljo kterih ga Bog kaznuje.

14. je blago teh posod skupej stolkel.

15. tedaj celo ni več dopustil češenja praviga Boga.

Digitized by Google

vrata hiše Gospodove, ter jih je popravil;[1])

4. in je perpeljal duhovne in levite, in jih je zbral na ulice proti vzhodu,

5. in jim je rekel: Poslušajte me, leviti, in posvetite se; očistite hišo Gospoda, Boga svojih očetov, in odpravite vso nečednost[2]) iz svetiša!

6. Naši očetje so grešili, in delali hudo pred obličjem Gospoda, našiga Boga, ter so ga zapustili; obernili so svoje obraze od šotora Gospodoviga, in so[3]) herbet pokazali.

7. Vrata, ki so bile v lopi,[4]) so zaperli, in svetilnice so pogasili, in kadila niso žgali, in žgavnih daritev niso darovali v svetišu Izraeloviga Boga.

8. Vnel se je bil tedaj serd Gospodov nad Judam, in Jerusalemam, in dal jih je v razkropljenje, in v pogin, in v zasmeh, kakor sami vidite s svojimi očmi.

9. Glejte, padli so naši očetje po mečih; naši sinovi in naše hčere in žene so bile vjete odpeljane zavoljo te pregrehe.

10. Zdaj tedaj je moja volja, de sklenemo zavezo z Gospodam, Izraelovim Bogam; in odvernil bo od nas serd svoje jeze.

11. Moji otroci, nikar ne bodite vnemarni; vas je Gospod izvolil, de stojite pred njim, in mu služite, in ga častite, ter mu zažigate kadilo!

12. Vzdignili so se tedaj leviti: Mahat, sin Amasajev, in Joel, sin Azarijev, zmed sinov Kaatovih; dalje zmed sinov Merarijevih: Kis, sin Abditov, in Azarija, sin Jalaleelov; zmed sinov Gersomovih pa: Joah, sin Zemov, in Eden, sin Joahov;

13. zmed sinov Elisafanovih pa:[5]) Samri in Jahiel; tudi zmed sinov Asafovih: Zaharija in Matanija;

14. in tudi zmed sinov Hemanovih: Jahiel in Semej; pa tudi zmed sinov Iditunovih: Semeja in Oziel.

15. In zbrali so svoje brate, ter so se posvetili, in so šli po kraljevim povelji, in po zapovedi Gospodovi, de so očistili hišo Božjo.

16. Tudi duhovni so šli v tempelj Gospodov, de so ga posvetili, ter so iznesli vso nečednost, ki so jo notri našli v veži hiše Gospodove; in leviti so jo vzeli, in so jo odnesli k potoku Cedronu.

17. Začeli pa so čediti pervi dan perviga mesca, in osmi dan ravno tistiga mesca so šli v lopo tempeljna Gospodoviga,[6]) ter so očiševali tempelj osem dni; in šestnajsti dan ravno tistiga mesca so dokončali, kar so bili začeli.

18. Šli so tudi k Ezekiju, kralju, ter so mu rekli: Posvetili smo vso hišo Gospodovo, in altar žgavne daritve, in njegove posode, in tudi mizo pokladnih kruhov z vsimi njenimi posodami,

1. ter jih je prenovil in z zlatam prevlekel.
2. vso gnusobo in vse, kar je zadevalo malikovanje.
3. in so njemu, Gospodu, herbet, obernili, njegovo službo opustili.
4. Lopa sama sicer ni imela vrat; pa svetišne durnice so se odperale v lopo, in zavoljo tega se lahko lopne imenujejo.
5. „*Elisafan*“ je bil tudi zmed sinov Kaatovih. 2. Mojz. 6, 18. 22.
6. so šli v svetiše, ko so bili poprej dvoriša očistili.

Digitized by Google

19. in vse tempeljnovo orodje, ktero je bil ognusil kralj Ahaz ob svojim kraljevanji, po tem ko se je bil pregrešil; in glej, izpostavljeno je bilo vse pred altarjem Gospodovim.

20. In kralj Ezekija je vstal ob zoru, ter je zbral vse mestne poglavarje, in je šel v hišo Gospodovo.

21. In so darovali skupaj sedem juncov in sedem ovnov, sedem jagnjet in sedem kozlov za greh, za kraljestvo, za svetiše, za Juda; in je rekel duhovnam, sinovam Aronovim, de so darovali na altarji Gospodovim.

22. Zaklali so tedaj junce, in duhovni so kri prestregli, ter so jo vlili[7]) na altar; zaklali so tudi ovne, in so njih kri vlili na altar; in zaklali so jagnjeta, in so kri na altar vlili.

23. Perpeljali so kozle za greh pred kralja in pred vso množico, in so svoje roke nanje položili;

24. in duhovni so jih zaklali, in so z njih kervjo kropili pred altarjem v spravo vsiga Izraela; kralj je bil namreč zapovedal, de naj se opravi žgavna daritev za ves Izrael in za greh.

25. Postavil je tudi levite v hiši Gospodovi s cimbalami, in brenkljami, in citrami po naredbi Davida, kralja, in Gada, vidca, in Natana, preroka; to je bila namreč Gospodova zapoved po roci njegovih prerokov.

26. In leviti so stali, ter so imeli glasbino orodje Davidovo, duhovni pa trobente.

27. In Ezekija je ukazal, darovati žgavne daritve na altarji; in ko so darovali žgavne daritve, so začeli hvalo peti Gospodu, in trobiti s trobentami, in brenkati z raznim glasbinim orodjem, ktero je bil David, Izraelov kralj, perpravil.

28. Ko je pa vsa množica molila, so bili pevci, in tisti, ki so imeli trobente, v svoji službi, dokler se ni dopolnila žgavna daritev.

29. In ko je bila daritev končana, se je perklonil kralj, in vsi, kteri so bili z njim, ter so molili.

30. In ukazal je Ezekija in poglavarji levitam, de naj hvalijo Gospoda z besedami[8]) Davida, in Asafa, vidca; in hvalili so ga z velikim veseljem, ter so ga s perpognjenim kolenam molili.

31. Ezekija pa je tudi to perstavil: Napolnili ste svoje roke[9]) Gospodu; perstopite in darujte klavne in hvalne daritve[10]) v hiši Gospodovi. Darovala je tedaj vsa množica klavne daritve in hvalne daritve in žgavne daritve s pobožnim duham.

32. Število pa žgavnih daritev, ki jih je množica darovala, je bilo to: sedemdeset juncov, sto ovnov, dve sto jagnjet.

33. In posvetili[11]) so Gospodu šest sto volov, in tri tavžent ovec.

34. Duhovnov pa je bilo malo, in jih ni bilo zadosti, de bi bili žgavne darove s kože devali; torej so jim tudi leviti, njih bratje, po-

---

7. V hebrejskim: „*so z njo altar kropili*“ v spravno daritev.
8. „*z besedami*“, to je, s psalmi in svetimi pesmimi.
9. z daritvami, ter jih darujte Gospodu. Gl. 2. Mojz. 28, 41 : 3. Kralj. 13, 33.
10. daritve v prošnjo in zahvalo. Gl. 3. Mojz. 1. razl. 1.
11. darovali so Gospodu daritve v prošnjo in zahvalo.

Digitized by Google

magali, dokler ni bilo delo opravljeno, in *(dokler)* duhovni niso bili posvečeni;[12]) leviti se namreč po lajši šegi posvečujejo, kakor duhovni.[13])

35. Bilo je tedaj prav veliko žgavnih daritev, mastí mirnih daritev, in pitnih daritev per žgavnih daritvah; in dopolnila se je služba v hiši Gospodovi.

36. In veselil se je Ezekija, in vse ljudstvo, zató ker se je služba Gospodova spolnila; zakaj sklenilo se je bilo, de se je to precej zgodilo.[14])

XXX. Poglavje.

Kralj Ezekija pošlje sporočnikov po vsim Izraelu, ter vabi Izraelce k velikonočnimu prazniku. Nekteri pridejo, drugi pa se sporočnikam posmehujejo; iz Judoviga kraljestva pa jih pride silno velika množica. Velikonočni praznik obhajajo sedem dni, po tem pa obhajajo še sedem dni veselo praznovanje. Kralj in poglavarji dajo veliko darov. Duhovni in leviti blagoslové ljudstvo, in njih molitev gre v svete nebesa.

1. Tudi je poslal Ezekija do vsiga Izraela [1]) in Juda; in je pisal liste Efrajmu in Manasetu, de naj pridejo k hiši Gospodovi v Jeruzalem, in obhajajo fase Gospodu, Bogu Izraelovimu.

2. Tedaj so svèt imeli kralj, in poglavarji, in vsa jeruzalemska srenja, ter so sklenili, de bi obhajali fase v drugim mescu.[2])

3. Niso ga namreč môgli obhajati ob svojim času,[3]) ker duhovni, de bi jih bilo zadosti,[4]) niso bili posvečeni, in ljudstvo se še ni bilo zbralo v Jeruzalemu.

4. In všeč je bila beseda[5]) kralju in vsi množici.

5. In so sklenili, de bi poslali sporočnikov po vsim Izraelu, od Bersabe do Dana, de naj pridejo in obhajajo fase Gospodu, Bogu Izraelovimu, v Jeruzalemu; zakaj veliko njih ga niso obhajali, kakor je pisano v postavi.

---

12. to je, dokler se ni zadosti móž iz Aronove rodovine dobilo in posvetilo: zakaj v poprešnjih časih ostudniga malikovanja je bila služba Božja v Gospodovim tempeljnu nehala, zatorej so se mógli Aronovi mlajši k drugim opravilam podati, ter si drugod kruha iskati.

13. Prim. 2. Mojz. 29, 1. i. d.: 4. Mojz. 8, 1. i. d. V hebrejskim: *„leviti so bili bolj perpravniga serca* (so bili bolj vneti) *za sroje posrečenje, kakor duhovni“.*

14. Ezekija je namreč močno veselilo, de je bilo ljudstvo takó voljno malikovanje zapustilo, ter se je brez odlašanja podalo k češenju praviga Boga.

1. Takrat je Ozej kraljeval v Izraelu, kteri ni bil takó hudoben, kakor njegovi predniki, in je, berž ko ne, iz strahú dovolil svojimu ljudstvu v Jeruzalemu obhajati velikonočni praznik, ker so ga nekoliko poprej Asirijani stiskali.

2. Postava je dopušala, drugi mesec obhajati veliko noč tistim, ki niso bili čisti, ali so bili predeleč od ljudstva. Glej 4. Mojz. 9, 10. 11.

3. namreč pervi mesec. Glej 2. Mojz. 12, 3.

4. za opravljanje vsih daritev, ker jih je bilo veliko.

5. ta svèt, poznejše obhajati fase ali velikonočni praznik.

Digitized by Google

6. In šli so tekavci z listi po povelji kralja in njegovih poglavarjev po vsim Izraelu in Judu, ter so po tem, kar je bil kralj ukazal, oznanovali: Sinovi Izraelovi, povernite se k Gospodu, Bogu Abrahamovimu, in Izakovimu in Izraelovimu, in povernil se bo k ostankam, ki so ubežali roki asirskiga kralja.[6])

7. Nikar ne bodite kakor vaši očetje in bratje, ki so odstopili od Gospoda, Boga svojih očetov, kteri jih je dal v pogin, kakor sami vidite.

8. Nikar ne oterdujte svojih zatilnikov kakor vaši očetje; podajte roke Gospodu, in pridite v njegovo svetiše, ktero je posvetil na vekomaj; služite Gospodu, Bogu svojih očetov, in odvernila se bo od vas jeza njegoviga serda.

9. Če se namreč vi povernete k Gospodu, bodo vaši bratje in sinovi imeli milost pred svojimi gospodi, kteri so jih peljali vjete, in se bodo vernili v to deželo; zakaj milostljiv in dobrotljiv je Gospod, vaš Bog, in ne bo obernil svojiga obličja od vas, če se k njemu povernete.

10. Tedaj so šli tekavci naglo iz mesta v mesto po deželi Efrajmovi in Manasetovi do Zabulona; oni pa so jih zasmehovali in zasramovali.[7])

11. Vender so nekteri možje iz Aserja in Manaseta in Zabulona pervolili v svèt,[8]) ter so prišli v Jeruzalem.[9])

12. Nad Judam pa se je skazala roka Gospodova, ter jim je dal eno serce, de so spolnili po zapovedi kralja in poglavarjev besedo Gospodovo.

13. In zbrale so se v Jeruzalemu mnoge ljudstva, de bi obhajali praznik opresnikov, drugi mesec;

14. in vzdignili so se, ter so poderli altarje, ki so bili v Jeruzalemu, in so vse, na kterih se je malikam kadilo zažigalo, razvalili in pometali v potok Cedron.

15. Klali pa so fase štirnajsti dan druziga mesca. Tudi duhovni in leviti, ki so se vender že posvetili,[10]) so darovali žgavne daritve v hiši Gospodovi.

16. In stali so v svojim redu, po naredbi in postavi Mojzesa, moža Božjiga; duhovni pa so sprejemali kri za kropljenje iz rok levitov;

17. ker velika truma ni bila posvečena, in za tega voljo so leviti klali fase tem, kteri niso prišli posvečeni k Gospodu.[11])

---

6. in povernil se bo k vam, ki niste bili odpeljani v Asirijo. Glej 4. Kralj. 15, 19: 1. Kron. 5, 26.

7. Ravno tako bi se godilo tudi sedanji čas takim poslancam, ako bi vabili k obhajanju keršanskih praznikov tako imenovane omikance, ki enaki unim Izraelcam le toliko Božje postave sprejemajo, kolikor se njih plitvi pameti ali nespameti prav dozdeva, in njih spačeni natori perlega. Časi so si enaki, enake so pa tudi Božje sodbe!

8. V hebrejskim: *„nekteri možje ... so se ponižali“*.

9. Le nekteri so prišli, in verjetno le ubogi in priprosti ljudje.

10. V hebrejskim: *„Duhovni in leviti so se sramovali, ter so se posvetili“*; sramovali so se namreč svoje nemarnosti in mlačnosti, ker so vidili za čast Božjo vneto ljudstvo.

11. Veliko število zmed ljudstva ni bilo čisto, ker se postave zastran očiševanja

Digitized by Google

18. Tudi velik del ljudstva iz Efrajma, in Manaseta, in Isaharja, in Zabulona, ki ni bil posvečen, je jedel fase, pa ne poleg tega, kar je pisano;[12]) in Ezekija je zanje molil, rekoč: Dobri Gospod bo zanesel

19. vsim, kteri z vsim sercam išejo Gospoda, Boga svojih očetov, in jim ne bo peršteval *(v greh)*, ker niso zadosti posvečeni.

20. In Gospod ga je uslišal, in je bil milostljiv ljudstvu.[13])

21. In obhajali so sinovi Izraelovi, ki so se znašli v Jeruzalemu, praznik opresnikov sedem dni v velikim veselji, ter so hvalili Gospoda vsaki dan, tudi leviti in duhovni z glasbinim orodjem, ktero je bilo v njih službi.

22. In Ezekija je govoril na serce vsim levitam, kteri so imeli dobro spoznanjè zastran Gospoda;[14]) in jedli so ob sedmih prazničnih dneh, ter so klali mirne daritve, in so hvalili Gospoda, Boga svojih očetov.

23. In dopadlo je vsi množici, de bi praznovali še drugih sedem dni, kar so tudi storili s prevelikim veseljem.

24. Ezekija namreč, kralj Judov, je bil podelil množici tavžent juncov, in sedem tavžent ovec; poglavarji pa so bili dali ljudstvu tavžent juncov, in deset tavžent ovec; posvetila se je tedaj prav obilna množica duhovnov.

25. In z veseljem je bila navdana vsa truma Judova, duhovni in leviti, kakor tudi vsa množica, ki je bila prišla iz Izraela, tudi spreobernjenci iz Izraelove dežele, in oni, ki so v Judu prebivali.

26. In obhajalo se je veliko praznovanje v Jeruzalemu, kakoršniga ni bilo od dni Salomona, sinú Davidoviga, kralja Izraeloviga, v tistim mestu.[15])

27. Vstali pa so duhovni in leviti, ter so blagoslovili ljudstvo;[16]) in uslišan je bil njih glas, in prišla je molitev v sveto nebeško prebivališe.

XXXI. Poglavje.

Ljudstvo razdene malike, altarje in loge po vsi Judovi in Izraelovi deželi. Kralj Ezekija razdeli duhovnam in levitam opravila per službi Božji, in ukaže ljudstvu pernašati pervine in desetine, napravi zanje hramov, postavi čez nje pravičnih móž, kteri so duhovnam in levitam živež delili. Ezekija iše per vsih rečeh le Boga, in je srečen.

že dolgo niso skerbno spolnovale; zavoljo te nečistobe bi bili mógli še le prihodnji mesec obhajati veliko noč (4. Mojz. 9, 10. 11.); vender pa se jim ni branilo tudi že tadaj z drugim ljudstvam vred obhajati fase, tode velikonočniga jagnjeta niso smeli sami zaklati, ki so ga sicer hišni očetje klali (2. Mojz. 12, 6.), temuč zaklali so ga namesti njih leviti, kteri so potem duhovnam kri podali, de so z njo altar pokropili.

12. niso čisti jedli jagnjeta, kakor je ukazovala postava (Glej 4. Mojz. 9, 6. i. d.).

13. jih je sprejel kakor čiste, in niso umerli, kakor je postava žugala nečistim.

14. kteri so Gospoda bolj spoznali; opominjal jih je k gorečimu spolnovanju njih dolžnosti.

15. posebno zavoljo vdeleževanja deseterih rodov, ki so bili po Salomonovi smerti odstopili, in praznikov niso več obhajali v Jeruzalemu.

16. z besedami, ki so zapisane v 4. Mojz. 6, 24—26.

Digitized by Google

1. In ko je bilo to prav opravljeno, je šel ves Izrael, ki se je bil znašel v Judovih mestih, in so razbijali podobe, in sekali loge, razdevali višave, in podérali altarje, ne samo po vsim Judu in Benjaminu, ampak tudi po Efrajmu in Manasetu, dokler jih niso popolnama pokončali; in povernili so se vsi Izraelovi sinovi v svoje posesti in mesta.

2. Ezekija pa je postavil duhovske in levitovske trume po njih razdelkih, vsakteriga v lastno službo, namreč zmed duhovnov in zmed levitov, k žgavnim daritvam, in k mirnim daritvam, de bi stregli, in hvalili, in prepevali per vratih šotoriša Gospodoviga.[1])

3. Delež kraljev pa je bil, de se je od njegoviga lastniga premoženja darovala žgavna daritev, zjutrej vselej, in zvečer, tudi ob sabotah, in mlajih, in druzih praznikih, kakor je pisano v postavi Mojzesovi. 4. Mojz. 28, 29.

4. Zapovedal je tudi ljudem, ki so v Jeruzalemu prebivali, de naj dajejo deleže duhovnam in levitam, de bodo mogli opravljati postavo Gospodovo.[2])

5. In ko se je bilo to med množico razglasilo, so pernesli Izraelovi sinovi prav veliko pervin, žita, vina, in olja, tudi medú; in od vsiga, kar rodí zemlja, so pernesli desetine.

6. Pa tudi sinovi Izraelovi in Judovi, ki so stanovali po Judovih mestih, so dajali desetine od juncov in ovec, in desetine od posvečeniga, kar so bili obljubili Gospodu, svojimu Bogu;[3]) vse so nosili, in so narejali prav veliko kupov.

7. V tretjim mescu so začeli dno pokladati kupam, in v sedmim mescu so jih dokončali.

8. In ko so bili prišli Ezekija in njegovi poglavarji, so vidili kupe, in so hvalili Gospoda, in Izraelovo ljudstvo.

9. In Ezekija je vprašal duhovne in levite, zakaj de kupi takó ležé?

10. Azarija, viši duhoven iz debla Sadokoviga, mu je odgovoril, rekoč: Odkar so se začele darovati pervine v hiši Gospodovi, smo jedli, in smo se nasitili, in ostalo je prav veliko, zato ker je Gospod oblagodaril svoje ljudstvo; ostankov obilnost pa je to, kar vidiš.

11. Ukazal je tedaj Ezekija, de so perpravili shramb v hiši Gospodovi. Ko so bili to storili,

12. so vanje zvesto nosili pervine in desetine, in kar koli so bili obljubili. Bil je pa čez njé postavljen levit Konenija, in Semej, njegov brat, drugi;[4])

13. in za tem so bili Jahiel, in Azarija, in Nahat, in Asael, in Jerimot, tudi Jozabad, in Eliel, in Jesmakija, in Mahat, in Banaja, spredniki pod roko[5]) Konenija in Semeja, njegoviga brata,

---

1. to je, v tempeljnu, ki je kakor šotoriše Gospodovo zoper sovražnike zveličanja.
2. brez vse skerbi za svoj vsakdanji živež.
3. Glej postavo zastran desetin 3. Mojz. 27, 30. 31.
4. Semej je bil drugi, pa niži sprednik.
5. pod viši oblastjo in voditvijo in čujo.

Digitized by Google

po povelji Ezekija, kralja, in Azarija, višiga duhovna v hiši Gospodovi, in njima je bilo za vse mar.[6])

14. Kore pa, sin Jemnov, levit, in vratar per izhodnjih vratih, je bil postavljen čez to, kar se je prostovoljno darovalo Gospodu, in čez pervine, in čez posvečeno v presveto.[7])

15. In pod njegovo skerbjo so bili Eden, in Benjamin, Jesue, in Semeja, tudi Amarija, in Sekenija, v mestih duhovnov, de so zvesto delili svojim bratam deleže, manjšim in večim;

16. razun moških od treh let in više,[8]) vsim, kteri so hodili v tempelj Gospodov, in k vsimu, kar se je vsaki dan spodobilo v službi in v šegah, po njih razdelkih;

17. duhovnam po družinah, in levitam od dvajsetiga leta in više, po njih rodovih in trumah,

18. in vsi množici, njih ženam in otrokam obojiga spola, so se zvesto delile jedila od tega, kar se je bilo posvetilo.

19. Pa tudi zmed sinov Aronovih po poljanah in okrajih posameznih mest[9]) so bili razpostavljeni možje, ki so deleže delili vsimu moškimu spolu zmed duhovnov in levitov.

20. Storil je tedaj Ezekija vse, kar smo povedali, po vsim Judu; in delal je, kar je bilo dobro, in pravo, in resnično pred Gospodam, njegovim Bogam,

21. in je želel per vsim opravljanji službe v hiši Gospodovi po postavi in šegah iskati svojiga Boga z vsim svojim sercam; in je takó storil, in je bil osrečen.

XXXII. Poglavje.

Asirski kralj Senaherib pride s silno veliko vojsko na Judovsko. Kralj Ezekija se skerbno perpravlja k boju, in opominja ljudstvo k zaupanju v Gospoda. Senaherib pošlje sporočnikov v Jeruzalem, kteri z zaničevanjem Izraeloviga Boga pregovarjajo mestnjane, de naj se podajo. Kralj Ezekija in prerok Izaija molita, ter prosita Boga pomoči; angelj Gospodov pokonča asirsko vojsko; Ezekija zbolí, pa spet ozdravi; se prevzame, pa s ponižanjem odverne jezo Božjo; njegova bogatija in smert.

1. Po tem, ko so bile té in take rečí zvesto opravljene,[1]) je prišel Senaherib, asirski kralj, ter je stopil v Juda, in je obsedel terdne mesta, ter jih je hotel vzeti. 4. Kralj. 18, 13. Sir. 48, 20. Iz. 36, 1.

2. Ko je Ezekija to vidil, de

6. „*in njima*“ i. t. d., to je, njima je šla skerb in oblast čez vse. Teh besedi ni v hebrejskim.

7. „*čez posvečeno*“, to je, čez darovano zlasti za službo Božjo.

8. Po tri leta so se namreč dojili dečki. Gl. 2. Mak. 7, 27.

9. namreč po levitovskih mestih; okrajine in njive okrog teh mest so bile tudi lastina levitov.

1. Ko je bil kralj Ezekija zaterl malikovanje, in je bil spet vravnal pravo vero in češenje Božje, je Gospod poskusil njegovo zvestobo po napadu asirskiga kralja, ter je v nadlogi očiševal njegovo čednost.

Digitized by Google

je namreč prišel Senaherib, in de se vsa vojskina sila obrača proti Jeruzalemu,

3. je imel svèt s poglavarji in z nar močnejšimi možmi, de bi zamašili vire studencov, ki so bili zunaj mesta; in ko so to z eno mislijo sklenili,

4. je zbral prav veliko množico, in zamašili so vse studence, in potok,[2]) ki je tekel po sredi dežele, ter so rekli: De ne pridejo asirski kralji, in ne najdejo obilno vode.

5. Pozidal je tudi, ker je pridno delal, ves zid, ki je bil razdert, in je sozidal stolpe verh njega, in zunaj drugi zid; in je popravil Melo[3]) v mestu Davidovim, in je naredil mnogoteriga orožja;

6. in je postavil vojaške poglavarje v vojskini trumi, in je poklical vse na terg per mestnih vratih, ter jim je na serce govoril, rekoč:

7. Moško se obnašajte, in bodite serčni; nikar se ne bojte, in se ne ustrašite asirskiga kralja, in vse množice, ki je z njim; zakaj veliko več jih je z nami, kakor z njim.

8. Z njim namreč je mesena roka; z nami je Gospod, naš Bog, kteri je naš pomočnik, in se vojskuje za nas. In poterjeno je bilo ljudstvo po tacih besedah Ezekija, kralja Judoviga.

9. Po tem, ko se je to zgodilo, je poslal Senaherib, asirski kralj, svoje hlapce v Jeruzalem (zakaj on sam je z vso vojskino trumo oblegal Lahis) k Ezekiju, Judovimu kralju, in k vsimu ljudstvu, ki je bilo v mestu, rekoč:

10. To pravi Senaherib, asirski kralj: V koga imate zaupanje, ter sedite obleženi v Jeruzalemu?

11. Ali vas ne moti Ezekija, de bi vas dal v smert za lakoto, in žejo, ker terdi, de vas bo Gospod, vaš Bog, rešil iz roke asirskiga kralja?

12. Ni li on tisti Ezekija, kteri je razdjal njegove[4]) višave, in altarje, in je zapovedal Judu in Jeruzalemu, rekoč: Pred enim altarjem molite, in na njem kadilo žgite?

13. Ali ne veste, kaj sim storil jez in moji očetje, vsim narodam po deželah? So mar bogovi narodov in vsih dežel premogli rešiti svojo deželo iz moje roke?

14. Kteri med vsimi bogovi narodov, ki so jih pokončali moji očetje, bi bil zamogel oteti svoje ljudstvo iz moje roke, de bi tedaj tudi vaš Bog mogel vas oteti iz té roke?

15. Naj vas tedaj ne moti Ezekija, in ne goljufa s praznim pergovarjanjem, in nikar mu ne verjemite. Zakaj če noben bog zmed vsih narodov in kraljestev ni mogel rešiti svojiga ljudstva iz moje roke, in iz roke mojih očetov, vsled tega tudi vaš Bog ne bo mogel oteti vas iz moje roke.

16. Pa še veliko druziga so govorili njegovi hlapci zoper Go-

2. Nekteri mislijo „*potok Cedron*“, nekteri pa izkopan vodotok.
3. „*Melo*“ je bil terdni grad pod sionskim hribam.
4. namreč, Boga Izraeloviga. S tem govorjenjem je hotel zoper Ezekija nadražiti ljudstvo, ker je bilo za višave močno vneto.

Digitized by Google

spod Boga, in zoper Ezekija, njegoviga hlapca.

17. Tudi liste je pisal, polne preklinjanja v Gospoda, Boga Izraeloviga, in je govoril zoper njega: Kakor bogovi drugih narodov niso môgli rešiti svojiga ljudstva iz moje roke, takó tudi Bog Ezekijev ne bo mogel oteti svojiga ljudstva iz té roke.

18. Verh tega je tudi vpil z velikim glasam po judovskim jeziku proti ljudstvu, ki je sedelo na jeruzalemskih zidovih, de bi jih bil ostrašil, in vzel mesto.

19. In je govoril zoper jeruzalemskiga Boga, kakor zoper bogove ljudstev po zemlji, ki so dela človeških rok.

20. Molila sta tedaj Ezekija, kralj, in Izaija, sin Amosov, prerok, zoper to preklinjanje,[5]) in sta vpila v nebo.

21. In poslal je Gospod angelja, kteri je pomoril vse močne može, in vojake, in poglavarje v vojski asirskiga kralja; in vernil se je s sramoto v svojo deželo. In ko je bil stopil v hišo svojiga boga, sta ga sinova, ki sta prišla iz njegoviga ledja, umorila z mečem.[6]) Tob. 1, 21 : 4. Kralj. 19, 37.

22. In rešil je Gospod Ezekija, in jeruzalemske prebivavce iz roke Senaheriba, asirskiga kralja, in iz rok vsih, in dal jim je mir okrog in okrog.

23. Veliko njih je tudi pernašalo darov in daritev Gospodu v Jeruzalem, in daril Ezekiju, Judovimu kralju, kteri je bil po tem povikšan pred vsimi narodi.

24. Tiste dni je Ezekija zbolel za smert, in je molil k Gospodu; in uslišal ga je, in mu je dal znamnje.[7]) 4. Kralj. 20, 1. Iz. 38, 1.

25. On pa ni povračeval po dobrotah, ktere je bil prejel, ker se je povzdignilo njegovo serce; in spočela se je jeza zoper njega, in zoper Juda, in Jeruzalem;

26. in ponižal se je potem, zato ker se je bilo povzdignilo njegovo serce, on in jeruzalemski prebivavci; in zatorej ni prišla nad njé jeza Gospodova v Ezekijevih dneh.

27. Bil je pa Ezekija bogat, in silno sloveč, in nabral si je prav veliko zakladov srebra in zlata, in draziga kamnja, dišav in mnogoteriga orožja, in posod velike cene;

28. tudi *(je imel)* shrambe za žito, vino in olje, in hleve za vsaktero živino, in tamare za drobnico;

29. in sozidal si je mesta; imel je namreč brez števila veliko[8]) čed ovec in goved, zato ker mu je bil dal Gospod silno veliko premoženja.

30. On je tisti Ezekija, ki je zamašil zgornji studenec[9]) gihonskih vodá,[10]) in jih je obernil doli proti zahodu mesta Davidoviga.

5. sta preklinjanju nasproti stavila ponižno molitev.
6. Bog ponižuje napuh, in povikšuje ponižnost.
7. čudovito znamnje. V hebrejskim ... *„k Gospodu in* (Gospod) *mu je govoril* (po preroku), *in mu je dal znamnje“*.
8. V hebrejskim: *„prav veliko čed ovec“* i. t. d.
9. to je, zadelal; razlagavec Dereser pravi, de ga je s peskam zasul, in potem se je voda v njem posušila. V hebrejskim: *„iztok“* ali *„izvirek“*.
10. *„Gihon“* je bil bajer na severni vzhodnji strani jeruzalemskiga mesta.

Digitized by Google

V vsih svojih delih je bil srečen, kar je hotel.

31. Vender per poslanstvu babilonskih poglavarjev, kteri so bili poslani k njemu, de bi bili vprašali zastran čuda,[11]) ki se je bilo zgodilo na zemlji, ga je bil Bog zapustil, de je bil skušan, in de se je razodelo vse, kar je bilo v njegovim sercu.[12])

32. Druge zgodbe Ezekijeve pa, in njegove usmiljenja, so zapisane v perkazni Izaija, sinu Amosoviga, preroka, in v bukvah Judovih in Izraelovih kraljev.

33. In Ezekija je zaspal s svojimi očeti vred, in pokopali so ga nad grobi Davidovih sinov;[13]) in obhajal je njegov pokop ves Juda in vsi jeruzalemski prebivavci; in kraljeval je Manase, njegov sin, namesti njega.

XXXIII. Poglavje.

Kralj Manase hudobno živí, ter uganja malikovanje in vražarije; zatorej ga Bog da Asirijanam v roke, kteri ga peljejo vklenjeniga v Babilon. Manase dela v stiski pokoro, in Gospod ga reši iz sužnosti, ter ga pelje v Jeruzalem. Manase odpravi malike in služi Gospodu. Po njegovi smerti kraljuje njegov hudobni sin Amon, njegovi hlapci ga umorijo, za njim pa kraljuje njegov sin Josija.

1. Dvanajst let je bil star Manase, ko je začel kraljevati, in je pet in petdeset let kraljeval v Jeruzalemu. 4. Kralj. 21, 1.

2. Delal pa je hudo pred Gospodam, po ostudnostih narodov, ktere je bil pokončal[1]) Gospod pred Izraelovimi sinovi.

3. In se je obernil, ter je popravil višave, ki jih je bil razdjal Ezekija, njegov oče; in je sozidal altarje Baalam, in je napravil loge, in je molil vso nebeško vojsko, ter jo je častil.

4. Sozidal je tudi altarje v hiši Gospodovi, od ktere je Gospod rekel: V Jeruzalemu bo moje imé na vekomaj. 2. Kralj. 7, 10.

5. Sozidal pa jih je vsi nebeški vojski[2]) na obeh dvoriših hiše Gospodove.

6. In dal je svojim sinovam iti skozi ogenj v dolu Benenomu; pazil je na sanje, gledal je na ptice, vdal se je vražarskim umetnijam, imel je per sebi vražarje in zagovarjavce, in veliko hudiga je storil pred Gospodam, de ga je dražil.

7. Tudi je postavil izrezano in vlito podobo v hišo Božjo, od ktere je govoril Bog Davidu, in Salomonu, njegovimu sinu, rekoč: V ti hiši, in v Jeruzalemu, ki sim ga izvolil zmed vsih Izraelovih rodov, bom postavil svoje imé na vekomaj. 3. Kralj. 8, 17.

8. In ne bom pustil Izraelu,

---

11. zastran vernitve solnčne sence. 4. Kralj. 20, 9.

12. Bog ga je bil zapustil, de je bil sam sebi v skušnjo, in takó se je razodel njegov skrivni napuh, kteriga je imel v sercu.

13. pokopali so ga iz spoštovanja in hvaležnosti v zgornjim delu tiste lope, v kteri so bili pokopani Davidovi mlajši.

1. V hebrejskim: *„ktere je bil pregnal Gospod“* i. t. d.

2. sozidal je altarje vsim zvezdam na nebu v čast.

Digitized by Google

premakniti noge iz dežele, ktero sim dal njih očetam; vender pa le takó, če ohranijo in spolnijo, kar sim jim zapovedal, vso postavo, in šege, in pravice po Mojzesovi roki.

9. Tedaj je Manase zapeljal Juda, in jeruzalemske prebivavce, de so delali hudo bolj ko vsi narodi, ktere je bil Bog pokončal spred obličja Izraelovih otrók.

10. In govoril je Bog njemu, in njegovimu ljudstvu, in niso hotli poslusati.

11. Zatorej je perpeljal nad nje vojskine poglavarje asirskiga kralja; in vjeli so Manaseta, in peljali so ga zvezaniga z verigami in vezmi v Babilon.[3])

12. In po tem, ko je bil stiskan, je molil k Gospodu, svojimu Bogu, in močno je pokoro delal pred Bogam svojih očetov.

13. In prosil ga je, ter je priserčno molil; in uslišal je njegovo prošnjo, ter ga je zopet perpeljal v Jeruzalem, v njegovo kraljestvo; in spoznal je Manase, de Gospod sam je Bog.

14. Po tem je naredil zid zunaj Davidoviga mesta proti zahodu od Gihona[4]) v dolini, od vhoda ribjih vrat okrog in okrog do Ofela,[5]) in ga je zelo povišal; in postavil je vojskine poglavarje po vsih terdnih Judovih mestih.

15. In odpravil je ptuje bogove, in podobo iz hiše Gospodove; tudi altarje, ktere je bil naredil na gori hiše Gospodove, in v Jeruzalemu, in je zmetal vse iz mesta.

16. Dalje je popravil altar Gospodov, in je daroval na njem klavne, in mirne, in hvalne daritve;[6]) in zapovedal je Judu, de naj služi Gospodu, Izraelovimu Bogu.

17. Vender je ljudstvo še darovalo na višavah Gospodu, svojimu Bogu.

18. Druge dela Manasetove pa, in njegova molitev k njegovimu Bogu, tudi besede vidcov, kteri so mu govorili v imenu Gospoda, Boga Izraeloviga, so zapopadene v zgodbah od kraljev Izraelovih.

19. Tudi njegova prošnja, in uslišanje, in vsi njegovi grehi, in zaničevanje; tudi kraji, na kterih je bil sozidal višave, in naredil loge, in podobe, preden je delal pokoro, to je zapisano v besedah Hozajevih.

20. Zaspal je tedaj Manase s svojimi očeti vred, in pokopali so ga v njegovi hiši; in kraljeval je namesti njega njegov sin Amon.

21. Dve in dvajset let je bil Amon star, ko je začel kraljevati, in dve leti je kraljeval v Jeruzalemu.

22. In delal je hudo pred obličjem Gospodovim, kakor je delal Manase, njegov oče; in vsim malikam, ktere je bil naredil Manase, je daroval in služil.

23. In se ni bal obličja Gospodoviga, kakor se ga je bal

3. Tartan, viši vojniški poveljnik asirskiga kralja Sargona, je bil poslan nad Manaseta. Iz. 20, 1.
4. „*Gihon*“ je bil bajer na južnovzhodnji strani Jeruzalema.
5. „*Ofel*“ se je imenoval grič per sionski gori.
6. je daroval daritve v prošnjo, v hvalo in zahvalo.

Digitized by Google

Manase, njegov oče; in še veliko veči reči je pregrešil.

24. In ko so se bili zarotili zoper njega njegovi hlapci, so ga umorili v njegovi hiši.

25. Po tem je druga množica ljudstva pobila tiste, kteri so bili Amona umorili, in je postavila kralja Josija, njegoviga sina, namesti njega.

XXXIV. Poglavje.

Kralj Josija dela, kar je prav pred Gospodam; odpravi vse malike iz dežele Judove in Izraelove; da popraviti tempelj Gospodov z denarjem, ki ga je ljudstvo doneslo v hišo Božjo. Helcija, viši duhoven, najde v zakladnici bukve Mojzesove postave. Ko Josija sliši brati té bukve, se prestraši zavoljo zažuganih kazen, ter pošlje vprašat k prerokinji Oldi. Ona mu oznani, de bodo vse té kazni prišle nad Judovo ljudstvo, tode še ne v njegovih dneh. Josija zbere vse ljudstvo v tempelj, bere bukve postave, in ponoví zavezo pred Gospodam.

1. Osem let je bil Josija star, ko je začel kraljevati, in eno in trideset let je kraljeval v Jeruzalemu. 4. Kralj. 22, 1.

2. In delal je, kar je bilo prav pred obličjem Gospodovim, in je hodil po potih Davida, svojiga očeta; ni se ganil ne na desno, ne na levo.

3. V osmim letu svojiga kraljestva pa, ko je bil še deček, je začel iskati Boga svojiga očeta Davida; in v dvanajstim letu po tem, ko je bil začel kraljevati, je očistil Juda in Jeruzalem višav, in logov, in podob, in izrezanih malikov.[1])

4. In poderli so vpričo njega altarje Baalov, in podobe,[2]) ki so bile na njih postavljene, so razbili; tudi loge je posekal in razdrobil izrezane podobe,[3]) in je na grobe teh, ki so jim darovali, drobirje raztresel.

5. Tudi kostí duhovnov[4]) je sežgal na altarjih malikov, in je očistil Juda in Jeruzalem.

6. Pa tudi po mestih Manasetovih, in Efrajmovih, in Simeonovih, do Neftalija je vse poderl.[5])

7. In ko je bil altarje razmetal, in loge in podobe razterl v kosce, in vse tempeljne[6]) razdjal po vsi Izraelovi deželi, se je vernil v Jeruzalem.

8. Tedaj v osemnajstim letu svojiga kraljestva, ko je bila že očišena dežela, in tempelj Gospodov, je poslal Safana, sina Eselijeviga, in Maasija, mestniga poglavarja, in Joha, sina Joahazoviga, ki je bil čez zapisnike, de bi bili popravili hišo Gospoda, njegoviga Boga.

9. Ti so prišli k Helciju, velikimu duhovnu, in so prejeli od njega denar, ki je bil pernesen

1. V hebrejskim: „*izrezanih in vlitih mališk ih podob*“.
2. V hebrejskim po nekterih razlagavcih: „*solnčne stebre*“.
3. V hebrejskim: „*izrezane in vlite podobe je razterl in razdrobil*“.
4. kostí malikovavskih duhovnov je sežgal.
5. tudi v kraljestvu Izraelovim, od kodar je bil veči del stanovavcov preseljen v asirsko sužnost, je poderl vse, kar koli je bilo z malikovanjem v kaki zvezi.
6. Drugi prestavljajo: „*mališke hišice*“. V hebrejskim: „*solnčne stebre*“, ki so bili postavljeni solncu v čast; taki stebri, imenovani obeliski, so bili podobe solnčnih žarkov per malikovavcih.

Digitized by Google

v hišo Gospodovo, in ki so ga bili nabrali leviti, in vratarji od Manaseta, in Efrajma, in od vsih Izraelovih ostankov, tudi od vsiga Juda, in Benjamina, in od jeruzalemskih prebivavcov,

10. in so ga dali v roke njim, kteri so bili čez delavce v hiši Gospodovi, de so tempelj popravljali, in vse slabo poravnali.

11. Oni pa so ga dajali umetnikam in zidarjem, de so kupili kamnja iz kamnjarnic, in lesa za vezi stavbe, in za strope pohištva, ktero so bili Judovi kralji razdjali.

12. In oni so vse zvesto delali. Bili so pa postavljeni čez delavce: Jahat in Abdija zmed sinov Merarijevih, Zaharija in Mosolam zmed sinov Kaatovih, kteri so k delu perganjali; vsi so bili leviti, ki so znali igrati na glasbino orodje.

13. Čez tiste pa, ki so za mnoge potrebe nosili bremena, so bili pisarji in učeniki zmed levitov, vratarji.[7])

14. In ko so jemali denar, ki je bil pernesen v tempelj Gospodov, je našel Helcija, duhoven, bukve postave Gospodove iz Mojzesove roke.

15. In je rekel Safanu, pisarju: Bukve postave sim našel v hiši Gospodovi. In mu jih je dal.

16. On pa je pernesel bukve k kralju, in mu je oznanil, rekoč: Vse, kar si dal svojim hlapcam v roke, glej, spolnuje se.

17. Srebro, ki se je našlo v hiši Gospodovi, so zložili, in dalo se je sprednikam umetnikov in delavcov različnih del.

18. Verh tega mi je dal Helcija, duhoven, te bukve. Ko jih je bral vpričo kralja,

19. in je ta slišal besede postave, je pretergal svoje oblačila,

20. in je ukazal Helciju, in Ahikamu, sinu Safanovimu, in Abdonu, sinu Mihovimu, tudi Safanu, pisarju, in Asaju, kraljevimu hlapcu, rekoč:

21. Pojdite, in prosite[8]) Gospoda zame, in za ostanke Izraelove in Judove, zavoljo vsih besedi teh bukev, ki so se našle; zakaj velik serd Gospodov se je izlil na nas, zato ker niso naši očetje ohranili besed Gospodovih, de bi bili storili vse, kar je zapisano v teh bukvah.

22. Šel je tedaj Helcija, in ti, ki so bili ob enim po kralji poslani, k Oldi, prerokinji, ženi Seluma, sinu Tekuata, sinu Hasra, varha oblačil, ktera je stanovala v Jeruzalemu v drugim oddelku, in so ji govorili besede, ktere smo zgorej povedali.

23. Ona pa jim je odgovorila: To pravi Gospod, Bog Izraelov: Povejte možu, ki vas je poslal k meni:

24. To govori Gospod: Glej, jez bom perpravil hudo nad to mesto, in nad njegove prebivavce, in vse prekletve, ktere so zapisane v teh bukvah, ki so jih brali pred Judovim kraljem;

25. ker so me zapustili, in so

---

7. Drugi prestavljajo hebrejsko: „*Tudi čez nosače in druge delavce per slehernim delu so bili spredniki zmed levitov pisarji, in šupani, in vratarji*“.

8. V hebrejskim: „*Pojdite in vprašajte Gospoda za me*“.

Digitized by Google

darovali ptujim bogovam, de so me v jezo nadraževali po vsih delih svojih rok; zatorej se bo izlila moja jeza nad tisto mesto, in ne bo ugasnila.

26. Judovimu kralju pa, kteri vas je poslal prosit[9]) Gospoda, takó recite: To govorí Gospod, Izraelov Bog: Ker si poslušal besede bukev,

27. in se je omečilo tvoje serce, in si se ponižal pred obličjem Božjim zavoljo tega, kar je rečeno zoper to mesto, in jeruzalemske prebivavce, in si se bal mojiga obličja, in si pretergal svoje oblačila, in se jokal pred menoj: sim te tudi jez uslišal, govorí Gospod.

28. Kmalo te bom namreč zbral k tvojim očetam, in zanesen boš v svoj grob v miru; in tvoje oči ne bodo vidile vsiga hudiga, kar bom perpravil nad to mesto, in nad njegove prebivavce. Povedali so tedaj kralju vse, kar je govorila. 4. Kralj. 23, 1.

29. On pa je poklical vse starašine Judove in jeruzalemske,

30. in je šel v hišo Gospodovo, in z njim vred vsi možje Judovi, in stanovavci v Jeruzalemu, duhovni in leviti, in vse ljudstvo od naj manjšiga do naj večiga. In ko so poslušali v hiši Gospodovi, je kralj bral vse besede bukev;

31. in stojé na svojim odru, je sklenil zavezo pred Gospodam, de bo za njim hodil in spolnoval njegove zapovedi, in pričevanja, in pravice z vsim svojim sercam, in vso svojo dušo, in de bo storil, kar je zapisano v tistih bukvah, ki jih je bral.

32. Zarotil je tudi zastran tega vse, kteri so se znašli v Jeruzalemu in v Benjaminu; in storili so stanovavci v Jeruzalemu poleg zaveze Gospoda, Boga svojih očetov.

33. Odpravil je tedaj Josija vse ostudnosti iz vsih krajev Izraelovih otrók; in je storil, de so vsi, kteri so bili še ostali v Izraelu, služili Gospodu, svojimu Bogu. Vse njegove dni niso odstopili od Gospoda, Boga svojih očetov.

XXXV. Poglavje.

Kralj Josija obhaja velikonočni praznik z nar veči slovesnostjo, ter podelí veliko drobnice in goveje živine ljudstvu v pogostovanje. Judovi poglavarji ga v radodelnosti posnemajo. Z velikim veseljem obhajajo ta praznik sedem dni. Josija se vzdigne brez potrebe nad egiptovskiga kralja Nekaona, je v boji ranjen, in za rano umerje v Jeruzalemu. Vse ljudstvo za njim žaluje, zlasti pa prerok Jeremija.

1. Josija pa je obhajal v Jeruzalemu fase Gospodu, ki se je klalo štirnajsti dan perviga mesca; 4. Kralj. 23, 21.

2. in je postavil duhovne v njih službe, ter jih je opominjal, de naj služijo v hiši Gospodovi.

3. Tudi levitam, po kterih podučevanji[1]) se je ves Izrael posvečeval Gospodu, je govoril:

9. V hebrejskim: *„kteri vas je poslal vprašat Gospoda“.*

1. Opravilo levitov je bilo tudi, podučevati ljudstvo v opravljanji Božje službe.

Digitized by Google

Postavite skrinjo v svetiše tempeljna,[2]) kteriga je sozidal Salomon, sin Davidov, kralj Izraelov; zakaj nikakor je ne bote dalje nosili;[3]) zdaj pa služite Gospodu, svojimu Bogu, in njegovimu ljudstvu Izraelu.

4. In perpravite se po hišah in svojih rodovinah, v posameznih razdelkih, kakor je zapovedal David, kralj Izraelov, in popisal Salomon, njegov sin.

5. In strezite v svetišu[4]) po družinah in trumah levitovskih;

6. in posvečeni darujte fase; tudi svoje brate perpravite,[5]) de morejo delati po besedah, ktere je Gospod govoril po Mojzesovi roki.[6])

7. Memo tega je dal Josija vsimu ljudstvu, ki se je bilo ondi znašlo per praznovanji faseta, jagnjet in kozlov iz čed, in druge drobnice[7]) trideset tavžent, tudi volov tri tavžent;[8]) to vse je bilo od králjeviga premoženja.

8. Tudi njegovi vojvodi so podarili ljudstvu, in duhovnam, in levitam, kar so bili prostovoljno obljubili. Dalje so Helcija in Zaharija, in Jahiel, poglavarji v hiši Gospodovi,[9]) dali duhovnam za obhajanje faseta namešane drobnice[10]) dva tavžent šest sto, in volov tri sto.

9. Konenija pa, in Semeja, tudi Natanael, njegova brata, in tudi Hasabija, in Jehiel, in Jozabad, poglavarji levitov, so dali drugim levitam za obhajanje faseta pet tavžent drobnice, in pet sto volov.

10. In perpravljena je bila služba, in stali so duhovni per svojim opravilu, tudi leviti so bili v trumah, po kraljevim povelji.

11. In darovalo se je fase; in duhovni so s svojo roko kri kropili, leviti pa so žgavne daritve s kože devali.[11])

12. In odločili so jih,[12]) de so jih po posameznih hišah in družinah razdali, in de so se darovale Gospodu, kakor je pisano v bukvah Mojzesovih; z voli so tudi enako storili.[13])

13. In pekli so fase per ognji, poleg tega, kar je v postavi pi-

---

2. V dneh kralja Ahaza, ki je bil podobe malikov postavil v tempelj, so pobožni duhovni iz njega sveto skrinjo prenesli v hišo Seluma, moža prerokinje Olde (Hieron.).
3. to je, v prihodnje bo spet v miru stala v tempeljnu. Zgor. 6, 41.
4. to je, per svetišu; zakaj leviti niso imeli opravila v svetišu.
5. perpravite svojim bratam jagnje in druge daritve (V. 5. 7. 11—15.).
6. ktere je Gospod govoril po Mojzesovih ustih in pismih.
7. ki so jo zaklali za velikonočne fase.
8. za druge daritve in za pogostovanje zbraniga ljudstva.
9. Helcija je bil viši duhoven, una dva pa sta bila blezo starši poglavarja v duhovskih razredih.
10. „*namešane drobnice*“, to je, jagnjet in kozličev.
11. To so sicer duhovni delali; tukaj pa so zavoljo veliciga števila darov leviti pomagali. Glej zgor. 29, 34.
12. odločili so žgavne daritve zmed drobnice po družinah, kterih so bile. Vsaka družina je namreč svojo daritev dala duhovnam, duhovni pa so jo položili na žgavni altar.
13. zmed kterih je bilo več odločenih v žgavne daritve.

Digitized by Google

sano; mirne daritve[14]) pa so kuhali v ponvah, in kotlih, in piskrih, in naglo so razdelili vsimu ljudstvu.

14. Sebi pa in duhovnam so potlej perpravili; zakaj duhovni so imeli opraviti z darovanjem žgavnih daritev in masti do noči; zatorej so leviti sebi in duhovnam, sinovam Aronovim, perpravili nar zadnjim.

15. Dalje so pevci, sinovi Asafovi, stali v svojim redu,[15]) po zapovedi Davida, in Asafa, in Hemana, in Idituna, králjevih prerokov;[16]) vratarji pa so čuli per vsakih vratih, tako de se še za migljej niso ganili od službe; zatorej so jim tudi njih bratje, leviti, jedi perpravili.

16. Vsa služba Gospodova tedaj se je prav dopolnila tisti dan, ko so fase obhajali in darovali žgavne daritve na altarji Gospodovim po zapovedi kralja Josija.

17. In obhajali so sinovi Izraelovi, kteri so se ondi znašli, tisti čas fase, in praznik opresnikov sedem dni.

18. Ni bilo faseta temu enaciga v Izraelu od dni Samuela, preroka;[17]) pa tudi nobeden zmed vsih kraljev Izraelovih ni bil napravil faseta, kakor Josija, duhovnam, in levitam, in vsimu Judu in Izraelu, ki se je znašel, in njim, ki so stanovali v Jeruzalemu.

19. V osemnajstim letu kraljestva Josijeviga se je obhajalo to fase.

20. Po tem, ko je bil poravnal Josija tempelj, je prišel Nekaon, egiptovski kralj, se bojevat v Karkamis, zraven Evfrata;[18]) in Josija mu je šel naproti. 4. Kralj. 23, 29.

21. Úni pa je poslal k njemu sporočnikov, ter je rekel: Kaj imam s teboj, kralj Judov? Ne pridem dans zoper tebe, ampak zoper drugo hišo se bojujem, nad ktero mi je Bog zapovedal naglo iti;[19]) jenjaj delati Bogu nasproti, ker je on z menoj, de te ne usmerti.

22. Josija pa se ni hotel verniti, temuč perpravil je zoper njega vojsko; in se ni vdal Nekaonovim besedam iz Božjih ust; temuč šel je se bojevat na polje Magedo.

23. Ko so ga ondi strelci ranili, je rekel svojim hlapcam: Peljite me iz boja, ker sim močno ranjen.

24. In oni so ga prenesli z voza[20]) na drugi voz, ki je za njim hodil po kraljévi navadi, ter so ga peljali v Jeruzalem, in je umerl, in je bil pokopan v pokopališu svojih očetov, in ves Juda in Jeruzalem so po njem žalovali,

---

14. za ktere je bil tudi odločen del goveje živine.
15. pevci so opravljali svojo službo.
16. pevcov svetih pesem, kakor je bilo sperveja določeno. Glej 1. Kron. 25, 1. i. d.
17. zlasti, ker je kralj Josija z blagim sercam toliko daroval (v. 7. 8.), kakor opomni sv. Hieronim.
18. „*Karkamis*“, v hebrejskim „*Karkemiš*“, se tudi sicer imenuje „*Karkusium*“ ali „*Circesium*“, in je bilo terdno mesto per Evfratu. Egiptovski kralj je bil tedaj šel nad Asirijane ali Babilonce.
19. Jeremija je Nekaonu prerokoval smago zoper Asirijane, in to prerokovanje ni bilo neznano egiptovskimu kralju (Hieronim).
20. prenesli so ga z vojskiniga voza na drugi voz.

Digitized by Google

25. naj bolj Jeremija; njega žalostnice[21]) vsi pevci in pevke do pričujočiga dne ponavljajo nad Josijem; in to je ko postava obveljalo v Izraelu.[22]) Glej, pravijo, pisano je v žalostnicah.[23])

26. Druge zgodbe Josijeve pa, in njegove usmiljenja, ki so zapovedane v postavi Gospodovi,

27. tudi njegove djanja, perve in poslednje, so zapisane v bukvah Judovih in Izraelovih kraljev.

XXXVI. Poglavje.

Za Josijem kraljuje na Judovskim njegov sin Joahaz, egiptovski kralj pa ga odpelje v Egipt, in postavi namesti njega njegoviga brata Joakima. Tega hudobniga kralja pelje Nabuhodonosor vklenjeniga v Babilon. Za njim nasledva v kraljevanji njegov sin Joahin, pa tudi on je odpeljan v Babilon. Po tem kraljuje njegov stric Sedecija. Kralj, poglavarji duhovnov in ljudstvo so hudobni, in zaničujejo Božje svarjenje. Kaldejski kralj mori mestnjane, oropa zaklade, požge tempelj, razdene zidovje, in pelje Jude v babilonsko sužnost. Po sedemdesetletni sužnosti jim dovoli perzijanski kralj Cir, se verniti na Judovsko.

1. Ljudstvo v deželi je tedaj vzelo Joahaza, sinú Josijeviga, in ga je postavilo kralja namesti njegoviga očeta v Jeruzalemu. 4. Kralj. 23, 30.

2. Tri in dvajset let je bil Joahaz star, ko je začel kraljevati, in tri mesce je kraljeval v Jeruzalemu.

3. Odstavil pa ga je egiptovski kralj, ko je prišel v Jeruzalem,[1]) ter je obsodil deželo za sto talentov srebra, in talent zlata.

4. In postavil je namesti njega Eliakima, njegoviga brata, čez Juda in Jeruzalem, ter je spremenil njegovo imé v Joakima; Joahaza samiga pa je vzel seboj, ter ga je odpeljal v Egipt.

5. Pet in dvajset let je bil Joakim star, ko je začel kraljevati, in enajst let je kraljeval v Jeruzalemu, in delal je hudo pred Gospodam, svojim Bogam.

6. Zoper tega je prišel Nabuhodonosor, kaldejski kralj, in je zvezaniga z verigami peljal v Babilon;[2])

7. in tje je tudi prenesel posode Gospodove, ter jih je postavil v svoj tempelj.[3])

8. Druge zgodbe Joakimove pa, in njegove ostudnosti, ktere je delal, in ktere so se našle nad

---

21. njega žalostne pesmi prepevajo pevci i. t. d.

22. prišlo je v navado, de se Jeremijeve žalostne pesmi tudi ob druzih žalostnih pergodbah pojó.

23. Té Jeremijeve žalostne pesmi so se zgubile, in so druge od unih, ki jih imamo v svetim pismu v bukvah prerokov, ktere je prerok Jeremija zložil po razdjanji jeruzalemskiga mesta.

1. Tri mesce po Josijevi smerti je bil prišel v Jeruzalem.

2. pa ga je čez nekaj časa spet spustil (4. Kralj. 24, 1.). S tem so se začele sedemdesetere leta sužnosti, ki jih je Jeremija prerokoval.

3. Nekteri prestavljajo: „*v svoj dvor*“. Gl. Dan. 1, 2: 1. Ezdr. 1, 7.

Digitized by Google

njim, so zapisane v bukvah kraljev Judovih in Izraelovih. Kraljeval pa je Joahin,[4]) njegov sin, namesti njega.

9. Osem let je bil Joahin star, ko je začel kraljevati,[5]) in tri mesce in deset dni je kraljeval v Jeruzalemu; in delal je hudo pred obličjem Gospodovim.

10. In ko je leto preteklo, jih je poslal kralj Nabuhodonosor, in so ga perpeljali v Babilon, ter so odnesli ob enim nar dražji posode hiše Gospodove. Kralja pa je postavil Sedecija, njegoviga strica,[6]) čez Juda in Jeruzalem. 4. Kralj. 24, 15. Jer. 37, 1.

11. Eno in dvajset let je bil Sedecija star, ko je začel kraljevati, in enajst let je kraljeval v Jeruzalemu.

12. In delal je hudo pred očmi Gospoda, svojiga Boga, in se ni sramoval obličja Jeremija, preroka, kteri mu je govoril iz ust Gospodovih.

13. Tudi od kralja Nabuhodonosorja je odstopil, kteri ga je bil zarotil per Bogu;[7]) in je oterdil svoj zatilnik in svoje serce, de se ni povernil k Gospodu, Izraelovimu Bogu.

14. Pa tudi vsi duhovski poglavarji, in ljudstvo, so hudo grešili po vsih ostudnostih narodov, in so ognusili hišo Gospodovo, ktero si je bil posvetil v Jeruzalemu.

15. Pošiljal pa je Gospod, Bog njih očetov, do njih po svojih sporočnikih, ter je z nočjo vstajal, in vsaki dan opominjal,[8]) zato ker je zanašal ljudstvu, in svojimu prebivališu.

16. Oni pa so zasmehovali sporočnike Božje, in so zaničevali njegove besede, in so zasramovali preroke, dokler ni prišel serd Gospodov nad njegovo ljudstvo, in ni bilo nobeniga ozdravljenja.[9])

17. Perpeljal je namreč nad njé kaldejskiga kralja, in pomoril je njih mladenče z mečem v hiši svojiga svetiša; ni se usmilil mladenča, ne device, ne stariga, še starčka ne, temuč vse mu je dal v roke.

18. Tudi vse posode hiše Gospodove, veči in manjši, in zaklade tempeljna, in kralja, in poglavarjev je prenesel v Babilon. 4. Kralj. 25, 14. 15.

19. Sovražniki so hišo Božjo zažgali, in zid v Jeruzalemu poderli, vse stolpe so požgali, in kar koli je bilo draziga, so pokončali.

20. Če je kdo ušel meču, je bil peljan v Babilon, in je služil

---

4. „*Joahin*“ se imenuje tudi „*Konija*“ ali „*Jehonija*“. Jer. 22, 24. Mat. 1, 11.

5. poleg 4. Kralj. 24, 8. „*osemnajst let*“, kakor se nahaja tudi v nekterih rokopisih in prestavah. Nekteri pa to nasprotje takole poravnajo, ker si mislijo, de je bil Joahin v osmim letu sovladar s svojim očetam, v osemnajstim letu pa je bil sam kralj.

6. V hebrejskim: „*njegoviga brata*“, to je, sorodnika.

7. kteri ga je s persego zavezal, de naj mu bo podložen.

8. to je, jih je že v poprešnjih, pervih časih svaril, in neprenehama opominjal.

9. se ni dalo nikakor več pomagati.

Digitized by Google

kralju, in njegovim sinovam, dokler ni kraljeval perzijanski kralj,[10])

21. in dokler se ni spolnila beseda Gospodova, iz ust Jeremijevih,[11]) in dokler ni več praznovala zemlja svojih sabot,[12]) zakaj vse dni pustote je praznovala saboto, dokler se ni spolnilo sedemdeset let.[13])

22. Perve leto pa Cira, perzijanskiga kralja,[14]) de se je spolnila beseda Gospodova, ki jo je govoril po ustih Jeremijevih, je Gospod obudil duha Cira, perzijanskiga kralja; in ta je ukazal oznaniti po vsim svojim kraljestvu, tudi po pismu, rekoč:
1. Ezdr. 1, 1 : 6, 3. Jer. 25, 12 : 29, 10.

23. To govorí Cir, kralj Perzijanov: Vse kraljestva na zemlji mi je dal Gospod, Bog nebeški, in on mi je zapovedal,[15]) de naj mu sozidam hišo v Jerusalemu. Kdo zmed vas je iz vsiga njegoviga ljudstva? Gospod, njegov Bog, bodi z njim, in gré naj gori!

---

10. Cir, kteri je Jude iz sužnosti spustil.
11. ki jo je Bog po Jeremii govoril. Jerem. 25, 11. i. d.
12. dokler ni več počivala zemlja zavoljo pomanjkanja obdelovavcov.
13. Mojzes je bil zapovedal, de naj zemlja vsako sedmo leto počiva, ter naj Gospodu v čast sabotno leto praznuje. Vse to leto Judje niso smeli poljá obdelovati in vinske terte obrezovati (3. Mojz. 25, 4.). Zaničevavcam té postave je Bog naslednjo kazen napovedal, rekoč: „*Vas pa bom razkropil med ljudstva, in bom potegnil meč za vami, in vaša dežela bo pušava, in vaše mesta bodo razdjane. Tedaj se bo resetila dežela svojih sabot ves čas svojiga zapuščenja; ko bote vi v sovražni deželi, bo ona praznovala in počivala ob sabotah svojiga zapuščenja; zato ker ni počivala ob vaših sabotah, ko ste v nji prebivali*“. 3. Mojz. 26, 33—35. Enako žuga Bog Judam po preroku Jeremii 25, 11. 12: 29, 11. 12. To Božje žuganje se je spolnilo nad hudobnimi Judi; njih zemlja je počivala, dokler so zdihovali v babilonski sužnosti.
14. V letu 3468 po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 536 let.
15. Cir je spoznal in častil praviga Boga, kakor sploh Perzijani.

Digitized by Google

VVOD

v

perve Ezdrove bukve,

v hebrejskim:

Ezrove bukve.

Ezdra, ki je te bukve spisal, je bil vnuk vélikiga duhovna Saraja (pogl. 7, 1: 4. Kralj. 25, 18.), od Božjiga Duha razsvetljen, v postavi prav učen mož, zato je hiter pisavec postave imenovan (Pogl. 7, 6.). Ezdra popisuje v teh bukvah, od 1. do 7. poglavja, vernitev nekaj Judov (iz Judoviga in Benjamínoviga rodú) iz babilonske sužnosti v Jeruzalem, in novo zidanje in dokončanje Gospodoviga tempeljna, desiravno je bilo veliko zaderžkov, — prigodbe, ktere so se v dvajsetih letih, od perviga leta kralja Cira (3468 po vstvarjenji sveta, 536 pred Kristusam), do sedmiga leta Darija Histaspa (3489 po vstvarjenji sveta, 515 pred Kristusam) dogodile. Od sedmiga poglavja do konca bukev perpoveduje svoje lastne djanja, kakó je on sam vodil drugi oddelek Judov, ter ga je nazaj perpeljal v sedmim letu kralja Artakserksa Dolgoroka (3547 po vstvarjenji sveta, 457 pred Kristusam), novo vpeljavo Mojzesove službe Božje, in oponovljenje izraelske deržave. Kakor judovska, tako je tudi keršanska cerkev od nekdaj soglasno terdila, de je Ezdra spisavec teh bukev.

Digitized by Google

PERVE EZDROVE BUKVE,

v hebrejskim:

EZROVE BUKVE.

I. Poglavje.

Cir, perzijanski kralj, dovoli Judam, se verniti iz babilonske sužnosti, in zidati tempelj v Jeruzalemu, ter tudi ukaže, jim nazaj dati vse posode, ktere je bil pobral kralj Nabuhodonosor.

1. V pervim letu Cira,[1]) kralja Perzijanov, de se je dopolnila beseda Gospodova iz Jeremijevih ust, je Gospod obudil duha Cira, perzijanskiga kralja, de je razglasil po vsim svojim kraljestvu, tudi s pisanjem, rekoč:
2. Kron. 36, 22. Jer. 25, 12: 29, 10.

2. To govori Cir, kralj Perzijanov: Vse kraljestva[2]) na zemlji je meni dal Gospod, Bog neba, in on mi je zapovedal, naj sozidam njemu hišo v Jeruzalemu, ki je v Judeji.

3. Kdo vas je zmed vsiga njegoviga ljudstva? Njegov Bog bodi z njim! Gre naj gori v Jeruzalem, ki je v Judeji, in naj zida hišo Gospodu, Izraelovimu Bogu. Tisti je Bog,[3]) ki je v Jeruzalemu.

4. In vsi ostali[4]) po vsih krajih, kjer koli prebivajo, moški s svojiga mesta naj njega[5]) podpérajo s srebram in zlatam, s premoženjem in živino, razun tega, kar radovoljno darujejo tempeljnu Božjimu, ki je v Jeruzalemu.

5. Tedaj so se napravili pervaki očetov iz Juda in Benjamina, in duhovni in leviti, in slednji, čigar duha je Bog obudil, de bi šli zidat Gospodov tempelj, ki je bil v Jeruzalemu.

---

1. V pervim letu njegoviga kraljevanja v Babilonu. Popred je že osem in dvajset let v Perzii vladal. On je bil začetnik vélikiga perzijanskiga samovladarstva, ktero je za asirsko-kaldejskim nastopilo, in je pod Aleksandram greško za seboj imelo. Gospodoval je skorej čez ves tadaj omikani svet.
2. Prav veliko kraljestev na zemlji. Perm. 1. razl.
3. Tisti je pravi, resnični Bog, ki ga v Jeruzalemu molijo.
4. zmed v sužnost odpeljanih in njih otrók, tistih namreč, ki se sami niso hotli verniti.
5. njega, ki domu gre, naj podpérajo.

Digitized by Google

6. In vsi, kteri so bili okrog njih, so podpérali njih roke s srebernimi in zlatimi posodami,[6]) s premoženjem in živino, in orodjem, zunaj tega, kar so prostovoljno pernesli.

7. Tudi kralj Cir je pernesel posode Gospodoviga tempeljna, ktere je bil Nabuhodonosor z Jeruzalema pobral, in jih je bil postavil v tempelj svojiga Boga. 2. Kron. 36, 7. 18.

8. Dal jih je pa Cir, perzijanski kralj, pernesti po Mitridatu, sinu Gazabarjevim,[7]) ter jih je odštel Sasabasarju, poglavarju Judovimu.[8])

9. In to je njih število: Trideset zlatih skledic, tavžent srebernih skledic, devet in dvajset nožev,[9]) trideset zlatih kúp,

10. drugačnih srebernih kúp štiri sto in deset, in tavžent druzih posod.

11. Vsih zlatih in srebernih posod je bilo pet tavžent in štiri sto;[10]) vse je vzel seboj Sasabasar z njimi, ki so šli iz babilonske sužnosti v Jeruzalem.

II. Poglavje.

Zapisnik tistih, ki so se bili iz sužnosti vernili, in njih darovi.

1. Ti pa so deželé[1]) sinovi, ki so šli iz sužnosti, ktere je bil Nabuhodonosor, babilonski kralj, v Babilon prepeljal, in so se vernili v Jeruzalem in Juda, sleherni v svoje mesto. 2. Ezdr. 7, 6.

2. Kteri so z Zorobabelam[2]) prišli, so: Jozue,[3]) Nehemija,[4]) Saraja, Rahelaja, Mardohaj,[5]) Belsan, Mesfar, Begvaj, Rehum, Baana. Število móž Izraeloviga ljudstva:

3. Sinov[6]) Farosovih, dva tavžent sto dva in sedemdeset.

4. Sinov Sefatijevih, tri sto dva in sedemdeset.

5. Sinov Arejevih, sedem sto pet in sedemdeset.

6. Sinov Fahat-Moabovih iz sinov Jozuetovih[7]) in Joabovih,

---

6. za Božji tempelj, ki je v Jeruzalemu (v. 4.).
7. V hebrejskim: „*po Mitridatu, zakladničarji*“, ki je bil čez kraljeve zaklade.
8. „*Sasabasar*“ je perzijansko imé za „*Zorobabel*“ (spod. 2, 2.), ki je Jude vodil in je tempelj spet sozidal. Gl. Cah. 4, 9. Spod. 3, 2: 5, 2. 14. Bil je Davidov mlajši (Mat. 1, 12.), in perzijanski namestni poglavar v Judeji.
9. za klavno živino, ki se je darovala.
10. Vsih v 9. in 10. versti imenovanih posod je manj; pred ko ne, so bile tam le imenitniši omenjene.
1. Judeje; ali pa Kaldeje, kjer so bili vjeti.
2. z Zorobabelam, njih vojvodam. Zgor. 1, 8.
3. Jozue, véliki duhoven.
4. mende je bil drugi od spisavca druzih Ezdrovih bukev. Prim. 2. Ezdr. 7, 5. 7.
5. morebiti v Est. 2, 5. imenovani Mardohej, kteri se je poznejše spet v Suzo vernil.
6. to je, mlajšev iz debla Farosoviga.
7. V hebrejskim: „*iz rodú Jesua-Joaboviga*“ l. t. d.

Digitized by Google

dva tavžent osem sto in dvanajst.

7. Sinov Elamovih, tavžent dve sto štiri in petdeset.

8. Sinov Zetuovih, devet sto pet in štirdeset.

9. Sinov Zahajevih, sedem sto šestdeset.

10. Sinov Banitovih, šest sto dva in štirdeset.

11. Sinov Bebajevih, šest sto tri in dvajset.

12. Sinov Azgadovih, tavžent dve sto dva in dvajset.

13. Sinov Adonikamovih, šest sto šest in šestdeset.

14. Sinov Begvajevih, dva tavžent šest in petdeset.

15. Sinov Adinovih, štiri sto štiri in petdeset.

16. Sinov Aterjevih, ki so bili iz Ezekija, osem in devetdeset.

17. Sinov Besajevih, tri sto tri in dvajset.

18. Sinov Jorovih, sto in dvanajst.

19. Sinov Hasumovih, dve sto tri in dvajset.

20. Sinov Gebarjevih, pet in devetdeset.

21. Sinov iz Betlehema, sto tri in dvajset.

22. Móž iz Netufe, šest in petdeset.

23. Móž iz Anatota, sto osem in dvajset.

24. Sinov iz Azmaveta, dva in štirdeset.

25. Sinov iz Karjatjarima, Cefire in Berota, sedem sto tri in štirdeset.

26. Sinov iz Rame in Gabae, šest sto eden in dvajset.

27. Móž iz Makmasa, sto dva in dvajset.

28. Móž iz Betela in Haja, dve sto tri in dvajset.

29. Sinov iz Neba,[8]) dva in petdeset.

30. Sinov iz Megbisa, sto šest in petdeset.

31. Sinov Elama druziga, tavžent dve sto štiri in petdeset.

32. Sinov Harimovih, tri sto in dvajset.

33. Sinov iz Loda, Hadida in Ona,[9]) sedem sto pet in dvajset.

34. Sinov iz Jerihe, tri sto pet in štirdeset.

35. Sinov iz Senae, tri tavžent šest sto in trideset.

36. Duhovnov: Sinov Jadajevih v hiši Jozuetovi, devet sto tri in sedemdeset.

37. Sinov Emerjevih, tavžent dva in petdeset.

38. Sinov Feshurjevih, tavžent dve sto sedem in štirdeset.

39. Sinov Harímovih, tavžent in sedemnajst.

40. Levitov: Sinov Jozuetovih in Kedmihelovih od sinov Odovijevih, štiri in sedemdeset.

41. Pevcov: Sinov Asafovih, sto osem in dvajset.

42. Sinov vratarjev: Sinov Selumovih, sinov Aterjevih, sinov Telmonovih, sinov Akubovih, sinov Hatitovih, sinov Sobajevih, skupej sto devet in trideset.

43. Natinejev:[10]) Sinovi Sihovi, sinovi Hasufovi, sinovi Tabaotovi,

8. Mlajših iz prebivavcov v mestu po imenu Nebo (Nabo). Gl. 2. Ezdr. 7, 33.
9. Lod, Hadid in Ono so bile mesta v rodu Benjaminovim. Gl. 1. Kron. 8, 12.
10. V hebrejskim: „*Netinim*“, to je, podarovanih; berž ko ne, so bili sužnji,

Digitized by Google

44. sinovi Kerosovi, sinovi Siaatevi, sinovi Fadonovi,
45. sinovi Lebanovi, sinovi Hagabovi, sinovi Akubovi,
46. sinovi Hagabovi, sinovi Semlajevi, sinovi Hananovi,
47. sinovi Gadelovi, sinovi Gaherjevi, sinovi Raajevi,
48. sinovi Rasinovi, sinovi Nekodovi, sinovi Gazamovi,
49. sinovi Asovi, sinovi Fasejevi, sinovi Beseetovi,
50. sinovi Asenovi, sinovi Munimovi, sinovi Nefusimovi,
51. sinovi Bakbukovi, sinovi Hakufovi, sinovi Harhurjevi,
52. sinovi Beslutovi, sinovi Mahidovi, sinovi Harsovi,
53. sinovi Berkosovi, sinovi Sisarovi, sinovi Temovi,
54. sinovi Nasijevi, sinovi Hatifovi,
55. sinovi Salomonovih hlapcov,[11]) sinovi Sotajevi, sinovi Soferetovi, sinovi Farudovi,
56. sinovi Jalovi, sinovi Derkonovi, sinovi Gedelovi,
57. sinovi Safatijevi, sinovi Hatilovi, sinovi Fokeretovi, ki so bili iz Asebaima, sinovi Amitovi.
58. Vsih Natinejev in sinov Salomonovih hlapcov, tri sto dva in devetdeset.
59. In teh, ki so šli iz Telmale, Telharse, Keruba, in Adona, in Emera,[12]) in hiše svojih očetov in svoje rodovine niso mógli skazati, če so iz Izraela:[13])
60. Sinov Dalajevih, sinov Tobijevih, sinov Nekodovih, šest sto dva in petdeset;
61. in zmed sinov duhovnov: Sinovi Hobijevi, sinovi Akosovi, sinovi Berzelaja, kteri je vzel izmed hčer Berzelaja, Galaajčana, ženo, in je bil imenovan po njih imenu;[14])
62. ti so iskali svojiga rodovinskiga pisma, pa ga niso našli, in so bili iz duhovstva odverženi.
63. In Atersata[15]) jim je rekel, de naj ne jedo nar svetejšiga,[16]) dokler ne vstane duhoven, učen in popoln.[17])
64. Vsa množica ko eden, dva in štirdeset tavžent tri sto in šestdeset;[18])

ki so jih v vojski vjeli, in potem duhovnam v službo in strežbo per svetišu podarili. Gl. 1. Kron. 9, 2. Joz. 9.

11. Salomonovi hlapci so bili blezo sužnji, tempeljan v službo odločeni. Gl. 3. Kralj. 9, 21.

12. To so imena kaldejskih mest.

13. so pa naslednji. Imajo jih za mlajše tistih Izraelcov, ki jih je Salmanasar v asirsko sužnost gnal. Zgubili so svoje rodovinske bukve, torej niso mógli svojiga rodú od Izraela skazati.

14. po imenu hčer, to je, po imenu Berzelajeve deržine.

15. to je, deželski oblastnik, beržko ne, Zorobabel. Imé „*Atersata*“ je tudi Nehemija imel. Gl. 2. Ezdr. 8, 9: 10, 1.

16. naj ne jedo od daritevniga deleža duhovnov.

17. V hebrejskim: „*dokler ne vstane duhoven z urimam in tuminam*“ (glej zastran besedí „*urim in tumim*“ 2. Mojz. 28, 30.), kteri bi s tem Boga zastran teh duhovnov mogel poprašati. Po babilonskim preseljevanji se Bog ni več razodeval po tem sv. vadljeji; torej ni bilo taciga duhovna.

18. Po sprednjih številkah je bilo vseh skupej le 29818; kar jih je več, jih je mende iz deseterih rodov perstopilo, in tukej niso bili našteti, ker niso mógli svoje rodovine skazati.

Digitized by Google

65. zunaj njih hlapcov in dekel, kterih je bilo sedem tavžent, tri sto sedem in trideset; in med njimi dve sto pevcov in pévk.

66. Njih kónj je bilo sto šest in trideset, njih mezgov dve sto pet in štirdeset;

67. njih kamél štiri sto pet in trideset; njih oslov šest tavžent sedem sto in dvajset.

68. In ko so nekteri viši zmed očetov prišli do Gospodoviga tempeljna, ki je v Jeruzalemu, so sami od sebe darovali za hišo Božjo, de bi jo sozidali na njenim mestu.

69. Po svoji zmožnosti so dali za potrebe per delu en in šestdeset tavžent zlatov,[19]) pet tavžent mná srebra,[20]) in sto duhovskih oblačil.

70. Takó so stanovali duhovni in leviti, in oni zmed ljudstva, in pevci, in vratarji, in natineji v svojih mestih, in ves Izrael v svojih mestih.

III. Poglavje.

Izraelci se snidejo v Jeruzalemu, postavijo altar, in obhajajo praznik šotorov. Drugo leto se začne zidati tempelj; stari Izraelci, ki so poprešnjiga vidili, se nad novim jokajo, mladi pa se veselé.

1. In že je prišel sedmi mesec, in sinovi Izraelovi so bili v svojih mestih; tedaj se je zbralo ljudstvo ko en mož v Jeruzalemu.

2. In vzdignili so se Jozue, sin Josedekov,[1]) in njegovi bratje, duhovni, in Zorobabel, sin Salatielov, in njegovi bratje, in so zidali altar Izraeloviga Boga, de bi na njem darovali žgavne darove, kakor je pisano v postavi Mojzesa, moža Božjiga.

3. Postavili so pa Božji altar na njegove podlage,[2]) akoravno so jih ljudstva okrog po deželi strašile; in darovali so na njem žgavni dar Gospodu zjutrej in zvečer.

4. In obhajali so praznik šotorov, kakor je pisano,[3]) in so darovali vsaki dan žgavni dar po redu, po zapovedi, ter so opravljali dnevno opravilo ob njegovim dnevu,

5. in po tem vsakdanjo žgavno daritev, takó ob mlajih, kakor ob vsih praznikih Gospodovih, kteri so bili posvečeni, z mnogoterimi darili, ki so jih prostovoljno nosili Gospodu.

6. Pervi dan sedmiga mesca so začeli žgavne darove Gospodu

---

19. Zastran *„zlatov“* glej 1. Kron. 29, 7. razl. 2.
20. Zastran *„mná“* ali *„min“* glej 3. Kralj. 10, 17. razl. 12.
1. véliki duhoven, vnuk Sarajev. Gl. 4. Kralj. 25, 18.
2. na njegovo poprešnje mesto.
3. Glej 3. Mojz. 23, 34. i. t. d. 4. Mojz. 29, 12—38. V pervim mescu nisanu (sušcu) so jo odrinili. Šest mescov je preteklo, nekoliko na potu, nekoliko pa, ko so se na novo naselovali po deželi. Ko se je tedaj mogel po postavi v sedmim mescu praznik šotorov obhajati, so z njim začeli svoje svete praznike. Kolike čutila hvale in ljubezni je mógel pač ta praznik v njih obudovati, ko so ga pervikrat spet v deželi svojih očetov obhajali!

Digitized by Google

darovati; tode dno Božjiga tempeljna še ni bilo položeno.

7. Dajali so pa denarjev kamnjarjem in zidarjem; tudi jesti in piti in olja Sidoncam in Tircam, de bi z Libanona cedroviga lesa k morju v Jope perpeljali, kakor jim je bil Cir, perzijanski kralj, zapovedal.

8. In v drugim letu po svojim prihodu k tempeljnu Božjimu v Jeruzalem, v drugim mescu,[4]) so začeli Zorobabel, Salatielov sin, in Jozue, sin Josedekov, in drugi njuni bratje, duhovni in leviti in vsi, ki so prišli iz sužnosti v Jeruzalem, in so postavili levite per dvajsetih letih in više, de bi perganjali delo Gospodovo.[5])

9. In Jozue, njegovi sinovi in njegovi bratje, Kedmihel in njega sinovi, in sinovi Judovi[6]) so stali ko en mož, de bi perganjali tiste, ki so za tempelj Božji delali, tudi sinovi Henadadovi in njih sinovi in njih bratje, leviti.

10. In ko so zidarji dno položkadali za Gospodov tempelj, so stali duhovni v svoji obleki s trobentami, in leviti, sinovi Asafovi, s cimbalami, de so hvalili Boga po naredbi Davida,[7]) Izraeloviga kralja.

11. In skupej so peli častne in hvalne pesmi Gospodu, de je dober, de vekomaj terpí njegovo usmiljenje nad Izraelam. In vse ljudstvo je vpilo z velikim glasam, in je hvalilo Gospoda, ker je bil tempelj Gospodov vložen.

12. Tode prav veliko zmed duhovnov in levitov, in pervaki očetov, in stari, kteri so poprešnji tempelj vidili,[8]) so se na glas jokali, ko se je vkladal ta tempelj pred njih očmi;[9]) veliko pa jih je, veselo ukaje, glas povzdigovalo.[10])

13. In nihče ni mogel razločiti glasú veseliga vpitja in glasú joka med ljudstvam; zakaj ljudstvo je zmešano kričalo z velikim vpitjem, in glas se je deleč razlegal.

---

4. V letu sveta 3469, pred Kristusam pa 535 let.
5. de bi nad zidanjem čuli, in zidarje perganjali k delu Gospodovimu.
6. Drugi prestavljajo hebrejsko: ... „*sinovi, in sinovi Odovijevi*“, poleg pogl. 2, 40.
7. t. j., s psalmi, ki jih je bil David zložil.
8. in pa lahko, ker je bil še le 53 let podert (Gl. 4. Kralj. 25, 9.), od leta 588 pred Kristusam. Sedemdeset let sužnosti se šteje od časa, ko so bili pervikrat peljani v sužnost (4. Kralj. 24, 1.).
9. ker so previdili, de ta drugi tempelj perviga v lepoti in veličastvu ne bo dosegel. Res ni bil ta drugi tempelj v tem perviga dosegel, desiravno ga je kralj Herod s svojimi zidarijami poznejše od zunaj močno razširil. Skorej taka je z duhovnim tempeljnam keršanske cerkve, ktere podoba je pozemeljski tempelj bil (1. Petr. 2, 5.). V pervih časih, ko je bila cerkev še manj razširjena, je bila pa tem bogateji s čednostmi svojih spoznovavcov. V sedanjih časih je cerkev zastran vnanjiga prostora na dobičku, pa je zastran notranje lepote na zgubi.
10. Oní namreč so se noviga tempeljna močno veselili, ki perviga niso vidili. Bili so tudi po preroku Ageji (2, 10.) k veselju spodbudovani, ki je obljubil, drugi tempelj bode perviga v veličastvu presegel, kar se je s tem dopolnilo, de se je Kristus v njem prikazal in učil.

Digitized by Google

IV. Poglavje.

Samarijani bi radi z Judi vred zidali tempelj v Jeruzalemu, Judje pa jim ne pusté; zavoljo tega se Samarijani nad njimi serdijo, in jih per zidanji opovérajo, ter tudi oblastnike perzijanskiga kralja našuntajo, de naj jim branijo zidati. Pismo oblastnikov do perzijanskiga kralja Artakserksa, in njegov odgovor. Zidanje jeruzalemskiga tempeljna zastane štirnajst let do druziga leta Darijeviga kraljevanja.

1. Slišali so pa sovražniki Judovi in Benjaminovi,[1]) de otroci sužnosti tempelj zidajo Gospodu, Izraelovimu Bogu;

2. in so stopili k Zorobabelu in glavarjem očetov, in so jim rekli: Naj zidamo z vami; ker tudi mi išemo vašiga Boga, kakor vi; glejte, mi smo darove nosili[2]) od dni Asor-Hadana, asirskiga kralja, kteri nas je sem perpeljal.[3])

3. In rekli so jim Zorobabel, in Jozue, in drugi knezi Izraelovih očetov: Ne spodobi se vam z nami, de bi mi[4]) zidali hišo našimu Bogu, ampak le mi sami jo bomo zidali Gospodu, našimu Bogu, kakor nam je Cir, perzijanski kralj, zapovedal.

4. Zgodilo se je tedaj, de je ljudstvo v deželi zaderževalo roke judovskiga ljudstva, in jih je per zidanji motilo.

5. In najeli so zoper njé[5]) svetovavcov, de bi podérali njih svèt[6]) vse dni[7]) Cira, perzijanskiga kralja, in celo do kraljevanja Darija, kralja Perzijanov.[8])

6. Ker ob vladanji Asuerja,[9]) v začetku njegoviga kraljevanja, so pisali tožbo zoper prebivavce na Judovskim in v Jeruzalemu.

7. In v dneh Artakserksovih[10]) so pisali Beselam, Mitridat, in Tabeel, in drugi, ki so v njih zboru bili, Artakserksu, perzijanskimu kralju; tožbini list pa je bil po sirsko[11]) pisan, in v sirskim jeziku[12]) se je bral.

1. namreč Samarijani (4. Kralj. 17, 24. i. d. Prim. spod. v. 4. 9. 10.).
2. darove nosili temu Bogu. Glej 4. Kralj. 17, 32. i. d.
3. Glej zastran tega 4. Kralj. 17, 24: 19, 37.
4. de bi mi z vami, z malikovavci, zidali tempelj. Samarijani so memo praviga Boga tudi malike častili.
5. podkupili so svetovavce perzijanskiga kralja zoper Jude.
6. naj bi opovérali namen Judov, zidati tempelj.
7. ves čas, dokler bo živel Cir, perzijanski kralj.
8. Darija, Histaspoviga sina, ki je kmalo za Kambisam, Cirovim sinam, vladarstvo prevzel, v letu sveta 3483, pred Kristusam 521; zaderževanje je torej terpelo (zgor. 3, 8.) 14 do 15 let.
9. Ciroviga sina, kteri se sicer Kambis imenuje. Perzijanski vladarji so imeli večkrat po dvoje imén.
10. Artakserks (veliki vojšak) je tukej mende imé, ktero si je bil per nastopu vlade dal Mager Oropast, ki se je delal Smerda, Kambisoviga brata, in je pet mescov vladal.
11. V hebrejskim: „*po aramejsko*“, prav za prav kaldejsko, kakor je spod. v. 8. i. d. Aramejski jezik se loči v sirsko in kaldejsko narečje, ktero poslednje se je v Babilonu govorilo.
12. v kaldejskim jeziku. Omenjeni možje so list osnovali, Reum in Samsaj (v. 8.) pa naj bi ga potem spisala in poterdila.

Digitized by Google

8. Reum Beelteem[13]) in Samsaj, pisar, sta z Jeruzalema pisala pismo kralju Artakserksu, takole:[14])

9. Reum Beelteem, in Samsaj, pisar, in drugi nju svetovavci, Dineji,[15]) in Afarsataheji, Terfaleji, Afarseji, Erhujci, Babilonci, Susanehejci, Dievljani in Elamljani,

10. in drugi zmed ljudstev, ktere je véliki in sloviti Asenafar[16]) prepeljal, in jim je ukazal po samarijskih mestih in po druzih pokrajinah to stran reke[17]) mirno prebivati.[18])

11. (To je prepis lista, ki so mu ga poslali). Kralju Artakserksu! Tvoji služabniki, možje, ki to stran reke prebivajo, zdravje vošijo.[19])

12. Znano bodi kralju, de so Judje, ki so šli od tebe k nam, prišli v Jeruzalem, v puntarsko in silno hudobno mesto, ktero zidajo, in njega ozidje postavljajo, in stene sklepajo.[20])

13. Naj bo torej zdaj kralju znano, de, ako se to mesto sozida, in njega ozidje napravi, daca in cestnine in letnih davkov ne bodo dajali, in ta škoda bo do kraljev segala.[21])

14. Mi pa se spominjamo solí, ki jo jemo na dvoru,[22]) in ker se nam ne zdi prav, gledati králjeve škode, torej smo poslali in sporočili kralju,

15. de preglej v zgodovinskih bukvah svojih očetov, in našel boš v bukvah zapisano in zvedil boš, de je to mesto puntarsko mesto, in je kraljem in deželam škodljivo, de se v njem vojske spočenjajo od nekdaj; ravno zavoljo tega je bilo to mesto razdjano.

16. Mi kralju povemo, de, ako se to mesto sozida, in ako se njegovi zidovi spet napravijo, to stran reke ne boš imel posesti.

17. Na to je kralj odgovor poslal Reumu Beelteemu in Samsaju, pisarju, in druzim stanovavcam po Samarii, kteri so v njih zboru bili, in vsim unkraj reke, ter jim je vošil zdravje in mir.

---

13. „*Beelteem*“ nekteri prestavljajo: „*deželini poglavar*“, drugi pa: „*pečatar*“.

14. Imenovani možje so pismo podpisali in poterdili; ko take jih je Ezdra djal verh pisma.

15. spredniki iz Dine. Spodej imenovane ljudstva so naselniki, ktere je Salmanasar v Samarijo preselil, iz kterih se je z ostalimi Izraelci samarijsko ljudstvo spočelo. Njih spredniki so se pisanja omenjeniga pisma vdeleževali.

16. To je, pred ko ne, drugo imé, ki ga je imel Asor-Hadan (v. 2.) ali Salmanasar.

17. Evfrata; v deželi Samarii in druzih pokrajinah deržave deseterih rodov.

18. Versti 9. 10. ste nadpis v listu.

19. V kaldejskim (od 8. verste do pogl. 6, 18. so te bukve kaldejsko pisane, kakor tudi pogl. 7, 12—26.) ni nobeniga pozdravljenja, se pa že tako samo misli.

20. V kaldejskim: „*dno vkladajo*“.

21. in to bo deržavni denarnici škodvalo.

22. spominjamo se kruha, ki ga v králjevi službi jemo, namreč svojiga plačila. Sol se je imenovala per starih sploh plača, zaslužek; od tod v latinšini „*Salarium*“, vojniška, letna plača, dnina; in v nemšini „*Salbuch*“, plačilne bukve.

Digitized by Google

18. Tožba, ki ste nam jo poslali, je bila očitno vpričo mene brana;[23])

19. in jez sim zapovedal;[24]) in so preiskovali in našli, de se to mesto od nekdaj zoper kralje vzdiguje, in de se punti in boji v njem spočenjajo;

20. zakaj tudi prav močni kralji so bili v Jeruzalemu,[25]) ki so tudi čez vso deželo gospodovali, ki je unkraj reke, in so tudi dac in cestnino in davke jemali.

21. Poslušajte torej zdaj sklep: Braníte tistim ljudem, de se tisto mesto ne sozida, dokler kje jez ne ukažem.

22. Glejte, de tega ne bote leno spolnovali, in de ne raste sčasama zleg zoper kralje.

23. Tedaj je bil prepis povelja kralja Artakserksa bran vpričo Reuma Beelteema, in Samsaja, pisarja, in nju svetovavcov; in vzdignili so se naglo v Jeruzalem k Judam, in so jim branili z močno pestjo.

24. Takrat je bilo popušeno delo hiše Gospodove v Jeruzalemu, in se ni delalo do druziga leta kraljevanja Darija, kralja Perzijanov.

V. Poglavje.

Preroka, Agej in Caharija, spodbudata Jude, de naj spet začnejo zidati tempelj v Jeruzalemu. Judje se tega dela lotijo. Perzijanski oblastniki jih vprašajo, kdo de jim je to dovolil. Po prejetim odgovoru jim sicer ne branijo zidati tempeljna, razložé pa vso to reč zastran zidanja svojimu kralju Dariju v poslanim pismu.

1. Prerokovala pa sta Agej,[1]) prerok, in Caharija, sin[2]) Adonov, prerokovaje Judam, ki so bili v Judeji in v Jeruzalemu, v imenu Izraeloviga Boga.[3])

2. Takrat sta vstala Zorobabel, Salatielov sin, in Jozue, sin Josedekov, in sta jela zidati Božji tempelj v Jeruzalemu, in z njima vred preroka Božja, ki sta jima pomagala.[4])

3. Tisti čas pa so prišli k njim Tatanaj, ki je bil vodnik[5]) takraj reke, in Starbuzanaj, in nju svetovavci, in so jim takó rekli: Kdo vam je svèt dal to hišo zidati, in njene zidove napravljati?

4. Na to smo jim povedali

---

23. Nekteri prestavljajo kaldejsko: *„pisanje je bilo po meni razpečateno in brano“*. Drugi: *„jim je bilo po perzijansko tolmačeno“*.

24. zapovedal zgodovinske bukve preiskati.

25. namreč David in Salomon. Gl. 3. Kralj. 4, 24. i. d.

1. Glej prerokovanje zastran tempeljna Agej. 1. in 2. pogl.

2. to je, vnuk Adonov. Glej Cah. 1, 1.

3. Ta preroka sta spodbudala k zidanju tempeljna. Vstala sta, pred ko ne, po tém, ko je bil Artakserks, lažnjivi Smerd, umerl, in ko so bile vse povelja njegove vlade overžene takó, de je povelje Cirovo spet vso svojo veljavo dobilo.

4. ter sta jih opominjala, de naj se spet urno zidanja lotijo.

5. ki je bil perzijanski deželski oblastnik.

Digitized by Google

imena tistih móž, ki so bili začetniki tega zidanja.

5. Oko njih Boga pa je čulo nad starimi Judov,[6]) in niso jim môgli[7]) braniti. In všeč jim je bilo,[8]) de naj se ta reč Dariju pové, in naj se oni[9]) potlej odgovoré na to tožbo.

6. To je prepis pisma, ki so ga Tatanaj, vodnik dežele na ti strani reke, in Starbuzanaj in njega svetovavci,[10])Arfasaheji,[11]) ki so na ti strani reke bili, kralju Dariju poslali.

7. Govor, ki so mu ga bili poslali, je bil takole pisan: Kralju Dariju ves mir!

8. Znano bodi kralju, de smo šli v judovsko deželo, k hiši vélikiga Boga,[12]) ktera se zida z neuglajenim kamnjem,[13]) in bruna se na stene pokladajo,[14]) in to delo se pridno déla, in raste pod njih rokami.

9. Prašali smo tedaj tiste stare, in smo jim takó rekli: Kdo vam je oblast dal to hišo zidati, in te zidove napravljati?

10. Tudi za njih imena[15]) smo jih vprašali, de bi tebi povedali; in zapisali smo imena tistih móž, ki so poglavarji med njimi.

11. Téle besede pa so nam odgovorili, rekoč: Mi smo služabniki Boga nebes in zemlje, in zidamo tempelj, kteri je bil pred veliko leti postavljen, in kteriga je velik kralj v Izraelu zidal in postavil.

12. Po tem pa, ko so naši očetje k jezi nadražili Boga nebes, jih je dal v roke Nabuhodonosorju, Kaldejcu, kralju v Babilonu, in je tudi to hišo razdjal, in njeno ljudstvo odpeljal v Babilon.

13. Pervo leto Cira, kralja v Babilonu pa, je kralj Cir povelje dal, de naj se ta hiša Božja zida;

14. zakaj tudi zlate in sreberne posode Božjiga tempeljna, ki jih je bil Nabuhodonosor pobral iz tempeljna, ki je bil v Jeruzalemu, in jih je bil prenesel v babilonski tempelj, je kralj Cir vzel iz tempeljna v Babilonu, in dane so bile Sasabasarju po imenu,[16]) kteriga je tudi poglavarja postavil,

15. in mu je rekel: Vzemi te posode, in pojdi, in deni jih v tempelj, ki je v Jeruzalemu, in Božja hiša naj se zida na svojim mestu.

16. Takrat je tedaj ta Sasabasar prišel, in je dno postavil

---

6. Pomen: Akoravno so bili imena začetnikov per zidanji povedali, je vender Božja previdnost nad judovskimi spredniki čula, de niso bili zaderževani per delu.
7. Samarijani jim niso môgli braniti.
8. sklenili so, de naj se ta reč i. t. d.
9. in naj se namreč Judje odgovoré.
10. V kaldejskim: „*njuni svetovavci*“.
11. To so bili selčani ali naselniki po Samarii (Zgor. 4, 9.). Zmed njih so bili vladni svetovavci morebiti zato izvoljeni, ker jih je bilo kaj veliko.
12. Tudi ajdje so si mislili Jehova velikiga Boga.
13. s kamni, ki jih nič več ni treba obsekovati, s štirvoglatimi kamni.
14. Kakó so se bruna pokladale na steno, glej 3. Kralj. 6, 6.
15. za imena teh, ki so jim oblast dali.
16. Zorobabelu po imenu. Gl. zgor. 1, 8. razl. 8.

Digitized by Google

za Božji tempelj v Jeruzalemu, in od tistiga časa do sedaj se zida,[17]) in še ni dodelan.

17. Zdaj tedaj, ako se kralju prav zdi, naj poiše v kraljevi bukvarnici,[18]) ki je v Babilonu, ali je bilo po kralji Ciru zapovedano Božjo hišo zidati v Jeruzalemu; in naj nam pošlje kraljevo voljo zastran te reči.[19])

VI. Poglavje.

Kralj Darij poterdi po Ciru dano dovoljenje, zidati tempelj v Jeruzalemu, in podpéra to delo s kraljévo darljivostjo. Tempelj se dodela in posvečuje z mnogimi darovi. Judje obhajajo veliko noč.

1. Na to je kralj Darij zapovedal; in preiskovali so v bukvarnici pisanj, ki so bile shranjene v Babilonu.

2. In našel se je v Ekbatanah,[1]) nekim gradu v deželi Medeni,[2]) zavitek, in v njem je bilo v spomin tole zapisano:

3. V pervim letu kralja Cira. Kralj Cir je sklenil, de naj se zida Božja hiša v Jeruzalemu na mestu, kjer naj bi darove darovali, in de naj položé dno, ktero bi nosilo šestdeset komolcov na višavo in šestdeset komolcov na širjavo;[3])

4. tri lege iz neuglajenih kamnov,[4]) takó tudi lege iz noviga lesa;[5]) stroški pa se bodo iz kraljeve hiše dali.

5. Tudi naj se nazaj dajo zlate in sreberne posode Božjiga tempeljna, ktere je Nabuhodonosor iz tempeljna v Jeruzalemu vzel, in jih je v Babilon pernesel, in naj se nazaj nesejo v tempelj v Jeruzalemu na svoje mesto, ktere so tudi bile djane v Božji tempelj.[6])

6. Zdaj tedaj Tatanaj, vojvoda dežele, ktera je na uni strani reke, Starbuzanaj, in vajni svetovavci, Afarsaheji, ki ste na uni strani reke, odmaknite se deleč proč od njih;

7. in pustite delati tisti tem-

---

17. Prepovedi, ki je bila pod goljufnim Smerdam dana, de se ni več zidati smelo, kraljevi služabniki nič ne opomnijo; mende, ker so jo sami za neveljavno imeli.

18. naj poiše v kraljevi skrivni pismarnici.

19. Srečni vladarji, ki imajo take služabnike, kteri si vse prizadevajo, čast Božjo in srečo podložnih množiti in zviševati, in zraven tega dolžnosti do svojiga gospoda ne zanemarjajo.

1. kjer so perzijanski kralji po letu prebivali.

2. „*Medeni*“, to je, v Medii.

3. Govorjeno je od svetiša, od tempeljna. Imenovana mera je veči od une per pervim tempeljnu (prim. 3. Kralj. 6, 2.); vender, kakor se kaže, ni bila takó določno ukazana, de bi se je bili mógli terdo deržati, temuč jim je bila le zato dana, de so vedili, ktere mere ne smejo prestopiti.

4. štirvoglatih kamnov. Glej zgor. 5, 8.

5. V kaldejskim: „*in ena lega iz noviga lesa*“. Govorí se od stene, ktera naj bi duhovsko vežo od ljudske ločila. Gl. razl. 3. Kralj. 6, 6. 36. razl. 47.

6. Tù je konec pisma. Naslednje je ukazovanje kralja Darija.

Digitized by Google

pelj Božji judovskimu vojvodu in njih starim, de sozidajo uno hišo Božjo na nje mestu.

8. Tudi je po meni zapovedano,[7]) kaj naj se zastran unih judovskih starašin stori,[8]) de se Božja hiša postavi, namreč, de naj se iz kraljeve skrinje, to je, od davkov, ki iz dežele na uni strani reke dohajajo, unim možem skerbno daje, kolikor potrebujejo, de ne bo delo zaderževano.

9. In ako bi treba bilo telet, in jagnjet, in kozlov[9]) v žgavno daritev nebeškimu Bogu, žita, soli, vina in olja, po šegi duhovnov, ki so v Jeruzalemu; naj se jim daje vsaki dan, de ne bo v nobeni reči tožbe.[10])

10. In darujejo naj nebeškimu Bogu darove, in naj molijo za življenje kralja in njegovih otrók.[11])

11. Zatorej sim zapoved dal, de iz hiše vsakiga človeka, kteri premeni to povelje, naj se vzame bruno, in po koncu postavi, on pa bodi nanj obešen,[12]) in njegova hiša bodi očitno prodana.[13])

12. Bog pa, ki je dal svojimu imenu tam prebivati,[14]) naj razdene vse kraljestva in ljudstvo, ktero bi svojo roko stegnilo, de bi se zoperstavljalo, in to hišo Božjo, ki je v Jeruzalemu, podéralo. Jez Darij sim dal zapoved, in hočem, de se skerbno spolnuje.

13. Tatanaj tedaj, vojvoda v deželi unkraj reke, in Starbužanaj, in nju svetovavci so skerbno takó opravljali, kakor je bil kralj Darij zapovedal.

14. Judovski starašini pa so zidali, in so bili srečni po prerokovanji Ageja, preroka, in Caharija, Adonoviga sina; in zidali so in sostavljali po povelji Izraeloviga Boga in po povelji Cira, in Darija, in Artakserksa,[15]) perzijanskih kraljev;

15. in dodelali so to hišo Božjo do tretjiga dne mesca adara,[16]) to je, šesto leto kraljevanja kralja Darija.[17])

16. Obhajali pa so Izraelovi otroci, duhovni in leviti, in drugi zmed otrók sužnosti, z veseljem posvečevanje Božje hiše.

---

7. Tudi s tém pisanjem zapovem, kaj naj se i. t. d.

8. V kaldejskim: „*Ob enim tudi zapovem, kar imate vi unim judovskim starašinam storiti*“.

9. V kaldejskim: „*telet, in ovnov, in jagnjet*“.

10. V kaldejskim: ... „*dan, in naj se jim nič ne krati*“. Drugi: ... „*daje vsaki dan, in gotovo*“. Drugi: ... „*dan, neprenehama*“.

11. De prošnja vernikov per Bogu veliko premore, je celó ta neverski kralj spoznal. Gl. 2. Mojz. 8, 8: 1. Tim. 2, 1. 2. Jer. 29, 7: 1. Mak. 12, 11.

12. morde: „*on pa naj se nanj perbije*“. Per Perzijanih je bilo obešanje in križanje pogostna kazen. Gl. Est. 2, 23.

13. V kaldejskim: „*njegova hiša bodi v gnoj*“, v gnojno jamo, to je, v sramoto. Gl. Dan. 2, 5. Drugi: „*bodi svetimu zakladu v deleš*“.

14. ki ondi stanuje. Glej 3. Kralj. 9, 3.

15. Artakserks, Dolgorok (Longimanus) imenovan, je bil Judam prav prijazen — (Gl. pogl. 7. rasl. 1.). Pod njim blezo je dobil tempelj svojo notranjo opravo, ker je bilo zidovje po v. 15. že v šestim letu kralja Darija dodelano.

16. Adar obsega nekoliko našiga svečana, in nekoliko sušca.

17. V letu sveta 3489, pred Kristusam pa 515 let.

Digitized by Google

17. In darovali so v posvečevanje Božje hiše sto telet, dve sto ovnov, štiri sto jagnjet, dvanajst mladih kozlov za greh vsiga Izraela, po številu Izraelovih rodov.

18. In postavili so duhovne v njih rede, in levite v njih verste čez opravila Božje v Jeruzalemu, kakor je v Mojzesovih bukvah zapisano.[18])

19. Obhajali so pa Izraelovi otroci iz sužnosti veliko noč štirnajsti dan perviga mesca;[19])

20. zakaj duhovni in leviti so se vsi do zadnjiga[20]) očistili; vsi so bili čisti, ter so darovali velikonočno jagnje za vse otroke sužnosti, in za svoje brate, duhovne, in za sé.

21. In jedli so Izraelovi otroci, ki so se iz sužnosti vernili,[21]) in vsi, ki so od gnusobe nevernikov v deželi k njim prestopili, de bi iskali Gospoda, Izraeloviga Boga.

22. In obhajali so praznik opresnih kruhov sedem dni z veseljem zato, ker jih je Gospod razveselil, in jim je naklonil serce asirskiga kralja,[22]) de je podpéral njih roke per delu hiše Gospoda, Izraeloviga Boga.

VII. Poglavje.

Ezdra, iz Aronoviga rodú, razumen in učen mož, gre na povelje kralja Artakserksa z obilnimi darili za tempelj v Jeruzalem, Jude vladat in učit. Králjevo povelje. Ezdra hvali Boga, ker mu je naklonil králjevo serce.

1. Po teh pergodbah ob kraljevanji Artakserksa,[1]) perzijanskiga kralja, *(je prišel)* Ezdra, sin Saraja,[2]) sinú Azarija, sinú Helcija,

2. sinú Seluma, sinú Sadoka, sinú Ahitoba,

3. sinú Amarija, sinú Azarija, sinú Marajota,

4. sinú Zarahija, sinú Ozita, sinú Bokita,

5. sinú Abisueta, sinú Fineesa, sinú Eleazarja, sinú Arona, duhovna od začetka;[3])

6. ta Ezdra je prišel iz Babilona, in on je bil hiter pisavec[4]) v Mojzesovi postavi, ki jo je bil

---

18. Gl. 4. Mojz. 3, 6: 8, 9. 11. 14. Tù jenja kaldejska pisava.
19. namreč mesca nisana. Glej 2. Mojz. 12, 6.
20. so bili vsi čisti, kar ni bilo ob Ezekijevim času. Gl. 2. Kron. 30, 3.
21. to je, ki so od nagnusniga (4. Mojz. 35, 34.) malikovanja k judovski veri prestopili, in so se dali obrezati. Gl. 2. Mojz. 12, 44. 48.
22. prav za prav perzijanskiga kralja; Asirija je bila dežela perzijanskiga kraljestva.
1. V hebrejskim: „*Artasasta*“, to je, Artakserksa, ki se je imenoval Longimanus, t. j., Dolgorók, Darijev vnuk, Kserksov sin. Jel je vladati v letu sveta 3540, pred Kristusam pa 464 let.
2. vnuk ali prevnuk Sarajev. Ta je bil pred 120 leti po Nabuhodonosorji umorjen. V tem rodovinskim kazalu je šest očetov spušenih. Gl. 1. Kron. 6, 7. 8.
3. V hebrejskim: „*nar višiga duhovna*“.
4. to je, je bil zurjen pismar, učen v postavi.

Digitized by Google

Gospod Bog podelil Izraelu. In kralj mu je vse dal, kar je prosil, po roki Gospoda, njegoviga Boga, nad njim.[5])

7. In sedmo leto kralja Artakserksa[6]) so šli[7]) nekteri zmed Izraelovih otrók, in zmed sinov duhovnov, in zmed sinov levitov, in zmed pevcov, in zmed vratarjev, in zmed natinejev[8]) v Jeruzalem.

8. In prišli so v Jeruzalem v petim mescu, to je, sedmo leto králjevo.

9. Pervi dan perviga mesca je namreč odrinil iz Babilona, in pervi dan petiga mesca je prišel v Jeruzalem[9]) po dobrotljivi roci svojiga Boga nad njim.[10])

10. Ezdra namreč je perpravljal svoje serce, de bi preiskoval Gospodovo postavo, in de bi delal in učil v Izraelu, kar je po zapovedi in pravici.[11])

11. To je pa prepis poveljniga lista, ki ga je dal kralj Artakserks Ezdru, duhovnu, razumnimu učeniku v besedah in zapovedih Gospodovih, in v njegovih šegah v Izraelu.

12. Artakserks,[12]) kralj kraljev, Ezdru, duhovnu, preučenimu pismarju v postavi nebeškiga Boga, zdravje.

13. Per meni je sklenjeno, de, komur koli se poljubi v mojim kraljestvu zmed Izraeloviga ljudstva, in njegovih duhovnov, in levitov iti v Jeruzalem, se smé s teboj podati;

14. zakaj od kralja in od njegovih sedem svetovavcov[13]) si poslan, de obišeš[14]) Judejo in Jeruzalem po postavi svojiga Boga, ktera je v tvoji roki;

15. in de neseš tje srebro in zlato, ktero so kralj in njegovi svetovavci prostovoljno podarili Izraelovimu Bogu, čigar šotor je v Jeruzalemu;

16. in vse srebro in zlato, kar ga najdeš po vsi babilonski deželi, in ga ljudstvo hoče darovati, in kar bodo duhovni sami od sebe podarili hiši svojiga Boga, ki je v Jeruzalemu,

---

5. to je, kakor je Gospod nad njim (Ezdram) sklenil.
6. V letu sveta 3547, pred Kristusam pa 457 let. Ker poprešnje poglavje s šestim letam kralja Darija (pred Kristusam 515) jenja, torej je med šestim in sedmim poglavjem praznota za 58 let v zgodovini. V teh letih so bili blezo Judje v svoji pervi gorečnosti opešali; torej se je Ezdru potrebno zdelo, jih v postavi podučevati. On je šel tje z drugim razdelkam Judov.
7. so šli z Ezdram nekteri i. t. d.
8. zmed svetišu podarjenih ali zmed sužnjev za strežbo v tempeljnu. Gl. zgor. 2,43.
9. To ni predolgo za tako popotno trumo, s ktero je veliko žénsk, otrók in čed hodilo.
10. ker je dobrotljivi Bog čul nad njim, in ga varoval.
11. Ezdra je tedaj narpred sam delal, kar je druge učil, ne pa kakor pismarji in farizeji, kteri na Mojzesovim stolu sedé, in sicer učé, kaj je storiti, sami pa tega ne storé. Mat. 23, 3.
12. Od tod do 26. verste je besedilo kaldejsko.
13. Z oziram na sveto številko „*sedem*“ so imeli perzijanski kralji sedem svetovavcov, ki so bili nar bliže njih prestola. Gl. Estr. 1, 14.
14. Ezdra je bil poslan v Judejo in v Jeruzalem preiskovat in ogledovat, če prebivavci po Mojzesovi postavi živé.

Digitized by Google

17. vzemi po volji, in skerbno kupi s tem denarjem telet, ovnov, jagnjet z njih jedilnimi in pitnimi darovi,[15]) in daruj to na altarji v tempeljnu vašiga Boga, ki je v Jeruzalemu.

18. In kar koli tebi in tvojim bratam dopade, z ostalim srebram in zlatam storiti, storite po volji svojiga Boga.

19. Tudi posode, ki so ti dane za službo v hiši tvojiga Boga, izroči pred obličjem Božjim[16]) v Jeruzalemu.

20. Pa tudi vse drugo, kar se bo potrebovalo k hiši tvojiga Boga, kolikor koli ti bo treba izdati, se ti bo dalo iz zaklada in prihodka králjeviga,

21. in od mene. Jez, kralj Artakserks, sim ukazal in zapovedal vsim varham deržavniga zaklada, ki so unkraj reke, de, kar koli bo Ezdra, duhoven, pismar postave nebeškiga Boga, od vas térjal, mu brez odloga dajte,

22. do sto talentov srebra,[17]) in do sto korov[18]) žita, in do sto batov[19]) vina, in do sto batov olja, soli pa brez mere.

23. Vse, kar gre k službi nebeškiga Boga, naj skerbno daje v hiši nebeškiga Boga, de se kje ne razserdi nad kraljestvam kralja in njegovih sinov.

24. Tudi vam na znanje damo zastran vsih duhovnov, in levitov, in pevcov, in vratarjev, natinejev in služabnikov te Božje hiše, de nimate oblasti, jim cestnine, in davka, in žitnine nakladati.

25. Ti pa, Ezdra, po modrosti svojiga Boga, ki je v tvoji roki,[20]) postavi sodnike in prednike, de sodijo vse ljudstvo, ki je unkraj reke, njé namreč, ki vedo postavo tvojiga Boga; pa tudi nevedne učite po volji.

26. In vsaki, ki ne bo pridno spolnoval postave tvojiga Boga, in postave kraljeve, naj se obsodi, bodi si k smerti, ali v pregnanstvo, ali v rubljenje njegoviga premoženja, ali vsaj v ječo.[21])

27. Češen bodi Gospod, Bog naših očetov, kteri je to kralju v serce dal, de bi poveličal Gospodovo hišo, ki je v Jeruzalemu,

28. in kteri je meni svojo milost naklonil[22]) pred kraljem in njegovimi svetovavci, in vsimi kraljevimi mogočnimi poglavarji; in jez poterjen z roko Gospoda, svojiga Boga, ki je bila nad menoj, sim zbral izraelske poglavarje, de bi se z menoj vzdignili.

---

15. namreč žita, vina, olja, solí za nje, kakor je že tudi Darij dal. Zgor. 6. 9. Prim. 3. Mojz. 2, 2. 13. Sod. 9, 13.
16. postavi jih pred Boga v tempelj.
17. Talent je imel 3000 seklov, sekel srebra je bilo blizo pol goldinarja. Gl. 2. Mojz. 38, 26.
18. „*kor*“ je bila nar veči hebrejska mera za suhe reči. Glej 4. Mojz. 11, 32.
19. „*bat*“ hebrejska mera za tekoče reči, ki je deržala blizo treh četertink vedra. Glej 3. Kralj. 7, 26.
20. po modrosti, ki jo imaš od svojiga Boga.
21. Tukej jenja kaldejsko besedilo. V naslednjim govorí Ezdra.
22. kteri mi je dal svojo milost pred j. t. d.

Digitized by Google

VIII. Poglavje.

Zapisnik družín, ki gredo z Ezdram iz Babilona v Jeruzalem. Per reki Ahavi se postijo, ter prosijo Boga za odvernjenje vsih nevarnost na potu. Ob svojim prihodu v Jeruzalem zahvalijo z daritvami Boga za prejeto varstvo, izročé duhovnam za tempelj odločeno srebró in zlató, in dajo deželinim oblastnikam králjeve povelja v roke.

1. Ti so tedaj poglavarji družin in rodovi tistih, kteri so šli z menoj pod vlado kralja Artakserksa iz Babilona.

2. Od sinov Fineesovih [1]) Gersom.[2]) Od Itamarjevih sinov Daniel.[3]) Od Davidovih sinov Hat.

3. Od Sehenijevih sinov, sinov Farosovih,[4]) Zaharija; in z njim je bilo štetih sto in petdeset móž.

4. Od sinov Fahat-Moabovih Elioenaj, sin Zarehetov, in z njim dve sto móž.

5. Od sinov Sehenijevih sin Ezehiel,[5]) in z njim tri sto móž.

6. Od sinov Adanovih, Abed, sin Jonatanov, in z njim petdeset móž.

7. Od Alamovih sinov Izaija, sin Atalijev, in z njim sedemdeset móž.

8. Od Safatijevih sinov Zebedija, sin Mihaelov, in z njim osemdeset móž.

9. Od Joabovih sinov Obedija, sin Jahielov, in z njim dve sto in osemnajst móž.

10. Od Selomitovih sinov sin Josfijev, in z njim sto in šestdeset móž.

11. Od Bebajevih sinov Zaharija, sin Bebajev, in z njim osem in dvajset móž.

12. Od Azgadovih sinov Johanan, Eketanov sin, in z njim sto in deset móž.

13. Od sinov Adonikamovih, kteri so bili poslednji,[6]) in té so njih imena: Elifelet, in Jehiel, in Šamaja, in z njimi šestdeset móž.

14. Od Beguitovih sinov Utaj, in Zahur, in z njima sedemdeset móž.

15. Zbral sim jih pa k reki, ki teče proti Ahavi,[7]) in tam smo tri dni ostali; in iskal sim med ljudstvam in med duhovni sinov Levijevih, pa nobeniga nisim našel ondi.[8])

16. Tedaj sim poslal tje Eliezerja, in Ariela, in Semeja, in Elnatana, in Jariba, in Elnatana druziga, in Natana, in Zaharija, in Mosolama, poglavarje, in Jojariba in Elnatana, modra.[9])

17. In poslal sim jih k Edu,[10])

---

1. to je, iz rodú Fineesovih sinov so šli z Ezdram.
2. družinski glavar, oče Gersom.
3. Ta Daniel ni bil prerok tega imena.
4. Ta pristavek razloči tega Sehenija od bolj spodej (v. 5.) imenovaniga.
5. V hebrejskim: *„Sehenijev sin Jahaziel“*.
6. so bili poslednji per kerdelu na potu.
7. *„Ahava“* je nam neznana reka.
8. Bili so tam duhovni, levitov pa ni bilo, kteri so bili tudi potrebni za službo Božjo.
9. sta bila modra, razumna učenika.
10. ki je bil mende poglavar levitov v tistim kraji.

Digitized by Google

ki je pervak v kraji Kasfii,[11]) in sim položil v njih usta besede, ktere naj govoré Edu, in njegovim bratam, natinejem,[12]) v kraji Kasfii, de nam perpeljejo služabnikov hiše našiga Boga.

18. In perpeljali so nam, po dobrotljivi roki našiga Boga nad nami, prav učeniga moža zmed sinov Moholita, sinú Levija, sinú Izraeloviga, in Sarabija, in njegove sinove in njegove brate, njih osemnajst,

19. in Hasabija, in z njim Isaja od sinov Merarijevih, in njegove brate in njegove sinove, dvajset;

20. in zmed natinejev, ktere so David in njegovi poglavarji dali levitam v strežbo, natinejev dve sto in dvajset. Vsi ti so bili po svojih imenih imenovani.

21. In oznanil sim tam per reki Ahavi post, de bi se pokorili pred Gospodam, svojim Bogam, in od njega sprosili srečno pot sebi in svojim otrokam in vsimu svojimu premoženju.

22. Zakaj sramoval sim se, kralja prositi pomoči in konjnikov, kteri bi nas na potu sovražnika varovali,[13]) ker smo kralju rekli: Roka našiga Boga je nad vsimi, kteri njega išejo v dobrim; njegova oblast pa, in njegova moč, in serditost je nad vsimi, kteri njega zapusté.

23. Postili smo se tedaj, in prosili svojiga Boga za to; in godilo se nam je po sreči.

24. In odločil sim zmed viših duhovnov dvanajst, Sarabija in Hasabija, in z njima deset njunih bratov;

25. in odtehtal sim jim srebra in zlata in posvečene posode hiše našiga Boga, ki so jih darovali kralj in njegovi svetovavci in njegovi poglavarji in vsi Izraelci, kteri so ostali;[14])

26. in odtehtal sim jim v roke šest sto in petdeset talentov srebra, in sto srebernih posod, in sto talentov zlata,[15])

27. in dvajset zlatih kozarcov, ki so tehtali po tavžent zlatov,[16]) in dve posodi iz nar boljši svitle rude, lepe kakor zlato.

28. In rekel sim jim: Vi ste sveti Gospodovi,[17]) in posode so svete,[18]) tudi srebro in zlato, ki je bilo prostovoljno darovano Gospodu, Bogu naših očetov.

29. Čujte in varujte, dokler ne odtehtate vpričo viših duhovnov

11. *„Kasfija“* nam neznan kraj v Babilonii.

12. svetišu podarjenim, sužnjem v tempeljnu. Gl. 1. Kron. 9, 2.

13. Ezdra si ne upa kralja prositi pomoči in varstva na svojim popotvanji, ker se bojí, de bi kje s svojo prošnjo v kralji ne oslabil vere v mogočnost praviga Boga, kteri skerbi za svoje ljudstvo in ga varuje sovražnikov. Ko pa Ezdra dobro vé, koliko post in molitev per Bogu premore, torej prime za to edino orožje, de bi se z njim branil na potu svojim sovražnikam. Kaj nas bolj varuje naših nevidnih sovražnikov na potu življenja, kakor vedna hoja pred Bogam v molitvi, in zmanjševanje naše poželjivosti s postam in trenjem života in duše?

14. na Babilonskim, in se niso hotli v Palestino verniti.

15. ktere je bil kralj dal. Glej zgor. 7, 15—22.

16. Glej zgor. 2, 69. Zastran *„zlatov“* gl. 1. Kron. 29, 7. razl. 12.

17. Vi ste sveti Gospodu, posvečeni njegovi službi.

18. posode so za službo Božjo odločene.

Digitized by Google

in levitov, in vpričo poglavarjev izraelskih rodovin v Jeruzalemu v zaklad Gospodove hiše.

30. Tedaj so duhovni in leviti odtehtano srebro in zlato s posodami vred vzeli, de bi ga nesli v Jeruzalem v hišo našiga Boga.

31. Vzdignili smo se tedaj od reke Ahave dvanajsti dan perviga mesca, de bi šli v Jeruzalem; in roka našiga Boga je bila nad nami, in nas je rešila iz sovražnikove in zalezovavcove roke na potu.

32. In prišli smo v Jeruzalem, in smo tam ostali tri dni.

33. Četerti dan pa je bilo odtehtano srebro in zlato, in posode v hiši našiga Boga po roki Meremota, Urijeviga sina, duhovna, in z njim je bil Eleazar, Fineesov sin, in z njima Jozabed, Jozuetov sin, in Noadaja, Benojev sin, levita;

34. vse je bilo prešteto in pretehtano; in tisti čas je bila vsih reči teža zapisana.

35. Pa tudi otroci preselovanja, ki so iz sužnosti prišli, so pernesli žgavnih darov Izraelovimu Bogu: dvanajst telet za vse ljudstvo Izraelovo, šest in devetdeset ovnov, sedem in sedemdeset jagnjet, dvanajst kozlov za greh; vse Gospodu v žgavno daritev.

36. Králjeve povelja pa so dali oblastnikam, kteri so bili s kraljeviga dvora, in vojvodam unkraj reke, in oni[19]) so povišali[20]) ljudstvo in hišo Božjo.

IX. Poglavje.

Ezdrovo žalovanje zavoljo ženitev s ptujkami. Njegova spokorna molitev.

1. Ko je bilo pa to dopolnjeno, so prišli k meni poglavarji, rekoč: Izraelsko ljudstvo, duhovni in leviti niso ločeni od ljudstev po deželah in od njih ostudnost,[1]) namreč[2]) Kananejcov, in Hetejcov, in Ferezejcov, in Jebusejcov, in Amončanov, in Moabljanov, in Egipčanov, in Amorejcov;[3])

2. zakaj sebi in svojim sinovam so zmed njih hčer jemali,[4]) in so sveti zarod z ljudstvi dežélá zmešali; in ravno roka poglavarjev in oblastnikov je bila v tem prestopu perva.[5])

3. Kadar sim to govorjenje slišal, sim pretergal svoj plajš in suknjo, sim si lasé iz glave in brade pulil, in žalosten[6]) sedel.

4. Sošli so se pa k meni

19. „*in oni*“, to je, deželini oblastniki in viši.
20. so podpérali ljudstvo, in so skerbeli za lepoto hiše Božje.
1. in od njih malikovanja. Gl. 5. Mojz. 12, 31.
2. namreč od ostudnost, malikovanja Kananejcov i. t. d.
3. Z Amončani, Moabljani in Egipčani so Izraelci doslej smeli zaveze delati (3. Kralj. 3, 1.), posihmal pa jim je bilo tudi to prepovedano, zavoljo nevarnosti, k malikovanju zapeljanim biti.
4. so zmed njih hčere jemali za žene.
5. Poglavarji in oblastniki, ki bi mógli z lepim zgledam drugim svetiti, so pervi grešili.
6. Drugi prestavljajo: „*samoten, klavern*“. Vse to v znamnje nar veči žalosti.

Digitized by Google

vsi, kteri so se bali besede Izraeloviga Boga, zavoljo pregrešenja tistih, ki so iz sužnosti prišli, in jez sim žalosten sedel do večerne daritve;[7])

5. in med večerno daritvijo sim vstal s svoje težave, ter sim s preterganim plajšem in suknjo na svoje kolena padel, in sim razpel svoje roke proti Gospodu, svojimu Bogu,

6. in sim rekel: Moj Bog, osramoten sim, in sramujem se, k tebi vzdigniti svoje obličje; ker naše krivice so se namnožile nad našo glavo, in naše pregrehe so do neba zrastle

7. od dni naših očetov; pa tudi mi sami smo zeló grešili do tega dne, in zavoljo svojih krivic smo bili mi sami, in naši kralji, in naši duhovni izdani kraljem po deželah v roke pod meč, in v sužnost, in v obropanje, in v osramotenje, kakor tudi dan današnji.

8. In sedaj je blezo malo in za trenutek prišla naša prošnja k Gospodu, našimu Bogu, de bi nam bili ostanki pušeni, in se nam dala klada[8]) na njegovim svetim mestu, in de bi naš Bog naše oči razsvetlil, ter nam dal še nekoliko življenja v naši sužnosti;

9. ker mi smo sužnji, in naš Bog nas ni zapustil v naši sužnosti, ampak nam je milost naklonil pred kraljem Perzijanov,[9]) de nam je življenje pustil, in hišo našiga Boga povišal, in njeno pustoto popravil, in nam dal ograjo[10]) v Judeji in v Jeruzalemu.

10. In zdaj naš Bog! kaj na to porečemo?[11]) ker smo zapustili tvoje zapovedi,

11. ki si nam jih dal po svojih služabnikih, prerokih, ko si govoril: Dežela, ki vanjo greste, de bi jo v last vzeli, je ognušena dežela po gnusobi ljudstev, in drugih dežel, po ostudnostih tistih, ki so jo od konca do kraja[12]) s svojo gnusobo napolnili.

12. Zdaj tedaj ne dajajte svojih hčer njih sinovam, in njih hčer ne jemljite svojim sinovam; in nikar ne išite njih mirú in njih sreče vekomaj;[13]) de omočnete in vživate, kar je dobriga v de-

---

7. Glej 2. Mojz. 29, 39. 41 : 3. Kralj. 18, 29.
8. terdna posest. Drugi prestavljajo: „*in se nam dala kljuka* (ali) *šebelj*“. Pomen: Bog nam je v svoji sveti deželi spet podelil stanovitno prebivališe.
9. Zgor. 7, 28.; nam je svojo milost dodelil.
10. in nam dal zidove, brambo, varnost v deželi.
11. kaj porečemo po teh dokazih tvoje milosti?
12. od konca do konca, skozi in skozi. Perm. 3. Mojz. pogl. 18. 20.
13. Ne pečajte se s temi narodi, in ne skerbite za njih prid in korist. — Pa, ali ni vsak človek dolžan, si prizadevati za srečo svojiga bližnjiga, kder koli si že bodi, in mu dobrot skazovati, kolikorkrat je le mogoče? — Na to je odgovoriti, de nismo dolžni, bližnjimu tacih vnanjih znamenj ljubezni skazovati, ktere bi nam bile v bližnjo nevarnost zapeljanim biti. Bog je Hebrejcam vse pečanje, vse bratinstvo, vsako prijatelstvo z ljudstvi kananske dežele prepovedal, ker bi bilo s tem lahko njegove ljudstvo zapeljano v malikovanje in z njim sklenjene hudobije in ostudnosti. Verh tega je Bog sklenil, te ljudstva z zemlje potrebiti, ker so bile njih pregrehe svojo mero dopolnile. Gl. 5. Mojz. 7, 2. 3.

Digitized by Google

želi, in de za naslednike imate svoje otroke na vekomaj. 5. Mojz. 7, 3.

13. In na vse to, kar je nad nas prišlo zavoljo naših prehudobnih del in zavoljo naše velike pregrehe, si nas ti, naš Bog, oprostil naše krivice, in nam rešenje dal, kakor je dan današnji,

14. de bi se ne povračali,[14]) in ne prestopali tvojih zapoved, ter ne sklepali zakonov s temi ognušenimi ljudstvi. Ali si se nad nami razjezil celó do pokončanja,[15]) de bi nam ostankov ne pustil za ohranjenje?[16])

15. Gospod, Bog Izraelov, pravičen si ti; ker ostali smo, de bi bili ohranjeni, kakor se dans kaže. Glej, pred teboj smo v svoji krivici;[17]) zakaj za tega voljo se ne more obstati pred teboj.[18])

X. Poglavje.

Sehenija svetva, de naj bi ptuje žene z otroci vred odpravili. Ezdra zaveže s persego duhovne in ljudstvo, naj odpravijo ptuje žene, ter zvóli móž, kteri naj zakone s ptujkami razvežejo. Zapisnik Judov, ki so se s ptujkami zaročili.

1. Ko je tedaj Ezdra takó molil, in zdihoval, in se jokal, in pred Božjim tempeljnam[1]) ležal, se je zbrala okrog njega prav velika množica izraelskih móž in žén in otrók, in ljudstvo se je jokalo z velikim vekam.

2. In spregovoril je Sehenija,[2]) Jehielov sin, zmed sinov Elamovih, in je Ezdru rekel: Mi smo se pregrešili zoper svojiga Boga, ker smo za žene jemali ptujke izmed ljudstev po deželi; in zdaj, ako je Izraelu za to žal,[3])

3. storímo zavezo z Gospodam, svojim Bogam, de odpravimo vse žene,[4]) in té, ki so iz njih rojeni,[5]) po volji Gospodovi in tistih, ki se bojé zapovedi Gospoda, našiga Boga; po postavi naj se zgodí.

4. Vstani! tebi gré razločiti,[6])

---

14. de bi se ne povračali v pregrehe in hudobije.
15. gotovo bi nas pokončal in pogubil, ako bi to počenjali.
16. de bi ostanki, ki si jih rešil, svoje sreče tudi ne našli, ampak poginili?
17. zavoljo prepovedanih ženitev in možitev.
18. zavoljo svojih krivic se ne moremo pred teboj izgovarjati in opravičevati.
1. na predvoru za ljudstvo Božjiga tempeljna.
2. Ta ni bil nič kriv, ker ga ni v naslednjim zapisniku prestopnikov zakonske postave, desiravno so njegov oče in njegovi bratje ondi zaznamnjani. Velika je bila njegova vera in njegova stanovitnost, ker brez ozira na mesó in kri spozna pregrehe svojiga ljudstva, in v njegovim imenu odpušenja prosi.
3. V hebrejskim: „*dokler je še upanje za Izrael*“.
4. de odpravimo vse ptuje žene in njih otroke.
5. Zakoni s ptujkami niso bili le nedopušeni, ampak bili so tudi neveljavni, ker so bili zoper postavo sklenjeni. Ako bi ne bili z materami vred tudi otrók odpravili, bi bila vedna nevarnost, de bi ne bili očetje njih mater spet nazaj vzeli.
6. Ezdra je imel globoko vednost v postavi, pa tudi oblast od kralja, storiti vse, kar bi se mu prav zdelo. Delal je, kakor se iz tega vidi, z veliko krotkostjo, in ni ničesar začel brez sveta starašin.

Digitized by Google

in mi bomo s teboj; serčan bodi, in stori.

5. Ezdra je tedaj vstal, in je ukazal perseči višim med duhovni in leviti in vsimu izraelskimu ljudstvu, de naj delajo po ti besedi; in so persegli.

6. In Ezdra je vstal pred Božjo hišo, in je šel k hramu Johanana, sina Eliasiboviga,[7]) in je vanj stopil; kruha ni jedel, in vode ni pil, ker je žaloval nad pregrešenjem tistih, ki so iz sužnosti prišli.

7. In poslal se je v Judu in Jeruzalemu razglas vsim otrokam sužnosti, de naj se zberejo v Jeruzalem;

8. in vsakimu, kteri po sklepu poglavarjev in starašin v treh dneh ne pride, mu bo vse premoženje vzeto,[8]) in on bo iz srenje preseljenih izveržen.

9. Tedaj so se sošli vsi možje iz Juda in Benjamina v Jeruzalemu v treh dneh, in bil je deveti mesec, dvajseti dan mesca; in vse ljudstvo je sedelo na prostoru pred hišo Božjo, trepetaje zavoljo greha in dežja.[9])

10. In vstal je Ezdra, duhoven, ter jim je rekel: Vi ste se pregrešili, in ste ptujke za žene vzeli, de množite Izraelov dolg.

11. Zdaj tedaj dajte čast Gospodu, Bogu vaših očetov, in storite po njegovim dopadenji, in ločite se od ljudstev v deželi in od ptujih žén.

12. In vsa množica je odgovorila in je z velikim glasam rekla: Kakor si nam rekel, takó naj se zgodi!

13. Vender pa, ker je ljudstva veliko, in deževno vreme, in ne moremo zunaj stati, in to ni delo eniga ali dveh dni (zakaj hudo smo v ti reči grešili);[10])

14. naj se postavijo viši v vsi množici; in vsi v naših mestih, kteri so se s ptujkami oženili, naj pridejo ob odločenim času, in z njimi starašini vsaciga mesta in njega sodniki, dokler se od nas ne odverne serd našiga Boga zavoljo tega greha.

15. Tedaj sta bila Jonatan, Azahelov sin, in Jaasija, sin Tekuetov, v to postavljena, in Mesolam in Sebetaj, levita, sta jima pomagala.

16. In storili so takó otroci preselovanja. In šli so Ezdra, duhoven, in poglavarji rodovin po hišah svojih očetov, vsi po svojih imenih, in so se usedli pervi dan desetiga mesca, de bi to reč preiskovali.

17. In popisani so bili vsi možje, kteri so se s ptujimi ženami zaročili, do perviga dne perviga mesca.

18. In najdeni so bili med sinovi duhovnov, ki so se s ptujkami bili oženili: Zmed sinov Jozueta, Josedekoviga sina, in njegovih bratov: Maasija, in Eliezer, in Jarib, in Godolija.

19. In dali so svoje roke, de hočejo odpraviti svoje žene, in

---

7. Eliasib je bil véliki duhoven.
8. zarubljeno, v tempeljnov zaklad obernjeno.
9. Deveti mesec je pol našiga listopada in grudna, in ta čas je v Palestini po navadi merzlo, deževno vreme.
10. zakaj veliko nas se je v tem pregrešilo.

Digitized by Google

za svoj dolg ovna iz čede darovati;

20. in zmed sinov Emerjevih: Hanani in Zebedija;

21. in zmed sinov Harimovih: Maasija, in Elija, in Semeja, in Jehiel, in Ozija;

22. in zmed sinov Feshurjevih: Elioenaj, Maasija, Ismael, Natanael, Jozabed, in Elasa;

23. in zmed sinov levitov: Jozabed, in Semej, in Kelaja (ki je tudi Kalita), Fataja, Juda, in Eliezer;

24. in zmed pevcov: Eliasib; in zmed vratarjev: Selum, in Telem, in Uri.

25. In izmed Izraela, zmed sinov Farosovih: Remeja, in Jezija, in Melkija, in Miamin, in Eliezer, in Melkija, in Baneja;

26. in zmed sinov Elamovih: Matanija, Zaharija, in Jehiel, in Abdi, in Jerimot, in Elija;

27. in zmed sinov Zetvatovih: Elioenaj, Eliasib, Matanija, in Jerimut, in Zabad, in Aziza;

28. in zmed sinov Bebajevih: Johanan, Hananija, Zabaj, Atalaj;

29. in zmed sinov Banitovih: Mosolam, in Meluh, in Adaja, Jasub, in Saal, in Ramot;

30. in zmed sinov Fahat-Moabovih: Edna, in Kalal, Banaja, in Maasija, Matanija, Beseleel, Benui, in Manase;

31. in zmed sinov Heremovih: Eliezer, Jozue, Melkija, Semeja, Simeon,

32. Benjamin, Malok, Samarija;

33. in zmed sinov Hasomovih: Matanaj, Matata, Zabad, Elifelet, Jermaj, Manase, Semej;

34. zmed sinov Banitovih: Maadi, Amram, in Vel,

35. Baneja, in Badaja, Kelijav,

36. Vanija, Marimut, in Eliasib,

37. Matanija, Matanaj, in Jasi,

38. in Bani, in Benui, Semej,

39. in Salmija, in Natan, in Adaja,

40. in Mehnedebaj, Sisaj, Saraj,

41. Ezrel, in Selemijav, Semerija,

42. Selum, Amarija, Jožef;

43. zmed sinov Nebotovih: Jehiel, Matataja, Zabad, Zabina, Jedu, in Joel, in Banaja.

44. Vsi ti so bili ptujke za žene vzeli, in bile so med njimi žené, ki so bile že otroke rodile.

Digitized by Google

VVOD

v

druge Ezdrove bukve,

v hebrejskim:

Nehemijeve bukve.

Druge bukve Ezdrove se takó imenujejo, ker se v njih dalje perpoveduje zgodovina od zopetne naprave judovske deržave, ki se je v pervih Ezdrovih bukvah začela. Njih spisavec ni Ezdra, ampak Nehemija, per perzijanskim kralji Artakserksu (1. Ezdr. 7, 11.) prav imeniten Izraelec, kterimu je Bog podelil močniga duha, blago serce in gorečo ljubezen do njegovih bratov, ter ga je s tem naredil svojimu ljudstvu tolažnika, kar njegovo imé povè. V svojih bukvah perpoveduje, kakó ga je žalostni stan judovskih seljanov spodbudil, de se je dvakrat iz Susana v Jeruzalem podal, kakó je ondi po sovražnikih razderte mestne zidove popravljal, seliša po Judeji delil, razvade odpravljal, spet dobre navade vpeljeval, in zavezo z Bogam ponovil. Nehemija kaže v svoji osebi, kakor sveti Hieronim in drugi očaki učé, lepo predpodobo Jezusa Kristusa, kteri je bil (Iz. 61, 2. 3.) od svojiga nebeškiga Očeta tudi povelje prejel, de je jokajoče v Sionu tolažil, stari Sion oponovil, in ga v cerkev brez madeža prenaredil.

Digitized by Google

DRUGE EZDROVE BUKVE,

v hebrejskim:

NEHEMIJEVE BUKVE.

I. Poglavje.

Ko Nehemija, točaj perzijanskiga kralja, zvé, de se njegovim rojakam v Jeruzalemu slabo godí, mu njih nadloga močno do serca gre; torej za njé móli, ter prosi Boga, naj mu podelí svojo milost, de bi mogel s svojo prošnjo perzijanskiga kralja nagniti k usmiljenju do Judov.

1. Besede Nehemija, sinú Helkijeviga. In zgodilo se je mesca kasleva [1]) v dvajsetim letu,[2]) de sim bil v Susanu[3]) v gradu.

2. In prišel je Hanani, eden mojih bratov, on in nekteri možje iz Juda; in spraševal sim jih zastran Judov, ki so ostali in sužnost preživeli, in zastran Jeruzalema.

3. In rekli so mi: Kteri so bili ostali, in so bili iz sužnosti spušeni, so tam v deželi v veliki nadlogi in v zasramovanji; in zidovje Jeruzalema je razvaljeno, in njega vrata so z ognjem sežgane.[4])

4. Ko sim pa takošno perpovedovanje slišal, sim sedel, in jokal, in žaloval veliko dni, postil sim se in molil pred obličjem nebeškiga Boga.

5. In rekel sim: Prosim, Gospod, nebeški Bog, močni, veliki in strašni, ki ohraniš zavezo in usmiljenje njim, ki te ljubijo, in tvoje zapovedi spolnujejo; Dan. 9, 4.

6. naj poslušajo tvoje ušesa, in naj bodo odperte tvoje oči, de slišiš molitev svojiga služabnika,

---

1. Mesec „*kaslev*“ je polovica našiga listopada in grudna.
2. kralja Artakserksa Dolgoroka (spod. 2, 1.), v letu sveta 3560, pred Kristusam pa 444 let.
3. Ondi je bilo zimsko stanovanje perzijanskih vladarjev.
4. To so žalostni nasledki nepokojnih časov, ki so kmalo po naredbah Zorobabelovih in Ezdrovih nastopili. Palestina je bila namreč bojiše v vojski med Perzijo in Egiptam; v ti vojski je dežela že sploh veliko terpela, verh tega so pa tudi Samarijani vnovič priložnost dobili, svoje sovražnosti brez strahú počenjati.

Digitized by Google

ki jo jez zdaj noč in dan pred teboj molim za izraelske otroke, tvoje hlapce; in spoznavam grehe izraelskih otrók, s kterimi so se zoper tebe pregrešili; jez in hiša mojiga očeta smo grešili.

7. Po nečimernosti smo bili zapeljani, in nismo spolnovali tvoje zapovedi in šeg in postav, ki si jih zapovedal Mojzesu, svojimu služabniku.

8. Spomni se besede, ki si jo naročil Mojzesu, svojimu služabniku, rekoč:[5]) Kadar se bote pregrešili, vas bom jez med ljudstva razkropil;

9. ako se bote pa zopet k meni vernili, in se mojih zapoved deržali, in jih spolnovali, vas bom, ko bi bili tudi do konca nebá odpeljani, od ondod zbral, in perpeljal na mesto, ki sim ga izvolil, de bi moje imé tam prebivalo.

10. Sej so oni tvoji hlapci in tvoje ljudstvo, ki si jih rešil s svojo veliko močjo in s svojo krepko roko.

11. Prosim, Gospod, naj posluša tvoje uho molitev tvojiga služabnika in molitev tvojih hlapcov, ki se hočejo tvojiga imena bati, in vodi svojiga služabnika dans, in daj mu milost pred tém možem.[6]) Jez pa sim bil králjev točaj.[7])

II. Poglavje.

Nehemija prósi perzijanskiga kralja, naj mu dovóli, iti v Jeruzalem, de bi ondi spet sozidal razvaljeno mestno zidovje. Kralj mu dovóli, in mu da listov do kraljevih oblastnikov, in nekoliko viših vojakov za varstvo na potu. Ob svojim prihodu v Jeruzalem pregleduje Nehemija razvaljeno zidovje, ter opominja Jude k zidanju, in ne posluša zaničljiviga govorjenja svojih nasprotnikov.

1. Pergodilo se je pa v mescu nisanu,[1]) v dvajsetim letu[2]) kralja Artakserksa, de je bilo vino pred njim; in vzel sim vino, ter sim ga kralju podál, in skorej sim omedlel pred njegovim obličjem.[3])

2. In kralj mi je rekel: Zakaj je tvoj obraz žalosten, ker te ne vidim bolniga? To ni zastonj, temuč neka težava, ne vém ktera, je v tvojim sercu. In bal sim se močno in silno,

3. in sim kralju rekel: Kralj, živi na vekomaj! Kako bi ne žaloval moj obraz, ker je mesto, dom pokopališa mojiga očeta, pusto, in njegove vrata so z ognjem požgane?

---

5. ki si jo govoril Mojzesu. Glej 5. Mojz. 30, 1. i. d.
6. pred perzijanskim kraljem Artakserksam.
7. *„točaj“*; to je bila služba, podobna sedanji službi višiga dvorniga nadzornika.
1. Mesec *„nisan“* je polovica našiga sušca in maliga travna.
2. Nehemija šteje tukaj po gospodarskim letu, ktero se je jeseni začenjalo: takó sta lahko bila oba mesca, *„kaslev“* (zgor. 1, 1.) in *„nisan“*, v dvanajstim letu.
3. bil sim žalosten in pobit pred njim. Nekteri prestavljajo hebrejsko: *„sicer pa nisim bil žalosten pred njim“*. Nehemija je sicer skrival svojo žalost, tode njegov medli in upadeni obraz jo je razodeval.

Digitized by Google

4. In kralj mi reče: Kaj prosiš? Tedaj sim molil k nebeškimu Bogu,

5. in sim kralju rekel: Ako se kralju prav zdi, in ako tvoj služabnik pred tvojim obličjem dopade, pošlji me v Judejo, k mestu pokopališa mojiga očeta, de ga zidam.

6. Tedaj sta mi rekla kralj in kraljica, ki je sedela zraven njega: Doklej boš hodil, in kdaj se boš vernil? In dopadlo je pred kraljevim obličjem, in on me je poslal; jez pa sim mu odločil čas.

7. In rekel sim kralju: Ako se kralju prav zdi, naj mi da pisma do vojvodov dežele, unkraj reke, de me spremljajo, dokler ne pridem v Judejo:

8. in pismo do Asafa, varha kraljeviga gojzda, de mi da lesá, de bom mogel pokriti vrata na hišnim stolpu,[4]) in mestne zidove, in hišo, v ktero pojdem; in kralj mi je dal po dobrotljivi roki mojiga Boga z menoj.[5])

9. In prišel sim k vojvodam dežele unkraj reke, in sim jim podal králjeve pisma. Poslal je pa bil kralj z menoj vojaških višh in konjnikov.

10. To sta slišala Sanabalat, Horončan,[6]) in Tobija, hlapec, Amančan,[7]) in prežaljena sta bila z veliko britkostjo, de je prišel človek, kteri bi iskal sreče Izraelovih otrók.

11. Tedaj sim prišel v Jeruzalem, in sim bil ondi tri dni;

12. in vstal sim po noči, jez in malo móž z menoj, in nisim nobenimu razodel, kaj de mi je Bog v serce dal, delati v Jeruzalemu; in živine ni bilo z menoj, kakor živina, na kteri sim sedel.

13. In šel sim skozi dolinske vrata po noči, in memo zmajeviga studenca, in k gnojnim vratam, in sim pregledoval razsuti zid Jeruzalema, in njega z ognjem požgane vrata.

14. In šel sim dalje k studenčnim vratam,[8]) in k kraljevimu vodotoku,[9]) in ni bilo prostora za živino, na kteri sim sedel, de bi skozi šla.[10])

15. Tedaj sim šel gori ob potoku[11]) po noči, in sim zid pregledal, in vernivši se, sim prišel k dolinskim vratam, in sim se vernil.

---

4. Nekteri menijo vrata na tempeljnovim dvoru, nekteri pa vrata v grad per tempeljnu, kteriga so poznejše judovski vladarji popravili; Rimljani pa so mu imé *„Antonija“* dali.

5. kralj mi je vse dovolil, ker in kakor je dopustila dobrotna roka Božja, dobrotljiva previdnost Božja, ki je bila z menoj.

6. *„Horončan“* se je imenoval po svojim rojstnim mestu, ki se mu je reklo *„Horon“*. To mesto pa je bilo ali *„Horonaim“*, na Moabljanskim (Iz. 15, 5. Jer. 48, 34.), ali pa *„Bet-Horon“* v Efrajmovim rodu; Efrajmov delež se je tistikrat samarijanskimu okraju peršteval. Po judovskim zgodovinarji Jožefu je Sanabalat sozidal Samarijanam tempelj na gori po imenu *„Garizim“*.

7. nekdanji hlapec (suženj) Amančanov (bolje Amončanov).

8. na večerni strani jeruzalemskiga mesta.

9. V hebrejskim: *„k kraljevimu ribnjaku“*, ki ga je bil dal Ezekija narediti (2. Kron. 32, 3. 30.).

10. ker je bilo s podertim zidam vse zasuto.

11. prav za prav po dolini. Glej 4. Mojz. 13, 24.

Digitized by Google

16. Mestni gospodje pa niso vedili, kam sim bil šel, ali kaj sim delal; pa tudi Judam in duhovnam, in boljšakam in mestnim gospodam, in drugim, ki so delo delali,[12]) do takrat nisim še nič razodel.

17. In rekel sim jim: Vi poznate revo, v kteri smo; ker Jeruzalem je pustota, in njega vrata so z ognjem končane; pridite in zidajmo zidove Jeruzalema, in ne bódimo več v zasramovanje.

18. In pokazal sim jim, kakó dobra je roka mojiga Boga z menoj, in besede kralja, ki mi jih je govoril, ter sim djal: Pojdimo in zidajmo! In poterjene so bile njih roke v dobrim.

19. Slišali pa so Sanabalat, Horončan, in Tobija, hlapec, Amančan, in Gosem, Arabljan, ter so nas zasramovali, in zaničevali, in rekli: Kaj je ta reč, ki jo delate? Se li zoper kralja puntate?[13])

20. In dal sim jim odgovor, in sim rekel: Sam Bog nebeški nas podpéra, in mi smo njegovi služabniki; vzdignimo se in zidajmo; vi pa nimate ne deleža, ne pravice, in ne spomina[14]) v Jeruzalemu.[15])

III. Poglavje.

Zapisnik judovskih družin, ki s svojimi zidajo zidove, vrata in stolpe v Jeruzalemu.

1. Tedaj so se napravili Eliasib, véliki duhoven, in njegovi bratje, duhovni, in so zidali ovčje vrata;[1]) posvetili so jih,[2]) in so nataknili njih duri, in posvetili so jih celó do stolpa sto komolcov,[3]) do stolpa Hananeela.

2. In poleg njega so zidali možje iz Jerihe, in zraven njega[4]) je zidal Zahur, sin Amritov.

3. Ribje vrata pa so zidali sinovi Asnaatovi; oni so jih pokrili, in so nataknili njih duri, in ključavnice in zapahe. In zraven

---

12. ki so poznejše per zidanji mesta in tempeljna delali.
13. kar se iz tega vidi, ker mesto obterdujete.
14. „*ne spomina*“, to je, in ne stanovitniga imena.
15. Kakor se Nehemija ni dal ostrašiti, de bi ne zidal pozemeljskiga Jeruzalema, se tudi mi po nobeni reči ne dajmo motiti in zaderževati v zidanji duhovniga Jeruzalema, v zidanji cerkve Božje, v zidanji in zlepševanji svoje duše z vsimi čednostmi keršanske pravice. Mnogi sovražniki išejo sicer nas zaderževati v zidanji duhovniga tempeljna, ker nas grajajo in zaničujejo zavoljo našiga zidanja, in nas res tudi imenujejo puntarje zoper kralja in gosposko (Luk. 23, 2.); tode ne dajmo se motiti po takim preganjanji, ki po Jezusovi napovedi mora nad nas priti (Mark. 10, 30.). Zidajmo z Bogam, in le zaupajmo v njegovo pomoč; zakaj brez njega zidarji zastonj delajo (Ps. 126, 1.).
1. ki so bile nar bliže tempeljna, skozi ktere so klavno živino v tempelj vodili.
2. blagoslovili so jih, ali zidanje so začeli s pobožnimi opravili in daritvami. Še le v 12. pogl. se perpoveduje slovesno blagoslovljenje vse zidave.
3. V hebrejskim: „*do stolpa* (turna) *Mea*“ (sto).
4. zraven njega na drugi strani je zidal.

Digitized by Google

njih je zidal Marimut, sin Urija, sinú Akusoviga.

4. In zraven njega je zidal Mosolam, sin Barahija, sinú Mesezebeloviga; in zraven njih je zidal Sadok, sin Baanov.

5. In zraven njih so zidali Tekueni; njih boljšaki pa niso uklonili svojiga vratú k delu svojiga Gospoda.[5])

6. In stare vrata sta zidala Jojada, sin Fasejev, in Mosolam, sin Besodijev; ona sta jih pokrila, in sta nataknila njih duri, in ključavnice, in zapahe;

7. in zraven nju so zidali Meltija, Gabaončan, in Jadon, Meronatičan, možje iz Gabaona[6]) in Masfe, za vojvoda,[7]) kteri je bil v deželi takraj reke.

8. In zraven njega[8]) je zidal Eziel, sin Arajev, zlatar; in zraven njega je zidal Ananija, sin mazilarjev; pustili so pa Jeruzalem[9]) do zidú per široki cesti.[10])

9. In zraven njega je zidal Rafaja, sin Hurjev, poglavar jeruzalemske soseske.

10. In zraven njega je zidal Jedaja, sin Haromafov, svoji hiši nasproti; in zraven njega je zidal Hatus, Hasebonijev sin.

11. Polovico[11]) soseske sta zidala Melkija, sin Heremov, in Hasub, sin Fahat-Moabov, in pečni stolp.

12. In zraven njega je zidal Selum, Alohesov sin, poglavar polovice jeruzalemske soseske, on in njegove hčere.[12])

13. In dolske vrata so zidali Hanum, in prebivavci Zanoe; oni so jih zidali, in nataknili njih duri, in ključavnice in zapahe, in tavžent komolcov zidú do gnojnih vrat.

14. In gnojne vrata je zidal Melkija, Rehabov sin, poglavar bethakaramske soseske; on jih je zidal, in je nataknil njih duri in ključavnice in zapahe.

15. In studenčne vrata je zidal Selum, Kolhozatov sin, poglavar soseske Masfe; on jih je zidal in pokril, in je nataknil njih duri in ključavnice in zapahe; verh tega[13]) tudi zidove ribnika Siloe per kraljevim vertu do stopnjic, ki deržé z Davidoviga mesta.

16. Za njim je zidal Nehemija, Azbokov sin, poglavar polovice betsurske soseske, do proti Davidovimu grobu in do ribnika, kteri je z velikim trudam narejen, in do hiše junakov.[14])

17. Za njim so zidali leviti:

---

5. se niso hotli lotiti in poprijeti dela svojiga Gospoda.
6. kakor tudi možje iz Gabaona i. t. d.
7. Delali so tisti del zidú na stroške tega vojvoda ali deželiniga oblastnika, kteri je ali posebno spoštovanje do svetiga mesta imel, ali pa je Nehemiju hotel s tem postreči.
8. zraven Meltija in njegovih pomagavcov.
9. pustili so sovražniki zid v Jeruzalemu do i. t. d.
10. Tega dela sovražniki niso bili poderli. Nekteri prestavljajo hebrejsko: „*In zidali so Jeruzalem*“ i. t. d. Drugi spet drugači.
11. Polovico zidú mestne soseske sta i. t. d.
12. ki so bile, pred ko ne, dedvane hčere.
13. tudi je zidal Selum zidove ribnika i. t. d.
14. Nekteri prestavljajo hebrejsko: „*do ribnika Asuja in do Bet-Giborima*“.

Digitized by Google

Rehum, Benijev sin; za njim je zidal Hasebija, poglavar polovice ceilske soseske, v svoji soseski.[15])

18. Za njim so zidali njih bratje: Bavaj, sin Enadadov, poglavar ceilske polovice;

19. in zraven njega je zidal Azer, Jozuetov sin, poglavar v Masfi, drugi odmerek,[16]) proti višini nar terdnejšiga kota.[17])

20. Za njim na gori[18]) je zidal Baruh, sin Zahajev, drugi odmerek od vogla do hišnih vrat velikiga duhovna Eliasiba.

21. Za njim je zidal Merimut, sin Urija, sinú Hakusoviga, drugi odmérek od vrat Eliasibove hiše, dokler Eliasibova hiša seže.

22. In za njim so zidali duhovni, možje z jordanskih poljan.

23. Za njim sta zidala Benjamin in Hasub, svoji hiši nasproti; in za njim je zidal Azarija, sin Maasija, sinú Ananijeviga, svoji hiši nasproti.

24. Za njim je zidal Benui, Henadadov sin, drugi odmérek od hiše Azarijeve do ovinka in do vogla.

25. Falal, sin Ozitov, *(je zidal)* kotu in stolpu nasproti, kteri s kraljeve hiše visoko moli, to je, na dvorišu ječe; za njim Fadaja, sin Farosov.

26. Natineji pa so stanovali v Ofelu[19]) do vodnih vrat proti jutru in do stolpa, ki kviško moli.

27. Za njim so zidali Tekueni drugi odmérek nasproti, od velikiga in molečiga stolpa do tempeljnoviga zidú.

28. Zgorej pa od konjskih vrat so zidali duhovni, sleherni svoji hiši nasproti.

29. Za njimi je zidal Sadok, Emerjev sin, svoji hiši nasproti. In za njim je zidal Semaja, Sehenijev sin, varh jutranjih vrat.

30. Za njim sta zidala Hananija, Selemijev sin, in Hanun, Selefov sin, šesti,[20]) drugi odmérek; za njim je zidal Mosolam, Barahijev sin, svoji zakladnici nasproti.[21]) Za njim je zidal Melkija, zlatarjev sin, do hiše natinejev in starin prodajavcov sodnjim vratam nasproti, in do večerjališa na voglu.

31. In med obednico na voglu per ovčjih vratih so zidali zlatarji in kupci.[22])

---

15. je zidal v svoji mestni soseski.
16. drugi njemu odmerjeni kos zidú.
17. Drugi prestavljajo: *„proti klancu v kolu stoječe orožnice“*, t. j., hiše, ki je v nji orožje spravljeno.
18. Drugi prestavljajo hebrejsko: *„je zidal s trudam Baruh“*.
19. blizo tempeljna. Glej 2. Kron. 27, 3.
20. Hanun, šesti Selefov sin.
21. svojimu hramu v tempeljnu ali svojimu stanovanju nasproti.
22. Per ovčjih vratih (v. 1.) je jel veliki duhoven zidati. Popisano je tedaj zidanje okrog mesta Jeruzalema. Prebivavci vsih stanov so zidali Jeruzalem. Takó naj tudi vsi verniki pomagajo per zidanji duhovniga Jeruzalema, svete cerkve. Pastirji naj dajejo vernim lepe zglede, verni pa naj jih zvesto posnemajo. Stalo duhovniga poslopja je Jezus Kristus, na ktero naj, po besedah svetiga Pavla (1. Kor. 3, 6.), sleherni kristjan take djanja zida, ktere poskušnjo v ognji preterpé.

Digitized by Google

IV. Poglavje.

Sovražniki si perzadevajo z zaničevanjem in zasmehovanjem Jude odverniti od zidanja mestniga zidovja; ko se pa Judje ne dajo s tem odverniti od svojiga dela, sklenejo njih sovražniki, jih nanaglama napasti in pomoriti. Ko Judje to zvedo, postavijo straže, in zidajo z orožjem v roci.

1. Zgodilo se je pa, ko je Sanabalat slišal, de ozidje delamo, se je močno razjezil, in je silno razdražen Jude zasmehoval,

2. in je rekel pred svojimi brati in pred množico Samarijanov: Kaj počenjajo revni Judje? Jih bodo li ljudstva pustile? Bodo li darovali, in v enim dnevu dodelali?[1]) Bodo li môgli narediti kamnov iz kupov prahú, ki so sežgani?

3. In tudi Tobija, Amančan, ki je zraven njega stal, je djal: Naj zidajo! Ako lisica pride, bo preskočila njih kamnati zid!

4. Poslušaj, naš Bog! ker zaničevani smo; oberni zasramovanje na njih glavo, in daj jih v zaničevanje v deželi sužnosti.

5. Ne zakrivaj njih krivice, in njih greh naj se nikar ne zbriše pred tvojim obličjem, ker so zidavce zasmehovali.[2])

6. Tako smo postavili zid, in smo vsiga sklenili do polovice; in vnelo se je ljudstvu serce k delu.

7. Zgodilo se je pa, ko so Sanabalat, in Tobija, in Arabljani, in Amančani, in Azočani slišali, de je predertija jeruzalemskiga ozidja zadelana, in de se je jelo pretergano sklepati, so se silno ujezili.

8. In zbrali so se vsi skupej, de bi prišli, in se bojevali zoper Jeruzalem, in nastave delali.[3])

9. Pa molili smo k svojimu Bogu,[4]) in postavljali čuvaje na ozidje zoper njé po dnevu in po noči.[5])

10. Juda[6]) pa je rekel: Moč nosačev je oslabela, in persti je

1. bodo li v kratkim času zidovje dodelali, in potem z darovanjem zahvalni praznik obhajali?
2. Te in enake prošnje svetnikov niso preklinjevanja, de bi izhajale iz sovraštva in maševavnosti, ampak napovedovavke tega, kar bo Bog poslal terdovratnim in nespokornim grešnikam, ki so njegove svetnike preganjali. So od Boga vdihnjene prerokovanja. Ne smemo jih torej posnemati; temuč dolžni smo, svojim sovražnikam odpustiti, in Boga prositi, de bi jim ne povračeval po tem, kar so nam storili.
3. Nekteri prestavljajo hebrejsko: „*in ga naglo napadli*“. Drugi drugači.
4. Pobožni se v nadlogi pred vsim k Bogu oberne, in rabi zemeljske pomočke le v zaupanji v Božjo pomoč.
5. Nevidni sovražniki našiga zveličanja, oblasti peklenske, so podobni tem sovražnikam Judov. Posmehujejo se nam, kadar si prizadevamo za popolnamost, in ne verjamejo, de se nam bo prav izšlo. Ako pa vender le z Božjo milostjo zmagamo, in pot zveličanja nastopimo, nas išejo s silo napasti, de bi poderli naše delo. Zatorej nikar ne mislimo, ako po potu zveličanja hodimo, de smo varni, temuč nevidnih sovražnikov se toliko bolj bójmo, čujmo in molímo, de ne pademo v zadèrge prekanjeniga, na skrivnim prežečiga sovražnika.
6. to je, Judje pa so rekli:

Digitized by Google

preveč, in mi ne bomo môgli zidú narediti.

11. In rekli so naši sovražniki: Ne smejo vediti in spoznati, dokler med njé ne pridemo, in jih pobijemo, ter delo ustavimo.

12. Zgodilo se je pa, de so prišli Judje, kteri so poleg njih prebivali, in so nam že desetkrat povedali iz vsih krajev, iz kterih so k nam prišli;

13. tedaj sim postavil na prostoru za zidam okrog in okrog ljudstvo v versto z njih mečmi, in sulicami in loki.

14. In pregledal sim in se vzdignil, ter sim rekel imenitnim in mestni gosposki in drugimu ljudstvu: Nikar se jih ne bojte, spomnite se vélikiga in strašniga Boga, in bojujte se za svoje brate, za svoje sinove, in za svoje hčere, in za svoje žene, in za svoje hiše.

15. Zgodilo se je pa, ko so naši sovražniki slišali, de nam je bilo povedano, je razdjal Bog njih naklep. In vernili smo se vsi k zidovju, sleherni k svojimu delu.

16. In bilo je od tistiga dné, de je polovica njih mladenčev delala, polovica pa je bila k boju perpravljena s sulicami, in s škiti, in z loki, in z oklepi, in poglavarji so bili za njimi v vsi hiši Judovi,[7])

17. kteri so zid delali, in teže nosili in nakladali; z eno roko so delali, in v eni so meč deržali;

18. zakaj sleherni, ki je delal, je bil z mečem opasan okrog ledja. In zidali so, in trobili s trobento zraven mene.[8])

19. In rekel sim imenitnim, in mestni gosposki, in drugimu ljudstvu: Delo je veliko in obširno, in mi smo razdeljeni po zidu deleč drugi od druziga;

20. kjer koli bote slišali trobentin glas, tje pertecite k nam. Naš Bog se bo za nas bojeval.

21. In mi sami delajmo, polovica nas pa naj derži sulice od vzhoda zarije, dokler se zvezde ne perkažejo.

22. Tisti čas sim tudi ljudstvu rekel: Sleherni naj ostane s svojim hlapcam v Jeruzalemu, de se verstimo po noči[9]) in po dnevu per delu.

23. Jez pa, in moji bratje, in moji hlapci, in varhi, ki so za menoj bili, nismo devali s sebe oblačil; sleherni se je slekel le per kópanji.[10])

V. Poglavje.

Revni Judje se pertožijo nad bogatini zavoljo njih lakomnosti. Nehemija svari bogatine zavoljo njih krivic, in jih s persego zaveže, de naj ubogim odpusté dolgé, de naj nazaj dajo zastavljeno zemljo in krivice poravnajo. Bogati storé

7. so stali zadej za vso hišo Judovo, t. j., za vsimi Judi, de bi jih bili v boj peljali, ako bi jih bili sovražniki napadli.
8. kadar je bilo treba zidarje na pomoč klicati zoper sovražnike.
9. de se verstimo po noči na straži, po dnevu pa pri delu.
10. ako se je mogel zavoljo kake nesnažnosti kópati. Drugi: sleherni je kopanje opustil. Drugi drugači.

Digitized by Google

vse po Nehemijevi volji. Nehemija ne jemlje vžitka, desiravno mu ga je ljudstvo ko svojimu deželinimu oblastniku dolžno dajati; per vsim tem ima pa vender obilno mizo.

1. In vstalo je veliko vpitje ljudstva in njih žén zoper njih brate, Jude.[1])

2. In bili so, ki so govorili: Naših sinov in naših hčer je silno veliko; vzemimo žita za njih ceno,[2]) de jemo in živimo.

3. In bili so, ki so govorili: Svoje njive in vinograde, in svoje hiše zastavimo, de žita dobimo v lakoti.

4. In drugi so govorili: Vzemimo denarja na pósodo za kraljeve davke, in dajmo svoje njive in nógrade.[3])

5. In zdaj, kakoršno je naših bratov mesó, takošno je tudi naše mesó, in kakoršni so njih sinovi, takošni so tudi naši sinovi;[4]) glej, mi vklepamo svoje sinove in svoje hčere v sužnost, in nektere naših hčer so že dekle, in nič nimamo, s čemur bi se môgle odkupiti, in naše njive in naše vinograde drugi posedajo.

6. In silno sim se razjezil, ko sim slišal njih vpitje in tako govorjenje;

7. in moje serce mi je svetvalo, de sim posvaril imenitne in gospósko, ter sim jim rekel: Ali za obresti térjate sleherni svoje brate? In spravil sim zoper njé veliko množico,[5])

8. in sim jim rekel: Mi smo, kakor véste, po svojim premoženji odkupovali Jude, svoje brate, ki so bili narodam prodani; in vi bote tedaj svoje brate prodajali, de bi jih mi odkupovali?[6]) In molčali so, in niso vedili, kaj bi odgovorili.

9. In rekel sim jim: To ni dobro, kar delate; zakaj ne živite v strahu našiga Boga, de nam ne bodo očitali narodi, naši sovražniki?

10. Tudi jez, in moji bratje, in moji hlapci smo prav mnogim denarja in žita posodili; sploh tega nikar ne térjajmo, temuč pustimo jim dolg, ki so nam ga dolžni.

11. Dajte jim dans nazaj njih njive, in njih vinograde, in njih oljnike, in njih hiše; še več, tudi stotino denarja, žita, vina in olja, ki jo po navadi od njih térjate, za nje dajte.[7])

1. ubožni Judje so zoper bogate vpili zavoljo njih lakomnosti in terdobe.
2. Prodájmo jih, in kupímo žita, de svoje življenje ohranimo. V nar hujši revšini je smel oče svoje otroke prodati (2. Mojz. 21, 7.); tode taki so môgli biti potlej le šest let sužnji (2. Mojz. 21, 2. 5. Mojz. 15, 12.). Nekteri prestavljajo hebrejsko: *„Odkod dobimo žita, de jemo in živimo?“*
3. Kakor se iz naslednjiga vidi, so se per tem posojilu bogatini prevzeli, in so dali na obresti, kar je bilo v postavi naravnost prepovedano (2. Mojz. 22, 25: 5. Mojz. 23, 19.).
4. Mi smo ljudje ko oni, sinovi Abrahamovi ko oni; enaki smo jim po pravicah rodú in izvolitve (5. Mojz. 15, 7.). Zakaj so tedaj terdi proti nam, in nam nočejo deliti svoje obilnosti razun za odertijske obresti?
5. ktera naj bi jih njih krivičnosti prepričala.
6. V hebrejskim: *„in vi bote svoje brate prodajali, de bi bili nam prodani?“*
7. Bogatini bi mógli ne le zastavljene rečí nazaj dati, ampak tudi tisti odstotek

Digitized by Google

12. In rekli so: Dali bomo nazaj, in nič ne bomo od njih térjali, in takó bomo storili, kakor govoriš. In poklical sim duhovne, in sim jih na persego djal, de bi storili, kakor sim rekel.[8])

13. Na to sim iztresel svoje nedrije,[9]) in sim rekel: Takó iztresi Bog vsaciga človeka iz njegove hiše in iz njegovih perdelkov,[10]) kteri ne spolni te besede; takó bodi iztresen in izpraznjen. In vsa množica je djala: Amen! In hvalili so Boga. Storilo je tedaj ljudstvo, kakor je bilo rečeno.

14. Od tistiga dne pa, ko mi je kralj zapovedal, de naj bom oblastnik v judovski deželi, od dvajsetiga leta do dva in tridesetiga leta kralja Artakserksa, dvanajst let, nismo ne jez ne moji bratje vživali hrane, ki je oblastnikam šla;

15. ker poprešnji deželini oblastniki, ki so pred menoj bili, so obkladali ljudstvo, in so jemali od njih na kruhu, in vinu, in v denarji vsaki dan štirdeset seklov;[11]) in tudi njih služabniki so ljudstvo terli. Jez pa nisim delal takó zavoljo strahú Božjiga;

16. temuč sim delal per zidanji, in nisim nobene njive kupil;[12]) in vsi moji hlapci so bili per delu zbrani.

17. Tudi je bilo Judov in mestne gosposke sto in petdeset móž verh téh, ki so prihajali k nam iz narodov, ki so v naši okolici, per moji mizi.[13])

18. Perpravljali pa so mi vsaki dan eniga vola, šest izbranih ovnov memo perutnine; in vsakih deset dni sim dajal razne vina, in veliko druziga;[14]) in per vsim tem svojiga oblastnijskiga vžitka nisim térjal;[15]) zakaj ljudstvo je bilo silno izpraznjeno.

19. Moj Bog! spomni se me k dobrimu po vsim, kar sim storil temu ljudstvu.

(davek od sto) namesti njih plačati, kteri se je mogel v kraljevo denarnico dajati. Dosihmal bogatini niso le pridelkov od zemljiš ubozih jemali, ampak so jim tudi nakladali, odstotino plačevati, ki se je mógla kralju dajati. — Po hebrejskim: ... „*ki jo od njih térjate, dajte njim nazaj*“. — Nehemija hoče po tem takim, de Judje svojim bratam dobljene obresti ali odstotke nazaj dájo. Per starih se je vsaki mesec en odstotek dajal.

8. Vpričo duhovnov bi mógli oderuhi perseči, de bodo storili, kar je Nehemija hotel.

9. svoje oblačilo na persih sim iztresel.

10. Takó ga zapôdi Bog iz njegove hiše, in mu vzemi njegov zaslužek.

11. V hebrejskim: „*so jemali od njih kruha, vina in denarja, verh tega tudi štirdeset seklov srebra*“ (vsaki dan).

12. in z njenim obdelovanjem časa zamujal.

13. Jeruzalemski sodniki in vse, kar se je k mestni gosposki štelo, verh teh, kar jih je zmed zunanjih ljudstev v časih hodilo nas obiskovat, so bili dan na dan per moji mizi.

14. Vsakih deset dni sim premenil vino in jedi.

15. temuč sim plačeval vse iz svojiga; pred ko ne, iz svojih prihodkov, ko kraljev točaj.

Digitized by Google

VI. Poglavje.

Sovražniki vabijo Nehemija iz mesta, de bi ga umorili. Nehemija čuti njih nastavljene zaderge, in se jim umakne. Tudi krivim prerokam spodletí naklep, ki bi ga radi zapeljali, de bi se zoper postavo pregrešil, de bi ga potem pred ljudmi razglasili in počernili. V dva in petdesetih dneh je mestno zidovje dodelano. Veliko imenitnih Judov in Tobija si pošiljajo izdajavske liste; tudi Tobija straši Nehemija z listi.

1. Zgodilo se je pa, ko so Sanabalat, in Tobija, in Gosem, Arabljan, in drugi naši sovražniki slišali, de sim jez zid dodelal in de ni več v njem predertije (do tega časa pa še nisim bil nataknil dur na vrata);

2. sta poslala Sanabalat in Gosem k meni, rekoč: Pridi, in naredimo med seboj zavezo v vaséh na polji Onu.[1]) Ona pa sta mislila, meni hudo storiti.

3. Poslal sim tedaj sporočnikov k njima, rekoč: Veliko delo jez opravljam, in ne morem iti, de kje ne zastane, ko bi šel, in se k vam podal.

4. Poslala sta pa štirikrat k meni s temi besedami; in odgovoril sim jima s poprešnjimi besedami.

5. Tedaj je poslal k meni Sanabalat s poprešnjimi besedami svojiga služabnika, in pismo je imel v svoji roki, pisano takole:

6. Med narodi je govorica, in Gosem pravi, de se ti in Judje mislite puntati, in de za tega voljo zidaš ozidje, in se hočeš čez njé za kralja povzdigniti, in za to

7. si tudi postavil preroke, ki oznanujejo od tebe v Jeruzalemu, rekoč: Kralj je v Judeji! Té govorice bo kralj zvedil; zato pridi zdaj, de se med seboj posvétvamo.

8. In poslal sim k njim, rekoč: Ni se ne zgodilo po besedah, ki jih ti govoriš; zakaj ti si to izmišljuješ v svojim sercu.

9. Vsi ti so nas namreč strašili, ter so mislili, de bodo naše roke jenjale od dela, in bomo počivali. Za tega voljo sim še bolj poterdil svoje roke.[2])

10. In šel sim[3]) skrivej v hišo Semaja,[4]) sinú Dalaja, sinú Metabeeloviga. Letá je rekel: Skupej bodimo v hiši Božji v sredi tempeljna, in zaprimo hišne vrata; ker mislijo priti, in te ubiti, in po noči bodo prišli, te umorit.

11. In djal sim: Je li kdo meni enak bežal? In kdo *(zmed tacih)*, ko jez, pojde v tempelj, in bo živel?[5]) Ne grem vanj.

---

1. Snídimo se v zbor v eni zmed vasí v dolini, ki se ji pravi „*Ono*“, v Benjaminovim rodu. Spod. 11, 35.
2. V hebrejskim: „*zato* (sim mislil) *poterdi moje roke*“ (o Bog)! Prim. zgor. 5, 19. Spod. y. 14.
3. poznejše; berž ko ne, je bil povabljen.
4. Semaja je bil iz duhovskiga rodú (1. Kron. 24, 18.), kriv prerok, po Sanabalatu in Samarijanih podkupljen (v. 12.). Vidi se, de ga je Nehemija sperviga za pošteniga moža in resničniga preroka imel.
5. Jez, vojšak in knez, nisim zmed boječih, de bi bežal pred sovražnikam; z orožjem v roci se mu bom branil. Kdo zmed deželskih (neduhovnov), ka-

Digitized by Google

12. In spoznal sim, de ga Bog ni poslal, temuč je le, kakor de bi prerokoval,[6]) meni govoril, in de sta ga Tobija in Sanabalat najela;

13. zakaj on je plačilo prejel, de bi jez prestrašen kaj storil in grešil, in de bi imeli meni kaj hudiga očitati.

14. Spomni se me, Gospod, zavoljo Tobija in Sanabalata, po takih njunih delih; in tudi zavoljo Noadija, preroka, in drugih prerokov,[7]) kteri so me strašili.

15. Dodelan pa je bil zid pet in dvajseti dan mesca elula,[8]) v dva in petdesetih dneh.

16. Zgodilo se je tedaj, ko so vsi naši sovražniki slišali, de so se bali vsi narodi, ki so bili v naši okolici, in de so bili brez poguma v sebi,[9]) in so spoznali, de je od Boga storjeno to delo.

17. Pa tudi v tistih dneh so se pošiljale mnoge pisma nar imenitnejih Judov do Tobija, in od Tobija[10]) so prihajale do njih;

18. veliko namreč jih je bilo na Judovskim, ki so bili njemu perseženi, ker je bil on zet Sehenija, Arejeviga sinú, in Johanan, njegov sin, je bil za ženo vzel hčer Mosolama, Barahijeviga sinú;

19. celó pred menoj so ga hvalili, in moje besede njemu sporočevali; in Tobija je pošiljal pisma, de bi mene strašil.

VII. Poglavje.

Nehemija natakne mestne duri in postavi straže k vratam. Zapisnik tistih Judov, ki so se z Zorobabelam iz Babilona v Jeruzalem podali.

1. Po tem pa, ko je bil zid narejen, in sim bil duri nataknil, in vratarje, in pevce,[1]) in levite preštel,[2]) Sir. 49, 15.

2. sim ukazal Hananitu, svojimu bratu, in Hananiju, višimu hišniku[3]) Jeruzalema, (on se je namreč bolj resničen in bogaboječ memo druzih vidil)

3. in sim jima rekel: Naj se ne odpérajo vrata v Jeruzalem, dokler solnce ne perpeka. In ko sta še per meni stala, so bile vrata zaperte in zapahnjene;[4])

---

koršen sim jez, je že šel v tempelj, in bi ne bil svojiga življenja zapadel? — Deželskim, t. j., neduhovnam, je bilo pod smertno kaznijo prepovedano v tempelj stopiti. Nehemija ni tedaj hotel v tempelj bežati, de ni prelomil Mojzesove postave.

6. kakor de bi bil prerok, kar pa ni bil.

7. ki so se delali preroke, pa niso bili.

8. „*Elul*“ je polovica našiga vélikiga serpana in kimovca.

9. „*de so bili brez poguma ali brez serčnosti v sebi*“, nekteri prestavljajo: „*de jim je bilo serce upadlo*“.

10. Tobija jim je dajal odgovor v listih, ki jih je do njih pošiljal.

1. Nekteri prestavljajo: „*in varhe zidorja*“.

2. V hebrejskim: „*in sim zmed percov in levitov vratarje postavil*“.

3. višimu predstojniku tempeljnoviga poslopja. Drugi: višimu v gradu.

4. Drugi prestavljajo: „*In ko še zraven stojita, so se vrata zaklenile in zapahnile*“. Drugi drugači.

Digitized by Google

in postavil sim varhe zmed jeruzalemskih prebivavcov,[5]) sleherniga po njegovi versti, in vsakteriga njegovi hiši nasproti.[6])

4. Mesto pa je bilo silno široko in veliko, in ljudstva malo v njem, in hiš[7]) ni bilo še sozidanih.

5. Bog pa mi je v serce dal, in zbral sim imenitnike, in gosposko, in ljudstvo, de bi jih preštel;[8]) in našel sim bukve prešteve tistih, ki so pervi prišli, in našlo se je v njih zapisano:

6. Ti so deželé[9]) sinovi, ki so prišli iz sužnosti preseljenih, ki jih je bil Nabuhodonosor, babilonski kralj, prepeljal, in so se vernili v Jeruzalem in v Judejo, sleherni v svoje mesto:

7. Ki so z Zorobabelam prišli, so: Jozue, Nehemija, Azarija, Raamija, Nahamani, Mardohej, Belsam, Mesfarat, Begoaj, Nahum, Baana. Število móž Izraeloviga ljudstva:

8. Sinov Farosovih, dva tavžent sto in dva in sedemdeset;

9. sinov Safatijevih, tri sto dva in sedemdeset;

10. sinov Arejevih, šest sto dva in petdeset;

11. sinov Fahat-Moabovih iz sinov Jozuetovih in Joabovih, dva tavžent osem sto in osemnajst;

12. sinov Elamovih, tavžent dve sto štiri in petdeset;

13. sinov Zetvatovih, osem sto pet in štirdeset;

14. sinov Zahajevih, sedem sto in šestdeset;

15. sinov Banuitovih, šest sto osem in štirdeset;

16. sinov Bebajevih, šest sto osem in dvajset;

17. sinov Azgadovih, dva tavžent tri sto dva in dvajset;

18. sinov Adonikamovih, šest sto sedem in šestdeset;

19. sinov Begvajevih, dva tavžent sedem in šestdeset;

20. sinov Adinovih, šest sto pet in petdeset;

21. sinov Aterjevih, Hezekijeviga sinú, osem in devetdeset;

22. sinov Hasemovih, tri sto osem in dvajset;

23. sinov Besajevih, tri sto štiri in dvajset;

24. sinov Harefovih, sto in dvanajst;

25. sinov Gabaonovih, pet in devetdeset;

26. sinov iz Betlehema in Netufe, sto osem in osemdeset;

27. móž iz Anatota, sto osem in dvajset;

28. móž iz Betazmota, dva in štirdeset;

29. móž iz Karjatjarima, Kefire in Berota, sedem sto tri in štirdeset;

30. móž iz Rame in Gebe, šest sto eden in dvajset;

---

5. postavil sim stražnike na zid.

6. Jeruzalemski mestnjani naj bi na tistim kraji ozidja na straži bili, ki je njih stanovanju nasproti, po redu, kakor jih že versta zadene.

7. to je, veliko hiš ni bilo še sozidanih.

8. po njih rodovih. Nehemija jih je štel, de bi potrebno število njih povabil, naj bi v Jeruzalemu prebivali. Naslednji zapisnik je memo uniga (zgor. 1. Ezd. 2.) nekoliko razločen, morebiti, ker je Nehemija nekaj novorojenih pridjal, umerlih pa spustil.

9. v judovski deželi prebivajoči Izraelci. Prim. 1. Ezdr. 2.

Digitized by Google

31. móž iz Mahmasa, sto dva in dvajset;
32. móž iz Betela in Haja, sto tri in dvajset;
33. móž iz druziga Neba, dva in petdeset;
34. móž iz druziga Elama, tavžent dve sto štiri in petdeset;
35. sinov iz Harema, tri sto in dvajset;
36. sinov iz Jerihe, tri sto pet in štirdeset;
37. sinov iz Loda, Hadida, in Ona, sedem sto eden in dvajset;
38. sinov iz Senae, tri tavžent devet sto in trideset;
39. duhovnov: sinov Idajevih v hiši Jozuetovi, devet sto tri in sedemdeset;
40. sinov Emerjevih, tavžent dva in petdeset;
41. sinov Fashurjevih, tavžent dve sto sedem in štirdeset;
42. sinov Aremovih, tavžent in sedemnajst; levitov:
43. sinov Jozuetovih in Kedmihelovih, iz sinov
44. Odujevih, štiri in sedemdeset; pevcov:
45. sinov Asafovih, sto osem in štirdeset;
46. vratarjev: sinov Selumovih, sinov Aterjevih, sinov Telmonovih, sinov Akubovih, sinov Hatitovih, sinov Sobajevih, sto osem in trideset.
47. Natineji: sinovi Sohovi, sinovi Hasufovi, sinovi Tebaotovi,
48. sinovi Kerosovi, sinovi Siaatovi, sinovi Fadonovi, sinovi Lebanatovi, sinovi Hagabatovi, sinovi Selmajevi,
49. sinovi Hananovi, sinovi Gedelovi, sinovi Gaherjevi,
50. sinovi Raajevi, sinovi Rasinovi, sinovi Nekodatovi,
51. sinovi Gezemovi, sinovi Azatovi, sinovi Faseatovi,
52. sinovi Besajevi, sinovi Munimovi, sinovi Nefusimovi,
53. sinovi Bakbukovi, sinovi Hakufatovi, sinovi Harhurjevi,
54. sinovi Beslotovi, sinovi Mahidatovi, sinovi Harsatovi,
55. sinovi Berkosovi, sinovi Sisarjevi, sinovi Tematovi,
56. sinovi Nasijevi, sinovi Hatifatovi,
57. sinovi Salomonovih hlapcov, sinovi Sotajevi, sinovi Soferetovi, sinovi Faridatovi,
58. sinovi Jahalatovi, sinovi Darkonovi, sinovi Jedelovi,
59. sinovi Safatijevi, sinovi Hatilovi, sinovi Foheretovi, ki je bil iz Sabaima, Amonoviga sina.
60. Vsih natinejev in sinov Salomonovih hlapcov je bilo tri sto dva in devetdeset.
61. Ti pa so, ki so šli iz Telmele, Telharse, Keruba, Adona in Emera; in niso mógli skazati hiše svojih očetov in svojiga rodú, ali so iz Izraela:
62. Sinov Dalajevih, sinov Tobijevih, sinov Nekodatovih, šest sto dva in štirdeset;
63. in zmed duhovnov: sinovi Habijevi, sinovi Akosovi, sinovi Berzelaja, kteri je vzel zmed hčer Berzelaja, Galaajčana, ženo, in je bil imenovan po njih imenu.
64. Ti so iskali svojiga zapisa v preštevi, pa ga niso našli, ter so bili iz duhovstva izpahnjeni.
65. In Atersata jim je rekel, de ne smejo jesti od nar svetejšiga, dokler ne vstane duhoven, učen in razumen.

Digitized by Google

66. Vse množice *(je bilo)* ko en mož dva in štirdeset tavžent tri sto in šestdeset,

67. brez njih hlapcov in dekel, kterih je bilo sedem tavžent, tri sto sedem in trideset, in med njimi pevcov in pevk dve sto pet in štirdeset.

68. Njih kónj je bilo sedem sto šest in trideset; njih mezgov dve sto pet in štirdeset;

69. njih kamel štiri sto pet in trideset; oslov šest tavžent sedem sto in dvajset.

Dotle[10]) je povedano, kar je bilo v bukvah prešteve zapisano; odtod pa se Nehemijeva povést dalje snuje.[11])

70. Nekteri zmed rodovinskih glavarjev pa so k delu dali. Atersata[12]) je dal v zaklad tavžent zlatov, petdeset skledic, pet sto in trideset duhovskih oblačil.

71. In nekaj rodovinskih glavarjev je dalo v sklad k delu dvajset tavžent zlatov in dva tavžent dve sto min[13]) srebra.

72. In kar je drugo ljudstvo dalo, je bilo: dvajset tavžent zlatov, in dva tavžent min srebra, in sedem in šestdeset duhovskih oblačil.

73. Stanovali so pa duhovni, in leviti, in vratarji, in pevci, in drugo ljudstvo, in natineji, in ves Izrael v svojih mestih.

VIII. Poglavje.

Ljudstvo prosi Ezdra, de naj mu bere Mojzesovo postavo. Postava se ljudstvu bere in razlaga. Ljudstvo zvesto posluša postavo in se milo joka, duhovni pa ga tolažijo in k veselju opominjajo. Ljudstvo si dela iz vej šotore, ter obhaja praznik šotorov.

1. In prišel je sedmi mesec;[1]) Izraelovi otroci pa so bili po svojih mestih. In zbralo se je vse ljudstvo ko en mož na prostoru, ki je pred vôdnimi vratmi; in rekli so pismarju Ezdru, naj pernese bukve postave Mojzesove, ki jo je Gospod zapovedal Izraelu.

2. Pernesel je tedaj Ezdra, duhoven, postavo pred množico móž in žén, in vsih, ki so môgli umeti, pervi dan sedmiga mesca.

3. In bral je v njih očitno na prostoru, ki je bil pred vôdnimi vratmi, od jutra do poldneva, vpričo móž in žén in razumnih; in ušesa vsiga ljudstva so bile obernjene k bukvam.

4. Stal je pa Ezdra, pismar, na leseni stopnjici, ki jo je bil naredil za govorjenje; in stali so zraven njega Matatija, in Semeja,

10. Od 6. verste dotle, namreč do 70. verste.

11. Te opombe ni ne v hebrejskim, ne v druzih starih prestavah; nekteri rokopisi naše prestave jo imajo ob kraji.

12. „*Atersata*“, to je, deželski oblastnik, kraljev namestnik, Nehemija. Glej spod. 8, 9.

13. Glej 1. Ezdr. 2, 69. Zastran vrednosti „*zlatov*“ glej 1. Kron. 29, 7., „*min*“ pa 3. Kralj. 10, 17.

1. Tišri, začetek deržavljanskiga leta per Judih. Gl. 4. Mojz. 29, 1.

Digitized by Google

in Anija, in Urija, in Helcija, in Maasija ob njegovi desnici; ob levici pa Fadaja, Misael, in Melkija, in Hasum, in Hasbadana, Zaharija in Mosolam.

5. In odperl je Ezdra bukve vpričo vsiga ljudstva; molel je namreč čez vse ljudstvo; in ko jih je bil odperl, je vse ljudstvo stalo.[2])

6. In hvalil je Ezdra Gospoda, velikiga Boga, in odgovarjalo je vse ljudstvo: Amen, amen! povzdigovaje svoje roke. In so se perklonili in Boga molili, k tlam obernjeni.

7. In Jozue, in Bani, in Serebija, Jamin, Akub, Septaj, Odija, Maasija, Kelita, Azarija, Jozabed, Hanan, Falaja, leviti, so tihoto napravili med ljudstvam,[3]) de bi se postava slišala; ljudstvo pa je stalo na svojim mestu.

8. In brali so[4]) v bukvah postave Božje razločno[5]) in glasno za umevanje;[6]) in uméli so, ko se je bralo.

9. Nehemija pa (to je, Atersata)[7]) in Ezdra, duhoven in pismar, in leviti, ki so vsimu ljudstvu razlagali, so rekli: Ta dan je posvečen Gospodu, našimu Bogu,[8]) ne žalujte in ne jokajte! Jokalo je namreč vse ljudstvo, ko je besede postave slišalo.

10. In rekel jim je: Pojdite, jéjte mastnino, in pite sladčico, in pošljite dele njim, ki si niso nič perpravili;[9]) ker ta dan je svet Gospodu, in ne bodite žalostni; zakaj veselje v Gospodu je naša moč.[10])

11. Leviti pa so tihoto naredili med vsim ljudstvam, rekoč: Tiho bodite! ker dan je svet; in nikar ne žalujte!

12. Razšlo se je tedaj vse ljudstvo, de bi jedlo in pilo, in dele razpošiljalo, in obhajalo veliko veselje; ker umeli so besede, ktere jim je bil razložil.

---

2. Gl. 4. Mojz. 23, 18. Sodn. 3, 20. Tudi dan današnji stojimo per branji svetiga evangelija per sveti maši v znamnje spoštovanja, in de smo perpravljeni, celó svoje življenje zanj dati.
3. Drugi prestavljajo hebrejsko: *„leviti so ljudstru postavo razlagali, in ljudstvo je“* i. t. d.
4. Ezdra in leviti, ki so bili blezo med ljudstvo razdeljeni, de so mu postavo brali in razlagali.
5. Nekteri prestavljajo: *„so brali... prestavljaje* (v aramejski jezik)“. Judje so v svoji sužnosti v Arameji (Sirii) se aramejšine naučili, hebrejšine pa pozabili; zatorej se po njih vernitvi v Palestini ni več hebrejsko govorilo, ampak aramejsko narečje, sirski jezik. V tega se je posihmal postava prestavljala.
6. so brali glasno, in ob enim tudi razlagali, kar so brali.
7. „*Atersata*“, t. j., deželini poglavar. Gl. 1. Ezdr. 2, 63.
8. Ta dan (v. 2.) je bil deržavljanski novoletni praznik ali praznik trobent. Gl. 3. Mojz. 23, 24.
9. Tako veleva Mojzesova (5. Mojz. 16, 11. 14.) in keršanska postava (Luk. 14, 13.).
10. to je, ako se v Gospodu (v strahu in hvaljenji Božjim, in v begu pred greham) veselimo, poterduje našiga duha in daje našimu sercu pogum, de mu potem toliko bolj goreče služimo.

Digitized by Google

13. In drugi dan so se sošli rodovinski glavarji vesoljniga ljudstva, duhovni in leviti k Ezdru, pismarju, de bi jim razlagal besede postave.

14. In našli so v postavi zapisano, de je Gospod po Mojzesu zapovedal, de naj Izraelovi otroci v šotorih prebivajo praznični dan v sedmim mescu;[11])

15. in de naj oznanujejo in razglašajo po vsih svojih mestih in po Jeruzalemu, rekoč: Pojdite na gore, in pernesite oljkovih vej, in vej nar lepšiga drevja,[12]) vej mirtovih, in palmovih vej, in vej pernatiga drevja, de se naredé šotori, kakor je pisano.

16. In ljudstvo se je razšlo, in so pernesli, ter so si naredili šotore, slednji na svoji strehi, in v svojih vežah,[13]) in v vežah hiše Božje, in na prostoru pred vodnimi vratmi in na prostoru pred Efrajmovimi vratmi.

17. Naredila si je torej šotore vsa družba tistih, ki so iz sužnosti nazaj prišli, in prebivali so v šotorih; zakaj od dni Jozueta, Nunoviga sina, do tega dneva niso Izraelovi otroci takó naredili. In bilo je silno veliko veselje.[14])

18. Bral je pa v bukvah postave Božje[15]) vsak dan, od perviga dne do poslednjiga dneva; in obhajali so praznik sedem dni, in osmi dan shod[16]) po navadi.

IX. Poglavje.

Ljudstvo se očitno pokorí. Leviti opravljajo prav ginljivo molitev, ter žalujejo nad svojimi nadlogami, spoznajo, de so vredni Božjiga kaznovanja, in ponové zavezo z Bogam, de mu bodo zvesto služili.

1. Štiri in dvajseti dan tega mesca pa so se sošli Izraelovi otroci v pôstu in v rasovnikih,[1]) in s praham na sebi.[2])

2. In odločen je bil zarod Izraelovih sinov od vsih ptujih otrók;[3]) in stali so,[4]) in so očitno spoznavali svoje grehe, in hudobije svojih očetov.

3. In vzdignili so se, de so stali;[5]) in so brali v bukvah postave Gospoda, svojiga Boga,

---

11. Zastran šeg tega praznovanja glej 3. Mojz. 23, 34—43.
12. Nekteri prestavljajo hebrejsko: *„balzamovih vej“*. Drugi drugači.
13. na svoji ravni strehi in na svojih dvoriših.
14. Od prihoda Jozuetoviga v sveto deželo (Palestino) šotorskiga praznika Izraelci niso takó veselo in s tako gorečnostjo obhajali.
15. Ezdra in leviti (v. 8.). Gl. 5. Mojz. 31, 11—13.
16. osmi dan so obhajali sklep praznovanja, kakor 3. Mojz. 23, 36.
1. v žalostnih, spokornih, iz debele robe narejenih oblačilih.
2. ali pepelam na svojih glavah v znamnje notranje žalosti.
3. ki niso bili judovske vere. Glej 1. Ezdr. 9, 1: 10, 11.
4. so stali na svetim mestu, ali pa: so tje perstopili.
5. Postavo so poslušali stojé, Boga hvalili klečé, svojih grehov se spovedovali klečé in ležé na obrazu.

Digitized by Google

štirikrat na dan, in štirikrat so se spovedovali, in molili Gospoda, svojiga Boga.[6])

4. Stopili so pa na levitovsko stopnjico:[7]) Jozue, in Bani, in Kedmihel, Sabanija, Boni, Sarebija, Bani, in Kanani, in so vpili z velikim glasam k Gospodu, svojimu Bogu.

5. In leviti Jozue in Kedmihel, Boni, Hasebnija, Serebija, Odaja, Sebnija, Fatahija so rekli: Vstanite,[8]) hvalite Gospoda, svojiga Boga, od vekomaj do vekomaj; in hvalijo naj visoko imé tvojiga veličastva z vso hvalo in častjo.

6. Ti sam si, Gospod, ti si naredil nebo,[9]) in nebés nebo,[10]) in vso njih vojsko,[11]) zemljo in vse, kar je na nji, morja in vse, kar je v njih, in ti oživljaš vse to, in nebeška truma tebe móli.

7. Ti si, Gospod Bog, ki si izvolil Abrama, in si ga izpeljal iz kaldejskiga ognja,[12]) in si mu dal imé Abraham. 1. Mojz. 11, 31.

8. In našel si zvesto njegovo serce pred seboj, in naredil si z njim zavezo, de boš dal zemljo Kananejcov, Hetejcov, in Amorejcov, in Feresejcov, in Jebusejcov in Gergesejcov njemu in njegovimu zarodu; in spolnil si svoje besede, ker si pravičen.

9. In vidil si nadlogo naših očetov v Egiptu, in uslišal si njih vpitje per rudečim morji,

10. in si delal znamnja in čudeže nad Faraonam, in vsimi njegovimi služabniki, in nad vsim ljudstvam njegove dežele; zakaj védil si, de so zoper njé prevzetno delali; in naredil si sebi imé,[13]) kakor je še dan današnji.

11. In morje si razdelil pred njimi, in šli so skozi sredo morja po suhim; njih preganjavce pa si vergel v globočino, kakor kamen v močno vodo.

12. In njih vodnik si bil v oblačnim stebru po dnevi in v ognjenim stebru po noči, de se jim je kazal pot, po kterim so hodili.

13. Tudi si stopil na sinajsko goro, in si z njimi z nebes govoril, in dal si jim ravno pravico, in postavo resnice, šege, in dobre zapovedi;

14. in pokazal si jim svojo posvečeno saboto, in naročil si jim zapovedi in šege in postavo po Mojzesu, svojim služabniku.

15. Tudi kruha si jim dajal z neba v njih lakoti, in vode iz skale si perpravljal žejnim, in rekel si jim, de naj gredo in v last vzamejo deželo, nad ktero si vzdignil svojo roko,[14]) de jim jo boš dal.

---

6. štirikrat so hvalili Boga, in so v molitvi spoznavali svoje grehe.
7. stopili so na neki oder naslednji leviti.
8. Na noge! hitro po koncu!
9. slednje nebo: nebez, kjer je hlip (zrak); nebo, kjer so zvezde; in nebesa, kjer Bog z angelji in s svetniki prebiva.
10. nebesa veselja, kjer se Bog angeljem in svetnikam razodeva. Gl. 3. Kralj. 8, 27.
11. kar koli se v imenovanih nebesih znajde.
12. iz mesta po imenu „*Ur*“ (t. j., ogenj); ktero se je tako imenovalo zavoljo malikovavskiga češenja, ki so ga ondi zlasti ognju in solncu skazovali.
13. naredil si, de so te mógli Vsigamogočniga spoznati.
14. si persegel, de jim jo boš dal.

Digitized by Google

16. Oni pa, in naši očetje so ravnali prevzetno, in so bili terdovratni, in niso poslušali tvojih zapoved.

17. In niso hotli slišati, in se niso spomnili tvojih čudežev, ki si jim jih delal. In so bili terdovratni, in so postavili glavo[15]) skorej v puntarii,[16]) de bi se povernili v svojo sužnost. Ti pa, Bog, ki si milostljiv, dobrotljiv in usmiljen, poterpežljiv in veliciga usmiljenja, jih nisi zapustil,

18. še celó takrat ne, ko so si naredili ulito tele, in so rekli: To je tvoj Bog, ki te je izpeljal iz Egipta; in počenjali so velike preklinjanja;

19. ti pa jih nisi zapustil po svojim mnogim usmiljenji v pušavi; oblačni steber se ni ganil od njih po dnevu, de jih je peljal na pot, in ognjeni steber ne po noči, de jim je kazal pot, po kterim naj hodijo.

20. In svojiga dobriga Duha si dal, de jih je učil, in svoje mane nisi kratil njih ustam, in vode si jim dajal v žeji.

21. Štirdeset let si jih redil v pušavi, in nič jim ni manjkalo; njih oblačila se niso postarale, in njih noge ne ožulile.[17])

22. In dal si jim kraljestva in ljudstva, in delil si jim njih deleže; in posedli so deželo Sehonovo, in deželo kralja v Hesebonu, in deželo Oga, kralja v Basanu.

23. In množil si njih otroke ko zvezde na nebu, in perpeljal si jih v deželo, zastran ktere si njih očetam rekel, de naj vanjo gredó in jo posedejo.

24. In prišli so otroci, ter posedli deželo, in ponižal si pred njimi prebivavce v deželi, Kananejce, in si jim dal v roke nje, in njih kralje, in ljudstva po deželi, de bi z njimi delali, kakor se jim je poljubilo.

25. Dobili so tedaj terdne mesta, in debelo zemljo, in posedli so hiše z vsim blagam napolnjene, vodnjake po druzih narejene, vinograde in oljnike, in veliko rodovitniga drevja; in so jedli in se nasitili, in so odebeléli, in so po tvoji veliki dobroti obilno veselje imeli.

26. Oni pa so te razdražili k serdu, in od tebe odstopili, in tvojo postavo zavergli, in pomorili tvoje preroke, kteri so jih opominjali,[18]) de naj se k tebi vernejo; in počenjali so velike preklinjanja.

27. In dal si jih v roke njih sovražnikam, in stiskali so jih. In ob času svoje nadloge so k tebi vpili, in ti si jih z nebes uslišal, in po svojim mnogim usmiljenji si jim dal rešenike,[19]) kteri naj bi jih rešili iz rók njih sovražnikov.

28. Ko so se pa počíli, so se vernili, de bi hudo delali pred

---

15. so si hotli poglavarja postaviti. Gl. 4. Mojz. 14, 4.
16. V hebrejskim: „*v svojim puntanji*“; drugi: „*v svoji nepoterpljivosti*“.
17. Bog jih je bil čudovito ohranil. Glej 5. Mojz. 8, 4: 29, 5.
18. kteri so z besedo Božjo in s pričalam svojiga lastniga pobožniga, spokorniga življenja Izraelce k vernitvi in pokori nagibali in perganjali. Učitev je tedaj pravo spričevanje resnice, ako učenik po dajanih naukih živí.
19. Glej predgovor v bukve Sodnikov.

Digitized by Google

tvojimi očmi; in pustil si jih v roki njih sovražnikov, in gospodovali so nad njimi. Tedaj so se spreobernili, in so klicali k tebi; ti pa si jih z nebes uslišal, in rešil si jih po svojim usmiljenji velikokrat.

29. In skazoval si jim,[20]) de bi se vernili k tvoji postavi; oni pa so prevzetno ravnali, in niso poslušali tvojih zapoved, in so se pregrešili v tvojih pravicah, v kterih človek živi, ako jih spolnuje; in podajali so umikajočo ramo,[21]) in bili so terdovratni, ter niso poslušali.

30. In odlašal si nad njimi veliko let,[22]) in spričeval jim po svojim duhu, po svojih prerokih; pa niso poslušali, in dal si jih v roke ljudstvam po deželah.

31. Po svojim premnogim usmiljenji pa jih nisi pokončal, in jih nisi zapustil; ker ti si Bog usmiljenja in dobrotljiv.

32. Zdaj tedaj, ti naš Bog, ki si velik, močen in strašen, ki zavezo in usmiljenje ohranuješ, ne obračaj svojiga obraza od vsiga terpljenja, ki je zadevalo nas, naše kralje, in naše kneze, in naše duhovne, in naše preroke, in naše očete, in vse tvoje ljudstvo, od dni asirskiga kralja[23]) do tega dne.

33. In ti si pravičen v vsim, kar je nad nas prišlo; ker ti si po resnici delal,[24]) mi pa smo hudobno delali.

34. Naši kralji, naši knezi, naši duhovni in naši očetje niso spolnovali tvoje postave, in niso marali za tvoje zapovedi, in tvoje spričevanja, ki si jih med njimi skazoval.

35. In v svojih kraljestvih in per tvoji veliki dobroti, ki si jim jo skazoval, in na prav prostorni in debeli zemlji, ki si jo dal vpričo njih, ti niso služili, in se niso obernili od svojih prehudobnih naklepov.

36. Glej, mi sami smo zdaj sužnji, in v deželi, ki si jo dal našim očetam, de bi jedli njen kruh, in kar dobriga ima, in mi sami smo v nji sužnji.

37. In njeni rodovi se množé kraljem, ki si jih čez nas postavil zavoljo naših grehov, in oni gospodujejo z našimi telesi, in z našo živino po svoji volji, in v veliki nadlogi smo.

38. Po vsim tem[25]) tedaj mi sami zavezo[26]) naredimo, in jo zapišemo, in naši poglavarji, naši leviti in naši duhovni jo zapečatijo.[27])

---

20. dajal si jim spričevanje. Glej 18. razl.
21. umikali so svoje ramé bremenu, ki so jim ga hotli naložiti.
22. perzanašal si jim veliko let.
23. Teglatfalasarja, ki jih je najpred nekoliko zmed desetih rodov v sužnost odpeljal.
24. ker si spolnoval, kar si obetal.
25. Po vsi ti nesreči, ki smo si jo s svojimi grehi nakopali.
26. zavezo vedne zvestobe do Boga.
27. ki sklenemo in spišemo zavezo, naši spredniki pa jo podpišejo.

Digitized by Google

X. Poglavje.

Imena duhovnov, levitov in poglavarjev, ki so ponovljeno zavezo z Bogam zapečatili. Ljudstvo se zaveže, vso postavo spolnovati, zlasti pa očitno službo Božjo s svojimi darovi podpérati.

1. Zapečatarji pa so bili: Nehemija, Atersata, Hahelajev sin, in Sedecija,
2. Saraja, Azarija, Jeremija,
3. Feshur, Amarija, Melkija,
4. Hatus, Sebenija, Meluh,
5. Harem, Merimut, Obdija,
6. Daniel, Genton, Baruh,
7. Mosolam, Abija, Miamin,
8. Maazija, Belgaj, Semeja: ti so bili duhovni.
9. Dalje leviti: Jozue, Azanijev sin, Benui, zmed sinov Henadadovih, Kedmihel,
10. in njih bratje: Sebenija, Odaja, Kelita, Falaja, Hanan,
11. Miha, Rohob, Hasebija,
12. Zahur, Serebija, Sabanija,
13. Odaja, Bani, Baninu.
14. Poglavarji ljudstva: Faros, Fahatmoab, Elam, Zetu, Bani,
15. Boni, Azgad, Bebaj,
16. Adonija, Begoaj, Adin,
17. Ater, Hezekija, Azur,
18. Odaja, Hasum, Besaj,
19. Haref, Anatot, Nebaj,
20. Megfija, Mosolam, Hazir,
21. Mesizabel, Sadok, Jedua,
22. Feltija, Hanan, Anaja,
23. Osee, Hananija, Hasub,
24. Alohes, Falea, Sobek,
25. Rehum, Hasebna, Maasija,
26. Ehaja, Hanan, Anan,
27. Meluh, Haran, Baana.
28. In drugi zmed ljudstva, duhovni, leviti, vratarji, in pevci, natineji, in vsi, ki so se ločili od ljudstev po deželah k postavi Božji, njih žene, njih sinovi in njih hčere,
29. vsi, ki so môgli uméti, so obljubili za svoje brate,[1]) tudi boljšaki med njimi, ki so prišli obljubit in perseč, de bodo živeli po Božji postavi, ki jo je bil dal Bog po Mojzesu, svojim služabniku, de bodo spolnovali in ohranili vse zapovedi Gospoda, našiga Boga, in njegove pravice in njegove šege,
30. in de ne bomo dajali svojih hčer ljudstvu po deželi, in ne jemali njih hčer svojim sinovam.
31. Tudi od ljudstev v deželi, ako sabotni dan kupivnih rečí in kar koli za potrebo pernesó na pródaj, ne bomo jemali od njih v saboto in ob posvečenim dnevu. In prosto bomo pustili sedmo leto, in térjanje vsaciga dolga.[2])
32. In si bomo zapoved naredili, de bomo dajali vsako leto tretji del sekla za potrebo hiše našiga Boga;[3])

---

1. so se pridružili v v. 1—27. imenovanim.
2. vsako sedmo leto bo prosto, ter dolgov ne bomo térjali, sužnje bomo oprostili, sadove bomo ubogim prepustili. Gl. 2. Mojz. 23, 10. 11: 3. Mojz. 25, 10. 5. Mojz. 15, 2.
3. k službi Božji. Pred je dajal vsaki Izraelec, ki je bil čez 20 let star, pol sekla za ves čas svojiga življenja. Gl. 2. Mojz. 30, 13: 4. Kralj. 12, 4.

Digitized by Google

33. za pokladne kruhe, za večno[4]) jedilno daritev, in za večno žgavno daritev, ob sabotah, ob mlajih, ob praznikih, in za posvečeno,[5]) in za greh,[6]) de se prosi za Izrael,[7]) in za vsako potrebo hiše našiga Boga.

34. Vadljali smo tedaj med duhovni in leviti in ljudstvam zastran dajanja drev, de bi se nosile v hišo našiga Boga po hišah naših očetov, ob gotovih časih, od leta do leta,[8]) de bi gorele na altarji Gospoda, našiga Boga, kakor je pisano v Mojzesovi postavi;

35. in[9]) de bi pernašali pervorojeno svoje dežele, in pervine vsiga sadja vsakiga drevesa, leto na leto v hiši Gospodovi;

36. in de bi se pervine naših sinov in naše drobnice, kakor je pisano v postavi, in pervine naših goved, in naših ovac v hiši našiga Boga dajale duhovnam, ki služijo v hiši našiga Boga;[10])

37. in de bi mi pernašali pervine svojih jedil, in svojih pitnih darov, in sadja vsiga drevja, tudi tergatve in olja, duhovnam v shrambo našiga Boga, in desetino naše zemlje levitam; oni, leviti, bodo prejemali desetino naših perdelkov iz vsih mest.

38. Duhoven pa, Aronov sin, bo z leviti v levitovskih desetinah[11]) del imel, in leviti bodo deseti del svoje desetine v hiši našiga Boga v zakladnico v hišo zaloge dajali;

39. v zakladnico namreč bodo sinovi Izraelovi in sinovi Levijevi nosili pervine žita, vina in olja; in ondi bodo posvečene posode, in duhovni, in pevci, in vratarji, in strežniki, in hiše svojiga Boga ne bomo zapustili.

XI. Poglavje.

Vsaka deseta družina, ki jo zadene vadljej, mora iti prebivat v Jeruzalem, nekoliko pa jih gre vanj prostovoljno, de so se v njem prebivavci namnožili. Zapisnik novih prebivavcov v Jeruzalemu in po druzih mestih.

1. In poglavarji ljudstva so prebivali v Jeruzalemu; ostalo ljudstvo pa je vadljalo, de bi odločili deseti del, kteri bi prebival v svetim mestu Jeruzalemu, devet delov pa po mestih.

2. In blagoslovljalo je ljudstvo vse možé, kteri so se pro-

4. za vsakdanjo jedilno daritev in za vsakdanjo i. t. d.
5. za svete rečí, olje, kadilo i. t. d.
6. v spravno daritev za greh, v odpušanje grehov.
7. V hebrejskim: *„de se spravi Izrael z Bogam“*.
8. Določili smo z vadljanjem, kakó naj bi družina za družino dajale derv za žgavne daritve, in po kterim redu naj bi jih duhovni in leviti sprejemali.
9. naložili smo si, de bomo pernašali i. t. d.
10. Pomen té verste: de bomo zlasti pervenstvo svojih sinov in nečiste živali, ki jih ne smemo darovati, z denarji odkupovali, in denar duhovnu v zakladnico nosili. Gl. 2. Mojz. 13, 12. 15.
11. Drugi: *„Bodi pa duhoven per levitih, kadar desetino pobirajo“*.

Digitized by Google

stovoljno ponudili, de bi v Jeruzalemu prebivali.[1])

3. Ti so tedaj deželini poglavarji,[2]) kteri so prebivali v Jeruzalemu, in v Judovih mestih.[3]) Prebival pa je sleherni v svoji lastini, v svojim mestu, Izrael, duhovni, leviti, natineji, in otroci Salomonovih hlapcov.

4. In v Jeruzalemu so prebivali zmed sinov Judovih,[4]) in zmed sinov Benjaminovih; zmed sinov Judovih: Ataja, sin Aziama, sinú Zaharija, sinú Amarija, sinú Safatija, sinú Malaleela; zmed[5]) sinov Faresovih:

5. Maasija, sin Baruha, sin Kolhoza, sin Hazija, sin Adaja, sin Jojariba, sin Zaharija, sin *(nekiga)* Silonca.

6. Vsi ti so sinovi Faresovi, ki so v Jeruzalemu prebivali, štiri sto osem in šestdeset močnih móž.

7. Ti[6]) pa so sinovi Benjaminovi: Selum, sin Mosolama, sin Joeda, sin Fadaja, sin Kolaja, sin Masija, sin Eteela, sin Isaja,

8. in za njim[7]) Gebaj, Selaj, devet sto osem in dvajset,[8])

9. in Joel, Zehritov sin, je bil njih sprednik, in Juda, Senuatov sin, drugi čez mesto.[9])

10. In zmed duhovnov: Idaja, sin Joaribov, Jahin,

11. Saraja, sin Helcija, sin Mosolama, sin Sadoka, sin Merajota, sin Ahitoba, poglavar v hiši Božji,[10])

12. in njih bratje, ki so službo v tempeljnu opravljali, osem sto dva in dvajset; in Adaja, sin Jerohama, sin Felelija, sin Amsita, sin Zaharija, sin Feshurja, sin Melkija,

13. in njegovi bratje, rodovinski poglavarji, dve sto dva in štirdeset; in Amasaj, sin Azreela, sin Ahazita, sin Mosolamota, sin Emerja,

14. in njih bratje, prav mogočni možje, sto osem in dvajset; in njih sprednik je bil Zabdiel, mogočnih sin.[11])

15. In zmed levitov: Semeja, sin Hasuba, sin Azarikama, sin Hasabija, sin Bonita,

16. in Sabataj in Jozabed, viši levitov, ki sta bila čez vse zunanje dela hiše Božje;

17. in Matanija, sin Miha, sin Zebedeja, sin Asafa, viši per hvalni in zahvalni molitvi, in Bekbekija, drugi[12]) med njegovimi brati, in Abda, sin Samuata, sin Galala, sin Idituna;

1. Ljudstvo je dobro srečo vošilo možem, ki so se sami ponudili v Jeruzalemu prebivati, kar jim je več stroškov prizadjalo, ko prebivanje na deželi.
2. To so oblastniki v Judeji ali v Judu, ki je zdaj bila perzijanska dežela.
3. Bolj prav po hebrejskim in po greški prestavi: ... „*v Jeruzalemu. V mestih v Judu* (v mestih po deželi) *pa je prebival sleherni*“ i. t. d.
4. so prebivali zmed sinov Judoviga rodú.
5. ki so izmed Faresovih otrók.
6. naslednji pa so sinovi Benjaminovi.
7. „*in za njim*“, namreč za Selumam.
8. z mlajšimi in njih sorodniki vred.
9. Juda je bil precej za Joelam sprednik v mestu.
10. Saraja je bil viši oglednik tempeljnoviga poslopja.
11. V hebrejskim: „*Zabdiel, sin Godolimov*“. Drugi berejo: „*sin Hagedolimov*“.
12. Bekbekija je bil koj za Matanijem.

Digitized by Google

18. vsih levitov v svetim mestu je bilo dve sto štiri in osemdeset.

19. In vratarji, Akub, Telmon in njuni bratje, kteri so per vratih varovali, sto dva in sedemdeset.

20. In drugi iz Izraela, duhovni in leviti so bili[13]) po vsih mestih Judovih, sleherni v svoji lastini.

21. In natineji, ki so stanovali v Ofelu;[14]) in Siaha in Gasfa sta bila *(glavarja)* natinejev.

22. In sprednik levitov v Jeruzalemu je bil Azi, sin Banita, sin Hasabija, sin Matanija, sin Miha. Zmed sinov Asafovih[15]) so bili pevci v službi hiše Božje.

23. Kraljeva zapoved[16]) namreč je bila nad njimi, in versta med pevci dan na dan.

24. In Fatahija, sin Mesezebelov, zmed sinov Zara, sina Judoviga, je bil kralju per roci[17]) per vsih opravilih ljudstva,[18])

25. in za hiše po vsih njih deželah. Zmed sinov Judovih so prebivali v Karjatarbi in v nje hčerah,[19]) in v Dibonu in njega hčerah, in v Kabseelu in njegovih vaséh;

26. in v Jesui, in v Moladi, in v Betfaletu,

27. in v Hasersualu, in v Bersabi, in v nje hčerah;

28. in v Šikelegu, in v Mohoni, in v nje hčerah;

29. in v Remonu, in v Sarai, in v Jerimutu,

30. v Zanoi, v Odolamu, in v njih vaséh, v Lahisu in v njegovih krajih, in v Azeki, in nje hčerah. In prebivali so v Bersabi do doline Enoma.

31. Sinovi Benjaminovi pa[20]) od Gebe v Mehmasu, in v Haji, in Betelu in njegovih hčerah:

32. v Anatotu, v Nobu, v Ananii,

33. v Asoru, v Rami, v Getaimu,

34. v Hadidu, v Seboimu, in v Nebalatu, v Lodu,

35. in v Onu, dolini umetnikov.

36. In levitov je bilo nekaj v Judu in Benjaminu.

XII. Poglavje.

Zapisnik duhovnov in levitov, ki so bili z Zorobabelam v Judejo prišli. Rodovinska versta vélicih duhovnov, ki so živeli po babilonski sužnosti. Zapisnik glavarjev duhovskih in levitovskih družin ob času véliciga duhovna, Jojakima. Slovesno posvečevanje jeruzalemskiga ozidja. Ljudstvo je zadovoljno z duhovni in leviti, ker skerbno opravljajo svojo službo v tempeljnu.

---

13. so bili razkropljeni po vsih mestih v Judu.
14. „*Ofel*“ je bil grič blizo tempeljna. Gl. 2. Kron. 27, 3.
15. „*Asaf*“ je bil pevec Davidov. Gl. 2. Kron. 35, 15.
16. zapoved Davidova jih je vezala. Glej spod. 12, 24.
17. Bil je tedaj pomočnik Nchemijev.
18. ljudstvo se je móglo v svojih potrebah k njemu obračati, ako je kralja Artakserksa kaj prosilo.
19. v njé podružnih mestih in vaséh.
20. Benjaminovi otroci pa so prebivali.

Digitized by Google

1. Ti so pa duhovni in leviti, ki so šli gori z Zorobabelam, Salatielovim sinam, in z Jozuetam: Saraja, Jeremija, Ezdra,[1])
2. Amarija, Meluh, Hatus,
3. Sebenija, Reum, Merimut,
4. Ado, Genton, Abija,
5. Miamin, Madija, Belga,
6. Semeja in Jojarib, Idaja,
7. Selum, Amok, Helcija, Idaja. Ti so bili viši med duhovni, in njih bratje ob Jozuetovim času.
8. In leviti so bili: Jesua, Benui, Kedmihel, Sarebija, Juda, Matanija, čez petje, oni in njih bratje;
9. in Bekbekija in Hani in njuni bratje, slednji v svojim opravilu.
10. Jozue pa je rodil Joakima, in Joakim je rodil Eliasiba, in Eliasib je rodil Jojada,
11. in Jojada je rodil Jonatana, in Jonatan je rodil Jedoa.
12. V dneh Joakimovih pa so bili duhovni in poglavarji družin:[2]) Sarajeve Maraja;[3]) Jeremijeve Hananija;
13. Ezdrove Mosolam; Amarijeve Johanan;
14. Milihove Jonatan; Sebenijeve Jožef;
15. Haramove Edna; Marajotove Helki;
16. Adajeve Zaharija; Gentonove Mosolam;
17. Abijeve Zehri; Miaminove in Moadijeve Felti;
18. Belgove Samua; Semajeve Jonatan;
19. Jojaribove Matanaj; Jodajeve Azi;
20. Selajeve Kelaj; Amokove Heber;
21. Helcijeve Hasebija; Idajeve Natanael.
22. Leviti in duhovni, kteri so bili ob času Eliasiba, in Jojada, in Johanana, in Jedoa družinski poglavarji, so bili popisani ob kraljevanji Darija, Perzijana.[4])
23. Družinski poglavarji sinov Levijevih so bili popisani v bukvah dnevnih pergodeb celó do dni Jonatana, Eliasiboviga sina.
24. Poglavarji levitov so bili: Hasebija, Serebija in Jozue, Kedmihelov sin, in njih bratje v svojih verstah, de bi hvalili in častili po naredbi Davida, moža Božjiga, in čuli v pravim redu.[5])
25. Matanija, in Bekbekija, Obedija, Mosolam, Telmon, Akub so bili varhi vrat in dvoriš pred vratmi.
26. Ti so bili ob času Joakima, sinú Jozueta, sinú Josedekoviga, in ob času Nehemija, vojvoda, in Ezdra, duhovna in pismarja.

---

1. Ali je bil ta uni imenitni Ezdra, pismar, ki je poznejše (1. Ezdr. 7, 1.) s kraljevim pooblastenjem spet prišel, ni določeno. Zanj govorí v. 26. 35., kjer se ta Ezdra tudi pismar imenuje; nasproti pa kaže visoka starost, ktero bi bil mógel Ezdra doseči, ker je bilo med prihodam Zorobabelovim in Nehemijevim več ko osemdeset let. — Pisavec svetiga pisma imenuje tukej nar imenitniši duhovne, de pridene deželski razredbi, ki je v prednjim poglavji popisana, tudi duhovsko.
2. glavarji so bili naslednji duhovskih družin.
3. to je, Sarajeve deržine glavar je bil Maraja.
4. to je, Darija Nota, ki je v letu 423 pred Krist. jel vladati.
5. de bi bili na straži v pravim redu. Gl. 1. Kron. 26, 5.

Digitized by Google

27. Ob posvečevanji jeruzalemskiga ozidja pa so poiskali levitov po vsih njih krajih, de bi jih v Jeruzalem perpeljali, in de bi posvečevanje in veselje obhajali z zahvaljenjem, in petjem, in s cimbalami, harpami in citrami.

28. Zbrali so se pa sinovi pevcov s poljan okoli Jeruzalema in iz vasi Netufatov,

29. in iz hiše Galgala, in iz strani Gebe in Azmaveta; zakaj pevci so si bili vasi sozidali okrog Jeruzalema.

30. In duhovni in leviti so se očistili,[6]) in so očistili ljudstvo,[7]) in vrata, in zid.[8])

31. In rekel sim poglavarjem Judovim na zid stopiti,[9]) in sim postavil dve velike versti hvalijočih.[10]) In šli so[11]) na desno po zidu proti gnojnim vratam.

32. In za njimi je šel Osaja, in polovica poglavarjev Judovih,

33. in Azarija, Ezdra, in Mosolam, Juda, in Benjamin, in Semeja, in Jeremija;

34. in zmed sinov duhovnov s trobentami: Zaharija, sin Jonatana, sin Semeja, sin Matanija, sin Mihaja, sin Zehurja, sin Asafa,

35. in njegovi bratje:[12]) Semeja, in Azareel, Malalaj, Galalaj, Maaj, Natanael, in Juda, in Hanani s pevskim orodjem Davida, moža Božjiga; in Ezdra, pismar, spredej pred njimi per studenčnih vratih.

36. In šli so, unim[13]) nasproti, po stopnjicah Davidoviga mesta[14]) na zid nad Davidovo hišo in do vodnih vrat proti jutru.[15])

37. In druga versta zahvalo prepevajočih je šla nasproti, in jez za njo, in polovica ljudstva[16]) je bila po zidu in nad stolpam peči, in do nar širjiga zidú,

38. in na Efrajmovih vratih, in na starih vratih, in na ribjih vratih, in na stolpu Hananeelu, in stolpu Ematu, in do ovčjih vrat; in ustavili so se per stražnih vratih.

39. Tako ste stale dve versti hvalijočih v hiši Božji, in jez, in polovica mestne gosposke z menoj,

40. in duhovni Eliakim, Maasija, Miamin, Miheja, Elioenaj, Zaharija, Hananija s trobentami,

41. in Maasija, in Semeja, in Eleazar, in Azi, in Johanan, in Melkija, in Elam, in Ezer. In glasno so peli pevci; Jezraja pa je bil predstojnik.

---

6. po postavi. 3. Mojz. 15, 5: 2. Kron. 29, 34.
7. in so očistili zmed ljudstva take, ki so imeli kak postavin madež nad seboj.
8. so očiševali mende s kropljenjem z blagoslovljeno vodo ali daritevsko kervijo.
9. ki je bil prav širok in na verhu raven.
10. sim napravil dve trumi (procesije), ki ste šle z eniga mesta, ena na desno ena na levo, po zidu proti tempeljnu (v. 39.).
11. kar jih je bilo v eni versti ali trumi (v. 38.).
12. „*njegovi*“, namreč Zaharijevi bratje so naslednji.
13. tistim namreč, ki so na levo šli (v. 37.).
14. sionskiga hriba, ob kterim je bil zid.
15. Bolj prav je ta versta v hebrejskim: „*In šli so spredej pred njimi. In per studenčnih vratih, ki so bile njim nasproti, so šli po stopnjicah k mestu Davidovimu*“ i. t. d.
16. polovica druziga ljudstva zunej pevskih kardel.

Digitized by Google

42. In darovali so tisti dan velike klavne darove, in so bili veseli; Bog jih je bil namreč razveselil z velikim veseljem; pa tudi njih žene in otroci so se veselili, in veselje Jeruzalema se je deleč slišalo.

43. Postavili so tudi tisti dan može, duhovne in levite, čez zakladne hrambe za pitne daritve,[17]) in za pervine, in za desetine, de so jim rekli mestni poglavarji, jih vanje nositi s spodobno zahvalo; ker Juda se je veselil nad duhovni in leviti, ki so zraven stali.

44. In spolnovali so, kar jim je bilo preskerbeti za svojiga Boga, in kar je bilo preskerbeti za spravo;[18]) in pevci in vratarji *(so delali)* po zapovedi Davida in Salomona, njegoviga sina;

45. ker v dneh Davidovih in Asafovih so bili od nekdaj spredniki postavljeni čez pevce, kteri so v pesmih Bogu čast in hvalo dajali.

46. In ves Izrael je ob času Zorobabelovim in ob času Nehemijevim pevcam in vratarjem sleherni dan dele dajal, in posvečevali so levitam,[19]) in leviti so posvečevali[20]) Aaronovim sinovam.

XIII. Poglavje.

Amončani in Moabljani se odpravijo iz Jeruzalema. Ko Nehemija iz Jeruzalema odide k perzijanskimu kralju, in delj časa per njem ostane, da Eliasib, véliki duhoven, Tobiju, svojimu svaku in nar hujšimu sovražniku judovskiga ljudstva, prostorn hram v tempeljnovim poslopji, in veliko hudiga se ta čas med ljudstvo vtepe. Ko Nehemija spet v Jeruzalem pride, vse Tobijeve rečí iz tempeljna izmeče, in pregrešne razvade zmed ljudstva odpravlja.

1. Tisti dan pa[1]) se je bralo v bukvah Mojzesovih, de je ljudstvo slišalo, in našlo se je v njih zapisano, de Amončani in Moabljani ne smejo hoditi v zbirališe Božje vekomej ne, 5. Mojz. 23, 3.

2. zato, ker Izraelovim otrokam niso bili prišli naproti s kruham in z vodo, in ker so Balaama zoper nje najeli, de bi jih preklinjal; naš Bog pa je preklinjanje v blagoslov spremenil.

3. Zgodilo se je pa, kadar so postavo poslušali, so odločili vsakiga ptujca od Izraela.[2])

4. In pred tem[3]) je bil Eliasib, duhoven, kteri je bil viši per zakladnici hiše našiga Boga, in Tobijev sorodovinec,[4])

5. in mu je naredil veliko za-

---

17. Drugi prestavljajo: *„za povzdignjeno“*, to je, za daritevne rečí sploh.
18. za očiševanje (v. 30.). Drugi prestavljajo: *„Spolnovali so zapovedi svojiga Boga in zapovedano očiševanje“*.
19. in dajali so posvečene (Bogu darovane) rečí, desetino levitam.
20. in leviti so dajali desetinsko desetino.
1. Neki dan pa se je bralo v bukvah i. t. d.
2. odločili so vse, ki niso bili Izraelci, zlasti ptuje žene, s kterimi so otroke imeli, z otroci vred.
3. še preden je bil Nehemija prišel, je bil Eliasib.
4. svak Tobijev, Amončan, ki je bil že z mladiga Judam sovražnik.

Digitized by Google

kladnico,[5]) kamor so pred njim[6]) darove[7]) devali, in kadilo, in posode, in desetino žita, vina in olja, dele levitov, in pevcov, in vratarjev,[8]) in pervine za duhovne.

6. Per vsim tem pa nisim bil v Jeruzalemu; ker sim v dva in tridesetim letu Artakserksa, babilonskiga kralja, prišel k kralju.[9]) In k koncu dni[10]) sim kralja prosil.[11])

7. In prišel sim v Jeruzalem, in sim spoznal hudo, ktero je bil Eliasib zavoljo Tobija storil, de mu je zakladnico napravil v predvorih hiše Božje.

8. In zleg se mi je zdel velik. In pomêtal sim posode Tobijeve hiše iz zakladnice,

9. in sim ukazal, zakladnice očistiti; in znesel sim spet tje posode Božje hiše, jedilni dar in kadilo.

10. In zvedil sim, de levitam niso bili dajani njih deli, in de so leviti in pevci in ti, ki so stregli, pobegnili, slednji v svoj kraj;[12])

11. tedaj sim se potegnil za to reč zoper gosposko, in sim rekel: Zakaj smo zapustili hišo Božjo? In zbral sim jih,[13]) ter sim jih postavil na njih stopnje.[14])

12. In ves Juda je pernesel desetino od žita, vina in olja v žitnice.[15])

13. In postavili smo čez žitnice Selemija, duhovna, in Sadoka, pisarja, in Fadaja zmed levitov, in zraven njih Hanana, sina Zahurja, sina Matanijeviga; ker oni so bili zvesti spoznani, in njim je bilo zaupano razdeljevanje med njih brate.

14. Spomni se me, moj Bog, zavoljo tega, in ne zbriši mojih dobrih del, ki sim jih storil za hišo svojiga Boga in za njegove šege.[16])

15. Tiste dni sim vidil v Judu

---

5. Tempeljna se je deržalo več druzih poslopij, ki so bile ali za shrambe ali za duhovske stanovanja odločene, in v teh je Eliasib svojimu svaku Tobiju velik del pospravil, v kterim naj bi stanoval in svoje rečí hranil. To je bilo grozovitno ognušenje tempeljna Gospodoviga.
6. preden je bil Tobija tje prišel.
7. to je, jedilne darila ali jestvine spravljali.
8. levitam, pevcam in vratarjem dolžne darila.
9. Ko se je to godilo, nisim bil v Jeruzalemu; ker sim se bil na Perzijansko k kralju vernil; v letu sveta 3572, pred Kristusam pa 432 let.
10. to je, čez nekaj časa. Nekteri menijo: čez eno leto; tode v enim letu bi se razvade v desetinah ne bile môgle tako pomnožiti, kakor se v 10. versti pripoveduje; tudi bi po enim letu iz namešanih zakonov, ki so jih mógli še le po Nehemijevim odhodu sklepati, ne bilo še otrok, kteri so že lahko govorili (v. 24.). Vse okolišine kažejo, de je drugi prihod Nehemijev bil perve leta Darija Nota (zgor. 12, 22.).
11. de bi smel spet iti v Jeruzalem.
12. Ljudstvo je vidilo, de je neverski Tobija prejemal prihodke od svetih daril: torej je jenjalo svoje desetine prav dajati.
13. zbral sim levite in pevce.
14. in sim jih postavil v njih službe.
15. v založne shrambe v tempeljnu.
16. ko sim zidanje tempeljna pospeševal, in sveto službo Božjo pomagal spet vpeljati.

Digitized by Google

ljudi v saboto tlačivnice tlačiti, snope nositi, in na osle nakladati vino, in grozdje, in smokve, in vsakoršne bremena, in sabotni dan v Jeruzalem nositi. In spričeval sim,[17]) naj prodajajo ob dnevu, kadar se sme prodajati.

16. In Tirci so v njem[18]) prebivali, kteri so ribe in vsakoršne reči na prodaj nosili, in ob sabotah prodajali Judovim sinovam v Jeruzalemu.

17. Tedaj sim kregal boljšake v Judu in sim jim rekel: Kakošna huda reč je to, ki jo počenjate, in sabotni dan oskrunjate?

18. Ali niso naši očetje tako delali, in ali ni naš Bog[19]) poslal vse te nesreče nad nas in nad to mesto? In vi še zvišujete serd na Izrael, ker saboti nečast delate?

19. In ker bi mógle vrata v Jeruzalem počivati sabotni dan,[20]) sim rekel, de naj vrata zapró, in sim zapovedal, de naj jih ne odpérajo do po saboti; in nekaj svojih hlapcov sim k vratam postavil, de bi nihče ne nosil vanj kake butare sabotni dan.

20. Takó so ostali kupci in oni, ki so razne reči prodajali, zunaj pred Jeruzalemam enkrat ali dvakrat.

21. In jez sim zoper nje pričal,[21]) in sim jim rekel: Zakaj ostajate pred zidam? Ako še enkrat to storite, vas bom prijel. In od tistiga časa niso več hodili v saboto.

22. Rekel sim tudi levitam, de naj se očistijo, in pridejo, vrata varovat in sabotni dan posvečevat. Tudi za to tedaj se me spomni, moj Bog, in perzanašaj mi po obilnosti svojiga usmiljenja!

23. In tiste dni sim vidil tudi Jude, ki so azoške, in amonske, in moabske žene jemali.

24. In njih otroci so govorili na pol po azoško,[22]) in niso znali po judovsko[23]) govoriti, in govorili so jezik obeh ljudstev: vse križém.

25. In kregal sim jih, in preklel,[24]) in otepel nekaj móž zmed njih, in sim jim izpulil lase,[25]) in sim jih per Bogu zarotil, naj nikar ne dajejo svojih hčer njih sinovam,[26]) in naj ne jemljejo njih hčer za svoje sinove, in sami za se, rekoč:

26. Ali ni v ti reči grešil Salomon, Izraelov kralj? In vender ni bil med mnogimi ljudstvi noben kralj njemu enak; in ljub je bil svojimu Bogu, in Bog ga je postavil kralja čez ves Izrael; in

17. resnico, ter sim jim ukazal, naj i. t. d. Drugi prestavljajo: *„In sim jih zaroti!, de naj“* i. t. d.
18. namreč v Jeruzalemu prebivali.
19. ali ni naš Bog za to poslal vse te nesreče?
20. na večer, pred saboto tisti večer.
21. resnico; ali pa: sim jim zažugal, ali sim jih zarotil.
22. Otroci ptujih mater so govorili nekoliko materen jezik, nekoliko pa očetoviga.
23. niso znali čisto judovsko govoriti.
24. to je, in sim jih izobčil ali iz srenje pahnil.
25. Nehemija je z izobčenjem sklepal tudi telesno strahovanje, ki je bilo per Judih sodnijska kazen. Gl. 5. Mojz. 25, 2. Izpuljava las na glavi je bilo v sramoto, in v znamnje, de so se s svojimi ženitvami ogerdili.
26. naj ne dajejo svojih hčer sinovam ptujih narodov.

Digitized by Google

vender so ga zapeljale ptuje žene v greh. 3. Kralj. 3, 7: 11, 1. 4.

27. Ali bomo tudi mi nepokorni, in vso to veliko hudobijo delali, de bi se pregreševali zoper svojiga Boga, in ptujke za žene jemali?

28. Zmed sinov Jojada, sinú Eliasiba, vélikiga duhovna, pa je bil eden zet Sanabalata,[27]) Horončana, in spodil sim ga od sebe.[28])

29. Pomni, Gospod, moj Bog, njim, ki skrunijo duhovstvo, in duhovsko in levitovsko pravico!

30. Očistil sim jih tedaj vsih ptujk, in sim postavil redove duhovnov in levitov, vsakteriga k njegovi službi,

31. in k darovanju derv ob postavljenih časih,[29]) in k pervinam; spomni se me, moj Bog, k dobrimu![30]) Amen!

---

27. se je oženil s hčerjo ajdovskiga Sanabalata.

28. iz dežele, ki je bil nevreden, de bi altarjevo službo opravljal. Berž ko ne, se ni hotel ločiti od svoje neverske žene.

29. po določeni versti. Glej zgor. 10, 34.

30. Nehemija si je bil sicer svest svojih dobrih namenov in djanj; vender pa jih zročuje Bogu v poterjenje, se ne zanaša na svoje zasluženje, temuč prosi Boga pomoči in povračila.

Digitized by Google

VVOD

v

Tobijeve bukve.

Tobijeve bukve obsegajo prijetno in podučno zgodbo obeh Tobijev, očeta in sina. Oba sta bila po asirskim kralji Salmanasarji (4. Kralj. 17, 6.) v sužnost v Ninive odpeljana, in sta ondi Mojzesovi postavi zvesta ostala kakor v svoji domači deželi, in sta svojim sovernikam, namreč njim, ki so bili z njima enake vere, tudi na ptujim lep zgled stanovitne vere in serčne pobožnosti dajala. Pobožni oče je bil v mnogoterim terpljenji, ki ga je zadevalo, zgled poterpežljivosti in vdanosti v Božje naredbe. Po posebnim Božjim razsvetljenji je Tobija spoznal pravo pot v zveličanje, ter je dajal lepe poduke k pobožnimu življenju; tudi je po Božjim razodenji napovedoval razdjanje mesta po imenu Ninive, vernitev Izraelcov v njih domačijo, spreobernjenje nevernikov in prihodnje veličastvo noviga Jeruzalema. Tobija, njegov sin, je bil zgled pokoršine in vsih čednost dobriga otroka. Po splošni in dobro uterjeni misli katoliških razlagavcov svetiga pisma sta oba Tobija te bukve pisala do povesti od smerti mladiga Tobija (pogl. 14, 4—17.), ktero je, berž ko ne, kak njegov rodovinec dodjal. V kterim jeziku so bile bukve spisane, se ne vé. Sveti Hieronim jih je iz kaldejskiga spisa, ki se je pa zgubil, v latinsko prestavil, in iz latinskiga je naša prestava; memo te pa so bile še druge prestave. Med njimi slovi zlasti greška prestava sedemdeset tolmačev, ktero so sveti očetje pred svetim Hieronimam rabili. De so te bukve svete bukve, spričuje ustno sveto izročilo. Naj starejši sveti očetje so jih imeli za Božje bukve, in vesoljni cerkveni zbor v Florencu pod papežem Evgenijem IV. in poslednji cerkveni zbor v Tridentu jih drugim bukvam svetiga pisma peršteva.

Digitized by Google

TOBIJEVE BUKVE.

I. Poglavje.

Tobija je rojen v Neftalijevim rodu v mestu po imenu Tizbe. Od svojih mladih nog služi Gospodu tudi med hudobnimi ljudmi. Ko odraste, vzame za ženo Ano, in dobí od njé sinú, ki mu da imé Tobija. V asirski sužnosti zadobí Tobija milost per kralji Salmanasarji, in skazuje svojim ubogim rojakam mnoge dobrote. Pod kraljem Senaheribam zgubí vse svoje premoženje, pod njegovim naslednikam pa ga spet nazaj dobí.

1. Tobija je bil iz rodú in mesta Neftalijeviga,[1]) (ktero je v zgornjih straneh Galileje, nad Naasonam,[2]) za potam,[3]) ki drží proti zahodu; in ima na levi strani[4]) mesto Sefet).

2. Ko je bil vjet odpeljan v dnevih Salmanasarja, asirskiga kralja,[5]) tudi v sužnosti deržan, pota pravice ni bil zapustil,[6])

3. takó de je vse, kar je premogel, vsak dan dajal svojim sovjetim bratam, ki so bili iz njegoviga rodú.[7])

4. In ako ravno je bil nar mlajši med vsimi v Neftalijevim rodu, vender ni delal nič otročjiga v djanji.[8])

5. In ko so vsi hodili k zlatim teletam, ktere je bil Jero-

1. V greški prestavi se imenuje mesto „*Tizbe*“. Tobija je tedaj živel v kraljestvu deseterih rodov, ki so bili od Judoviga rodú odpadli, in so zlate teleti molili; per vsim tem je bil vender le vnet častivec praviga Boga, in je bil tudi med hudobnimi Bogu vdan in dober.

2. to je, na severni ali polnočni strani Naasona, ki je bilo mesto v Neftalijevim rodu.

3. to je, na zahodnji ali večerni strani pota.

4. „*in* (to mesto Tobijevo) *ima na levi strani*“, to je, proti severju. Jutrovec se oberne z obličjem proti izhodu, kadar hoče lego krajev določiti.

5. Gl. 4. Kralj. 17, 3 : 18, 9. Ko je Telgatfalnasar vpervič Izraelce v sužnost peljal, se je bil Tobija, berž ko ne, z begam odtegnil.

6. to je, tudi v sužnosti med malikovavci ni bil zgubil vere in ljubezni do Boga. Božja postava je resnica in pravica. Na potu resnice in pravice je tisti, kteri se Božje postave derži, in se ne da od njé odverniti. Gl. Ps. 118, 30.

7. Kteri so pot pravice nastopili, svojiga serca na časno blago ne navezujejo, od svoje obilnosti ubogim podelujejo, in sami revno živé.

8. Poleg greškiga je bil Tobija sirota, ker je bil še otrok očeta zgubil, in njegova mati Debora ga je zredila. Še mlad je gospodarstvo prevzel, in se je per tem moško obnašal.

Digitized by Google

boam, izraelski kralj, napravil, se je on sam ogibal družine vsih; 3. Kralj. 12, 28.

6. hodil pa je v Jeruzalem v tempelj Gospodov, in je tam môlil Gospoda, Izraeloviga Boga, ter je zvestó daroval vse svoje pervine in svoje desetine,

7. takó de je tretje leto[9]) novakam v veri[10]) in ptujcam vso desetino dajal.

8. Té in druge take rečí je že ko mladenček po Božji postavi delal.

9. Ko je bil pa zrastel mož, je vzel za ženo Ano iz svojiga rodú, in je iz njé spočel sina, kterimu je dal svoje imé,

10. in ga je od mladosti učil, Boga se bati in zderževati se vsiga greha.

11. Ko je tedaj s svojo ženo in sinam v sužnost prišel v mesto Ninive k vsimu svojimu rodu,[11])

12. (ako ravno so vsi jedli od jedí nevernikov),[12]) je on varoval svojo dušo, in se ni ognusil nikoli z njih jedmi.

13. In ker je iz vsiga svojiga serca v Gospoda mislil, mu je Bog milost dal per Salmanasarji, kralji,[13])

14. in dal mu je oblast, hoditi, kamor koli bi hotel, in mu je bilo dopušeno, delati, kar koli bi hotel.

15. Hodil je tedaj k vsim, ki so bili v sužnosti, in jim je dajal zveličavne opominjanja.

16. Ko je bil pa prišel v Ragez, mesto Medijanov, in je od tega, s čimur ga je bil kralj obdaroval, še deset talentov srebra imel;[14])

17. in ko je vidil med veliko trumo svojih rojakov Gabela potrebniga, kteri je bil njegove rodovine, mu je dal na rokopis[15]) omenjeno težo srebra.[16])

18. Čez veliko časa pa, potem ko je bil kralj Salmanasar umerl, in ko je njegov sin Senaherib za njim kraljeval, in je Izraelove otroke sovražil,

19. je Tobija vsak dan hodil k vsim svojim rojakam, ter jih je tolažil, in slednjimu od svojiga premoženja delil, kolikor je mogel:

20. lačnim je dajal jesti, nage je oblačil, mertve in ubite pa je skerbno pokopoval.[17])

21. Poslednjič ko se je bil kralj

9. ob koncu slednjiga tretjiga leta. Glej 5. Mojz. 14, 28. 29.

10. „*novakam v veri*“, to je, spreobernjenim ajdam, ki so med Judi živeli. Ti niso imeli zemljišne lastine, in so torej mógli od milošnje živeti, ker druziga zaslužka niso lahko dobili.

11. kteri je bil že poprej v sužnost odpeljan. Gl. 4. Kralj. 15, 29.

12. od jedí, ktere so bile Judam v postavi prepovedane, na pril. svinjína i. t. d. Gl. 3. Mojz. 11.

13. Poleg greške prestave je kraljev dvor z živežem previdoval.

14. to je, okoli petnajst tavžent tolarjev.

15. na dolžno pismo, vender pa brez obrest. Poleg greškiga Gabel ni rabil teh denarjev, temuč jih je zapečatene hranil. Pogl. 9, 5. v greškim.

16. to je, omenjeni znesek. Beseda „*teša*“ je odtod, ker so stare čase srebro in zlato odtehtovali, ne pa kovaniga odštevali.

17. Velika sramota je bila, trupla hudodelnikov nepokopane pušati; ker si Jutrovec v veliko nesrečo šteje, ako bi bilo njegovo truplo zverinam prepušeno (Jer. 8, 2: 22, 19.); zato je bilo pokopovanje takih merličev posebno delo ljubezni.

Digitized by Google

Senaherib vernil, ter je iz Judeje bežal pred šibo, s ktero je bil Bog njega[18]) zavoljo njegoviga preklinjanja udaril, in ko je serdit veliko Izraelovih otrók pomoril, je Tobija njih trupla pokopoval. 4. Kralj. 19, 35. Sir. 48, 24: 2. Mak. 8, 19.

22. Ko je bilo pa to kralju povedano, je ukazal ga umoriti, in je vse njegovo premoženje vzel.[19])

23. Tobija pa je s svojim sinam in z ženo zbežal, in se je zbosan[20]) perkrival; ker njih veliko ga je rado imelo.

24. Čez pet in štirdeset dni pa so kralja njegovi lastni sinovi umorili, 4. Kralj. 19, 37: 2. Kron. 32, 21. Iz. 37, 38.

25. in Tobija se je vernil na svoj dom, in vse njegovo premoženje mu je bilo povernjeno.

II. Poglavje.

Tobija povabi ubozih rojakov na gostijo, in po noči pokopuje ubite Izraelce. Ko se ves spehan k steni svoje hiše uleže, mu iz lastovčniga gnjezda gorke blato v očí pade, in oslepí. Tobija poterpežljivo prenaša svojo slepoto, in ohrani svoje zaupanje v Boga, desiravno ga njegovi prijatli zavoljo tega zasmehujejo. Ana pernese kozliča k hiši, Tobija pa skerbí, de bi kje ne bil ukraden, torej ukaže, ga nazaj dati.

1. Po tem pa, ko je bil praznik Gospodov,[1]) in je bilo dobro kosilo napravljeno v hiši Tobijevi,[2])

2. je rekel svojimu sinu: Pojdi, in perpelji nektere iz našiga rodú, ki se Boga bojé,[3]) de se bodo z nami gostili.[4])

3. In ko je bil šel, in se vernil, mu je povedal, de nekdo zmed izraelskih otrók zadavljen leží na cesti. In berž je skočil s svojiga mesta,[5]) ter je kosilo popustil, in je teš prišel k merliču,

4. in ga je vzel, in skrivši

---

18. „*njega*“, to je, njegovo vojskino trumo.

19. Tobija je svoje ko hudodelnike umorjene rojake pokopoval, in se zavoljo tega ni bal zamére per kralji; zakaj po misli svetiga Ambroža bi si bil Tobija v greh štel, ako bi bil dolžnost ljubezni iz strahú pred smertjo opušal; on je celó smert imel za ceno in plačilo svojiga usmiljenja, ki ga je nad mertvimi skazoval.

20. to je, skorej ves nag, réven, prazen; per svojih prijatlih se je skrival, ter celo nič svojiga ni imel.

1. Poleg greškiga „*binkoštni praznik*“.

2. O praznikih nam je dopušeno, de si po svojim premoženji boljši obed perpravimo, tode per tem nikdar nikoli keršanske treznosti, zmérnosti in pobožnosti v nemar ne pušajmo.

3. V greškim: „*revne bogaboječe*“.

4. Takó je Tobija spolnoval, kar je bilo po Mojzesovi postavi zapovedano (5. Mojz. 16, 11. 14.). Ako mi kristjani k svoji mizi ubozih ne vabimo, jim pa vsaj kaj od svoje mize dajajmo, ter poskerbímo, de bodo siromaki, ki si vsakdanjiga kruha ne morejo perslužiti, vsaj s potrebnim živežem prevideni. Glej Luk. 14, 12. 13.

5. s svojiga sloniša ali ležiša. Jutrovci per mizi na svojih počivalih ali blazínah bolj sloné ali ležé, kakor pa sedé.

Digitized by Google

nesel v svojo hišo, de bi ga po solnčnim zahodu varno[6]) pokopal.

5. In ko je bil merliča skril, je jedel svoj kruh v žalosti in trepetu,

6. in se je spomnil tiste besede, ki jo je Gospod po preroku Amozu govoril: Vaši praznični dnevi se bodo v jok in žalost premenili.[7]) Amoz 8, 10.

7. In ko je bilo solnce za goro šlo, je šel in ga je pokopal.

8. Vsi njegovi prijatli pa so ga svarili,[8]) rekoč: Že je bilo zapovedano zavoljo te reči te umoriti, in komej si smertnimu povelju ubežal, in spet mertve pokopuješ.

9. Tobija pa, ki se je bolj bal Boga kakor kralja,[9]) je trupla umorjenih pobiral, in jih v svoji hiši skrival, in o polnoči pokopoval. Zgor. 1, 21.

10. Pergodilo se je pa, de je nekiga dne od pokopovanja truden na svoj dom prišel, in ko se je k steni[10]) ulegel in zaspal,

11. mu je v spanji iz lastovčniga gnjezda gorko blato padlo v oči, in je oslepel.[11])

12. To skušnjo pa je Gospod zato pustil nad njega priti, de bi se dajal naslednikam zgled njegove poterpežljivosti, kakor tudi svetiga Joba.

13. Zakaj ker se je od svoje mladosti vselej Boga bal, in je njegove zapovedi spolnoval, se ni zoper Boga pertožil, de je nadloga slepote nadinj prišla,[12])

14. temuč je nepremakljiv ostal v Božjim strahu, in je Boga hvalil vse dni svojiga življenja.[13])

15. Zakaj kakor so svetiga Joba kralji[14]) zasramovali, takó so njegovi sorodniki in znanci

6. to je, natihama, de bi ga kdo ne zapazil.

7. Prerok govorí tukej od razdjanja kraljestva Izraeloviga. Amoz je prerokoval ob kraljevanji Ozija, kralja Judoviga, in Jeroboama, kralja Izraeloviga, kakih 80 let pred to prigodbo, ki se tukej v misel jemlje. Tobija je torej pridno bral sveto pismo, in se je ob primerjeni priložnosti z njim tolažil in v dobrim poterdoval.

8. so ga grajali, ter so mu očitali.

9. Ako bi se bil Tobija ljudi bal, bi se bil gotovo njih poveljem podvergel; ker je pa prava pobožnost v njegovim sercu kraljevala, ga nobena prepoved ni môgla uderžati, de bi ne bil svojim rojakam tega skazoval, kar jim je bil po svoji ljubezni dolžan. Tedaj je vse na tém, kakošen duh nas vódi.

10. svoje hiše. Bil je pretruden, de bi se bil poprej po Mojzesovi postavi mogel očistiti, preden je v hišo stopil; ker tedaj neočišen ni smel v hišo k svojim, torej je zunej pod steno obležal in zaspal.

11. Nam pač ne gre preiskovati, kakó se je to zgodilo; za našo vero je dosti, de sveto pismo to spričuje. Memo tega pa ajdovski naravoznanec Plini sam pravi, de ima lastovčjek lastnost izsušiti in žgati, in de zavoljo tega mlade lastovice dostikrat same oslepé. To blato je Tobiju, berž ko ne, še preden je spal, v oči padlo. Takó greško sveto pismo tudi naravnost pové.

12. Oslépel je, pravi sveti Ambrož, pa se ni pertožil, de bi bil rekel: Ali je to plačilo za vse moje dobrodelno prizadevanje? Bolj ga je to bolelo, de ni mogel svojih milostnih del opravljati, kakor pa to, de je zgubil luč svojih oči.

13. Boga je hvalil, de mu je tolikanj pobožne misli dal in ohranil; ker njegovo pobožno življenje mu je bil obilen vir tolažbe in zveličanja.

14. to so trije prijatli Jobovi, ki so bili arabljanski pastirski knezi ali poglavarji. Job. 2, 11.

Digitized by Google

njega življenje zasmehovali, rekoč:

16. Kje je tvoje upanje, zavoljo kteriga si milošnjo dajal in mertve pokopoval?[15])

17. Tobija pa jih je svaril, rekoč: Nikar takó ne govoríte!

18. Zakaj otroci svetnikov smo,[16]) in čakamo tistiga življenja, ki ga bo Bog njim dal, ki mu svoje vere nikoli ne umaknejo.[17])

19. Ana pa, njegova žena, je vsak dan hodila k tkavskimu delu, in je pernašala živeža, kolikor ga je z delam svojih rok mogla perdobiti.[18])

20. Pergodilo se je tedaj, de je kozliča dobila in domú pernesla.

21. Ko ga je pa njé mož slišal meketati, je rekel: Glejte, de bi kje ne bil ukraden! Dajte ga njegovimu gospodarju nazaj; ker kaj ukradeniga ne smemo ne jesti, ne se dotakniti.[19]) 5. Mojz. 22, 1.

22. Na to je njegova žena serdita odgovorila: Očitno je tvoje upanje prazno, in tvoje milošnje so se zdaj skazale.[20]) Job. 2, 9.

23. In s temi in z drugimi takimi besedami mu je očitala.

III. Poglavje.

Slepi Tobija prósi Boga, de naj ga k sebi vzame. Sara, Raguelova hči, pokrega deklo zavoljo nekiga zadolženja, dekla pa se razserdi, in jo zmérja z morivko sedmérih móž, ki jih je bil hudobni duh pomoril, slednjiga pervo noč po poroki. Sara prósi Boga, de naj jo reši take in tolike sramote, ali pa naj jo k sebi vzame. Bog usliši obeh molitev, ter pošlje angelja Rafaela, jima pomagat.

1. Tedaj je Tobija zdihnil, in je začel moliti s solzami,

2. in je rekel: Pravičen si, Gospod, in vse tvoje sodbe so

---

15. Kje je tvoje časno plačilo, ki si ga za svoje dobre dela perčakoval?

16. to je, očakov, Abrahama, Izaka in Jakopa smo, ki so druziga, boljšiga življenja upali. Hebr. 11, 9. 10.

17. to je, ki mu nikoli neverni in nezvesti ne postanejo. Storjeni grehi nam upanja v večno zveličanje ne vzamejo, ako nad njimi resnično in pravo pokoro delamo. To nam spričuje zgled Davidov in druzih pravih, pobožnih spokornikov.

18. Tobija je bil po svoji radodarnosti (v. 22.) obožal, in verh tega še slep je bil nezmožen, si kaj prislužiti; zató je mogla njegova žena toliko bolj delati in za preživitek skerbeti.

19. Poleg greškiga je žena rekla, de je kozliča na plačilo poverhu dobila. Tega Tobija ni verjel, in je zatorej ukazal, ga nazaj dati. Tobija je mogel mende kak vzrok imeti, de se na ženo ni zanesel; sicer bi bila ta sumljivost pregrešna.

20. Drugi prestavljajo: *„in vidi se, kaj de tvoje milošnje pomagajo“*. Ti si mislil, de si boš s svojo milošnjo srečo pridobil; zdaj se pa vidi, de je bilo vse tvoje upanje prazno.

Digitized by Google

pravične, in vse tvoje pota[1]) so milost in resnica[2]) in pravica.[3])

3. In zdaj, Gospod, spomni se me, in ne mašuj se nad mojimi grehi, in ne spominjaj se moje in mojih staršev hudobije.

4. Ker nismo bili pokorni tvojim zapovedim, zato smo izdani v rop, in v sužnost, in v smert, in v pregovor, in v zasmehovanje vsim ljudstvam, med ktere si nas razkropil. 5. Mojz. 28, 13.

5. In zdaj, Gospod, velike so tvoje sodbe, ker nismo po tvojih zapovedih ravnali, in nismo odkritoserčno hodili pred teboj.

6. In zdaj, Gospod, stori z menoj po svoji volji, in zapovej, de bo moja duša v miru sprejeta; ker meni je boljši umreti, kakor živeti.[4])

7. Pergodilo se je pa ravno tisti dan, de je Sara, Raguelova hči v Ragezu,[5]) medijanskim mestu, tudi očitanje slišala od ene zmed dekel svojiga očeta;

8. ker je bila sedem možem dana, in jih je hud duh z imenam Asmodej[6]) umoril, kakor hitro so bili k nji prišli.

9. Ko je tedaj to deklo zavoljo nekiga njeniga pregrešenja pokregala, ji je le ta odgovorila, rekoč: O de bi nikoli ne sina, ne hčere ne vidili od tebe na zemlji, ubijavka svojih móž!

10. Hočeš mar tudi mene umoriti, kakor si že sedem móž umorila? Na te besede je šla v zgornji hram svoje hiše, in tri dni in tri noči ni ne jedla, ne pila;

11. temuč je v molitvi ostala, in s solzami Boga prosila, de bi jo rešil té sramote.[7])

12. Pergodilo se je pa tretji dan, ko je molitev dokončala, in Gospoda hvalila,

13. je rekla: Češeno bodi tvoje

---

1. *„vse tvoje pota“*, to je, vse tvoje naredbe.
2. so milostljiva, dobrotljiva, resnična, prava skerb za našo srečo.
3. tvoje naredbe so pravične.
4. Takó so svetniki večkrat prosili (Job. 7, 15: 3. Kralj. 4: 2. Kor. 1, 8.), pa so prosili le z Božjo voljo zedinjeni. Tudi Tobija je želel umreti, de bi večni mir in pokoj v boljšim življenji najdel, pa se je tudi v tem popolnama v voljo Božjo vdal.
5. ali v Ekbatanah (primeri spod. 7, 1. in 9, 3.), ki se jim je tudi Ragez reklo; tedaj je bil ta Ragez drugi od zgornjiga Rageza (1, 16: 5, 8.), kjer je Gabel stanoval.
6. to je, pokončavec. De je Bog hudim duhovam včasih dopustil, ljudem škodovati, je nauk svetiga pisma sploh in zlasti stare zaveze (Job. pogl. 1. 2.). Zakaj pa je Bog to v posebnih prigodkih dopustil, tega ne moremo vselej razumeti. Zakaj je Bog hudimu duhu, pokončavcu po imenu, dopustil, sedem móž Sarinih pervo noč po ženitvi umoriti, se lahko iz pogl. 6, 17. razvidi. Satan je imel oblast čez nečistnike, ki so se z živinsko, grešno poželjivostjo pobožni, deviški Sari bližali, in Bog je dopolnil po Asmodeji tisto sodbo, s ktero se večkrat (1. Mojz. 38, 6—11.) nad takimi živinskimi razuzdanci mašuje. Do pobožne Sare pa hudi duh ni imel nobene oblasti, in ona je bila perhranjena možu, ki je je bil bolj vréden.
7. Sara ne prosi Boga, de naj jo reši dékliniga očitanja, ki ga je poterpežljivo prenašala, temuč te sramote, de bi sploh za ubijavko svojih móž veljala, in nerodovitna ostala.

Digitized by Google

imé, Bog naših očakov, kteri, potem ko se razserdiš, milost skazuješ, in ob času nadloge grehe odpušaš tem, kteri v té kličejo.

14. K tebi, Gospod, obračam svoje obličje, k tebi povzdigujem svoje oči.

15. Prosim, Gospod, de me rešiš iz zaderg tega očitanja, ali de me vsaj vzameš s tega svetá.

16. Ti veš, Gospod, de nisim nikoli možá poželela, in de sim svojo dušo čisto ohranila vse poželjivosti.

17. Nikoli se nisim med igravce[8]) mešala, in s takimi, ki lahkovoljno živé, se nisim pečala.

18. Moža vzeti pa sim pervolila v tvojim strahu, ne iz svoje poželjivosti.

19. In ali jez nisim bila njih vredna, ali morebiti oni mene niso bili vredni; ker si me morebiti kakimu drugimu možu perhranil.

20. Zakaj tvoj sklep ni v človekovi oblasti.[9])

21. To pa slednji za gotovo ima, kdor tebe časti, de bo njegovo življenje kronano, ako je bilo doskušeno; de bo rešen, ako je bil v britkosti; in de bo zamogel tvojo milost doseči, ako je bil pokorjen.

22. Saj se ne veseliš našiga pogubljenja; ker za hudim vremenam tiho narediš, in za jokam in plakanjem z veseljem napolniš.

23. Tvoje imé, Bog Izraelov, bodi češeno vekomaj!

24. Tisti čas je bila obeh molitev uslišana pred častitljivim obličjem nar vikšiga Boga;

25. in angelj Gospodov, sveti Rafael,[10]) je bil poslan, de bi oba ozdravil,[11]) ker so ob enim času njune molitve pred obličje Gospodovo prišle.

IV. Poglavje.

Tobija si misli, de ga bo Bog kmalo k sebi vzel; torej pokliče k sebi svojiga sina, ter mu daje veliko lepih naukov, in mu naznani, de je že davno Gabelu posodil denarjev na dolžno pismo; naj tedaj skerbí, de posojene denarje za dolžno pismo nazaj dobí.

1. Ker je tedaj Tobija menil, de je njegova molitev uslišana, de bi utegnil umreti, je poklical k sebi svojiga sina Tobija,

8. med plesavce, nespodobne smešnike, noroglavce, ki si z grešnim razveseljevanjem kratek čas delajo. Sara je v tem lep zgled tudi keršanskim deklétam; o de bi jo posnemale!

9. to je, Božjih sklepov ne more noben človek zveditì in razumeti.

10. „*Rafael*“ se pravi: zdravnik, ali zdravilna moč Božja.

11. je bil poslan obema pomagat. Svete angelje Bog pošilja ljudem v prid in v zveličanje; in kakor so v človeški družbi mnogotere službe, takó so tudi svetim angeljem od Boga mnogotere opravila odločene (Ps. 90, 11.). Kaj je vender človek, zakliče sveti Bernard, de se ga Bog takó spominja? Pa, o Bog! ti ne zapoveduješ le samo svojim angeljem, zanj skerbeti, temuč mu tudi pošiljaš svojiga edinorojeniga Sina, in tudi svojiga svetiga Duha, in mu še celó obetaš, de mu boš dal, gledati tvoje obličje.

Digitized by Google

2. in mu je rekel: Moj sin, poslušaj besede mojih ust, in vtisni jih terdno v svoje serce.

3. Kadar bo Bog mojo dušo vzel, pokôplji moje telo; in spoštuj svojo mater vse dni njeniga življenja; 2. Mojz. 20, 12. Sir. 7, 29.

4. zakaj spominjati se moraš, kakošne in kolikošne nevarnosti je zavoljo tebe terpela v svojim telesu.

5. Kadar bo pa tudi ona čas svojiga življenja dopolnila, jo pokôplji zraven mene.

6. Vse dni svojiga življenja imej Boga v spominu; in varuj se, de kdaj v greh ne pervoliš, in de v nemar ne pušaš zapoved Gospoda, našiga Boga.

7. Od svojiga premoženja dajaj milošnjo, in svojiga obraza ne obračaj od nobeniga siromaka; takó namreč se bo zgodilo, de tudi Gospod od tebe ne bo obernil svojiga obličja. Sir. 3, 9. Prid. 4, 1: 14, 13. Luk. 14, 13.

8. Kakor premoreš, takó bodi usmiljen. Sir. 35, 12.

9. Ako imaš veliko, obilno dajaj; če imaš malo, si perzadevaj, tudi malo rad podeliti.

10. Zakaj dobro plačilo si nabiraš za dan potrebe;[1])

11. ker milošnja reši vsiga greha in smerti,[2]) in ne pusti duši priti v temò.[3]) Sir. 29, 13.

12. Milošnja dela veliko zaupanje pred nar višim Bogam vsim, kteri jo dajejo.

13. Varuj se, moj sin, vse nečistosti, in zraven svoje žene nikoli pregrehe ne poznaj![4]) 1. Tes. 4, 3.

14. Napuhu ne pusti gospodovati ne v svojih mislih, ne v svojih besedah; zakaj v njem se je vsa spačenost začela.[5]) 1. Mojz. 3, 5.

15. Kdor ti kaj dela, mu berž daj plačilo, in plačilo tvojiga najemnika naj nikdar per tebi ne zastaja. 3. Mojz. 19, 13: 5. Mojz. 24, 14.

16. Kar nočeš, de bi kdo drugi tebi storil, glej, de ti nikdar drugimu ne storiš. Mat. 7, 12. Luk. 6, 31.

17. Z lačnimi in potrebnimi jej svoj kruh, in s svojimi oblačili nage oblači. Luk. 14, 13.

18. Deni svoj kruh in svoje vino na pokopališe pravičniga; ne jej in ne pi pa od tega z grešniki.[6])

---

1. to je, za dan svoje smerti, kadar boš sam usmiljenja od Boga potreboval. Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bodo dosegli! Mat. 5, 7.
2. Milošnja, z dobrim namenam deljena, nam zadobiva pomnoženje gnade Božje, notranjo žalost nad našimi grehi, pravo spreobernjenje in spokorjenje; v tem ozéru te reši milošnja vsiga greha in večne smerti.
3. v temò uma in serca, ki se per nespokornim grešniku tukaj začne, tam v peklu pa potem večno terpí. Mat. 25, 30: 2. Petr. 2, 17. Jud. 13.
4. Allioli prestavi: *„zadovôli se s svojo ženo, in sicer nikoli ne daj kaj pregrešniga po sebi slišati“*. Drugi: *„in per svoji ženi se nikdar z drugo pregrešno ne pečaj“*. Še drugi: *„in zunaj svoje žene si nikdar ne dovôli, kar bi tvoja vest za pregreho obsodila“*.
5. Angelji, kakor tudi naši pervi starši so po napuhu padli. Gl. Sir. 10, 14.
6. Ako pravični umerje, mu napravi pogrebšino na njegovim pokopališu, ter daj siromakam jesti; vražnih in malikovavskih pojedin nevernikov pa se nikdar ne vdeležuj.

Digitized by Google

19. Iši vselej sveta per modrim.

20. Vsak čas hvali Boga, in prôsi ga, de tvoje pota vódi, in de vsi tvoji sklepi v njem ostanejo.[7])

21. Naznanim ti tudi, moj sin, de sim deset talentov srebra, ko si ti še otročiček bil, posodil Gabelu v Ragezu, medijanskim mestu, in njegovo dolžno pismo imam per sebi;[8])

22. zatorej skerbi, kakó do njega prideš, in prejmeš od njega zgorej omenjeno težo srebra, in mu nazaj daš njegovo dolžno pismo.

23. Nikar se ne boj, moj sin! revno sicer živimò, pa veliko dobriga bomo imeli, ako se bomo Boga bali, in se vsiga greha ogibali, in dobro delali. Rimlj. 8, 17.

V. Poglavje.

Mladi Tobija obljubi svojimu očetu, de mu bo v vsih rečeh pokoren, reče pa, kakó bom denarje iztérjal, ker Gabela ne poznam, in tudi na Medijansko ne znam. Oče mu odgovori, de naj si spremljavca poiše. Tobija najde zaliga mladenča. Oba se na pot podasta. Mati se joka po sinu, oče pa jo utolaži.

1. Na to je Tobija svojimu očetu odgovoril, in je rekel: Oče, vse bom storil, kar koli si mi zapovedal.

2. Kakó pa de bi te denarje iztérjal, ne vem. On mene ne pozna, in jez ne poznam njega; kakošno znamnje mu bom dal?[1]) Pa tudi za pot, po kteri se tje hódi, nikoli nisim vedil.

3. Na to mu je njegov oče odgovoril, in je rekel: Saj imam še njegov rokopis per sebi; ko mu ga boš pokazal, ti bo berž vernil.

4. Zdaj pa pojdi, in poiši si zvestiga človeka, kteri pojde s teboj za svoje plačilo, de jih *(denarje)* nazaj dobiš, dokler še živim.

5. Tedaj je Tobija šel, in je najdel zaliga mladenča stati prepasaniga in kakor na pot perpravljeniga.[2])

6. In ni vedil, de je angelj Božji, ter ga je pozdravil in rekel: Od kod si, dóbri mladeneč?

7. On pa je odgovoril: Zmed sinov Izraelovih.[3]) In Tobija mu je rekel: Ali veš pot, ki derži v medijansko deželo?

8. On pa mu je odgovoril: Vem, in po vsih potih tje sim večkrat hôdil, in sim ostajal per Gabelu, našim bratu, ki prebiva v Ragezu, v medijanskim

---

7. to je, de so tvoji sklepi le v njem storjeni, le po njegovi volji sklenjeni, in se torej tudi le po njem dobro izidejo.

8. *„dolžno pismo“*, prav po besedi: *„njegov rokopis“*.

1. kakošno spričevanje mu bom dal, de mi bo verjel?

2. Jutrovci svoje dolgo oblačilo s pasam spodrecajo, kadar se na pot napravljajo. Rafael je bil ko posel, perpravljen, za gotovo plačilo se na pot podati.

3. Rafael je bil tedaj zmed služabnih duhov, ki jih je Bog Izraelcam v zveličanje pošiljal. Permeri Hebr. 1, 14.

Digitized by Google

mestu, ktero stoji na gôri Ekbatanah.[4])

9. Tobija mu je pa rekel: Prosim, počakaj me, de vse to svojimu očetu povem.

10. Tedaj je šel Tobija noter, in je povedal vse to svojimu očetu. Oče se je temu začudil, in je prosil, de naj pride k njemu.

11. On je tedaj noter šel, ga je pozdravil, in je rekel: Veselje ti bodi vselej!

12. In Tobija je rekel: Kakošno veselje mi bo, ker v temi sedim, in svitlobe nebá ne vidim?[5])

13. Mladeneč pa mu je rekel: Serčen bodi, prav blizo je, de te bo Bog ozdravil.

14. Tobija mu je tedaj rekel: Boš li zamogel perpeljati mojiga sina do Gabela v Ragez, medijansko mesto? In ko nazaj prideš, ti bom dal tvoje plačilo.

15. In angelj mu je rekel: Jez ga bom peljal, in spet nazaj perpeljal k tebi.

16. In Tobija mu je odgovoril: Prosim te, povej mi, iz ktere hiše,[6]) ali iz kteriga rodú si ti?

17. Angelj Rafael pa mu je rekel: Ali išeš rodú najemnikoviga, ali najemnika samiga, kteri naj s tvojim sinam gre?[7])

18. De ti pa kje skerbi ne delam: Jez sim Azarija, sin vélikiga Ananija.[8])

19. In Tobija je odgovoril: Ti si iz imenitniga rodú;[9]) pa prosim, ne bodi hud, de sim hotel vediti tvoj rod.

20. Angelj pa mu je odgovoril: Jez bom tvojiga sina zdraviga tje peljal in ti zdraviga nazaj perpeljal.

21. In Tobija je odgovoril, rekoč: Srečno hodíta, Bog bodi na vajnim potu, in njegov angelj naj vaji spremlja!

---

4. „*Ekbatane*“ so bile veliko in močno obterjeno mesto na Medijanskim (Judit. 1, 1.). Od njih so mende gôrje, kjer je Ragez stal, svoje imé „*Ekbatane*“ dobile.

5. Tobija je čutil svojo nesrečo, pa zavoljo tega ni bil nevoljin, ampak vdan (zgor. 2, 13. 14.). Bog ne térja od nas, de bi bili neobčutljivi v nadlogi, temuč le, de smo vdani v njegovo voljo.

6. povej mi, iz ktere rodovine si?

7. Ali ti je več za rod, kakor za osebno perpravnost vodnika, kteri naj bi šel s tvojim sinam? Vender pa angelj, kakor se iz naslednjiga vidi, vprašanja Tobijeviga ni nespametniga spoznal. Saj se je mogel prepričati zastran poštenosti tistiga, kteri bo spremljal njegoviga sina.

8. „*Azarija*“ se pravi „*Bošja pomoč*“, „*Ananija*“ pa „*Bošje usmiljenje*“. Pomen je tedaj tale: Jez sim od neskončno usmiljeniga Boga tebi poslani pomočnik. Angelj Rafael je tedaj resnico govoril, tode perkrito, de ni Tobija prestrašil. Sveti Avguštin pravi: „Ako bi bil tisti, ki se je Tobiju v podobi mladenča perkazal, rekel: Jez sim Rafael; bi bil vse s stermenjem napolnil, in bi ne bil mogel službe opraviti, ki mu jo je bil Bog naročil. Ker si je tedaj Tobija s svojo miloserčno ljubeznijo zaslužil, de bi njegov sin angelja za spremljevavca imel, on sam pa ozdravljen bil, se mu je angelj mogel perkriti“.

9. De se je sin imenitne judovske rodovine za spremljevavca dal najeti, se Tobiju ni čudno zdelo, ker je dobro vedil, de so v sužnosti tudi naj bogatejši in naj imenitniši družine nanaglama obožale.

Digitized by Google

22. Potem ko je bilo vse perpravljeno, kar je bilo treba na pot vzeti, se je Tobija per svojim očetu in per svoji materi poslovil, in oba sta skupej šla.

23. Ko sta bila odšla, je jela njegova mati jokati, rekoč: Najne starosti palico[10]) si vzel in od naju poslal! Spod. 10, 4.

24. O de bi teh denarjev nikoli ne bilo, po ktere si ga poslal!

25. Saj sva bila zadovoljna per svojim uboštvu, in sva to za bogastvo imela, de sva vidila svojiga sina.

26. In Tobija ji je rekel: Nikar se ne jokaj; najin sin bo zdrav tje prišel, in se bo zdrav k nama vernil, in tvoje oči ga bodo vidile.

27. Jez namreč verujem, de ga dober angelj Božji spremlja, in vse dobro obrača, kar se z njim godi, takó de se bo z veseljem k nama vernil.

28. Na te besede je njegova mati jenjala jokati, in je molčala.

VI. Poglavje.

Ko si Tobija noge umiva, ga hoče silno velika riba požreti. Po angeljevim povelji jo Tobija na suho potegne, jo iztrebi, shrani želč, ki je dobro mazilo za oči, serce in jetra za kadilo, s kterim se hudobni duhovi prežené. Angelj opominja Tobija, naj Saro, Raguelovo hčer, za ženo vzame, ter ga učí, kakó naj dela, in hudi duh mu ne bo mogel škodvati.

1. Tobija pa se je na pot podal, in pes je šel za njim;[1]) in ostal je v pervim prenočišu per reki Tigridi.

2. In je ven šel, de bi si noge umil;[2]) in glej, silno velika riba[3]) je prišla, de bi ga požerla.

3. Tobija se je ustrašil, in je na ves glas zavpil, rekoč: Gospod, nadme gre!

4. In angelj mu je rekel: Primi jo za žabre,[4]) in potegni jo k sebi. Ko je to storil, jo je potegnil na suho, in jela je trepetati pred njegovimi nogami.

5. Tedaj mu je angelj rekel: Iztrebi to ribo, in si ohrani njeno serce, in želč, in jetra; ker te reči se potrebujejo s pridam v ozdravljanje.

6. Ko je to storil, je njeno meso spekel, ter sta ga seboj vzela na pot; drugo sta osolila,

---

10. podporo, pomoč v najni starosti.

1. V svetim pismu ni nič taciga, kar bi bilo odveč in celó nekoristno, tedaj tudi to ne, de se tukej tudi pes v misel vzame; ker je ravno ta pes bil, kteri je pred Tobijem domú pertekel, in je skerbnim staršem v veliko veselje njegovo vernitev naznanil. Glej spod. 11, 9.

2. Preden popotni Jutrovci v prenočišu jedo, si noge umijejo, ter si jih prahú in potú osnažijo, ki v vročih deželah močno teží.

3. mende je bila silno velika šuka, kakoršne se v reki Tigridi najdejo.

4. „*Žabre*“ ali dušníce v ribji glavi so kostnate in grebenaste odpertíne, ki jih imajo ríbe namesti pljuč, de dihajo.

Digitized by Google

kolikor bi jima ga bilo zadosti, dokler ne prideta v Ragez, medijansko mesto.[5])

7. Tedaj je Tobija angelja vprašal, in mu je rekel: Prosim te, brat Azarija, de mi poveš, kakošno zdravilno moč ima tisto, kar si ukazal od ribe shraniti?

8. Angelj je odgovoril, in mu je rekel: Ako kosec njeniga serca položiš na žerjavico, prežene njegov dim vsakoršne hudiče, bodi si od moža ali od žene, takó de k njima nič več ne pridejo.[6])

9. In želč je dober za mazanje oči, na kterih je belo,[7]) in bodo ozdravljene.

10. In Tobija mu je rekel: Kje hočeš, de ostaneva?

11. In angelj je odgovoril, rekoč: Tukaj je nek mož, po imenu Raguel, sorodnik iz tvojiga rodú, in ta ima hčer z imenam Sara, in nima ne sina, ne hčere razun njé.

12. Tebi gre vse njegovo premoženje, in ti jo moraš za ženo vzeti.[8])

13. Snubi jo tedaj per njenim očetu, in ti jo bo dal za ženo.

14. Na to je Tobija odgovoril, in je rekel: Slišim, de je bila že sedmém[9]) možém dana, in so umerli; pa tudi to sim slišal, de jih je hudi duh pomoril.[10])

15. Zato se bojim, de bi se kje tudi meni kaj taciga ne zgodilo; in de bi svojih staršev, ker

---

5. Kar se je Tobiju z ribo permerilo, ni golo naključje, ampak je naredba Božje previdnosti; Bog je namreč po svoji vsigamogočnosti vse to takó napravil, ter si je ravno ribo v pomoček zvolil, po kterim je svoje namene izpeljal.

6. Angelj ne pravi, de ima pomoček (želč, serce in jetra) čudovito moč v sebi, temuč le pové, kaj se bo zgodilo, ako bo Tobija po njegovim svetu imenovani pomoček rabil. Pomoček tedaj ni imel té čudovite močí v sebi po svoji natori, tudi ne za vse ljudi, ki bi ga rabili, temuč je le za Tobija zunanje znamnje skrivne močí Božje, ki jo bo Bog pokazal v plačilo njegove pobožnosti. De je angelj, kakor tudi pisavec teh bukev, ta pomoček (ribji drob) le za vnanje znamnje imel, se vidi iz tega, kar se spodej pogl. 8, 2. 3. perpoveduje, ker je ravno ta čas, ko je Tobija jetra na žerjavico djal, Rafael (zdravilna moč Božja) hudiga duha zvezal. Enako je tudi Jezus storil, ko je per ozdravljanji sleporojeniga človeka svojo slino s praham zmešal, in mu je s tem blatam očí pomazal (Jan. 9, 6.); to blato pa ni bilo nič druziga kakor zunanje znamnje skrite ozdravilne močí Božje. — Poznejše pa so abótni in praznoverni ljudje ta pomoček, ki je bil le Tobiju v zunanje znamnje dan, napčno v to obračali, de so z njim hudobne duhove preganjali. — Vsigamogočni Bog zamore rabiti svoje stvarí, kakor njemu dopade; ako hoče, da naj slabši stvari moč, de z njo napuh naj vikših duhov poniža.

7. De se je z želčem nekterih rib mrena na očeh dala odpraviti, so nekdanji zdravniki iz skušnje vedili.

8. *„ker ni nobeniga sorodnika razun tebe“*, je v greškim dodjano. Po Mojzesovi postavi se je mógla hči, ki je bila dedinja po očetu, s kom zmed rodovine omožiti (4. Mojz. 27, 8: 36, 8.). Sara je tedaj imela pravico, Tobija v zakon térjati, in Tobija se njenimu térjanju ni smel odtegniti, ker je bil po postavi zavezan, jo vzeti za ženo. Gl. 5. Mojz. 25, 5. i. d. Rut. 4, 4.

9. Števílo *„sedem“* je večkrat v sv. pismu namesti: *„več“* ali *„veliko“*. Prip. 24, 16: 26, 25. Iz. 4, 1. Jer. 15, 9.

10. Tobija je to lahko že v svoji domačii slišal, ker je bil Raguelu v rôdu.

Digitized by Google

sim njih edini otrok, v njih starosti od britkosti v zemljo ne spravil.[11])

16. Na to mu je angelj Rafael rekel: Poslušaj me, in ti bom povedal, kdo so, čez ktere ima hudič oblast.

17. Oni so namreč, ki takó v zakon stopijo, de Boga od sebe in iz svojiga serca odženó, in svoji poželjivosti takó strežejo, kakor konj in mezeg, ki pameti nimata; čez take ima hudič oblast.[12])

18. Ti pa, kadar jo boš vzel, in v hram prideš, se tri dni zderži od njé, in nič druziga ne delaj, kakor de z njo moliš.[13])

19. In tisto[14]) noč, ko boš ribje jetra[15]) zažgal, bo hudič pregnan.

20. Drugo noč pa boš v družbo svetih očakov sprejet.[16])

21. In tretjo noč boš blagodar dosegel, de bodo zdravi otroci iz vaju rojeni.

22. Ko pa tretja noč preteče, vzemi devico v strahu Gospodovim k sebi, bolj iz ljubezni do otrók, kakor pa gnan od poželjivosti, de v Abrahamovim zarodu, v otrocih, blagodar zadobiš.[17])

VII. Poglavje.

Rafael in Tobija prideta v Raguelovo hišo. Raguel ji prijazno sprejme, spozna Tobija za svojiga sorodnika, in ga jokaje objame. Tobija snubi Saro, Raguelovo hčer. Po nekolikim pomišljevanji ji Raguel poroči, ženitno pismo se spiše, se gostujejo in hvalijo Boga. Ana perpravi hram.

1. Tedaj sta šla k Raguelu,[1]) in Raguel ji je z veseljem sprejel.

2. In ko je Raguel Tobija ugledal, je rekel Ani, svoji ženi: Kakó podoben je ta mladenč sinu moje sestre![2])

---

11. Takimu dolžnostnimu zakonu se je smel tudi odpovedati, kdor je hotel neko zasramovanje terpeti. Gl. 5. Mojz. 25, 5. i. d.

12. Hudi duh le toliko more storiti, kolikor mu Bog dopusti, pravi sv. Avguštin. Do ljudi, ki so iz serca Bogu vdani, nima nobene oblasti. Take ljudi pa, kteri per svoji zaročitvi, kakor poprešnji Sarini možje, Boga iz svojiga serca izklenejo, in v zakonskim stanu kakor neumna živina le meseni poželjivosti strežejo in se z meseno sladnostjo nasitujejo, tudi Bog zapusti, kakor so oni njega zapustili, in satan jih dobi v svojo oblast.

13. Keršanska cerkev sicer tega ne zapoveduje, vender pa per blagoslovljenji novoporočene opomni sprelepe čistosti Tobijeve in Sarine, in ima per tem namen, v zakonskih ljudeh željo obuditi, de bi tudi oni v zakonski čistosti živeli, Boga vedno v svojim sercu ohranili, in ga prosili, naj pošilja njim in njih otrokam blagodar keršanskiga zakona.

14. *„tisto noč“*, to je, pervo noč po zaročitvi.

15. V greškim: *„ko boš ribje serce in jetra“* i. t. d.

16. Po svoji zderžnosti boš vréden, vdeleževati se obljub, ki so bile dane svetim očakam, Abrahamu, Izaku in Jakopu.

17. de boš po množenji Abrahamoviga zaroda delézen blagodara Božjiga.

1. ki je prebival v mestu Ekbatanah. Zgor. 3, 7.

2. Sestra se po besedi sv. pisma včasih tudi teta imenuje; zato se ravno natanko ne more veditи, kakó blizo sta si bila Tobija in Raguel v rôdu.

Digitized by Google

3. In ko je bil to izgovoril, je rekel: Mladenča, naša brata, od kod sta? In sta odgovorila: Iz Neftalijeviga rodú sva, iz sužnosti v Ninivah.

4. In Raguel jima je rekel: Poznata Tobija, mojiga brata:[3]) In sta djala: Poznava *(ga)*!

5. In ko je veliko dobriga od njega govoril, je rekel angelj Raguelu: Tobija, po kterim prašaš, je oče tega.

6. In Raguel se ga je oklenil, in ga je s solzami kušnil, in se je jokal ob njegovim vratu,

7. ter je rekel: Blagor ti, moj sin; ker si sin dobriga in predobriga moža.

8. In Ana, njegova žena, in Sara, njuna hči, ste tudi jokale.

9. Ko so se pa pogovorili, je Raguel ukazal ovna zaklati in gostijo napraviti. In ko ji je ravnal, se k mizi usesti,[4])

10. je rekel Tobija: Jez dans tukej ne bom ne jedel, ne pil, dokler moje prošnje ne uslišiš, in mi ne obljubiš dati Sare, svoje hčere.[5])

11. Ko je Raguel besedo slišal, se je ustrašil, ker je vedil, kaj se je bilo zgodilo sedmém možém, ki so bili k nji šli; in se je jel bati, de bi se kje tudi temu kaj taciga ne pergodilo: in ko je pomišljeval, in na njegovo prošnjo nobeniga odgovora ni dal,

12. mu je angelj rekel: Nikar se ne boj, je temu dati; ker temu, ki se Boga boji, gré tvoja hči za ženo: zato je noben drugi ni mogel imeti.

13. Tedaj je Raguel rekel: Ne dvomim, de je Bog moje prošnje in solze pred svoje obličje pustil priti,

14. in verujem, de vama je zato dal k meni priti, de bi se ta v svojim rôdu omožila po Mojzesovi postavi; in zdaj nikar ne dvomi, de jo bom tebi dal. 4. Mojz. 36, 6.

15. In je prijel svoje hčere desno roko, in jo je djal v desno Tobijevo, rekoč: Bog Abrahamov, Bog Izakov in Bog Jakopov bodi z vama, on naj vaji zveže in dopolni nad vama svoj blagodar.[6])

16. In vzeli so papir, ter so naredili ženitno pismo.

17. In potem so se gostovali, ter so Boga hvalili.

18. In Raguel je k sebi poklical Ano, svojo ženo, in ji ukazal perpraviti drugi hram.

19. In je vanj peljal Saro, svojo hčer, in se je jokala.

20. In ji je rekel: Serčna bodi, moja hči! Gospod nebeški ti daj veselje za žalost, ki si jo preterpela!

---

3. Brat lahko tukej tudi strica pomeni.

4. prav za prav: *„se k mizi uleči“* ali *„nasloniti“*; ker Jutrovec se k mizi na blazinico uleže ali nasloni.

5. To je Tobija, berž ko ne, po svetu svojiga spremljevavca govoril, ki ga je modriga vodnika spoznal.

6. Bog vama daj srečo v zakonskim stanu in obilno otrók! Glej zgorej 6, 22: 1. Mojz. 1, 28.

Digitized by Google

VIII. Poglavje.

Tobija gre v hram svoje neveste, in ga pokadí z ribjim drobam, angelj Rafael pa prežene hudobniga duha v zgornji Egipt v pušavo. Tobija in Sara molita v hramu. Raguel perpravlja s svojimi hlapci jamo za Tobija, ker si misli, de ga bo hudič gotovo v hramu umoril. Tobija ostane per življenji, Raguel napravi sosedam in prijatlam gostijo, in postavi Tobija za dediča vsiga svojiga premoženja.

1. Potem pa, ko so bili zvečerjali, so mladenča k nji peljali.

2. Tedaj se je Tobija spomnil angeljevih besedí, in je vzel iz svoje mavhe kos jeter, in ga je na žerjavico položil.

3. Tačas je angelj Rafael hudiča zagrabil, in ga je pervezal v pušavi zgornjiga Egipta.[1])

4. Takrat je Tobija devico opominjal, in ji je rekel: Sara, vstani, in prosiva Boga dans, in jutri, in pojutrišnjim; ker te tri noči se z Bogam skleneva; ko pa tretja noč mine, bova v svojim zakonu.

5. Midva sva namreč otroka svetnikov, in se ne smeva[2]) takó združiti, kakor neverniki, ki Boga ne poznajo.

6. In sta skupej vstala, in sta oba skupej stanovitno molila, de bi bila per zdravji ohranjena.

7. In Tobija je rekel: Gospod, Bog naših očetov, naj te hvalijo nebesa, in zemlja, in morje, in studenci, in réke, in vse tvoje stvari, ki so v njih.

8. Ti si Adama vstvaril iz ila zemlje, in si mu dal Evo v pomoč.

9. In zdaj Gospod, ti veš, de nisim svoje sestre[3]) zavoljo sladnosti za ženo vzel, ampak samo iz ljubezni do zaroda, po kterim naj se tvoje imé hvali vekomaj.

10. Tudi Sara je rekla: Usmili se nas, Gospod, usmili se nas, de se oba skupej zdrava postarava!

11. In pergodilo se je ob petelinovim petji,[4]) de je Raguel ukazal svojim hlapcam priti, in so z njim skupej šli, de bi jamo izkopali.

12. Rekel je namreč: More-

1. Angelj je z močjo Božjo pregnal hudiga duha v pušavo, de bi mu vzel perložnost, ljudem škodovati. Besede *„in ga je pervezal“* so v podobi rečene, in tukej pomenijo: mu ni dovolil ljudi skušati in zapeljevati (Avg.). Primeri 1. Petr. 5, 8. Gl. Mat. 8, 29. razlag. 31. Pušava zgornjiga Egipta je bila po spričevanji sv. Hieronima čisto zapušena, polna kač in druzih strupenih živál, po tem takim prav permerjeno prebivališe za njega, ki je sam v sebi ves razdjan, in strup vsiga hudiga v sebi ima. Poznejše je v ti pušavi veliko svetih móž prebivalo, ki so jo v raj Božji spremenili; v nji so namreč živeli sv. Anton, Makari, Pahomi, Pafnuci in drugi sveti pušavniki, in so se s satanam vojskovali in ga s svojim svetim življenjem prepodili. Kadar bo Kristus v vsih sercih kraljeval, se bo pušava v vert Božji spremenila, in satan na zemlji ne bo več prostora najdel.

2. Ker sva iz rodú svetih očakov, in k svetimu življenju poklicana, ne smeva v zakonu takó živeti, kakor neverniki, ki Boga ne poznajo.

3. svoje tete. Glej zgor. pogl. 7. razl. 2.

4. ob času petelinoviga petja, še pred svitam.

Digitized by Google

biti se je temu ravno takó permerilo, kakor unim sedmém možem, ki so bili k nji prišli.

13. In ko so bili jamo perpravili, se je Raguel vernil k svoji ženi, in ji je rekel:

14. Pošlji eno zmed dekel, in naj pogleda, če je mertev, de ga pokopljem, preden se dan zazná.

15. In ona je poslala eno svojih dekel. In ko je ta v hram prišla, ji je našla zdrava in nepoškodvana skupej spati.

16. In se je vernila, ter je dobro oznanilo pernesla; hvalila sta Gospoda, Raguel namreč in Ana, njegova žena,

17. ter sta rekla: Hváliva te, Gospod, Bog Izraelov, ker se ni zgodilo, kakor sva mislila;

18. zakaj skazal si nama svojo milost, in odgnal si od naju sovražnika, ki naji je preganjal,

19. in usmilil si se dveh edincov.[5]) Stori Gospod, de te bota še bolj popolnama hvalila, in de ti bota dar tvoje časti za svoje zdravje dajala, de vse ljudstva spoznajo, de si ti sam Bog na vsi zemlji.

20. In zdajci je Raguel svojim hlapcam ukazal, de naj zasujejo jamo, ki so jo bili izkopali, preden bi se dan zaznal.

21. Svoji ženi pa je rekel pojedino narediti in vse perpraviti, kar je popotnim za brešnjo treba.

22. Tudi je dal dve debeli kravi in štiri ovne zaklati, in gostijo napraviti vsim svojim sosedam in vsim prijatlam.

23. In Raguel je Tobija silno prosil, de bi dva tedna per njem ostal.

24. Od vsiga pa, kar je Raguel posedel, je dal polovico Tobiju, in je naredil pismo, de naj tudi druga polovica, ki po nju smerti[6]) še ostane, Tobiju v last pride.

IX. Poglavje.

Tobija prósi Rafaela, de naj gre z dolžnim pismam k Gabelu po denarje, ter naj ga tudi povabi na ženitnino. Rafael prejme denarje; Gabel pride na ženitnino in voši zaročencama veliko srečo.

1. Na to je Tobija angelja, ki ga je pa le za človeka imel, k sebi poklical, in mu je rekel: Brat Azarija, prosim, poslušaj moje besede.

2. Ko bi se tebi tudi za hlapca dal, bi vender tvoje previdnosti ne bil vreden.[1])

3. Vender le te prosim, vzemi živine in hlapcov seboj, in pojdi k Gabelu v Ragez, v mesto Medijanov, in mu nazaj daj njegovo dolžno pismo, ter vzemi od njega denarje, in ga prôsi, de naj pride na mojo ženitnino.

4. Saj sam veš, de moj oče že

5. Sara in Tobija sta bila edina otroka svojih staršev.

6. ki po Raguelovi in njegove žene smerti še ostane.

1. Ako bi se tebi tudi v sužnost za hlapca dal, bi ti vender ne premogel po vrednosti in po zasluženji poverniti tvoje skerbljivosti za me in tvojih dobrot, ki si mi jih skazal.

Digitized by Google

dneve šteje; in ako se le en dan delj mudim, bo njegova duša žalostna.

5. In res vidiš, kakó me je Raguel moledoval, in njegoviga moledovanja ne morem zaničevati.[2])

6. Tedaj je Rafael vzel seboj štiri hlapce Raguelove in dve kameli, in je odrinil proti Ragezu, mestu Medijanov, in je našel Gabela, ter mu je nazaj dal njegovo dolžno pismo, in prejel je od njega vse denarje.

7. In mu je povedal od Tobija, sina Tobijeviga, vse, kar se je zgodilo; in ga je napravil, de je šel z njim na ženitnino.

8. In ko je bil v Raguelovo hišo prišel, je najdel Tobija per legi,[3]) in je skočil, in sta se kušnila; in Gabel se je jokal in je hvalil Boga,

9. ter je rekel: Oblagodari te Izraelov Bog, ker si sin predobriga, in pravičniga, in bogaboječiga moža, ki rad milošnjo daje;

10. blagoslov naj tudi pride na tvojo ženo in na vajne starše;

11. in vidita svoje otroke in svojih otrók otroke do tretjiga in četertiga rodú;[4]) in vajin zarod naj oblagodari Izraelov Bog, kteri kraljuje od vekomaj do vekomaj.

12. In ko so vsi rekli Amen, so šli k jedi; obhajali so pa tudi svatovšino v Gospodovim strahu.[5])

X. Poglavje.

Tobijevi starši močno žalujejo po svojim sinu, ker ga takó dolgo ni domú. Mati neprenehama po njem joka, in hódi gledat, od kod de se bo perkazal; Tobija, nje mož, pa jo tolaži. Raguel da svojimu zetu polovico svojiga premoženja, in vóši njemu in svoji hčeri srečno pot in dolgo življenje. Ob ločitvi dajejo starši svoji hčeri lepe nauke.

1. Ko se je pa Tobija zavoljo ženitovanja mudil, je bil njegov oče Tobija v skerbi, rekoč: Kaj méniš,[1]) zakaj se moj sin takó dolgo mudí? ali kaj ga tam perderžuje?

2. Je morebiti Gabel umerl, in nikogar ni, de bi mu denarje dal?

3. Začel je pa silno žalovati,[2]) on in Ana, njegova žena, z njim; in jela sta oba jokati, zato ker nju sin ni o pravim času k njima nazaj prišel.

4. Njegova mati je tedaj prejokovala, de se ni dala utolažiti, ter je rekla: Oh, oh, moj sin! zakaj sva te poslala na ptuje, tebe,

---

2. Saj vidiš, kakó me nadlegva, naganja ali za Božjo voljo prósi, in té njegove prošnje za Božjo voljo ne smem zaničevati iz spoštovanja do Božjiga imena, do Boga.
3. ki je per mizi ležal, kakor je per Jutrovcih šega bila.
4. To vošilo blagodara Božjiga se je spolnilo. Gl. spod. pogl. 14, 15.
5. sicer z veseljnostjo, pa v zmernosti in treznosti, pametno in spodobno. Bog daj, de bi tudi kristjani takó spodobno, v strahu Božjim, svoje ženitnine obhajali!
1. Tobija tukej sam seboj govorí, lahko pa tudi s svojo ženo.
2. Žalovati je človeško; tudi Kristus je žaloval, tode vdan v voljo Božjo.

Digitized by Google

svetlobo najnih oči, palico najne starosti, tolažbo najniga življenja, upanje najniga zaroda! Zgor. 5, 23.

5. Saj sva v tebi samim vse imela, zato bi te ne bila imela od sebe spustiti.

6. Tedaj ji reče Tobija: Tiho bodi, in nikar ne žaluj, najin sin je zdrav; zadosti zvest je tisti mož, s kterim sva ga poslala.

7. Ona pa se ni dala nikakor potolažiti, temuč je vsak dan ven tekla, ter je okrog gledala, in vse pota obhodila, kjer je bilo upanje, de bi utegnil nazaj priti, de bi ga, ako bi mogoče bilo, od deleč vidila priti.

8. Raguel pa je rekel svojimu zetu: Ostani tukej, in jez bom poslal Tobiju, tvojimu očetu, povedat, de si zdrav.

9. Tobija mu reče: Vem, de moj oče in moja mati zdaj dni štejeta, in de njun duh v njima terpi.

10. In ko je Raguel Tobija z obilnimi besedami prosil, in ta po nobeni ceni ni hotel pervoliti, mu je dal Saro in polovico vsiga svojiga premoženja od hlapcov, od dekel, od drobnice, od kamel, in od krav, in od veliko denarja; in ga je zdraviga in veseliga od sebe spustil,

11. ter je rekel: Sveti angelj Gospodov bodi na vajnim potu, in vaji zdrava tje perpelji, de najdeta vse prav per svojih starših, in de vidijo moje oči vajne otroke, preden umerjem.

12. In starši so objeli svojo hčer, in so jo kušnili, in pustili iti;

13. ter so jo opominjali, tasta in tašo spoštovati, moža ljubiti, družino vladati, hišo gospodinjiti, in samo sebe nesvarljivo skazovati.[3])

XI. Poglavje.

Tobija in Rafael gresta domú pred nevesto, de za njeno sprejemo vse potrebno perpravita, in žalostne starše utolažita. Ana zagleda s hriba svojiga sina, in teče svojimu možu pravit. Jokaje se objemajo in hvalijo Boga. Tobija pomaže očetu očí z ribjim želčem, in oče spregleda. Vsi molijo in hvalijo Boga. Sedem dni potem pride Sara z vso družino. Nova svatovšina se obhaja sedem dni.

1. Ko so se bili tedaj vernili, so prišli enajsti dan v Karan,[1]) ki je na pol pota proti Ninivam.

2. In angelj je rekel: Brat Tobija, veš, kakó si bil pustil svojiga očeta.

3. Ako je tedaj tebi prav, pojdiva naprej, in družina s tvojo ženo vred in z živino naj počasi hódi za nama.

4. In ko mu je to dopadlo, de bi šla, je Rafael rekel Tobiju: Vzemi seboj ribjiga želča, ker bo potreben. Tedaj je vzel Tobija tistiga želča, in sta šla.

5. Ana pa je sedela vsak dan

3. To je kratek zapopadek vsih dolžnost, ki jih ima zakonska žena spolnovati.

1. ne v Karan (Haran) v Mezopotamii (1. Mojz. 11, 31: 27, 43.), ampak v neki nam neznani kraj v Medii. Ako je Tobija do sem enajst dni hodil, se iz tega ne izhaja, de je Karan enajst dni hodá od Ekbatan; ker popotniki, ki imajo živino seboj, morajo prav počasi hoditi.

Digitized by Google

per potu verh gôre, od kodar je môgla deleč viditi.

6. In ko se je z ravno tega mesta ozérala po njegovim prihodu, je od deleč zagledala in zdajci spoznala svojiga dohajočiga sina, in je tekla in povedala svojimu možu, rekoč: Glej, tvoj sin pride!

7. Rafael pa je Tobiju rekel: Kadar v svojo hišo prideš, zdajci môli Gospoda, svojiga Boga,[2]) in ga zahvali; stopi k svojimu očetu, in ga kušni.

8. In koj namaži nad njegovimi očmi[3]) tega ribjiga želča, ki ga seboj neseš; ker vedi, de se bodo kmalo odperle njegove oči;[4]) in tvoj oče bo zopet gledal svetlobo nebá, in se bo veselil tvojiga pogleda.

9. In pes, ki je bil z njima na potu, je naprej pertekel, in je prišel ko napovedovavec, ter je s svojim repam perlizno mahljaje se radoval.[5])

10. In njegov slepi oče je vstal, in je jel teči, pa se je z nogami spotikoval; in ko je podal roko hlapcu, je svojimu sinu naproti hitel,

11. in ga je sprejel in kušnil, on in njegova žena, in oba sta jela od veselja jokati.

12. In ko so Boga molili in zahvalili, so se usedli.

13. Tedaj je vzel Tobija ribjiga želča, in je pomazal oči svojiga očeta.

14. In je čakal okoli pol ure; in jelo se je bélo[6]) lušiti z njegovih oči, kakor jajčja mrena.[7])

15. Tobija pa jo je perjel in potegnil z njegovih oči, in precej je pogled zadobil.

16. In častili so Boga, on namreč, njegova žena, in vsi, kteri so ga poznali.

17. In Tobija je rekel: Hvalim te, Gospod, Izraelov Bog, ker ti si me pokoril, in ti si me ozdravil; in glej, jez vidim Tobija, svojiga sina!

18. Sedem dni potem je prišla tudi Sara, žena njegoviga sina, in vsa družina zdrava, in živina, in kamele, in veliko ženiniga denarja, pa tudi tisti denarji, ki jih je bil od Gabela prejel.

---

2. Pobožno navado, po dokončanim popotvanji Bogu se zahvaliti, je sveti Benedikt v svoje redno vodilo sprejel; ker zapové, de naj se popotniki, ki pridejo, zdajci k molitvi podajo.
3. pomaži njegove odperte očí z ribjim želčem.
4. de bodo kmalo dobile pogled njegove očí.
5. V svetim pismu ni nič nepotrebniga, tudi ne le zavoljo lepšiga — za kratek čas — pisano, temuč vse je ljudem v spodbujenje in v podučenje, naj bi si komu tudi še takó majhno dozdevalo. Iz té povesti se tedaj učímo, kakó previdnost Božja (Mat. 10, 29.) tudi živali obsega, in jih v svoje ljubeznjive namene obrača; Tobijev pès je namreč po Božji volji v to služil, de je bil napovedovavec veliciga veselja očetu in materi, ki sta s toliko britkostjo svojiga sina čakala.
6. bela mrena se je jela lušiti z očí.
7. Po razjedavni moči ribjiga želča se je mrena od očí olupila. Pomoček se natoren dozdeva, ozdravljenje pa je vender v tem čeznatorno, ker se je v takó kratkim času zgodilo, in ker je ta pomoček poprej neznan bil, kakor je tudi zdaj neznan, ker té ribe ne poznamo.

Digitized by Google

19. In[8]) je dopovedoval svojim staršem vse dobrote Božje, ktere mu je Bog storil po človeku, ki ga je vôdil.

20. Tudi Ahior in Nabat, Tobijeva bratranca, sta vesela prišla k Tobiju, in sta mu srečo vošila zavoljo vsih dobrot, ki jih je Bog nad njim skazal.

21. In gostovali so se sedem dni,[9]) ter so se vsi veselili z velikim veseljem.

XII. Poglavje.

Stari in mladi Tobija bi rada plačala spremljavca po potu, ter mu ponudita polovico perneseniga denarja. Rafael se razodene, kdo de je; oče in sin ostermità; angelj ji opominja, de naj hvalita Boga, in zgine spred njunih očí. Oba, ležé na zemlji, hvalita Boga za prejete dobrote.

1. Po tem je Tobija svojiga sina k sebi poklical, in mu je rekel: Kaj moremo dati temu svetimu možu, ki je s teboj hodil?

2. Tobija je odgovoril in rekel svojimu očetu: Oče, kakošno plačilo mu bomo dali? ali kaj more vredno biti njegovih dobrot?

3. Mene je zdraviga tje peljal in nazaj perpeljal, denarje je on od Gabela sprejel, meni je on ženo dobil, hudiga duha je on od nje pregnal, nje starše je razveselil; mene je obvaroval, de me ni riba požerla, tudi tebi je pomagal, de vidiš svetlobo nebá, in z vsimi dobrotami smo po njem napolnjeni. Kaj mu bomo mogli za to vredniga dati?

4. Pa prosim te, moj oče, de ga prosiš, morebiti, de bi hotel polovico od vsiga, kar je bilo perneseniga, zase vzeti.

5. In sta ga poklicala, oče namreč in sin, ter sta ga na stran peljala, in sta jela prositi, de bi hotel polovico od vsiga, kar so pernesli, sprejeti.

6. Tedaj jima je na skrivnim rekel: Častite Boga nebés, in vpričo vsih živih ga hvalíte, ker vam je svojo milost skazal.

7. Zakaj skrivnost kraljevo perkrivati, je dobro; Božje dela pa ražodevati in hvaliti, je častitljivo.[1])

8. Boljši je molitev s postam in z milošnjo, kakor spravljati zaklade zlatá;[2])

9. ker milošnja reši smerti, in ona je, ki grehe zbrisuje, in pomaga najti milost in večno življenje.[3])

---

8. mladi Tobija je dopovedoval svojim staršem.

9. sedem dni so ženitnino tudi na Tobijevim dômu obhajali. Judovske ženitnine so namreč po sedem dni terpele. Gl. 1. Mojz. 29, 27. Sodn. 14, 12. 17.

1. Kar se v kraljevim posvetvanji razsodi in sklene, je dobro in celó potrebno, de se perkrije; ker bi se z neprevidnim razodevanjem izpolnovanje sklepov utegnilo zavérati. Drugači pa je z Božjimi deli; té razodevati, je hvale vredno; ker to razglasovanje ne more ovérati Božjih del, temuč še le perpomore, de njegove stvarí modrost in ljubezen Božjo še bolj spoznavajo.

2. Molitev, post in milošnja so zapopadek vsih dobrih del. Post in milošnja ste po nauku svetih očetov peruti, s kterima se molitev proti nébu povzdiguje.

3. Koliko milošnja premore, glej zgorej 4, 11. razl. 2.

Digitized by Google

10. Kteri pa greh in hudobijo delajo, so sovražniki svoje duše.

11. Razodenem vama tedaj resnico, in vama ne bom perkrival skrivnosti.

12. Kadar si s solzami molil, in si mertve pokopaval, in si svoje kosilo popušal, in si mertve po dnevu v svoji hiši skrival, po noči pa pokopaval, sim jez tvojo molitev pred Gospoda nôsil.[4])

13. In ker si bil Bogu prijeten, je bilo treba, de te je skušnjava skusila.[5])

14. In zdaj je Gospod mene poslal, tebe ozdravit, in Saro, ženo tvojiga sina, hudiča rešit;

15. jez sim namreč angelj Rafael, eden zmed sedmerih, ki stojimò pred Gospodam.[6])

16. In ko sta to slišala, sta se ustrašila, in sta trepetaje na tla padla na svoj obraz.[7])

17. In angelj jima je rekel: Mir vama bodi, nikar se ne bojta!

18. Zakaj ko sim per vas bil, sim bil po Božji volji;[8]) Boga hvalíte, in njemu prepevajte.

19. Zdel sim se sicer, kakor bi bil z vami jedel in pil; tode jez imam nevidljivo jed in pijačo, ki je ljudje ne morejo viditi.[9])

20. Zdaj pa je čas, de se povernem k njemu, ki me je poslal; vi pa hvalíte Boga, in oznanujte vse njegove čuda.

21. In ko je bil to izgovoril, je bil vzet spred njih očí, in ga nista môgla več viditi.

22. Tedaj sta tri ure na obrazu ležala in Boga hvalila; in ko sta bila vstala, sta oznanovala vse njegove čuda.

XIII. Poglavje.

Stari Tobija hvali Boga, in opominja Izraelce, de naj razglašajo vsigamogočnost in dobroto Božjo med neverniki, ter naj jih vabijo k spreobernjenju. Tobija tudi

---

4. Per sveti maši mašnik móli: *„Daj si to daritev po rokah svojiga svetiga angelja na tvoj častitljivi altar pernesti pred obličje tvojiga božjiga veličastva“*. K temu opomni sveti Bonaventura, de sveti angelji naših molitev ne donašajo Bogu zato, kakor bi mu sicer neznane bile, ker mu je vse znano, še preden se kaj zgodí, temuč de svoje čiste, svete želje zedinijo z našo molitvijo, de je močnejši in Bogu dopadljivši.

5. Bog poskuša čednost svojih služabnikov po križih in težavah. Glej Djan. apost. 14, 21. Hebr. 12, 6.

6. eden zmed veliko angeljev, ki gledajo Božje obličje. Sv. pismo večkrat po človeško govorí.

7. Sveti očetje pravijo, de imajo nebeške perkazni to lastnijo, de sperviga v strah perpravijo, potem še le tolažijo in razveseljujejo. Tudi tukej angelj prestrašene tolaži. Per razodetjih in perkaznih angelja temè ali satana se pa ravno nasprotno godí.

8. Moja vpričnost vam ne more škodovati, ker me je Bog k vam poslal.

9. Angelji ne terpé lakote in žeje kakor mi, pravi sveti Avguštin; ker so po duhovno nasiteni s kruham resnice, in so presunjeni z lučjo večne modrosti; zatorej so presrečni. In iz tega presrečniga stanú usmiljeno na nas popotnike gledajo, nas po Božjim povelji vodijo, in nam pomagajo, v svojo pravo domačijo poverniti se, de bomo ondi z njimi združeni tudi mi preobilno nasiteni v Bogu, ki je vir resnice in neumerljivosti.

Digitized by Google

prerokuje, de se bodo vjeti vernili v svojo domačijo, in de bo jeruzalemsko mesto razdjano; in de se bo potem še lepše sozidalo.

1. Stari Tobija pa je odperl svoje usta, ter je Gospoda hvalil, in je rekel: Velik si, Gospod, vekomaj, in na vse veke *(terpi)* tvoje kraljestvo;

2. ker ti udariš in ozdraviš, pelješ v pekel[1]) in nazaj perpelješ; in ni ga, kteri bi ubežal tvoji roki.

3. Hvalíte Gospoda, otroci Izraelovi, in vpričo nevernikov ga častíte;

4. ker zato vas je razkropil med nevernike, ki ga ne poznajo, de vi oznanujete njegove čuda, in jim dajete spoznati, de ga ni druziga vsigamogočniga Bôga razun njega.[2])

5. On nas je pokoril zavoljo naših pregreh, in on nas bo rešil zavoljo svoje milosti.

6. Poglejte tedaj, kaj nam je storil, in hvalíte ga s straham in trepetam, in povikšujte kralja večnosti v svojih delih.[3])

7. Jez pa ga bom hvalil v deželi svoje sužnosti: ker je svoje veličastvo skazal nad pregrešnim ljudstvam.[4])

8. Spreobernite se tedaj, grešniki, in delajte, kar je prav pred Bogam, in verjemite, de vam bo svojo milost skazal.

9. Jez pa in moja duša se bova v njem veselila.[5])

10. Hvalíte Gospoda vsi njegovi izvoljeni; obhajajte vesele dní, in hvalíte ga.

11. Jeruzalem, Božje mesto, Gospod te je tepel zavoljo del tvojih rok.[6])

12. Zahvali Gospoda za svoje dobrote, in hvali večniga Boga, de v tebi spet postavi svoj šotor, in vse vjete k tebi nazaj pokliče, in de se veseliš na vse večne čase.

13. S svetlo lučjo se boš svetil, in vse pokrajine zemlje se ti bodo do tal perklanjale.[7])

---

1. *„pekel“* pomeni tukaj grob ali jamo ali smert. Pomen te verste je: ti deliš ljudem srečo in nesrečo, življenje in smert. Perm. 5. Mojz. 32, 39: 1. Kralj. 2, 6. Modr. 16, 13.
2. Akoravno so bili Judje zavoljo svojih grehov v sužnost odpeljani, je bila ta šiba vender dobrota za nevernike. Spoznanje ediniga Boga, čudeži, ki jih je Bog med neverniki zavoljo nekterih svetih Izraelcov, na pril. Tobija, Daniela, Estere, delal, čudovite čednosti, ki jih je veliko Izraelcov razodevalo — vse to je móglo spoštovanje do prave vere med neverniki množiti, in jih polagama za prihod perčakovaniga Odrešenika perpravljati.
3. poveličujte med neverniki večniga kralja z dobrimi deli — s svetim pobožnim življenjem.
4. ker je svojo veličastno pravico skazal nad grešnim ljudstvam, ko ga je kaznoval.
5. Jez se bom v svoji duši nad njim veselil.
6. Ko je Tobija to govoril, Jeruzalem še ni bil kaznovan; ker to se je zgodilo še le po Nabuhodonosorji, ki je to mesto razdjal, več ko 70 let po Tobijevi smerti. Preroki pa večkrat govoré od prihodnjih pergodb v preteklim času, ker s tem naznanjajo, de se bo to, kar napovedujejo, takó gotovo pergodilo, kakor bi se bilo že v resnici zgodilo.
7. Vse ljudstva se bodo k tebi obračale, in se bodo v tebi pred Gospodam do tal perklanjale, ter ga molile.

Digitized by Google

14. Z daljnigà bodo ljudstva k tebi hodile, in darove nosile, in v tebi Gospoda molile, ter bodo tvojo zemljo za sveto imele.[8]) Iz. 60, 5.

15. Zakaj v tebi bodo klicale v veliko Imé.[9])

16. Prekleti bodo, kteri bodo tebe zaničevali, in pogubljeni bodo vsi, kteri te bodo kleli; oblagodarovani pa bodo, kteri te bodo zidali.[10])

17. Ti pa se boš veselil v svojih otrocih; ker vsi bodo oblagodarjeni in zbrani k Gospodu.

18. Blagor vsim, ki te ljubijo, in se veselé tvojiga mirú.

19. Hvali, moja duša, Gospoda, ker je Gospod, naš Bog, rešil Jeruzalem, svoje mesto, vsih njegovih nadlog.

20. Srečen bom, ako jih bo mojiga rodú kaj ostalo, de bodo gledali veličastvo Jeruzalema.

21. Jeruzalemske vrata bodo zidane iz safira in smaragda, in iz draziga kamna ves okrog njegoviga ozidja.[11])

22. Z belim in čistim kamnam bodo vse njegove ulice vložene, in po njegovih tergih se bo aleluja[12]) prepevalo.

23. Češen bodi Gospod, ki ga je povikšal, in on naj nad njim kraljuje vekomaj! Amen.

---

8. Te besede so se še nad zemeljskim Jeruzalemam spolnovale; ko je bil namreč spet sozidan, so mu mnogi ajdovski kralji in poglavarji svoje spoštovanje skazovali z darili in daritvami, in nekteri zmed njih so ga obiskovali, de so ondi v tempeljnu ediniga praviga Boga molili. Posebno pa te besede zadevajo duhovni Jeruzalem, keršansko cerkev, ki se je v mestu Jeruzalemu začela. V to cerkev hité narodi, ko iz temé v luč, in jo časté ko nevesto Jezusa Kristusa, in tudi deželo, v kteri se je perčela, ko sveto čislajo.

9. Imé čez vse imena je imé „*Jehova*“ (t. j. prihodnji, rešivni Bog), imé „*Jezus*,“ ki odrešenika ali zveličarja pomeni, in je torej z imenam „*Jehova*“ eno in ravno tisto. To imé se v starim zakonu ni môglo in ni smelo izgovarjati, ker se Kristus v starim zakonu še ni bil razodel, temuč je le v prerokovanji in perčakovanji živel; še le potem, ko je bil na svet prišel, je bilo razodeto tudi njegovo imé, t. j., „*Jezus*“. Primeri Filip. 2, 9. Tudi dandanašnji Judje še ne izgovarjajo imena „*Jehova*,“ ker za njé še ni „*Jehova*“ (t. j., rešivniga Boga), in ker se kaki osebi vselej še le tedaj imé da, ko je že na svetu.

10. Bog bo sovražnike Judov kaznoval, njih prijatle pa oblagodarjal. Primeri Mat. 18, 17. Luk. 10, 16.

11. Duhovni Jeruzalem, cerkev, ki se bo konec časov v nebeški Jeruzalem, v cerkev v nebesih, spremenila, je stavba neskončne vrednosti. Kamni, s kterimi je sozidana, so izvoljeni, kteri so si v svojim življenji perzadjali, staviti na podlago vere v Jezusa, zlato in drage kamne vsih keršanskih čednost, zlasti ljubezni. Gl. Skr. razod. 21, 18. Sleherni tedaj preiskuj stavbo svoje pobožnosti, ali je živa vera v Jezusa njena podlaga, de bo na ti podlagi postavil stavbo ponižnosti, čistosti, zlasti pa ljubezni. Zakaj k ti stavbi gredo le dragi kamni, ktere božji stavbar (mojster), vsakiga na njegovo mesto, vé vložiti.

12. to je, hvala Božja prepevala. Opravilo zveličanih je neprenehljiva hvala Božja, ki izvira iz spoznanja neskončniga Boga, iz ljubezni do njega. Ali je pa tudi naše naj ljubši opravilo na zemlji, Boga spoznavati, ga ljubiti in hvaliti? Perzadevajmo si tedaj za čast Božjo in za zveličanje svoje duše, de bomo sprejeti v sveto družbo Božjih častivcov!

Digitized by Google

XIV. Poglavje.

Stari Tobija daje svojimu sinu in njegovim sinovam in vnukam poslednje nauke, ter prerokuje razdjanje mesta Niniv, vernitev Izraelcov v njih deželo in spreobernjenje nevernikov. Ko mladi Tobija svoje starše pokoplje, gre s svojo družino iz Niniv k Raguelu v Ekbatane, kjer umerje v sivi starosti.

1. Takó se je dokončalo Tobijevo govorjenje. In po tem, ko je Tobija pogled zadobil, je živel še dve in štirdeset let, in je vidil otroke svojih vnukov.

2. Ko je bil pa dopolnil sto in dve leti, je bil častitljivo pokopan v Ninivah.

3. V šest in petdesetim letu namreč je bil oslépel, in v šestdesetim letu je spet spregledal.

4. Drugi čas svojiga življenja pa je bil v veselji, in je z dobro rastjo v strahu Božjim tje šel v miru.

5. Ob uri svoje smerti pa je poklical k sebi Tobija, svojiga sina, in sedem njegovih mladih sinov, svoje vnuke, in jim je rekel:

6. Blizo je pokončanje Niniv; zakaj beseda Gospodova ni prazna;[1]) in naši bratje, ki so razkropljeni iz Izraelove dežele, se bodo v njo vernili. 1. Ezdr. 3, 8.

7. Vsa njih zapušena dežela pa se bo napolnila, in hiša Božja, ki je bila v nji požgana,[2]) bo spet sozidana; in tje se bodo vernili vsi, ki se Boga bojé.

8. In neverniki bodo svoje malike zapustili, in bodo v Jeruzalem prišli, in v njem prebivali,

9. in vsi kralji zemlje se bodo v njem veselili, in molili kralja Izraeloviga.[3])

10. Poslušajte tedaj, moji sinovi, svojiga očeta: Služite Gospodu v resnici, in glejte, de delate, kar njemu dopade;

11. in zapovedujte svojim otrokam, de pravico delajo in milošnjo dajejo, de v Boga mislijo, in ga hvalijo vsak čas v resnici in iz vse svoje močí.

12. Zdaj tedaj, otroci, poslušajte me, in nikar ne ostajajte tukej; temuč kteri dan bote pokopali svojo mater zraven mene v ravno tisti grob, se kar napravite na pot, de greste od tod;

13. ker vidim, de njegova[4]) hudobija mu bo konec storila.

14. Pergodilo se je pa, de je Tobija po smerti svoje matere iz Niniv šel s svojo ženo, in z otroci

---

1. beseda Gospodova se bo gotovo spolnila. Preroka, Nahum (3, 7.) in Sofonija (2, 13—15.) sta pogin ninivskiga mesta prerokovala; na njuno prerokovanje se Tobija opéra. Ninive so bile pokončane v letu sveta 3378, pred Kristusam 626, po Astiagu, Medijanu, in Nabopalasarji, Babilončanu, kakih 40 let po smerti stariga Tobija.
2. Tobija previdi v preroškim duhu požig Jeruzalema. Permeri zgor. pogl. 13. razl. 5.
3. to je, Mesija. Tobija tukej prerokuje spreobernjenje nevernikov k keršanski veri.
4. to je, mesta Niniv, ali hudobija prebivavcov v Ninivah.

Digitized by Google

in z otrók otroci, in se je vernil k svojimu tastu in svoji taši.

15. In jih je našel zdrave v lepi starosti, in je zanje skerb imel, in on jim je očí zatisnil; in vso dedšino hiše Raguelove je on prejel, in je vidil peti rod, otroke svojih otrók.[5])

16. In ko je bil dopolnil devet in devetdeset let v strahu Gospodovim, so ga z veseljem pokopali.[6])

17. Vsa njegova rodovina in ves njegov zarod je ostal v dobrim življenji in v svetim zaderžanji, takó de so bili prijetni Bogu in ljudem, in vsim prebivavcam v deželi.

---

5. Ker se v jutrovih deželah celo mladí ženijo, takó de so večkrat s petnajstim letam že očetje, je bilo lahko mogoče, de je Tobija vidil svoje mlajši do petiga rodú.

6. Smert pravičnih je draga v Božjih očeh, in ni strašna njim, ki jih preseli iz solzne doline mnozih križev in težav v drugo boljši življenje večniga veselja; vender pa po svojih ljubih in drazih sploh žalujemo, in jih ne pokopujemo z veseljem; zatorej bi se mende mógla ta versta takole brati: *„In ko je bil dopolnil devet in devetdeset let v strahu Gospodovim v veselji, so ga pokopali“*. Takó se tudi od stariga Tobija bere zgorej v 4. versti.

Digitized by Google

VVOD
v
Juditine bukve.

Juditine bukve se imenujejo po izraelski vdovi Juditi, ki je svoje domače mesto Betulijo in vso Judejo Asirijanov rešila, ko je njih vojvodu glavo odsekala. Kdaj se je to zgodilo, razlagavci sv. pisma niso vsi enih misel. Veči del cerkvenih očakov in katoliških pismarjev vender meni, de se je to še pred babilonsko sužnostjo godilo pod judovskim kraljem Manasetam, tistikrat, ko je bil ta kralj v Babilonu v ječi (2. Kron. 33, 11: 4. Kralj. 21, 17. razl. 13.). Takrat je v Ninivah vladal Senaheribov tretji sin Asarhadon, po tem ko sta Senaheriba (4. Kralj. 19, 37.) po njegovi nesrečni zgubi v Judeji njegova starji sinova umorila, onadva pa je pregnal njun manjši brat. Letá si je podvergel mnoge bližnje ljudstva, in je prijel na zadnje mogočniga kralja Medijanov, Fra po imenu, kákor Herodot perpoveduje. Tega je premagal in umoril ter je perdobil medijansko-perzijansko deržavo. Ko si je bil tako mnoge ljudstva izhodnje Azije podvergel, se je prevzel, in je hotel, de bi se mu vse ljudstva uklanjale. Poslal je torej z veliko vojsko svojiga vojvoda Holoferna, de bi spravil v njegovo oblast vse dežele proti večeru. Kamorkoli je prišel, se mu je tudi vse podalo; ko pa od severja udari v Judejo, mu ondi na meji judovska terdnjava Betulija zapre svoje vrata. To Holoferna razdraži, torej sklene mesto razdjati. Že so se hotli Judje podati, kar se ponudi bogaboječa vdova Judita, jih rešiti. Napravi se in gre v sovražnikovo staniše, se perkupi s svojo lepoto njih vojvodu, ter ga z njegovim lastnim mečem umori. Po tem junaškim djanji planejo Betulijani nad asirsko vojsko, jo vso prepadeno spodé iz dežele, in dobé še veliko plena. Na to se podá véliki duhoven z vélikim zboram iz Jeruzalema v Betulijo, obhajajo ondi vesel praznik, in sklenejo v spomin te zmage god vsako leto praznično obhajati. Ta pergodba se bere v teh bukvah. Nauki, kterih zvesti bravec v svojo spodbudo mnogo najde, so jim kmalo veliko veljavo perdobili. Nar starji sveti očeti so jih imeli v podučevanje in opominjanje, in sveti Hieronim terdi, de jih je že pervi vesoljni zbor v Niceji med sveto pismo štel. Pa ko bi jih tudi ne bil, sej imamo v vesoljnim zboru florentinskim pod Evgenijem IV. in v tridentinskim gotovo spričevanje, de so božje bukve, ker jih oba zbora štejeta med svetopisemske bukve. Kdo jih je spisal, se pa ne vé gotovo.

Digitized by Google

JUDITINE BUKVE.

I. Poglavje.

Arfaksad, medijanski kralj, sozida imenitno in močno mesto Ekbatane; Nabuhodonosor, asirski kralj, ga pa premaga. Prevzetni kralj Nabuhodonosor želí vse bližnje ljudstva v svojo oblast dobiti, torej pošlje do njih poslancov; ko pa poslanci per njih nič ne opravijo, se kralj razserdi in sklene, nad njimi se mašcvati.

1. Arfaksad[1]) tedaj,[2]) kralj Medijanov, je bil veliko ljudstev spravil pod svojo oblast; in on je zidal[3]) prav močno mesto, ktero je imenoval[4]) Ekbatane,

2. iz obsekanih čveterovoglatih kamnov; njegove zidove je naredil sedemdeset komolcov široke, in trideset komolcov visoke; njegove stolpe pa je postavil sto komolcov visoke,

3. na štiri vogle, in njih vsaka stran je merila dvajset čevljev, in njegove vrata je naredil takó visoke kakor stolpe;

4. in, kakor préd mogočnež, se je bahal z močjo svoje vojske in s slavo svojih vozov.

5. V dvanajstim letu[5]) svojiga kraljevanja pa se je asirski kralj[6]) Nabuhodonosor, ki je kraljeval v velikim mestu Ninivah, bojeval z Arfaksadam, in ga je premagal

6. na velikim polji, ktero se Ragav imenuje, med Evfratam

---

1. „*Arfaksad*“ ali „*Afra-Ksad*“, to je, Afra, Dobrotljivi. Bil je pa ta po Herodotu „*Fra-Ortes*“, Fra Véliki, kralj Medijanov, sin perviga kralja Medijanov z imenam „*Dejoces*“.
2. Beseda „*tedaj*“ kaže, de je ta prigodba vzeta iz starih hebrejskih letnikov ali letnih bukev.
3. „*zidal*“ pomeni v svetim pismu večkrat „*obterdil*,“ ali terdnjavo napravil (Joz. 6, 26.). Fra-Ortes je zlepšal in obterdil mesto Ekbatane, ktero je bil že njegov oče Dejoces sozidal.
4. ravno takó, kakor ga je že poprej njegov oče imenoval, namreč „*Ekbatane*“.
5. V letu 3333, po vstvarjenji sveta, pred Kristusam pa 671 let.
6. „*Asarhadon*,“ ki se tù imenuje „*Nabuhodonosor*,“ ker je tudi v Babilonu vladal, kjer je bilo splošnje kraljevo imé „*Nabuhodonosor*,“ kakor v Egiptu „*Faraon*,“ per Filistejcih „*Abimelek*“ i. t. d. Dvanajsto leto se je štelo po dobitvi Babilona.

Digitized by Google

in Tigrido in Jadasonam [7]) na polji Erioha, kralja Elikov.[8])

7. Tedaj se je povzdignilo kraljestvo Nabuhodonosorjevo, in njegovo serce se je prevzelo; in poslal je k vsim, kteri so prebivali v Cilicii in Damasku in na Libanonu,

8. in k ljudstvam, ki so na Karmelu in Kedaru,[9]) in k tem, ki stanujejo v Galileji na vélikim polji Ezdrelonu,

9. in k vsim, ki so bili v Samarii, in unkraj reke Jordana do Jeruzalema, in po vsi deželi Jese[10]) do tje, kjer se pride na pokrajine Etijopije;

10. k vsim tem je poslal Nabuhodonosor, asirski kralj, sporočnikov;[11])

11. pa vsi ti so z enim duham mu odrekli, ter jih prazne nazaj poslali, in brez časti odpravili.

12. Tedaj se je kralj Nabuhodonosor razserdil zoper vse te dežele, in je per svojim prestolu in kraljestvu persegel, de se bo maševal nad vsimi temi deželami.

II. Poglavje.

Nabuhodonosor razodene imenitnikam svojiga kraljestva v skrivnim zboru, de je sklenil vse bližnje ljudstva proti solnčnimu zahodu v svojo oblast dobiti. Njegov sklep jim je všeč. Kralj ukaže Holofernu, vojvodu svojih vojskinih trum, de naj se nad njé vzdigne. Holofern gre nad njé s silno veliko vojsko, užuga in pokonča Cilicijo, Mezopotamijo in damaško Sirijo.

1. V trinajstim letu kralja Nabuhodonosorja,[1]) dva in dvajseti dan perviga mesca, se je govorilo v hiši asirskiga kralja, Nabuhodonosorja, de bi se maševal.

2. In sklical je vse starašine, in vse vojvode, in svoje vojšake, in je imel z njimi svoj skrivni zbor;

3. in je povedal, de je njegova misel tá, de bi vso zemljo svoji oblasti podvergel.

4. In ko je bil ta govor vsim všeč, je poklical kralj Nabuhonosor Holoferna, poglavarja svoje vojske,

5. in mu je rekel: Pojdi nad vse kraljestva proti zahodu, in posebno nad tiste, ki so zaničevali moje povelje.

6. Ne zanese naj tvoje okó nobenimu kraljestvu, in sleherno obterjeno mesto mi podverzi.

7. Tedaj je poklical Holofern vojvode in viši asirske močí, in je odbral moških za vojsko, kakor

---

7. V greški prestavi se bere namesti „*Jadasonam*“: „*Hidaspam*“.
8. „*Elikov*,“ to je, prebivavcov v Elamu (v Perzii).
9. „*Kedar*,“ kraj v pusti Arabii, od Libanona proti jutru, kjer je prebivalo pastirsko ljudstvo rodú Izmaeloviga. Gl. 1. Mojz. 25, 13.
10. „*Jese*“ je Gosem ali Gosen v greški prestavi, deželica v spodnjim Egiptu.
11. z ukazam, de naj se mu z lepo podveržejo.
1. Trinajsto leto kralja Nabuhodonosorja (Asarhadona) se po preštevi katoliškiga pismarja Dereserja vjema z osem in dvajsetim letam kralja Manaseta, z letam po vstvarjenji sveta 3334, pred Kristusam 670 let.

Digitized by Google

mu je kralj zapovedal, sto in dvajset tavžent bojnih peščov, in dvanajst tavžent lokarjev na konjih.

8. Pred vso svojo vojsko pa je poslal brezštevilno veliko kamel z obilnim živežem za vojskine trume, tudi čede goved in tropе ovac, kterih je bilo brez števila.

9. Žita si je iz vse Sirije na potu zapovedal perpraviti.

10. Zlata pa, in srebra je iz kraljeve hiše vzel silo veliko.

11. In vzdignil se je sam, in vsa vojska z vozmi, in konjniki in lokarji, ki so kakor kobilice zemljo pokrili.

12. Ko je pa asirske pokrajine prestopil, je prišel do velikih gorij Ange,[2]) ki so na levi strani[3]) Cilicije, in je šel na vse njih gradove, ter je dobil slednjo terdnjavo.

13. Prederl je pa preimenitno mesto Meloti,[4]) ter je oropal vse sinove tarsiške[5]) in sinove Izmaelove,[6]) ki so prebivali proti pušavi in proti poldnevu dežele celonske.[7])

14. In šel je čez Evfrat, in je prišel v Mezopotamijo,[8]) in je razdjal vse visoke mesta, ki so bile ondi, od reke Mambre do tje, kjer se k morju pride;

15. in se je polastil njega bregov od Cilicije do mej Jafetovih, ki so proti poldnevu.[9])

16. In je odpeljal vse sinove madijanske,[10]) in je pobral vse njih bogastvo, ter je z ostrim mečem pomoril vse, kteri so se mu v bran stavili.

17. In po tem je šel doli na damaško polje ob času žetve, in je zažgal vso setev, ter je rekel posekati vse drevesa in vinske terte.

18. In prepadel je strah pred njim vse prebivavce po deželi.

III. Poglavje.

Mnogi narodi se Holofernu prostovoljno podajo, ter ga sprejmejo z veliko častjo: on pa venderle razdene njih mesta, in pokončá njih bogove, ker Nabuhodonosor hoče sam biti njih bog. Holofern počiva na judejski meji trideset dni.

1. Tedaj so poslali kralji in | poglavarji vsih mest in deželá,

---

2. *„Ange“* je del vélikiga taverskiga gorovja, posamezni deli tega gorovja pa imajo različne imena.
3. ki so na severni izhodnji strani Cilicije.
4. mesto *„Mallos“* v Cilicii. Gl. 2. Mak. 4, 30.
5. vse prebivavce v mestu Tarsu, kjer je bil sveti Pavel domá.
6. kočarske Izmaelce, ki so se po arabski pušavi sem ter tje selili.
7. dežela *„Celon“* ali *„Kelajon“* ni bolj znana.
8. v tisti kraj, ki je bil na uni strani Evfrata.
9. Kakó deleč de so si Judje Jafetove mlajši (1. Mojz. 10, 2. i. d.) proti jugu razseljene mislili, se ne vé; torej se tudi tù omenjena dežela ne pozná.
10. Madijani so bili pastirsko ljudstvo, ki so se sem ter tje selili in kupčevali (1. Mojz. 37, 28.).

Digitized by Google

namreč Sirije, Mezopotamije, in sirskiga Sobala,[1]) in Libije,[2]) in Cilicije, svoje sporočnike, kteri so prišli k Holofernu, ter so rekli:

2. Jenjaj se jeziti nad nami, ker boljši je, de živi služimo Nabuhodonosorju, vélikimu kralju, in smo podložni tebi, kakor de umerjemo in s svojim poginam sami terpimo škodó svoje sužnosti.[3])

3. Vse naše mesta in vse posestva, vse gore in hribi s poljem vred, in čede goved in tropi ovac in kóz, in kónj in kamel, in vse naše premoženje in družine so pred tvojim obličjem;

4. vse naše bodi pod tvojo oblastjo;

5. mi in naši otroci smo tvoji služabniki.

6. Pridi k nam ko miren gospod, in imej nas v službi, kakor ti bo dopadlo.

7. Tedaj je šel z gorá s konjniki z veliko močjo, in je dobil vse mesta in vse prebivavce po deželi.

8. Iz vsih mest pa si je vzel v pomoč junaških in za vojsko izbranih móž.

9. In taki strah je prepadel tiste kraje, de so prebivavci vsih mest, pervaki in častniki z ljudstvam vred, šli naproti, ko je bil prišel,

10. in so ga sprejeli z venci in svetili, ter so raje vodili na bobne in pišali.

11. Pa čeravno so to storili, vender divjosti njegoviga serca niso môgli ukrotiti;[4])

12. zakaj razdjal je njih mesta, in posekal njih loge;[5])

13. kralj Nabuhodonosor mu je bil namreč zapovedal, vse bogove po deželi pokončati, in sicer zato, de bi njega samiga imenovali Boga tisti narodi, ktere bi Holofernova moč utegnila podvreči.[6])

14. Šel je pa skozi sirski Sobal, in vso Apamejo,[7]) in vso Mezopotamijo, in je prišel k Idumejcam v deželo Gabao;[8])

15. in je vzel njih mesta,[9]) in je ostal ondi trideset dni,[10]) ter je ukazal v teh dneh zediniti vso njegovo vojskino moč.

1. tiste pokrajine, v kteri je bilo véliko mesto „*Soba*“ ali „*Nisibis*“.
2. „*Libija*“ je v Afriki; pred ko ne, bi se móglo tukej brati „*Licija*,“ ki je bila blizo Sirije.
3. Boljši je, de Nabuhodonosorju služimo, in smo mu podložni, ter si s tem svoje življenje otmemo; kakor pa de bi vsi pomerli, in le po svoji smerti sužnosti ubežali.
4. Te ljudstva so se rajši podvergle, kakor umerle. Njim podobni so tisti kristjani, kteri se raji satanu vdajo, kakor de bi svojo meseno poželjivost v sebi krotili in mertvili. Ako so se ljudstva ogoljufale nad Holofernam, se goljufajo tudi kristjani nad poglavarjem tega sveta, nad satanam; ker satan je po besedah svetiga Bernarda veliko grozovitniši do tistih, ki se mu vdajo, kakor do teh, ki zanj ne marajo.
5. ki so jih bili svojim malikam v čast zasadili.
6. V toliko neumnost je zapeljala človeška prevzetnost!
7. „*Apameja*“ je bila deželа v Sirii.
8. „*v deželo Gabao*,“ to je, v gorato deželo. Namesti „*k Idumejcam*“ bi se móglo mende reči „*k Judejcam*,“ to je, Judam.
9. se je polastil severne Judeje, to je, Galileje.
10. de bi svojo vojsko zbral, in z združenimi močmi udaril v Judejo, nad ktero se je hotel zavoljo Senaheribove zgube maševati.

Digitized by Google

IV. Poglavje.

Ko Izraelci slišijo, de Holofern mesta in tempeljne razdeva, in de je že na njih meji, se silno bojé, de bi ne razdjal Jeruzalema in tempeljna. Po spodbudovanji duhovna Eliakima se Izraelci perpravljajo za boj, obstavijo z junaki vse pota po gorah in med gorami, po kterih bi sovražnik utegnil priti v Jeruzalem. Vsi se postijo in molijo, ter Boga pomoči prosijo. Viši duhoven jih tolaži in jim obljubi Božjo pomoč, če bodo stanovitno molili in se pokorili.

1. Ko so tedaj to slišali Izraelovi otroci, ki so prebivali v Judovi deželi,[1]) so se njegoviga obličja silno bali.

2. Strahota in groza jih je prevzela, de bi tega ne storil Jeruzalemu in tempeljnu Gospodovimu, kar je storil drugim mestam in njih tempeljnam.[2])

3. In so poslali po vsi Samarii[3]) okoli do Jerihe, in so vse verhove na gorah obsedli;

4. in so obzidali svoje terge, in so nabrali žita, de so bili perpravljeni za boj.

5. Tudi je pisal duhoven[4]) Eliakim vsim, ki so prebivali proti Ezdrelonu, ki je per Dotaimu vélikimu polju nasproti, in vsim, kamor se je môglo priti,

6. de naj obstavijo steze po hribih, po kterih bi se môglo v Jeruzalem priti, in naj tam stražo imajo, kjer bi utegnila biti ozka pot med gorami.

7. In Izraelovi otroci so storili, kakor jim je bil zapovedal Eliakim, duhoven Gospodov.

8. In vse ljudstvo je k Gospodu na vso moč vpilo, in poniževali so svoje duše v postih in molitvah, oni in njih žené.

9. In duhovni so se oblekli v spokorne oblačila, in so položili otroke pred tempelj Gospodov, in so pogernili altar Gospodov z žalostnim pertam;[5])

10. in so vpili k Gospodu, Izraelovimu Bogu, vsi skupej, de bi jim otroci ne bili s silo pobrani, in njih žene ne bile odpeljane, in njih mesta ne bile razdjane, in njih svetiše ne bilo ognušeno, in oni ne bili nevernikam v zasramovanje.[6])

11. Tedaj je šel Eliakim, véliki

---

1. ki so prebivali v Judovim kraljestvu.
2. V greškim se bere, de so bili Judje malo pred iz sužnosti prišli, in so spet očistili tempelj, ki ga je bil Manase s svojim malikovanjem oskrunil. Ta sužnost pa ni bila sedemdesetletna babilonska, kar se razločno vidi iz greškiga svetiga pisma, ktero ne govorí od noviga zidanja, ampak le od nove posvečbe tempeljna, ki je bil oskrunjen po malikovanji; ampak je bila tista sužnost, v ktero je bil peljan brezbožni kralj Manase (gl. vvod) z veliko Judi. Iz te sužnosti so prišli Judje, preden je še Holofern v Judejo udaril; njih kralj pa je bil še v Babilonu v ječi prideržan, in je bil še le poznejše spušen. Ti Judje tedaj so tempelj očistili, kar je poznejše tudi Manase sam storil. Gl. 2, Kron. 33, 11—16.
3. ki si jo je bil po Senaheribovi zgubi Judov kralj perlastil.
4. viši duhoven. „*Ezdrelon*“ je planjava, ki sega od Karmela proti Jordanu.
5. v znamnje, de naj vsi žalujejo nad svojimi grehi, in naj pokoro delajo, de bodo s tem odvernili nevarnost (v. 10.), ki se jim bliža.
6. Druge ljudstva s poglavarji so se uklonile pod oblast Holofernovo; Izraelove

Digitized by Google

duhoven Gospodov, okoli vsih Izraelcov, in jih je nagovarjal,

12. rekoč: Vedite, de bo Gospod vaše prošnje uslišal, ako stanovitni ostanete v postih in molitvah pred Gospodovim obličjem.[7])

13. Spomnite se Mojzesa, služabnika Gospodoviga, kteri ni v boji z mečem, ampak s svetimi prošnjami v molitvi premagal Amaleka, ki je zaupal v svojo moč in v svojo terdnost, in v svojo vojskino trumo, in v svoje ščite, in v svoje vozove, in v svoje konjnike.

14. Takó se bo zgodilo vsim sovražnikam Izraelovim, ako ste stanovitni v tém delu, ki ste ga začeli.

15. Na to njegovo opominjanje so v molitvi k Gospodu ostali pred Gospodovim obličjem,

16. takó, de so tudi ti,[8]) ki so Gospodu žgavne daritve opravljali, v spokorne oblačila oblečeni darovali, in pepel je bil na njih glavi.

17. In iz vsiga svojiga serca so vsi prosili Boga, de naj obiše svoje ljudstvo Izrael.

V. Poglavje.

Holofern poprašuje, kakošno ljudstvo so Izraelci, de se mu samo oni upajo zoperstaviti. Ahior, vojvoda Amončanov, mu razloži ob kratkim zgodovino Izraelcov, ter mu pové, de jih ne more nihče premagati, oni pa vse užugajo, dokler svojimu Bogu zvesto služijo; zatorej mu svétuje, de naj bo previden, préden se jih loti, ter naj zvé, če so se kaj pregrešili zoper svojiga Boga, ker le tadaj bi jih zamogel premagati. S tem svojim svetam se Ahior višim asirske vojske takó zaméri, de ga mislijo umoriti, ter pravijo: Pojdimo nad nje, pomorimo njih mogočnike z Ahiorjem vred, de vse ljudstva spoznajo, de je le Nabuhodonosor bog na zemlji.

1. In povedano je bilo Holofernu, poglavarju asirske vojašine, de se Izraelci perpravljajo v bran, in de so pota po gorah zaperli;

2. tedaj se je vnel s silno jezo in z veliko togoto, ter je poklical vse Moabove poglavarje in Amonove vojvode,[1])

3. in jim je rekel: Povejte mi, kdo je to ljudstvo, ki je gore obleglo, ali ktere, in kake, in kolikošne so njih mesta, kakošna je tudi njih[2]) moč, koliko jih je števila, in kdo je vladar njih vojašine?[3])

4. in zakaj so pred vsim, ki na Jutrovim[4]) stanujejo, ravno oni

ljudstvo pa se je poniževalo (1. Petr. 5, 6.) pod močno roko Božjo, in s tem ponižanjem je zaslužilo, povišano biti čez napuh in brezbožnost.

7. ker je le stanovitnosti zmaga obljubljena. Luk. 11, 9. 10.

8. namreč duhovni. V splošnih deželinih stiskah so se tudi duhovni v tempeljnu napravili v žalostne oblačila (Joel 1, 13.), ki so sicer v svojih zalih oblačilih daritve opravljali.

1. Moabljani in Amončani na jutranji strani Palestine so se bili podali.

2. kakó močno je to ljudstvo, koliko ima vojakov?

3. Holofern tega ni zato vprašal, de bi bil vse to še le zvedil, ker je on, ko vojvoda Asirijanov, ki so večkrat na Izraelsko planili, Izraelce dobro poznal; popraševal je le iz zaničevanja, kakor nekdaj Nabal. 1. Kralj. 25, 10.

4. Namesti: *„ki na Jutrovim“* bi móglo biti: *„ki v večerni deželi sta-*

Digitized by Google

nas zaničevali, in nam niso prišli naproti, de bi nas bili v miru sprejeli?

5. Na to je Ahior, vodnik vsih sinov Amonovih, odgovoril, in je rekel: Ako se ponižaš poslušati, moj gospod, bom vpričo tebe resnico povedal od tega ljudstva, ki na gorah prebiva, in nobena lažnjiva beseda ne pojde iz mojih ust.

6. To ljudstvo je kaldejske rodovine.[5])

7. Ono je prebivalo spervenja v Mezopotamii,[6]) ker pa niso hotli služiti bogovam svojih očetov, ki so bili v deželi Kaldejcov,

8. so tedaj popustili svojih očetov šege, ktere so imele veliko bogov,

9. in so služili edinimu Bogu nebes, kteri jim je tudi zapovedal, iti od ondod, in v Karanu[7]) prebivati. Ko je pa lakota vstala po vsi deželi,[8]) so šli doli v Egipt, in so se tam v štiri sto letih[9]) takó namnožili, de se ni môgla prešteti njih truma.

10. Ko jih je pa egiptovski kralj obteževal, in per zidanji svojih mest iz ila in opeke zatéral, so vpili k svojimu Gospodu, in udaril je vso egiptovsko deželo z mnogoterimi šibami.

11. Ko so jih bili pa Egipčani od sebe spustili, in jim je bila stiska jenjala, in so jih hotli spet vjeti, in v svojo sužnost nazaj gnati,

12. jim je bežečim Gospod nebés morje odperl takó, de se je voda na obeh straneh kakor zid obterdila, in oní so s suho nogo po dnu skozi morje šli.

13. Ko jih je na tem mestu brezštevilna truma Egipčanov podila, je bila takó z vodami pokrita, de le eden ni ostal, kteri bi bil to zgodbo naslednikam povedal.

14. Ko so pa bili prišli iz rudečiga morja, so posedli pušave sinajske gore, v kterih ni nikoli mogel človek stanovati, ali človešk sin počivati.

15. Tam so jim bili grenki studenci v pijačo posladkani, in štirdeset let so spod neba hrane dobivali.

16. Kamor koli so šli brez loka in pušice, in brez škita in meča, se je njih Bog namesti njih bojeval, in je premagal.[10])

17. In ni ga bilo, kteri bi zo-

---

nujejo,“ kakor se v greškim in sirskim bere. Judeja je bila Asirijanam proti večeru.

5. Abraham in njegov oče Tare sta prebivala v Uru na Kaldejskim. Gl. 1. Mojz. 11, 28.

6. kjer je bil Ur, Abrahamov rojstni kraj.

7. Karan je bil še tudi v Mezopotamii; torej hoče Ahior reči: kteri jim je tudi zapovedal svoj pervi dom popustiti, in v Karanu bivati. Po latinskim svetim pismu Ahior ne vzame v misel, de bi bili v Kanaanu prebivali; v greškim in sirskim pa se bere: „*v Kanaanu*“ namesti: „*v Karanu*“.

8. namreč Kanaanu, kamor se je bil Abraham iz Karana preselil.

9. Toliko let je preteklo od vhoda Jakopoviga do izhoda Izraelcov. Od prihoda Jožefa, ki je bil poprej na Egiptovsko prišel, do izhoda je preteklo 430 let. Gl. 2. Mojz. 12, 41. Ahior se kaže znajdeniga v izraelski zgodovini.

10. Rabili so sicer orožje, tode Bog je premagal njih sovražnike večkrat tudi brez njih perzadevka, kakor po Jozuetu Bog sam pripoveduje. Joz. 24, 12.

Digitized by Google

perval tistimu ljudstvu, razun kadar je od službe svojiga Boga odstopilo.[11])

18. Kolikorkrat pa so zraven samiga svojiga Boga druziga častili, so bili dani v rop, in pod meč, in v zasramovanje.

19. Kolikorkrat pa jim je bilo žal, de so od službe svojiga Boga odstopili, jim je Bog nebés moč dal se braniti.

20. Na zadnje so kralja kananejskiga, in jebusejskiga, in ferezejskiga, in hetejskiga, in hevejskiga, in amorejskiga, in vse mogočne v Hesebonu pobili, in njih dežele in njih mesta sami posedli;

21. in dokler se niso pregrešili zoper svojiga Boga, jim je bilo dobro; zakaj njih Bog hudobijo sovraži.

22. Tudi namreč pred temi leti, ko so bili odstopili od pota, ki jim ga je bil Bog pokazal, de naj hodijo po njem, so bili po mnozih narodih v bojih pomorjeni, in njih prav veliko je bilo vjetih v ptujo deželo[12]) odpeljanih.

23. Unidan pa so se vernili k Gospodu, svojimu Bogu, in so se zbrali iz razkropljenja, kjer so bili razkropljeni, ter so se vselili po vsih teh hribih, in spet imajo v posesti Jeruzalem, kjer je njih svetiše.[13])

24. Zdaj tedaj, moj gospod, pozvedi, če je kaka njih hudobija pred obličjem njih Boga; pojdimo nad nje, ker gotovo ti jih bo njih Bog v roko dal, in uklonjeni bodo pod jarmam tvoje oblasti;

25. ako se pa to ljudstvo ni zamérilo svojimu Bogu, se jim ne bomo môgli ustaviti; ker njih Bog jih bo branil, in pred vsim svetam bomo v sramoti.

26. In pergodilo se je, ko je bil Ahior te besede izgovoril, so se razserdili vsi imenitniki Holofernovi, in so mislili ga umoriti, ter so rekli med seboj:

27. Kdo je tisti, ki pravi, de se Izraelci zamorejo ubraniti kralju Nabuhodonosorju, in njegovim vojskinim trumam, ljudje brez orožja, in brez serčnosti, in brez skušenja v vojskovanji?

---

11. Tudi mi kristjani z greham dajemo svojim sovražnikam moč zoper sebe, in kteri se nas lotijo, nas zmagujejo le zavoljo naših grehov. Z Božjo pomočjo bi bili zmožni, premagati vse svoje dušne sovražnike; Bog pa nas zapustí, in prepustí sovražnikam, ker smo mi njega zapustili.

12. Ne dosti popred so bili deseteri rodovi po Salmanasarji v asirsko sužnost odpeljani, in še le pred kratkim je bil mógel Manase v Babilon priti (4. Kralj. 17, 3. 6: 2. Kron. 33, 11.), gotovo s prav veliko Judi. Kteri terdijo, de se je povest teh bukev po babilonski sužnosti prigodila, obračajo besede te verste na to sužnost, in menijo, de bolj prav zavoljo tega, ker je v greškim sv. pismu celó pristavljeno, de je tudi tempelj Božji ob tla, s čimur se le njega razdjanje po tisti sužnosti more misliti; tode ta pristavek se da razlagati tudi od oskrunjenja, kakoršno se je ob času Manasetovim zgodilo. Tem časam se perlega tudi okolišina, de jih je le prav veliko bilo odpeljanih, nasproti je pa babilonska sužnost vse ljudstvo zadela.

13. Še preden se je Manase iz sužnosti vernil (2. Kron. 33, 13.), je blezo več vjetih Judov, kakor tudi več prebivavcov kraljestva Izraeloviga, dovoljenje dobilo, se verniti domú; izvolili so si pa v svoje prebivališe gorate kraje, kjer so se leže branili, in si veči varnosti bili svésti.

Digitized by Google

28. De tedaj Ahior spozná, de nas zapeljuje, pojdimo na gorovje, in kadar bodo vjeti njih mogočni, takrat bo z njimi vred z mečem preboden;

29. de vse ljudstvo zvé, de Nabuhodonosor je Bog zemlje, in razun njega ni nobeniga druziga.

VI. Poglavje.

Holofern se močno razserdi nad Ahiorjem, ker je rekel, de Izraelce Bog varuje, in ker mu je odsvetoval, se jih lotiti; zatorej ga ukaže peljati v Betulijo, de bo ondi z Judi vred pokončan, kadar z vojsko v mesto pride. Na potu gredé proti Betulii se Holofernovi služabniki izraelskih fračarjev zbojé, Ahiorja k drevesu perveżejo in zbežé. Izraelci ga odveżejo in peljejo v Betulijo pred starašine. Ahior jim perpoveduje, zakaj de ga je Holofern njim v roke dal. Poglavar Ozija mu napravi večerjo, ter po dokončanim postu tudi vse starašine k nji povabi. Ljudstvo vso noč móli in Boga pomoči prósi.

1. Pergodilo se je pa, ko so jenjali govoriti, je Holofern silno serdit Ahiorju rekel:

2. Ker si nam prerokoval, rekoč: de Izraelovo ljudstvo njegov Bog varuje, de ti pokažem, de ni boga razun Nabuhodonosorja,[1])

3. kadar jih bomo vse pobili kakor eniga moža, takrat boš tudi ti z njimi vred z asirskim mečem umorjen; in ves Izrael naj s teboj pogine,

4. in skusil boš, de je Nabuhodonosor vse zemlje gospod; in tedaj pojde meč mojih vojakov skozi tvoje strani, in preboden boš padel med ranjene Izraelce, in ne boš več dihal, dokler ne boš z njimi pokončan.

5. Potlej pa, ako meniš, de je tvoje prerokovanje resnično, naj ne upade tvoj obraz, in bledota, ki pokriva tvoje lice, naj ne zgine s tebe, ako misliš, de se té moje besede ne morejo spolniti.

6. De pa veš, de boš to z unimi vred skusil, glej, per ti priči bodi njih ljudstvu perdružen, de. kadar bodo zasluženo kazen mojiga meča prejeli, tudi ti maševanju zapadeš.

7. Tedaj je Holofern svojim služabnikam zapovedal, Ahiorja prijeti, in ga peljati v Betulijo,[2]) in ga dati v roke Izraelovim otrokam.

8. In Holofernovi služabniki so ga vzeli, in so šli po planjavi: ko so se pa bili goram perbližali. so prišli nad nje fračarji.

9. Oni pa so se uganili stran od gore, in so Ahiorja k drevesu za roke in noge pervezali, in so ga takó z vervmi zvezaniga pustili, ter so se vernili k svojimu gospodu.

10. Na to so Izraelovi otroci

1. Glej zgor. 3, 13. Primeri Dan. 6, 7. Djan. apost. 12, 22.

2. Betulija je bila terdnjava, ktero so Judje po svoji vernitvi iz sužnosti na gori per Dotaimu in Ezdrelonu sozidali, in se je štela k nekdanjimu rodu Isaharjevimu (Pogl. 7, 3: 8, 3. po greškim svetim pismu). De je bila v Galileji, kamor se je štel rod Isaharjev, terdi tudi ustno izročilo jutrovih dežel.

Digitized by Google

z Betulije k njemu doli prišli, in so ga odvezali, ter so ga peljali v Betulijo, in so ga med ljudstvo postavili, in spraševali, kaj je to, de so ga Asirijani zvezaniga popustili?

11. Tiste dni sta bila ondi poglavarja: Ozija, Mihov sin, iz Simeonoviga rodú, in Karmi, kterimu se je tudi Gotoniel reklo.

12. V sredi starašin tedaj, in vpričo vsih[3]) je Ahior povedal vse, kar je sam, od Holoferna vprašan, govoril, in kakó ga je hotlo Holofernovo ljudstvo zavoljo tega govorjenja umoriti,

13. in kakó ga je sam Holofern serdit zavoljo tega zapovedal Izraelcami zdati, de, kadar bo Izraelove otroke premagal, takrat tudi Ahiorja samiga z mnogoterim terpljenjem ukaže umoriti, zavoljo tega, ker je rekel: Bog nebés je njih varh.

14. Ko je pa Ahior vse to razložil, je popadalo vse ljudstvo na obraz, ter so molili Gospoda, in vsi so zdihovali in jokali, ter so pošiljali svoje enoserčne prošnje k Gospodu,

15. rekoč: Gospod, Bog nebés in zemlje, poglej na njih napuh, in ozri se na naše ponižanje,[4]) in glej obličje svojih svetih,[5]) in pokaži, de ne zapustiš teh, kteri se v té zanašajo, ponižaš pa njé, ki se v sé zanašajo, in s svojo močjo bahajo.

16. Ko so tedaj jenjali jokati, in je bilo ljudstvo ves dan premolilo, so tolažili Ahiorja,

17. rekoč: Bog naših očakov, čigar moč si ti oznanoval, on bo za te takó obernil, de boš še le ti gledal njih pogin.

18. Kadar pa bo Gospod, naš Bog, to prostost dal svojim služabnikam, naj bo tudi s teboj Bog med nami, de, ako bo tebi dopadlo, z vsimi svojimi per nas prebivaš.[6])

19. Ko je bil tedaj zbor minil, ga je Ozija vzel v svojo hišo, in mu je napravil veliko večerjo.

20. In povabil je vse starašine, in so se skupej po dokončanim postu[7]) poživili.

21. Po tém pa je bilo poklicano vse ljudstvo, in vso noč so v zbirališu[8]) molili, ter pomoči prosili Izraeloviga Boga.[9])

---

3. vpričo vsiga ljudstva, ki je bilo pervrelo.
4. in ozri se milostljivo na našo revo in nadlogo.
5. poglej na svoje ljudstvo, ki si ga odbral in k svetosti poklical.
6. Če prostost dobimo, bodi naš Bog, ki si ga ti poveličeval, tudi tvoj Bog per nas; smel boš našo vero sprejeti, in med nami prebivati.
7. Post je terpel od večera perviga do večera druziga dneva. Zderžali so se čisto vsih jedi. Ko se je noč storila, je dal Ozija Ahiorju na čast zmérno večerjo, in je povabil mestne starašine.
8. v zbornici. Že davno pred so imeli Hebrejci v tistih krajih, ki so bili deleč proč od Jeruzalema, lastne molitne in zborne hiše, ktere so se snidnice ali shodnice in molitevnice imenovale. Gl. Djan. apost. 16, 13.
9. Za postam in molitvijo je nasledovala zmérna večerja; za njo pa spet hvala Božja in nočna molitev; tako je bilo tudi življenje pervih kristjanov, kakor Tertulijan perpoveduje. Poživljala se je duša, pravi, z molitvijo, preden se je telesu hrana dovolila, in jedlo se je potem, de se je natorni potrebi zadostilo.

Digitized by Google

VII. Poglavje.

Holofern se pomakne s svojo vojsko pred Betulijo, zapre vodo, ki v mesto teče, in postavi straže k studencam, ki so zunej mestniga ozidja. Prebivavci v mesta terpé veliko žejo, in prosijo Ozija, svojiga poglavarja, naj se podá Asirijanam. Ozija jim obljubi, ako jim Bog v petih dneh ne pošlje pomoči.

1. Holofern pa je drugi dan zapovedal svojim vojskam, de naj se vzdignejo zoper Betulijo.

2. Bilo jih je pa bojnih pešcov sto in dvajset tavžent, in konjnikov[1]) dva in dvajset tavžent, brez tistih za boj perpravljenih móž, kteri so bili vjeti in zmed vsih mladih junakov iz dežel in mest odpeljani.

3. Vsi skupej so se na boj napravili zoper Izraelove otroke, ter so prišli ob strani gore[2]) do verha, ki gleda na Dotaim[3]) od kraja, ki se mu pravi Belma, do Kelmona, ki je Ezdrelonu nasproti.

4. Kadar so pa Izraelovi otroci njih množice vidili, so na tla popadali, in s pepelam potresli svoje glave, ter so vsi enoserčno molili, de bi Izraelov Bog svoje usmiljenje skazal svojimu ljudstvu.[4])

5. In so vzeli svoje vojniško orožje, ter so obsedli kraje, ki proti ozki poti med gorami deržé, in so jih varovali ves dan in vso noč.

6. Ko je pa Holofern okoli hodil, je našel proti poldnevni strani zunej mesta studenec, kteri je bil po vodotoku vanj napeljan, in je ukazal prekopati njih vodotok.

7. Bili so pa ne deleč od ozidja studenci, kamor so se vidili skrivaj po vodó hoditi, bolj zato, de bi se ohladili, kakor de bi žejo ogasili.[5])

8. Sinovi Amonovi in Moabovi pa so stopili k Holofernu, rekoč: Sinovi Izraelovi se ne zanašajo ne na sulico, ne na pušico, ampak goré jih branijo, in stermi hribi jih varujejo.[6])

9. De jih tedaj brez boja za-

Varovali so se, več piti, kakor gre čistim in rednim osebam, ki pomnijo, de morajo po noči vstati v hvalo Božjo. In kadar so večerjo tudi z molitvijo končali, so se umaknili z vso spoštljivostjo, kakor de bi bili v skerbi, dušo ravno takó kakor telo poživiti s sveto rednostjo, ki so jo med jedjo pred očmi imeli.

1. Per odhodu (zgor. 2, 7.) je imel Holofern le dvanajst tavžent konjnikov: potem takim je mógel pomnoženje dobiti.
2. ob strani gore blizo Betulije.
3. ima Dotaim pod seboj. Dotaim je bilo mesto na véliki ezdrelonski planjavi na nekim griču.
4. Izraelci niso kazali tiste napačne vojaške serčnosti, ktera sama sebi nevarnost skriva in tají, kjer je res nevarnost, temuč so spoznali vso njeno strahoto; vender pa zato v serčnosti niso omagali, temuč so zaupali v verni molitvi na Božjo pomoč.
5. Bilo je toliko vode, de so si z njo žejo le nekoliko utolažili, ne pa pogasili.
6. Betulijsko mesto je imelo visoke zidove, do kterih se z obsednim orodjem ni mógło blizo, ker so stali na sterminah.

Digitized by Google

moreš premagati, postavi straže k studencam, de ne zajemajo vode iz njih; in brez meča jih boš umoril, ali vsaj upehani bodo dali svoje mesto, ktero si mislijo nepremagljivo, ker na hribih stoji.

10. In všeč so bile te besede Holofernu in njegovim spremljavcam, in postavil je okoli vsaciga studenca sto móž.

11. In ko je ta straža dvajset dni stala, so usahnili vodnjaki, in kapnice vsim prebivavcam Betulije, takó de po mestu ni bilo toliko vode, de bi se je le en dan napili; ker voda se je vsaki dan ljudem na mero dajala.

12. Tedaj so se k Oziju zbrali vsi možje in žene, mladenči in otroci, ter so vsi z enim glasam

13. rekli: Sodi naj Bog med nami in teboj, zakaj perpravil si nad nas nadlogo, ker nisi hotel mirno se pogovoriti z Asirijani, in za tega voljo nas je Bog njim v roke dal.

14. In zato nikogar ni, de bi nam pomagal, ko pred njih očmi žeje omahujemo, in revno poginjamo.

15. Zdaj tedaj zberite vse, ki so v mestu, de se mi vsi prostovoljno podamo k Holofernovim ljudem.

16. Boljši je namreč, de vjeti živimo in Gospoda hvalimo, kakor de umerjemo, in smo vsimu svetu v posmeh po tém, ko bomo vidili svoje žene in svoje otroke umirati pred našimi očmi.

17. Zapričamo dans nebo in zemljo, in Boga naših očakov, kteri nas tepe zavoljo naših grehov, de zdaj dajte mesto Holofernovi vojski v roke, in de bo pod ojstrim mečem hiter naš konec, kteri bi se podaljševal v suhoti žeje.

18. In ko so bili to izgovorili, je vstalo veliko jokanje in tuljenje sploh v zbirališu, in veliko ur so vpili z enim glasam k Bogu, rekoč:

19. Grešili smo kakor naši očetje, krivico smo delali, hudobijo smo dopernašali.

20. Ti, ki si milostljiv, usmili se nas, ali s svojo šibo pokori naše hudobije, in nikar nas, ki te spoznamo, ne izdajaj ljudstvu, ki te ne pozná,

21. de ne porečejo med neverniki: Kjé je njih Bog?

22. In ko so po tem vpitji trudni in po tem jokanji spehani omolknili,

23. je vstal Ozija, ves objokan, in je rekel: Serčni bodite, bratje! še teh pet dni čakajmo Gospodoviga usmiljenja;[7])

24. zakaj morebiti bo perkrajšal svojo jezo, in bo dal čast svojimu imenu.

25. Če pa ne bo v petih dneh pomoči, bomo storili po besedah, ki ste jih govorili.

VIII. Poglavje.

Juditino rodovno deblo, njé ostro življenje in bogastvo. Judita svarí maloserčne starašine v Betulii, ker se mislijo v petih dneh Asirijanam podati, ako jim Bog

7. Morebiti se je nadjal Ozija v tistih petih dneh dežja.

Digitized by Google

ta čas pomoči ne pošlje; jim očita, kakó prederzno je to, de so Gospodu čas odmerili, v kterim naj se jih usmili; jih opominja, de naj posnemajo zglede očakov, Abrahama, Izaka, Jakopa, Mojzesa in druzih vernih in pobožnih, ki so tudi v nadlogah Bogu zvesto služili; jih prósi, de naj za njo molijo, in naj nikar ne poprašujejo, kaj misli storiti. Ozija ji voši, de naj bo Gospod z njo ob maševanji nad Izraelovimi sovražniki.

1. In pergodilo se je, de je te besede slišala **Judita**, vdova, ktera je bila hči **Merarija**, sinú **Idoksa**, sinú **Jožefa**, sinú **Ozija**, sinú **Elaja**, sinú **Jamnorja**, sinú **Gedeona**, sinú **Rafaima**, sinú **Ahitoba**, sinú **Melkija**, sinú **Enana**, sinú **Natanija**, sinú **Salatiela**, sinú **Simeona**, sinú **Rubnoviga**;[1])

2. in nje mož je bil **Manase**, kteri je umerl ob ječmenovi žetvi.

3. Ko je namreč perganjal njé, ki so na polji snope vezali, je prišla vročina na njegovo glavo, in umerl je v **Betulii**, v svojim mestu, in pokopan je bil ondi k svojim očetam.

4. Bila pa je **Judita** njegova zapušena vdova že tri leta in šest mescov.

5. In naredila si je v svoji zgornji hiši samotno izbo; v kteri je s svojimi deklami zaperta stanovala,

6. in nosila je ojstro oblačilo okrog svojiga ledja, in postila se je vse dni svojiga življenja,[2]) zunaj sabot in mlajev, in praznikov[3]) hiše **Izraelove**.

7. Bila je pa sprelepiga obličja, in njen mož ji je bil zapustil veliko bogastvo, in obilno deržino, in posesti polne čed volov in tropov ovac.[4])

8. In ona je bila med vsimi nar bolj sloveča, ker se je **Gospoda** močno bala, in ni ga bilo, de bi kako hudo besedo od nje govoril.

9. Ko je tedaj ona slišala, de je **Ozija** obljubil, de bo po preteklim petim dnevu mesto dal, je poslala k starašinama **Kabritu** in **Karmitu**.

10. In ko sta k nji prišla, jima je rekla: Kaj je to, de je **Ozija** pervolil, mesto **Asirijanam** dati, ako vam v petih dneh pomoč ne pride?

---

1. Namesti: *„sinú Rubnoviga“* bi se móglo brati: *„sinú Jakoporiga“* ali pa *„Izraeloviga,“* kakor se bere v greškim in sirskim svetim pismu in per svetim Fulgencii; ker spodej 9, 2. imenuje Judita ko perviga očeta svojiga rodú tistiga Simeona, ki je bil Jakopov sin.
2. je bila zadovoljna s samo večerjo, kakoršno so žalostni in spokorni v navadi imeli (2. Kralj. 1, 12: 3, 35.). Tako ostro je živela ne tolikanj iz žalovanja po svojim ranjcim možu; ker to bi bilo nespametno (Sir. 38, 17—23.), ampak iz spokornosti.
3. druzih godov, ki so jih Izraelci obhajali.
4. V radovoljnim uboštvu živeti, in odpovedati se vživanju tega življenja v sredi bogastva, to je nebeška čednost, ki jo le tisti umejo, kteri imajo Duha Božjiga. Kakor Judita so delale tudi druge vdove. Zveličana Angela Folinjska je svoje obilno premoženje ubogim razdelila, in ubogo, v Bogu skrito, spokorno je bilo njeno življenje. Če tudi vse vdove tega niso dolžne, bi vender mógle bolj samotno in Bogu vdano živeti; ker vdova, ktera v sladnosti živi, je živa mertva, pravi sveti Pavel 1. Tim. 5, 6.

Digitized by Google

11. In kdo ste vi, de Gospoda skušate?[5])

12. To ni govorjenje, ki usmiljenje naklanja, temuč še le jezo budí, in serd vnema.

13. Vi ste Gospodu čas usmiljenja odkazali, in ste mu po svoji volji dan odločili.

14. Ker pa je Gospod poterpežljiv, se ravno zato pokorímo, in s solzami ga prosímo odpušenja;

15. zakaj Bog ne preti kakor človek, tudi se ne vname k jezi kakor človešk sin.

16. Zato ponižajmo pred njim svoje duše, in s ponižanim duham mu služímo,

17. in jokaje recímo Gospodu, de nam po svoji volji takó svoje usmiljenje skaže, de, kakor je naše serce po njih napuhu prežaljeno, se takó tudi s svojim ponižanjem hvalimo;[6])

18. zakaj mi nismo posnemali grehov svojih očetov, kteri so svojiga Boga zapustili, in so ptuje bogove molili,

19. zavoljo ktere pregrehe so bili dani pod meč, in v rop, in v sramoto svojim sovražnikam; mi pa druziga Boga ne spoznamo kakor njega samiga.

20. Čakajmo ponižni njegoviga tolažila, in térjal bo našo kri od naših sovražnikov, ki nas stiskajo, in ponižal bo vse narode, kteri koli vstajajo zoper nas, in vzel jim bo čast Gospod, naš Bog.

21. In zdaj, bratje! ker ste vi starašini med ljudstvam Božjim, in njih življenje je v vaših rokah,[7]) s svojo besedo jim serca spodbudíte, de naj se spomnijo, kakó so bili naši očetje skušani, de bi se pokazali, če prav časté svojiga Boga.

22. Spomnijo naj se, kakó je bil naš oče Abraham skušan, in je bil, po mnozih stiskah poskušen, prijatel Božji.

23. Takó Izak, takó Jakop, takó Mojzes, in vsi, kteri so Bogu dopadli, so zvesti prestali mnoge nadloge.

24. Tisti pa, kteri poskušenj niso sprejeli v strahu Gospodovim, in so svojo nepoterpežljivost in gerdobo svojiga godernjanja zoper Gospoda kazali,

25. so bili končani po pokončevavcu, in po kačah so poginili.[8])

26. Tudi mi se tedaj nikar ne jezímo[9]) zavoljo tega, kar terpimò,

27. temuč pomislimo in vervajmo, de so te kazni manjši kakor naši grehi, in de so nam šibe Gospo-

---

5. s tem, ker mu čas določite, v kterim naj bi vam pomagal.

6. S solzami prosímo Gospoda, de naj pokaže svoje usmiljenje nad nami s tem, de nas reši. Potlej se bomo smeli svojiga ponižanja, ktero nam je rešenje perneslo, ravno takó veseliti, kakor smo zdaj žalostni zavoljo asirske prevzetnosti, ki je vzrok naše sedanje nadloge.

7. življenje vsih Judov je v vaših rokah, vi jim lahko življenje otmete, ako Betulijo obvarovate, ki je ključ do vse dežele. Ako terdnjavo Betulijo sovražnikam prepustite, bodo neutegama v Judejo planili, in vso deželo z merliči napolnili.

8. Smert se imenuje tù pokončevavec. Prim. 1. Kor. 10, 10. Hebr. 11, 28.

9. ne bodimo nepoterpežljivi in nevoljni zavoljo svojiga terpljenja.

Digitized by Google

dove, s kterimi nas ko služabnike tepe, v poboljšanje, ne pa v pogubljenje.

28. Tedaj so ji Ozija in starašini rekli: Vse, kar si govorila, je resnično, in v tvojih besedah ni nič napčniga.

29. Zdaj tedaj prôsi za nas, ker si sveta žena, in se Boga bojiš.

30. In Judita jim je rekla: Kakor spoznate, de je iz Boga, kar sim môgla govoriti;

31. takó razsodite, ali je iz Boga, kar sim sklenila storiti, in prosíte, de poterdi Gospod moj sklep.[10])

32. Postavite se to noč k vratam, de pojdem ven s svojo deklo, in molíte, de se Gospod v petih dneh, kakor ste govorili, ozre na svoje ljudstvo Izrael.[11])

33. Nočem pa, de bi preiskovali moje djanje, in dokler vam ne sporočim, naj se nič druziga ne godí, kakor molitev za me k Gospodu, našimu Bogu.

34. In rekel ji je Ozija, poglavar Judov: Pojdi v miru, in Gospod naj bo s teboj k mašévanju nad našimi sovražniki. In so se vernili, ter so šli.

IX. Poglavje.

Judita se verže v spokorni obleki pred Gospoda, ter ga spomni v preserčni molitvi pomoči, ki jo je nekdaj skazoval svojimu ljudstvu, in ga ponižno prosi, naj ji da moč, de bo môgla dopolniti svoj sklep.

1. Ko so bili odšli, se je Judita v svojo molitevnico podala, ter je ostro oblačilo oblekla,[1]) in je svojo glavo s pepelam potresla, in je padla pred Gospoda, ter je vpila k Gospodu, rekoč:

2. Gospod, Bog mojiga očeta Simeona,[2]) ki si mu dal meč v brambo zoper ptuje, ki so v svoji sladnosti oskrunili devico, in so jo odgernili v sramoto;[3])

3. in si dal njih žene v rop,

---

10. de me Gospod poterdi v mojim sklepu in ga zgotovi po meni. — Kakor ste prepričani, de je to, kar sim govorila, od Boga, ravno takó morate biti tudi prepričani, de je tudi to, kar sim se namenila storiti, od njegoviga Duha, in je delo njegoviga Božjiga navdihovanja.

11. Ko so tedaj že préd starašini ljudstvu obljubili, v petih dneh, ako ne bo nobene pomoči, z mestam se podati, so se smeli k Bogu oberniti s prošnjo, de naj jim v teh dneh pomaga.

1. je slekla svoje oblačila, ki jih je verh rasovnika nosila, de se je ko spokornica pred Bogam kazala.

2. mojiga očaka Simeona, ki je deblo mojiga rodú.

3. Ta pergodba se perpoveduje 1. Mojz. 34, 26. i. t. d. Per ti pergodbi ste dve rečí dobro razločiti: 1. gorečnost Simeona in Levija, ki sta se potegnila za čast Božjo in za čast svojiga ljudstva, in 2. način, kakó de sta se potegnila. Njuna gorečnost je bila pravična in hvale vredna; način pa je bil hudoben, nečlovešk in zoper vso ljudsko pravico. Judita hvali gorečnost, in si je želi, način pa je studila brez dvoma v svojim sercu, kakor ga je studil Jakop, oče Simeonov in Levijev. Gl. 1. Mojz. 34, 30: 49, 5—7.

Digitized by Google

in njih hčere v sužnost, in ves rop v razdelitev svojim služabnikam, ki so bili za te vneti; pridi na pomoč, prosim te, Gospod moj Bog, meni vdovi!

4. Ti namreč si storil poprešnje,[4]) in eno za drugim umislil,[5]) in zgodilo se je to, kar si sam hotel.

5. Vse tvoje pota so namreč perpravljene, in svoje sodbe si djal v svojo previdnost.[6])

6. Poglej na staniše Asirijanov zdaj, kakor si blagovolil pogledati na staniše Egipčanov takrat, ko so za tvojimi hlapci oboroženi hiteli, ter so zaupali v vozove, in v svoje konjnike, in v množico vojšakov. 2. Mojz. 14, 9.

7. Pa pogledal si njih šotoriše, in temè so jih upehale.

8. Njih noge je deržal brezen, in vodé so jih pokrile.

9. Tako naj bodo, Gospod, tudi ti, ki se zanašajo v svojo množico, in ki se bahajo s svojimi vozmi, in drogi, in škiti, in s svojimi pušicami, in sulicami,

10. in ne vedó, de ti sam si naš Bog, ki potéraš vojske od začetka, in Gospod je tebi imé.

11. Vzdigni svojo roko kakor nekdaj, in razbí njih moč s svojo močjo; upade naj njih moč v tvojim serdu, ki si obetajo oskruniti tvoje svetiše, in ognusiti prebivališe tvojiga imena, in s svojim mečem odbiti rog[7]) tvojiga altarja.

12. Stori, Gospod, de se njegova prevzetnost s svojim lastnim mečem odreže;

13. naj se vjame v zadergo svojiga pogleda na mé, in udari ga z ljubeznjivostjo mojih ust.[8])

14. Daj mojimu sercu stanovitnost, de ga zaničujem, in moč, de ga veržem.[9])

15. To bo namreč spomin tvojiga imena, ako ga bo ženska roka pokončala. Sodn. 4, 21: 5, 26.

16. Zakaj tvoja moč, Gospod, ne biva v mnoštvu, tudi nimaš svojiga dopadenja nad močjo kónj; in napuhnjeni niso od nekdaj tebi dopadli, molitev pa ponižnih in krotkih je tebi vselej dopadla.

17. Bog nebés, stvarnik vodá,

---

4. si storil vse poprešnje čudovite dela v rešenje Izraelcov.
5. storil; Bog namreč ne misli ene rečí za drugo, kakor človek, ampak vse skupej in od vekomaj, kakor naslednja versta bolj razloží.
6. Vse, kar v času storiš, je že od vekomaj perpravljeno, in vse, kar ljudem pošiljaš, si v svoji neskončni previdnosti naredil. Gl. Modr. 11, 21.
7. lepoto, veličastvo. Bog je podoba močí. Glej 2. Mojz. 27, 2.
8. presuni ga z mojimi ljubeznjivimi, prijaznimi besedami.
9. Judita noče biti Holofernu žena, temuč ga le s svojo lepoto želí vjeti, de bi ga môgla umoriti. Ta namen ni bil pregrešin; ker je bil namreč Holofern Judam sovražnik, je imela v boji, ki ga je on po krivim začel, pravico, ga ali zvijačno ali silama umoriti. De bi ga prekanila, in v svojo pest dobila, v to je obernila svojo lepoto in zgovornost, ker, kakor préd šibka ženska, nobeniga druziga, ali vsaj nobeniga močnejiga orožja ni imela. Ali je pa smela s tem orožjem iti nad Holoferna, ker je bil v nevarnosti grešiti? — Če je bila Holofernu Juditina lepota in prijaznost v spotikljej, ter se je v njem poželjivost zbudila, je bil tega on sam kriv, ne pa Judita, ktera s svojim lišpam in prijetnim govorjenjem nič druziga ni hotla, kakor v njegovo bližnost priti in njegovo zaupljivost si perdobiti; kar ji je vender móglo biti dopušeno.

Digitized by Google

in Gospod vsih stvarí! usliši mene revno, ki te prosi in zaupa v tvojo milost.

18. Spomni se, Gospod, svoje zaveze, in daj besedo v moje usta, in poterdi sklep v mojim sercu, de tvoja hiša v tvoji svetosti ostane,

19. in vsi narodi spoznajo, de ti si Bog, in razun tebe ni druziga.

X. Poglavje.

Judita se prav berhko obleče, naloži svoji dekli brešnja, pride z njo k mestnim vratam, kjer je čakajo Ozija in mestni starašini, in ji vošijo, de bi srečno dokončala svoj sklep; po potu gredé jo dobé asirski ogledniki, se čudijo njeni lepoti, jo peljejo k Holofernu; on pa se berž vanjo zagleda, ter se vjame po svojih očeh.

1. In zgodilo se je, ko je jenjala klicati v Gospoda, je vstala z mesta, kjer je na tleh ležala pred Gospodam.

2. In poklicala je svojo deklo, in šla je doli v svojo hišo,[1]) ter je djala s sebe ostro oblačilo, in je slekla svoje vdovske oblačila,

3. in je umila svoje telo, in se je pomazilila z nar boljšim mazilam,[2]) in je razčesala lasé svoje glave, ter si je djala na glavo zavijačo, in se je oblekla v svoje vesele oblačila, in je obula opanke,[3]) ter je vzela naročnice, in sponice, in uhane, in perstane, in nališpala se je z vso svojo lepotijo.[4])

4. Gospod ji je dal tudi bližobo, ker vse to napravljanje ni izviralo iz poželjivosti, ampak iz pobožnosti, in zato je Gospod to njeno lepoto pomnožil, de se je očem vsih vidila v neizrečeni berhkoti.[5])

5. Tedaj je svoji dekli naložila meh vina, in posodo olja, in opražene moke, in kepo smokev, in kruha, in sira, ter je šla[6]).

---

1. to je, iz zgornje izbe v spodnjo, kjer je, po greški prestavi, le ob sabotah in praznikih stanovala.
2. Prebivavci jutrovih dežel se umivajo z drazimi vodami, in mazilijo z dišavami, de prijeten duh razširjajo okrog sebe.
3. „*opanke*," prav za prav podplate si je na noge navezala.
4. Judita se je samo enkrat takó nališpala, de bi môgla do Holoferna, potlej pa je šla spet v svojo samoto, v kteri je živela, kolikor ji je bilo mogoče. Najdejo pa se ženske, ktere se vsaki dan lišpajo, brez vzroka, zoper velevo aposteljna Petra: Žené naj ne išejo svoje lepote v zunanjih minljivih rečeh, temuč naj si perzadevajo za notranjo, neminljivo lepoto pobožniga serca, tihiga in krotkiga duha, ki je pred Bogam nar veči in nar dražji lepotija. 1. Petr. 3, 4.
5. Bog je podelil nji in njenimu lišpu nekaj posebno mikavniga, kar je prevzelo vse, kteri so jo vidili, nji pa toliko vrednost dajalo, de se nobeden ni prederznil, z njo kaj napačniga počenjati.
6. Judita je seboj vzela vsakoršnih jedil v sovražnikovo staniše, de bi ne bila permorana maliških jedi vživati in se z njimi oskruniti.

Digitized by Google

6. In ko ste prišle k mestnim vratam, ste našle čakati Ozija in mestne starašine. Zgor. 8, 32.

7. Ko so jo pa oni ugledali, so ostermeli in silno občudovali njeno lepoto;

8. vender je niso nič vprašali, ampak pustili so jo iti, rekoč: Bog naših očakov naj ti dodelí milost, in naj ves sklep tvojiga serca s svojo močjo poterdi, de se bo Jeruzalem hvalil s teboj, in de bo tvoje imé v številu svetih in pravičnih.

9. In kteri so tam bili, so vsi z enim glasam rekli: Zgôdi se, zgôdi se!

10. Judita pa je molila k Gospodu, in je šla skozi vrata, ona in njena dekla.

11. Pergodilo se je pa, ko je proti jutru po hribu doli šla, so jo srečali asirski ogledniki, ter so jo prijeli rekoč: Od kod prideš ali kam greš?

12. In ona je odgovorila: Hebrejcov hči sim, in sim zato od njih zbežala, ker sim previdila, de bodo dani vam v plen, zato, ker so vas zaničevali, in se vam niso hotli prostovoljno podati, de bi milost dosegli v vaših očeh[7]).

13. Za tega voljo sim sama per sebi mislila, rekoč: Pojdem pred poglavarja Holoferna, de mu razodenem njih skrivnosti, in mu pokažem, po kterim potu jih more dobiti takó, de kar eden ne bo padel zmed njegove vojske.

14. In ko so ti možje nje besede slišali, so ogledovali njen obraz, in ostermele so njih očí, ker silno so se čudili njeni lepoti.

15. In rekli so ji: Svoje življenje si otéla, ker si si to umislila, de si k našimu gospodu perbežala.

16. To pa védi, de, ko boš stala pred njegovim obličjem, ti bo dobro storil, in boš prav všeč njegovimu sercu. In peljali so jo k Holofernovimu šotoru, ter so jo napovedali.

17. In ko je stopila pred njegovo obličje, se je koj vjel Holofern s svojimi očmi.

18. In rekli so mu njegovi služabniki: Kdo bi zaničeval ljudstvo Hebrejcov, ki takó lepe ženske imajo, de bi se že zavoljo njih ne imeli z njimi vojskovati?

19. Ko je tedaj Judita Holoferna vidila sedeti pod ogrinjalam,[8]) ki je bilo iz škerlata in z zlatam, in smaragdam, in drazimi kamni vtkano,

20. in ko ga je v obličje po-

---

7. Kar Judita tu in spodej govorí, je bilo zoper njeno vést, torej zoper resnico, tedaj laž. Judita se v tem ne more opravičiti, ker laž kratko in malo nikoli nikjer ni dopušena; lahko pa se izgovarja. Kakor sveti Tomaž méni, je bila Judita v nepremagljivi zmoti, de je laž dopušena zavoljo blaziga djanja, ktero je bila namenila, in ker je bila per sovražnikih. V ti zmoti je utegnila biti junaška in sveta žena, de takó njene velike čednosti niso ob svojo vrednost in veljavo prišle (Gl. 1. Kralj. 28. razl. 1.). Saj so še celó učeni in keršanski učeniki terdili, de je laž v nekterih okolišinah dopušena! Se je môglo to per luči keršanstva zgoditi, kakó bi ne bilo mogoče, in bi se ne dalo zagovarjati, de je bila neučena Izraelka v ravno taki zmoti, v kteri jo je Bog, ki jo je sicer vodil, po svoji previdnosti še pustil!

8. prav za prav bi se mógle prestaviti: *„Ko je ... vidila sedeti pod ko-*

Digitized by Google

gledala, ga je počastila, ter je na tla padla.[9]) Holofernovi slu- | žabniki pa so jo vzdignili, na povelje svojiga gospoda.

XI. Poglavje.

Holofern prijazno sprejme Judito, ter jo vpraša, zakaj de je k Asirijanam perbežala. Judita močno povzdiguje in hvali Holoferna, in mu perpoveduje, kakó de so se Izraelci pregrešili, de jih bo Bog zavoljo njih pregreh njemu v pest dal, de jo je Bog poslal, mu to povedat, in de ga bo ona peljala v Jeruzalem. Njeno govorjenje močno dopade Holofernu in njegovim služabnikam; vsi hvalijo njeno lepoto in modrost; Holofern obljubi moliti njeniga Boga, če se bo vse to zgodilo, kar je govorila.

1. Tedaj ji je Holofern rekel: Bodi mirniga duha, in nikar se ne boj v svojim sercu; zakaj jez nisim nikoli škodval človeku, ki je hotel služiti kralju Nabuhodonosorju.

2. In ko bi me tvoje ljudstvo ne bilo zaničevalo, bi ne bil vzdignil svoje sulice zoper njega.

3. Zdaj pa mi povej, zakaj si se od njih ločila, in ti je dopadlo, k nam priti?

4. In rekla mu je Judita: Sprejmi besede svoje dekle; ker, če boš storil po besedah svoje dekle, bo Gospod s teboj spolnil delo.

5. Živi namreč Nabuhodonosor, kralj zemlje, in živi njegova moč, ktera je v tebi v pokorjenje vsih zmotenih duš;[1]) ker po tebi mu ne služijo le ljudje, ampak celó zveri na polji so mu podložne.

6. Zakaj delavnost tvojiga duha sloví med vsimi narodi, in znano je vsimu svetu, de ti sam si dober in mogočen v vsim njegovim kraljestvu, in tvoja naredba se hvali po vsih deželah.

7. Tudi to ni skrito, kar je Ahior govoril; in uno ni neznano, kar se mu ima po tvojim povelji zgoditi. Zgor. 5, 5.

8. Znano je namreč, de je naš Bog takó z grehi razžaljen, de je po svojih prerokih ljudstvu oznanil, de ga bo zavoljo njegovih grehov izdal.

9. In ker Izraelovi otroci vedó, de so svojiga Boga razžalili, je tvoj strah nad njimi.

10. Verh tega je tudi lakota nad nje prišla, in ker jim je voda posahnila, se že med mertve štejejo.

11. Poslednjič so sklenili, svojo živino poklati in nje kri piti.[2])

---

marnico“ ali „*pod mušjo mrežo*,“ to je, pod mrežastim ogrinjalam, ki je bilo razpeto okrog njegove postelje. To ogrinjalo je namreč branilo do njega muham in komarjem, ki so v vročih deželah silno sitni in nadležni; o poletnim času pa je skozi njega sapa lahko pihljala in hladila. Ta „*komarnica*“ se imenuje v latinskim „*conopeum*“, v greškim pa „*κωνωπειον*“, in izvira iz greške besede „*κώνωψ*“, to je, komar.

9. kakor je bila šega na Jutrovim pred vsimi imenitniki.

1. ki se Nabuhodonosorjevi vojskini moči nočejo podati.

2. kar je bilo pod kaznijo pokončanja prepovedano. Gl. 3. Mojz. 17, 10: 5. Mojz. 12, 16: 15, 23.

Digitized by Google

12. In kar je bilo posvečeniga Gospodu, njih Bogu, žita, vina olja, kteriga se dotakniti je Bog prepovedal, to mislijo za se oberniti, in hočejo vživati, česar bi se še z rokami ne smeli dotikati; ker tedaj to delajo, je gotovo, de bodo dani v pokončanje.

13. To sim jez, tvoja dekla, spoznala, in sim zbežala od njih, in Gospod me je poslal, ravno to tebi povedat.

14. Zakaj jez, tvoja dekla, Boga molim tudi zdaj per tebi, in tvoja dekla pojde,[3]) in bom Boga prosila,

15. in mi bo povedal, kdaj jim bo povernil njih pregreho, in prišla ti bom pravit, takó[4]) de te jez popeljem po sredi Jeruzalema, in dobil boš vse Izraelovo ljudstvo, kakor ovce, ktere pastirja nimajo, in kar en pes ne bo v tè lajal;[5])

16. ker to mi je povedano po previdnosti Božji.

17. In ker se Bog nad njimi serdi, sim poslana, ravno to tebi povedat.

18. In všeč so bile vse te besede Holofernu in njegovim hlapcam, in čudili so se nje modrosti, ter so rekli med seboj:

19. Ni je žene na svetu tako očitne, lepe in modre v besedah.

20. In rekel ji je Holofern: Prav je storil Bog, ki te je pred ljudstvam poslal, de ga daš nam v roke.

21. In ker je tvoje obetanje dobro, bo tvoj Bog, če mi to storí, tudi moj Bog, in ti boš imenitna v Nabuhodonosorjevi hiši, in tvoje imé bo slovelo po vesoljnim svetu.

XII. Poglavje.

Holofern ukaže, de naj se dajejo Juditi jedila z njegove mize; ona pa ga prósi, naj ji dovóli od tega jesti, kar je seboj pernesla, in hoditi iz šotoriša molit. Holofern ji to dovóli. Judita hódi po noči iz šotoriša proti Betulii molit, ter prósi Boga rešenja Izraeloviga ljudstva. Holofern povabi Judito na večerjo, ji ponuja jedil in pijače, ves gorí do nje, in se močno upijani.

1. Na to ji ukaže iti, kjer so bili hranjeni njegovi zakladi, ter ji reče ondi ostati, in določi, kaj naj se ji daje z njegove mize.[1])

2. Judita pa mu je odgovorila, in je rekla: Zdaj tega, kar mi dajati zapoveduješ, ne bom môgla jesti, de se ne pregrešim,[2]) jedla pa bom od tega, kar sim seboj pernesla.

3. In Holofern ji reče: Če ti bo to pošlo, kar si seboj pernesla, kaj ti bomo napravili?

4. In odgovorila je Judita: *(Kakor resnično)* živí tvoja duša, moj gospod, tvoja dekla

3. pojde pred šotoriše molit in Boga prosit.
4. takó, de te po tvoji naslednji zmagi jez popeljem.
5. Celó nihče se ti ne bo ustavljal.
1. Holofern je Juditi v stanovanje odkazal šotor, v kterim so bile njegove dragotine hranjene, mende zato, de bi se ji s svojim bogastvam prikupil.
2. z vživanjem nečistih jedí. Gl. Tob. 1, 12. Dan. 1, 8.

Digitized by Google

ne bo povžila vsiga tega, dokler ne stori Bog z mojo roko tega, kar sim se namenila.[3]) In peljali so jo njegovi služabniki v šotor, ki ga je bil odkazal.

5. In ko je vanj šla, je prosila, de bi ji bilo perpušeno, po noči in pred dnevam hoditi iz njega k molitvi, in prositi Gospoda.

6. In zapovedal je svojim hišnim, de naj po svoji volji iz njega in vanj hódi, svojiga Boga molit, tri dni.

7. Tedaj je hodila po noči v dolino pod Betulijo, in se je v studencu umivala.[4])

8. In ko je gori hodila, je prosila Gospoda, Boga Izraelóviga, de bi ji pot naklonil, rešiti svoje ljudstvo;

9. in šla je v šotor, in je čista ostala, de je zvečer svojo jed vzela.[5])

10. In pergodilo se je četerti dan, de je Holofern svojim služabnikam večerjo napravil, in rekel svojimu skopljencu Vagaotu: Pojdi, in pregovori uno Hebrejko, de sama pervoli per meni prebivati;

11. ker gerdo je per Asirijanih, če žena zasmehuje moža, in naredi, de čista od njega pride.

12. Tedaj je šel Vagao k Juditi, in je rekel: Naj se ne boji dobra deklica iti k mojimu gospodu, de se časti vpričo njega, in z njim jé, in vino pije v veselji!

13. In Judita mu je odgovorila: Kdo sim jez, de bi odrekla svojimu gospodu?

14. Vse, kar se njegovim očem dobro in nar boljši zdi, bom storila; kar koli tedaj bo njemu dopadlo, to mi bo nar boljši vse dni mojiga življenja.[6])

15. In je vstala, ter se ozaljšala s svojo obleko, in je šla, ter je stala pred njegovim obličjem.

16. Serce Holofernovo pa je bilo presunjeno, ker gorel je poželjivosti do nje.

17. In rekel ji je Holofern: Pí zdaj, in usedi se v veselji, ker našla si milost per meni.

18. In rekla je Judita: Pila bom, gospod; ker vse dni svojiga življenja nisim bila v taki časti kakor dans.

19. In je vzela, ter jedla, in pila vpričo njega to, kar ji je bila perpravila njena dekla.

20. In razveselil se je Holofern per nji, in je spil vina kej veliko, kolikor ga ni nikdar pil v svojim življenji.

---

3. Ali bi ne bil mogel Holofern iz teh besedí kaj hudiga natolcovati? Mislil si je mende: Prevzetnica méni, de more kaj k moji zmagi perpomoči! Pa naj méni, kar hoče, de le moji poželjivosti streže.

4. Se pred molitvijo umivati, je bila per Hebrejcih že prav stara navada, kakor sploh per Jutrovcih.

5. Judita je v stanišu živela kakor sicer domá, in se le po enkrat na dan nasitovala. Takó se je pripravljala s postam in z molitvijo na svoje imenitno delo.

6. Judita odgovorí z uklanjavsko besedo, ktera je na Jutrovim kej sladka, presiljena in perlizna. Sicer te besede zadevajo le povabilo. Ker je bila Judita le k pojedini povabljena, zatorej se je prav lahko voljno kazala priti k pojedini. Povabilo je sprejela, ker je per jedi upala nar boljši priliko najti k spolnitvi svojiga sklepa.

Digitized by Google

XIII. Poglavje.

Judita odseka pijanimu Holofernu glavo, jo da svoji dekli, in greste v Betulijo. Mestnjani pervrejo k nji, ona pa jih opominja, de naj hvalijo Boga za rešenje iz rók sovražnikov, ter jim pokaže Holofernovo glavo. Mestnjani molijo in hvalijo Boga, Judito pa blagrujejo. Ko Ahior Holofernovo glavo ugleda, ga obide tolika groza, de omedli; ko se pa spreumé, Judito blagruje.

1. Ko je pa že pozno bilo, so hitéli njegovi služabniki v svoje šotore, in zaperl je Vagao hramne vrata, ter je odšel;

2. bili pa so vsi omamljeni od vina;

3. in Judita je bila sama v hramu.

4. Holofern pa je ležal na postelji, in je od prevelike pijanosti terdo spal.

5. In Judita je rekla svoji dekli, de naj zunaj pred hramam stoji in pazi.[1])

6. In stopila je Judita k postelji, ter je molila s solzami, in gibala z ustnicami na tihim,

7. rekoč: Poterdi me, Gospod, Bog Izraelov, in glej to uro v delo mojih rok, de vzdigneš, kakor si obljubil, svoje mesto Jeruzalem, in dopolnim to, kar sim si verovaje umislila, de se zamore po tebi zgoditi.

8. In ko je to zgovorila, je stopila k stebru, ki je bil per zglavji njegove postelje, in je odvezala njegov meč, ki je na njem pervezan visel.

9. In ko ga je iz nožnic potegnila, je prijela lase njegove glave, in je rekla: Poterdi me, Gospod Bog, v ti uri!

10. In je udarila dvakrat po njegovim vratu,[2]) ter mu je odsekala glavo, in je snela njegovo pregrinjalo s stebrov, in je zvalila njegovo truplo, čok.[3])

11. In kmalo potem je izšla, in je dala glavo Holofernovo svoji dekli, in je ukazala, jo v svojo mavho djati.[4])

12. In izšle ste obe po svoji navadi, kakor k molitvi, ter ste šle skozi šotoriše, in obernile ste se okrog doline, ter ste prišle do mestnih vrat.

13. In Judita je od deleč čuvajem na zidovih rekla: Odprite vrata; ker z nama je Bog, ki je pokazal svojo moč nad Izraelam.

14. In zgodilo se je, ko so možje nje glas slišali, so poklicali mestne starašine.[5])

15. In pertekli so k nji vsi od nar manjšiga do nar večiga, ker se niso nadjali, de bo že prišla.

16. In ko so bili luči peržgali,

1. de kdo ne pride. Poleg greškiga je bila tudi Vagaotu povedala, de bo to noč kakor po navadi zunaj staniša svojo molitev opravljala; čumnata tedaj ni môgla takó zaklenjena biti, de bi je ne môgla odpreti.
2. na zatilnik; Holofern je po tem takim ležal na obrazu.
3. je izvalila njegovo truplo s postelje, in je potegnila ogrinjala čez truplo in čez ležiše (Spod. 14, 14.).
4. v popotno mavho, v kteri ste perilo in jedila hranile. Ker je Judita per svojim ponočnim kópanji vselej nekaj perila potrebovala, in ga je dekla v torbi za njo nosila, ni bilo nič čudniga, ko je tudi to noč dekla njeno mavho nesla.
5. ki so imeli ključe od mestnih vrat.

Digitized by Google

so jo vsi obstopili; ona pa je na viši mesto stopila, in je ukazala tiho biti. In ko so vsi utihnili,

17. je rekla Judita: Hvalite Gospoda, našiga Boga, ki ni zapustil teh, ki vanj zaupajo,

18. in je nad menoj, svojo deklo, dopolnil svoje usmiljenje, ktero je obljubil Izraelovi hiši, in je umoril z mojo roko sovražnika svojiga ljudstva to noč.

19. In je potegnila iz mavhe glavo Holofernovo, in jim pokazala, rekoč: Glejte glavo Holoferna, poglavarja asirske vojske, in glejte njegovo pregrinjalo, pod kterim je ležal v svoji pijanosti, kjer ga je z žensko roko udaril Gospod, naš Bog.

20. *(Kakor resnično)* pa Gospod živi, me je njegov angelj varoval, ko sim od tod šla, in tam bila, in se od ondod sem vernila, in Gospod ni perpustil svoje dekle oskruniti, temuč me je brez omadežanja z greham k vam nazaj poklical, de se veselim njegove zmage, svojiga ohranjenja, in vašiga rešenja.

21. Hvalite ga vsi, ker je dober, in ker je večno njegovo usmiljenje. Ps. 105, 1: 106, 1.

22. Vsi pa so Gospoda molili, in so ji rekli: Gospod te je oblagodaril s svojo močjo, ker je po tebi v nič storil naše sovražnike.

23. Na to ji je Ozija, poglavar Izraeloviga ljudstva,[6]) rekel: Oblagodarjena si ti, o hči! od Gospoda, nar višiga Boga, pred vsimi ženami na zemlji.

24. Hvaljen bodi Gospod, kteri je nebo in zemljo vstvaril, kteri te je vodil, de si vojvodu naših sovražnikov glavo odsekala;

25. ker je dans tvoje imé takó povišal, de ne bo prešla tvoja hvala iz ust ljudi, ki se bodo spominjali močí Gospodove na večno, zavoljo kterih nisi zanašala svojimu življenju v stiskah in v nadlogi svojiga rodú, temuč si v okom prišla pokončanju pred obličjem našiga Boga.

26. In vse ljudstvo je reklo: Zgôdi se, zgôdi se!

27. Na to je Ahior poklican prišel, in Judita mu je rekla: Bog Izraelov, ki si mu ti pričevanje dajal, de se nad svojimi sovražniki mašuje, je sam to noč glavo vsih nevernikov odsekal z mojo roko.

28. In de se prepričaš, de je res takó, glej glavo Holoferna, kteri je v svojim prederznim napuhu Izraeloviga Boga zaničeval, in tebi s smertjo žugal, rekoč: Kadar bo Izraelovo ljudstvo vjeto, bom zapovedal tvojo stran z mečem prebôsti.

29. Ko je pa Ahior Holofernovo glavo vidil, ga je tak strah prepadel, de je na zemljo padel na svoj obraz, in je omedlel.

30. Potem pa, ko se je spet zavedil in prebrihtal, je padel k njenim nogam, in jo je počastil, ter je rekel:

31. Oblagodarjena si ti od svojiga Boga po vsih šotorih Jakopovih;[7]) ker per slehernim narodu, ki bo slišal tvoje imé, bo po tebi poveličevan Izraelov Bog.

---

6. Ozija je bil vikši v Betulii.

7. Med vsimi ženami, ki so v hišah Izraelcov, si ti nar bolj blagrovana in nar veči hvale vredna.

Digitized by Google

XIV. Poglavje.

Betulijani obesijo Holofernovo glavo čez mestno ozidje. Ahior se da obrezati, in sprejme judovsko vero. Judje jo nalaš uderejo iz mesta z velikim vpitjem proti pervim asirskim stražam. Straže tečejo v šotoriše pravit, de gredo Judje v boj. Asirijani najdejo svojiga vojvoda brez glave, velik strah jih prepade, in velika zmešnjava je v njih stanišu.

1. Rekla pa je Judita vsimu ljudstvu: Poslušajte me, bratje, obesite to glavo na naše ozidje;

2. in kadar solnce vzhaja, vzemi vsak svoje orožje, in pojdite ven s hrupam, ne de bi doli hodili, temuč le kakor de bi jih hotli napasti.

3. Tedaj bo treba, de potečejo ogledovavci k svojimu poglavarju, ga budit v boj.

4. In ko bodo njih viši k šotoru Holofernovimu pertekli, in ga obglavljeniga, v svoji kervi ležečiga našli, jih bo strah spreletel.

5. In ko jih bote vidili bežati, pojdite brez skerbi za njimi; zakaj Gospod jih bo sterl pod vašimi nogami.

6. Ko je tedaj Ahior vidil moč, ktero je Izraelov Bog razodel, je popustil ajdovsko šego, in je veroval v Boga,[1]) in je obrezal sprednjo kožico na svojim mesu, ter je bil perštet Izraelovimu ljudstvu, in vsi nasledniki njegoviga rodú do današnjiga dneva.[2])

7. Berž pa, ko se je dan zaznal, so obesili čez zid glavo Holofernovo, in vsak moški je vzel svoje orožje, ter so ven planili z velikim hrupam in tuljenjem.

8. Ko so ogledniki to vidili, so tekli k šotoru Holofernovimu.

9. Potlej so ti, ki so bili v šotoru,[3]) prišli pred hram, in so pred vratmi ropotali, de bi ga zbudili, in so nalaš nepokoj delali, de bi se Holofern ne zbudil po klicanji,[4]) ampak po ropotanji;

10. zakaj nihče si ni upal na hram asirskiga vojvoda terkati, ali ga odpreti, in vanj stopiti.

11. Ko so pa prišli njegovi knezi, in glavarji, in vsi viši vojske asirskiga kralja, so rekli hramarjem:

12. Stopite vanj, in zbudite ga, ker miši so prišle iz svojih lukenj, in so se prederznile nas na boj poklicati.

13. Tedaj je šel Vagao v njegov hram, in je postal pred zagrinjalam, ter je poploskal s svojimi rokami; menil je namreč, de z Judito spi.

14. Ko pa ni nobeniga giba-

---

1. Ahior je dotlej imel Izraeloviga Boga že za resničniga Boga (zgor. 5, 9: 12. 19.), pa ne še za ediniga Boga nebes in zemlje.
2. Ahior je ko Amončan zamogel sicer sprejeti izraelsko vero, toda deržavnih pravic Izraeloviga ljudstva se ni mogel vdeleževati (5. Mojz. 23, 3.); bil je torej izločen od vsih deržavljanskih služb in časti. Toliko čistejši je mógla biti njegova gorečnost, ker je prestopil k veri, ktera mu ni nobenih časnih dobičkov obetala.
3. v drugim šotorovim hramu. Večji jutrovski šotori imajo po več razdelkov.
4. ne po klicanji budivcov, ampak po njih ropotanji.

Digitized by Google

nja na postelji čutil, je stopil bliže k zagrinjalu, in ko ga perzdigne, in vidi truplo Holofernovo brez glave vse okervavljeno na tleh ležati, je glasno zavpil in zajokal, ter je pretergal svoje oblačila.

15. In ko je bil stopil v Juditin šotor, je ni našel, ter je skočil ven k ljudstvu,

16. in je rekel: Ena hebrejska žena je naredila zmešnjavo v hiši kralja Nabuhodonosorja; ker glej, Holofern leží na tleh, in glave nima.

17. Ko so to poglavarji asirske močí slišali, so pretergali vsi svoje oblačila, in nesterpljiv strah in trepet jih je prepadel, in njih duh je bil silno zmoten;

18. in neznansko vpitje je vstalo po njih šotorišu.

XV. Poglavje.

Asirijani na vso moč bežé, Izraelci pa ubežne pobijajo. Izraelci poberejo vse iz asirskiga šotoriša, in si med seboj razdelé; kar pa je bilo Holofernoviga dajo Juditi. Viši duhoven pride z vsimi svojimi duhovni iz Jeruzalema v Betulijo, in Juditi srečo voši. Vsi obhajajo veselo praznovanje zavoljo dobljene zmage.

1. Ko je pa vsa vojska zvedila, de je Holofern ob glavo djan, jim je serce upadlo, in si niso vedili svetovati, ker po samim strahu in trepetu gnani v begu išejo zavetja,

2. takó, de ni nobeden z nobenim pregovoril, temuč obesili so glave, ter so vse popustili, in so hiteli ubežati Hebrejcam, ki so jih čutili z orožjem nad se priti,[1]) bežali pa so po potih na polji in po stezah po gričih.

3. Ko so jih tedaj Izraelci vidili bežati, so jo za njimi uderli. In šli so doli s trobentanjem in tuljenjem za njimi.

4. In ker Asirijani niso bili združeni, ampak so drugi pred drugimi hitro bežali, Izraelci pa so jih v eni trumi podili, so vse pobili, kolikor so jih môgli doteči.

5. Tudi je poslal Ozija sporočnikov po vsih Izraelovih mestih in deželah.

6. Tedaj je poslala vsaka dežela in vsako mesto izbranih junakov z orožjem za njimi, in so jih podili z ojstrim mečem, dokler niso prišli do konca svojih mej.

7. Drugi pa, ki so bili v Betulii, so šli v šotoriše Asirijanov, in so rop pobrali, ki so ga ubežni Asirijani popustili, in so se močno obložili.

---

1. Če so Asirijani, vpraša katolišk pismar, Holoferna zgubili, ali niso imeli druzih vojvodov? niso imeli svojiga orožja in svojih rok? ali tolika vojska ni môgla pestí Judov pokončati? ali bi jih ne bila imela smert vojvodova k mašcvanju vneti in spodbôsti, že obsedeno Betulijo razdjati, in zlasti nad Judito kervavo se maševati? Nedvomljivo je vse to, ko bi Bog Judam prečudno na pomoč ne bil prišel. On, varh svojih vernikov, je s slepoto udaril Asirijane; in kakor je pred to noč ženski dal moško serčnost, takó je to jutro pognal na tavžente móž v babji beg.

Digitized by Google

8. Ti pa, ki so se ko premagavci v Betulijo vernili, so vse, kar je unih bilo, seboj pernesli, takó de se ni môgla šteti ne drobnica, ne govedina, ne sploh njih varno blago, in vsi od nar manjšiga do nar večiga so obogateli z njih ropam.

9. Joakim pa, viši duhoven,[2]) je prišel z Jeruzalema v Betulijo z vsimi svojimi duhovni, de bi Judito vidil.

10. In ko je ona k njemu ven prišla, so jo blagrovali vsi z enim glasam, rekoč: Ti si slava Jeruzalema, ti veselje Izraela, ti čast našiga ljudstva!

11. ker ti si moško ravnala, in poterjeno je bilo tvoje serce, ker si čistost ljubila, in po svojim možu nisi druziga spoznala. Zato te je tudi roka Gospodova poterdila, in zato boš oblagodarjena vekomaj.

12. In vse ljudstvo je reklo: Zgôdi se, zgôdi se!

13. Pa komaj v tridesetih dneh je Izraelovo ljudstvo pobralo rop Asirijanov.[3])

14. Tudi so vse, kar se je za Holofernovo lastnino spoznalo, Juditi dali, zlatnino in srebernino, in oblačilo, in bisere, in vsakoršne posode; in vse ji je bilo ljudstvo dalo.

15. In vsi ljudje so se veselili, žene in dekliči, in mladenči, per pišalih in citrah.

XVI. Poglavje.

Judita popisuje v svoji hvalni pesmi moč in obilnost asirskih vojskinih trum, Holofernovo smert po berhko oblečeni ženski, trepet in beg in poboj Asirijanov, in Božjo vsigamogočnost. Vse ljudstvo gre v Jeruzalem Gospoda molit in mu darovat. Judita pernese v dar Holofernovo vojskino orodje v večni spomin dobljene zmage. Judita doseže veliko starost, in ko umerje, žaluje ljudstvo za njo sedem dni. Judje obhajajo spomin dobljene zmage.

1. Tedaj je Judita Gospodu to pesem pela, rekoč:

2. Začnite Gospodu z bobni, zapojte Gospodu s cimbalami, pojte mu novo pesem, povišujte in kličite njegovo imé;

3. Gospod potare vojske, Gospod je njemu imé;

4. kteri je postavil svoje šotoriše v sredi svojiga ljudstva, de bi nas rešil iz rok vsih naših sovražnikov.

5. Prišel je Asur z gorá od polnočne strani s svojo silno močjo, čigar množica je potoke zamašila,[1]) in njih konji so doline pokrili.

6. Rekel je, de bo moje pokrajine[2]) požgal, in moje mladenče z mečem pomoril, moje

---

2. tisti, ki se zgorej 4, 11. „*Eliakim*“ imenuje. Oboje pomeni: „*Bog pomagaj*“.

3. To se človeku ne zdi čudno, ako pomisli, koliko Asirijanov je bilo (gl. zgor. 2, 7: 3, 8.), in koliko ropa so iz vsih dežel (zgor. 2, 13—15.) pobrali.

1. Potoki po dolinah niso môgli več teči, ko je njegova vojska vanje planila. To naznanja po jutrovskim govorjenji silno veliko vojskino trumo. Perm. 4. Kralj. 19, 24.

2. de bo mojo domovino z ognjem in mečem pokončal.

Digitized by Google

otroke dal v rop, dekliče pa v sužnost.

7. Vsigamogočni Gospod pa mu je škodval, in ga je dal v roke ženski, in ga je prebôdla.

8. Njih mogočni ni namreč padel po mladih junakih, tudi ga niso pobili sinovi Titanovi,[3]) tudi mu niso nasprotvali visoki velikani, ampak Judita, Merarijeva hči, ga je z lepoto svojiga obraza oslabila.

9. Slekla je namreč vdovsko oblačilo, in oblekla se je v veselo oblačilo, k razveseljenju Izraelovih sinov.

10. Pomazilila je svoj obraz z mazilam,[4]) in zavila je svoje lasé v zavijačo, vzela je novo oblačilo, de bi ga goljufala.

11. Nje opanke so mu pogled vzele; nje lepota je njegovo dušo vjela; z mečem je presekala njegov vrat.

12. Perzijani so se bali njene stanovitnosti, in Medijani njene serčnosti.[5])

13. Tedaj je tulilo staniše Asirijanov, ko so se perkazali moji revni, ki so v žeji koperneli.

14. Sinovi mladih žen so jih prebôdli, in kakor ubežne otroke so jih pobijali; poginili so v boji pred obličjem Gospoda, mojiga Boga.

15. Pojmo Gospodu pesem, novo pesem pojmo našimu Bogu.

16. Adonaj,[6]) Gospod, velik si ti in veličasten v svoji moči, in nihče te ne more premagati.

17. Tebi naj služijo vse tvoje stvari; ker rekel si, in bile so; poslal si svojiga duha, in vstvarjene so bile, in ni ga, de bi se ustavil tvojimu glasu.

18. Goré in vode se gibljejo v dnu; skale se topé kakor vosk pred tvojim obličjem.

19. Kteri se pa tebe bojé, bodo veliki per tebi v vsih rečeh.

20. Gorjé ljudstvu, ki se vzdigne zoper moj rod; ker vsigamogočni Gospod se bo nad njimi maševal, sodnji dan jih bo obiskal.

21. Dal bo namreč ognju in červam njih mesó, de goré in čutijo vekomaj.[7])

22. In potem se je zgodilo, de je vse ljudstvo po zmagi v Jeruzalem prišlo, Gospoda molit; in kakor hitro so bili očišeni,[8])

---

3. „*Titani*“ se imenujejo v ajdovskih izmišljavah sinovi nebá in zemlje, kteri so skušali v nebesa vdariti in Jupiterja iz njih pregnati. Imé „*Titani*“ je tukaj namesti hebrejskih imén: „*Rafaim*“ ali „*Enakim*,“ ki ste v svetim pismu navadne imeni velikanov. Sicer pa pravi sveti Hieronim: Ako so si pisavci svetiga pisma kako besedo iz malikovavskiga bogoslovstva sposodili, tega niso storili, kakor de bi hotli takim izmišljavam človeškiga uma kako veljavo dajati, temuč le zato, de so z njo kako reč bolj razložno in umevno povedali.

4. to je, namazala se je z dišečim oljem.

5. Perzijani in Medijani so bili takrat pod asirsko oblastjo.

6. „*Adonaj*“ je imé praviga Boga, ki se v hebrejskim toliko pravi, kolikor po našim jeziku: „*nar viši Gospod*“.

7. Judita misli ogenj, ki nikoli ne ugasne, in červa, ki nikoli ne umerje (Iz. 66, 24. Mark. 9, 45.), večno peklensko terpljenje, kteru bo terdovratne sovražnike svete občine in kraljestva Božjiga na duši in na telesu zadelo.

8. S prelivanjem kervi, z dotikovanjem mertvih in maliških jedí so se Izraelci po postavi ognusili ali onečistili. Gl. 4. Mojz. 19, 11—20: 31, 19.

Digitized by Google

so vsi darovali žgavne darove, in obljube in svoje obetanja.

23. Judita pa je darovala v večni spomin vso vojskino perpravo Holofernovo, ktero ji je bilo ljudstvo dalo, in ogrinjalo, ktero je bila sama iz njegove spavnice vzela.

24. In ljudstvo je bilo veselo pred svetišem, in tri mesce se je veselje té zmage z Judito obhajalo.

25. Po teh dnevih pa se je vernil vsak na svoj dom, in Judita je bila imenitna v Betulii, in še imenitniši po vsi deželi Izraelovi.

26. Bila je s serčnostjo tudi čistost združena, takó de ni spoznala moža vse dni svojiga življenja, kar je umerl njé mož Manase.

27. Ob praznikih pa se je perkazovala v veliki blišobi.[9])

28. Ostala pa je v hiši svojiga moža sto in pet let, in je prosto spustila svojo deklo, in je umerla, ter je bila pokopana k svojimu možu v Betulii.

29. In žalovalo je po nji vse ljudstvo sedem dni.

30. Ves čas pa njeniga življenja in veliko let po njeni smerti ga ni bilo, de bi bil nepokoj delal Izraelu.

31. Praznični dan té zmage pa so Hebrejci sprejeli v število svetih dni, in Judje ga obhajajo od tistiga časa do današnjiga dneva.[10])

---

9. iz samote, v kteri je zdaj ko poprej živela.

10. do tistiga časa, ko je sveti pisavec te bukve spisal. Poznejše, po babilonskim preselovanji, tega praznika niso več obhajali, pred ko ne, ker bi se bilo njega praznovanje Perzijanam, judovskim zapovednikam, utegnilo kljubovanje zdeti. Takó je prišel iz spomina, in tudi sedanji Judje ga ne obhajajo več. Torej se je v novejših razdajah teh bukev, v greški, sirski in stareji latinski prestavi zadnja versta čisto opušala.

Digitized by Google

VVOD

v

Esterine bukve.

Té bukve se imenujejo po kraljici Esteri. Perpoveduje se v njih, kakó de je bil perzijanski kralj Asuer, kteri je bil, pred ko ne, Kserks I. (ki je kraljeval od leta 485 do 464 pred Kristusam), Judinjo Estero v kraljico povišal; kakó je bil njegov ljubljenec Aman sklenil pokončanje Judov v perzijanskim kraljestvu, po nji pa, in po njenim redniku Mardoheji je bilo odvernjeno; kakó je bil Aman pahnjen, Mardohej pa na njegovo mesto povzdignjen, in je bilo Judam dovoljenje dano, kervavo se maševati nad svojimi sovražniki. V spomin tega maševanja je bil praznik „*Purim*“ postavljen. V teh pergodbah najde bravec prav veliko resnic v sveto premišljevanje, zlasti očitnih naukov od Božje previdnosti, ki prevzetne ponižuje, ponižne pa povišuje. Po misli svetiga Hieronima in druzih svetih očetov kaže ta povest v podobi zgodbo cerkve Božje, ktera se v enaki stiski znajde na svetu, v poslednjih časih pa se bo častito in zmagovito razcvetela. Té bukve se ločijo v dva dela. Pervi del, ki obsega pervih devet poglavij in tri verste desetiga poglavja, je bil že od nekdaj svetimu pismu perštevan, in od Latincov, Grekov in Hebrejcov soglasno sprejet, ker ga imajo še po hebrejsko pisaniga. Druziga dela, ki ima v sebi nektere posamezne reči, pa ni več v hebrejskim, in zato ga Judje ne spoznajo za božjiga. Tode nar stareji cerkveni očetje, tretji vesoljni zbor v Kartagi, tudi vesoljni cerkveni zbor v Tridentu, vsa latinska in greška cerkev štejejo tudi ta del k svetimu pismu. Spisala sta té bukve, po pogl. 9, 20: 12, 4. soditi, Mardohej in Estera sama, nektere perstavke pa je dodal poznejše nekdo zmed svetih pisavcov.

Digitized by Google

ESTERINE BUKVE.

I. Poglavje.

Kralj Asuer napravi imenitnikam svojiga kraljestva veliko gostijo. Kraljica Vasti noče priti k kralju, zato jo kralj zaverže, in da povelje po vsim svojim kraljestvu, de naj žene spoštujejo svoje može, in de so možje gospodarji v svojih hišah.[1])

1. V dnéh Asuerja,[2]) ki je kraljeval od Indije do Etijopije čez sto sedem in dvajset dežel,

2. je bil Susan poglavitno mesto njegoviga kraljestva, ko je sédel na prestol svojiga kraljestva.

3. V tretjim letu svojiga kraljevanja pa je veliko gostovanje napravil vsim svojim vojvodam in služabnikam, nar mogočnišim zmed Perzijanov in imenitnišim zmed Medijanov, in poglavarjem svojih dežel,[3])

4. de bi pokazal slavno bogastvo svojiga kraljestva, ter velikost in imenitnost svoje mogočnosti, veliko časa, namreč sto in osemdeset dni.[4])

5. In ko so bili dnevi gosto-

---

1. Ako hoče kdo zgodbo Esterinih bukev brati po versti, kakor se je godila, si mora poglavja takole vrediti: Pogl. 11, 2—12. pogl. 1. pogl. 2, 1—20. pogl. 12, 1—6. pogl. 2, 21—23. pogl. 3, 1—13. pogl. 13, 1—7. pogl. 3, 14. 15. pogl. 4. pogl. 13, 8—18. pogl. 14. pogl. 15. pogl. 5, 1—8. pogl. 5, 9—14. pogl. 6, 1—14. pogl. 7. pogl. 8, 1—13. pogl. 16. pogl. 8, 14—17. pogl. 9. pogl. 10. pogl. 11, 1.
2. Imé *„Asuer“* se daje v svetim pismu raznim vladarjem (Dan. 9, 1 : 1. Ezdr. 4, 6.). Po večini katoliških razlagavcov se tukaj méni Darij Histasp. Ker pa ima ta perzijanski kralj v svetim pismu vselej svoje imé (1. Ezdr. 4, 5. 24: 5, 5. 6. 7. Hag. 1, 1. Cah. 1, 1. 7.), se pozdeva, de že za tega voljo Darij ne more biti ta Asuer; zlasti pa priča zoper njega to, de je bil Asuer po pogl. 1, 2. v začetku svojiga vladanja v Susanu, nasproti pa je Darij še le po sedmim letu svojiga kraljevanja svoj sedež v Susan prestavil. Bolj prav se pod Asuerjem umé Kserks I. Z lastnijo tega mogočniga, neusmiljeniga in sladnostniga perzijanskiga vladarja se sploh vjema vse to, kar se perpoveduje od Asuerja v Esterinih bukvah, verh tega pa tudi posamezne okolišine njegoviga vladarstva kažejo na Asuerja, kakor véliko posvétvanje v tretjim letu njegoviga kraljevanja za vojsko zoper Greško, povernitev v sedmim letu iz Grecije v Perzijo. Gl. pogl. 1, 3: 2, 16.
3. ktere je sklical v svèt zastran vojske z Greškim.
4. Šest mescov so se gostili. Enake pojedine so napravljali tudi drugi požrešni vladarji jutrovih dežel ob vsih časih.

Digitized by Google

vanja dopolnjeni, je povabil vse ljudstvo, ktero je bilo v Susanu, od nar višiga do nar manjšiga, in je ukazal sedemdnevno pojedino napraviti na dvorišu verta in loga, ki je bil s kraljevo skerbjo in roko zasajen.

6. In viséle so na vsih straneh nébezne barve,[5]) in rudeče, in višnjeve popétine, obešene na platnenih[6]) in škerlatastih vervéh, ki so bile v slonokošene roče vtaknjene, in na marmornih stebrih perpete. Tudi so bile perpravljene zlate in sreberne blazinice[7]) na tleh, ki so bile s smaragdovim in pariškim kamnam vložene in po čudoviti spremembi pisano ozaljšane.[8])

7. Pili so pa povabljeni iz zlatih kozarcov, in jedi so se v vedno druzih posodah nosile; tudi nar boljši vino se je dajalo v obilnosti, kakor se je kraljevimu veličanstvu spodobilo.

8. In ni ga bilo, de bi bil silil piti njé, ki niso hotli,[9]) temuč kakor je bil naročil kralj, ki je za vsako mizo eniga svojih viših postavil, de naj vsakteri jemlje, kolikor hoče.

9. Pa tudi kraljica Vasti je napravila gostovanje ženam v poslopji, kjer je kralj Asuer navado imel stanovati.[10])

10. Sedmi dan tedaj, ko je kralj boljši volje bil, in se je po preobilnim pitji vina vnel, je zapovedal sedmém hramnikam, ki so vpričo njega stregli,[11]) Mavmamu, in Bazalu, in Harbonu, in Bagatu, in Abgatu, in Zetarju, in Karkasu,

11. de naj perpeljejo kraljico Vasti pred kralja, s krono na njeni glavi, de vsim ljudem in poglavarjem pokaže njeno lepoto; bila je namreč silno lepa.

12. Ali ona se je branila, in na povelje kralja, ki ga je bil dal po hramnikih, ni hotla priti. Torej se je kralj razjezil, in se je bil vnel v silnim serdu,

13. ter je vprašal modre, ki so po kraljevi navadi zmirej per njem bili,[12]) in po kterih svétovanji je vse delal, ker so stare postave in pravice umeli:

14. (bili so pa naj pervi in bližnji: Karsena, in Setar, in Admata, in Tarsis, in Mares, in Marsana, in Mamuhan, sedmeri vojvodi Perzijanov in Medijanov,[13]) kteri so kraljevo obličje gledali, in so po navadi pervi za njim sedeli)

15. kaki sodbi[14]) je zapadla kraljica Vasti, ki povelja kralja Asuerja, ki ga je bil po hramnikih ukazal, ni hotla dopolniti.

5. V hebrejskim: „*visele ... bele ... popetine*“ (beli perti).
6. ki so bile iz draziga egiptovskiga platna.
7. Perzijani per mizi niso sedeli, ampak so sloneli na blazinah.
8. Tla so bile s pisanimi kamni vložene; takim se pravi mozaik.
9. per perzijanskih gostarijah so starašini povabljene silili, neko število kozarcov sprazniti, kar je móglo tém dostikrat prav težko deti.
10. Per očitnih gostijah žene niso bile vpričo, temuč so imele posebej v svojih poslopjih gostí za ženski spol.
11. vender ne celó prav pred njim, gl. v. 14.; ampak ko nar viši v ženskih hramih.
12. V hebrejskim: „*ki so se na čase razumèli*“.
13. ti so bili kraljevi svetovavci. Glej 1. Ezdr. 7, 14.
14. „*kaki sodbi,*“ je vprašal modre, „*je zapadla*“ i. t. d.

Digitized by Google

16. In odgovoril je Mamuhan, de so slišali kralj in poglavarji: Ne samo kralja je kraljica Vasti razžalila, ampak tudi vse ljudstva in poglavarje, kteri so po vsih deželah kralja Asuerja.

17. Zakaj kraljičino djanje se bo razglasilo med vsimi ženami, de naj zaničujejo svoje može, in rečejo: Kralj Asuer je ukazal, de naj kraljica Vasti k njemu pride, ona pa ni hotla;

18. in po tem zgledu bodo vse žene perzijanskih in medijanskih poglavarjev malo marale za povelja svojih móž; torej je pravična kraljeva jeza.[15])

19. Če tebi dopade, naj gre od tebe zapoved, in naj se zapiše po postavi Perzijanov in Medijanov, ki se ne sme prestopiti,[16]) de naj Vasti ne hódi več pred kralja, in njeno kraljestvo naj dobi druga, ki je boljši, kakor ona;

20. in to naj se po tvojih deželah vesoljnim kraljestvu (ki je silno obširno) oznani, de vse žene visocih in nizkih svoje može spoštujejo.

21. Všeč je bil njegov svèt kralju in poglavarjem; in kralj je storil po nasvetu Mamuhanovim,

22. in poslal je liste po vsih deželah svojiga kraljestva, de je vsako ljudstvo zamôglo slišati in brati, v raznih jezikih in pismih; de so možje v svojih hišah poglavarji in gospodarji; in ukazal je to per vsih ljudstvih oznaniti.

II. Poglavje.

Po kraljevim povelji išejo in nabirajo po vsim kraljestvu nar lepših deklet, zmed kterih naj bi si kralj novo kraljico zvolil. Estera, judovska devica, je med vsimi kralju nar bolj všeč, in on si jo kraljico zvóli. Mardohej, Esterin stric, razodene zarotenje dveh služabnikov zoper kraljevo življenje. Kriva sta obešena.

1. Po tem, ko je bila kralja Asuerja jeza minula, se je spomnil Vasti, in kar je bila storila, ali kar je terpela.[1])

2. Tedaj so rekli kraljevi služabniki in njegovi strežniki: Naj se kralju poišejo lepe dekleta, device,

3. in naj se pošljejo, de po vsih deželah zberejo lepe dekleta, device, in jih v mesto Šusan perpeljejo, in denejo v žensko hišo pod roko Egeja, hramnika, ki je viši varh kraljevih žen, de žensko lepotijo prejmejo, in kar je sicer za njih rabo potrebniga;

4. in ktera koli med vsimi kraljevim očém dopade, ona bodi namesti Vasti kraljica. Všeč je bil kralju svèt; in ukazal je, de naj se takó zgodi, kakor so bili nasvetovali.

---

15. V hebrejskim: „*móš, in obilno bo reliciga zaničevanja in jeze*“.

16. ki se tudi ne more preklicati, je neprekliciiva. Prim. spod. 8, 8. Dan. 6, 8. 15.

1. Kralju je bilo žal zavoljo njegoviga djanja; ali svetovavci, kteri so se mógli Vastine jeze bati, so iskali njegovo žalost pregnati z drugačnimi nasveti, kteri so se njegovi mehkužnosti perlegali.

Digitized by Google

5. Bil je pa judovsk mož v mestu Susanu, Mardohej po imenu; sin Jaira, sinú Semeja, sinú Kisa, iz rodú Benjaminoviga,

6. kteri[2]) je bil z Jeruzalema odpeljan tisti čas, ko je bil Nabuhodonosor, kralj babilonski, odpeljal Jehonija, kralja Judoviga. 4. Kralj. 24, 15. Spod. 11, 4.

7. In ta je bil redník hčere svojiga brata, Edise, kteri se je z drugim imenam reklo Estera,[3]) in je bila zgubila očeta in mater, in bila je silno lepa in zaliga obraza. In ko sta ji bila oče in mati pomerla, jo je Mardohej vzel za svojo hčer.

8. Ko se je bilo tedaj kraljevo povelje razglasilo, in je bilo po njegovi zapovedi veliko lepih devic v Susan perpeljanih, in Egeju, hramniku, izročenih, mu je bila tudi Estera med drugimi dekleti izročena, de bi bila varvana med številam žén.

9. In ona mu je dopadla, in je milost našla v njegovih očéh. In zapovedal je hramniku,[4]) de bi se podvizal z žensko snažnostjo, in ji dal njen del in sedem nar lepših deklet iz kraljeve hiše, ter njo in njene služabnice ozaljšal in nališpal.[5])

10. Ona pa mu ni hotla razodeti svojiga ljudstva in svoje domovine;[6]) ker Mardohej ji je bil zapovedal, de naj prav molči od te reči.[7])

11. In on se je sprehajal vsaki dan pred dvorišem hiše, v kteri so bile izbrane device varvane, ker je imel skerb za Esterino srečo, in je hotel vediti, kaj se z njo godi.

12. Ko je pa čas za posamezne dekleta po redu prišel, de bi šle k kralju, in se je vse dopolnilo, kar je k ženski snažnosti šlo, je dvanajsti mesec tekel, takó namreč, de so se šest mescov z mirtovim oljem mazilile, in druzih šest vsakoršne mazila in dišave rabile.

13. In kadar so k kralju šle, so dobile, kar koli so hotle, in je k lepotičju šlo; in po svoji všečnosti napravljene so hodile iz ženskiga prebivališa v kraljev hram.

14. In ktera je zvečer vanj šla, je šla zjutrej iz njega, ter je bila od ondod peljana v drugo hišo,[8]) ktera je bila pod oblastjo hramnika Susagazija, kteri je bil čez kraljeve perležnice postavljen; in nič več ni imela perpušenja k kralju se verniti, razun ko bi bil kralj hotel, in ji po imenu ukazal priti.

15. Ko je torej čas po redu

2. namreč Kis, preded Mardohejev, je bil z Jeruzalema i. t. d.

3. Hebrejsko imé „*Hadasa*“ pomeni „*mirta*,“ perzijansko imé „*Estera*“ pa se pravi po enih „*zelena mirta*,“ po enih pa „*zvezda*“. Poslednje imé je blezo v perzijanskim ženskim pohištvu dobila.

4. nekimu podložnimu hramniku ali dvorniku (skopljencu).

5. V hebrejskim: ... „*hiše. In on jo je postavil z njenimi deklicami na nar boljši kraj v ženskim pohištvu*“.

6. to je, mu ni povedala svojiga naroda; tode po tem ni bila vprašana, kakor se iz hebrejskiga bolje razvidi.

7. de bi je zavoljo tega kako zaničevanje ne zadevalo.

8. je bila peljana v drug ženski hram.

Digitized by Google

pretekel, je prišel dan, ob kterim je Estera, hči Abihaila, brata Mardoheja, kteri si jo je bil za hčer vzel, imela iti k kralju. Ona ni nobene ženske lepotije iskala, temuč kar koli je hotel hramnik Egej, varh devic, to ji je dal v ozaljšanje. Bila je namreč kej berhka, in lepa, de bi človek ne verjel, prijetna in ljubeznjiva se je zdela vsih očém.

16. Peljana je bila tedaj v hram kralja Asuerja v desetim mescu, kteri se tebet[9]) imenuje, v sedmim letu njegoviga kraljevanja.

17. In zaljubil se je vanjo kralj bolj ko v vse žene, in milost in usmiljenje je našla per njem pred vsimi ženami, in kraljevo krono ji je postavil na glavo, in jo je za kraljico naredil namesti Vasti.[10])

18. In zapovedal je prav imenitno gostovanje napraviti vsim poglavarjem in svojim služabnikam zavoljo Esteriniga zaročenja in ženitovanja. In dal je počitek vsim deželam,[11]) ter je darove delil s kraljévo mogočnostjo.

19. Ko so bile tedaj drugič dekleta iskane in zbrane,[12]) je Mardohej ostal per kraljevih vratih;[13])

20. ker Estera še ni bila razodela svojiga doma in ljudstva[14]) po njegovim povelji. Kar koli je namreč on zapovedal, je Estera spolnovala, in je delala vse takó, kakor je bila ob tistim času navajena, ko jo je majhno redil.[15])

21. Ob tistim času tedaj, ko je bival Mardohej per kraljevih vratih,[16]) sta se zjezila Bagatan in Tares, dva kraljeva hramnika, ki sta bila vratarja in nar viši na pervim vhodu poslopja,[17]) in hotla sta se vzdigniti zoper kralja, ter ga umoriti.

22. In to Mardoheju ni bilo neznano, in precej je kraljici Esteri

---

9. *„Tebet“* obsega nekaj našiga grudna, nekaj pa prosenca. Kar je bila Vasti zaverženа, je preteklo štiri leta. Precej po tem je šel Kserks zoper Greško na vojsko, ki je segala v šesto leto njegoviga kraljevanja. V sedmim letu po tem, ko je bila njegova vojska na suhim v Plateji, na morji pa v Mikalah ravno tisti dan tepena, se je vernil v Perzijo, in je jel razuzdano živeti. Ta čas je bilo, de so se nabrale dekleta, in de je bila Estera za kraljico izvoljena.

10. Ta zakonska zveza izraelske device z ajdovskim kraljem je bila delo Božje previdnosti, ktera je hotla izvoljenimu ljudstvu zoper njegove ošabne sovražnike pomagati. Velika ponižnost, vernost in véstno spolnovanje postave Božje, kakor se kaže iz Esteriniga obnašanja, tudi dovolj spričuje, de je Estero sveti Duh vodil, ko je v ta zakon stopila.

11. ker jim je bil naložene davke odpustil.

12. ko so bili namreč tiste dekleta nabrali, med kterimi je bila Estera; pervikrat je bilo pa tadaj, ko si je bil kralj Vasti izbral.

13. je prišel Mardohej v kraljevo službo. *„Vrata“* pomenijo *„dvor“* ali *„kraljevo hišo“*. Spod. 3, 2. Dan. 2, 49.

14. ko bi ga bila razodela, bi Mardohej, berž ko ne, nobene službe ne bil dobil.

15. Njena otroška vdanost je bila že tukaj poplačana. Nihče ne pojde v nebeško kraljestvo, ako ne bode ponižen in pokoren kakor otrok. Mat. 18, 3.

16. ko je bil Mardohej per kralji v službi.

17. blezo Mardohejeva sprednika. Kakor se kaže, sta bila huda zavoljo Vastine zaveržbe, morebiti je bila Vasti njima posebno dobra.

Digitized by Google

povedal, ona pa kralju v imenu Mardoheja, kteri ji je bil razodel.

23. To se je preiskalo in našlo, in oba sta bila na visli obešena, ta reč pa je bila v zgodbe zapisana, in vpričo kralja v letne bukve zaznamnjana.

III. Poglavje.

Asuer podelí Amanu pervo službo v svojim kraljestvu, in zapové, de naj pred njim vsi poklekujejo po jutrovski navadi. Mardohej mu noče skazovati té časti. Aman zavoljo tega sklene, se maševati nad Mardohejem in nad vsim judovskim narodam, ter zadobí od kralja povelje, vse Jude pomoriti. To povelje se okliče po vsim kraljestvu, in Jude močno prestraši.

1. Po tem je kralj Asuer povzdignil Amana, Amadatijeviga sina, kteri je bil iz rodú Agaga;[1]) in je povišal njegov sedež nad vse poglavarje, ki jih je imel.

2. In vsi kraljevi služabniki, kteri so bili per vratih[2]) kraljeviga dvora, so kolena perpogovali, in Amana častili; takó namreč jim je bil kralj zapovedal. Sam Mardohej ni perpogoval kolén, in ga ni môlil.[3])

3. Temu so rekli kraljevi služabniki, kteri so bili viši per dvornih vratih: Zakaj ne spolnuješ, kakor drugi, kraljeve postave?

4. In ko so to večkrat rekli, in on ni hotel slišati, so Amonu povedali, ter so želeli zvediti, ali bo per sklepu ostal; ker povedal jim je bil, de je Jud.[4])

5. Kadar je tedaj Aman to slišal, in se sam prepričal, de njemu Mardohej kolena ne perpoguje, in ga ne móli, se je močno razjezil,

6. in premalo se mu je zdelo, samo nad Mardoheja stegniti svoje roke; slišal je namreč, de je judovskiga ljudstva; tedaj je raji hotel pokončati ves narod Judov, kolikor jih je bilo v kraljestvu Asuerjevim.

7. Pervi mesec (ki se mu pravi nisan,[5]) v dvanajstim letu Asuerjeviga kraljevanja, je bil vadljej, ki se mu po hebrejsko[6]) fur pravi, v lonec veržen vpričo Amana, kteri dan in kteri mesec bi se judovsko ljudstvo imelo pomoriti; in prišel je *(iz lonca)* dvanajsti mesec, kteri se imenuje adar.

8. In Aman je rekel kralju

---

1. kralja Amalečanov, kteriga je bil Savel premagal, in Samuel na kose razsekal. 1. Kralj. 15, 33. Prim. spod. 16, 10.
2. kteri so bili na kraljevim dvoru.
3. Aman je hotel po božje češen biti (spod. 13, 14.); ko bi bil hotel le taciga počeševanja, ki je bilo sicer per imenitnih v navadi, bi se Mardohej ne bil branil, mu ga skazovati, kakor se tudi drugi Hebrejci v enacih priložnostih niso branili.
4. kterimu ni dopušeno, človeka po božje častiti (Spod. 13, 12.).
5. „*Nisan*“ je bil nekoliko našiga sušca in maliga travna.
6. prav za prav po perzijansko; beseda „*fur*“ se je namreč iz perzijanskiga jezika v hebrejskiga vselila.

Digitized by Google

Asuerju: Neko ljudstvo je po vsih deželah tvojiga kraljestva razkropljeno in med seboj razdeljeno, in ima nove postave in šege, verh tega tudi kraljeve povelja zaničuje; in prav dobro veš, de tvojimu kraljestvu ni k pridu, ako se zavoljo zanašanja prevzame.

9. Ako tebi dopade, zapovej, de se pokonča, in deset tavžent talentov srebra bom odtehtal varham tvoje zakladnice.[7])

10. Tedaj je kralj snel perstan, kteriga je nosil,[8]) s svoje roke, in ga je dal Amanu, Amadatijevimu sinu, iz rodovine Agaga, sovražniku Judov,[9])

11. ter mu je rekel: Srebro, ki ga obetaš, naj bo tvoje. Z ljudstvam stori, kar ti dopade.

12. In kraljevi pisarji so bili poklicani, v pervim mescu nisana, trinajsti dan ravno tega mesca, in pisano je bilo, kakor je Aman zapovedal, v imenu kralja Asuerja, na vse kraljeve oblastnike in sodnike dežel in raznih ljudstev, de je vsako ljudstvo môglo brati in umeti po različnosti jezikov; in pisma so bile zapečatene z njegovim perstanam,

13. in po kraljevih tekarjih v vse dežele poslane, de naj pomoré in pokončajo vse Jude od mladiga do stariga, otroke in žené, v enim dnevu, to je, trinajsti dan dvanajstiga mesca, ki se imenuje adar, in naj njih premoženje pograbijo.

14. To je bil zapopadek pisem, de bi vse dežele vedile, in se perpravile na napovedani dan.

15. Tekarji, ki so bili poslani, so hiteli kraljevo povelje dopolnit. In zapoved je bila berž v Susanu nabita; ko sta se gostila kralj in Aman, so se jokali vsi Judje, ki so bili v mestu.

IV. Poglavje.

Mardohej in drugi Judje močno žalujejo in se jokajo zavoljo napovedi, de bodo vsi pomorjeni. Mardohej sporoči to Esteri, in jo prósi, de naj gré kralja milosti prosit za svoj narod. Estera naroči Mardoheju, de naj vse Jude v Susanu zbere, ter naj za njo molijo in se postijo tri dni in tri noči, kar bo tudi ona s svojimi deklami delala, potem pa se bo podala v smertno nevarnost, ter pojde, postavi nasproti, nepoklicana k kralju.

1. Ko je to Mardohej slišal, je svoje oblačila pretergal, in se v rasovnik[1]) oblekel, in glavo s pepelam potresel; ter je vpil z velikim glasam na ulicah sredi mesta, in je na znanje dajal britkost svojiga serca,[2])

2. in s takim tuljenjem je do

---

7. Ukaži jih pokončati; to bo neslo tvoji zakladnici deset tavžent talentov srebra, okoli 30 milijonov goldinarjev; ker toliko si je upal Aman vsaj dobiti iz porubljeniga premoženja pomorjenih Judov.

8. de je z njim kraljeve povelja pečatil.

9. Komur je kralj svoj perstan dal, temu je dal s tém oblast, v njegovim imenu zapovedi dajati. Gl. 1. Mojz. 41, 42.

1. v žalostno oblačilo iz debeliga sukna, ali iz raševine.

2. Vpitje na ulicah je bilo per Perzijanih ob času žalovanja v navadi. Takó

Digitized by Google

vrat kraljeviga dvora prišel; ker ni bilo dopušeno oblečenimu v rasovnik v kraljev dvor stopiti.[3])

3. Tudi po vsih deželah, mestih in krajih, kamor je neusmiljeno kraljevo povelje prišlo, je bilo per Judih veliko žalovanje, post, tuljenje in jok, in veliko jih je imelo namesti postelje rasovnik in pepel.

4. Tedaj so Esterine dekle in hramniki prišli, ter so ji povedali.[4]) Ko je to slišala, se je zelo prestrašila; in poslala je oblačilo, de bi ga vanj oblekli, ko bi slekel rasovnik, pa ga ni hotel vzeti.[5])

5. In je poklicala Ataha, hramnika, kteriga ji je bil kralj v postrežbo dal, in mu je rekla, naj gre k Mardoheju, in naj od njega zvé, zakaj takó dela.

6. In Atah je šel ven, in je prišel k Mardoheju, kteri je stal na mestnim tergu pred vratmi kraljeviga dvora,

7. in ta mu je vse povedal, kar se je zgodilo, kakó je Aman obljubil, za pomorjenje Judov srebra v kraljeve zakladnice založiti.

8. Tudi prepis povelja, ktero je v Susanu viselo, mu je dal, naj ga kraljici pokaže, in jo opominja, de naj gre k kralju, in ga prósi za svoje ljudstvo.

9. Atah se je vernil, in je Esteri vse povedal, kar mu je bil Mardohej sporočil.

10. Ona pa mu je odgovorila, in ukazala Mardoheju povedati:

11. Vsi kraljevi služabniki in vse dežele, ki so pod njegovo oblastjo, vedo, de, kdor koli v notranji kraljevi dvor[6]) pride, nepoklican, bodi si moški ali ženska, brez vsiga odlašanja mora koj umreti, razun če kje kralj v znamnje milosti zlato palico proti njemu oberne, de takó more per življenji ostati. Kakó smem tedaj jez pred kralja stopiti, ki že trideset dni nisim bila k njemu poklicana?[7])

12. Ko je Mardohej to slišal,

13. je Esteri spet naročil, in rekel: Nikar ne misli, de samo svoje življenje ohraniš, ker si v kraljevi hiši pred vsimi Judi;

14. ako boš namreč zdaj molčala, bodo Judje z drugo prilikó rešeni, ti pa in tvojiga očeta hiša bote poginile.[8]) In kdo vé, če nisi ravno zato k kraljevanju pri-

---

so v Susanu po Kserksovi zgubi na Greškim veliko dni zaporedama po cestah vpili in kričali. Desiravno je Mardohej po svoji vesti ravnal, mu je mógło vender kej hudo deti, de je dal priložnost k pokončanju svojiga ljudstva.

3. Mardohej je mógel pred vratmi na glas žalovati, de bi ga Estera zaslišala. in mu naznanila, kje in kakó de do nje pride, in se z njo pogovorí.

4. de Mardohej zunaj žaluje in joka.

5. V tistim oblačilu naj bi prišel Mardohej k Esteri, ji povedat vzrok svojiga žalovanja. Ker se pa ni hotel vanj preobleči, je mógla Estera hramnika k njemu na cesto poslati, naj zvé, zakaj tolikanj žaluje.

6. ki derží do kraljeve zasliševavnice, kjer kralj pred se puša.

7. Ona odkrije zaupljivo svojimu redniku, kakó težko ji je do kralja priti in za njé prositi, in se noče brez njegove vednosti v nevarnost podajati. Perzijanski samovladarji so živeli v veliki samoti, de bi tako svoje ljudstvo s toliko večim spoštovanjem do kraljeviga veličastva navdajali.

8. Če ti tudi zanje ne prosiš, bo vender Bog Jude otel; tega sim si svest;

Digitized by Google

šla, de bi ob takim času bila perpravljena.

15. In spet je Estera Mardoheju sporočila te besede:

16. Pojdi in zberi vse Jude, ki jih v Susanu najdeš, in molite za me.[9]) Ne jejte in ne pite tri dni in tri noči,[10]) in jez se bom s svojimi deklami ravno tako postila; in potlej pojdem k kralju, postavi nasproti bom storila, ker nisim poklicana, in se bom v smertno nevarnost podala.

17. Šel je tedaj Mardohej, in je storil vse, kar mu je Estera ukazala.

V. Poglavje.

Estera gre pred kralja. Kralj in Aman kosita per nji. Aman iše Mardoheja umoriti.

1. Tretji dan pa je oblekla Estera kraljevske oblačila, in je stopila v vežo[1]) kraljeve hiše, ki je bila znotrej, kraljevimu stanovanju[2]) nasproti; on pa je sedel na svojim stolu v dvorni sejnici, hišnim vratam nasproti.[3])

2. Ko je tedaj vidil kraljico Estero stati, je dopadla njegovim očem, in stegnil je proti nji zlato palico, ki jo je v roci deržal. In ona je perstopila, in je kušnila konec njegove palice.

3. In kralj ji je rekel: Kaj hočeš, kraljica Estera? kakošna je tvoja prošnja? Ako tudi polovico kraljestva prosiš, dalo se ti bo.

4. Ona pa je odgovorila: Ako kralju dopade, prosim, pridi dans k meni, in Aman s teboj, na kosilo, ki sim ga napravila.

5. In precej reče kralj: Pokličite hitro Amana, de stori Esteri po volji. Prišla sta tedaj kralj in Aman k kosilu, ki jima ga je bila kraljica napravila.

6. In kralj ji je rekel, po tém ko se je bil obilno vina napil: Kaj želiš, de se ti da? in za ktero reč prosiš? Ako ravno polovico mojiga kraljestva prosiš, dobila jo boš.

7. In Estera mu je odgovorila: Moja želja in moje prošnje so té:

8. Ako sim milost našla pred kraljevim obličjem, in ako kralju

---

tebe pa bo Bog zavoljo tvoje vnemarnosti s tvojim očetovim domam vred pokončal.

9. V hebrejskim: ... *„najdeš, in postite se za me“*.

10. Določba treh dni in treh noči ni vselej po čerki razlagati; včasih se vzame nekaj dneva ali noči za celi dan in celo noč. Gl. Mat. 12, 40. Estera je bila s kraljem per mizi, še preden je tretja noč minula.

1. je stopila v prednjo stanico v kraljevi hiši.
2. ki je bila tikama zraven kraljeviga stanovanja.
3. kjer je prebival. V to stanico je Estera stopila, in iz te med vrata bližnje stanice, kjer je bil vratam nasproti sedež, nekakošna vdolblina v steni, v kteri je kraljev prestol stal, na kterim je kralj sedel. Stanica je bila blezo z zlatam in biseri prekrita. Kakó je kralj Estero sprejel, je spod. pogl. 15, 10. i. d. bolj na tanko povedano.

Digitized by Google

dopade, meni dati, kar prosim, in mojo prošnjo dopolniti, naj pride kralj in Aman na kosilo, ki sim jima ga napravila, in jutri bom razodela kralju svojo željo.

9. Šel je tedaj ven tisti dan Aman vesel in dobre volje. In ko je vidil Mardoheja pred vratmi kraljeviga dvora sedeti, in de ne samo ni vstal pred njim, temuč de se še ganil ni z mesta, kjer je sedel, se je silno razjezil;

10. tode skrival je svojo jezo. Ko je prišel na svoj dom, je poklical k sebi svoje prijatle in Zaresо, svojo ženo;

11. in razkladal jim je obilnost svojiga bogastva, in množico svojih otrók, in k koliki časti ga je kralj povzdignil nad vse svoje poglavarje in služabnike.

12. In po tem pravi: Tudi kraljica Estera nobeniga druziga s kraljem na kosilo ni povabila, kakor mene; in tudi jutri bom s kraljem per nji kosil.[4])

13. Pa če ravno vse to imam, menim, de nič nimam, dokler vidim Mardoheja, Juda, pred kraljevimi vratmi sedeti.

14. In odgovorili so mu Zaresa, njegova žena, in drugi prijatli: Ukaži napraviti petdeset komolcov visok steber, in govôri jutri s kraljem, de Mardoheja nanj obesijo, in takó pojdeš vesel s kraljem na kosilo. Všeč mu je bil ta svèt, in ukazal je visok križ postaviti.[5])

VI. Poglavje.

Ko kralj ne more spati, si da brati zgodbe iz letnih bukev, in ko sliši, de mu je bil Mardohej življenje otel, ga ukaže po kraljevo počastiti, ter ga mora Aman v kraljevi obleki napravljeniga na kraljevim konji po mestu voditi. Ko Aman ves prežaljen domu pride, potoži to svoji ženi in svojim prijatlam, oni pa mu pogin napovedo.

1. Tisto noč kralj ni mogel nič spati, in si je rekel pernesti zgodbe in letnike poprešnjih časov. In ko so se te vpričo njega brale,

2. so prišli do tistiga kraja, kjer je bilo popisano, kakó je bil Mardohej izdal zalezovanje Bagatana in Taresa, hramnikov, ktera sta želela kralja Asuerja zadaviti.

3. Kadar je to kralj slišal, je rekel: Koliko časti in plačila je Mardohej za to zvestobo prejel? In rekli so mu njegovi služabniki in strežeji: Celó nič plačila ni prejel.

4. In zdajci reče kralj: Kdo je na dvoru?[1]) Aman je bil namreč na notranji dvor kraljeviga poslopja[2]) stopil, kralja pregovarjat, de naj ukaže Mardoheja obesiti

4. To je bila res prav velika čast; ker po perzijanskih šegah s kraljem ni smel nihče jesti razun kraljice in kraljeve matere.

5. Križanje je bilo per Perzijanih navadno kaznovanje za velike hudodelnike. Aman je rekel križ postaviti, pred ko ne, pred svojim poslopjem in prav visoko zato, de bi jih Mardohejevo obsodbo prav veliko lahko vidilo.

1. Kdo je v prednji sobi ali stanici?

2. kraljeve hiše, kraljeviga hrama stopil.

Digitized by Google

na visli, ki so zanj perpravljene.

5. Služabniki so odgovorili: Aman stoji na dvoru. In kralj je rekel: Naj pride noter.

6. In ko je bil noter stopil, mu reče: Kaj se mora zgoditi možu, kteriga želí kralj častiti? Aman pa si misli v svojim sercu in méni, de kralj nobeniga druziga noče počastiti kakor njega,

7. in odgovorí: Človek, kteriga želí kralj častiti,

8. se mora v kraljéve oblačila napraviti, in posaditi na konja, ki je kralju za ježo, in prejeti kraljévo krono na svojo glavo,[3])

9. in pervi zmed kraljévih poglavarjev in oblastnikov naj derží njegoviga konja, in po mestnih tergih gredé naj vpije, in govorí: Tako se časti, kogar hoče kralj počastiti.

10. In rekel mu je kralj: Hiti in vzemi oblačilo in konja, in stori, kakor si govoril, Judu Mardoheju, kteri sedí pred vratmi kraljeviga dvora. Varuj se, de ne opustiš kaj tega, kar si govoril.

11. Vzel je tedaj Aman oblačilo in konja, in je napravil Mardoheja na mestnim tergu, in posadil na konja, in je šel pred njim ter je vpil: Take časti je vreden, kteriga koli hoče kralj počastiti!

12. In Mardohej se je vernil k dvornim vratam; Aman pa je hitel iti na svoj dom, žalovaje in s pokrito glavo,[4])

13. in je perpovedoval Zaresi, svoji ženi, in prijatlam vse, kar se mu je zgodilo. In odgovorili so mu modri,[5]) ktere je imel v zboru, in njegova žena: Če je Mardohej, pred kterim si začel padati, judovskiga rodú, mu ne boš mogel zoperstati, ampak boš padel vpričo njega.[6])

14. In ko so leti še govorili, so prišli kraljevi hrampiki, in so ga perganjali hitro iti k kosilu, ki ga je kraljica bila napravila.

VII. Poglavje.

Estera razodene kralju Amanov naklep, in prósi milosti sebi in svojimu narodu. Kralj se nad Amanam močno razserdi, in ga ukaže obesiti na tisto bruno, ktero je bil Aman v svoji hiši Mardoheju perpravil.

1. Prišla sta tedaj kralj in Aman, de bi s kraljico se gostila.[1])

2. In rekel ji je kralj tudi drugi dan, potem ko je od vina

3. Drugi prestavljajo hebrejsko: *„konja, ki ga kralj jezdi, in naj se mu kraljeva krona na glavo dene“.*

4. po navadi žalujočih. Gl. 2. Kralj. 15, 30. Eceh. 12, 6.

5. modri svetvavci izmed njegovih prijatlov.

6. Prav verjetno je, de so podučeni Amanovi prijatli vedili za posebno varstvo, kteriga je Izraelcam njih Bog Jehova skazoval. Lahko so vedili, kaka se je Senaheribu in Holofernu v Judeji prigodila; celó iz nagle povzdige Mardoheja, kteri je bil že na kraji pogina, so mógli posneti, de je ljubljenec svojiga Boga.

1. po besedi: *„de bi s kraljico pila,“* poleg hebrejskiga, v kterim se *„gostija“* imenuje *„pitje“.*

Digitized by Google

gorel: Kakošna je tvoja prošnja, Estera, de se ti da? in kaj hočeš, de se zgodi? Ko bi tudi polovico mojiga kraljestva prosila, dobila jo boš!

3. In ona mu je odgovorila: Če sim milost našla v tvojih očeh, o kralj! in če tebi dopade, pusti meni moje življenje, za ktero te prosim, in moje ljudstvo, za ktero te milo prosim.

4. Zakaj izdani smo, jez in moj narod, de bomo potaptani, podavljeni in pokončani. O de bi bili za hlapce in dekle prodani, bi se nesreča prenesla, in zdihovaje bi molčala; zdaj pa imamo sovražnika, kteriga neusmiljenje se na kralja zvrača.[2])

5. In kralj Asuer odgovorí, rekoč: Kdo je tisti, in kako oblast ima, de se prederzne, to storiti?[3])

6. In Estera je rekla: Naš sovražnik in zopernik je tale prehudobni Aman! Ko on to sliši, je zdajci ostermel, in ni mogel kraljeviga in kraljičiniga obraza prenesti.

7. Kralj pa je serdit vstal, in je šel iz gostniga mesta na vert, ki je bil z drevjem nasajen.[4]) Tudi Aman je vstal, de bi prosil kraljico Estero za svoje življenje; zakaj spoznal je, de mu je kralj hudo perpravil.

8. In ko se je bil ta vernil z verta z drevjem nasajeniga, in je na gostno mesto stopil, je našel Amana na posteljici ležati, na kteri je Estera ležala, in reče: Celó kraljici hoče silo storiti, vpričo mene, v moji hiši![5]) Kralj še ni bil izgovoril, in precej so mu zakrili obraz.[6])

9. In Harbona,[7]) eden zmed hramnikov, ki so bili kralju za strežbo, je rekel: Glej, bruno, ki ga je bil perpravil Mardoheju, kteri je za kralja govoril,[8]) stoji v Amanovi hiši, in je petdeset

---

2. Ko bi bili mi, jez in moj narod, le v sužnost obsojeni, bi bilo to le naša škoda, in kralju bi bile naše službe še v prid; ker bi pa po nam namenjenim pokončanji deržava mnogo pridnih podložnikov zgubila, se povrača naša nesreča tudi na kralja.

3. Požrešni kralj je bil, pred ko ne, pijan, ko je bil uno povelje dal; Aman tudi v svojim nasvetu (zgor. 3, 8.) ljudstva ni imenoval, kteriga je hotel zatreti.

4. Asuer se je mogel spomniti tiste Amanu podeljene oblasti, torej vstane v znamnje zamere in odide. Še dan današnji se vladarji Perzije in Turčije umaknejo, kadar so prav hudo serditi. To je vpričnim znamnje, de ni nobene milosti upati.

5. Perzijani so per mizi na blazinah ležali; ko je Aman pred kraljico na tleh ležal, je to razkačeni kralj takó razlagal, de ji hoče silo storiti.

6. Ta sumljivost, ki jo je bil kralj izrekel, je bila ob enim tudi smertna obsoja; kdor se je per Perzijanih le kake kraljeve prileżnice dotaknil, ali na potu preblizo prišel nje nosilnici (stolu, v kterim se je nosila), je glavo zapadel. Hudodelnikam, k smerti obsojenim, se je obraz zagernil, ker po njih mislih niso bili vredni kraljeviga obličja viditi.

7. Po besedah stariga Juda Jožefa Flavija je bil ta hramnik k Amanu na dom poslan, ga k jedi poklicat (zgor. 6, 14.), in je vidil ondi zabiti kol, ter je per družini zvedil, de je Mardoheju pripravljen.

8. ter mu je bil zarotbo razodel. Zgorej 2, 22.

Digitized by Google

komolcov visoko. In kralj mu je rekel: Obesite ga nanj!
10. Obešen je bil tedaj Aman na visli, ktere je bil Mardoheju[9]) perpravil; in kraljeva jeza se je ulegla.

VIII. Poglavje.

Kralj podarí kraljici Esteri vse Amonovo premoženje, Mardoheja pa zvóli perviga deržavniga poglavarja. Estera prósi kralja, de naj pervi ukaz, pomoriti Jude, prekliče. Kralj dovóli Judam po novim ukazu, de naj se branijo svojim sovražnikam z orožjem v roci. Zavoljo tega noviga ukaza se obhaja po vsim kraljestvu veliko veselje, in več Perzijanov prestopi k judovski veri.

1. Tisti dan je dal kralj Asuer kraljici Esteri bišo Amana,[1]) judovskiga sovražnika; in Mardohej je prišel pred kralja;[2]) Estera mu je bila namreč povedala, de je njen stric.
2. In kralj je vzel perstan, ki ga je bil ukazal Amanu vzeti, in ga je dal Mardoheju.[3]) Estera pa je Mardoheja postavila čez svojo hišo.
3. S tem še ne zadovoljna, je padla kralju k nogam,[4]) in se je jokala, in ga ogovarjala in prosila, de bi hudobijo Amana, Agagičana, in njegove prehudobne naklepe, ktere si je bil zoper Jude izmislil, ukazal v nič storiti.
4. On pa je stegnil po navadi zlato palico z roko; ker takó se je dajalo znamnje milosti; in ona je vstala in predenj stopila,
5. in je rekla: Ako kralju dopade, in ako sim milost dosegla v njegovih očeh, in se mu moja prošnja ne zdi zoperna, prosim, de naj se z novimi pismi prekličejo stare pisma Amana, zalezovavca in sovražnika Judov, s kterimi jih je bil zapovedal po vsih kraljevih deželah pokončati.
6. Zakaj kakó bi môgla prenesti morjenje in pobijanje svojiga ljudstva?
7. In kralj Asuer je kraljici Esteri, in Judu Mardoheju odgovoril: Amanovo hišo sim Esteri dal, in njega sim ukazal na križ

---

9. Takó je padel Aman nanaglama z verha časti in veselja smerti v roke in morebiti v brezen večniga pogubljenja! O revna prijaznost tega svetá, zakliče na to sveti Bernard, ki svojih prijatlov ne storiš drugači srečnih, kakor de jih v sovražnike Božje prenaredíš! Aman je bil ljubljenec kralja Asuerja, pa ta ljubljenost mu pomore v pogin. Svet, pravi sveti Avguštin, nam je veliko nevarniši, kadar se nam perlizuje, kakor kadar nas preganja, in veliko bolj se ga je bati, kadar nam kaže reči, ktere nas mičejo, in se ljubezen v nas vnema, kakor če nas nagiba in takó rekoč sili, ga zaničevati.
1. in vse njegovo zarubljeno premoženje.
2. Mardohej je bil že poprej nižji dvornik; tedaj pa je bil povzdignjen med tiste, ki so smeli kraljevo obličje gledati.
3. postavil ga je za pečatarja, nar višiga služabnika (Zgor. 3, 10.).
4. drug dan, in sicer nepoklicana, kar se razvidi iz 4. v.

Digitized by Google

obésiti, ker se je prederznil na Jude roko položiti.

8. Pišite tedaj Judam, kakor se vam prav zdí, v kraljevim imenu, in zapečatite pisma z mojim perstanam; to namreč je bila navada, de pismam, ki so se v kraljevim imenu pošiljale, in so bile z njegovim perstanam zapečatene, ni smel nihče zopergovarjati.[5])

9. Tedaj so bili kraljevi pisarji in bukvarji poklicani (bil je pa čas tretjiga mesca, ki se imenuje siban),[6]) in pisma so bile pisane tri in dvajseti dan tistiga, kakor je Mardohej hotel, do Judov in poglavarjev in oskerbnikov in sodnikov, kteri so bili čez sto sedem in dvajset dežel od Indije do Etijopije, za vsako deželo in vsako ljudstvo posebej po njih jezikih in čerkah, in za Jude, kakor so môgli brati in umeti.

10. In ti listi, kteri so bili v imenu kraljevim poslani, so bili z njegovim perstanam zapečateni, in poslani po jezdicih, ki so po vsih deželah tekli, de bi poprešnjim pismam z novimi sporočili v okom prišli.[7])

11. Tem je zapovedal kralj, k Judam po vsih mestih iti, in jim velévati, naj se zberó, in branijo svoje življenje, in naj vse svoje sovražnike pomorijo in pokončajo z ženami in otroci in vsimi pohištvi vred, ter naj poberó njih premoženje.[8])

12. In postavljen je bil po vsih deželah en dan maševanja, to je, trinajsti dan dvanajstiga mesca adara.[9])

13. In zapopadek pisanja je bil ta,[10]) de bi se po vsih deželah ljudstvam, ktere so pod oblastjo kralja Asuerja bile, razglasilo, de so Judje perpravljeni, se maševati nad svojimi sovražniki.

14. In razšli so se hitri sporočniki, ki so nesli oznanila; in kraljeva zapoved je bila tudi v Susanu nabita.

15. Mardohej pa je, gredé iz dvora in spred kralja, se lesketal v kraljevih oblačilih, v višnjevih namreč in neboplavih,[11]) zlato krono je imel na glavi, in ogernjen je bil s svilnatim[12]) in škerlatastim plajšem.[13]) In vse

5. Tudi kralj ni mogel preklicati tako narejeniga povelja; zamogel je pa novo povelje dati, ktero je poprešnje ovinkama overglo.

6. Ker bi se bila imela morija Judov v dvanajstim mescu tistiga leta spolniti, torej se ni smelo odlašati.

7. de bi njih spolnjenju v okom prišli, ali ga prehiteli.

8. Kar je bil Aman (3, 13.) zoper Jude dovolil, je dovolil Mardohej Judam zoper njih sovražnike.

9. Tisti dan, ki je bil za njih pokončanje odločen (zgor. 3, 7. 13.), naj Judje, pravi neki katoliš pisavec, svojih sovražnikov z orožjem v rokah pričakujejo, ter smejo po vračivni pravici svojim nasprotnikam to storiti, kar bi jim oni radi storili. Po tem razglasu se je nadjati, če izmed kraljevih podložnikov ne bo nobeden ali saj ne njih veliko, takó nespameten in prederzen, kaj žaliga storiti ljudstvu, ki je kraljičino in perviga peđatarja.

10. V hebrejskim: *„je bilo odperto,“* to je, ni bilo zapečateno, de ga niso le namestni poglavarji brali, ampak de ga je lahko tudi ljudstvo bralo.

11. V hebrejskim: *„višnjelih in belih oblačilih“*.

12. Svila (žida) je bila takrat silo draga.

13. Pred ko ne, je kralj Mardoheju svoje lastno oblačilo podaril, kakor imajo

Digitized by Google

mesto se je veselilo in radovalo.[14])

16. Judam pa se je zdelo, de jim vzhaja nova luč, veselje, čast in radovanje.

17. In per vsih ljudstvih, po mestih in po deželah, kamor koli so kraljevi ukazi prišli, je bilo neznano veselje, gostovanje, in pojedine, in praznovanje,[15]) takó de se jih je več od druziga ljudstva in druge vere k njih[16]) veri in šegam perdružilo; zakaj judovsko imé je vse v velik strah perpravilo.

IX. Poglavje.

Judje pomorijo svoje sovražnike, in obhajajo vesel praznik.

1. V dvanajstim mescu tedaj, ki se adar imenuje, kakor smo že poprej povedali, trinajsti dan, ko je bila vsim Judam smert namenjena, in so sovražniki po njih kervi hrepeneli, se je sreča obernila, de so bili Judje močnejši, in so se jeli nad nasprotniki maševati.[1])

2. In zbrali so se po vsih mestih, tergih in krajih, de bi stegnili roko na svoje sovražnike in preganjavce. Pa nobeden[2]) se ni upal v bran staviti, ker je strah pred njih močjo vse ljudi spreletel.

3. Zakaj tudi deželski sodniki, in vojvodi, in oskerbniki, in vsi častniki, kteri so bili čez posamezne kraje in opravila, so Jude povzdigovali iz strahú pred Mardohejem,

4. od kteriga so vedili, de je pervak na kraljevim dvoru in prav veliko premore; tudi je rastlo slovenje njegoviga imena vsak dan, in šlo je od ust do ust per vsih.

---

turški cesarji še dan današnji v navadi, kadar hočejo svojim ljubljencam kako posebno spričevanje svoje zaupljivosti in prijaznosti dati.

14. ker so vsi pravični kervavo povelje Amanovo kot očitno krivico studili in obžalovali.

15. V hebrejskim: „*in praznovanje per Judih*“.

16. „*k njih veri*,“ to je, k veri Judov so prestopili.

1. Trinajstiga adara, piše katoliški pismar Dereser, bi bili mógli vsi Judje po perzijanskim kraljestvu na kraljevo povelje pomorjeni, in vsi podložniki na njih morijo perpravljeni biti (Zgor. 3, 12—14.). To povelje je bilo po perzijanskih postavah neprekliçljivo, in kdor je Jude želel zatérati, jih je smel brez kazni napadati. Ko bi se bili Perzijani med seboj zmenili, bi bili lahko s svojo močjo vse Jude pokončali. Ko so pa večidel Perzijani spoznali, de kralj spolnjenja svojiga perviga ukaza nič več noče, torej so bili per miru tisti dan, ko je bila morija Judov napovedana. Po deželah in tudi v kraljevim mestu Susanu razpostavljeni družniki Amanovi pa so bili Judam takó sovražni, de so vender le, ker so se opérali na pervi razglas, Jude napadali; pa nenadama so jih drugi Perzijani pustili samé, Judje pa so jih veliko potolkli. Judje so se bili namreč vsled druziga razglasa v bran postavili, in ker so se združili, so bili dovolj močni se svojim sovražnikam braniti.

2. izmed tistih, kteri niso bili njih sovražniki.

Digitized by Google

5. Judje so tedaj potolkli svoje sovražnike z njih veliko zgubo, ter so jih pomorili in jim povernili, kar so se perpravljali njim storiti,

6. takó, de so celó v Susanu pet sto móž pomorili, brez deseterih sinov Amana, Agagičana, judovskiga sovražnika, kterih imena so tele:

7. Farsandata, in Delfon, in Esfata,

8. in Forata, in Adalija, in Aridata,

9. in Fermesta, in Arisaj, in Aridaj, in Jezata.

10. Ko so bili té pobili,[3]) se ropa njih premoženja niso hotli dotakniti.[4])

11. In precej je bilo število teh, ki so bili v Susanu pomorjeni, kralju povedano.

12. In on je kraljici rekel: V mestu Susanu so pobili Judje pet sto móž, in druzih deset, sinove Amanove; koliko morijo, meniš, bodo napravili po vsih deželah? Kaj še prosiš, in kaj še hočeš, de zapovem storiti?

13. Ona pa mu je odgovorila: Če kralju dopade, naj se da Judam oblast, de, kakor so dans v Susanu storili, tako tudi jutri storé; in deseteri Amanovi sinovi naj se na visli obesijo.[5])

14. In kralj je zapovedal, de se takó stori. In berž je bila v Susanu zapoved nabita, in deseteri Amanovi sinovi so bili obešeni.

15. In zbrali so se Judje štirnajsti dan mesca adara, in so pomorili v Susanu tri sto móž; tode njih premoženja jim niso pobrali.

16. Pa tudi po vsih deželah, ki so bile pod králjevo oblastjo, so Judje svoje življenje branili, ter so svoje sovražnike in preganjavce pomorili, takó de se je število pobitih pet in sedemdeset tavžent napolnilo; pa njih premoženja se nihče ni dotaknil.

17. In trinajsti dan mesca adara je bil pervi dan morije per vsih[6]) in štirnajsti dan so jenjali moriti; in naredili so ga za praznik, de bi ga vselej posihmal s pojedinami, veseljem in gostarijami obhajali.

18. Ti pa, ki so po mestu Susanu morili, so trinajsti in štirnajsti dan ravno tega mesca mo-

---

3. in unih pet sto móž v Susanu (v. 6.).

4. Judje so hotli le svoje življenje zavarovati, in se torej blaga svojih sovražnikov niso dotaknili, desiravno jim letí niso bili samo smerti, ampak tudi poropanje namenili (Zgor. 3, 13.).

5. naj se že pomorjeni obésijo v sramoto. Gl. 5. Mojz. 21, 22: 1. Ezdr. 6, 11. Tega pobožna kraljica ni želela iz grozovitnosti ali neusmiljenosti, ampak iz ljubezni do svojiga naroda. Iz skrivnih razodev je utegnila vediti, in skušnja je poterdila (v. 15.), de je še veliko judovskih sovražnikov ostalo. Teh se je bilo Judam, ako jih žive pusté, vprihoduje še bolj bati, kakor pred, ker so bili s pomoritvijo svojcov le še hujše razdraženi. De bi bilo življenje Judov popolnama varno, je bilo torej treba tudi te kar s pota spraviti. To popolno, čisto pokončanje sovražnikov je bilo tudi v povračivni pravici, ker tudi oni so se bili namenili Jude do zadnjiga pobiti. Kar so hotli Judam storiti, se je po pravici njim zgodilo.

6. je bil dan morije per vsih Judih po deželi.

Digitized by Google

rili, in so jenjali pobijati petnajsti dan; in zatorej so ravno ta dan naredili praznik pojedin in veselja.

19. Ti Judje pa, kteri so v neobzidanih tergih in vaséh prebivali, so štirnajsti dan mesca adara za pojedine in razveseljevanje odločili, takó de se ob tem radujejo, in si eden drugimu od gostij in jedil pošiljajo.

20. Vse to[7]) je Mardohej popisal, in takó popisano poslal Judam, ki so po vsih daljnih in bližnjih kraljevih deželah prebivali;

21. de bi štirnajsti in petnajsti dan mesca adara za praznik sprejeli, in ga vselej ob letu s slovesno častjo obhajali,

22. ker so se v teh dneh Judje nad svojimi sovražniki zmaševali, ter se je jokanje in žalovanje v radovanje in veselje spreobernilo; tudi,[8]) de bi bila ta dneva dneva gostarij in veselja, in si eden drugimu kaj jedil pošiljali, potrebnim pa darila delili.

23. In Judje so ko praznično šego sprejeli vse, kar so ta čas začeli delati,[9]) in kar jim je bil Mardohej v pisanji zapovedal storiti.

24. Zakaj Aman, Amadatijev sin, iz rodú Agagoviga, sovražnik in zopernik Judov, jim je hudo namenil, de bi jih pomoril in potrebil, in je vergel fur, kar se po našim jeziku pravi vadljej.

25. In potlej je šla Estera k kralju in je prosila, de bi bili njegovi naklepi po kraljevih pismih overženi, in de bi zleg, kteriga je Judam namenil, obernil na njegovo glavo. Poslednjič so njega in njegove sinove na visli obésili.

26. In od tistiga časa sta bila ta dneva imenovana furim, to je, vadljejev, ker je bil fur, to je, vadljej v verč veržen. In vse, kar se je zgodilo, je v tem pisanji, to je, v teh bukvah zapopadeno,

27. in kar so preterpeli, in kar se je potlej spremenilo.[10]) Judje so zavezali sebe in svoje mlajši, in vse, kteri so se hotli k njih veri perdružiti, de naj ne bo nikomur dopušeno, ta dva dneva brez praznovanja preživeti, kakor pisanje[11]) od nju spričuje, de hočeta gotov čas imeti v letih, ki si neprenehama nasledvajo.[12])

28. To sta dneva, ki naj nikoli v pozabljenje ne prideta, in vsi rodovi po vsih deželah kraljestva naj ji praznujejo; in ne bodi ga mesta, kjer bi dneva furim, to je, vadljejev, ne praznovali Judje in njih mlajši, ktere te šege vežejo.[13])

29. In kraljica Estera, hči Abihailova, in Jud Mardohej sta še drugo pismo pisala, de bi bil z

---

7. Vso to dogodbo je Mardohej popisal.
8. tudi je Mardohej pisal, de bi bila ta dneva i. t. d.
9. Judje so v spomin te pergodbe postavili letin praznik, in obhajali so ga zmiram takó, kakor so ga pervikrat v tem letu obhajali.
10. kar se je potlej Judam v prid spremenilo.
11. kakor Mardohejevo pismo zastran nju ukazuje.
12. de bota neprestopna, namreč štirnajstiga in petnajstiga adara, vse prihodnje leta.
13. Še dan današnji obhajajo Judje furimske dni z razuzdanim veseljem. Po misli njih rabinov se te dni upijaniti ni noben greh; in slednji Izraelec naj

Digitized by Google

vso skerbjo ta praznični dan vprihodnje poterjen.

30. In poslala sta[14]) do vsih Judov, kteri so v sto sedem in dvajseterih deželah kralja Asuerja prebivali, de bi mir imeli, in resnico sprejemali,

31. ter obhajali dneva vadljejev, in z veseljem praznovali ob svojim času, kakor sta Mardohej in Estera naredila, in oni so sprejeli za se in za svoje mlajše spolnovanje postov, in vpitja,[15]) in dnev vadljejev,

32. in vse, kar je zapopadeno v povesti teh bukev, ki se Esterine imenujejo.

X. Poglavje.

Kralj Asuer naloži davek vsim svojim deželam. Mardohejeva imenitnost in veljava per kralji in Judih. Mardohej spozná v ti pergodbi perst Božji, in se spomni sanj, ki so jo pomenile.

1. Kralj Asuer pa je vsi deželi in vsim morskim otokam davek naložil.[1])

2. Njegova moč pa, in oblast, in čast, in visokost, v ktero je Mardoheja povišal, to je popisano v bukvah Medijanov in Perzijanov;

3. in kakó je bil Mardohej, iz judovskiga rodú, drugi za kraljem Asuerjem, in velik per Judih in prijeten srenji svojih bratov, ker je iskal sreče svojimu ljudstvu, in je govoril to, kar je perpomoglo k miru njegoviga rodú.

Kar[2]) se ima v hebrejskim, sim prav zvesto prestavil. Kar pa nasledva, sim pisano našel v sploh znanim svetim pismu,[3]) ktere je v jeziku in s čerkami Grekov pisano. Sicer je bilo to poglavje[4]) na koncu bukev postavljeno, jez pa sim ga po svoji navadi z obelam (†), to je, z raznjem zaznamnjal.[5])

4. In Mardohej je rekel: Te reči je Bog naredil.

5. Spomnil sim se sanj, ktere sim imel, ki so vse to pomenile; in nič ni v njih, kar bi se ne bilo zgodilo.

6. Mali studenec, ki se je v reko narastel, in v luč in solnce spremenil, ter se v prav veliko vodá razlil, je Estera, ktero je kralj za ženo vzel, in je hotel, de je kraljica.

---

pije takó dolgo, de „*preklet bodi Aman*“ in „*blašen bodi Aman*“ nič več ne more razločiti.

14. poslala sta pismo do vsih Judov.

15. goreče in glasne prošnje za rešenje.

1. ki so bili njegovi oblasti podverženi. Nesrečna vojska z Grecijo, in njegova zapravljivost je njegove denarnice spraznila.

2. Ta opomba je svetiga Hieronima.

3. v greški prestavi sedemdeseterih tolmačev, ktera je bila sploh med ljudmi. Vse, kar zdaj do konca bukev nasledva, so dostavki iz greške prestave, kteri se v nji skorej na tanko po zgor. pogl. 1. razl. 1. povedanim redu v povest vversteni najdejo.

4. „*to poglavje*“ od 4. verste do pogl. 11, 1.

5. v znamnje, de se v hebrejskim ne najde.

Digitized by Google

7. Dva zmaja pa, to sva jez in Aman.

8. Ljudstva, ki so se sošle, so ti, ki so si perzadevali judovsko imé zatreti.

9. Moje ljudstvo pa je Izrael, kteró je klicalo v Gospoda; in Gospod je svojimu ljudstvu pomagal, in nas vsiga hudiga rešil, ter je delal velike znamnja in čudeže med neverniki.

10. In zapovedal je, de naj bote dve usodi, ena za ljudstvo Božje, ena pa za vse narode.[6])

11. In obe usodi ste prišle ta že od nekaj odločeni dan pred Bogam za vse narode.[7])

12. In Gospod se je spomnil svojiga ljudstva, in se je usmilil svojiga deleža.

13. In ta dneva naj se v mescu adaru, štirnajsti in petnajsti dan tega mesca, obhajata v srenji zbraniga ljudstva z vso skerbjo in radostjo, posihmal per vsih rodovih Izraeloviga ljudstva.

XI. Poglavje.

Druge Mardohejeve sanje.

1. V četertim letu, ko sta kraljevala Ptolemej in Kleopatra, sta pernesla Dositej, ki se je štel duhovna iz rodú Levijeviga, in Ptolemej, njegov sin, to pismo furim, in sta rekla, de ga je Lisimah, Ptolemejev sin, v Jeruzalemu prestavil.[1])

Tudi ta začetek je bil v sploh znanim svetim pismu, kteri se ne najde ne v hebrejskim, ne per kakim prestavljavcu.[2])

2. V drugim letu, ko je Artakserks[3]) Veliki kraljeval, pervi dan mesca nisana je sanje imel Mardohej, sin Jairja, sinú Semeja, sinú Kisa, rodú Benjaminoviga,

3. judovsk človek, kteri je stanoval v mestu Susanu, velik

6. Dvojno usodo je Bog pretehtal, usodo Judov in usodo ajdov v perzijanskim kraljestvu, t. j., kar je Bog Judam in kar ajdam usodil ali namenil.

7. Obeh usoda se je spolnila tisti dan, ki ga je Bog previdil; namreč trinajstiga adara, ko so se Judje svojih sovražnikov polastili.

1. S to versto (gl. zgor. opombo sv. Hieronima) sklene greška prestava Esterine bukve. Po misli sv. Hieronima je prišla greška prestava teh bukev v Egipt pod Ptolemejem, ki je imel neko Kleopatro za ženo. Kakor se sploh misli, je ta Ptolemej — Ptolemej Filopator, kteri je bil poseben branivec Judov, in čigar kraljevanja četerto leto je bilo v letu 4537 po vstvarjenji svetá, 177. leta pred Kristusam.

2. Opomba sv. Hieronima. Ker je sv. Hieronim na koncu perviga dela (zgor. 10, 3.) to perstavil, kar ima greška prestava na koncu bukev (zgor. 10, 4. do pogl. 11, 1.), perdeno tukaj vse tisto, kar ima greška prestava sem ter tje v povesti zversteno. Začne naj pred s tém, kar ima una prestava spredej (pogl. 11, 2—12, 6.); potlej vredi tiste dostavke, ki hebrejski del spopolnujejo.

3. Asuer, eno leto pred veliko pojedino (Zgor. 1, 3.). Asuer ima tù primek „*Artakserks*“ (močni vojak), kteriga je imelo več perzijanskih kraljev. Zaslužil ga je bil pervi dve leti svojiga vladarstva, ko je bil egiptovsko in več druzih dežel spet k davku permoral.

Digitized by Google

mož, in med pervimi kraljeviga dvora.

4. Bil je pa iz števila vjetih, ki jih je[4]) babilonski kralj Nabuhodonosor iz Jeruzalema odpeljal z judovim kraljem Jehonijem.

5. In to so bile njegove sanje: Vstalo je vpitje, in ropotanje, in gromenje, in potresi, in zmešnjava na zemlji;

6. in glej, *(bila sta)* dva velika zmaja, že perpravljena, se spopasti.

7. Na nju tuljenje so se zbudili vsi narodi, de bi se bojevali zoper ljudstvo pravičnih.

8. In tisti dan je bil dan temè in nevarnosti, nadloge in stiske, in silno velik strah je bil po zemlji.

9. In zbegano je bilo ljudstvo pravičnih, ki so se bali svoje nesreče, ker so bili za smert odmenjeni.

10. In vpili so k Bogu, in ko so kričali, je majhen studenec se narastel v prav veliko reko, ki se je v več vodá razlila.[5])

11. Tedaj je prišla luč in solnce, in ponižni so bili povišani, in so imenitne požerli.

12. Ko je to Mardohej vidil, in je s postelje vstal, je premišljeval, kaj hoče Bog storiti; in je terdno v spominu ohranil, ter je želel vediti, kaj de bi sanje pomenile.

XII. Poglavje.

Mardohej razodene kralju, de mu dvornika po življenji strežeta. Kralj ji ukaže umoriti. Aman zavoljo tega sovraži Mardoheja in Jude.

1. Bival pa je tisti čas na kraljevim dvoru z Bagatam in Taram, kraljevima dvornikama, ktera sta bila dvorska vratarja.[1])

2. Ko je bil pa zvedil nju misli, in bolje pregledal nju naklepe, je spoznal, de kralju Artakserksu po življenji strežeta; in naznanil je to kralju,

3. kteri je oba, potem ko sta bila izpraševana in sta spoznala, ukazal k smerti peljati.

4. Kralj pa je dal v zgodbe zapisati, kar se je bilo zgodilo, pa tudi Mardohej je to reč k spominu zapisal.

5. In kralj mu je zapovedal na dvoru kraljeviga poslopja ostati, ter mu je dal daril za razodetje.[2])

6. Aman pa, Amadatijev sin, Bugejic,[3]) je bil silno imeniten pred kraljem, in je hotel škodvati Mardoheju in njegovimu ljud-

---

4. to je, ki je njih očete. Glej zgor. 2, 6.

5. Kakor se majhen studenec naraste v veliko reko, takó je bila tudi nizka majhna Estera velika, in je svojo velikost tudi svojimu ljudstvu delila, ter mu je ko kraljica dobrote skazovala.

1. Po greškim besedilu sta bila ta dvornika poveljnika životne straže. Prim. zgor. 2, 21.

2. Zgor. 6, 3. se darila ne jemljejo v misel, mende niso bile kej veliko vredne, in zatorej tudi niso bile v deržavne zapisnike zaznamnjane.

3. „*Bugejic*“ se pravi po našim jeziku „*bahač*“.

Digitized by Google

stvu zavoljo dveh kraljevih dvornikov, ktera sta bila umorjena.[4])

Do tukaj predgovor.[5]) Kar zdaj nasledva,[6]) je na tistim kraji postavljeno, kjer je v bukvah zapisano:

In pobrali so jim blago ali premoženje.[7])

To smo le v sploh znanim svetim pismu našli.

Prepis lista pa je bil ta:[8])

XIII. Poglavje.

Prepis kraljeviga povelja, de naj vse Jude pomoré. Mardohejeva molitev.

1. Artakserks, Sprevéliki, kralj od Indije do Etijopije, voši poglavarjem sto in sedem in dvajseterih dežel, in vojvodam, ki so pod njegovo oblastjo, srečo.

2. Desiravno nad silno veliko narodi gospodujem, in sim vesoljni svet [1]) svoji oblasti podvergel, vender nisim hotel velikosti svoje mogočnosti napak obračati, ampak z dobrotljivostjo in krotkostjo svoje podložne vladati, de bi brez vsiga strahú pokojno živeli, in vsim umerljivim zaželeni mir vživali.

3. Ko sim pa svoje svetovavce vprašal, kakó bi se to môglo dopolniti, je eden, kteri v modrosti in zvestobi druge presega, in je pervi za kraljem, Aman po imenu,

4. meni povedal, de je okrog in okrog po deželah razkropljeno ljudstvo, ktero ima nove postave, in zoper vsih narodov navado dela, ukaze kraljev zaničuje, in vsih narodov edinost s svojim razpertjem razdéra.

5. Ko smo to zvedili, in vidili, de se eno samo ljudstvo zoper ves človeški rod punta, de ima napačne postave, in našim ukazam nasproti ravná, ter mir in edinost nam podložnih dežel béga;

6. smo zapovedali, de se vsi, ktere koli Aman, ki je čez vse dežele postavljen, in pervi za kraljem, in ga ko očeta spoštujemo, zaznamva, z njih ženami in otroci po njih sovražnikih pokončajo, ter naj se jih nihče ne usmili, štirnajsti dan [2]) dvanajstiga mesca adara tega leta;

7. de se hudobneži en dan v pekel pogreznejo, in naši deržavi povernejo mir, ki so ga razdérali.

Dotod prepis lista.[3]) Kar nasleduje, sim ondi zapisano našel, kjer se bere: In Mardohej je šel, in je vse storil, kar mu je Estera uka-

4. Aman je bil z dvornikama pogovorjen, in se je hotel po kraljevi smerti na prestol povzdigniti; zato je bil Mardohej, kakor se pozdeva, po Amanovim svetvanji le s samimi darili odpravljen.
5. To je opomba sv. Hieronima. Gl. zgor. pogl. 11. opom. 2.
6. Kar zdaj nasledva v 13. pogl. od 1. do 7. verste.
7. To je zgorej v 3. poglavji v 13. versti.
8. Sveti Hieronim ga je našel za pogl. 3, 13., kjer je v naši prestavi obsežek pisma le sploh, ob kratkim povedan.
1. To govorjenje je jutrovska baharija.
2. trinajsti in štirnajsti dan poslednjiga bi mogla biti morija končana.
3. Ta opomba je svetiga Hieronima.

Digitized by Google

zala.[4]) Vender se to ne najde ne v hebrejskim, in ne per kar kakim prestavljavcu.

8. Mardohej pa je milo prosil Gospoda, ter se je spomnil vsih njegovih del,

9. in je rekel: Gospod, Gospod, vsigamogočni kralj! v tvoji oblasti je vse, in nikogar ni, kteri bi se mogel tvoji volji ustaviti, ako si sklenil Izrael rešiti.

10. Ti si vstvaril nebo in zemljo, in kar koli se okrog pod nebam znajde.

11. Ti si vsiga Gospod, in nikogar ni, kteri bi se tvojimu veličastvu ustavil.

12. Vse ti je znano, in veš, de nisim iz napuha in zaničevanja ali kake časti lakomnosti tega delal, de nisim molil silno prevzetniga Amana;

13. (ker rad bi bil perpravljen za ohranjenje Izraela celó stopinje njegovih nog kuševati)

14. tode bal sim se, de bi časti svojiga Boga človeku ne dal, in de bi koga ne molil razun svojiga Boga.

15. In zdaj, Gospod, kralj, Bog Abrahamov, usmili se svojiga ljudstva, ker naši sovražniki nas hočejo pogubiti, in tvojo delšino pokončati!

16. Ne zaverzi svojiga deleža, kteriga si si rešil iz Egipta.

17. Usliši mojo prošnjo, in bodi milostljiv deležu in svoji vervici,[5]) in preoberni našo žalost v veselje, de živimo, in hvalimo tvoje ime, Gospod; in ne zapéraj ust teh, ki tebi pojejo![6])

18. Tudi ves Izrael je z enakim duham in z enako prošnjo klical v Gospoda zato, ker se jim je gotova smert bližala.

XIV. Poglavje.

Esterina molitev za rešenje Judov.

1. Tudi kraljica Estera je perbežala k Gospodu, ter se je bala nevarnosti, ki se je bližala.

2. In ko je bila slekla svoje kraljevske oblačila, je oblekla oblačila joku in žalovanju permerne, in je namesti raznih mazil[1]) s pepelam in prahom[2]) glavo potresla, in svoje telo s postam poniževala, in vse kraje, kjer se je pred po navadi razveseljevala, je s populjenimi lasmi natrosila.

3. In prosila je Gospoda, Izraeloviga Boga, rekoč: Moj Gospod, ki si sam naš kralj, pomagaj meni zapušeni, in ki zunaj

4. Te besede so v pogl. 4, 17. Za to versto je torej naslednji dostavek od 8. verste do 16. pogl. ali vverstiti, ali pa le v spolnitev povesti s prestavo iz hebrejskiga besedila primeriti.

5. to je, izraelskimu ljudstvu, ktero si izmed vsih ljudstev za svoje, za svoj delež izbral, ki se z merjevsko vervico iz kake posesti odmeri.

6. To lepo molitev moli cerkev v sredo po drugi postni nedelji per sveti maši.

1. „*namesti raznih mazil*“, to je, dišeče vode.

2. s pepelam in praham v znamnje žalovanja.

Digitized by Google

tebe nimam nobeniga druziga pomočnika!

4. Moja nevarnost mi je pred rokami.[3])

5. Slišala sim od svojiga očeta, de si ti, Gospod, Izraela izmed vsih narodov, in naše očete izmed vsih njih prednikov izvolil, de bi jih imel za večni delež; in si jim tudi storil, kakor si govoril.

6. Grešili smo pred tvojim obličjem, in zato si nas dal našim sovražnikam v roke;

7. zakaj njih bogove smo častili. Gospod, ti si pravičen!

8. In zdaj jim ni zadosti, de nas s preterdo sužnostjo tarejo, pa še moč svojih rok mogočnosti malikov perpisujejo,[4])

9. in hočejo tvoje obljube premeniti, in tvoj delež končati, in usta njih, ki te hvalijo, zapreti, in veličastvo tvojiga tempeljna in altarja zatreti,

10. de bi usta nevernikam odperli, in moč malikov hvalili, in umerljiviga kralja vekomej slavili.

11. Ne daj, Gospod, svojiga žesla tem, kteri so nič,[5]) de se ne smejajo našimu poginu; temuč oberni njih naklep zoper njé, in pokončaj njega, ki je začel zoper nas divjati.

12. Spomni se nas, Gospod, in pokaži se nam ob času naše nadloge, in daj meni zaupanje, Gospod, kralj bogov[6]) in vse oblasti,

13. deni mi perpravno besedo na jezik pred levam,[7]) in preoberni njegovo serce v sovraštvo našiga zopernika, de pogine on sam in drugi, ki z njim vlečejo!

14. Nas pa reši s svojo roko, in pomagaj mi, ki nimam nobene druge pomoči zunaj tebe, o Gospod, ki znanje vsiga imaš,

15. in veš, de veličastvo hudobnih sovražim, in hram neobrezanih in sleherniga ptujca čertim.[8])

16. Ti poznaš mojo potrebo,[9]) de se mi gnusi moja prevzetna in častitljiva naprava, ki je na moji glavi ob dnevih, kadar se mi je očitno pokazati, in de jo studim ko ruto kervotočne, in je ne nosim ob dnevih svoje samote,[10])

17. in de nisim jedla per Amanovi mizi, in mi ni dopadlo kraljevo kosilo, in nisim pila vina pitnih darov,[11])

---

3. nevarnost mi je že prav blizo.
4. V grešklm: ... *„tarejo, temuč so svoje roke v roke svojih malikov djali,“* to je, so jim s persego obljubili, tvoje obetanja prenarediti.
5. Ne daj svoje oblasti, svojiga gospostva malikam in njih služabnikam.
6. *„bogov,“* to je, kraljev, ki se dajo po božje častiti.
7. pred levam Asuerjem. Sv. Avguštin iz te prošnje dobí priležnost, vse, kteri besedo Božjo oznanujejo, opominjati, naj popred Boga na pomoč pokličejo; če kraljica, pravi on, takó ponižno k Bogu móli, ko je le s kraljem za časno srečo svojiga naroda govorila, koliko bolj je to dolžan moliti tisti, kteri s svojim goverjenjem in pisanjem za večno srečo ljudi dela.
8. Estera je bila tedaj zoper svojo voljo v kraljev ženski hram prišla. Vdala se je nekaj oblasti, nekaj volji svojiga krušniga očeta, ter je spoznala v tem Božjo naredbo.
9. mojo silo, ti veš, de sim permorana.
10. je ne nosim v svoji samoti in v tihih urah pred teboj.
11. Daritevniga vina se je nekaj na altar zlilo, nekaj pa per slovesnih gostijah popilo.

Digitized by Google

18. de se tvoja služabnica nikdar ni veselila, kar sim sem preseljena do današnjiga dne, razun v tebi Gospod, Bog Abrahamov![12])

19. Bog vsigamogočni, usliši glas teh, ki nimajo nobeniga druziga upanja, in otmi nas iz rok hudobnih, in reši me mojiga strahú!

XV. Poglavje.

Estera gre po Mardohejevim povelji pred kralja, se silno ustraši njegoviga strahovitiga pogleda, in omedlí; kralj pa jo tolaži s prijaznimi besedami.

Tudi to sim perdjano našel v navadnim svetim pismu.[1])

1. In on ji je (brez dvoma Mardohej Esteri) ukazal, de naj gre pred kralja, in prósi za svoje ljudstvo in za svojo očetnjavo.

2. Spomni se (je djal) dni svoje nizkote, kakó si bila zrejena pod mojo roko; ker Aman, pervi za kraljem, je govoril zoper nas za smert;

3. tudi ti kliči Gospoda, in per kralji za nas govôri, in reši nas smerti.

Tudi to, kar zdaj nasledva.[2])

4. Tretji dan pa je s sebe djala oblačila svojiga žalovanja, in se je obdala s svojo veličastjo.

5. In ko se je v kraljevski obleki lesketala, in na pomoč poklicala Boga, vladarja in rešenika vsih, je vzela seboj dve dekli;

6. in na eno se je opérala, kakor de bi ne môgla zavoljo mehkobe in prevelike rahlosti svojiga života nositi;[3])

7. druga dekla pa je šla za gospó, ter je nesla na tla segajoče oblačila.

8. Ona pa je z lepotičenim obličjem, in s prijaznimi in svetlimi očmi perkrivala žalostno serce, ki je bilo tesno zavoljo prevelicíga strahú.

9. Šla je tedaj skozi vse vrata zaporedama, ter se je vstopila kralju nasproti, kjer je on sedel na prestolu svojiga kraljestva, oblečen v kraljevih oblačilih, ter se je lesketal zlata in drazih kamnov, in strašno ga je bilo pogledati.

10. Ko je pa obraz vzdignil, in z ognjenimi očmi serditost serca

---

12. Dvojni ljudje so na svetu, praví sv. Avguštin. Eni mislijo na nebesa, eni pa na zemljo. Sercé teh leži pod rečmi tukaj pokopano, serce unih pa je z angelji zedinjeno; eni stavijo svoje zaupanje na zemeljske rečí in goljufive zaklade svetá; drugi obračajo vse svoje želje po nebeških zakladih, ktere jim je Bog obljubil, ki ne more lagati. Estera je bila v časti in veselji, tode je zaničevala vse, in je imela svoje veselje le per Bogu in v premišljevanji Božjih rečí. Prava Izraelkinja in — kristjana!

1. Opomba sv. Hieronima. Perve tri verste tega poglavja so perstavek k pogl. 4. 8.

2. To je opomba svetiga Hieronima.

3. Taka hója Jutrovcam močno dopade; imenitna gospa na Jutrovim si namreč misli, de s hójo, ki z njo mehkobo in šibkost kaže, posebno lepoto razodeva.

Digitized by Google

pokazal, se je kraljica sosedla, je obledéla in trudno glavo na deklo naslonila.

11. Bog pa je kraljeviga duha v krotkost spreobernil, in naglo in strahama je s prestola skočil, in jo s svojimi rokami podpéral, dokler se ni zavédila, in se je perljuboval s temi besedami:

12. Kaj ti je Estera? Jez sim tvoj brat, nikar se ne boj!

13. Ne boš umerla; ker ne za te, ampak za vse druge je ta postava[4]) narejena.

14. Perstopi tedaj, in dotakni se žesla!

15. Ker je pa molčala, je vzel zlato palico, in jo je djal na njé vrat, in jo je kušnil, in rekel: Zakaj z menoj ne govoriš?

16. Ona pa je odgovorila: Vidila sim te, gospod, kakor angelja Božjiga, in moje serce je bilo zbegano iz strahú pred tvojo veličastjo;

17. zakaj silno čuden si, gospod, in tvoje obličje je polno milosti.

18. In ko je govorila, se je zopet sosedla, in je skorej omedlela.

19. Kralj pa se je prestrašil, in vsi njegovi služabniki so jo tolažili.

XVI. Poglavje.

Prepis kraljeviga povelja, ki ga je Mardohej razglasil, de se je po njem odvernil Amanov hudobni naklep. Trinajsti dan mesenca adara naj se v vsih perzijanskih deželah praznuje.

Prepis pisma, kteriga je kralj Artakserks po vsih deželah svojiga kraljestva za Jude poslal; in to se tudi ne dobi v hebrejskih bukvah.[1])

1. Artakserks, véliki kralj od Indije do Etijopije, pozdravi poglavarje sto in dvajseterih dežel, in vojvode, kteri so pod našo oblastjo.

2. Mnogoteri so dobroto vladarjev, in čast, ktera jim je došla, napčno obernili v prevzetnost;

3. in si ne perzadevajo samo kraljem podložnih zatérati, temuč tudi, nezadovoljni z njim dano častjo, celó tistim, kteri so jo dali, zaderge nastavljajo.

4. Tudi jim ni dovolj, de so za dobrote nehvaležni, in sami nad seboj pravice človeštva tárejo, temuč tudi menijo, de bodo mógli sodbi vsigavidijočiga Boga ubežati.

5. In so v toliko neumnost zabredli, de skušajo z zvitimi lažmi podkopati tiste, kteri sebi izročene službe zvesto opravljajo, in vse takó ravnajo, de so vsih hvale vredni;

6. ker priproste ušesa vladarjev, ki druge po sebi sodijo, s premedeno zvijačo goljufujejo.

7. To se skaže iz starih pergodb, kakor tudi iz tega, kar

Estera je hotla kralju dopasti, de bi svoj namen dosegla; torej je izvolila tudi ta pomoček.

4. de nihče ne sme nepoklican pred kralja. Zgor. 4, 11.

1. To je opomba svetiga Hieronima. Prim. zgor. pogl. 8.

Digitized by Google

se vsaki dan godi, kakó se nameni kraljev s hudobnim podpihovanjem nekterih kazé.

8. Zatorej se mora skerbeti za mir vsih dežel.

9. Tudi ne smete misliti, de izvira iz nestanovitnosti našiga serca, kadar raznotero ukazujemo, temuč de mi sklepe delamo po lastnii in potrebi časov, kakor deržavni prid veleva.[2])

10. In de bolj razločno umete, kar govorimo: Aman, Amadatijev sin, po rodu in duhu Macedonec,[3]) kteri ni perzijanske kervi, in je našo dobroto s svojo grozovitnostjo omadežal, je bil od nas, desi ptujic, sprejet, Zgor. 3, 1.

11. in je toliko prijaznost dosegel, de je bil naš oče imenovan, in de so ga vsi perviga za kraljem častili.[4])

12. Ta se je takó prevzel in napuhnil, de je iskal nam kraljevanje in življenje vzeti.

13. Zakaj Mardoheja, po čigar zvestobi in dobroti živimo, in Estero, tovaršico našiga kraljevanja, in ves njen narod, si je z novimi in neznanimi zvijačami izprosil v smert.

14. Takó je mislil, de po tém, ko bodo ti pomorjeni, bo nas samé zalezoval, in de bo kraljevanje Perzijanov na Macedonce[5]) prenesel.

15. Mi pa Judov, kteri so bili po nar hudobnišim človeku v smert namenjeni, celó v nobeni krivici ne najdemo, temuč nasproti, de imajo pravične postave,

16. in de so sinovi nar višiga in večiga, in vedno živiga Boga, s čigar dobroto je bilo kraljestvo našim očetam in nam dano, in je do današnjiga dne ohranjeno.

17. Zato vedite, de so tiste pisma, ktere je v našim imenu razposlal, preklicane;[6])

18. zavoljo ktere pregrehe visi pred vratmi tega mesta, to je, Susana, ne le on, kteri je to osnoval, ampak tudi vsa njegova rodovina[7]) na vislicah; in ne mi, ampak Bog mu je povernil, kar je zaslužil.

19. Ta ukaz pa, ki ga zdaj pošljemo, naj se po vsih mestih razglasi, de je Judam perpušeno, po svojih postavah živeti.

20. In vi jim morate pomagati, de tiste, ki so se bili k njih po-

---

2. V nekterih rokopisih greškiga svetiga pisma se ta versta takole bere: *„In mi ne smemo obrekovanja poslušati, temuč, kadar kaj pred nas pride, moramo vselej preiskati, in po spodobi razsoditi“*. — To se s perzijanskimi šegami nekako bolj vjema; ko kralj v svojim razglasu tega, kar ima naša prestava, ni mogel kej lahko reči, ker so perzijanske postave nepremenljive; vender je mogoče, de je razglas v greške pokrajine perzijanske deržave bil poslan z nekterimi premembami, ktere so greške šege dopustile; ravno takó, kakor ga je sv. Hieronim v svojim greškim rokopisu našel.

3. Amadati, po rodu Amalečan, se je bil blezo v Macedonii vselil, in Aman je bil ondi rojen. Po misli druzih pomeni tukaj *„Macedonec“* toliko, kolikor *„ptujic“*.

4. ker so namreč pred njim kolena perpogovali.

5. na svoj narod sam po sebi prenesel.

6. ter jih namreč naš naslednji ukaz overže.

7. kolikor so je mógli poloviti. Deset Amanovih sinov, ki so sperviga pobegnili in se oteli, je bilo še le poznejše obešenih.

Digitized by Google

morjenju perpravili, morejo pomoriti trinajsti dan dvanajstiga mesca, ki se adar imenuje;

21. ker ta dan žalosti in britkosti jim je Bog vsigamogočni v veselje spremenil.

22. Zato imejte tudi vi ta dan med druzimi prazniki, in obhajajte ga z vsim veseljem, de se tudi vprihodnje razzvé,

23. de vsi, kteri so Perzijanam zvesto pokorni, zasluženo plačilo in zvestobo prejmejo; tisti pa, kteri njih kraljestvo podkopujejo, zavoljo hudobije poginejo.

24. Vse dežele in mesta pa, ki se nočejo tega praznika vdeleževati, naj po meču in ognji poginejo, in naj se takó pokončajo, de bodo, ne le ljudem, ampak tudi zverinam nedohodne na vekomaj, v razgled zaničevanja in nepokoršine.[8])

8. Vse dežele in mesta naj se takó pokončajo in pomandrajo, de ne bodo mógli ne ljudje, ne zverina ondi živeti, in to v svarilo in strašilo zaničevavcam in nepokornikam kraljeviga povelja.

Digitized by Google

12. IX. 1925

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google